

Dan it-test hu mahsub purament bhala ghodda ta' dokumentazzjoni u m'ghandu l-ebda effett legali. L-istituzzjonijiet tal-Unjoni m'ghandhom l-ebda responsabbiltà għall-kontenut tiegħu. Il-verżjonijiet awtentiċi tal-atti rilevanti, inklużi l-preamboli tagħhom, huma daww ippubblikati fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea u disponibbli f'EUR-Lex. Daww it-testi uffiċjali huma aċċessibbli direttament permezz tal-links inkorporati f'dan id-dokument

► **B** **REGOLAMENT TAL-KUMMISSJONI (UE) Nru 965/2012**

tal-5 ta' Ottubru 2012

li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill

(ĠU L 296, 25.10.2012, p. 1)

Emendat minn:

		Ġurnal Uffiċjali		
		Nru	Pagna	Data
► <u>M1</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 800/2013 tal-14 ta' Awwissu 2013	L 227	1	24.8.2013
► <u>M2</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 71/2014 tas-27 ta' Jannar 2014	L 23	27	28.1.2014
► <u>M3</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 83/2014 tad-29 ta' Jannar 2014	L 28	17	31.1.2014
► <u>M4</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 379/2014 tas-7 ta' April 2014	L 123	1	24.4.2014
► <u>M5</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/140 tad-29 ta' Jannar 2015	L 24	5	30.1.2015
► <u>M6</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/640 tat-23 ta' April 2015	L 106	18	24.4.2015
► <u>M7</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/1329 tal-31 ta' Lulju 2015	L 206	21	1.8.2015
► <u>M8</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/2338 tal-11 ta' Diċembru 2015	L 330	1	16.12.2015
► <u>M9</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2016/1199 tat-22 ta' Lulju 2016	L 198	13	23.7.2016
► <u>M10</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2017/363 tal-1 ta' Marzu 2017	L 55	1	2.3.2017
► <u>M11</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2018/394 tat-13 ta' Marzu 2018	L 71	1	14.3.2018
► <u>M12</u>	Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2018/1042 tat-23 ta' Lulju 2018	L 188	3	25.7.2018
► <u>M13</u>	Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2018/1975 tal-14 ta' Diċembru 2018	L 326	53	20.12.2018
► <u>M14</u>	Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2019/1384 tal-24 ta' Lulju 2019	L 228	106	4.9.2019
► <u>M15</u>	Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2019/1387 tal-1 ta' Awwissu 2019	L 229	1	5.9.2019

Ikkoreġut minn:

► **C1** Emendi, Ġ.U. L 230, 6.9.2019, p. 10 (2019/1384)

▼B**REGOLAMENT TAL-KUMMISSJONI (UE) Nru 965/2012****tal-5 ta' Ottubru 2012**

li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill

▼M4*Artikolu 1***Suġġett u kamp ta' applikazzjoni****▼M13**

1. Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli dettaljati għall-operazzjonijiet bl-ajru bl-ajruplani u l-helikopters, inklużi l-ispezzjonijiet fir-rampa ta' inġenji tal-ajru ta' operaturi li huma taht is-sorveljanza tas-sikurezza ta' Stat ieħor meta jinżlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju soġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat.

2. Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli dettaljati dwar il-kundizzjonijiet għall-hruġ, iż-żamma, l-emendar, il-limitazzjoni, is-sospensjoni jew ir-revoka taċ-ċertifikati tal-operaturi ta' inġenji tal-ajru msemija fil-punti (b)(i) u (ii) tal-Artikolu 2(1) tar-Regolament (UE) 2018/1139, hlief għall-blalen tal-arja, u l-gliders attivi f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, il-privileġġi u r-responsabbiltajiet tad-detenturi taċ-ċertifikati kif ukoll dawk il-kundizzjonijiet fejn l-operazzjonijiet għandhom ikunu pprojbiti, limitati jew soġġetti għal ċerti kundizzjonijiet fl-interess tas-sikurezza;

3. Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli dettaljati dwar il-kundizzjonijiet u l-proċeduri għad-dikjarazzjoni mressqa mill-operaturi involuti f'operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' ajruplani u elikopters jew f'operazzjonijiet mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru kumplessi li jahdmu bil-magni, inklużi l-operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati ta' inġenji tal-ajru kumplessi li jahdmu bil-magni, tal-kapaċità tagħhom u tad-disponibbiltà tal-mezzi biex l-operaturi jaqdu r-responsabbiltajiet assoċjati mal-operat tal-inġenji tal-ajru, kif ukoll għas-sorveljanza ta' tali operaturi.

▼M4

4. Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli dettaljati dwar il-kundizzjonijiet li bihom ċerti operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli għandhom ikunu soġġetti għal awtorizzazzjoni fl-interess tas-sikurezza, u dwar il-kundizzjonijiet għall-hruġ, iż-żamma, l-emendar, il-limitazzjoni, is-sospensjoni jew ir-revoka tal-awtorizzazzjonijiet.

5. Dan ir-Regolament ma japplikax għal operazzjonijiet tal-ajru li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 1(2)(a) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

▼M11

6. Dan ir-Regolament ma għandux japplika għal operazzjonijiet bl-ajru b'igfna tal-ajru.

▼M13

7. Dan ir-Regolament ma għandux japplika għal operazzjonijiet bl-ajru bil-blalen tal-arja u bil-gliders. Madankollu, fir-rigward ta' dawn l-operazzjonijiet bl-ajru bil-blalen tal-arja, hlief il-blalen tal-gass marbutin, u bil-gliders għandhom japplikaw ir-rekwiżiti relatati mas-sorveljanza tal-Artikolu 3.

▼B*Artikolu 2***Definizzjonijiet****▼M13**

1. “ajruplan” tfisser ingenu tal-ajru itqal mill-arja li jahdem bil-magna u li għandu ġwienah fissi, li huwa sostnut waqt it-titjir mir-reazzjoni dinamika tal-arja fuq il-ġwienah tiegħu;
- 1a. “helikopter” tfisser ingenu tal-ajru li huwa itqal mill-arja li huwa sostnut waqt it-titjir prinċipalment mir-reazzjonijiet tal-arja fuq rotor wiehed jew iktar immexxija bil-mutur, fuq assi sostanzjalment vertikali;
- 1b. “ballun tal-arja” tfisser ingenu tal-ajru ehfef mill-arja b'ekwipaġġ li ma jkollux magna u li jtir permezz ta' gass ehfef mill-arja jew permezz ta' sistema ta' tishin fl-ajru, inklużi l-blalen tal-gass, il-blalen tal-arja shuna, il-blalen tal-arja mhallta u, għalkemm bil-magna, l-iġfna tal-ajru tal-arja shuna;
- 1c. “glider” tfisser ingenu tal-ajru itqal mill-ajru li huwa sostnut waqt it-titjir mir-reazzjoni dinamika tal-arja mas-superfċji fissi tar-refgħa tiegħu, li t-titjir hieles tiegħu ma jiddependix minn magna;
- 1d. “operazzjoni kummerċjali” tfisser kwalunkwe operazzjoni ta' ingenu tal-ajru, bi hlas jew konsiderazzjoni ta' valur oħra, li tkun disponibbli għall-pubbliku jew, meta ma tkunx disponibbli għall-pubbliku, li tkun imwettqa b'kuntratt bejn operatur u klijent, meta dan tal-aħħar m'għandu l-ebda kontroll fuq l-operatur;
- 1e. “ballun tal-gass marbut” tfisser ballun tal-gass b'sistema ta' rbit li żżomm il-ballun tal-arja kontinwament ankrat f'punt fiss matul l-operat;

▼B

2. “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B” tfisser ajruplani li jahdmu b'magni bl-iskrejjien, li jkollhom konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri ta' disa' sits jew inqas u li jkollhom massa massima waqt it-tluġh ta' 5 700 kilogramma jew inqas;
3. “sit ta' interess pubbliku (PIS)” tfisser sit li jintuza esklużivament għal operazzjonijiet li huma fl-interess pubbliku;
4. “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1” tfisser operazzjoni li fiha, f'każ li tiżviluppa hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jinżel fid-distanza disponibbli għal tluġh interrott jew ikun jista' jkompli bit-titjira b'mod sikur sa zona tal-inżul xierqa, skont meta tiżviluppa l-hsara;

▼M1

5. “navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (Performance-based navigation — PBN)” tfisser navigazzjoni taż-zona bbażata fuq rekwiżiti ta' prestazzjoni għal ingeni tal-ajru li jahdmu fuq rotta ATS, fuq proċedura ta' avvċinament bl-istrumenti jew fi spazju tal-ajru ddeżinjat;

▼M3

6. “operazzjoni air-taxi” tfisser, għall-iskop tal-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz, operazzjoni ta' trasport bl-ajru kummerċjali mhux skedata u fuq talba b'ajruplan b'konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (“MOPSC”) ta' 19-il sit jew inqas;

▼ M14

7. “Operazzjoni speċjalizzata” tfisser kwalunkwe operazzjoni minbarra operazzjoni tat-trasport kummerċjali bl-ajru li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża għal attivitajiet speċjalizzati bħal agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, serveġing, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru, titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni;

▼ M4

8. “operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli” tfisser kwalunkwe operazzjoni kummerċjali speċjalizzata b'inġenju tal-ajru mwettqa fuq żona fejn is-sikurezza ta' partijiet terzi fuq l-art aktarx li tkun fil-periklu f'każ ta' emerġenza, jew, kif determinat mill-awtorità kompetenti tal-post fejn issir l-operazzjoni, kwalunkwe operazzjoni kummerċjali speċjalizzata b'inġenju tal-ajru li, minhabba n-natura speċifika tagħha u l-ambjent lokali li fih titwettaq, tkun ta' riskju għoli, b'mod partikolari għal partijiet terzi fuq l-art;

▼ M13

9. “titjira introduttorja” tfisser kwalunkwe operazzjoni bi ħlas jew konsiderazzjoni ta' valur oħra li tikkonsisti f'mawra bl-ajru b'tul ta' żmien qasir, bl-għan li jiġu attirati apprendisti jew membri godda, imwettqa minn organizzazzjoni ta' tahrig imsemmija fl-Artikolu 10a tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011 ⁽¹⁾ jew minn organizzazzjoni mahluqa bl-għan li jiġu promossi l-isport tal-ajru jew l-avjazzjoni ta' divertiment;

▼ M4

10. “titjira ta' kompetizzjoni” tfisser kwalunkwe attività ta' titjir li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża fi tlielaq jew kompetizzjonijiet tal-ajru, kif ukoll attività li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża bħala Prattika għal tlielaq jew kompetizzjonijiet tal-ajru u bħala mezz għat-titjir lejn u minn avvenimenti ta' tlielaq jew kompetizzjoni;
11. “wirja tat-titjir” tfisser kwalunkwe attività ta' titjir imwettqa b'mod deliberat għall-fini ta' wiri jew divertiment f'avveniment irreklammat miftuh għall-pubbliku, anki meta l-inġenju tal-ajru jintuża matul il-prattika għal wirja tat-titjir u bħala mezz għat-titjir lejn u mill-avveniment reklammat.

▼ B

Għall-ghanijiet tal-Annessi II sa ► **M4** VIII ◀ hemm iktar definizzjonijiet, li huma stabbiliti fl-Anness I.

*Artikolu 3***Kapaċitajiet ta' sorveljanza**

1. L-Istati Membri għandhom jaħtru entità wahda jew aktar bħala l-awtorità kompetenti f'dak l-Istat Membru, li jkollha/jkollhom is-setgħat meħtieġa u r-responsabbiltajiet allokat li lilha/lilhom għaċ-ċertifikazzjoni u s-sorveljanza ta' persuni u organizzazzjonijiet li huma suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-regoli ta' implementazzjoni tiegħu.

▼ M11

Is-sistemi tal-amministrazzjoni u tal-ġestjoni tal-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri u tal-Aġenzija għandhom ikunu konformi mar-rekwiżiti speċifikati fl-Anness II.

⁽¹⁾ Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011 tat-3 ta' Novembru 2011 li jstabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-ekwipaggi tal-ajruplani tal-avjazzjoni civili skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (GU L 311, 25.11.2011, p. 1).

▼B

2. Jekk Stat Membru jahtar aktar minn entità waħda bhala awtorità kompetenti:

- (a) l-oqsma ta' kompetenza ta' kull awtorità kompetenti għandhom jiġu ddefiniti b'mod ċar f'termini tar-responsabbiltajiet u tal-limitazzjoni geografika; u
- (b) għandha tigi stabbilita koordinazzjoni bejn daww l-entitajiet sabiex tiġi żgurata s-sorveljanza effettiva tal-organizzazzjonijiet u tal-persuni kollha li huma suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-regoli ta' implimentazzjoni tiegħu, fil-mandati rispettivi tagħhom.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtorità/l-awtoritajiet kompetenti jkollha/jkollhom il-kapaċità meħtieġa biex tiżgura/jiżguraw is-sorveljanza tal-persuni u l-organizzazzjonijiet kollha koperti mill-programm ta' sorveljanza tagħhom, inklużi riżorsi biżżejjed biex jintlaħqu r-rekwiziti ta' dan ir-Regolament.

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-persunal tal-awtorità kompetenti ma jwettaqx attivitajiet ta' sorveljanza meta jkun hemm evidenza li dan jista' jwassal, direttament jew indirettament, għal kunflitt ta' interess, b'mod partikulari meta dan ikun relatat ma' interess familjari jew finanzjarju.

5. Il-persunal awtorizzat mill-awtorità kompetenti biex iwettaq il-kompiti ta' ċertifikazzjoni u/jew ta' superviżjoni għandu jkollu s-setgħa jwettaq mill-inqas il-kompiti li ġejjin:

- (a) jeżamina r-rekords, id-dejta, il-proċeduri u kwalunkwe materjal ieħor li jkun rilevanti għat-twettiq tal-kompitu ta' ċertifikazzjoni u/jew ta' sorveljanza;
- (b) jagħmel kopji tat-tali rekords, dejta, proċeduri u materjal ieħor, jew jieħu siltiet minnhom;
- (c) jitlob għal spjegazzjoni verbali fuq il-post;
- (d) jidhol f'bini, siti tal-operat jew mezzi ta' trasport rilevanti;
- (e) iwettaq verifiki, investigazzjonijiet, valutazzjonijiet u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa u spezzjonijiet mingħajr avviż minn qabel;
- (f) jadotta jew jagħti bidu għal miżuri ta' infurzar kif ikun xieraq.

6. Il-kompiti mogħtija fil-paragrafu 5 għandhom jitwettqu skont id-dispożizzjonijiet legali tal-Istat Membru rilevanti.

Artikolu 4

Spezzjonijiet fir-rampa

L-ispezzjonijiet fir-rampa ta' inġenji tal-ajru ta' operatori li jaqgħu taħt is-sorveljanza tas-sikurezza ta' Stat Membru ieħor jew ta' pajjiż terz għandhom jitwettqu skont is-Subparti msejja "RAMP" tal-Anness II.

▼B*Artikolu 5***Operazzjonijiet bl-ajru****▼M13**

1. L-operaturi għandhom joperaw ajruplan jew helikopter biss għall-fini tal-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru (minn hawn 'il quddiem imsejjah "CAT") kif speċifikat fl-Annessi III u IV.

▼M4

1a. Operaturi attivi f'operazzjonijiet CAT li jibdwu u jintemmu fl-istess ajrudrom/sit tal-operat b'ajruplani bi Prestazzjoni tal-klassi B jew b'helikopters mhux kumplessi għandhom jikkonformaw mad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Annessi III u IV.

▼B

2. L-operaturi ► **M1** ————— ◀ għandhom jikkonformaw mad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Anness V meta jkunu qed iħaddmu:

(a) ajruplani u helikopters użati:

(i) għal operazzjonijiet li jużaw in-navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN);

(ii) għal operazzjonijiet imwettqin skont l-ispeċifikazzjonijiet minimi tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni (MNPS);

(iii) għal operazzjonijiet fi spazju tal-ajru b'valuri minimi ta' separazzjoni vertikali mnaqqsa (RVSM);

(iv) għal operazzjonijiet f'vizibilità baxxa (LVO);

▼M13

(b) ajruplani u helikopters użati għat-trasport ta' oġġetti perikolużi (DG);

▼B

(c) ajruplani b'żewġ magni użati għal operazzjonijiet fuq distanza estiża (ETOPS) fit-trasport kummerċjali bl-ajru;

(d) helikopters użati għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bl-għajjuna ta' sistemi ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS);

(e) helikopters użati għal operazzjonijiet ta' rfiġ tat-trasport kummerċjali bl-ajru (HHO);

(f) helikopters użati għal operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza tat-trasport kummerċjali bl-ajru (HEMS); u

▼M9

(g) helikopters li jintużaw għal operazzjonijiet lil hinn mill-kosta (HOFO).

▼M4

3. L-operaturi ta' ajruplani u ta' helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni involuti f'operazzjonijiet mhux kummerċjali għandhom jiddikjaraw il-kapaċità u l-mezzi tagħhom li jaqdu r-responsabbiltajiet tagħhom assoċjati mal-operat ta' inġenju tal-ajru u għandhom joperaw l-ajruplan skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Annessi III u fl-Anness VI. Meta jkunu attivi f'operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, dawn l-operaturi minflok għandhom joperaw l-inġenju tal-ajru skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Annessi III u VIII.

▼ M13

4. L-operaturi ta' ajruplani u ta' elikopters hliet ajruplani u elikopters kumplessi li jaħdmu bil-magni involuti f'operazzjonijiet mhux kummerċjali, inklużi operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, għandhom joperaw l-inġenju tal-ajru biss skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VII.

5. L-organizzazzjonijiet ta' taħriġ imsemmija fl-Artikolu 10a tar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 u li għandhom il-post prinċipali tan-negozju tagħhom fi Stat Membru, meta jwettqu t-taħriġ fit-titjir lejn, għewwa jew barra mill-Unjoni, għandhom joperaw:

- (a) ajruplani u elikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VI;
- (b) ajruplani u elikopters oħrajn skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VII.

6. L-operaturi għandhom joperaw ajruplan jew elikopter biss għall-fini tal-operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati f'konformità mar-rekwiżiti speċifikati fl-Annessi III u VIII.

▼ M4

7. Titjiriet li jseħhu eżatt qabel, matul jew eżatt wara operazzjonijiet speċjalizzati u li huma direttament marbutin ma' daww l-operazzjonijiet għandhom ikunu operati skont il-paragrafi 3, 4 u 6, kif ikun applikabbli. ► **M5** Hliet għall-membri tal-ekwipaġġ, ma għandhomx jingarru abbord persuni għajr daww li huma indispensabbli għall-missjoni. ◀

▼ B*Artikolu 6***Derogi****▼ M4****▼ B**

2. ► **M5** B'deroga mill-Artikolu 5(1), l-inġenji tal-ajru msemmija fl-Artikolu 4(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, fil-każ ta' ajruplani, jithaddmu skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fid-Deċiżjoni tal-Kummissjoni C(2009) 7633 tal-14 ta' Ottubru 2009 meta jintużaw f'operazzjonijiet CAT. ◀ Kwalunkwe bidla fl-operazzjoni li taffettwa l-kundizzjonijiet stabbiliti f'dik id-Deċiżjoni għandha tigi nnotifikata lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (minn hawn 'il quddiem imsejha "l-Aġenzija") qabel ma tigi implimentata.

Stat Membru li jkun beħsiebu juża d-deroga li dwarha hemm dispożizzjoni fid-Deċiżjoni C(2009)7633 iżda li mhuwiex Stat li għalih kienet indirizzata dik id-Deċiżjoni, għandu jinnotifika lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija b'dan qabel ma jimplimenta d-deroga. Il-Kummissjoni u l-Aġenzija għandhom jivvalutaw sa liema punt il-bidla jew l-użu maħsub jiddevjaw mill-kundizzjonijiet mogħtija fid-Deċiżjoni C(2009)7633 jew iħallu impatt fuq il-valutazzjoni inizjali tas-sikurezza mwettqa fil-kuntest ta' dik id-Deċiżjoni. Jekk il-valutazzjoni turi li l-bidla jew l-użu maħsub ma jikkorrispondux mal-valutazzjoni inizjali tas-sikurezza mwettqa fil-kuntest tad-Deċiżjoni C(2009)7633, l-Istat Membru kkonċernat għandu jressaq talba għid deroga skont l-Artikolu 14(6) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

▼ **M13**

3. B'deroga mill-Artikolu 5 ta' dan ir-Regolament, u minghajr preġudizzju għall-punt (b) tal-Artikolu 18(2) tar-Regolament (UE) 2018/1139 u għas-Subparti P tal-Anness I tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ⁽¹⁾ dwar il-permess għat-titjir, it-titjiriet li ġejjin għandhom ikompli joperaw skont ir-rekwiżiti speċifika fil-liġi nazzjonali tal-Istat Membru li fih l-operatur ikollu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu, jew, fejn l-operatur ma jkollu l-ebda post prinċipali tan-negozju, il-post fejn l-operatur ikun stabbilit jew residenti:

- (a) titjiriet relatati mal-introduzzjoni jew il-modifika ta' tipi ta' ajruplan jew ta' elikopter imwettqa minn organizzazzjonijiet tad-disinn jew tal-produzzjoni fl-ambitu tal-privileġġi tagħhom;

▼ **M14**

- (b) titjiriet li ma jgħorru l-ebda passigġier jew merkanzija, meta l-ajruplan jew il-elikopter jiġi ttrasportat għal rinnovament, tiswija, spezzjonijiet, kunsinna, esportazzjoni jew għanijiet simili, sakemm l-inġenju tal-ajru ma jkunx elenkat fuq ċertifikat tal-operatur tal-ajru jew fuq dikjarazzjoni.

▼ **M9**

4. Minkejja l-Artikolu 5, l-Istati Membri jistgħu jkomplu jirrikjedu approvazzjoni speċifika u rekwiżiti addizzjonali b'rabta mal-proċeduri operazzjonali, mat-tagħmir u mal-kwalifiki u mat-taħriġ tal-ekwipaġġ għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru li jsiru lil hinn mill-kosta permezz ta' elikopter, skont il-liġijiet nazzjonali tagħhom, sat-30 ta' Ġunju 2018. L-Istati Membri għandhom jgħarrfu lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija bir-rekwiżiti addizzjonali li jkunu qed jiġu applikati għal approvazzjonijiet speċifiċi ta' dan it-tip. Dawk ir-rekwiżiti m'għandhomx ikunu inqas restrittivi minn dawk mogħtija fl-Annessi III u IV.

▼ **M13**

4a. B'deroga mill-Artikolu 5(1) u (6), l-operazzjonijiet li ġejjin b'ajruplani u elikopters hliet ajruplani u elikopters kumplessi li jahdmu bil-magni jistgħu jitwettqu f'konformità mal-Anness VII:

▼ **M4**

- (a) titjiriet bl-ispejjeż maqsumin minn individwi privati, bil-kundizzjoni li l-ispiża diretta tinqasam bejn l-okkupanti kollha tal-inġenju tal-ajru, inkluż il-bdot u li n-numru ta' persuni li qed jaqsmu l-ispejjeż diretti huwa limitat għal sitta;
- (b) titjiriet ta' kompetizzjoni jew wirjiet tat-titjir, bil-kundizzjoni li r-remunerazzjoni jew kwalunkwe kunsiderazzjoni ta' valur mogħtija għat-tali titjiriet tkun limitata għall-irkupru tal-ispejjeż diretti u kontribuzzjoni proporzjonata għall-ispejjeż annwali, kif ukoll premji ta' mhux iktar minn valur speċifikat mill-awtorità kompetenti;

▼ **M13**

- (c) titjiriet introduttorji, qbiż bil-paraxut, irmunkar ta' gliders jew titjiriet ajrubatiċi mwettqa minn organizzazzjoni ta' taħriġ bil-post prinċipali tan-negozju tagħha fi Stat Membru u msemmija fl-Artikolu 10a tar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, jew minn organizzazzjoni mahluqa bil-ghan li tippromwovi l-sport tal-ajru jew l-avjazzjoni ta' divertiment, bil-kundizzjoni li l-inġenju tal-ajru jkun operat mill-organizzazzjoni fuq il-bażi ta' sjieda jew kiri minghajr ekwipaġġ, li t-titjira ma tiġġenerax profitti mqassmin barra l-organizzazzjoni, u li kull meta jkunu involuti persuni li mhumiex membri tal-organizzazzjoni, it-tali titjiriet jirrapprezentaw biss attività marginali tal-organizzazzjoni.

⁽¹⁾ Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 tat-3 ta' Awwissu 2012 li jistabbilixxi regoli ta' implimentazzjoni għaċ-ċertifikazzjoni tal-airworthiness u ambjentali ta' inġenji tal-ajru u ta' prodotti, partijiet u tagħmir relatati, kif ukoll għaċ-ċertifikazzjoni ta' organizzazzjonijiet relatati mad-disinn u l-produzzjoni (GU L 224, 21.8.2012, p. 1).

▼M10

5. Sat-2 ta' Settembru 2017, l-eżenzjonijiet mogħtija qabel it-22 ta' Marzu 2017 skont l-Artikolu 8(2) tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91, kif previst fl-Artikolu 6(5) tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 kif applikabbli qabel it-22 ta' Marzu 2017, għandhom jitqiesu li jikkostitwixxu l-approvazzjonijiet imsemmija fil-punt (a) ta' CAT.POL.A.300 tal-Anness IV (il-Parti-CAT). Wara t-2 ta' Settembru 2017, dawk l-eżenzjonijiet m'għandhomx jibqgħu validi għall-operazzjoni ta' ajruplani b'magna wahda.

Jekk kwalunkwe bidla fl-operazzjoni ta' dawk l-ajruplani li taffettwa l-kundizzjonijiet stabbiliti f'dawk l-eżenzjonijiet hija prevista bejn it-22 ta' Marzu 2017 u t-2 ta' Settembru 2017, dik il-bidla prevista għandha tiġi nnotifikata lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija qabel ma tiġi implimentata. Il-Kummissjoni u l-Aġenzija għandhom jivvalutaw il-bidla prevista skont l-Artikolu 14(5) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

▼B

6. L-operazzjonijiet eżistenti li jsiru bil-helikopters lejn jew minn sit ta' interess pubbliku (PIS) jistgħu jitwettqu b'deroga mill-punt CAT.POL.H.225 tal-Anness IV kull meta d-daqs tas-sit ta' interess pubbliku, l-ambjent bl-ostakli jew il-helikopter ma jkunux jippermettu li tinzamm il-konformità mar-rekwiziti għall-operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1. It-tali operazzjonijiet għandhom jitwettqu skont il-kundizzjonijiet stabbiliti mill-Istati Membri. L-Istati Membri għandhom jgħarrfu lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija bil-kundizzjonijiet li jkunu qed jiġu applikati.

▼M9

8. B'deroga mill-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(3), l-operaturi ta' ajruplani kumplessi li jahdmu b'magna b'turbina, b'massa massima ċċertifikata waqt it-tluq (MCTOM) ta' 5 700 kg jew inqas, mghammra b'magni "turboprop", involuti f'operazzjonijiet mhux kummerċjali, għandhom joperaw dawk l-inġenji tal-ajru skont l-Anness VII biss.

9. B'deroga mill-Artikolu 5(5)(a), l-organizzazzjonijiet tat-tahriġ, filwaqt li jwettqu tahriġ fit-titjir ta' ajruplani kumplessi li jahdmu b'magna b'turbina, b'massa massima ċċertifikata waqt it-tluq (MCTOM) ta' 5 700 kg jew inqas, mghammra b'magni "turboprop", involuti f'operazzjonijiet mhux kummerċjali, għandhom joperaw dawk l-inġenji tal-ajru skont l-Anness VII.

▼B*Artikolu 7***Ċertifikati tal-operaturi tal-ajru**

1. Ċertifikati tal-operaturi tal-ajru (AOCs) mahruġin qabel ma jibda japplika dan ir-Regolament minn Stat Membru lil operaturi ta' ajruplani tat-trasport kummerċjali bl-ajru skont ir-Regolament (KEE) Nru 3922/91 għandhom jitqiesu bħala ċertifikati mahruġin skont dan ir-Regolament.

Madankollu, sa mhux iktar tard mit-28 ta' Ottubru 2014:

- (a) l-operaturi għandhom jadattaw is-sistema ta' ġestjoni, il-programmi tat-tahriġ, il-proċeduri u l-manwali tagħhom sabiex ikunu konformi mal-Annessi III, IV u V, kif ikun rilevanti;
- (b) iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru għandu jinbidel b'ċertifikati mahruġin skont l-Anness II għal dan ir-Regolament.

▼B

2. Ċertifikati tal-operaturi tal-ajru mahruġin qabel ma jibda japplika dan ir-Regolament minn Stat Membru lil operaturi ta' helikopters tat-trasport kummerċjali bl-ajru għandhom jinbidlu f'ċertifikati tal-operaturi tal-ajru li jkunu konformi ma' dan ir-Regolament skont rapport tal-konverżjoni stabbilit mill-Istat Membru li jkun hareġ iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru, b'konsultazzjoni mal-Aġenzija.

Ir-rapport tal-konverżjoni għandu jiddeskrivi:

- (a) ir-rekwiżiti nazzjonali li abbazi tagħhom inħarġu ċ-ċertifikati tal-operaturi tal-ajru;
- (b) l-ambitu tal-privileġġi li ngħataw lill-operaturi;
- (c) id-differenzi bejn ir-rekwiżiti nazzjonali li abbazi tagħhom inħarġu ċ-ċertifikati tal-operaturi tal-ajru u r-rekwiżiti tal-Annessi III, IV u V, flimkien ma' indikazzjoni dwar kif u meta l-operaturi se jkunu mehtieġa jiżguraw il-konformità shiha ma' daww l-Annessi.

Ir-rapport tal-konverżjoni għandu jinkludi kopji tad-dokumenti kollha mehtieġa biex jagħtu prova tal-elementi msemmija fil-punti (a) sa (c), inklużi kopji tar-rekwiżiti u l-proċeduri nazzjonali rilevanti.

▼M11*Artikolu 8***Limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir**

1. L-operazzjonijiet CAT għandhom ikunu soġġetti għar-rekwiżiti tas-Subparti FTL tal-Anness III.
2. B'deroga mill-paragrafu 1, l-operazzjonijiet CAT ta' air taxi, ta' servizz mediku ta' emerġenza u ta' pilota wiehied bl-ajruplani għandhom ikunu soġġetti għar-rekwiżiti speċifikati fil-liġi nazzjonali msemmija fl-Artikolu 8(4) tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91 u fis-Subparti Q tal-Anness III ta' dak ir-Regolament.
3. B'deroga mill-paragrafu 1, l-operazzjonijiet CAT bil-helikopters u l-operazzjonijiet CAT bil-gliders għandhom ikunu konformi mar-rekwiżiti speċifikati fil-liġi nazzjonali tal-Istat Membru li fih l-operatur ikollu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu.
4. Operazzjonijiet mhux kummerċjali, inklużi operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, b'ajruplani u b'helikopters kumplessi li jaħdmu b'magna, kif ukoll operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati b'ajruplani, helikopters u gliders għandhom jikkonformaw fir-rigward tal-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir, mar-rekwiżiti speċifikati fil-liġi nazzjonali tal-Istat Membru li fih l-operatur ikollu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu, jew, fejn l-operatur ma jkollux il-post prinċipali tan-negozju, il-post fejn l-operatur ikun stabbilit jew residenti.

▼M2*Artikolu 9***Listi tat-tagħmir minimu**

Il-listi tat-tagħmir minimu ("MELs") approvati mill-Istat tal-Operatur jew mill-Istat tar-Reġistrazzjoni qabel l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament, għandhom jitqiesu bħala listi approvati skont dan ir-Regolament u jistgħu jkomplu jintużaw mill-operatur.

▼ M2

Wara d-dhul fis-sehh ta' dan ir-Regolament, kull bidla fil-listi tat-tagħmir minimu msemija fl-ewwel subparagrafu li għalihom tkun stabbilita Lista tat-Tagħmir Minimu ta' Referenza ("MMEL") bħala parti mid-dejta dwar l-adeqwatezza operattiva skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ⁽¹⁾, għandha ssir f'konformità mal-punt ORO.MLR.105 tat-Taqsima 2 tal-Anness III ta' dan ir-Regolament mill-iktar fis possibbli u sa mhux aktar tard mit-18 ta' Diċembru 2017 jew sa sentejn wara li tkun giet approvata d-dejta dwar l-adeqwatezza operattiva, skont liema minnhom taħbat l-aħħar.

Kwalunkwe bidla f'MEL msemija fl-ewwel subparagrafu li għaliha ma tkun giet stabbilita l-ebda MMEL bħala parti mid-dejta dwar l-adeqwatezza operattiva, għandha tkompli ssir skont l-MMEL aċċettata mill-Istat tal-Operatur jew mill-Istat tar-Registrazzjoni kif applikabbli.

*Artikolu 9a***Taħriġ tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-ekwipaġġ tal-kabina**

L-operaturi għandhom jiżguraw li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-ekwipaġġ tal-kabina li diġà qeghdin jithaddmu u li jkunx lestew taħriġ skont is-Subpartijiet FC u CC tal-Anness III li ma jkunx jinkludi l-elementi obbligatorji stabbiliti fid-dejta rilevanti dwar l-adeqwatezza operattiva, jirċievu taħriġ li jkopri dawk l-elementi obbligatorji sa mhux aktar tard mit-18 ta' Diċembru 2017 jew sa sentejn wara li tiġi approvata din id-dejta dwar l-adeqwatezza operattiva, skont liema minnhom taħbat l-aħħar.

▼ M15*Artikolu 9aa***Rekwiziti tal-ekwipaġġ tat-titjira għal titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni**

Bdot li jkun aġixxa, qabel it-25 ta' Settembru 2019, bħala bdot fil-kmand fuq titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni li skont id-definizzjoni fil-punt SPO.SPEC.MCF.100 fl-Anness VIII hija kklassifikata bħala titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' Livell A, għandu jingħata kreditu għall-iskop ta' konformità mal-punt SPO.SPEC.MCF.115(a)(1) ta' dak l-Anness. F'dak il-każ, l-operatur għandu jiżgura li l-bdot fil-kmand jirċievi informazzjoni dwar kull differenza identifikata bejn il-prattiċi operattivi stabbiliti qabel it-25 ta' Settembru 2019 u l-obbligi pprovduti fit-Taqsima 5 tas-Subparti E tal-Anness VIII ta' dan ir-Regolament inklużi dawk derivati mill-proċeduri relatati stabbiliti mill-operatur.

▼ M5*Artikolu 9b***Revizjoni**

L-Aġenzija għandha twestaq analizi kontinwa tal-effikaċja tad-dispożizzjonijiet dwar il-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz u r-rekwiziti tal-mistrieħ li jinsabu fl-Annessi II u III. L-Aġenzija għandha tipproduċi l-ewwel rapport dwar ir-riżultati ta' dik l-analizi mhux aktar tard mit-18 ta' Frar 2019.

⁽¹⁾ ĠU L 224, 21.8.2012, p. 1.

▼ M5

Dik l-analizi għandha tinvolvi l-għarfien espert xjentifiku u għandha tkun imsejsa fuq dejta operattiva miġbura, bl-ghajnuna tal-Istati Membri, fuq tul ta' żmien wara d-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

L-analizi, għandha tevalwa l-impatt ta' mill-inqas dan li ġej fuq il-vigilanza tal-ekwipaġġ tal-ajru:

- (a) xogħol ta' aktar minn 13-il siegħa fl-aktar hin favorevoli tal-jum;
- (b) xogħol ta' aktar minn 10 sigħat fl-inqas hin favorevoli tal-jum;
- (c) xogħol ta' aktar minn 11-il siegħa fil-każ ta' membri tal-ekwipaġġ fi stat mhux magħruf ta' akklimatizzazzjoni;
- (d) xogħol li jinkludi livell għoli ta' setturi (aktar minn 6);
- (e) xogħol fuq sejha bħal dmir bħal fil-każ ta' standby jew ta' riżerva segwit bi dmirijiet ta' titjira; kif ukoll
- (f) skedi ta' hinijiet irregolari.

▼ M9*Artikolu 10***Dhul fis-sehh**

► **M13** ————— ◀ Dan ir-Regolament jidhol fis-sehh fit-tielet jum wara dak tal-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

▼ M13

Għandu japplika mit-28 ta' Ottubru 2012.

▼ B

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

▼B*ANNEX I***▼M4****Definizzjonijiet għat-termini li jintużaw fl-Annessi II sa VIII****▼B**

Għall-għanijiet ta' dan ir-Regolament, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

1. “distanza disponibbli għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien (ASDA)” tfisser it-tul tal-ġirja tat-tluġ disponibbli u t-tul tal-mogħdija tal-waqfien, jekk din il-mogħdija tal-waqfien tkun iddikjarata bħala disponibbli mill-Istat tal-ajrudrom u tkun tista' ġġorr il-massa tal-ajruplan fil-kundizzjonijiet operattivi li jkun hemm fis-seħh;
2. “mezzi aċċettabbli tal-konformità (AMC)” tfisser standards mhux vinkolanti adottati mill-Aġenzija biex juru l-mezzi li bihom tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu;
3. “lista ta' kontroll tal-aċċettazzjoni” tfisser dokument użat sabiex jgħin fit-twettiq ta' kontroll fuq l-apparenza esterna ta' pakketti li jkun fihom oġġetti perikolużi u tad-dokumenti assoċjati magħhom sabiex jiġi stabbilit li jkunu ġew issodisfati r-rekwiżiti x-xierqa kollha;
4. “ajrudrom xieraq” tfisser ajrudrom li fih jista' jithaddem l-inġenju tal-ajru, filwaqt li jitqiesu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni u l-karatteristiċi tar-runway applikabbli;
5. għall-għanijiet tal-klassifikazzjoni tal-passiġġieri:
  - (a) “adult” tfisser persuna ta' 12-il sena jew iktar;
  - (b) “tifel/tfal” tfisser persuni ta' sentejn jew iktar, izda li għandhom inqas minn 12-il sena;
  - (c) “tarbija” tfisser persuna ta' inqas minn sentejn;

▼M13**▼B**

7. “titjira megħjuna bl-użu ta' sistema ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS)” tfisser, fil-każ ta' operazzjonijiet bin-NVIS, dik il-parti ta' titjira li ssir skont ir-regoli tat-titjir viżwali (VFR) li tkun imwettqa billejl, meta membru tal-ekwipaġġ ikun qed juża nuċċali għall-viżjoni billejl (NVG);
8. “inġenju tal-ajru” tfisser makkinarju li jista' jikseb sostenn fl-atmosfera mir-reazzjonijiet tal-arja ħlief mir-reazzjonijiet tal-arja ma' wiċċ id-dinja;

▼M8

- 8a. “traċċar tal-inġenji tal-ajru” tfisser proċess ibbażat fuq l-art li jżomm u jaġġorna, f'intervalli standardizzati, rekord tal-pożizzjoni ta' erba' dimensjonijiet ta' inġenju tal-ajru waqt titjira;
- 8b. “sistema ta' traċċar tal-inġenji tal-ajru” tfisser sistema li tiddependi fuq it-traċċar tal-inġenji tal-ajru biex tidentifika mġiba anormali tat-titjira u tagħti twissija;

▼B

9. “mezzi alternattivi ta' konformità” tfisser dawk il-mezzi li jipproponu alternattiva għall-mezzi aċċettabbli tal-konformità (AMC) eżistenti, jew dawk li jipproponu mezzi ġodda sabiex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, li għalihom l-Aġenzija ma tkun adottat l-ebda AMC assoċjat;
10. “proċedura kontra l-formazzjoni tas-silġ”, fil-każ tal-proċeduri ta' fuq l-art, tfisser proċedura li ttiprovdi protezzjoni kontra l-formazzjoni tal-ġlata jew tas-silġ u kontra l-akkumulazzjoni tal-borra fuq l-uċuħ tal-inġenju tal-ajru li jkunu ġew ittrattati għal perjodu taż-żmien limitat (il-hin taż-żamma);

▼ **M1**

11. “operazzjoni ta’ proċedura ta’ avviċinament bi gwida vertikali (APV)” tfisser avviċinament bi strument li juża gwida laterali u vertikali, iżda li ma jissodisfax ir-rekwiżiti stabbiliti għall-avviċinament ta’ preċiżjoni u għall-operazzjonijiet tal-hatt, b’għoli tad-deċiżjoni (DH) ta’ mhux inqas minn 250 pied u b’medda viżwali tar-runway (RVR) ta’ mhux inqas minn 600 m;

▼ **M13**▼ **B**

- **M1** 12. ◀ “membru tal-ekwipaġġ tal-kabina” tfisser membru tal-ekwipaġġ ikkwalifikat b’mod xieraq, minbarra membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew membru tal-ekwipaġġ tekniku, li jkun assenjat minn operatur biex matul l-operazzjonijiet iwettaq kompiti relatati mas-sikurezza tal-passiġġieri u tat-titjira;
- **M1** 13. ◀ “operazzjoni ta’ avviċinament tal-kategorija I (CAT I)” tfisser avviċinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni permezz ta’ sistema għall-inżul bl-istrumenti (ILS), ta’ sistema għall-inżul bil-microwaves (MLS), ta’ GLS (sistema ta’ nżul li tinkludi sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali awmentata bbażata fuq l-art (GNSS/GBAS)), avviċinament b’radar ta’ preċiżjoni (PAR) jew GNSS bl-użu ta’ sistema ta’ awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (SBAS) b’għoli tad-deċiżjoni (DH) ta’ mhux inqas minn 200 pied u b’medda viżwali tar-runway (RVR) ta’ mhux inqas minn 550 metru għall-ajruplani u ta’ mhux inqas minn 500 metru għall-helikopters;
- **M1** 14. ◀ “operazzjoni tal-kategorija II (CAT II)” tfisser operazzjoni ta’ avviċinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni, li tuża ILS jew MLS:
- (a) b’DH taht il-200 pied, iżda ta’ mhux inqas minn 100 pied; u
- (b) b’RVR ta’ mhux inqas minn 300 metru;
- **M1** 15. ◀ “operazzjoni tal-kategorija IIIA (CAT IIIA)” tfisser operazzjoni ta’ avviċinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni, li tuża ILS jew MLS:
- (a) b’DH taht il-100 pied; u
- (b) b’RVR ta’ mhux inqas minn 200 metru;
- **M1** 16. ◀ “operazzjoni tal-kategorija IIIB (CAT IIIB)” tfisser operazzjoni ta’ avviċinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni, li tuża ILS jew MLS:
- (a) b’DH taht il-100 pied, jew minghajr DH; u
- (b) b’RVR ta’ inqas minn 200 metru, iżda ta’ mhux inqas minn 75 metru;

▼ **M14**

17. “kategorija A għall-helikopters” tfisser elikopter b’diversi magni ddisinjat b’karatteristiċi ta’ iżolament tal-magna u tas-sistema li huma speċifikati fl-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni applikabbli u li hu kapaċi jwettaq operazzjonijiet permezz ta’ data tat-tluġ u tal-inżul li jkunu skedati taht il-kunċett ta’ ħsara kritika fil-magna li tiżgura zona tal-wiċċ awtorizzata adegwata u kapaċità ta’ prestazzjoni adegwata għal titjir sikur kontinwu jew għat-tluġ interrott sikur f’każ li tiżviluppa ħsara fil-magna;

▼ **B**

- **M1** 18. ◀ “kategorija B għall-helikopters” tfisser elikopter b’magna waħda jew b’diversi magni li ma jissodisfax l-istandards tal-Kategorija A. Il-helikopters tal-Kategorija B m’għandhom l-ebda garanzija li huma kapaċi jkomplu jtiru b’mod sikur f’każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, u b’hekk wiehed jassumi li f’każ bhal dan ikollu jsir inżul mhux skedat;

▼ B

- M1 19. ◀ “speċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni (CS)” tfisser standards tekniċi adottati mill-Aġenzija li jindikaw il-mezzi biex tintwera l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta’ Implimentazzjoni tiegħu, u li jistgħu jintużaw minn organizzazzjoni għall-ghanijiet taċ-ċertifikazzjoni;
- M1 20. ◀ “dawran” tfisser il-fażi viżwali ta’ avviċinament bi strument biex l-inġenju tal-ajru jingieb f’pożizzjoni li tippermetti nżul fuq runway/f’żona ta’ tluġh u ta’ avviċinament finali (FATO) li ma tkunx tinsab f’post adegwat għall-avviċinament f’linja dritta;
- M1 21. ◀ “mogħdija tal-ikklerjar” tfisser zona rettangolari ddefinita fuq l-art jew fl-ilma li taqa’ taht il-kontroll tal-awtorità x-xierqa, li tiġi magħżula jew ippreparata bħala zona xierqa li fuqha ajruplan ikun jista’ jagħmel parti mit-tluġh inizjali tiegħu sa għoli speċifikat;
- M1 22. ◀ “bażi tas-shab” tfisser l-gholi tal-baży tal-element tas-shab l-iktar baxx osservat jew imbassar fil-viċinanza ta’ ajrudrom jew ta’ sit tal-operat jew f’żona speċifika ta’ operazzjonijiet, li normalment jitkejjel ‘il fuq mil-livell tal-ajrudrom jew, fil-każ ta’ operazzjonijiet lil hinn mill-kosta, ‘il fuq mil-livell medju tal-baħar;

▼ M15

- 22a. “reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-bdot (CVR)” tfisser reġistratur tat-titjira protett f’każ ta’ habta li juża tahlita ta’ mikrofoni u inputs ohra tal-awdjo u diġitali biex jiġbor u jirreġistra l-ambjent tas-smiġh tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u komunikazzjonijiet lil, minn u bejn il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;

▼ B

- M1 23. ◀ “kondivizzjoni tal-kodiċi” tfisser arrangament li permezz tiegħu operatur iqiegħed il-kodiċi nominattiv tiegħu fuq titjira operata minn operatur ieħor u jbiegħ u johroġ biljetti għal dik it-titjira;
- M1 24. ◀ “zona kkonġestjonata” tfisser, f’dak li għandu x’jaqsam ma’ belt jew raħal, kwalunkwe zona li tkun tintuża sostanzjalment għal skopijiet residenzjali, kummerċjali jew ta’ rikreazzjoni;

▼ M15

25. “runway kontaminata” tfisser runway li porzjon sinifikanti mill-erja tas-superfiċje tagħha (kemm f’żoni izolati jew le) fit-tul u l-wisa’ li tkun qed tintuża hija koperta b’waħda jew aktar mis-sustanzi elenkati taht id-deskrizzjoni tal-kundizzjoni tas-superfiċje tar-runway;

▼ B

- M1 26. ◀ “fjuwil ta’ kontinġenza” tfisser il-fjuwil meħtieġ biex jikkompensa għal fatturi mhux mistennija li jistgħu jaffettwaw il-konsum tal-fjuwil waqt it-titjira lejn l-ajrudrom ta’ destinazzjoni;
- M1 27. ◀ “avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA)” tfisser teknika, li hija konsistenti mal-proċeduri ta’ avviċinament stabbilizzat, li tintuża fil-parti tal-avviċinament finali ta’ proċedura ta’ avviċinament mhux ta’ preċiżjoni bi strumenti bħala nżul kontinwu, mingħajr it-teħid ta’ pożizzjoni orizzontali, minn altitudni/gholi daqs jew oghla mill-altitudni/mill-gholi tal-punt tal-avviċinament finali sa punt li jinsab madwar 15-il metru (50 pied) ‘il fuq mil-limitu tar-runway tal-inżul jew sal-punt fejn għandha tinbeda l-“flare manoeuvre” għat-tip ta’ inġenju tal-ajru li jkun qed jintuża;
- M1 28. ◀ “vizibilità meteoroloġika kkonvertita (CMV)” tfisser valur, li huwa ekwivalenti għal RVR, li jitnissel mill-vizibilità meteoroloġika rrappurtata;

▼ **B**

- **M1** 29. ◀ “membru tal-ekwipaġġ” tfisser persuna assenjata minn operatur biex twettaq kompiti abbord ingenu tal-ajru;
- **M1** 30. ◀ “fażijiet kritiċi tat-titjira” fil-każ ta’ ajruplani tfisser il-ġirja tat-tluġh, il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh, l-avvicinament finali, l-avvicinament mhux milhuq, l-inżul, inkluż il-ġirja sakemm l-ajruplan jinżel, u kwalunkwe fażi oħra tat-titjira, kif stabbilit mill-bdot fil-kmand jew mill-kmandant;
- **M1** 31. ◀ “fażijiet kritiċi tat-titjira” fil-każ ta’ elikopters tfisser is-sewqan, it-titjir, it-tluġh, l-avvicinament finali, l-avvicinament mhux milhuq, l-inżul, u kwalunkwe fażi oħra tat-titjira, kif stabbilit mill-bdot fil-kmand jew mill-kmandant;

▼ **M15**▼ **B**

- **M1** 33. ◀ “oġġetti perikolużi (DG)” tfisser artikli jew sustanzi li jistgħu johlqu riskju għas-saħħa, is-sikurezza, il-proprjetà jew l-ambjent u li huma inklużi fil-lista ta’ oġġetti perikolużi fl-Istruzzjonijiet Tekniċi jew li jkunu kklassifikati skont dawn l-istess Struzzjonijiet;
- **M1** 34. ◀ “aċċident marbut ma’ oġġetti perikolużi” tfisser ġrajja assoċjata u relatata mat-trasport bl-ajru ta’ oġġetti perikolużi, li twassal għal feriti fatali jew serji f’persuna jew għal hsara kbira f’xi proprjetà;
- **M1** 35. ◀ “inċident marbut ma’ oġġetti perikolużi” tfisser:
- (a) ġrajja, minbarra aċċident marbut ma’ oġġetti perikolużi, assoċjata u relatata mat-trasport bl-ajru ta’ oġġetti perikolużi, li mhux bil-fors issehh abbord ingenu tal-ajru, u li twassal għal feriti f’persuna, għal hsara f’xi proprjetà, għal nirien, ksur, tixrid tal-oġġett, tnixxija ta’ fluwidu jew radjazzjoni jew għal prova oħra li ma nżammix l-integrità tal-pakkett;
- (b) kwalunkwe ġrajja marbuta mat-trasport ta’ oġġetti perikolużi li tipperikola serjament l-ingenu tal-ajru jew l-okkupanti tiegħu;
- **M1** 36. ◀ “tnehhija tas-silġ”, fil-każ tal-proċeduri ta’ fuq l-art, tfisser proċedura li permezz tagħha jitnehhew mill-ingenu tal-ajru l-ġlata, is-silġ, il-borra jew is-silġ imfarrak mahmuġ fl-art, sabiex jiġi pprovdut wiċċ li ma jkunx ikkontaminat;
- **M1** 37. ◀ “punt iddefinit wara t-tluġh (DPATO)” tfisser il-punt, matul il-fażi tat-tluġh u tat-tluġh inizjali, li qablu mhijiex assigurata l-kapaċità tal-elikopter li jkompli t-titjira b’mod sikur, bil-magna kritika wieqfa, u b’hekk jista’ jkun mehtieg inżul ta’ emerġenza;
- **M1** 38. ◀ “punt iddefinit qabel l-inżul (DPBL)” tfisser il-punt, matul il-fażi tal-avvicinament u tal-inżul, li warajh mhijiex assigurata l-kapaċità tal-elikopter li jkompli t-titjira b’mod sikur, bil-magna kritika wieqfa, u b’hekk jista’ jkun mehtieg inżul ta’ emerġenza;
- **M1** 39. ◀ “distanza DR” tfisser id-distanza orizzontali li l-elikopter ikun ivvjaġġa mit-tarf tad-distanza disponibbli għat-tluġh;

▼ M4

40. “ftehim ta’ kiri minghajr ekwipaġġ” tfisser ftehim bejn impriżi li skont dan l-inġenju tal-ajru jkun operat skont iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) tal-parti li thallas il-kera (lessee) jew, fil-każ ta’ operazzjonijiet kummerċjali li mhumiex CAT, taht ir-responsabilità tal-parti li thallas il-kera (lessee);

▼ B

- **M1** 41. ◀ “massa operattiva minghajr taghbija” tfisser il-massa totali tal-inġenju tal-ajru li jkun lest għal tip ta’ operazzjoni speċifika, minghajr il-fjuwil li jista’ jintuza u t-taghbija tat-traffiku;

▼ M15

42. “runway xotta” tfisser runway li s-superfiċje tagħha ma jkollhiex umdità vizibbli u ma tkunx kontaminata fiż-żona mahsuba biex tintuza;

▼ M13

- 42a. “applikazzjoni EFB” tfisser applikazzjoni ta’ softwer installata fuq pjattaforma ospitanti tal-EFB li tipprovdi funzjoni operattiva speċifika wahda jew aktar li tkun ta’ appoġġ għall-operazzjonijiet ta’ titjir;
- 42b. “pjattaforma EFB ospitanti” tfisser it-tagħmir tal-hardwer li fih ikunu residenti l-kapaċitajiet tal-kompjuter u tas-software bażiku, inklużi s-sistema operattiva u s-software tal-input/output;
- 42c. “sistema EFB” tfisser it-tagħmir tal-hardwer (inklużi kwalunkwe batterija, dispozizzjonijiet ta’ konnettività, komponenti ta’ input/output) u softwer (inklużi bażijiet ta’ data u s-sistema operattiva) mehteġa biex tappoġġa l-applikazzjoni(jiet) EFB mahsuba;

▼ M1

43. “inġenji tal-ajru tat-tip ELA1” tfisser l-inġenji tal-ajru ħfief Ewropej (European Light Aircraft) b’ekwipaġġ li ġejjin:
- (a) ajruplan b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 1 200 kilogramma jew inqas, li mhumiex ikklassifikat bħala inġenju tal-ajru kumpless u li jahdem bil-magna;
  - (b) glajder jew glajder bil-mutur b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 1 200 kilogramma jew inqas;
  - (c) ballun tal-arja bi kwantità massima ta’ gass tat-tluġ ta’ disinn jew volum massimu ta’ arja shuna ta’ mhux aktar minn 3 400 m³ għal blalen li jahdmu bl-arja shuna, 1 050 m³ għal blalen li jahdmu bil-gass, 300 m³ għal blalen tal-gass marbutin;
44. “inġenji tal-ajru tat-tip ‘ELA2’” tfisser l-inġenji tal-ajru ħfief Ewropej (European Light Aircraft) b’ekwipaġġ, li ġejjin:
- (a) ajruplan b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 2 000 kilogramma jew inqas, li mhumiex ikklassifikat bħala inġenju tal-ajru kumpless u li jahdem bil-magna;
  - (b) glajder jew glajder bil-mutur b’massa ta’ tluq massima (MTOM) ta’ 2 000 kilogramma jew inqas;
  - (c) ballun tal-arja;
  - (d) inġenju tal-ajru li jahdem bir-rotors (Very Light Rotorcraft) b’MTOM ta’ mhux aktar minn 600 kg li huwa ta’ disinn sempliċi, mahsub biex iġorr mhux aktar minn żewġ persuni, mhux imħaddem b’magni tar-rokits u/jew tat-turbina; ristrett għal operazzjonijiet binhar VFR;

▼ M13

- 44a. “electronic flight bag (EFB)” tfisser sistema ta’ informazzjoni elettro-nika, li tikkonsisti mit-tagħmir u l-applikazzjonijiet għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tippermetti l-ħażna, l-aġġornament, il-wiri u l-ipproċessar tal-funzjonijiet tal-EFB b’appoġġ għall-operazzjonijiet jew id-dmirijiet tat-titjira;

▼ B

- **M1** 45. ◀ “zona ta’ tluġh u ta’ avviċinament finali elevata (FATO elevata)” tfisser FATO li hija mill-inqas 3 metri ‘l fuq mill-wiċċ tal-madwar;

▼ M14

- 45a. “hruġ ta’ emerġenza” tfisser punt ta’ hruġ installat fuq l-ingenju tal-ajru tat-tip li jippermetti l-evakwazzjoni massima possibbli tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tal-kabina u tal-ekwipaġġ tat-titjira f’perjodu ta’ żmien xieraq u jinkludi l-bieb fil-livell tal-art, il-hruġ mit-twieqi jew kwalunkwe tip ta’ hruġ ieħor, pereżempju l-bokkaport fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-hruġ mill-koni tad-denb;

▼ B

- **M1** 46. ◀ “ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta (ERA)” tfisser ajrudrom xieraq matul ir-rotta, li jista’ jkun mehtieg fl-istadju tal-ippjanar;
- **M1** 47. ◀ “sistema ta’ viżjoni mtejbja (EVS)” tfisser sistema li turi immaġni elettronici tax-xena esterna f’hin reali permezz ta’ sensors tal-immaġni;
- **M1** 48. ◀ “zona ta’ tluġh u ta’ avviċinament finali (FATO)” tfisser zona ddefinita għall-operazzjonijiet bil-helikopter, li ‘l fuq minnha titlesta l-fażi finali tal-manuvra ta’ avviċinament għat-titjir kwazi stazzjonarju jew għall-inżul, u minn fejn tinbeda l-manuvra tat-tluġh. Fil-każ ta’ helicopters li joperaw fil-kategorija tal-prestazzjoni 1, iż-żona ddefinita tinkludi ż-żona disponibbli għal tluġh interrott;

▼ M14

- 48a. “membru tal-ekwipaġġ tat-titjira” tfisser membru tal-ekwipaġġ liċenzjat inkarigat bi dmirijiet essenzjali għall-operat ta’ ingenju tal-ajru waqt perjodu ta’ servizz ta’ titjir;

▼ B

- **M1** 49. ◀ “il-monitoraġġ tad-dejta tat-titjir (FDM)” tfisser l-użu proattiv u mhux punittiv ta’ dejta diġitali tat-titjir minn operazzjonijiet ta’ rutina biex tittejjeb is-sikurezza tal-avjazzjoni;

▼ M14

- 49a. “uffiċjal tal-operazzjonijiet tat-titjir” jew “dispatcher tat-titjira” tfisser persuna magħżula mill-operatur biex tinvolvi ruhha fil-kontroll u s-supervizjoni tal-operazzjonijiet tat-titjir, li hija kkwalifikata kif xieraq, li tappoġġa, permezz ta’ struzzjonijiet jew għajnuna, jew tat-tnejn, lill-bdot fil-kmand fit-twetliq sikur tat-titjira;

▼ M15

- 49b. “reġistratur tad-data tat-titjira (FDR)” tfisser reġistratur tat-titjira protett f’każ ta’ habta li juża tahlita ta’ sorsi ta’ data biex jiġbor u jirreġistra parametri li jirriflettu l-istat u l-prestazzjoni tal-ingenju tal-ajru;
- 49c. “reġistratur tat-titjira” tfisser kull tip ta’ reġistratur installat fl-ingenju tal-ajru sabiex jiffaċilita l-investigazzjonijiet tas-sikurezza f’każ ta’ aċċident jew incident

▼ B

- **M1** 50. ◀ “tagħmir għat-taħriġ fis-simulazzjoni tat-titjir (FSTD)” tfisser tagħmir tat-taħriġ li huwa:
- (a) fil-każ tal-ajruplani, simulatur ta’ titjira shiħa (FFS), tagħmir għat-taħriġ fit-titjir (FTD), tagħmir għat-taħriġ fil-proċeduri tat-titjir u tan-navigazzjoni (FNPT) jew tagħmir bażiku għat-taħriġ fl-istrumenti (BITD);
- (b) fil-każ tal-helikopters, simulatur ta’ titjira shiħa (FFS), tagħmir għat-taħriġ fit-titjir (FTD) jew tagħmir għat-taħriġ fil-proċeduri tat-titjir u tan-navigazzjoni (FNPT);
- **M1** 51. ◀ “ajrudrom ERA għall-fjuwil” tfisser ajrudrom ERA, li jint-għażel biex jitnaqqas il-fjuwil ta’ kontinġenza;

▼ **B**

- **M1** 52. ◀ “sistema tal-inżul GBAS (GLS)” tfisser sistema ta’ avviċinament tal-inżul li tuża informazzjoni migbura permezz ta’ sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali awmentata bbażata fuq l-art (GNSS/GBAS), biex tiggwida l-inġenju tal-ajru abbażi tal-pożizzjoni laterali u vertikali tal-GNSS tiegħu. Din is-sistema tuża referenza ġeometrika tal-altitudni għall-pendil tal-avviċinament finali tagħha;
- **M1** 53. ◀ “persunal li jipprovdi servizzi ta’ emerġenza fuq l-art” tfisser kwalunkwe persunal li jipprovdi servizzi ta’ emerġenza fuq l-art (bħal pereżempju l-pulizija, il-pompiera, eċċ), li huwa involut fis-servizzi mediċi ta’ emerġenza bil-helikopter (HEMSs) u li l-kompiti tiegħu huma rilevanti, bi kwalunkwe mod, għall-operazzjonijiet bil-helikopter;
- **M1** 54. ◀ “iż-żamma fuq l-art” tfisser il-projbizzjoni formali ta’ inġenju tal-ajru milli jitlaq u t-tehdid ta’ dawk il-passi li jkunu mehtieġa għal dan il-ghan;
- **M1** 55. ◀ “wiri fil-livell tal-ghajnejn (HUD)” tfisser sistema tal-wiri li turi l-informazzjoni tat-titjira fil-kamp viziv estern li jkun direttament quddiem il-bdot u li ma taffettwax il-veduta esterna b’mod sinifikanti;
- **M1** 56. ◀ “sistema ta’ gwida waqt l-inżul fil-livell tal-ghajnejn (HUDLS)” tfisser is-sistema totali abbord li tipprovdi gwida fil-livell tal-ghajnejn għall-bdot matul il-proċedura tal-avviċinament u tal-inżul u/jew matul il-proċedura ta’ avviċinament mhux milhuq. Din is-sistema tinkludi s-sensors, il-kompjuters, il-provvisti tal-enerġija, l-indikazzjonijiet u l-kontrolli kollha;

▼ **M13**▼ **B**

- **M1** 58. ◀ “membru tal-ekwipaġġ f’operazzjoni ta’ rfiġ bil-helikopter (HHO)” tfisser membru tal-ekwipaġġ tekniku li jaqdi l-kompiti assenjati lil marbutin mal-operazzjoni tal-irfiġ;
- **M1** 59. ◀ “pjattaforma għall-helikopters” tfisser FATO li tinsab fuq struttura li żżomm f’wiċċ l-ilma jew fuq struttura fissa lil hinn mill-kosta;
- **M1** 60. ◀ “membru tal-ekwipaġġ tal-HEMS” tfisser membru tal-ekwipaġġ tekniku li jkun assenjat f’titjira tal-HEMS bil-ghan li jieh u hsieb kull persuna li jkollha bżonn ta’ għajnuna medika waqt li tkun qiegħda tingarr fuq il-helikopter u li jghin lill-bdot waqt il-missjoni;
- **M1** 61. ◀ “titjira tal-HEMS” tfisser titjira b’helikopter li jopera skont approvazzjoni tal-HEMS, li jkollha l-ghan li tiffacilita l-assistenza medika ta’ emerġenza, f’każ fejn it-trasport rapidu u immedjat ikun essenzjali, billi ġgħorr:
- (a) persunal mediku;
- (b) provvisti mediċi (tagħmir mediku, demm, organi, mediċini); jew
- (c) persuni morda jew imweġġgħin u persuni oħra li jkunu kkonċernati b’mod dirett;
- **M1** 62. ◀ “bażi operattiva tal-HEMS” tfisser ajrudrom li fih il-membri tal-ekwipaġġ tal-HEMS u l-helikopter tal-HEMS jistgħu jkunu qed jistennaw għall-operazzjonijiet tal-HEMS;
- **M1** 63. ◀ “sit tal-operat tal-HEMS” tfisser sit magħżul mill-kmandant waqt titjira tal-HEMS għall-operazzjonijiet ta’ rfiġ bil-helikopter u għall-inżul u t-tluġ;
- **M1** 64. ◀ “titjira tal-HHO” tfisser titjira b’helikopter li jopera skont approvazzjoni tal-HHO, li jkollha l-ghan li tiffacilita t-trasferiment ta’ persuni u/jew ta’ merkanzija permezz tal-irfiġ bil-helikopter;
- **M1** 65. ◀ “HHO lil hinn mill-kosta” tfisser titjira b’helikopter li jopera skont approvazzjoni tal-HHO, li jkollha l-ghan li tiffacilita t-trasferiment ta’ persuni u/jew ta’ merkanzija permezz tal-irfiġ bil-helikopter minn jew lejn bastiment jew struttura li tinsab f’żona tal-baħar jew lejn il-baħar stess;
- **M1** 66. ◀ “passiġġier ta’ HHO” tfisser persuna li għandha tiġi ttrasferita permezz tal-irfiġ bil-helikopter;

▼ **B**

- **M1** 67. ◀ “sit ta’ HHO” tfisser zona speċifika li fiha elikopter iwettaq trasferiment bl-irfiġh;
- **M1** 68. ◀ “hin taż-żamma (HoT)” tfisser il-hin stmat li fih il-fluwidu ta’ kontra l-formazzjoni tas-silġ jipprevjeni l-formazzjoni tas-silġ u tal-ġlata u l-akkumulazzjoni tal-borra fuq l-uċuħ protetti (ttrattati) tal-ajruplan;

▼ **M9**

69. “ambjent ostili” tfisser:
- (a) zona li fiha:
- (i) ma jistax jitwettaq inzul ta’ emergenza sikur minhabba li l-wiċċ mhuwiex adegwat; jew
  - (ii) l-okkupanti tal-elikopter ma jistgħux jiġu protetti b’mod adegwat mill-elementi; jew
  - (iii) ir-rispons/il-kapaċità ta’ tiftix u salvataġġ mhumix ipprovduti b’mod konsistenti mal-esponiment antiċipat; jew
  - (iv) ikun hemm riskju mhux aċċettabbli li jiġu pperikolati persuni jew proprjetà li jinsabu fuq l-art;
- (b) fi kwalunkwe każ, iż-żoni li ġejjin:
- (i) fil-każ ta’ operazzjonijiet fuq il-baħar, iż-żona tal-baħar miftuħ fit-Tramuntana ta’ 45N u fin-Nofsinhar ta’ 45S, sakemm kwalunkwe Parti mhix nominata bħala partijiet mhux ostili mill-awtorità responsabbli tal-Istat li fih isehhu l-operazzjonijiet; kif ukoll
  - (ii) dawk il-partijiet ta’ zona kkongestjonata li m’għandhomx żoni adegwati għal inzul ta’ emergenza sikur;

▼ **M13**

- 69a. “human-machine interface (HMI) (interfaċċa bniedem-magna)” tfisser komponent ta’ ċertu tagħmir li huwa kapaċi jitratta l-interazzjonijiet bejn il-bniedem u l-magna. L-interfaċċa tikkonsisti f’hardwer u softwer li jippermettu li l-inputs tal-utenti jiġu interpretati u pproċessati minn magni jew sistemi li, min-naha tagħhom, jipprovdu r-riżultati mehtieġa lill-utent;

▼ **B**

- **M1** 70. ◀ “punt ta’ deċiżjoni għall-inzul (LDP)” tfisser il-punt użat biex tiġi stabbilita l-prestazzjoni waqt l-inzul li minnu jista’ jittkompla b’mod sikur l-inzul jew jinbeda nżul interrott, meta tkun giet innutata hsara fil-magna f’dak il-punt;

▼ **M15**

- 70a. “distanza tal-inzul fil-hin tal-wasla (LDTA)” tfisser distanza tal-inzul li tista’ tinkiseb f’operazzjonijiet normali abbażi ta’ data dwar il-prestazzjoni tal-inzul u l-proċeduri assoċjati stabbiliti għall-kundizzjonijiet prevalenti fil-hin tal-inzul;

▼ **B**

- **M1** 71. ◀ “id-distanza disponibbli tal-inzul (LDA)” tfisser it-tul tar-runway li hu ddikjarat bħala disponibbli mill-Istat tal-ajrudrom u li jkun xieraq għall-ġirja ta’ fuq l-art ta’ ajruplan li jkun qed jillandja;
- **M1** 72. ◀ “ajruplan tal-art” tfisser inġenju tal-ajru bi ġwienah fissi li hu ddisinjat għal tluġh u nżul minn fuq l-art u li jinkludi l-ajruplani anfibi operati bħala ajruplani tal-art;
- **M1** 73. ◀ “operazzjoni lokali bil-helikopter” tfisser operazzjoni tat-trasport kummerċjali bl-ajru b’helikopters li għandhom massa massima ċċertifikata waqt it-tluġh (MCTOM) ta’ iktar minn 3 175 kilogramma u konfigurazzjoni massima operattiva ta’ sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta’ disa’ sits jew inqas, matul il-jum, fuq rotot innavigati b’referenza għal għaliem viżwali, li jitwettqu f’zona ġeografika lokali u ddefinita speċifikata fil-manwal tal-operat;
- **M1** 74. ◀ “il-proċeduri f’vizibilità baxxa (LVP)” tfisser il-proċeduri applikati f’ajrudrom biex ikunu żgurati operazzjonijiet sikuri matul avvicinamenti tal-Kategorija I li huma iktar baxxi minn dawk standard, matul avvicinamenti tal-Kategorija II li mhumix standard, matul avvicinamenti tal-Kategorija II u III u matul it-tluġh f’vizibilità baxxa;

▼ **B**

- **M1** 75. ◀ “it-tluġh f’vizibilità baxxa (LVTO)” tfisser tluġh b’RVR ta’ inqas minn 400 metru, iżda ta’ mhux inqas minn 75 metru;
- **M1** 76. ◀ “operazzjoni tal-Kategorija I li hija iktar baxxa minn dik standard (LTS CAT I)” tfisser operazzjoni ta’ avviċinament u nżul bl-istrumenti tal-Kategorija I, bl-użu ta’ DH tal-Kategorija I u b’RVR li hija inqas minn dik li normalment hija assoċjata mad-DH applikabbli iżda li mhix inqas minn 400 metru;

▼ **M14**

- 76a. “titjira ta’ kontroll tal-manutenzjoni (‘MCF’)” tfisser titjira ta’ inġenju tal-ajru b’ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà jew b’permess għat-titjir li titwettaq għal skopijiet ta’ sejbien ta’ problemi jew biex jiġi kkontrollat il-funzjonament ta’ sistema, partijiet jew tagħmir wiehed jew aktar wara l-manutenzjoni, jekk il-funzjonament tas-sistemi, partijiet jew tagħmir ma jistax jiġi stabbilit matul il-kontrolli fuq l-art u li titwettaq fi kwalunkwe waħda mis-sitwazzjonijiet li ġejjin:
- (a) kif meħtieġ skont il-manwal tal-manutenzjoni tal-inġenju tal-ajru (“AMM”) jew kwalunkwe *data* oħra ta’ manutenzjoni mahruġa minn detentur tal-approvazzjoni tad-disinn li jkun responsabbli għall-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru;
- (b) wara l-manutenzjoni, kif mitlub mill-operatur jew propost mill-organizzazzjoni responsabbli għall-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru;
- (c) kif mitlub mill-organizzazzjoni ta’ manutenzjoni għall-verifika ta’ rettifika ta’ difett b’suċċess;
- (d) għal-għajjnuna f’izolazzjoni jew individwazzjoni ta’ problemi;

▼ **B**

- **M1** 77. ◀ “il-konfigurazzjoni massima operattiva ta’ sits tal-passiġġieri (MOPSC)” tfisser il-kapaċità massima ta’ sits tal-passiġġieri ta’ inġenju tal-ajru partikulari, minbarra s-sits tal-ekwipaġġ, stabbilita għal skopijiet operattivi u speċifikata fil-manwal tal-operat. Jekk wiehed jiehru bħala punt ta’ referenza l-konfigurazzjoni massima ta’ sits tal-passiġġieri stabbilita matul il-proċess ta’ ċertifikazzjoni mwettaq għaċ-ċertifikat tat-tip (TC), għaċ-ċertifikat tat-tip supplimentari (STC) jew għal bidla fit-TC jew fis-STC, skont xi jkun rilevanti għall-inġenju tal-ajru partikulari, il-MOPSC tista’ tistabbilixxi l-istess numru ta’ sits jew numru iktar baxx, skont il-limitazzjonijiet operattivi;
- **M1** 78. ◀ “passiġġier mediku” tfisser persuna medika li tingarr f’heli-kopter matul titjira tal-HEMS, u tinkludi tobba, infermiera u paramediċi, iżda mhix limitata għalihom;

▼ **M13**

- 78a. “kundizzjoni minuri ta’ nuqqas ta’ funzjoni” tfisser kundizzjoni ta’ hsara li ma tnaqqasx is-sikurezza tal-inġenji tal-ajru b’mod sinifikanti, u li tinvolvi azzjonijiet tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu kapaċi jagħmlu b’mod tajjeb hafna;
- 78b. “użu hażin ta’ sustanzi” tfisser l-użu ta’ sustanza psikoattiva waħda jew aktar mill-ekwipaġġ tat-titjira, mill-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina u minn persunal ieħor sensittiv mil-lat tas-sikurezza b’mod li:
- (a) jikkostitwixxi periklu dirett għall-utent jew jipperikola l-hajjiet, is-sahha jew il-benesseri ta’ oħrajn, u/jew
- (b) jikkawża jew jaggrava problema jew disturb okkupazzjonali, soċjali, mentali jew fiżiku;

▼ **B**

- **M1** 79. ◀ “lejl” tfisser il-perjodu bejn tmiem il-ghabex ċivili ta’ filghaxija u l-bidu tal-ghabex ċivili ta’ filghodu, jew perjodu ieħor bħal dan bejn inżul ix-xemx u t-tluġ tagħha, kif preskritt mill-awtorità x-xierqa u kif iddefinit mill-Istat Membru;

▼ B

- M1 80. ◀ “nuċċali għall-viżjoni billejl (NVG)” tfisser apparat b’żewġ lentijiet li jintensifika d-dawl u li jintlibes mar-ras, li jtejjeb il-kapaċità li jinżammu referenzi vizwali fuq wiċċ l-art matul il-lejl;
- M1 81. ◀ “sistema ta’ immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS)” tfisser l-integrazzjoni tal-elementi kollha mehtieġa biex in-NVGs jintużaw b’suċċess u b’mod sikur waqt li jkun qed jithaddem helikopter. Is-sistema tinkludi mill-inqas in-NVGs, id-dawl tan-NVIS, il-komponenti tal-helikopter, it-tahriġ u l-ajrunavigabbiltà kontinwa;
- M1 82. ◀ “ambjent mhux ostili” tfisser ambjent li fih:
- (a) jista’ jitwettaq inzul ta’ emerġenza sikur;
- (b) l-okkupanti tal-helikopter jistgħu jiġu protetti mill-elementi; u
- (c) ir-rispons/il-kapaċità ta’ tiftix u salvataġġ huma pprovduti b’mod konsistenti mal-esponiment antiċipat.
- Fi kwalunkwe każ, dawk il-partijiet ta’ zona kkongestjonata li jkollhom żoni adegwati għal inzul ta’ emerġenza sikur għandhom jitqiesu bħala partijiet mhux ostili;
- M1 83. ◀ “operazzjoni ta’ avvicinament mhux ta’ preċiżjoni (NPA)” tfisser avvicinament bi strument b’għoli minimu ta’ nżul (MDH), jew DH fil-każ ta’ titjira mwettqa b’teknika tas-CDFA, li ma jkunx iktar baxx minn 250 pied u b’RVR/CMV ta’ mhux inqas minn 750 metru fil-każ tal-ajruplani u ta’ mhux inqas minn 600 metru fil-każ tal-helikopters;
- M1 84. ◀ “membru tal-ekwipaġġ tan-NVIS” tfisser membru tal-ekwipaġġ tekniku assenjat għal titjira bin-NVIS;
- M1 85. ◀ “titjira bin-NVIS” tfisser titjira li titwettaq b’kundizzjonijiet meteoroloġiċi vizwali (VMC) ta’ billejl li matulha l-ekwipaġġ tat-titjira juża n-NVGs f’helikopter li jkun qed jopera skont approvazzjoni tan-NVIS;

▼ M9

86. “operazzjoni lil hinn mill-kosta” tfisser operazzjoni b’helikopter li għandha proporzjon sostanzjali ta’ kwalunkwe titjira mwettqa fuq żoni ta’ baħar miftuħ lejn jew minn post lil hinn mill-kosta;
- 86a. “post lil hinn mill-kosta” tfisser faċilità maħsuba biex tintuża għal operazzjonijiet bil-helikopter fuq struttura li żżomm f’wiċċ l-ilma jew fuq struttura fissa lil hinn mill-kosta jew bastiment;
- 86b. “zona f’baħar miftuħ” tfisser zona tal-ilma lejn il-baħar mill-kosta;

▼ B

- M1 87. ◀ “sit tal-operat” tfisser sit, minbarra ajrudrom, magħżul mill-operatur jew mill-bdot fil-kmand jew mill-kmandant għall-inzul, it-tluġ u/jew l-operazzjonijiet ta’ tagħbija esterna;
- M1 88. ◀ “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1” tfisser operazzjoni li fiha, f’każ li tiżviluppa hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista’ jinżel fid-distanza disponibbli għal tluġ interrott jew ikun jista’ jkompli bit-titjira b’mod sikur sa zona tal-inzul xierqa, skont meta tiżviluppa l-hsara;
- M1 89. ◀ “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 2” tfisser operazzjoni li fiha, f’każ li tiżviluppa hsara fil-magna kritika, ikun hemm prestazzjoni disponibbli biex il-helikopter ikun jista’ jkompli bit-titjira b’mod sikur, hliet meta l-hsara tiżviluppa kmieni matul il-manuvra tat-tluġ jew tard waqt il-manuvra tal-inzul, f’liema każijiet jista’ jkun mehtieġ inzul ta’ emerġenza;

▼ B

- M1 90. ◀ “operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 3” tfisser operazzjoni li fiha, f’każ li tiżviluppa hsara fil-magna fi kwalunkwe hin waqt it-titjira, jista’ jkun mehtieg inzul ta’ emergenza fil-każ ta’ helikopter b’diversi magni u jkun mehtieg inzul ta’ emergenza fil-każ ta’ helikopter b’magna waħda;
- M1 91. ◀ “kontroll operattiv” tfisser ir-responsabbiltà għall-ghoti ta’ bidu għal titjira jew għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni tagħha fl-interess tas-sikurezza;
- M1 92. ◀ “operazzjoni tal-Kategorija II li mhijiex standard (OTS CAT II)” tfisser operazzjoni ta’ avviċinament u nżul bi strument ta’ preċiżjoni, bl-użu ta’ ILS jew MLS, li fiha xi elementi (jew kollha kemm huma) tas-sistema tad-dawl li tintuża f’avviċinamenti ta’ preċiżjoni tal-kategorija II ma jkunux disponibbli, u:
- (a) b’DH taht il-200 pied, iżda ta’ mhux inqas minn 100 pied; u
- (b) b’RVR ta’ mhux inqas minn 350 metru.
- M1 93. ◀ “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni A” tfisser ajruplani b’diversi magni li jahdmu b’turboskrun, li jkollhom MOPSC ta’ iktar minn disa’ sits jew li jkollhom massa massima waqt it-tluġh li taqbeż il-5 700 kilogramma, kif ukoll l-ajruplani kollha li jahdmu b’diversi magni turboġett;
- M1 94. ◀ “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B” tfisser ajruplani li jahdmu b’magni bl-iskrejjen, li jkollhom MOPSC ta’ disa’ sits jew inqas u li jkollhom massa massima waqt it-tluġh ta’ 5 700 kilogramma jew inqas;
- M1 95. ◀ “ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni C” tfisser ajruplani li jahdmu b’magni bil-pistuni, li jkollhom MOPSC ta’ iktar minn disa’ sits jew li jkollhom massa massima waqt it-tluġh li taqbeż il-5 700 kilogramma;

▼ M14

- 95a. “sistema ta’ apparat għall-garr ta’ persunal (PCDS)” tfisser sistema li tinkludi apparat(i) li jkunu(u) jew imwahaħhal/imwahaħlin ma’ parank jew ma’ ganċ tal-merkanzija jew immuntat(i) fuq l-inġenju tal-ajru bir-rotors waqt operazzjonijiet ta’ rfiġh ta’ merkanzija umana esterna (HEC) jew ta’ rfiġh bil-helikopter (HHO). L-apparati jkollhom il-kapaċità strutturali u l-karatteristiċi mehtieġa biex iġorru l-okkupanti minn barra lejn il-helikopter eż. harness tas-sigurtà bi jew mingħajr rilaxx ta’ malajr u ċinga b’anell konnettur, basket jew gaġġa riġidi;
- 95b. “sistema ta’ apparat sempliċi għall-garr ta’ persunal (‘PCDS sempliċi’)” tfisser PCDS li tikkonforma mal-kundizzjonijiet li ġejjin:
- (a) jissodisfa standard armonizzat skont ir-Regolament (UE) 2016/425 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁽¹⁾ jew id-Direttiva 2006/42/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁽²⁾;
- (b) ikun iddisinjat biex iġorr mhux aktar minn persuna waħda biss (pereżempju, operatur tal-parank jew tal-ganċ tal-merkanzija, speċjalist fil-kompitu jew fotografu) fil-kabina, jew biex iġorr mhux aktar minn żewġ persuni barra mill-kabina;
- (c) mhux struttura riġida bħal gaġġa, pjattaforma jew basket;

▼ B

- M1 96. ◀ “il-bdot fil-kmand” tfisser il-bdot mahtur biex ikun fil-kmand u li huwa inkarigat iwettaq it-titjira b’mod sikur. Għall-ghani-jiet tal-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, il-“bdot fil-kmand” għandu jissejjah il-“kmandant”;

⁽¹⁾ Ir-Regolament (UE) 2016/425 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta’ Marzu 2016 dwar tagħmir ta’ protezzjoni personali u li jħassar id-Direttiva tal-Kunsill 89/686/KEE (GU L 81, 31.3.2016, p. 51).

⁽²⁾ Id-Direttiva 2006/42/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta’ Mejju 2006 dwar il-makkinarju, u li temenda d-Direttiva 95/16/KE (GU L 157, 9.6.2006, p. 24).

▼ **M13**

- 96a. “EFB portabbli” tfisser pjattaforma ospitanti portabbli tal-EFB, użata fil-kabina tal-bdot, li ma tkunx parti mill-konfigurazzjoni tal-inġenju tal-ajru ċċertifikat;
- 96b. “portable electronic device (PED) (tagħmir elettroniku portabbli)” tfisser kwalunkwe tip ta' apparat elettroniku, tipikament tal-konsumatur iżda mhux limitat għal dan, li jittella' abbord l-inġenju tal-ajru mill-membri tal-ekwipaġġ, mill-passiġġieri, jew bħala parti mill-merkanzija, li ma jkunx inkluż fil-konfigurazzjoni tal-inġenju tal-ajru ċċertifikat. Dan jinkludi t-tagħmir kollu li jista' jikkonsma l-enerġija elettrika. L-enerġija elettrika tista' tiġi pprovduta minn sorsi interni bħall-batteriji (li jistgħu jiġu ċċargjati jew daww li ma jistgħux jiġu ċċargjati mill-gdid) jew l-apparati jistgħu wkoll jiġu konnessi ma' sorsi speċifiċi tal-enerġija tal-inġenju tal-ajru;

▼ **B**

- **M1** 97. ◀ “il-post prinċipali tan-negozju” tfisser l-uffiċċju ewlieni jew l-uffiċċju rreġistrat tal-organizzazzjoni li fih jitwettqu l-funzjonijiet finanzjarji prinċipali u l-kontroll operattiv tal-attivitajiet imsemmija f'dan ir-Regolament;
- **M1** 98. ◀ “il-prijoritizzazzjoni tal-ispezzjonijiet fir-rampa” tfisser l-allokkazzjoni ta' parti adegwata mill-għadd totali ta' spezzjonijiet fir-rampa mwettqin minn awtorità kompetenti jew f'isimha fuq bażi annwali kif previst fil-Parti msejja “ARO”;
- **M1** 99. ◀ “sit ta' interess pubbliku (PIS)” tfisser sit li jintuża esklużivament għal operazzjonijiet li huma fl-interess pubbliku;
- **M1** 100. ◀ “spezzjoni fir-rampa” tfisser l-ispezzjoni tal-inġenji tal-ajru, tal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tal-kabina u tal-ekwipaġġ tat-titjira u tad-dokumentazzjoni tat-titjira sabiex tiġi vverifikata l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli;
- **M1** 101. ◀ “intervall tar-rettifika” tfisser limitazzjoni fuq it-tul ta' żmien tal-operazzjonijiet imwettqin b'tagħmir li ma jahdimx;
- **M1** 102. ◀ “id-distanza disponibbli għal tluġh interrott (RTODAH)” tfisser it-tul taż-żona ta' tluġh u ta' avvċinament finali ddikjarata bħala disponibbli u xierqa għall-helikopters operati fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 biex fiha jikkompletaw tluġh interrott;
- **M1** 103. ◀ “id-distanza meħtieġa għal tluġh interrott (RTODRH)” tfisser id-distanza orizzontali meħtieġa mill-bidu tat-tluġh sal-punt li fih il-helikopter jieqaf għal kollox wara ħsara fil-magna u l-interruzzjoni tat-tluġh fil-punt ta' deċiżjoni tat-tluġh;

▼ **M9**

- 103a. “speċifikazzjoni tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni meħtieġa (RNP)” tfisser speċifikazzjoni tan-navigazzjoni għall-operazzjonijiet PBN li tinkludi rekwiżit ta' monitoraġġ u twissija tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni abbord;

▼ **M14**

- 103b. “regoli tal-ajru” tfisser ir-regoli stabbiliti fir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) Nru 923/2012 ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) Nru 923/2012 tas-26 ta' Settembru 2012 li jistabbilixxi regoli komuni tal-ajru u dispożizzjonijiet operattivi dwar is-servizzi u l-proċeduri fin-navigazzjoni bl-ajru u li jemenda r-Regolament ta' Implimentazzjoni (UE) Nru 1035/2011 u r-Regolamenti (KE) Nru 1265/2007, (KE) Nru 1794/2006, (KE) Nru 730/2006, (KE) Nru 1033/2006 u (UE) Nru 255/2010 (ĠU L 281, 13.10.2012, p. 1).

▼ M15

- (103c) “rapport dwar il-kundizzjoni tar-runway (RCR)” tfisser rapport komprensiv standardizzat relatat mal-kundizzjonijiet tas-superfċje tar-runway u l-effett tagħhom fuq il-prestazzjoni tal-inżul u t-tluq tal-ajruplan, deskritt permezz tal-kodiċi tal-kundizzjonijiet tar-runway;

▼ B

- **M1** 104. ◀ “il-medda viżwali tar-runway (RVR)” tfisser id-distanza sa fejn il-bdot ta’ inġenju tal-ajru li jkun jinsab fuq il-linja taċ-ċentru ta’ runway jista’ jara l-marki ta’ wiċċ ir-runway jew id-dwal li jimmarkaw it-truf tar-runway jew li jidentifikaw il-linja taċ-ċentru tagħha;
- **M1** 105. ◀ “inżul ta’ emerġenza sikur” tfisser inżul inevitabbli jew inżul ta’ emerġenza inevitabbli kkontrollat fl-ilma li fih, b’mod raġonevoli, il-persuni li jinsabu fl-inġenju tal-ajru jew fuq l-art jew l-ilma ma jkunux mistennija jwegġġghu;
- **M1** 106. ◀ “idroplan” tfisser inġenju tal-ajru bi ġwienah fissi li hu ddisinjat għal tluq u nżul fuq l-ilma u li jinkludi l-ajruplani anfibji operati bħala idroplani;
- **M1** 107. ◀ “runways separati” tfisser runways li jinsabu fl-istess ajrudrom li huma wċuħ tal-inżul separati. Dawn ir-runways jistgħu jgħattu lil xulxin jew jaqsmu minn fuq xulxin b’tali mod li jekk wahda minnhom tkun imblukkata, dan ma jzommx it-tipi ta’ operazzjonijiet ipplanati milli jitwettqu fuq ir-runway l-oħra. Kull runway għandu jkollha proċedura separata ta’ avviċinament ibbazata fuq għajjuna separata għan-navigazzjoni;

▼ M15

- 107a. “runway tax-xitwa ppreparata apposta” tfisser runway b’superfċje iffriżata u niexfa ta’ borra kumpatta jew silġ li gie trattat bir-ramel jew żrar jew gie trattat mekkanikament biex tittejjeb il-frizzjoni tar-runway;

▼ B

- **M1** 108. ◀ “titjira speċjali tal-VFR” tfisser titjira tal-VFR awtorizzata mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru biex topera f’żona tal-kontroll f’kundizzjonijiet meteoroloġiċi li huma inqas mill-VMC;
- **M1** 109. ◀ “avviċinament stabbilizzat (SAp)” tfisser avviċinament li jsir b’mod ikkontrollat u xieraq f’dak li għandu x’jaqşam mal-konfigurazzjoni, l-enerġija u l-kontroll tal-passaġġ tat-titjira minn punt jew altitudni/gholi stabbilit minn qabel sa punt li jkun 50 pied ‘il fuq mil-limitu jew sal-punt minn fejn tinbeda l-manuvra tal-“flare” jekk dan ikun oghla;

▼ M5

- 109a. “kompartiment sterili tal-ekwipaġġ tat-titjira” ifisser kwalunkwe perjodu ta’ hin li fih il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jkunux disturbati jew distratti, hlief għal kwistjonijiet li jkunu kritiċi għas-sikurezza tal-operat tal-inġenju tal-ajru jew għas-sikurezza tal-okkupanti;

▼ B

- **M1** 110. ◀ “ajrudrom alternattiv għat-tluq” tfisser ajrudrom alternattiv li fih l-inġenju tal-ajru jista’ jillandja jekk dan ikun meħtieġ f’it wara t-tluq u f’każ li ma jkunx jista’ jintuza l-ajrudrom tat-tluq;
- **M1** 111. ◀ “punt ta’ deċiżjoni tat-tluq (TDP)” tfisser il-punt użat biex tiġi stabbilita l-prestazzjoni tat-tluq li minnu jista’ jew isir tluq interrott, jew jitkompla b’mod sikur it-tluq, meta tkun giet innutata hsara fil-maġna f’dak il-punt;

▼ **B**

- **M1** 112. ◀ “id-distanza disponibbli għat-tluġh (TODA)”, fil-każ tal-ajruplani, tfisser it-tul tal-ġirja tat-tluġh disponibbli u t-tul tal-mogħdija tal-ikklerjar, jekk din tkun ipprovduta;
- **M1** 113. ◀ “id-distanza disponibbli għat-tluġh (TODAH)”, fil-każ tal-helikopters, tfisser it-tul taż-żona ta’ tluġh u ta’ avviċinament finali, u t-tul tal-mogħdija tal-ikklerjar tal-helikopter, jekk din tkun ipprovduta, li tkun għet iddikjarata bħala disponibbli u xierqa għall-helikopters biex dawn jikkompletaw it-tluġh;
- **M1** 114. ◀ “id-distanza mehtieġa għat-tluġh (TODRH)”, fil-każ tal-helikopters, tfisser id-distanza orizzontali mehtieġa mill-bidu tat-tluġh sal-punt li fih jintlahqu, bil-magni li jifdal jahdmu fil-limiti operattivi approvati, wara li fit-TDP tkun għet innutata hsara fil-maġna kritika, veloċità sikura għat-tluġh (V_{TOSS}), għoli speċifikat u xaqliba tat-tluġh pożittiva;
- **M1** 115. ◀ “il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh” tfisser il-passaġġ vertikali u orizzontali, meta l-magna kritika tkun wieqfa, minn punt speċifiku matul it-tluġh sa 1 500 pied ‘il fuq mill-wieċ fil-każ ta’ ajruplan u sa 1 000 pied ‘il fuq mill-wieċ fil-każ ta’ helikopter;
- **M1** 116. ◀ “il-massa waqt it-tluġh” tfisser il-massa, li tinkludi kolloxx u kull min ikun qed jingarr fil-bidu tat-tluġh fil-każ ta’ helikopter u fil-bidu tal-ġirja tat-tluġh fil-każ ta’ ajruplan;
- **M1** 117. ◀ “il-ġirja tat-tluġh disponibbli (TORA)” tfisser it-tul tar-runway iddikjarat bħala disponibbli mill-Istat tal-ajrudrom u li jkun xieraq għall-ġirja fuq l-art ta’ ajruplan li jkun qed iwettaq it-tluġh;

▼ **M4**

- 117a. “speċjalist fil-kompitu” tfisser persuna assenjata mill-operatur jew parti terza, jew li taġixxi bħala impriza, li twettaq kompiti fuq l-art direttament marbutin ma’ kompitu speċjalizzat jew li twettaq kompiti speċjalizzati abbord jew mill-inġenju tal-ajru;

▼ **B**

- **M1** 118. ◀ “membru tal-ekwipaġġ tekniku” tfisser membru tal-ekwipaġġ li jiehu sehem f’operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS tat-trasport kummerċjali bl-ajru, minbarra membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, li l-operatur ikun qabbd u jaqdi kompiti fl-inġenju tal-ajru jew fuq l-art sabiex jgħin lill-bdot matul operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS li jkunu jehtieġu t-thaddim ta’ tagħmir speċjalizzat abbord;
- **M1** 119. ◀ “Struzzjonijiet Tekniċi (TI)” tfisser l-edizzjoni effettiva l-iktar riċenti tal-*“Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur tal-Ogġetti Perikolużi bl-Ajru”*, inkluz is-Suppliment tagħha u kwalunkwe Addenda għaliha, approvata u ppublikata mill-Organizzazzjoni tal-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali;

▼ **M11**

120. “tagħbija tat-traffiku” tfisser il-massa totali ta’ passiġġieri, bagalji, merkanzija u tagħmir speċjalizzat portabbli inkluża s-saborra;

▼ **M13**

- 120a. “applikazzjoni tat-tip A EFB” tfisser applikazzjoni EFB li l-malfunzjoni jew l-użu hażin tagħha ma għandu l-ebda effett fuq is-sikurezza;

▼ **M13**

- 120b. “applikazzjoni tat-tip B EFB” tfisser applikazzjoni EFB li:
- (a) il-malfunzjoni jew l-użu hażin tiegħu huwa kklassifikat bħala kundizzjoni ta' hsara minuri jew inqas; u
  - (b) la jissostitwixxi u lanqas jidduplika kwalunkwe sistema jew funzjonalità mehtieġa mir-regolamenti dwar l-ajrunavigabbiltà, ir-rewżiti tal-ispazju tal-ajru, jew ir-regoli operazzjonali;

▼ **B**

- **M1** 121. ◀ “titjira bin-NVIS mhux meghjuna” tfisser, fil-każ ta' operazzjonijiet bin-NVIS, dik il-parti ta' titjira tal-VFR imwettqa bil-lejl li fiha membru tal-ekwipaġġ ma jkunx qed juża n-NVG;
- **M1** 122. ◀ “impriza” tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika, kemm jekk topera għall-qligħ kif ukoll jekk le, jew kull korp uffiċjali, kemm jekk ikun persuna ġuridika kif ukoll jekk le;
- **M1** 123. ◀ “ V_1 ” tfisser il-veloċità massima waqt it-tluġ li fiha l-bdot irid jieħu l-ewwel azzjoni sabiex iwaqqaf l-ajruplan fid-distanza għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien. V_1 tfisser ukoll il-veloċità minima waqt it-tluġ, wara li tkun żviluppat hsara fil-magna kritika fil- V_{EF} , li fiha l-bdot jista' jkompli bit-tluġ u jilhaq l-għoli mehtieġ 'il fuq mill-wieċ tat-tluġ fid-distanza tat-tluġ;
- **M1** 124. ◀ “ V_{EF} ” tfisser il-veloċità li fiha wiehed jassumi li l-magna kritika tiżviluppa hsara matul it-tluġ;
- **M1** 125. ◀ “avviċinament viżwali” tfisser avviċinament li fih il-proċedura kollha ta' avviċinament bi strument, jew parti minnha, ma tintemmx u l-avviċinament jitwettaq permezz ta' referenza viżwali għat-terren;

▼ **M1**

126. “ajrudrom funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali” tfisser ajrudrom adegwat fejn, fil-mument tal-użu antiċipat, rapporti tat-temp, jew previżjonijiet, jew kwalunkwe kombinazzjoni ta' dawn, juru li l-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-valur minimu operattiv jew oghla mill-valur minimu operattiv mehtieġ tal-ajrudrom, u r-rapporti dwar il-kundizzjoni tal-wieċ tar-runway juru li nżul bla periklu se jkun possibbli;

▼ **M4**

127. “ftehim ta' kiri bl-ekwipaġġ” tfisser ftehim:
- fil-każ ta' operazzjonijiet CAT, bejn operatori tal-ajru li skont dan l-inġenju tal-ajru huwa operat skont l-AOC tal-parti li tirċievi l-kera (lessor); jew
  - fil-każ ta' operazzjonijiet kummerċjali minbarra CAT, bejn operatori li skontu l-inġenju tal-ajru huwa operat taħt ir-responsabilità tal-parti li tirċievi l-kera (lessor);

▼ **M15**

128. “runway imxarrba” tfisser runway li s-superfiċje tagħha hija koperta minn kwalunkwe umdità jew ilma viżibbli sa u li tinkludi 3 mm fil-fond fiż-żona maħsuba biex tintuża.

▼ B*ANNEX II***REKWIŻITI TAL-AWTORITÀ GHALL-OPERAZZJONIJIET BL-AJRU****[IL-PARTI ARO]****ARO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni**

Dan l-Anness jistabbilixxi r-rekwiżiti għas-sistema tal-amministrazzjoni u tal-ġestjoni li l-Aġenzija u l-Istati Membri għandhom jissodisfaw għall-implimentazzjoni u l-infurzar tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu dwar l-operazzjonijiet tal-avjazzjoni ċivili bl-ajru.

IS-SUBPARTI GEN***REKWIŻITI ĠENERALI****TAQSIMA I**Punti ġenerali***ARO.GEN.115 Dokumentazzjoni tas-sorveljanza**

L-awtorità kompetenti għandha tipprovdi l-atti legiżlattivi, l-istandards, ir-regoli, il-pubblikazzjonijiet tekniċi u d-dokumenti relatati kollha lill-persunal rilevanti sabiex dawn ikunu jistgħu jaqdu l-kompiti tagħhom u jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom.

ARO.GEN.120 Mezzi ta' konformità**▼ M14**

- (a) L-Aġenzija għandha tiżviluppa Mezzi Aċċettabbli ta' Konformità ("AMC") li jistgħu jintużaw biex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (UE) 2018/1139 u mal-atti delegati u ta' implimentazzjoni tiegħu.
- (b) Mezzi ta' konformità alternattivi jistgħu jintużaw biex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (UE) 2018/1139 u mal-atti delegati u ta' implimentazzjoni tiegħu.
- (c) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi sistema biex tevalwa b'mod konsistenti jekk il-mezzi ta' konformità alternattivi użati minnha jew minn organizzazzjonijiet jew persuni li jaqgħu taħt is-sorveljanza tagħha humiex konformi mar-Regolament (UE) 2018/1139 u mal-atti delegati u ta' implimentazzjoni tiegħu. Dik is-sistema għandha tinkludi proċeduri biex jiġu limitati, revokati jew emendati mezzi ta' konformità alternattivi approvati, jekk l-awtorità kompetenti turi li dawk il-mezzi ta' konformità alternattivi ma jikkonformawx mar-Regolament (UE) 2018/1139 u mal-atti delegati u ta' implimentazzjoni adottati abbażi tiegħu.

▼ M13

- (d) L-awtorità kompetenti għandha tevalwa l-mezzi alternattivi kollha ta' konformità proposti minn organizzazzjoni skont:
  - (1) il-punt ORO.GEN.120(b) tal-Anness III (il-Parti-ORO) ta' dan ir-Regolament;
  - (2) għall-blalen tal-arja bil-punt BOP.ADD.010 tal-Anness II (il-Parti-BOP) tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2018/395 ⁽¹⁾.

▼ M14**▼ M13**

billi tanalizza d-dokumentazzjoni pprovduta u, jekk jitqies meħtieġ, billi tagħmel spezzjoni tal-organizzazzjoni.

⁽¹⁾ Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2018/395 tat-13 ta' Marzu 2018 li jistabbilixxi regoli dettaljati għall-operat tal-blalen tal-arja skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (GU L 71, 14.3.2018, p. 10).

▼M13

Meta l-awtorità kompetenti ssib li l-mezzi ta' konformità alternattivi huma skont ir-Regoli ta' Implimentazzjoni, din għandha mingħajr dewmien żejjed:

- (1) tinnotifika lill-applikant li l-mezzi alternattivi ta' konformità jistgħu jiġu implimentati u, jekk ikun applikabbli, temenda l-approvazzjoni, l-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata jew iċ-ċertifikat tal-applikant kif xieraq; u
- (2) tinnotifika lill-Aġenzija dwar il-kontenut tagħhom, inklużi kopji tad-dokumentazzjoni rilevanti kollha;
- (3) tinforma lil Stati Membri oħra dwar mezzi alternattivi ta' konformità li gew aċċettati.

▼B

- (e) Meta l-awtorità kompetenti stess tuża mezzi alternattivi ta' konformità biex tkun konformi mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, din għandha:

- (1) tqeghedhom għad-dispożizzjoni tal-organizzazzjonijiet u tal-persuni kollha li jaqgħu taht is-sorveljanza tagħha; u
- (2) tavża lill-Aġenzija b'dan mingħajr dewmien żejjed.

L-awtorità kompetenti għandha tipprovdi lill-Aġenzija b'deskrizzjoni shiħa tal-mezzi alternattivi ta' konformità, inkluż bi kwalunkwe revizzjoni għall-proċeduri li tista' tkun rilevanti, kif ukoll b'valutazzjoni li turi li r-Regoli ta' Implimentazzjoni gew issodisfati.

ARO.GEN.125 Informazzjoni lill-Aġenzija

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tavża lill-Aġenzija, mingħajr dewmien żejjed, f'każ ta' xi problema sinifikanti bl-implimentazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha tipprovdi lill-Aġenzija bl-informazzjoni sinifikanti għas-sikurezza li tohrog mir-rapporti ta' okkorrenza li tkun irċeviet.

ARO.GEN.135 Reazzjoni immedjata għal problema tas-sikurezza**▼M14**

- (a) Mingħajr preġudizzju għar-Regolament (UE) Nru 376/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁽¹⁾, l-awtorità kompetenti għandha timplimenta sistema biex tiġbor, tanalizza u xxerred informazzjoni ta' sikurezza b'mod xieraq.

▼B

- (b) L-Aġenzija għandha timplimenta sistema biex tanalizza b'mod xieraq kwalunkwe informazzjoni rilevanti marbuta mas-sikurezza li din tkun irċeviet u biex tipprovdi lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni, mingħajr dewmien żejjed, bi kwalunkwe informazzjoni, inklużi rakkomandazzjonijiet jew azzjonijiet korrettivi li jridu jittiehdu, li huma jkunu jehtiegu biex jirreagixxu fil-ħin għal problema tas-sikurezza li tkun tinvolvi prodotti, partijiet, apparat, persuni jew organizzazzjonijiet li huma suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.
- (c) Hekk kif tircievi l-informazzjoni msemmija fil-punti (a) u (b), l-awtorità kompetenti għandha tiehu miżuri adegwati sabiex tindirizza l-problema tas-sikurezza.
- (d) Il-miżuri meħudin skont il-punt (c) għandhom jiġu nnotifikati lill-persuni jew lill-organizzazzjonijiet kollha li jridu jkunu konformi magħhom skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. L-awtorità kompetenti għandha tinnotifika wkoll dawk il-miżuri lill-Aġenzija u, meta tkun meħtieġa azzjoni kkombinata, lill-Istati Membri l-oħra kkonċernati.

⁽¹⁾ Regolament (UE) Nru 376/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-3 ta' April 2014 dwar ir-rappurtar, l-analizi u s-segwitu ta' okkorrenzi fl-avjazzjoni ċivili, li jemenda r-Regolament (UE) Nru 996/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u li jhassar id-Direttiva 2003/42/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, u r-Regolamenti tal-Kummissjoni (KE) Nru 1321/2007 u (KE) Nru 1330/2007 (ĠU L 122, 24.4.2014, p. 18).

TAQSIMA II

Ġestjoni

ARO.GEN.200 Sistema ta' ġestjoni

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi u żżomm sistema ta' ġestjoni, li tkun tinkludi mill-inqas:
- (1) politiki u proċeduri ddokumentati biex jiddeskrivu l-organizzazzjoni tagħha u l-mezzi u l-metodi tagħha biex tikseb konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Il-proċeduri għandhom jinżammu aġġornati u jservu bħala d-dokumenti bażiċi ta' hidma f'dik l-awtorità kompetenti għall-kompiti relatati kollha;
  - (2) numru suffiċjenti ta' impjegati biex jaqdu l-kompiti tagħha u jwettqu r-responsabbiltajiet tagħha. Dawn l-impjegati għandhom ikunu kkwalifikati biex iwettqu l-kompiti allokatilhom u għandu jkollhom l-għarfien u l-esperjenza meħtieġa, kif ukoll it-taħriġ inizjali u rikorrenti meħtieġ biex jiżguraw kompetenza kontinwa. Għandu jkun hemm sistema fis-seħh biex tkun tista' tiġi ppjanata d-disponibbiltà tal-impjegati, sabiex ikun żgurat it-tweġiq xieraq tal-kompiti kollha;
  - (3) faċilitajiet u uffiċċji adegwati biex jitwettqu l-kompiti allokatil;
  - (4) funzjoni biex jiġu mmonitorjati l-konformità tas-sistema ta' ġestjoni mar-rekwiżiti rilevanti u l-adekwatezza tal-proċeduri, inkluż l-istabbiliment ta' proċess ta' verifika interna u ta' proċess ta' ġestjoni tar-riskji għas-sikurezza. Il-monitoraġġ tal-konformità għandu jinkludi sistema ta' reazzjoni u kummenti dwar is-sejbiet tal-verifika lill-ogħla livelli tal-manigment tal-awtorità kompetenti biex tkun żgurata l-implimentazzjoni tal-azzjonijiet korrettivi kif ikun meħtieġ; u
  - (5) persuna jew grupp ta' persuni li jkunu responsabbli għall-kompitu ta' monitoraġġ tal-konformità u li fl-aħħar mill-aħħar iwieġbu biss lill-ogħla livelli tal-manigment tal-awtorità kompetenti b'rabta ma' dan.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha, għal kull qasam ta' attività, inkluża s-sistema ta' ġestjoni, tahtar persuna waħda jew iktar li tkun/ikunu responsabbli b'mod ġenerali għall-ġestjoni tal-kompitu(i) rilevanti.
- (c) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi proċeduri għall-partecipazzjoni fi skambju reċiproku tal-informazzjoni u l-ġhajjnuna kollha meħtieġa ma' awtoritajiet kompetenti oħra kkonċernati, inkluż skambju dwar is-sejbiet kollha identifikati u l-azzjonijiet kollha ta' segwitu mwettqa bħala riżultat tas-sorveljanza ta' persuni u organizzazzjonijiet li jwettqu attivitajiet fit-territorju ta' Stat Membru, izda li jkunu ċċertifikati ► **M4** jew awtorizzati ◀ ► **M1** minn, jew jagħmlu dikjarazzjonijiet lill-awtorità ◀ kompetenti ta' Stat Membru ieħor jew mill-Aġenzija.
- (d) Kopja tal-proċeduri marbutin mas-sistema ta' ġestjoni u tal-emendi tagħhom għandha titqiegħed għad-dispożizzjoni tal-Aġenzija għall-ghanijiet tal-istandardizzazzjoni.

ARO.GEN.205 Allokazzjoni tal-kompiti lil entitajiet ikkwalifikati

- (a) Il-kompiti marbutin maċ-ċertifikazzjoni inizjali ► **M4** , mal-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata ◀ jew mas-sorveljanza kontinwa tal-persuni jew tal-organizzazzjonijiet suġġetti għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u għar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu għandhom jiġu allokatil mill-Istati Membri biss lil entitajiet ikkwalifikati. Meta talloka l-kompiti, l-awtorità kompetenti għandha tiżgura:
- (1) li hija tkun implimentat sistema biex tivvaluta, fil-bidu u b'mod kontinwu, li l-entità kkwalifikata tkun konformi mal-Anness V għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

Din is-sistema u r-riżultati tal-valutazzjonijiet għandhom jiġu ddokumentati;

▼B

- (2) li hija tkun stabbiliet ftehim iddokumentat mal-entità kkwalifikata, li jkun approvat miz-żewġ partijiet fil-livell tal-manġment ix-xieraq, li jiddefinixxi b'mod ċar:
- (i) il-kompiti li għandhom jitwettqu;
  - (ii) id-dikjarazzjonijiet, ir-rapporti u r-rekords li għandhom jiġu pprovduti;
  - (iii) il-kundizzjonijiet tekniċi li jridu jintlahqu fit-twettiq ta' dawn il-kompiti;
  - (iv) il-kopertura tar-responsabbiltà relatata; u
  - (v) il-protezzjoni mogħtija lill-informazzjoni miksuba huma u jitwettqu t-tali kompiti.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha tiżgura li l-proċess ta' verifika interna u l-proċess ta' ġestjoni tar-riskji għas-sikurezza, li huma meħtieġa skont il-punt ARO.GEN.200 (a)(4), ikopru l-kompiti kollha ta' ċertifikazzjoni ► **M4**, ta' awtorizzazzjoni ◀ jew ta' sorveljanza kontinwa li jitwettqu f'isimha.

ARO.GEN.210 Tibdil fis-sistema tal-ġestjoni

- (a) L-awtorità kompetenti għandu jkollha sistema fis-seħh sabiex tidentifika l-bidliet li jaffettwaw il-kapaċità tagħha li twettaq il-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħha kif iddefinit fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Din is-sistema għandha tippermettilha tiegħu azzjoni xierqa biex tiżgura li s-sistema ta' ġestjoni tagħha tibqa' adegwata u effettiva.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha taġġorna s-sistema ta' ġestjoni tagħha biex tirrifletti kwalunkwe bidla fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu fil-hin, sabiex tiżgura implimentazzjoni effettiva tagħhom.
- (c) L-awtorità kompetenti għandha tgħarraf lill-Aġenzija bi kwalunkwe tibdil li jaffettwa l-kapaċità tagħha li twettaq il-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħha kif iddefinit fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

ARO.GEN.220 Żamma tar-rekords

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi sistema ta' żamma tar-rekords li tipprovdi għall-ħażna adegwata, l-aċċessibbiltà u t-traċċabbiltà affidabbli:
- (1) tal-politiki u l-proċeduri ddokumentati tas-sistema ta' ġestjoni;
  - (2) tat-taħriġ, il-kwalifiki u l-awtorizzazzjoni tal-impjegati tagħha;
  - (3) tal-allokazzjoni tal-kompiti, li tkopri l-elementi meħtieġa skont il-punt ARO.GEN.205 kif ukoll id-dettalji tal-kompiti allokat;
  - (4) tal-proċessi ta' ċertifikazzjoni u tas-sorveljanza kontinwa tal-organizzazzjonijiet iċċertifikati;

▼M4

- (4a) il-proċess ta' awtorizzazzjoni ta' operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli u s-sorveljanza kontinwa ta' detentur tal-awtorizzazzjoni;

▼ M1

- (5) proċessi ta' dikjarazzjoni u s-sorveljanza kontinwa ta' organizzazzjonijiet ddikjarati;

▼ B

- **M1** (6) ◀ tad-dettalji tal-korsijiet tat-taħriġ ipprovduti mill-organizzazzjonijiet iċċertifikati u, jekk ikun applikabbli, tar-rekords relatati mal-FSTD użat għat-tali taħriġ;

▼ M4

- (7) sorveljanza ta' persuni u organizzazzjonijiet li jeżerċitaw attivitajiet fi hdan it-territorju tal-Istati Membri, iżda sorveljati, iċċertifikati jew awtorizzati mill-awtorità kompetenti ta' Stat Membru ieħor jew l-Aġenzija, kif mifthiem bejn dawn l-awtoritajiet;

▼ M5

- (8) sorveljanza tal-operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru hlief ingeni tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna minn operatori mhux kummerċjali;

▼ B

- **M1** (9) ◀ tal-evalwazzjoni u n-notifika lill-Aġenzija tal-mezzi alternattivi ta' konformità proposti minn organizzazzjonijiet li huma suġġetti għaċ-ċertifikazzjoni ► **M4** jew awtorizzazzjoni ◀ u tal-valutazzjoni tal-mezzi alternattivi ta' konformità użati mill-awtorità kompetenti nfisha;

- **M1** (10) ◀ tas-sejbiet, l-azzjonijiet korrettivi u d-data tal-gheluq tal-azzjoni;

- **M1** (11) ◀ tal-miżuri ta' infurzar li jkunu ttiehdu;

- **M1** (12) ◀ tal-informazzjoni marbuta mas-sikurezza u tal-miżuri ta' segwitu; u

- **M1** (13) ◀ tal-użu tad-dispożizzjonijiet tal-flessibbiltà skont l-Artikolu 14 tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

▼ M4

- (b) L-awtorità kompetenti għandha żżomm aġġornata lista taċ-ċertifikati tal-organizzazzjoni u l-awtorizzazzjonijiet ta' operazzjonijiet speċjalizzati kollha li harġet kif ukoll id-dikjarazzjonijiet li rċiviet.

▼ B

- (c) Ir-rekords kollha għandhom jinżammu għall-perjodu minimu taż-żmien speċifikat f'dan ir-Regolament. Jekk it-tali informazzjoni ma tinghatax, ir-rekords għandhom jinżammu għal perjodu minimu ta' 5 snin, skont il-liġijiet applikabbli dwar il-protezzjoni tad-dejta.

*TAQSIMA III**Sorveljanza, ċertifikazzjoni u infurzar***ARO.GEN.300 Sorveljanza****▼ M1**

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tivverifika:

▼ M4

- (1) il-konformità tal-organizzazzjonijiet mar-rekwiżiti applikabbli għalihom jew għat-tip ta' operazzjonijiet qabel ma toħroġ ċertifikat jew approvazzjoni tal-organizzazzjoni, skont kif ikun applikabbli;

▼ M14

- (2) il-konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli tal-organizzazzjonijiet li hija ċċertifikat, tal-operazzjonijiet speċjalizzati li hija awtorizzata u tal-organizzazzjonijiet li minghandhom irċeviet dikjarazzjoni;

▼ M5

- (3) il-konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli ta' operatori mhux kummerċjali ta' ingeni tal-ajru hlief ingeni tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna; kif ukoll

▼ M1

- (4) l-implimentazzjoni tal-miżuri tas-sikurezza xierqa imposti mill-awtorità kompetenti kif iddefinit fil-punti (c) u (d) ta' ARO.GEN.135.

▼B

(b) Din il-verifika għandha:

- (1) tkun appoġġata minn dokumentazzjoni li tkun maħsuba speċifikament biex tipprovdi lill-persunal responsabbli għas-sorveljanza tas-sikurezza bi gwida dwar kif għandu jwettaq il-funzjonijiet tiegħu;
- (2) tipprovdi lill-persuni u lill-organizzazzjonijiet ikkonċernati bir-riżultati tal-attività tas-sorveljanza tas-sikurezza;
- (3) tkun ibbażata fuq verifiki u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa u spezzjonijiet mingħajr avviz minn qabel; u
- (4) tipprovdi lill-awtorità kompetenti bl-evidenza meħtieġa f'każ li tkun meħtieġa aktar azzjoni, inklużi l-miżuri previsti fil-punti ARO.GEN.350 u ARO.GEN.355.

(c) Il-kamp ta' applikazzjoni tas-sorveljanza ddefinita fil-punti (a) u (b) għandu jkoll ir-riżultati tal-attivitajiet tas-sorveljanza tal-imghoddi, kif ukoll il-prijoritajiet tas-sikurezza.

(d) Mingħajr hsara għall-kompetenzi tal-Istati Membri u għall-obbligi tagħhom kif stabbiliti fit-taqsim ARO.RAMP, il-kamp ta' applikazzjoni tas-sorveljanza tal-attivitajiet imwettqin fit-territorju ta' Stat Membru minn persuni jew organizzazzjonijiet li huma stabbiliti jew li joqogħdu fi Stat Membru iehor għandu jiġi stabbilit abbażi tal-prijoritajiet tas-sikurezza, kif ukoll tal-attivitajiet ta' sorveljanza tal-imghoddi.

(e) Meta attività ta' persuna jew ta' organizzazzjoni tkun tinvolvi iktar minn Stat Membru wiehed jew lill-Aġenzija, l-awtorità kompetenti responsabbli għas-sorveljanza skont il-punt (a) tista' taqbel li xi kompiti tas-sorveljanza jitwettqu mill-awtorità/l-awtoritajiet kompetenti tal-Istat Membru/l-Istati Membri fejn l-attività tkun qed isseħh jew mill-Aġenzija. Kwalunkwe persuna jew organizzazzjoni li tkun ikkonċernata minn ftehim bhal dan għandha tiġi infurmata dwar l-eżistenza u l-kamp ta' applikazzjoni tiegħu.

(f) L-awtorità kompetenti għandha tiġbor u tipproċessa kwalunkwe informazzjoni meqjusa bħala utli għas-sorveljanza, inkluża dik għall-ispezzjonijiet fir-rampa u għall-ispezzjonijiet mingħajr avviz minn qabel.

ARO.GEN.305 Programm ta' sorveljanza

(a) L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi u żżomm programm ta' sorveljanza li jkopri l-attivitajiet ta' sorveljanza meħtieġa skont il-punt ARO.GEN.300 u skont it-taqsim ARO.RAMP.

(b) Għall-organizzazzjonijiet iċċertifikati mill-awtorità kompetenti, il-programm ta' sorveljanza għandu jiġi żviluppat billi jitqiesu n-natura speċifika tal-organizzazzjoni, il-komplexxità tal-attivitajiet tagħha u r-riżultati tal-attivitajiet ta' ċertifikazzjoni u/jew ta' sorveljanza tal-imghoddi meħtieġa mit-taqsimiet ARO.GEN u ARO.RAMP, u dan il-programm għandu jissejjes fuq il-valutazzjoni tar-riskji assoċjati. F'kull ciklu ta' ppjanar tas-sorveljanza, dan għandu jinkludi:

- (1) verifiki u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet fir-rampa u spezzjonijiet mingħajr avviz minn qabel, skont kif ikun meħtieġ; u
- (2) laqgħat bejn il-manijer responsabbli u l-awtorità kompetenti biex ikun żgurat li t-tnejn li huma jibqgħu jkunu infurmati dwar kwistjonijiet sinifikanti.

(c) Għall-organizzazzjonijiet iċċertifikati mill-awtorità kompetenti, għandu jiġi applikat ciklu ta' ppjanar tas-supervizjoni li ma jaqbix l-24 xahar.

▼B

Iċ-ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza jista' jitqassar jekk ikun hemm evidenza li l-prestazzjoni tas-sikurezza tal-organizzazzjoni tkun naqset.

Iċ-ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza jista' jiġi estiż għal massimu ta' 36 xahar, jekk l-awtorità kompetenti tkun stabbilit li, matul l-24 xahar ta' qabel:

- (1) l-organizzazzjoni tkun uriet identifikazzjoni effettiva tal-perikli marbutin mas-sikurezza tal-avjazzjoni u l-ġestjoni tar-riskji assoċjati;
- (2) l-organizzazzjoni tkun uriet, b'mod kontinwu, skont il-punt ORO.GEN.130, li hija għandha kontroll shih fuq il-bidliet kollha;
- (3) ma jkun nharġu l-ebda sejbiet tal-livell 1; u
- (4) l-azzjonijiet korrettivi kollha jkun ġew implimentati fil-perjodu taż-żmien aċċettat jew estiż mill-awtorità kompetenti kif iddefinit fil-punt ARO.GEN.350 (d)(2).

Iċ-ċiklu ta' ppjanar tas-sorveljanza jista' jiġi estiż għal darb'ohra għal massimu ta' 48 xahar jekk, minbarra dan t'hawn fuq, l-organizzazzjoni tkun stabbilit sistema effettiva ta' rrapportar kontinwu lill-awtorità kompetenti dwar il-prestazzjoni tas-sikurezza u l-konformità regolatorja tal-organizzazzjoni nfisha, u l-awtorità kompetenti tkun approvat din is-sistema.

▼M4

- (d) Għall-organizzazzjonijiet li jiddikjaraw l-attività tagħhom lill-awtorità kompetenti, il-programm ta' sorveljanza għandu jkun ibbażat fuq in-natura speċifika tal-organizzazzjoni, fuq il-komplessità tal-attivitàjiet tagħha u d-dejta tal-attivitàjiet ta' sorveljanza tal-passat u fuq il-valutazzjoni tar-riskji assoċjati mat-tip ta' attività mwettqa. Dan għandu jinkludi audits u spezzjonijiet, inkluzi spezzjonijiet tar-rampa u spezzjonijiet għall-għarrieda, skont kif xieraq.
- (d1) Għal organizzazzjonijiet b'awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati, il-programm ta' sorveljanza għandu jiġi stabbilit b'konformità ma' (d) u għandu jqis ukoll il-proċess ta' awtorizzazzjoni tal-imghoddi u dak attwali u l-perjodu ta' validità tal-awtorizzazzjoni.

▼B

- **M1** (e) ◀ Għall-persuni li jkollhom liċenzja, ċertifikat, klassifikazzjoni jew attestazzjoni mahruġa mill-awtorità kompetenti, il-programm ta' sorveljanza għandu jinkludi spezzjonijiet, inkluzi spezzjonijiet mingħajr avviz minn qabel, skont kif ikun xieraq.
- **M1** (f) ◀ Il-programm ta' sorveljanza għandu jinkludi rekords tad-dati meta jmisshom isiru l-verifiki, l-ispezzjonijiet u l-laqgħat u tad-dati meta jkunu saru t-tali verifiki, spezzjonijiet u laqgħat.

ARO.GEN.310 Proċedura taċ-ċertifikazzjoni inizjali — l-organizzazzjonijiet

- (a) Meta tirċievi applikazzjoni għall-hruġ inizjali ta' ċertifikat għal organizzazzjoni, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika l-konformità tal-organizzazzjoni mar-rekwiżiti applikabbli. Din il-verifika tista' tqis id-dikjarazzjoni msemmija fil-punt ORO.AOC.100 (b).
- (b) Meta tkun issodisfata li l-organizzazzjoni tkun konformi mar-rekwiżiti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tohroġ iċ-ċertifikat(i), kif stabbilit fl-Appendiċi I sa II. Iċ-ċertifikat(i) għandu jinhareġ/għandhom jinharġu għal perjodu taż-żmien mhux limitat. Il-privileġġi u l-kamp ta' applikazzjoni tal-attivitàjiet li l-organizzazzjoni tkun approvata twettaq għandhom jiġu speċifikati fit-termini tal-approvazzjoni mehmuzin maċ-ċertifikat(i).

▼B

- (c) Biex organizzazzjoni tkun tista' timplimenta bidliet mingħajr approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti skont il-punt ORO.GEN.130, l-awtorità kompetenti għandha tapprova l-procedura mressqa mill-organizzazzjoni, li tiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni tat-tali bidliet u tiddekrivi kif dawn se jiġu ġestiti u nnotifikati.

ARO.GEN.330 Bidliet — l-organizzazzjonijiet

- (a) Meta tirċievi applikazzjoni għal bidla li tkun tehtieg approvazzjoni minn qabel, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika l-konformità tal-organizzazzjoni mar-rekwiżiti applikabbli qabel ma tohroġ l-approvazzjoni.

L-awtorità kompetenti għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet li bihom l-organizzazzjoni tista' tiffunzjona matul il-bidla, sakemm ma tistabbilixxix li ċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni jehtieg li jiġi sospiz.

Meta tkun issodisfata li l-organizzazzjoni tkun konformi mar-rekwiżiti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tapprova l-bidla.

- (b) Mingħajr hsara għal kwalunkwe miżura oħra ta' infurzar, meta l-organizzazzjoni timplimenta bidliet li jkunu jehtiegu approvazzjoni minn qabel mingħajr ma tkun irċeviet l-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti kif iddefinit fil-punt (a), l-awtorità kompetenti għandha tissospendi, tillimita jew tirrevoka ċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni.

- (c) Għal bidliet li ma jkunux jehtiegu approvazzjoni minn qabel, l-awtorità kompetenti għandha tivvaluta l-informazzjoni pprovduta fin-notifika mibghuta mill-organizzazzjoni skont il-punt ORO.GEN.130 biex tivverifika l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli. F'każ li jkun hemm kwalunkwe nuqqas ta' konformità, l-awtorità kompetenti għandha:

- (1) tgħarraf lill-organizzazzjoni dwar in-nuqqas ta' konformità u titlob li jsiru aktar bidliet;
- (2) fil-każ ta' sejbiet tal-livell 1 jew 2, taġixxi skont il-punt ARO.GEN.350.

▼M1**ARO.GEN.345 Dikjarazzjoni — organizzazzjonijiet****▼M13**

- (a) Meta tirċievi dikjarazzjoni minn organizzazzjoni li twettaq jew li jkollha l-hsieb li twettaq attivitajiet li għalihom hija mehtiega dikjarazzjoni, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika li d-dikjarazzjoni jkun fiha l-informazzjoni kollha mehtiega:

- (1) skont il-punt ORO.DEC.100 tal-Anness III (il-Parti-ORO) ta' dan ir-Regolament;
- (2) għall-operaturi ta' blalen tal-arja skont BOP.ADD.100 tal-Anness II (il-Parti-BOP) tar-Regolament (UE) 2018/395; jew
- (3) għall-operaturi ta' gliders skont SAO.DEC.100 tal-Anness II (il-Parti-SAO) tar-Regolament ta' Implimentazzjoni (UE) 2018/1976.

Wara li tkun ivverifikat l-informazzjoni mehtiega, l-awtorità kompetenti għandha tikkonferma lill-organizzazzjoni li rċeviet id-dikjarazzjoni.

▼M1

- (b) Jekk id-dikjarazzjoni ma fihix l-informazzjoni mehtiega, jew ikun fiha informazzjoni li tindika nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tinnotifika lill-organizzazzjoni dwar in-nuqqas ta' konformità u għandha titlob għal aktar informazzjoni. Jekk jitqies mehtieg l-awtorità kompetenti għandha twettaq spezzjoni fuq l-organizzazzjoni. Jekk in-nuqqas ta' konformità hija kkonfermata, l-awtorità kompetenti għandha tiehu azzjoni kif definit f'ARO.GEN.350.

▼B**ARO.GEN.350 Sejbiet u azzjonijiet korrettivi — l-organizzazzjonijiet**

- (a) L-awtorità kompetenti għas-sorveljanza skont il-punt ARO.GEN.300(a) għandu jkollha sistema biex tanalizza s-sejbiet għas-sinifikat tagħhom għas-sikurezza.

▼M4

- (b) Sejba ta' livell 1 għandha tinhareġ mill-awtorità kompetenti meta kwalunkwe nuqqas ta' konformità sinifikanti tkun identifikata mar-rekwiziti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, mal-proċeduri u l-manwali tal-organizzazzjoni jew mat-termini ta' approvazzjoni, certifikat, awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata jew mal-kontenut ta' dikjarazzjoni li tbaxxi s-sikurezza jew tkun ta' perikolu serju għas-sikurezza tat-titjira.

▼B

Is-sejbiet tal-livell 1 għandhom jinkludu:

▼M11

- (1) in-nuqqas ta' għoti ta' aċċess lill-awtorità kompetenti għall-faċilitajiet tal-organizzazzjoni skont il-punt ORO.GEN.140 tal-Anness III (il-Parti ORO) ta' dan ir-Regolament, jew fil-każ tal-operaturi tal-blalen tal-arja skont il-punti BOP.ADD.015 u BOP.ADD.035 tal-Anness II (il-Parti BOP) tar-Regolament (UE) 2018/395, matul il-hinijiet normali tax-xogħol u wara żewġ talbiet bil-miktub;

▼B

- (2) il-kisba jew iż-żamma tal-validità taċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni ►**M4** jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati ◄ bil-falsifikazzjoni tal-evidenza dokumentata ppreżentata;
- (3) evidenza ta' prattika hażina jew użu qarrieqi taċ-ċertifikat tal-organizzazzjoni ►**M4** jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati ◄; u
- (4) in-nuqqas ta' maniger responsabbli.

▼M4

- (c) Sejba ta' livell 2 għandha tinhareġ mill-awtorità kompetenti meta kwalunkwe nuqqas ta' konformità tkun identifikata mar-rekwiziti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, mal-proċeduri u l-manwali tal-organizzazzjoni jew mat-termini ta' approvazzjoni, certifikat, awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata jew mal-kontenut ta' dikjarazzjoni li tista' tbaxxi s-sikurezza jew tista' tkun ta' perikolu serju għas-sikurezza tat-titjira.

▼B

- (d) Meta tiġi stabbilita sejba waqt is-sorveljanza jew permezz ta' mezzi oħrajn, l-awtorità kompetenti għandha, minghajr hsara għal kwalunkwe azzjoni oħra meħtieġa skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, tikkomunika s-sejba lill-organizzazzjoni bil-miktub u titlob għal azzjoni korrettiva biex ikun indirizzat in-nuqqas ta' konformità identifikat. Fejn ikun rilevanti, l-awtorità kompetenti għandha tinforma lill-Istat li fih ikun irregistrat l-ingenju tal-ajru.

- (1) Fil-każ ta' sejbiet tal-livell 1, l-awtorità kompetenti għandha tiehu azzjoni immedjata u xierqa biex twaqqaf jew tillimita l-attivitajiet u, jekk ikun xieraq, għandha tiehu azzjoni biex tirrevoka ċ-ċertifikat ►**M4**, l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati ◄ jew l-approvazzjoni speċifika jew biex tillimitahom jew tissospendihom kompletament jew parzjalment, skont l-estent tas-sejba tal-livell 1, sa ma l-organizzazzjoni tiehu azzjoni korrettiva b'suċċess.

▼B

- (2) Fil-każ ta' sejbiet tal-livell 2, l-awtorità kompetenti għandha:
- (i) tagħti lill-organizzazzjoni perjodu ta' implimentazzjoni għall-azzjoni korrettiva li jkun xieraq għan-natura tas-sejba li, fi kwalunkwe każ, fil-bidu m'għandux ikun ta' iżjed minn tliet (3) xhur. Fi tmiem dak il-perjodu, u skont in-natura tas-sejba, l-awtorità kompetenti tista' testendi l-perjodu ta' tliet (3) xhur suġġett għal pjan sodisfaċenti ta' azzjoni korrettiva miftiehem mal-awtorità kompetenti; u
  - (ii) tivvaluta l-azzjoni korrettiva u l-pjan ta' implimentazzjoni proposti mill-organizzazzjoni u, jekk il-valutazzjoni tikkonkludi li dawn ikunu biżżejjed biex jiġi indirizzat in-nuqqas ta' konformità, din għandha taċċettahom.
- (3) Meta organizzazzjoni tonqos milli tissottometti pjan aċċettabbli ta' azzjoni korrettiva, jew milli twettaq l-azzjoni korrettiva fil-perjodu taż-żmien aċċettat jew estiż mill-awtorità kompetenti, is-sejba għandha tittella' għal waħda tal-livell 1 u għandha tittiehed azzjoni skont kif stabbilit fil-punt (d)(1).

▼M14

- (4) L-awtorità kompetenti għandha tirreġistra s-sejbiet kollha li tkun stabbilit jew li jkunu ġew ikkomunikati lilha skont il-punt (e) u, fejn applikabbli, il-miżuri ta' infurzar li tkun applikat, kif ukoll l-azzjonijiet korrettivi kollha u d-data tal-gheluq tal-azzjoni għas-sejbiet.

▼B

- (e) Mingħajr hsara għal kwalunkwe miżura ta' infurzar ohra, meta l-awtorità ta' Stat Membru li tkun qed taġixxi skont id-dispożizzjonijiet tal-punt ARO.GEN.300 (d) tidentifika kwalunkwe nuqqas ta' konformità mar-rekwiziti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu min-naha ta' organizzazzjoni ċċertifikata ►**M4**, jew awtorizzata ◄ ►**M1** jew li tagħmel dikjarazzjonijiet dwar l-attività tagħha lil awtorità kompetenti ta' Stat Membru iehor jew mill-Aġenzija, din għandha tinforma lil dik l-awtorità kompetenti u tagħtiha indikazzjoni dwar il-livell tas-sejba.

ARO.GEN.355 Sejbiet u miżuri ta' infurzar — il-persuni

- (a) Jekk, waqt is-sorveljanza jew permezz ta' mezzi oħrajn, l-awtorità kompetenti responsabbli għas-sorveljanza skont il-punt ARO.GEN.300 (a) issib evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiziti applikabbli min-naha ta' persuna li jkollha liċenzja, ċertifikat, klassifikazzjoni jew attestazzjoni mahruġa skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti għandha taġixxi skont il-punti ARO.GEN.355

(a) sa (d) tal-Anness VI ►**M4** għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011 ◄ ⁽¹⁾ (il-Parti ARA).

- (b) Jekk, waqt is-sorveljanza jew permezz ta' mezzi oħrajn, tinstab evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiziti applikabbli min-naha ta' persuna li tkun suġġetta għar-rekwiziti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tagħha u li ma jkollhiex liċenzja, ċertifikat, klassifikazzjoni jew attestazzjoni mahruġa skont dak ir-Regolament u skont ir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti li tkun identifikat in-nuqqas ta' konformità għandha tiegħu kwalunkwe miżura ta' infurzar li tkun mehtieġa biex tiġi evitata l-kontinwazzjoni ta' dak in-nuqqas ta' konformità.

▼M4**ARO.GEN.360 Sejbiet u miżuri ta' infurzar – l-operaturi kollha**

Jekk, matul is-sorveljanza jew b'xi mezz iehor, tinstab evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiziti applikabbli minn operatur soġġett għar-rekwiziti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti li identifikat in-nuqqas ta' konformità għandha tiegħu kwalunkwe miżura ta' infurzar neċessarja biex tevita milli jibqa' dak in-nuqqas ta' konformità.

⁽¹⁾ ĠU L 100, 5.4.2012, p. 1.

▼B

IS-SUBPARTI OPS
OPERAZZJONIJIET BL-AJRU
TAQSIMA I

Ċertifikazzjoni tal-operaturi tat-trasport kummerċjali bl-ajru

ARO.OPS.100 Hruġ taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tohroġ iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) meta tkun issodisfata li l-operatur ikun wera konformità mal-elementi mehtieġa skont il-punt ORO.AOC.100.
- (b) Iċ-ċertifikat għandu jinkludi l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet assoċjati miegħu.

▼M4

- (c) L-awtorità kompetenti tista' tiddetermina limitazzjonijiet operazzjonali speċifiċi. It-tali limitazzjonijiet għandhom ikunu dokumentati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet.

▼B

ARO.OPS.105 Arrangamenti ta' kondivizjoni tal-kodiċi

Hija u tqis is-sikurezza ta' ftehim għall-kondivizjoni tal-kodiċi li jkun jinvolvi operatur minn pajjiż terz, l-awtorità kompetenti għandha:

- (1) tkun issodisfata, wara li ssir il-verifika mill-operatur hekk kif stabbilit fil-punt ORO.AOC.115, li l-operatur minn pajjiż terz ikun konformi mal-istandards applikabbli tal-ICAO;
- (2) tikkollabora, kif mehtieġ, mal-awtorità kompetenti tal-Istat tal-operatur minn pajjiż terz.

▼M11

ARO.OPS.110 Ftehimiet ta' kiri għal ajruplani u elikopters

▼B

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova ftehim ta' kiri meta tkun issodisfata li l-operatur iċċertifikat skont l-Anness III (il-Parti ORO) ikun konformi:
  - (1) mal-punt ORO.AOC.110 (d), meta huwa jikri inġenji tal-ajru minn pajjiż terz mingħajr l-ekwipaġġ;
  - (2) mal-punt ORO.AOC.110 (c), meta huwa jikri inġenji tal-ajru mingħand operatur minn pajjiż terz bl-ekwipaġġ;

▼M14

- (3) ORO.AOC.110 (e), għal kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ lil kwalunkwe operatur, għajr għall-kazijiet speċifikati fil-punt ORO.GEN.310 tal-Anness III;

▼B

- (4) mar-rekwiżiti rilevanti tal-ajrunavigabbiltà kontinwa u tal-operazzjonijiet bl-ajru meta huwa jikri inġenji tal-ajru rreġistrati fl-UE mingħajr l-ekwipaġġ u meta huwa jikri inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand operatur stabbilit fl-UE.
- (b) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand haddiehor għandha tiġi sospiza jew irrevokata kull meta:
  - (1) l-AOC tas-sid jew tal-kerrej ikun sospiz jew irrevokat;

▼M14

- (2) is-sid ikun suġġett għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Diċembru 2005 dwar l-istabbiliment ta' lista komunitarja ta' kumpaniji tal-ajru li huma suġġetti għal projbizzjoni ta' operar fil-Komunità u li jinforma lill-passiġġieri tat-trasport bl-ajru dwar l-identità tal-kumpanija tal-ajru li topera, u li tħassar l-Artikolu 9 tad-Direttiva 2004/36/KE (GU L 344, 27.12.2005, p. 15)

▼ M14

- (3) l-awtorizzazzjoni maħruġa skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 452/2014 ⁽¹⁾ giet sospiża, revokata jew ċeduta.

▼ M7

- (c) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ mingħand haddiehor għandha tiġi sospiża jew irrevokata kull meta:

- (1) iċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru jiġi sospiż jew revokat;
- (2) l-inġenju tal-ajru huwa inkluż fil-lista tal-operaturi suġġetti għal restrizzjonijiet operattivi jew huwa reġistrat fi Stat li l-operaturi kollha taht is-supervizzjoni tiegħu huma suġġetti għal projbizzjoni tal-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005.

▼ B

- (d) Meta tintalab tapprova minn qabel ftehim ta' kiri ta' inġenji tal-ajru mingħajr l-ekwipaġġ lil haddiehor skont il-punt ORO.AOC.110(e), l-awtorità kompetenti għandha tiżgura:

▼ M14

- (1) koordinazzjoni xierqa mal-awtorità kompetenti li hi responsabbli għas-sorveljanza kontinwa tal-inġenju tal-ajru, skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1321/2014 ⁽²⁾, jew għall-operazzjoni tal-inġenju tal-ajru, f'każ li din ma tkunx l-istess awtorità;
- (2) li l-inġenju tal-ajru jitneħħa f'waqtu mill-AOC tal-operatur għajr għall-każijiet speċifikati fil-punt ORO.GEN.310 tal-Anness III.

▼ M7

- (e) Meta tintalab approvazzjoni minn qabel ta' ftehim ta' kiri mingħajr ekwipaġġ skont il-punt ORO.AOC. 110(d), l-awtorità kompetenti għandha tiżgura koordinazzjoni xierqa mal-Istat tar-Reġistrazzjoni tal-inġenju tal-ajru kif mehtieg biex jiġu eżerċitati r-responsabbiltajiet ta' sorveljanza tal-inġenji tal-ajru.

▼ M4*TAQSIMA Ia****L-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli*****ARO.OPS.150 L-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli**

- (a) Malli tirċievi applikazzjoni għall-hruġ ta' awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tirevedi d-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard (SOP) tal-operatur, relatati ma' operazzjoni ppjanata wahda jew iktar u żviluppati skont ir-rekwiżiti rilevanti tal-Anness VIII (Parti-SPO).

▼ M14

- (b) Meta tkun sodisfatta bil-valutazzjoni tar-riskju u l-SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tohroġ l-awtorizzazzjoni, kif stabbilit fl-Appendiċi IV. L-awtorizzazzjoni tista' tinħareġ għal tul ta' żmien limitat jew mhux limitat. Il-kundizzjonijiet li skonthom operatur huwa awtorizzat iwettaq operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli jew aktar għandhom jiġu speċifikati fl-awtorizzazzjoni.

⁽¹⁾ Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 452/2014 tad-29 ta' April 2014 li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet tal-ajru ta' pajjiżi terzi skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 133, 6.5.2014, p. 12).

⁽²⁾ Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1321/2014 tas-26 ta' Novembru 2014 dwar il-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà ta' inġenji tal-ajru u prodotti, partijiet u tagħmir ajrunawtiċi, u dwar l-approvazzjoni ta' organizzazzjonijiet u persunal involut f'dan ix-xogħol (ĠU L 362, 17.12.2014, p. 1).

▼ M4

- (c) Malli tirċievi applikazzjoni għal bidla fl-awtorizzazzjoni, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tikkonforma ma' (a) u (b). Għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet li fihom l-operatur jista' jopera matul il-bidla, sakemm l-awtorità kompetenti ma tiddeterminax li l-awtorizzazzjoni għandha bżonn tiġi sospiza.
- (d) Malli tirċievi applikazzjoni għat-tiġdid tal-awtorizzazzjoni, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tikkonforma ma' (a) u (b). Tista' tiegħu f'kunsiderazzjoni l-proċess ta' awtorizzazzjoni u l-attivitajiet ta' sorveljanza tal-imghoddi.
- (e) Minghajr hsara għal kwalunkwe miżura addizzjonali ta' infurzar, meta l-operatur jimplimenta bidliet bla ma jippreżenta valutazzjoni tar-riskju emendata u SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tissospendi, tillimita jew tirrevoka l-awtorizzazzjoni.
- (f) Malli tirċievi applikazzjoni għall-hruġ ta' awtorizzazzjoni għal operazzjoni kummerċjali speċjalizzata transfruntiera ta' riskju għoli, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tirvedi d-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard (SOP) tal-operatur f'koordinazzjoni mal-awtorità kompetenti tal-post li fih hemm il-pjan li titwettagħ l-operazzjoni. Meta ż-żewġ awtoritajiet ikunu sodisfatti bil-valutazzjoni tar-riskju u l-SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tohrōg l-awtorizzazzjoni.

ARO.OPS.155 Il-ftehimiet ta' kiri

- (a) (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova ftehim ta' kiri li jinvolvi inġenju tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz jew operatur ta' pajjiż terz meta l-operatur tal-SPO jkun wera konformità ma' ORO.SPO.100.
- (b) (b) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri minghajr ekwipaġġ għandha tiġi sospiza jew revokata kull meta jiġi sospiż jew revokat iċ-ċertifikat tal-ajru-navigabbiltà tal-inġenju tal-ajru.

▼ B*TAQSIMA II**Approvazzjonijiet***ARO.OPS.200 Proċedura għal approvazzjoni speċifika**

- (a) Malli tirċievi applikazzjoni għall-hruġ ta' approvazzjoni speċifika jew għal bidla fiha, l-awtorità kompetenti għandha tivvaluta l-applikazzjoni skont ir-rekwiżiti rilevanti tal-Anness V (il-Parti-SPA) u ttwettaq spezzjoni xierqa tal-operatur, fejn dan ikun rilevanti.

▼ M1

- (b) Meta tkun sodisfatta li l-operatur ikun wera konformità mar-rekwiżiti applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tohrōg jew temenda l-approvazzjoni. L-approvazzjoni għandha tiġi speċifikata:
  - (1) fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet, kif stabbiliti fl-Appendiċi II, għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru; jew

▼ M14

- (2) il-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi, kif stabbiliti fl-Appendiċi III, għal operazzjonijiet mhux kummerċjali u operazzjonijiet speċjalizzati.

▼ B**ARO.OPS.205 Approvazzjoni tal-lista ta' tagħmir minimu**

- (a) Meta tirċievi applikazzjoni għall-approvazzjoni inizjali ta' lista ta' tagħmir minimu (MEL) jew għall-emenda tagħha min-naħa tal-operatur, l-awtorità kompetenti għandha tivvaluta kull oġġett li jkun se jiġi affettwat biex tivverifika l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli qabel ma tohrōg l-approvazzjoni.
- (b) L-awtorità kompetenti għandha tapprova l-proċedura tal-operatur għall-estensjoni tal-intervalli ta' rettifika B, C u D applikabbli, jekk l-operatur jagħti prova tal-kundizzjonijiet speċifikati fil-punt ORO.MLR.105 (f) u l-awtorità kompetenti tkun ivverifikathom.

▼B

- (c) L-awtorità kompetenti għandha tapprova, abbażi ta' każ b'każ, l-operazzjoni ta' ingenu tal-ajru barra l-limiti tal-MEL, iżda fil-limiti tal-lista ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL), jekk l-operatur jagħti prova tal-kundizzjonijiet speċifikati fil-punt ORO.MLR.105 u l-awtorità kompetenti tkun ivverifikathom.

▼M4**ARO.OPS.210 Determinazzjoni tad-distanza jew iż-żona lokali**

L-awtorità kompetenti tista' tiddetermina distanza jew żona lokali għall-fini tal-operazzjonijiet.

▼B**ARO.OPS.215 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet bil-helikopter f'ambjent ostili li jkun jinsab 'il barra minn żona kkonġestjonata**

- (a) L-Istat Membru għandu jindika dawk iż-żoni fejn jistgħu jitwettqu operazzjonijiet bil-helikopter mingħajr ma jkun hemm garanzija li jista' jitwettaq inzul ta' emerġenza sikur, kif deskritt fil-punt CAT.POL.H.420.
- (b) Qabel ma tinħareġ l-approvazzjoni msemija fil-punt CAT.POL.H.420, l-awtorità kompetenti għandha tkun qieset ir-raġunijiet li jkun ta l-operatur dwar għaliex ma jistgħux jintużaw il-kriterji tal-prestazzjoni x-xierqa.

ARO.OPS.220 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet bil-helikopter lejn jew minn sit ta' interess pubbliku

L-approvazzjoni msemija fil-punt CAT.POL.H.225 għandha tinkludi lista tas-sit(i) ta' interess pubbliku speċifikati mill-operatur li għalihom tapplika l-approvazzjoni.

ARO.OPS.225 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet lejn ajrudrom iżolat

L-approvazzjoni msemija fil-punt CAT.OP.MPA.106 għandha tinkludi lista tal-ajrudromi speċifikati mill-operatur li għalihom tapplika l-approvazzjoni.

▼M3**ARO.OPS.230 Determinazzjoni ta' skedi ta' hinijiet irregolari**

Għall-iskop ta' limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir, l-awtorità kompetenti għandha tiddetermina, skont id-definizzjonijiet ta' "tip kmieni" u "tip tard" tal-iskedi ta' hinijiet irregolari fil-punt ORO.FTL.105 tal-Anness III, liema minn dawn iż-żewġ tipi ta' skedi ta' hinijiet irregolari għandha tapplika għall-operaturi CAT taht is-supervizjoni tagħha.

ARO.OPS.235 Approvazzjoni ta' skemi ta' speċifikazzjoni tal-hinijiet ta' titjir individwali

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova skemi ta' speċifikazzjoni tal-hinijiet ta' titjir proposti mill-operaturi CAT jekk l-operatur juri konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u s-Subparti FTL tal-Anness III ta' dan ir-Regolament.
- (b) Kull meta skema ta' speċifikazzjoni tal-hinijiet ta' titjir proposta minn operatur tiddevja mill-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli mahruġin mill-Aġenzija, l-awtorità kompetenti għandha tapplika l-proċedura deskritta fl-Artikolu 22(2) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (c) Kull meta skema ta' speċifikazzjoni tal-hinijiet ta' titjir proposta minn operatur tidderoga mir-regoli ta' implimentazzjoni applikabbli, l-awtorità kompetenti għandha tapplika l-proċedura deskritta fl-Artikolu 14(6) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (d) Id-devjazzjonijiet jew id-derogi approvati għandhom ikunu soġġetti, wara li jiġu applikati, għal valutazzjoni biex jiġi ddeterminat jekk devjazzjonijiet jew derogi bħal għandhomx jiġu kkonfermati jew emendati. L-awtorità kompetenti u l-Aġenzija għandhom iwettqu valutazzjoni indipendenti fuq il-bażi tal-informazzjoni pprovduta mill-operatur. Il-valutazzjoni għandha tkun proporzjonata, trasparenti u msejsa fuq prinċipji u għarfien xjentifiċi.

▼ M9**ARO.OPS. 240 Approvazzjoni speċifika ta' RNP AR APCH**

- (a) Meta l-applikant jkun wera l-konformità mar-rekwiżiti fil-parti SPA.PBN.105, l-awtorità kompetenti għandha tagħti approvazzjoni speċifika generika jew approvazzjoni speċifika għall-proċedura għal RNP AR APCH.
- (b) Fil-każ ta' approvazzjoni speċifika għall-proċedura, l-awtorità kompetenti għandha:
  - (1) telenka l-proċeduri approvati ta' avviċinament bl-istrumenti f'ajrudromi speċifiċi fl-approvazzjoni tal-PBN;
  - (2) tistabbilixxi koordinazzjoni mal-awtoritajiet kompetenti għal dawn l-ajrudromi, jekk ikun xieraq; kif ukoll
  - (3) tqis il-krediti possibbli li jirriżultaw mill-approvazzjonijiet speċifiċi tal-RNP AR APCH li nharġu diġà lill-applikant.

▼ M4*TAQSIMA III**Sorveljanza tal-operazzjonijiet***ARO.OPS.300 Titjiriet introdutturji**

L-awtorità kompetenti tista' tistabbilixxi kundizzjonijiet addizzjonali għal titjiriet introdutturji mwettqa skont il-Parti-NCO fit-territorju tal-Istat Membru. It-tali kundizzjonijiet għandhom jiżguraw operazzjonijiet sikuri u jkun proporzjonati.

▼ B*IS-SUBPARTI RAMP****SPEZZJONIJIET FIR-RAMPA FUQ INĠENJI TAL-AJRU TA' OPERATURI LI JAQGHU TAHT IS-SORVELJANZA REGOLATORJA TA' STAT IEHOR*****ARO.RAMP.005 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li l-awtorità kompetenti jew l-Aġenzija għandhom isegwu meta dawn ikunu qed iwettqu l-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mat-twettiq ta' spezzjonijiet fir-rampa fuq inġenji tal-ajru użati minn operaturi minn pajjiżi terzi jew minn operaturi li jaqghu taht is-sorveljanza regolatorja ta' Stat Membru iehor, meta dawn l-inġenji tal-ajru jkun nizzlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju li huwa suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat.

ARO.RAMP.100 Punti ġenerali

- (a) L-inġenji tal-ajru, kif ukoll l-ekwipaġġ tagħhom, għandhom jiġu spezzjonati skont ir-rekwiżiti applikabbli.
- (b) Minbarra li twettaq l-ispezzjonijiet fir-rampa li huma inkluzi fil-programm ta' sorveljanza tagħha stabbilit skont il-punt ARO.GEN.305, l-awtorità kompetenti għandha twettaq spezzjoni fir-rampa fuq inġenju tal-ajru li dwaru jkun hemm suspett li mhux konformi mar-rekwiżiti applikabbli.
- (c) Fil-kuntest tal-iżvilupp tal-programm ta' sorveljanza stabbilit skont il-punt ARO.GEN.305, l-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi programm annwali għat-twettiq ta' spezzjonijiet fir-rampa fuq inġenji tal-ajru. Dan il-programm għandu:
  - (1) jkun ibbażat fuq metodu tal-kalkolu li jqis l-informazzjoni storika dwar l-ghadd ta' operaturi u n-natura tagħhom, u l-ghadd ta' nżul tagħhom fl-ajrudromi tagħha, kif ukoll ir-riskji għas-sikurezza; u
  - (2) jippermetti lill-awtorità kompetenti tagħti prijorità lill-ispezzjonijiet ta' inġenji tal-ajru abbażi tal-lista msemmija fil-punt ARO.RAMP.105 (a).
- (d) Meta tqis li huwa neċessarju, l-Aġenzija, b'kooperazzjoni mal-Istati Membri li fit-territorju tagħhom għandha ssir l-ispezzjoni, għandha twettaq spezzjonijiet fir-rampa fuq inġenji tal-ajru biex tivverifika l-konformità mar-rekwiżiti applikabbli għall-ghan:
  - (1) tal-kompiti ta' ċertifikazzjoni assenjati lill-Aġenzija mir-Regolament (KE) Nru 216/2008;

▼B

- (2) tal-ispezzjonijiet ta' standardizzazzjoni ta' Stat Membru; jew
- (3) tal-ispezzjonijiet ta' organizzazzjoni biex tivverifika l-konformità mar-rekwiziti applikabbli f'sitwazzjonijiet potenzjalment perikolużi.

ARO.RAMP.105 Kriterji ta' prijorizzazzjoni

- (a) L-Aġenzija għandha tipprovdi lill-awtoritajiet kompetenti b'lista ta' operaturi jew ta' inġenji tal-ajru li jkunu ġew identifikati bħala operaturi jew inġenji tal-ajru li jipprezentaw riskju potenzjali, sabiex ikun hemm prijorizzazzjoni tal-ispezzjonijiet fir-rampa.

- (b) Din il-lista għandha tinkludi:

- (1) l-operaturi ta' inġenji tal-ajru identifikati abbażi tal-analiżi tad-dejta disponibbli skont il-punt ARO.RAMP.150 (b)(4);
- (2) operaturi jew inġenji tal-ajru li l-Kummissjoni Ewropea tkun għarrfet lill-Aġenzija bihom u li jkunu ġew identifikati abbażi ta':
  - (i) opinjoni espressa mill-Kumitat għas-Sikurezza tal-Ajru (ASC) fil-kuntest tal-implimentazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 2111/2005, li hemm bżonn ta' iktar verifiki dwar il-konformità effettiva mal-istandards rilevanti tas-sikurezza permezz ta' spezzjonijiet sistematiki fir-rampa; jew
  - (ii) informazzjoni li l-Kummissjoni Ewropea tkun kisbet minghand l-Istati Membri skont l-Artikolu 4(3) tar-Regolament (KE) Nru 2111/2005;
- (3) inġenji tal-ajru operati lejn it-territorju suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat minn operaturi inkluzi fl-Anness B tal-lista tal-operaturi li huma suġġetti għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005;
- (4) inġenji tal-ajru operati minn operaturi ċċertifikati fi Stat li jeżerċita sorveljanza regolatorja fuq operaturi li huma inkluzi fil-lista msemmija fil-punt (3);

▼M14

- (5) inġenji tal-ajru użati minn operatur minn pajjiż terz li jopera għall-ewwel darba lejn, fi jew mit-territorju li huwa suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat jew li l-awtorizzazzjoni tiegħu mahruġa skont ir-Regolament (UE) Nru 452/2014 tkun limitata jew mahruġa mill-ġdid wara sospensjoni jew revoka.

▼B

- (c) Il-lista għandha tiġi pprezentata, skont il-proċeduri stabbiliti mill-Aġenzija, wara kull aġġornament tal-lista Komunitarja tal-operaturi li huma suġġetti għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 u, fi kwalunkwe każ, mill-inqas darba kull erba' (4) xhur.

ARO.RAMP.110 Ġbir tal-informazzjoni

L-awtorità kompetenti għandha tiġbor u tipproċessa kwalunkwe informazzjoni li hija tqis li hija utli għat-twettiq tal-ispezzjonijiet fir-rampa.

ARO.RAMP.115 Kwalifiki tal-ispetturi li jwettqu spezzjonijiet fir-rampa

- (a) L-awtorità kompetenti u l-Aġenzija għandu jkollhom spetturi kkwalifikati biex iwettqu l-ispezzjonijiet fir-rampa.

▼B

- (b) L-ispetturi li jwettqu spezzjonijiet fir-rampa:
- (1) għandu jkollhom l-edukazzjoni ajrunawtika mehtieġa jew l-għarfien prattiku mehtieġ, li jkun rilevanti għall-qasam/l-oqsma ta' spezzjoni tagħhom;
  - (2) għandhom ikunu temmew b'suċċess:
    - (i) taħriġ teoretiku u prattiku speċifiku u xieraq f'wieħed mill-oqsma ta' spezzjoni li ġejjin jew iktar:
      - (A) il-kabina tal-pilota;
      - (B) is-sikurezza tal-kabina;
      - (C) il-kundizzjoni tal-inġenju tal-ajru;
      - (D) il-merkanzija;
    - (ii) taħriġ xieraq fuq ix-xogħol, mogħti minn spettur tar-rampa b'hafna esperjenza, li jkun inhatar mill-awtorità kompetenti jew mill-Agenzija;

▼M14

- (3) għandhom iżommu l-validità tal-kwalifiki tagħhom billi jiehdu taħriġ rikorrenti u billi jwettqu mill-inqas tmax-il (12) spezzjoni f'kull perjodu ta' sena kalendarja.

▼B

- (c) It-taħriġ imsemmi fil-punt (b)(2)(i) għandu jingħata mill-awtorità kompetenti jew minn kwalunkwe organizzazzjoni tat-taħriġ li tkun approvata skont il-punt ARO.RAMP.120(a).
- (d) L-Agenzija għandha tiżviluppa u żżomm sillabi tat-taħriġ u tippromwovi l-organizzazzjoni ta' korsijiet tat-taħriġ u ta' laqgħat ta' hidma għall-ispetturi sabiex ittejjeb il-fehim u l-implimentazzjoni uniformi ta' din is-Subparti.
- (e) L-Agenzija għandha tiffaċilita u tikkoordina programm ta' skambju ta' spetturi, li jkollu l-għan li jippermetti lill-ispetturi jiksbu esperjenza prattika u li jikkontribwixxi għall-armonizzazzjoni tal-proċeduri.

ARO.RAMP.120 Approvazzjoni tal-organizzazzjonijiet tat-taħriġ

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova organizzazzjoni tat-taħriġ li jkollha l-post prinċipali tan-negozju tagħha fit-territorju tal-Istat Membru rispettiv, meta tkun issodisfata li l-organizzazzjoni tat-taħriġ:
- (1) tkun hatret kap tat-taħriġ li għandu kapaċitajiet manijerjali tajbin biex tiżgura li t-taħriġ ipprovdut ikun konformi mar-rekwiziti applikabbli;
  - (2) ikollha għad-dispożizzjoni tagħha faċilitajiet tat-taħriġ u tagħmir ta' struzzjoni xierqa għat-tip ta' taħriġ ipprovdut;
  - (3) tipprovdi taħriġ skont is-sillabi żviluppati mill-Agenzija skont il-punt ARO.RAMP.115(d);
  - (4) tuża għalliema kkwalifikati għat-taħriġ.
- (b) Jekk l-awtorità kompetenti titlob dan, il-verifika tal-konformità u l-konformità kontinwa mar-rekwiziti msemmija fil-punt (a) għandhom jitwettqu mill-Agenzija.

▼B

(c) L-organizzazzjoni tat-taħriġ għandha tiġi approvata biex tipprovdi wiehed mit-tipi ta' taħriġ li ġejjin jew aktar:

- (1) taħriġ teoretiku inizjali;
- (2) taħriġ prattiku inizjali;
- (3) taħriġ rikorrenti.

ARO.RAMP.125 Twettiq tal-ispezzjonijiet fir-rampa**▼M14**

(a) L-ispezzjonijiet fir-rampa għandhom jitwettqu b'mod standardizzat.

▼B

(b) Meta jkun qed iwettqu spezzjoni fir-rampa, l-ispetturi għandhom jagħmlu l-isforzi kollha possibbli sabiex jevitaw dewmien bla raġuni tal-inġenju tal-ajru spezzjonat.

▼M14

(c) Meta titlesta l-ispezzjoni fir-rampa, il-bdot fil-kmand jew, fl-assenza tiegħu, membru iehor tal-ekwipaġġ tat-titjira jew rappreżentant tal-operatur, għandhom jiġu infurmati bir-riżultati tal-ispezzjoni fir-rampa.

▼B**ARO.RAMP.130 Klassifikazzjoni tas-sejbiet**

Għal kull element li jkun gie spezzjonat, huma ddefiniti bhala sejbiet tliet kategoriji ta' nuqqas ta' konformità possibbli mar-rekwiżiti applikabbli. Dawn is-sejbiet għandhom jiġu kklassifikati kif ġej:

- (1) sejba tal-kategorija 3 hija s-sejba ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità sinifikanti mar-rekwiżiti applikabbli jew mat-termeni ta' ċertifikat li jkollu influwenza kbira fuq is-sikurezza;
- (2) sejba tal-kategorija 2 hija s-sejba ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli jew mat-termeni ta' ċertifikat li jkollu influwenza sinifikanti fuq is-sikurezza;
- (3) sejba tal-kategorija 1 hija s-sejba ta' kwalunkwe nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli jew mat-termeni ta' ċertifikat li jkollu influwenza minuri fuq is-sikurezza.

ARO.RAMP.135 Azzjonijiet ta' segwitu marbutin mas-sejbiet

(a) Fil-każ ta' sejba tal-kategorija 2 jew tal-kategorija 3, l-awtorità kompetenti jew, fejn ikun rilevanti, l-Aġenzija, għandha:

- (1) tikkomunika s-sejba bil-miktub lill-operatur, inkluża talba għal evidenza tal-azzjonijiet korrettivi meħudin; u
- (2) tinforma lill-awtorità kompetenti tal-Istat tal-operatur u, fejn ikun rilevanti, lill-Istat fejn ikun irregiſtrat l-inġenju tal-ajru u fejn tkun inharget il-liċenzja tal-ekwipaġġ tat-titjira. Fejn ikun xieraq, l-awtorità kompetenti jew l-Aġenzija għandha titlob konferma tal-aċċettazzjoni tagħhom tal-azzjonijiet korrettivi meħudin mill-operatur skont il-punt ARO.GEN.350 jew il-punt ARO.GEN.355.

(b) Minbarra l-punt (a), fil-każ ta' sejba tal-kategorija 3, l-awtorità kompetenti għandha tieġu passi immedjati billi:

- (1) timponi restrizzjoni fuq l-operazzjonijiet ta' titjir tal-inġenju tal-ajru;
- (2) titlob azzjonijiet korrettivi immedjati;
- (3) ižżomm l-inġenju tal-ajru milli jtir skont il-punt ARO.RAMP.140; jew
- (4) timponi projbizzjoni immedjata fuq l-operat skont l-Artikolu 6 tar-Regolament (KE) Nru 2111/2005.

▼B

- (c) Meta l-Aġenzija tistabbilixxi sejba tal-kategorija 3, din għandha titlob lill-awtorità kompetenti fejn ikun illandja l-inġenju tal-ajru sabiex tiegħu l-miżuri x-xierqa skont il-punt (b).

ARO.RAMP.140 Żamma tal-inġenji tal-ajru fl-art

- (a) Fil-każ ta' sejba tal-kategorija 3 meta jidher li jkun ippanat li l-inġenju tal-ajru jittajjar mingħajr ma l-operatur jew is-sid itemm l-azzjoni korrettiva x-xierqa, jew meta jidher li x'aktarx isehh dan, l-awtorità kompetenti għandha:

- (1) tinnotifika lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant jew lill-operatur li l-inġenju tal-ajru m'għandux permess jibda t-titjira sakemm ma jingħata avviż ieħor; u

- (2) żzomm dak l-inġenju tal-ajru milli jtir.

- (b) L-awtorità kompetenti tal-Istat fejn l-inġenju tal-ajru jinżamm milli jtir għandha tinforma immedjatament lill-awtorità kompetenti tal-Istat tal-operatur u tal-Istat li fih l-ajruplan ikun irreġistrat, jekk ikun rilevanti, u lill-Aġenzija fil-każ ta' inġenju tal-ajru miżmum milli jtir użat minn operatur minn pajjiż terz.

- (c) L-awtorità kompetenti, f'koordinazzjoni mal-Istat tal-operatur jew mal-Istat tar-reġistrazzjoni, għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet meħtieġa li bihom l-inġenju tal-ajru jista' jithalla jitlaq.

- (d) Jekk in-nuqqas ta' konformità jaffettwa l-validità ta' ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru, iż-żamma milli jtir għandha titneħħa biss mill-awtorità kompetenti meta l-operatur jagħti prova li:

- (1) tkun reġgħet giet stabbilita l-konformità mar-rekwiziti applikabbli;

▼M14

- (2) kiseb permess għat-titjir skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012, għal inġenji tal-ajru rreġistrati fi Stat Membru;

▼B

- (3) kiseb permess għat-titjir jew dokument ekwivalenti mill-Istat tar-reġistrazzjoni jew mill-Istat tal-operatur għal inġenji tal-ajru rreġistrati f'pajjiż terz u mhaddmin minn operatur mill-UE jew minn operatur minn pajjiż terz; u

- (4) kiseb permess mingħand il-pajjiżi terzi li fuqhom ikun se jittajjar l-inġenju tal-ajru, jekk dan ikun applikabbli.

ARO.RAMP.145 Rappurtar

- (a) L-informazzjoni miġbura skont il-punt ARO.RAMP.125(a) għandha tiddaħhal fil-bażi tad-dejta ċċentralizzata msemmija fil-punt ARO.RAMP.150(b)(2), fi żmien 21 jum kalendarju minn meta ssir l-ispezzjoni.

- (b) L-awtorità kompetenti jew l-Aġenzija għandha ddaħhal fil-bażi tad-dejta ċċentralizzata kwalunkwe informazzjoni li tkun utli biex jiġu applikati r-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u biex l-Aġenzija twettaq il-kompiti assenjati lilha skont dan l-Anness, inkluża l-informazzjoni rilevanti msemmija fil-punt ARO.RAMP.110.

- (c) Kull meta l-informazzjoni, kif imsemmi fil-punt ARO.RAMP.110, tindika l-eżistenza ta' theddida potenzjali għas-sikurezza, it-tali informazzjoni għandha tiġi kkomunikata wkoll mingħajr dewmien lil kull awtorità kompetenti u lill-Aġenzija.

- (d) Kull meta l-informazzjoni dwar in-nuqqasijiet tal-inġenji tal-ajru tingħata minn persuna lill-awtorità kompetenti, l-informazzjoni msemmija fil-punt ARO.RAMP.110 u fil-punt ARO.RAMP.125(a) għandu jitneħħiha kull traċċa tas-sors hekk li is-sors tat-tali informazzjoni ma jkunx jista' jiġi identifikat.

▼B**ARO.RAMP.150 Kompiti ta' koordinazzjoni tal-Aġenzija**

- (a) L-Aġenzija għandha tamministra u tuża l-ghodod u l-proċeduri mehtieġa għall-ħażna u l-iskambju ta':

▼M14

- (1) l-informazzjoni msemmija fil-punt ARO.RAMP.145.

▼B

- (2) l-informazzjoni pprovduta minn pajjiżi terzi jew minn organizzazzjonijiet internazzjonali li magħhom ġew konklużi ftehimiet xierqa mal-UE, jew minn organizzazzjonijiet li magħhom l-Aġenzija tkun ikkonkludiet ftehimiet xierqa skont l-Artikolu 27(2) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (b) Din il-ġestjoni għandha tinkludi l-kompiti li ġejjin:
- (1) il-ħażna tad-dejta mill-Istati Membri li tkun rilevanti għall-informazzjoni marbuta mas-sikurezza ta' inġenji tal-ajru li jinżlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju li huwa suġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat;
  - (2) l-iżvilupp, iż-żamma u l-aġġornament kontinwu tal-bażi tad-dejta ċċentralizzata li fiha l-informazzjoni kollha msemmija fil-punti (a)(1) u (2);
  - (3) il-forniment tat-tibdil u t-titjib mehtieġ fl-applikazzjoni tal-bażi tad-dejta;
  - (4) l-analiżi tal-bażi tad-dejta ċċentralizzata u ta' informazzjoni rilevanti ohra dwar is-sikurezza tal-inġenji tal-ajru u tal-operaturi tal-ajru u, abbażi ta' dan:
    - (i) l-ġhoti ta' pariri lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti dwar l-azzjonijiet immedjati jew il-politika ta' segwitu;
    - (ii) ir-rappurtar ta' problemi potenzjali relatati mas-sikurezza lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti;
    - (iii) il-proponiment lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti ta' azzjonijiet ikkoordinati, fejn dan ikun mehtieġ għal raġunijiet ta' sikurezza, u l-iżgurar li t-tali azzjonijiet ikunu kkoordinati fuq livell tekniku;
  - (5) il-kollaborazzjoni ma' istituzzjonijiet u korpi Ewropej oħrajn, ma' organizzazzjonijiet internazzjonali u ma' awtoritajiet kompetenti ta' pajjiżi terzi b'rabta mal-iskambju tal-informazzjoni.

ARO.RAMP.155 Rapport annwali

L-Aġenzija għandha thejji u tibghat lill-Kummissjoni rapport annwali dwar is-sistema ta' spezzjonijiet fir-rampa, li jkun fih mill-inqas l-informazzjoni li ġejja:

- (a) l-istat tal-progress tas-sistema;
- (b) l-istat tal-ispezzjonijiet imwettqa matul is-sena;
- (c) analiżi tar-riżultati tal-ispezzjonijiet b'indikazzjoni tal-kategoriji tas-sejbiet;
- (d) l-azzjonijiet imwettqa matul is-sena;
- (e) proposti għal iktar titjib fis-sistema ta' spezzjonijiet fir-rampa; u
- (f) annessi li jkun fihom il-listi tal-ispezzjonijiet imqassmin skont l-Istat tal-operazzjoni, it-tip ta' inġenju tal-ajru, l-operatur u r-riżultati għal kull kategorija.

▼B**ARO.RAMP.160 Informazzjoni għall-pubbliku u protezzjoni tal-informazzjoni**

- (a) L-Istati Membri għandhom jużaw l-informazzjoni li jirċievu skont il-punti ARO.RAMP.105 u ARO.RAMP.145 biss għall-ghanijiet tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, u għandhom jipproteġuha kif xieraq.
- (b) L-Aġenzija għandha tippubblika kull sena rapport bl-informazzjoni aggregata, li għandu jitqiegħed għad-dispożizzjoni tal-pubbliku u għandu jkun fih l-analiżi tal-informazzjoni li tkun waslitilha skont il-punt ARO.RAMP.145. Ir-rapport għandu jinkiteb b'mod sempliċi u li jinftiehem faċilment, u fih is-sors tal-informazzjoni m'għandux ikun jista' jiġi identifikat.

▼ M14

Appendiċi I

ĊERTIFIKAT TAL-OPERATUR TAL-AJRU (Skeda ta' approvazzjoni għall-operaturi tat-trasport bl-ajru)		
Tipi ta' operazzjoni: Trasport kummerċjali bl-ajru (CAT) ☐ Passiġġieri; ☐ Merkanzija; ☐ Ohrajn ⁽¹⁾: _____		
⁽⁴⁾	Stat tal-operatur ⁽²⁾	⁽⁵⁾
	Awtorità emittenti ⁽³⁾	
AOC # ⁽⁶⁾ :	Isem l-Operatur ⁽⁷⁾	Punti ta' kuntatt operattivi: ⁽⁹⁾ Id-dettalji ta' kuntatt, li bihom il-manigment operattiv jista' jiġi kkuntattjat minghajr dewmien żejjed, huma elenkati fi _____ ⁽¹²⁾ .
	Isem kummerċjali li jopera bih ⁽⁸⁾	
	Indirizz tal-Operatur ⁽¹⁰⁾ :	
	Telefon ⁽¹¹⁾ :	
	Fax	
	Email:	
Dan iċ-ċertifikat jiċċertifika li _____ ⁽¹³⁾ huwa awtorizzat li jwettaq operazzjonijiet kummerċjali bl-ajru, kif definit fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet meħmużin, skont il-manwal tal-operat, l-Anness V tar-Regolament (UE) 2018/1139 u l-atti delegati u ta' implimentazzjoni tiegħu.		
Data tal-hruġ ⁽¹⁴⁾ :	Isem u firma ⁽¹⁵⁾ : Titolu:	
⁽¹⁾ Tip ieħor ta' trasport li għandu jiġi speċifikat. ⁽²⁾ Sostitwit bl-isem tal-Istat tal-operatur. ⁽³⁾ Sostitwit bl-identifikazzjoni tal-awtorità kompetenti emittenti. ⁽⁴⁾ Għall-użu tal-awtorità kompetenti. ⁽⁵⁾ Għall-użu tal-awtorità kompetenti. ⁽⁶⁾ Referenza tal-approvazzjoni, kif mahruġa mill-awtorità kompetenti. ⁽⁷⁾ Sostitwit bl-isem irregiſtrat tal-operatur. ⁽⁸⁾ Isem kummerċjali tal-operatur, jekk ikun differenti. Dahhal "Dba" (għal "li jopera bih - Doing business as") qabel l-isem kummerċjali. ⁽⁹⁾ Id-dettalji ta' kuntatt jinkludu n-numri tat-telefon u tal-fax, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż, u l-email (jekk disponibbli) li bihom il-manigment operazzjonali jista' jiġi kkuntattjat minghajr dewmien żejjed għal kwistjonijiet relatati mal-operazzjonijiet tat-titjir, mal-ajrunavigabbiltà, mal-kompetenza tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-kabina, ma' oġġetti perikolużi u ma' kwistjonijiet ohra kif xieraq. ⁽¹⁰⁾ L-indirizz tas-sede prinċipali tal-operatur. ⁽¹¹⁾ Id-dettalji tat-telefon u tal-fax tas-sede prinċipali tal-operatur, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż. L-email għandu jiġi pprovdut jekk ikun disponibbli. ⁽¹²⁾ Jiddahhal id-dokument ikkontrollat miżmum abbord, li fih huma elenkati d-dettalji ta' kuntatt, inkluża r-referenza għall-paragrafu jew għall-paġna xierqa. Eż.: "Id-dettalji ta' kuntatt ... huma elenkati fil-manwal tal-operat, ġen/bażiku, kapitolu 1, 1.1"; jew "... huma elenkati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet, paġna 1"; jew "... huma elenkati f'dokument meħmuż ma' dan id-dokument". ⁽¹³⁾ Isem irregiſtrat tal-operatur. ⁽¹⁴⁾ Id-data tal-hruġ tal-AOC (jj-xx-ssss). ⁽¹⁵⁾ It-titlu, l-isem u l-firma ta' rappreżentant tal-awtorità kompetenti. Barra minn hekk, fuq l-AOC jista' jiġi applikat timbru uffiċjali.		

▼ **M15**

Appendiċi II

SPEĊIFIKAZZJONIJIET TAL-OPERAZZJONIJIET (soġġetti għall-kundizzjonijiet approvati fil-manwal tal-operat)				
Dettalji ta' kuntatt tal-Awtorità tal-ħruġ Telefon ⁽¹⁾ : _____ ; Fax _____ ; Indirizz tal-email: _____				
AOC ⁽²⁾ :		Isem l-Operatur ⁽³⁾ :		Data ⁽⁴⁾ :
		Isem Kummerċjali li jopera bih		Firma:
Speċifikazzjonijiet tal-Operazzjonijiet #:				
Mudell tal-Inġenju tal-Ajru ⁽⁵⁾ :				
Marki tar-Registrazzjoni ⁽⁶⁾ :				
Tipi ta' operazzjonijiet: Operazzjonijiet kummerċjali				
☐ Passiġġieri ☐ Merkanzija ☐ Oħrajn ⁽⁷⁾ : _____				
Żona ta' operazzjoni ⁽⁸⁾ :				
Limitazzjonijiet speċjali ⁽⁹⁾ :				
Approvazzjonijiet Speċifiċi:	Iva	Le	Speċifikazzjoni ⁽¹⁰⁾	Rimarki
Ogġetti Perikolużi	☐	☐		
Operazzjonijiet f'vizibilità baxxa			CAT ⁽¹¹⁾ _____	
Tlugh			RVR ⁽¹²⁾ : m	
Avviċinament u Nżul	☐	☐	DA/H: ft RVR: m	
RVSM ⁽¹³⁾ ☐ N/A	☐	☐		
ETOPS ⁽¹⁴⁾ ☐ N/A	☐	☐	Hin Massimu ta' Devjazzjoni ⁽¹⁵⁾ : min.	
Speċifikazzjonijiet tan-navigazzjoni kumplessa għall-operazzjonijiet ta' PBN ⁽¹⁶⁾	☐	☐		⁽¹⁷⁾
Speċifikazzjoni minima tal-prestazzjoni tan-navigazzjoni	☐	☐		
Operazzjonijiet ta' ajruplan b'magna waħda bit-turbini billejl jew f'IMC (SET-IMC)	☐	☐	⁽¹⁸⁾	
Operazzjonijiet bil-helikopter bl-ghajnuna ta' sistemi ta' immaġni għall-viżjoni billejl	☐	☐		
Operazzjonijiet ta' rfiġ bil-helikopter	☐			
Operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza bil-helikopter	☐	☐		

▼ M15

Operazzjonijiet lil hinn mill-kosta bil-helikopter	☐	☐		
Tahriġ tal-ekwipaġġ tal-kabina ⁽¹⁹⁾	☐	☐		
Ħruġ ta' attestazzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina ⁽²⁰⁾	☐	☐		
Użu tal-applikazzjonijiet tat-tip B EFB	☐	☐	⁽²¹⁾	
Ajrunavigabbiltà kontinwa	☐	☐	⁽²²⁾	
Oħrajn ⁽²³⁾				

⁽¹⁾ Id-dettalji ta' kuntatt tat-telefon u tal-fax tal-awtorità kompetenti, inkluz il-kodiċi tal-pajjiż. L-email għandu jiġi pprovdut jekk ikun disponibbli.
⁽²⁾ Jiddaħhal in-numru taċ-ċertifikat tal-operatur (AOC) assoċjat.
⁽³⁾ Jiddaħhal l-isem irreġistrat tal-operatur u l-isem kummerċjali tal-operatur, jekk differenti. Daħhal “Dba” qabel l-isem kummerċjali (għal “Doing business as”).
⁽⁴⁾ Data tal-ħruġ tal-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet (jj-xx-ssss) u l-firma tar-rappreżentant tal-awtorità kompetenti.
⁽⁵⁾ Tiddaħhal id-deżinjazzjoni tal-ICAO tal-ghamla, tal-mudell u tas-serje tal-inġenju tal-ajru, jew tas-serje ewlenija, jekk għet deżinjata serje (eż. Boeing-737-3K2 jew Boeing-777-232).
⁽⁶⁾ Il-marki tar-reġistrazzjoni huma mniżżlin fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet jew fil-manwal tal-operat. F'dan il-każ tal-ahhar, l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet relatati għandu jkollhom referenza għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat. Fil-każ li mhux l-approvazzjonijiet speċifiċi kollha japplikaw għall-mudell tal-inġenju tal-ajru, il-marki tar-reġistrazzjoni tal-inġenju tal-ajru jistgħu jiddaħhlu fil-kolonna tar-rimarki fl-approvazzjoni speċifika relatata.
⁽⁷⁾ Tip ta' trasportazzjoni oħra li għandu uigi speċifikat (eż. servizz mediku ta' emerġenza).
⁽⁸⁾ Lista taż-żoni ġeografici ta' operazzjoni awtorizzata (permezz tal-koordinati ġeografici jew ir-rotot speċifiċi, ir-reġjun ta' informazzjoni dwar it-titjir jew il-fruntieri nazzjonali jew reġjonali).
⁽⁹⁾ Lista tal-limitazzjonijiet speċjali applikabbli (pereżempju VFR biss, Binhar biss, eċċ.).
⁽¹⁰⁾ F'din il-kolonna niżżel il-kriterji l-aktar permissivi għal kull approvazzjoni jew it-tip ta' approvazzjoni (bil-kriterji x-xierqa).
⁽¹¹⁾ Tiddaħhal il-kategorija ta' avvċinament ta' preċiżjoni applikabbli: LTS CAT I, CAT II, OTS CAT II, CAT IIIA, CAT IIIB jew CAT IIIC. Tiddaħhal il-medda viżwali minima tar-runway (RVR) f'metri u l-gholi tad-deċiżjoni (DH) f'piedi. Għandha tintuza linja waħda għal kull kategorija ta' avvċinament imniżżla.
⁽¹²⁾ Tiddaħhal l-RVR minima għat-tluġ approvata, f'metri. Tista' tintuza linja waħda għal kull approvazzjoni f'każ li jingħataw approvazzjonijiet differenti.
⁽¹³⁾ Il-kaxxa “Mhux applikabbli” tista' tiġi mmarkata biss jekk il-limitu massimu tal-inġenju tal-ajru jkun inqas minn FL290.
⁽¹⁴⁾ L-operazzjonijiet fuq distanza estiża (ETOPS) bħalissa japplikaw biss għall-inġenji tal-ajru b'żewġ magni. Għalhekk, il-kaxxa “Mhux applikabbli” tista' tiġi mmarkata jekk il-mudell tal-inġenju tal-ajru jkollu aktar jew inqas minn żewġ magni.
⁽¹⁵⁾ Id-distanza tal-limitu tista' titniżżel ukoll (f'NM), kif ukoll it-tip ta' magna.
⁽¹⁶⁾ In-navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN): tintuza linja waħda għal kull approvazzjoni speċifika ta' PBN kumplessa (eż. RNP AR APCH), bil-limitazzjonijiet xierqa elenkati fil-kolonna tal-“Ispeċifikazzjonijiet” jew tar-“Rimarki”, jew fit-tnejn. L-approvazzjonijiet speċifiċi għall-proċedura ta' proċeduri speċifiċi ta' RNP AR APCH jistgħu jitniżżlu fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet jew fil-manwal tal-operat. F'dan il-każ tal-ahhar, l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet relatati għandu jkollhom referenza għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat.
⁽¹⁷⁾ Speċifika jekk l-approvazzjoni speċifika hijiex limitata għal ċerti estremijiet tar-runway, għal ajrudromi, jew għat-tnejn.
⁽¹⁸⁾ Tiddaħhal il-kombinazzjoni partikolari tal-qafas jew tal-magna tal-inġenju tal-ajru.
⁽¹⁹⁾ L-approvazzjoni biex iwettqu l-kors tat-tahriġ u l-eżaminazzjoni għandha timtela mill-applikanti għal attestazzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina kif speċifikat fl-Anness V (il-Parti-CC) tar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.
⁽²⁰⁾ L-approvazzjoni għall-ħruġ ta' attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina kif speċifikat fl-Anness V (il-Parti-CC) tar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.
⁽²¹⁾ Tiddaħhal il-lista tal-applikazzjonijiet tat-tip B EFB flimkien mar-referenza tal-hardwer EFB (għall-EFBs portabbli). Din il-lista tinsab fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet jew fil-manwal tal-operat. F'dan il-każ tal-ahhar, l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet relatati għandu jkollhom referenza għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat.
⁽²²⁾ L-isem tal-persuna jew tal-organizzazzjoni li għandha r-responsabbiltà li tiżgura li tinzamm l-ajrunavigabbiltà kontinwa tal-inġenju tal-ajru u referenza għar-regolament li jeżiġi dan ix-xogħol, jiġifieri s-Subparti G tal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (UE) Nru 1321/2014.
⁽²³⁾ Hawnekk jistgħu jiddaħhlu approvazzjonijiet jew data oħra, fejn tintuza linja waħda (jew blokk waħda b'għadd ta' linji) għal kull awtorizzazzjoni (eż. għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira, għall-operazzjonijiet ta' avvċinament wieqaf, għal distanza tal-inżul mehtieġa mnaqqsa, għall-operazzjonijiet bil-helikopter lejn/minn sit ta' interess pubbliku, għall-operazzjonijiet bil-helikopter fuq ambjent ostili li jinsab 'il barra minn zona kongestjonata, għall-operazzjonijiet bil-helikopter mingħajr kapaċità ta' nżul ta' emerġenza sikur, għall-operazzjonijiet b'angoli ta' inklinazzjoni laterali miżjuda, għad-distanza massima minn ajrudrom xieraq għall-ajruplani b'żewġ magni mingħajr approvazzjoni tal-ETOPS).

▼ **M14***Appendiċi III***Lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi***Operazzjonijiet mhux kummerċjali**Operazzjonijiet speċjalizzati**(sogġett għall-kundizzjonijiet speċifikati fl-approvazzjoni u li hemm fil-manwal tal-operat jew fil-manwal operattiv tal-bdot)*

Awtorità emittenti ⁽¹⁾ :		
Lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi # ⁽²⁾ :		
Isem l-operatur:		
Data ⁽³⁾ :		
Firma:		
Mudell tal-inġenju tal-ajru u marki ta' reġistrazzjoni ⁽⁴⁾ :		
Tipi ta' operazzjoni speċjalizzata (SPO), jekk applikabbli: ☐ ⁽⁵⁾ ...		
Approvazzjonijiet Speċifiċi ⁽⁶⁾ :	Speċifikazzjoni ⁽⁷⁾	Rimarki
...		
...		
...		
...		

⁽¹⁾ Jiddahhlu l-isem u d-dettalji ta' kuntatt.
⁽²⁾ Jiddahhlu in-numru assoċjat.
⁽³⁾ Id-data tal-hruġ tal-approvazzjonijiet speċifiċi (jj-xx-ssss) u l-firma tar-rappreżentant tal-awtorità kompetenti.
⁽⁴⁾ Jiddahhlu d-deżinjazzjoni tal-ghamla, tal-mudell u tas-serje tal-inġenju tal-ajru, jew tas-serje ewlenija kif stabbiliti mill-Commercial Aviation Safety Team(CAST)/mill-ICAO, fil-każ li giet iddeżinjata serje (preżempju Boeing-737-3K2 jew Boeing-777-232). It-Tassonomija CAST/ICAO hija disponibbli fuq: <http://www.intlaviationstandards.org/>
Il-marki ta' reġistrazzjoni għandhom jew jiġu elenkati fil-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi jew fil-manwal tal-operat. F'dan il-każ tal-ahhar, il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi għandha tirreferi għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat.
⁽⁵⁾ Speċifika t-tip ta' operazzjoni, eż. agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, surveying, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru, titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni.
⁽⁶⁾ Elenka f'din il-kolonna kwalunkwe operazzjoni approvata, eż., oġġetti perikolużi, LVO, RVSM, PBN, MNPS, HOFO.
⁽⁷⁾ Elenka f'din il-kolonna l-kriterji l-aktar permissivi għal kull approvazzjoni, eż., l-gholi tad-deċizzjoni u l-RVR minima għall-CAT II.

FORMOLA 140 tal-EASA, Harga 2

▼ **M14**

Appendiċi IV

AWTORIZZAZZJONI TA' OPERAZZJONIJIET KUMMERĊJALI SPEĊJALIZZATI TA' RISKJU GHOLI	
Awtorità emittenti: ⁽¹⁾	
Nru tal-Awtorizzazzjoni: ⁽²⁾	
Isem l-Operatur: ⁽³⁾	
Indirizz tal-Operatur: ⁽⁴⁾	
Telefon: ⁽⁵⁾	
Fax	
Email:	
Mudell tal-inġenju tal-ajru u marki ta' reġistrazzjoni: ⁽⁶⁾	
Operazzjoni Speċjalizzata Awtorizzata: ⁽⁷⁾	
Żona awtorizzata jew sit tal-operat: ⁽⁸⁾	
Limitazzjonijiet speċjali: ⁽⁹⁾	
Dan sabiex jiġi kkonfermat li _____ hu/hi awtorizzat(a) j/twettag operazzjoni(jiet) kummerċjali speċjalizzata/i ta' riskju għoli skont din l-awtorizzazzjoni, il-Proċeduri Operattivi Standard tal-operatur, l-Anness V tar-Regolament (UE) 2018/1139 u l-atti delegati u ta' implimentazzjoni tiegħu.	
Data tal-ħruġ ⁽¹⁰⁾ :	Isem u firma ⁽¹¹⁾ : Titolu:
⁽¹⁾ Isem u dettalji ta' kuntatt tal-awtorità kompetenti ⁽²⁾ Jiddahhal in-numru tal-awtorizzazzjoni assoċjat. ⁽³⁾ Jiddahhal l-isem irreġistrat tal-operatur u l-isem kummerċjali tal-operatur, jekk differenti. Dahhal "Dba" qabel l-isem kummerċjali (għal "Doing business as"). ⁽⁴⁾ L-indirizz tas-sede prinċipali tal-operatur. ⁽⁵⁾ Id-dettalji tat-telefon u tal-fax tas-sede prinċipali tal-operatur, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż. L-email għandu jiġi pprovdut jekk ikun disponibbli. ⁽⁶⁾ Jiddahhlu d-deżinjazzjoni tal-ghamla, tal-mudell u tas-serje tal-inġenju tal-ajru, jew tas-serje ewlenija kif stabbiliti mill-Commercial Aviation Safety Team(CAST)/mill-ICAO, fil-każ li għet iddeżinjata serje (preżempju Boeing-737-3K2 jew Boeing-777-232). It-Tassonomija CAST/ICAO hija disponibbli fuq: http://www.intlaviationstandards.org. Il-marki ta' reġistrazzjoni għandhom jew jiġu elenkati fil-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi jew fil-manwal tal-operat. F'dan il-każ tal-ahhar, il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi għandha tirreferi għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat. ⁽⁷⁾ Speċifika t-tip ta' operazzjoni, eż. agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, surveying, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru, titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni. ⁽⁸⁾ Elenkar taż-żona/i jew sit(i) ġeografiku/ċi ta' operazzjoni awtorizzata (permezz ta' koordinati ġeografici jew ir-regjun tal-informazzjoni dwar it-titjira jew il-fruntieri nazzjonali jew reġjonali). ⁽⁹⁾ Lista tal-limitazzjonijiet speċjali applikabbli (pereżempju VFR biss, Binhar biss, eċċ.). ⁽¹⁰⁾ Id-data tal-ħruġ tal-awtorizzazzjoni (jj-xx-ssss). ⁽¹¹⁾ It-titlu, l-isem u l-firma ta' rappreżentant tal-awtorità kompetenti. Barra minn hekk, fuq l-awtorizzazzjoni jista' jiġi applikat timbru uffiċjali.	

▼B*ANNESS III***REKWIŻITI TAL-ORGANIZZAZZJONI GHALL-OPERAZZJONIJIET
BL-AJRU****[IL-PARTI-ORO]****ORO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni****▼M4**

Dan l-Anness jistabbilixxi r-rekwiżiti li għandhom jiġu segwiti minn operatur tal-ajru li jwettaq:

- (a) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT)
- (b) operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati;
- (c) operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni.
- (d) operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni.

▼B*IS-SUBPARTI GEN***REKWIŻITI ĠENERALI***TAQSIMA I***Punti ġenerali****ORO.GEN.105 Awtorità kompetenti**

Għall-ghanijiet ta' dan l-Anness, l-awtorità kompetenti li tissorvelja l-operaturi li huma suġġetti għal obbligu ta' ċertifikazzjoni ► **M1** jew ta' dikjarazzjoni ◄ ► **M4** jew awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata ◄ għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru rilevanti għal operaturi li għandhom il-post prinċipali tan-negozju tagħhom fi Stat Membru.

ORO.GEN.110 Responsabbiltajiet tal-operatur**▼M4**

- (a) L-operatur huwa responsabbli għat-thaddim tal-ingenu tal-ajru skont l-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, kif applikabbli, skont ir-rekwiżiti rilevanti ta' dan l-Anness u ċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata (awtorizzazzjoni SPO) jew id-dikjarazzjoni tiegħu.

▼B

- (b) Kull titjira għandha ssir skont id-dispożizzjonijiet tal-manwal tal-operat.
- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi u jzomm sistema li teżerċita kontroll operattiv fuq kull titjira operata skont it-termini ta' ċertifikat ► **M4** , tal-awtorizzazzjoni SPO ◄ ► **M1** jew id-dikjarazzjoni ◄ tiegħu.
- (d) L-operatur għandu jiżgura li l-ingeni tal-ajru tiegħu jkunu mghammra u li l-ekwipaġġi tiegħu jkunu kkwalifikati kif mehtieg għaž-żona u t-tip tal-operazzjoni.
- (e) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu li jkun assenjat għal operazzjonijiet ta' fuq l-art jew tal-ajru, jew li jkun involut direttament fihom, jingħata struzzjonijiet kif suppost, ikun wera l-hiliet tiegħu fil-kompiti partikulari tiegħu u jkun konxju mir-responsabbiltajiet tiegħu u mir-relazzjoni bejn it-tali kompiti u l-operazzjoni kollha kemm hi.

▼M5

- (f) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri u l-istruzzjonijiet biex jiġi operat b'mod sikur kull tip ta' ingenu tal-ajru, li jkun fihom il-kompiti u r-responsabbiltajiet tal-persunal ta' fuq l-art u tal-membri tal-ekwipaġġ għal kull tip ta' operazzjoni fuq l-art u fl-ajru. Dawk il-proċeduri u l-istruzzjonijiet ma għandhomx jehtiegu li l-membri tal-ekwipaġġ iwettqu xi attività matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira għajr dawk mehtieġa biex l-ingenu tal-ajru jiġi operat b'mod sikur. Għandhom jiġu inklużi wkoll il-proċeduri u l-istruzzjonijiet għall-kompartiment sterili tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼B

- (g) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu jkun jaf li huwa għandu jikkonforma mal-liġijiet, ir-regolamenti u l-proċeduri ta' daww l-Istati li fihom jitwettqu l-operazzjonijiet u li huma rilevanti għat-twettiq tal-kompiti tiegħu.

▼M14

- (h) L-operatur għandu jistabbilixxi lista ta' kontrolli għal kull tip ta' inġenju tal-ajru li l-membri tal-ekwipaġġ għandhom jużaw, għall-fażijiet kollha tat-titjira f'kundizzjonijiet normali, anormali u ta' emerġenza, sabiex ikun żgurat li l-proċeduri operattivi mogħtija fil-manwal tal-operat jiġu segwiti. Id-disinn u l-użu tal-listi ta' kontrolli għandhom iħarsu l-prinċipji tal-fatturi umani u għandhom iqisu l-aktar dokumentazzjoni riċenti rilevanti mogħtija mid-detentur tal-approvazzjoni tad-disinn.

▼B

- (i) L-operatur għandu jispjega l-proċeduri ta' ppjanar tat-titjira sabiex jiżgura li t-titjira titwettaq b'mod sikur abbażi tal-kunsiderazzjonijiet tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru, ta' limitazzjonijiet operattivi oħrajn u tal-kundizzjonijiet rilevanti li mistennija jkun hemm tul ir-rotta li għandha tiġi segwita u fl-ajrudromi jew fis-siti tal-operat ikkonċernati. Dawn il-proċeduri għandhom jiġu inklużi fil-manwal tal-operat.

▼M10

- (j) L-operatur għandu jistabbilixxi u jżomm programmi ta' tahrig dwar l-oġġetti perikolużi għall-persunal, kif inhu meħtieġ mill-istruzzjonijiet tekniċi. Dawn il-programmi ta' tahrig għandhom ikunu xierqa b'mod proporzjonat għar-responsabbiltajiet tal-persunal. Programmi ta' tahrig ta' operaturi li jwettqu l-CAT, kemm jekk jittrasportaw oġġetti perikolużi kif ukoll jekk le, u ta' operaturi li jwettqu operazzjonijiet minbarra l-CAT imsemmija fil-punti (b), (c) u (d) tal-punt ORO.GEN.005 li jittrasportaw oġġetti perikolużi għandhom ikunu suġġetti għall-analizi u l-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti.

▼M13

- (k) Minkejja l-punt (j), l-operaturi li jwettqu operazzjonijiet kummerċjali b'xi wiehied mill-inġenji tal-ajru li ġejjin għandhom jiżguraw li l-ekwipaġġ tat-titjira jkun irċieva tahrig jew struzzjonijiet xierqa dwar l-oġġetti perikolużi, biex ikunu jistgħu jagħrfu oġġetti perikolużi mhux iddikjarati li jkun ddahhlu abbord minn passiġġieri jew bħala merkanzija:

- (1) ajruplan b'magna waħda li jaħdem bl-iskrejjien b'MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u b'MOPSC ta' 5 jew inqas, li jithaddem f'titjira bit-tluġ u l-inżul fl-istess ajrudrom jew sit operatorju, skont il-VFR binhar;
- (2) elikopter hlief elikopters kumplessi li jaħdmu bil-maġni, b'magna waħda, b'MOPSC ta' 5 jew inqas, operat f'titjira bit-tluġ u l-inżul fl-istess ajrudrom jew sit operatorju, skont il-VFR binhar.

▼B**ORO.GEN.115 ►M4 Applikazzjoni għal AOC ◄**

- (a) L-applikazzjoni għal ►M4 ajru ◄ ċertifikat ta' operatur jew għal emenda għal ċertifikat eżistenti għandha ssir fil-forma u l-manjiera stabbiliti mill-awtorità kompetenti, billi jitqiesu r-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u tar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.
- (b) L-applikanti għal ċertifikat inizzjali għandhom jipprovdu lill-awtorità kompetenti bid-dokumenti li juru kif se jikkonformaw mar-rekwiżiti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u fir-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu. Dawn id-dokumenti għandhom jinkludu proċedura li tiddekrivi kif il-bidliet li ma jkunux jeħtieġu approvazzjoni minn qabel se jiġu ġestiti u kif dawn se jiġu nnotifikati lill-awtorità kompetenti.

▼B**ORO.GEN.120 Mezzi ta' konformità**

- (a) Operatur jista' juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.
- (b) Meta operatur li jkun sugġett għaċ-ċertifikazzjoni jkun jixtieq juża mezzi alternattivi ta' konformità mill-Mezzi Aċċettabbli ta' Konformità (I-AMC) adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, dan għandu, qabel ma jimplimentahom, jipprovi lill-awtorità kompetenti deskrizzjoni shiha tal-mezzi alternattivi ta' konformità. Id-deskrizzjoni għandha tinkludi kwalunkwe revizzjoni tal-manwali jew tal-proċeduri li tista' tkun rilevanti, kif ukoll valutazzjoni li turi li r-Regoli ta' Implimentazzjoni jkunu ġew issodisfati.

L-operatur jista' jimplimenta dawn il-mezzi alternattivi ta' konformità jekk jingħata approvazzjoni minn qabel għalihom min-naha tal-awtorità kompetenti u ladarba jirċievi n-notifika kif previst fil-punt ARO.GEN.120(d).

▼M1

- (c) Operatur li jkun mehtieg jiddikjara l-attività tiegħu għandu jinnotifika lill-awtorità kompetenti l-lista ta' mezzi alternattivi ta' konformità li huwa juża biex tiġi stabbilita l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

▼M4

- (d) Meta operatur soġġett għal awtorizzazzjoni SPO jkun jixtieq juża mezzi alternattivi ta' konformità, għandu jikkonforma ma' (b) kull meta t-tali mezzi alternattivi ta' konformità jaffettwaw il-proċeduri operattivi standard li huma parti mill-awtorizzazzjoni u ma' (c) għall-parti ddikjarata tal-organizzazzjoni u l-operazzjoni tiegħu.

▼B**ORO.GEN.125 ►M4 Termini ta' approvazzjoni u privileġġi ta' detentur ta' AOC ◀**

Operatur iċċertifikat għandu jkun konformi mal-kamp ta' applikazzjoni u mal-privileġġi ddefiniti fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet mehmuzin maċ-ċertifikat tal-operatur.

ORO.GEN.130 ►M4 Bidliet relatati ma' detentur ta' AOC ◀

- (a) Kwalunkwe bidla li taffettwa:

- (1) il-kamp ta' applikazzjoni taċ-ċertifikat jew l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet ta' operatur; jew
- (2) kwalunkwe element tas-sistema ta' ġestjoni tal-operatur kif mehtieg skont il-punti ORO.GEN.200(a)(1) u (a)(2),

għandu jkollha l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

- (b) Għal kwalunkwe bidla li tehtieg l-approvazzjoni minn qabel skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-operatur għandu japplika għal approvazzjoni maħruġa mill-awtorità kompetenti u jiksibha. L-applikazzjoni għandha titressaq qabel ma ssir kwalunkwe bidla bhal din, sabiex l-awtorità kompetenti tkun tista' tiddeċiedi dwar il-konformità kontinwa mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u temenda, jekk ikun mehtieg, iċ-ċertifikat tal-operatur u t-termini tal-approvazzjoni relatati miegħu mehmuzi miegħu.

L-operatur għandu jipprovi lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe dokument li jkun rilevanti.

▼B

Il-bidla għandha tiġi implimentata biss meta l-operatur jirċievi l-approvazzjoni formali min-naħa tal-awtorità kompetenti skont il-punt ARO.GEN.330.

L-operatur għandu jiffunzjona skont il-kundizzjonijiet preskritti mill-awtorità kompetenti matul it-tali bidliet, skont kif ikun applikabbli.

- (c) Il-bidliet kollha li ma jkunux jehtieġu approvazzjoni minn qabel għandhom jiġu ttrattati u nnotifikati lill-awtorità kompetenti hekk kif iddefinit fil-proċedura approvata mill-awtorità kompetenti skont il-punt ARO.GEN.310(c).

ORO.GEN.135 ►M4 Validità ssokkata ta' AOC ◄**▼M14**

- (a) Iċ-ċertifikat tal-operatur għandu jibqa' validu soġġett għal dan kollu li ġej:
- (1) l-operatur jibqa' konformi mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (UE) 2018/1139 u l-atti delegati u ta' implimentazzjoni tiegħu, filwaqt li jitqiesu d-dispożizzjonijiet marbuta mat-trattament tas-sejbiet kif speċifikat fil-punt ORO.GEN.150 ta' dan l-Anness;
  - (2) l-awtorità kompetenti tingħata aċċess għall-operatur kif definit fil-punt ORO.GEN.140 ta' dan l-Anness sabiex tiddetermina l-konformità kontinwa mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (UE) 2018/1139 u tal-atti delegati u ta' implimentazzjoni tiegħu;
  - (3) iċ-ċertifikat ma jiġix irtirat jew irrevokat.

▼B

- (b) Meta jiġi ċedut jew irrevokat, iċ-ċertifikat għandu jintbagħat lura lill-awtorità kompetenti mingħajr dewmien.

ORO.GEN.140 Aċċess**▼M14**

- (a) Sabiex tiġi ddeterminata l-konformità mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (UE) 2018/1139 u tal-atti delegati u ta' implimentazzjoni tiegħu, l-operatur għandu jagħti aċċess, fi kwalunkwe hin, għal kwalunkwe faċilità, inġenju tal-ajru, dokument, rekords, *data*, proċeduri jew kwalunkwe materjal ieħor li huwa rilevanti għall-attività tiegħu li hija suġġetta għal ċertifikazzjoni, awtorizzazzjoni SPO jew dikjarazzjoni, kemm jekk din hija mogħtija b'kuntratt kif ukoll jekk le, lil kwalunkwe persuna awtorizzata minn wahda mill-awtoritajiet li ġejjin:
- (1) l-awtorità kompetenti ddefinita fil-punt ORO.GEN.105 tal-Anness III ta' dan ir-Regolament;
  - (2) l-awtorità li tagħxi skont id-dispożizzjonijiet tal-punti ARO.GEN.300(d), ARO.GEN.300(e) jew is-Subparti RAMP tal-Anness II ta' dan ir-Regolament.

▼B

- (b) L-aċċess għall-inġenji tal-ajru msemmi fil-punt (a) għandu ►M4, fil-każ ta' CAT, ◄ jinkludi l-possibbiltà li l-persuna awtorizzata tidhol fl-inġenju tal-ajru u tibqa' fih matul l-operazzjonijiet ta' titjir, sakemm il-kmandant ma jiddeċidix mod ieħor għall-kompartiment tal-ekwipagg tat-titjira skont il-punt CAT.GEN.MPA.135 fl-interess tas-sikurezza.

ORO.GEN.150 Sejbiet

Wara li jkun irċieva n-notifika dwar is-sejbiet, l-operatur għandu:

- (a) jidentifika l-kawża oriġinali tan-nuqqas ta' konformità;
- (b) jiddefinixxi pjan ta' azzjoni korrettiva; u
- (c) juri l-implimentazzjoni ta' azzjoni korrettiva b'mod li jissodisfa lill-awtorità kompetenti f'perjodu taż-żmien miftiehem ma' dik l-awtorità, hekk kif iddefinit fil-punt ARO.GEN.350(d).

▼B**ORO.GEN.155 Reazzjoni immedjata għal problema tas-sikurezza**

L-operatur għandu jimplimenta:

- (a) kwalunkwe miżura tas-sikurezza li l-awtorità kompetenti tkun qabdditu jimplimenta skont il-punt ARO.GEN.135(c); u
- (b) kwalunkwe informazzjoni obbligatorja rilevanti marbuta mas-sikurezza mahruġa mill-Aġenzija, inklużi d-direttivi tal-ajrunavigabbiltà.

ORO.GEN.160 Rappurtar tal-okkorrenzi**▼M14**

- (a) L-operatur għandu jirrapporta lill-awtorità kompetenti u lil kwalunkwe organizzazzjoni oħra li l-Istat tal-operatur jeżiġi li għandha tkun infurmata dwar kwalunkwe aċċident, inċident serju u okkorrenza kif iddefinit fir-Regolament (UE) Nru 996/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾ u fir-Regolament (UE) Nru 376/2014.

▼M2

- (b) Bla hsara għall-punt (a), l-operatur għandu jirrapporta lill-awtorità kompetenti u lill-organizzazzjoni responsabbli għad-disinn tal-inġenju tal-ajru dwar kwalunkwe inċident, hsara teknika, difett tekniku, qbiż tal-limiti tekniċi jew okkorrenza li tista' turi informazzjoni mhux korretta, mhix kompluta jew ambigwa inkluża fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012, jew dwar kwalunkwe ċirkostanza irregolari oħra li tkun ipperikolat, jew li setgħet tipperikola, it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru iżda li ma tkunx wasslet għal aċċident jew inċident serju.

▼M14

- (c) Mingħajr preġudizzju għar-Regolament (UE) Nru 996/2010, u r-Regolament (UE) Nru 376/2014, ir-rapporti msemmija fil-punti (a) u (b) għandhom isiru f'forma u f'mod stabbiliti mill-awtorità kompetenti, u għandhom jinkludu l-informazzjoni kollha pertinenti dwar il-kundizzjonijiet magħrufa mill-operatur.

▼B

- (d) Ir-rapporti għandhom isiru malajr kemm jista' jkun, iżda fi kwalunkwe każ fi żmien 72 siegħa minn mindu l-operatur ikun identifika l-kundizzjoni li r-rapport ikun jittratta, sakemm ma jkunx hemm ċirkustanzi straordinarji li jimpedixxu dan.
- (e) Fejn ikun rilevanti, l-operatur għandu jipproduċi rapport ta' segwitu biex jipprovi d-dettalji tal-azzjonijiet li jkun behsiebu jiehu biex jevita okkorrenzi simili fil-ġejjieni, hekk kif dawn l-azzjonijiet ikunu ġew identifikati. Dan ir-rapport għandu jsir fil-forma u l-manjiera stabbiliti mill-awtorità kompetenti.

*TAQSIMA 2**Ġestjoni***ORO.GEN.200 Sistema ta' ġestjoni**

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi, jimplimenta u jzomm sistema ta' ġestjoni li tkun tinkludi:
  - (1) linji ta' responsabbiltà u kontabbiltà fl-organizzazzjoni kollha li jkunu ddefiniti b'mod ċar, inkluża r-responsabbiltà diretta għas-sikurezza tal-manijer responsabbli;
  - (2) deskrizzjoni tal-filosofiji u l-prinċipji ġenerali tal-operatur marbutin mas-sikurezza, magħrufa bħala l-politika tas-sikurezza;

⁽¹⁾ Ir-Regolament (UE) Nru 996/2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Ottubru 2010 dwar l-investigazzjoni u l-prevenzjoni ta' aċċidenti u inċidenti fis-settur tal-avjazzjoni ċivili u li jhassar id-Direttiva 94/56/KE (GU L 295, 12.11.2010, p. 35).

▼B

- (3) l-identifikazzjoni ta' perikli għas-sikurezza fil-qasam tal-avjazzjoni li jkunu ġejjin mill-attivitajiet tal-operatur, l-evalwazzjoni tagħhom u l-ġestjoni tar-riskji assoċjati magħhom, inkluż it-tehid ta' azzjonijiet biex jittaffa r-riskju u biex tiġi vverifikata l-effikaċja tagħhom;
  - (4) iż-żamma ta' persunal imħarreg u kompetenti biex jaqdi l-kompiti tiegħu;
  - (5) id-dokumenti tal-proċessi ewlenin kollha tas-sistema ta' ġestjoni, inkluż proċess biex l-impjegati jkunu jafu r-responsabbiltajiet tagħhom, u l-proċedura biex jiġu emendati dawn id-dokumenti;
  - (6) funzjoni biex tkun immonitorjata l-konformità tal-operatur mar-rekwiżiti rilevanti. Il-monitoraġġ tal-konformità għandu jinkludi sistema ta' reazzjoni u kummenti dwar is-sejbiet lill-manijer responsabbli biex tkun żgurata l-implimentazzjoni effettiva tal-azzjonijiet korrettivi hekk kif ikun meħtieġ; u
  - (7) kwalunkwe rekwiżit ieħor previst fis-subpartijiet rilevanti ta' dan l-Anness jew fl-Annessi applikabbli l-oħra.
- (b) Is-sistema ta' ġestjoni għandha tikkorrispondi għad-daqs tal-operatur u għan-natura u l-kumplessità tal-attivitajiet tiegħu, u għandha tqis il-perikli u r-riskji assoċjati magħhom inerenti f'dawn l-attivitajiet.

▼M4**ORO.GEN.205 Attivitajiet ikkuntrattati****▼M14**

- (a) Meta jagħti b'sottokuntratt jew jixtri kwalunkwe servizz jew prodott bħala parti mill-attivitajiet tiegħu, l-operatur għandu jiżgura dan kollu li ġej:
- (1) li s-servizzi jew il-prodotti sottokuntrattati jew mixtrija ikunu konformi mar-rekwiżiti applikabbli;
  - (2) li kwalunkwe periklu għas-sikurezza tal-avjazzjoni assoċjat ma' servizzi jew prodotti sottokuntrattati jew mixtrija jitqies mis-sistema ta' ġestjoni tal-operatur.

▼M4

- (b) Meta l-operatur iċċertifikat jew id-detentur ta' awtorizzazzjoni SPO jikkuntratta xi parti mill-attività tiegħu lill-organizzazzjoni li mhijiex iċċertifikata jew awtorizzata skont din il-Parti sabiex twettaq it-tali attività, l-organizzazzjoni kkuntrattata għandha taħdem bl-approvazzjoni tal-operatur. L-organizzazzjoni kontraenti għandha tiżgura li l-awtorità kompetenti tingħata aċċess għall-organizzazzjoni kkuntrattata, sabiex tara li tinzamm konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli.

▼B**ORO.GEN.210 Rekwiżiti marbutin mal-persunal**

- (a) L-operatur għandu jahtar manijer responsabbli, li jkollu l-awtorità jiżgura li l-attivitajiet kollha jkunu jistgħu jiġu ffinanzjati u eżegwiti skont ir-rekwiżiti applikabbli. Il-manijer responsabbli għandu jkun responsabbli għall-istabbiliment u z-żamma ta' sistema effettiva ta' ġestjoni.
- (b) L-operatur għandu jahtar persuna jew grupp ta' persuni li għandhom ikunu responsabbli biex jiżguraw li l-operatur jibqa' konformi mar-rekwiżiti applikabbli. It-tali persuna(i) għandha/għandhom fl-aħhar mill-aħhar jaqgħu taht l-awtorità tal-manijer responsabbli.
- (c) L-operatur għandu jkollu biżżejjed persunal ikkwalifikat għall-kompiti u l-attivitajiet ipplanati, li għandhom isiru skont ir-rekwiżiti applikabbli.
- (d) L-operatur għandu jżomm ir-rekords ix-xierqa tal-esperjenza, tal-kwalifiki u tat-taħriġ biex juri l-konformità mal-punt (c).
- (e) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu jkun jaf ir-regoli u l-proċeduri li huma rilevanti biex iwettaq il-kompiti tiegħu.

▼B**ORO.GEN.215 Rekwiżiti marbutin mal-faċilitajiet**

L-operatur għandu jkollu l-faċilitajiet li jippermettu li jitwettqu u jiġu ġestiti l-kompiti u l-attivitajiet ippjanati kollha skont ir-rekwiżiti applikabbli.

ORO.GEN.220 Żamma tar-rekords

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema ta' żamma tar-rekords li tippermetti l-hażna adegwata u t-traċċabbiltà affidabbli tal-attivitajiet kollha żviluppati, li tkun tkopri b'mod partikulari l-elementi kollha indikati fil-punt ORO.GEN.200.
- (b) Il-format tar-rekords għandu jiġi speċifikat fil-proċeduri tal-operatur.
- (c) Ir-rekords għandhom jinħażnu b'mod li jiżgura l-protezzjoni mill-ħsara, mit-tidil u mis-serq.

▼M14*TAQSIMA 3**Rekwiżiti organizzazzjonali addizzjonali***ORO.GEN.310 Użu ta' inġenji tal-ajru elenkati f'AOC għal operazzjonijiet mhux kummerċjali u operazzjonijiet speċjalizzati**

- (a) Inġenji tal-ajru elenkati fl-AOC ta' operatur jistgħu jibqgħu fuq l-AOC jekk dawn ikunu operat fi kwalunkwe waħda mis-sitwazzjonijiet li ġejjin:

- (1) mid-detentur tal-AOC innifsu, għal operazzjonijiet speċjalizzati skont l-Anness VIII (il-Parti-SPO);
- (2) minn operatori oħra, għal operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenji tal-ajru li jaħdmu bil-magni jew għal operazzjonijiet speċjalizzati mwettqa skont l-Anness VI (il-Parti-NCC), l-Anness VII (il-Parti-NCO) jew l-Anness VIII (il-Parti-SPO), sakemm l-inġenju tal-ajru jintuża għal perjodu kontinwu ta' mhux aktar minn 30 jum.

- (b) Meta l-inġenju tal-ajru jintuża skont il-punt (a)(2), id-detentur tal-AOC li jipprovi l-inġenju tal-ajru u l-operatur li juża l-inġenju tal-ajru għandhom jistabbilixxu proċedura:

- (1) li tidentifika b'mod ċar liema operatur huwa responsabbli għall-kontroll operazzjonali ta' kull titjira u li tiddeskrivi kif il-kontroll operazzjonali jiġi trasferit bejniethom;
- (2) li tiddeskrivi l-proċedura ta' handover tal-inġenju tal-ajru meta jiġi ritornat lid-detentur tal-AOC.

Dik il-proċedura għandha tiġi inkluzi fil-manwal tal-operat ta' kull operatur jew fil-kuntratt ta' bejn id-detentur tal-AOC u l-operatur li juża l-inġenju tal-ajru skont il-punt (a)(2). Id-detentur tal-AOC għandu jistabbilixxi mudell ta' dan il-kuntratt. Il-punt ORO.GEN.220 għandu japplika għaž-żamma ta' rekords ta' dawk il-kuntratti.

Id-detentur tal-AOC u l-operatur li juża l-inġenju tal-ajru skont il-punt (a)(2) għandhom jiżguraw li l-proċedura tiġi kkomunikata lill-persunal rilevanti.

- (c) Id-detentur tal-AOC għandu jippreżenta l-proċedura msemmija fil-punt (b) lill-awtorità kompetenti għall-approvazzjoni minn qabel.

Id-detentur tal-AOC għandu jaqbel mal-awtorità kompetenti dwar il-mezzi u dwar il-frekwenza li bihom huwa jipprovdilha l-informazzjoni dwar it-trasferimenti tal-kontroll operazzjonali skont il-punt ORO.GEN.130(c).

- (d) Il-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru użat skont il-punt (a) għandha tkun immaniġġjata mill-organizzazzjoni responsabbli għall-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenji tal-ajru inkluzi fl-AOC, skont ir-Regolament (UE) Nru 1321/2014.

▼ M14

(e) Id-detentur tal-AOC li jipprovdi l-inġenju tal-ajru skont il-punt (a) għandu:

- (1) jindika fil-manwal tal-operat tiegħu l-marki tar-reġistrazzjoni tal-inġenju tal-ajru pprovdut u t-tip ta' operazzjonijiet imwettqa ma' dak l-inġenji tal-ajru;
- (2) jibqa' infurmat f'kull hin u jzomm rekord ta' kull operatur li jkollu l-kontroll operazzjonali tal-inġenju tal-ajru f'kull hin sakemm l-inġenju tal-ajru jiġi ritornat lid-detentur tal-AOC;
- (3) jiżgura li l-identifikazzjoni tal-periklu, il-valutazzjoni tar-riskju u l-miżuri ta' mitigazzjoni tiegħu jindirizzaw l-operazzjonijiet kollha mwettqa ma' dak l-inġenju tal-ajru.

(f) Għall-operazzjonijiet skont l-Anness VI (il-Parti-NCC) u l-Anness VIII (il-Parti-SPO), l-operatur li juża l-inġenju tal-ajru skont il-punt (a) għandu jiżgura dan kollu li ġej:

- (1) li kull titjira mwettqa taht il-kontroll operazzjonali tiegħu tkun irreġistrata fis-sistema tar-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru;
- (2) li ma jsir l-ebda tibdil fis-sistemi jew fil-konfigurazzjoni tal-inġenju tal-ajru;

▼ M15

- (3) kwalunkwe difett jew hsara teknika li jsehhu waqt li l-inġenju tal-ajru jkun taht il-kontroll operattiv tiegħu jiġu rrapportati lill-organizzazzjoni msemmija fil-punt (d);

▼ M14

- (4) li d-detentur tal-AOC jirċievi kopja ta' kwalunkwe rapport ta' okkorrenzi relatat mat-titjiriet imwettqa bl-inġenju tal-ajru, mimli skont ir-Regolament (UE) Nru 376/2014 u r-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2015/1018 ⁽¹⁾.

▼ B**IS-SUBPARTI AOC****ĊERTIFIKAZZJONI TAL-OPERATURI TAL-AJRU****ORO.AOC.100 Applikazzjoni għal ċertifikat tal-operatur tal-ajru**

- (a) Mingħajr hsara għar-Regolament (KE) Nru 1008/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽²⁾, qabel ma jibda ► **M4** tat-trasport ◀ l-operazzjonijiet kummerċjali bl-ajru, l-operatur għandu japplika għal ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) maħruġ mill-awtorità kompetenti u jiksbi.

▼ M4

(b) L-operatur għandu jipprovdi t-tagħrif li ġej lill-awtorità kompetenti:

- (1) l-isem uffiċjali u l-isem kummerċjali, l-indirizz u l-indirizz tal-posta tal-applikant;
- (2) deskrizzjoni tal-operazzjoni proposta, inklużi t-tip(i), u n-numru ta' inġenji tal-ajru li se jiġu operati;
- (3) deskrizzjoni tas-sistema ta' ġestjoni, inkluża l-istruttura organizzazzjonali;
- (4) l-isem tal-maniger responsabbli;
- (5) l-ismijiet tal-persuni nnominati meħtieġa minn ORO.AOC.135(a) flimkien mal-kwalifiki u l-esperjenza tagħhom;

⁽¹⁾ Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2015/1018 tad-29 ta' Ġunju 2015 li jistabbilixxi lista ta' klassifikazzjoni tal-okkorrenzi fl-avjazzjoni ċivili li għandhom jiġu rrapportati b'mod mandatorju skont ir-Regolament (UE) Nru 376/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (GU L 163, 30.6.2015, p. 1).

⁽²⁾ GU L 293, 31.10.2008, p. 3.

▼ M4

- (6) kopja tal-manwal tal-operat meħtieġ minn ORO.MLR.100;
  - (7) dikjarazzjoni li d-dokumentazzjoni kollha mibghuta lill-awtorità kompetenti giet verifikata mill-applikant u nstabet konformi mar-rekwiżiti applikabbli.
- (c) L-applikanti għandhom juru lill-awtorità kompetenti li:

▼ M6

- (1) dawn jikkonformaw mar-rekwiżiti kollha tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, ta' dan l-Anness (il-Parti-ORO), tal-Anness IV (il-Parti-CAT) u tal-Anness V (il-Parti-SPA) ta' dan ir-Regolament u l-Anness I (il-Parti 26) tar-Regolament (UE) 2015/640 ⁽¹⁾;

▼ M7

- (2) l-inġenji tal-ajru kollha għandu jkollhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 jew għandu jinkera mingħajr ekwipaġġ skont ORO.AOC.110 (d); u

▼ M4

- (3) l-organizzazzjoni u l-ġestjoni tagħhom hija xierqa u taqbel kif suppost mal-iskala u l-kamp ta' applikazzjoni tal-operazzjoni.

▼ B**ORO.AOC.105 Speċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet u privileġġi ta' detentur ta' AOC**

Il-privileġġi tal-operatur, inklużi dawk mogħtija skont l-Anness V (il-Parti-SPA), għandhom ikunu speċifikati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet ta' ċertifikat.

ORO.AOC.110 Ftehim ta' kiri

Kwalunkwe kiri mingħand haddieħor

- (a) Mingħajr hsara għar-Regolament (KE) Nru 1008/2008, kwalunkwe ftehim ta' kiri li għandu x'jaqsam ma' inġenju tal-ajru użat minn operatur li huwa ċertifikat skont din il-Parti għandu jkun suġġett għall-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

▼ M7

- (b) L-operatur iċċertifikat skont din il-Parti ma għandux jikri inġenji tal-ajru mingħajr ekwipaġġ inklużi fil-lista tal-operaturi soġġetti għal restrizzjonijiet operazzjonali, registrat fi Stat fejn l-operaturi kollha taht is-sorveljanza tiegħu huma soġġetti għal projbizzjoni tal-operat jew mingħand operatur li huwa soġġett għal projbizzjoni ta' operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005.

▼ M14

Kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand haddieħor

- (c) L-applikant għall-approvazzjoni tal-kiri ta' inġenju tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand operatur minn pajjiż terz għandu juri lill-awtorità kompetenti dan kollu li ġej:
- (1) li l-operatur minn pajjiż terz għandu AOC validu, maħruġ skont l-Anness 6 tal-Konvenzjoni dwar l-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali;
- (2) li l-istandards tas-sikurezza tal-operatur minn pajjiż terz fir-rigward tal-ajrunavigabbiltà kontinwa u l-operazzjonijiet tal-ajru huma ekwivalenti għar-rekwiżiti applikabbli stabbiliti mir-Regolament (UE) Nru 1321/2014 u minn dan ir-Regolament;
- (3) li l-inġenju tal-ajru għandu CofA standard, maħruġ skont l-Anness 8 tal-Konvenzjoni dwar l-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali.

⁽¹⁾ Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2015/640 tat-23 ta' April 2015 dwar l-ispeċifikazzjonijiet addizzjonali tal-ajrunavigabbiltà għal tip partikolari ta' operazzjonijiet u li jemenda r-Regolament (UE) Nru 965/2012 (GU L 106, 24.4.2015, p. 18)

▼M7

Kiri ta' ingeni tal-ajru minghajr l-ekwipaġġ minghand haddiehor

- (d) Applikant għall-approvazzjoni tal-kiri minghajr ekwipaġġ minghand haddiehor ta' ingenu tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz, għandu juri lill-awtorità kompetenti li:
- (1) gie identifikat b'żonn operazzjonali li ma jistax jiġi ssodisfat billi jinkera ingenu tal-ajru rreġistrat fl-UE;
  - (2) il-perjodu tal-kiri tal-ingenu tal-ajru minghand haddiehor minghajr l-ekwipaġġ mhux se jaqbeż is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' tnax-il xahar konsekuttivi;
  - (3) il-konformità mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (UE) Nru 1321/2014 hija żgurata; u
  - (4) l-ingenu tal-ajru jkun mghammar skont ir-regolamenti tal-UE għall-Operazzjonijiet tal-Ajru.

▼B

Kiri ta' ingeni tal-ajru minghajr l-ekwipaġġ lil haddiehor

- (e) L-operatur iċċertifikat skont din il-Parti li jkun beħsiebu jikri wiehed mill-ingeni tal-ajru tiegħu lil haddiehor minghajr l-ekwipaġġ għandu japplika għall-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti. Mal-applikazzjoni għandhom jintbagħtu kopji tal-ftehim ta' kiri mahsub jew id-deskrizzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-kiri, minbarra l-arrangamenti finanzjarji, u kull dokument ieħor rilevanti.

Kiri ta' ingeni tal-ajru bl-ekwipaġġ lil haddiehor

- (f) Qabel ma jikri ingenu tal-ajru tiegħu bl-ekwipaġġ lil haddiehor, l-operatur iċċertifikat skont din il-Parti għandu jinnotifika lill-awtorità kompetenti b'dan.

ORO.AOC.115 Ftehimiet ta' kondivizzjoni tal-kodiċi

- (a) Minghajr hsara għar-rekwiżiti tal-UE applikabbli għall-qasam tas-sikurezza għal operaturi u ingeni tal-ajru minn pajjiżi terzi, operatur iċċertifikat skont din il-Parti għandu jidhol fi ftehim għall-kondivizzjoni tal-kodiċi ma' operatur minn pajjiż terz biss wara li:
- (1) jkun ivverifika li l-operatur minn pajjiż terz ikun konformi mal-istandards applikabbli tal-ICAO; u
  - (2) wara li jkun ipprova lill-awtorità kompetenti bl-informazzjoni ddokumentata li tippermetti lit-tali awtorità tikkonforma mal-punt ARO.OPS.105.
- (b) Huwa u jimplimenta l-ftehim ta' kondivizzjoni tal-kodiċi, l-operatur għandu jimmonitorja u jivvaluta b'mod regolari l-konformità kontinwa tal-operatur minn pajjiż terz mal-istandards applikabbli tal-ICAO.
- (c) L-operatur iċċertifikat skont din il-Parti la għandu jbigħ u lanqas johroġ biljetti għal titjira operata minn operatur minn pajjiż terz meta dan tal-aħhar ikun suġġett għal projbizzjoni fuq l-operat skont ir-Regolament (KE) Nru 2111/2005 jew meta dan tal-aħhar ma jkunx qed jibqa' konformi mal-istandards applikabbli tal-ICAO.

ORO.AOC.120 Approvazzjonijiet biex jiġi pprovdut tahrig għall-ekwipaġġ tal-kabina jew biex jinharġu attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina

- (a) Meta l-operatur ikun beħsiebu jipprovi l-kors tat-tahrig meħtieġ skont l-Anness V (il-Parti-CC) ►M4 għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◄, huwa għandu japplika għall-approvazzjoni mahruġa mill-awtorità kompetenti u jkissibha. Għal dan il-ghan, l-applikant għandu juri l-konformità mar-rekwiżiti għat-tweġġ tal-kors tat-tahrig u għall-kontenut tiegħu stabbiliti fil-punti CC.TRA.215 u CC.TRA.220 ta' dak l-Anness, u għandu jipprovi lill-awtorità kompetenti:
- (1) bid-data ppjanata għall-bidu tal-attività;
  - (2) bid-dettalji personali u l-kwalifiki tal-ghalliema, skont kif ikun rilevanti għall-elementi tat-tahrig li għandhom jiġu koperti;

▼B

- (3) bl-isem/l-ismijiet u l-indirizz(i) tas-sit(i) fejn se jsir it-taħriġ;
  - (4) b'deskrizzjoni tal-faċilitajiet, il-metodi tat-taħriġ, il-manwali u l-istrumenti rappreżentattivi li għandhom jintużaw; u
  - (5) bis-sillabi tal-kors tat-taħriġ u l-programmi assoċjati magħhom.
- (b) Jekk Stat Membru jiddeċiedi, skont il-punt ARA.CC.200 tal-Anness VI (il-Parti-ARA) ►**M4** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◀, li l-operaturi jistgħu jkunu approvati biex joħroġu attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-applikant għandu, minbarra li jsegwi d-dispożizzjonijiet mogħtija fil-punt (a):
- (1) juri lill-awtorità kompetenti li:
    - (i) l-organizzazzjoni għandha l-kapaċità u r-responsabbiltà biex twettaq dan il-kompitu;
    - (ii) il-persunal li jwettaq l-eżamijiet huwa kkwalifikat b'mod xieraq u ma għandu l-ebda kunflitt ta' interess; u
  - (2) jipprovdni l-proċeduri u l-kundizzjonijiet speċifikati biex:
    - (i) iwettaq l-eżami meħtieġ skont il-punt CC.TRA.220;
    - (ii) joħroġ attestazzjonijiet tal-ekwipaġġ tal-kabina; u
    - (iii) jagħti lill-awtorità kompetenti l-informazzjoni u d-dokumenti rilevanti kollha marbutin mal-attezzjonijiet li se joħroġ u mad-detenturi tagħhom, għall-ghanijiet taż-żamma tar-rekords, tas-sorveljanza u tal-azzjonijiet ta' infurzar min-naħa ta' dik l-awtorità.
  - (c) L-approvazzjonijiet imsemmija fil-punti (a) u (b) għandhom jiġu speċifikati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet.

▼M14**ORO.AOC.125 Operazzjonijiet mhux kummerċjali ta' detentur ta' AOC b'ingenu tal-ajru elenkat fl-AOC tiegħu**

- (a) Id-detentur tal-AOC jista' jwettaq operazzjonijiet mhux kummerċjali skont l-Anness VI (il-Parti-NCC) jew l-Anness VII (il-Parti-NCO) b'ingeni tal-ajru elenkati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet tal-AOC tiegħu jew fil-manwal tal-operat tiegħu, diment li d-detentur tal-AOC jiddeskrivi dawn l-operazzjonijiet fid-dettall fil-manwal tal-operat, inkluż dan li ġej:
- (1) identifikazzjoni tar-rekwiżiti applikabbli;
  - (2) deskrizzjoni ta' kwalunkwe differenzi bejn il-proċeduri operattivi użati fit-tweqqi tal-operazzjonijiet CAT u tal-operazzjonijiet mhux kummerċjali;
  - (3) mezz biex ikun żgurat li l-persunal kollu involut fl-operazzjonijiet ikun kompletament familjari mal-proċeduri assoċjati magħhom.
- (b) Id-detentur ta' AOC għandi jkun konformi ma':
- (1) L-Anness VIII (il-Parti-SPO) meta jkun qed iwettaq titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni b'ingeni tal-ajru kumplessi li jahdmu bil-magni;
  - (2) L-Anness VII (il-Parti-NCO) meta jkun qed iwettaq titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni b'ingeni tal-ajru ohra li mhumex ingeni tal-ajru kumplessi li jahdmu bil-magni.
- (c) Id-detentur ta' AOC li jwettaq l-operazzjonijiet imsemmija fil-punti (a) u (b) ma għandux l-obbligu li jipprezenta dikjarazzjoni skont dan l-Anness.

▼ M14

- (d) Id-detentur ta' AOC għandu jisspeċifika t-tip ta' titjira, kif elenkat fil-manwal tal-operat tiegħu, fid-dokumenti relatati mat-titjir (il-pjan operattiv tat-titjira, l-iskeda tat-tagħbija u dokumenti ohra ekwivalenti).

▼ M7**ORO.AOC.130 Ajruplani tal-monitoraġġ tad-dejta tat-titjir**

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi u jżomm sistema ta' monitoraġġ tad-dejta dwar it-titjiriet, li għandha tkun integrata fis-sistema ta' ġestjoni tiegħu, fil-kaz ta' ajruplani li għandhom massa massima ċertifikata waqt it-tluġh ta' iktar minn 27 000 kilogramm.
- (b) Il-programm ta' monitoraġġ ta' dejta tat-titjir ma għandux ikun wiehied punitiv u għandu jkollu protezzjoni adegwata biex jithares/jitharsu s-sors(i) tad-dejta.

▼ B**ORO.AOC.135 Rekwiżiti marbutin mal-persunal****▼ M14**

- (a) Skont il-punt ORO.GEN.210(b), l-operatur għandu jahtar il-persuni li jkunu responsabbli għall-ġestjoni u s-supervizzjoni tal-oqsma li ġejjin:
- (1) l-operazzjonijiet tat-titjir;
  - (2) it-taħriġ ta' membri tal-ekwipaġġ;
  - (3) l-operazzjonijiet ta' fuq l-art;
  - (4) il-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà jew il-kuntratt għall-ġestjoni tal-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà skont ir-Regolament (UE) Nru 1321/2014, skont il-kaz.

▼ B**(b) Adegwatezza u kompetenza tal-persunal**

- (1) L-operatur għandu jimpjega biżżejjed persunal għall-operazzjonijiet tat-titjir u ta' fuq l-art ippjanati.
- (2) Il-persunal kollu assenjat għall-operazzjonijiet tat-titjir u ta' fuq l-art, jew li jkun direttament involut fihom, għandu:
  - (i) ikun imħarreg kif xieraq;
  - (ii) juri l-hiliet tiegħu fit-tweqqi tal-kompiti assenjati lilu; u
  - (iii) ikun konxju mir-responsabbiltajiet tiegħu u mir-relazzjoni bejn il-kompiti tiegħu u l-operazzjoni kollha kemm hi.

(c) Supervizzjoni tal-persunal

- (1) L-operatur għandu jahtar għadd suffiċjenti ta' supervizuri tal-persunal, filwaqt li jqis l-istruttura tal-organizzazzjoni tiegħu u l-għadd ta' persuni impjegati.
- (2) Il-kompiti u r-responsabbiltajiet ta' dawn is-supervizuri għandhom jiġu ddefiniti u għandu jsir kwalunkwe arrangament iehor mehtieg biex ikun żgurat li dawn is-supervizuri jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet ta' supervizzjoni tagħhom.
- (3) Is-supervizzjoni tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-persunal involut fl-operazzjoni għandha ssir minn individwi mogħnija b'esperjenza adegwata u bil-hiliet biex ikun żgurat li l-istandards speċifikati fil-manwal tal-operat jintlahqu.

ORO.AOC.140 Rekwiżiti marbutin mal-faċilitajiet

Skont il-punt ORO.GEN.215, l-operatur għandu:

- (a) juża faċilitajiet xierqa tal-immaniġġjar fuq l-art biex jiżgura l-immaniġġjar sikur tat-titjiriet tiegħu;
- (b) jhejji faċilitajiet ta' appoġġ operattiv fil-baži operattiva ewlenija li jkunu xierqa għaž-zona u għat-tip ta' operazzjoni; u

▼ B

- (c) jiżgura li l-isparju disponibbli għat-tweġiq tax-xogħol f'kull bażi operattiva jkun biżżejjed għall-persunal li l-azzjonijiet tiegħu jistgħu jaffettwaw is-sikurezza tal-operazzjonijiet tat-titjir. Barra minn hekk, għandhom jitqiesu l-htigi-jiet tal-ekwipaġġ ta' fuq l-art, tal-persunal li għandu f'idejha il-kontroll operattiv, tal-ħażna u l-wiri tar-rekords essenzjali u tal-ippjanar tat-titjiriet min-naħa tal-ekwipaġġi.

ORO.AOC.150 Rekwiżiti marbutin mad-dokumentazzjoni

- (a) L-operatur għandu jagħmel arrangamenti għall-produzzjoni ta' manwali u ta' kwalunkwe dokumentazzjoni oħra li hija meħtieġa u tal-emendi assoċjati magħhom.
- (b) L-operatur għandu jkun kapaċi jqassam struzzjonijiet operattivi u informazzjoni oħra mingħajr dewmien.

▼ M1

IS-SUBPARTI DEC

DIKJARAZZJONI**ORO.DEC.100 Dikjarazzjoni****▼ M4**

L-operatur ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni attiv f'operazzjonijiet mhux kummerċjali jew operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, u l-operatur kummerċjali speċjalizzat għandhom:

▼ M1

- (a) jipprovdi lill-awtorità kompetenti bl-informazzjoni rilevanti kollha qabel ma jibda bl-operazzjonijiet, bl-użu tal-formola li tinsab fl-Appendiċi I ta' dan l-Anness;
- (b) jinnotifika lill-awtorità kompetenti lista tal-mezzi alternattivi tal-konformità użati;
- (c) iżomm konformità mar-rekwiżiti applikabbli u mal-informazzjoni mogħtija fid-dikjarazzjoni;
- (d) jinnotifika lill-awtoritajiet kompetenti mingħajr dewmien dwar kwalunkwe bidla fid-dikjarazzjoni tiegħu jew fil-mezzi tal-konformità li juża permezz ta' sottomissjoni ta' dikjarazzjoni emendata bl-użu tal-formola li tinsab fl-Appendiċi I ta' dan l-Anness; kif ukoll
- (e) jinnotifika lill-awtorità kompetenti meta jieqaf bl-operat tiegħu.

▼ M4

SUBPARTI SPO

OPERAZZJONIJIET KUMMERĊJALI SPEĊJALIZZATI**ORO.SPO.100 Rekwiżiti komuni għal operaturi kummerċjali speċjalizzati**

- (a) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu jikkonforma wkoll ma' ORO.AOC.135, ma' ORO.AOC.140 u ma' ORO.AOC.150 minbarra ORO.DEC.100.
- (b) L-inġenju tal-ajru għandu jkollu ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 jew għandu jinkera skont (c).

▼ M14

- (c) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu jikseb l-approvazzjoni minn qabel mill-awtorità kompetenti u jikkonforma mal-kundizzjonijiet li ġejjin:
- (1) għall-kiri ta' inġenju tal-ajru bl-ekwipaġġ mingħand operatur minn pajjiż terz bl-ekwipaġġ:
- (i) li l-istandards tas-sikurezza ta' operatur minn pajjiż terz fir-rigward tal-ajrunavigabbiltà kontinwa u l-operazzjonijiet tal-ajru huma ekwivalenti għar-rekwiżiti applikabbli stabbiliti mir-Regolament (UE) Nru 1321/2014 ⁽¹⁾ u minn dan ir-Regolament;

⁽¹⁾ Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1321/2014 tas-26 ta' Novembru 2014 dwar il-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà ta' inġenji tal-ajru u prodotti, partijiet u tagħmir ajrunawtiċi, u dwar l-approvazzjoni ta' organizzazzjonijiet u persunal involut f'dan ix-xogħol (ĠU L 362, 17.12.2014, p. 1).

▼ M14

- (ii) li l-inġenju tal-ajru tal-operatur minn pajjiż terz għandu CofA standard, mahruġ skont l-Anness 8 tal-Konvenzjoni dwar l-Avjazzjoni Civili Internazzjonali;
- (iii) li t-tul ta' żmien tal-kirja bl-ekwipaġġ ma jaqbiżx is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' 12-il xahar konsekuttivi;
- (2) għall-kiri ta' inġenju tal-ajru mingħajr ekwipaġġ ta' inġenju tal-ajru minn pajjiż:
  - (i) li tkun għet identifikata hteġa operazzjonali li ma tistax tiġi ssodisfata permezz ta' kiri ta' inġenju tal-ajru rreġistrat fl-Unjoni;
  - (ii) li t-tul ta' żmien tal-kirja mingħajr ekwipaġġ ma jaqbiżx is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' 12-il xahar konsekuttivi;
  - (iii) li l-istandards tas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru minn pajjiż terz fir-rigward tal-ajrunavigabbiltà kontinwa huma ekwivalenti għar-rekwiżiti applikabbli stabbiliti mir-Regolament (UE) Nru 1321/2014;
  - (iv) li l-inġenju tal-ajru huwa mġammar skont l-Anness VIII (il-Parti SPO).

▼ M4**ORO.SPO.110 Awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli**

- (a) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu japplika għal awtorizzazzjoni, u jkissibha, mill-awtorità kompetenti tal-operatur qabel jibda b'operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli:
  - (1) li titwettag fuq żona fejn is-sikurezza ta' partijiet terzi fuq l-art aktarx li tkun fil-periklu fil-każ ta' emergenza, jew
  - (2) li, kif determinat mill-awtorità kompetenti tal-post fejn titwettag l-operazzjoni, minhabba n-natura speċifika tagħha u l-ambjent lokali li fih titwettag, din tkun ta' riskju għoli, b'mod partikolari għal partijiet terzi fuq l-art.
- (b) L-operatur għandu jipprovdi t-tagħrif li ġej lill-awtorità kompetenti:
  - (1) l-isem uffiċjali u l-isem kummerċjali, l-indirizz u l-indirizz tal-posta tal-applikant;
  - (2) deskrizzjoni tas-sistema ta' ġestjoni, inkluża l-istruttura organizzazzjonali;
  - (3) deskrizzjoni tal-operazzjoni proposta, inklużi t-tip(i), u n-numru ta' inġenji tal-ajru li se jiġu operati;
  - (4) id-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard relatati, mehteġa minn SPO.OP.230;
  - (5) dikjarazzjoni li d-dokumentazzjoni kollha mibgħuta lill-awtorità kompetenti għet verifikata mill-operatur u nstabet b'konformità mar-rekwiżiti applikabbli.
- (c) L-applikazzjoni għal awtorizzazzjoni jew l-emenda tagħha għandha ssir f'forma u b'mod stabbiliti mill-awtorità kompetenti, filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni r-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

ORO.SPO.115 Bidliet

- (a) Kwalunkwe bidla li taffettwa l-kamp ta' applikazzjoni tal-awtorizzazzjoni jew l-operazzjonijiet awtorizzati tehteġ approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti. Kwalunkwe bidla mhux koperta mill-valutazzjoni tar-riskju inizjali tehteġ is-sottomissjoni ta' valutazzjoni tar-riskju emendata u SOP lill-awtorità kompetenti.

▼M4

- (b) L-applikazzjoni għal approvazzjoni ta' bidla għandha tkun sottomessa qabel ma ssehh kwalunkwe bidla, sabiex l-awtorità kompetenti tkun tista' tiddetermina l-konformità ssokkata mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u sabiex, jekk ikun hemm bżonn, temenda l-awtorizzazzjoni. L-operatur għandu jipprovdi lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe dokumentazzjoni rilevanti.
- (c) Il-bidla għandha tkun implimentata biss mal-wasla tal-approvazzjoni formali mill-awtorità kompetenti skont ARO.OPS.150.
- (d) L-operatur għandu jopera bil-kundizzjonijiet preskritti mill-awtorità kompetenti matul it-tali bidliet, skont kif ikun applikabbli.

ORO.SPO.120 Validità ssokkata

- (a) Operatur b'awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata għandu jikkonforma mal-kamp ta' applikazzjoni u l-privileġġi definiti fl-awtorizzazzjoni.
- (b) L-awtorizzazzjoni tal-operatur għandha tibqa' valida soġġetta:
  - (1) għaż-żamma tal-konformità mill-operatur mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni d-dispożizzjonijiet relatati mat-trattament tas-sejbiet kif speċifikat f'ORO.GEN.150;
  - (2) għall-ghoti tal-aċċess lill-awtorità kompetenti għall-operatur kif definit f'ORO.GEN.140 biex din tiżgura li tinżamm konformità mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu; u
  - (3) għan-nuqqas ta' ċediment jew revoka tal-awtorizzazzjoni.
- (b) Mar-revoka jew iċ-ċediment, l-awtorizzazzjoni għandha tintradd lura lill-awtorità kompetenti bla dewmien.

▼B**IS-SUBPARTI MLR****MANWALI, ĠURNALI U REĠISTRI****ORO.MLR.100 Manwal tal-operat — punti ġenerali**

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi manwal tal-operat (OM), hekk kif speċifikat fil-punt 8.b. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

▼M4

- (b) Il-kontenut tal-OM għandu jirriflettu r-rekwiżiti stabbiliti f'dan l-Anness, fl-Anness IV (il-Parti-CAT), fl-Anness V (il-Parti-SPA), fl-Anness VI (il-Parti-NCC) u fl-Anness VIII (il-Parti-SPO), kif applikabbli, u ma għandux jikser il-kondizzjonijiet li hemm fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet mehumizżin maċ-certifikat tal-Operatur tal-Ajru (l-AOC), fl-awtorizzazzjoni SPO jew fid-dikjarazzjoni u l-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi, kif applikabbli.

▼B

- (c) L-OM jista' jinhareġ f'diversi partijiet separati.
- (d) Il-persunal kollu tal-operazzjonijiet għandu jkollu aċċess faċli għall-partijiet tal-OM li huma rilevanti għall-kompiti tiegħu.
- (e) L-OM għandu jinżamm aġġornat. Il-persunal kollu għandu jiġi mgħarraf dwar il-bidliet li jkunu rilevanti għall-kompiti tiegħu.
- (f) Kull membru tal-ekwipaġġ għandu jingħata kopja personali tat-taqsimiet rilevanti tal-OM li jkunu jikkonċernaw il-kompiti tiegħu. Kull detentur ta' OM, jew ta' partijiet xierqa minnu, għandu jkun responsabbli biex iżomm il-kopja tiegħu aġġornata bl-emendi jew ir-revizjonijiet mogħtija mill-operatur.

▼B

(g) Għad-detenturi ta' AOC:

- (1) għall-emendi li jehtieg li jiġu nnotifikati skont il-punti ORO.GEN.115(b) u ORO.GEN.130(c), l-operatur għandu jibgħat l-emendi ppjanati lill-awtorità kompetenti, qabel id-data tad-dhul fis-sehh tagħhom; u
- (2) għall-emendi ta' proċeduri assoċjati ma' oġġetti li jehtiegu approvazzjoni minn qabel skont il-punt ORO.GEN.130, l-approvazzjoni għandha tinkiseb qabel ma l-emenda tidhol fis-sehh.

▼M4

(g1) Għall-awtorizzazzjoni ta' detenturi tal-SPO, kwalunkwe emenda assoċjata mal-proċeduri operattivi standard awtorizzati, l-approvazzjoni minn qabel għandha tinkiseb qabel ma l-emenda ssir effettiva.

▼B

- (h) Minkejja l-punt (g) ►M4 u l-punt (g1) ◄, meta jkun hemm bżonn isiru emendi jew reviżjonijiet immedjati fl-interess tas-sikurezza, dawn jistgħu jiġu ppubblikati u applikati immedjatament, dejjem jekk tkun saret applikazzjoni għall-approvazzjoni mehtieġa.
- (i) L-operatur għandu jinkludi l-emendi u r-reviżjonijiet kollha mitluba mill-awtorità kompetenti.
- (j) L-operatur għandu jiżgura li l-informazzjoni meħuda minn dokumenti approvati, u minn kwalunkwe emenda tagħhom, tidher b'mod korrett fl-OM. Dan ma jwaqqafx lill-operatur milli jippubblika dejta u proċeduri iktar konservattivi fl-OM.
- (k) L-operatur għandu jiżgura li l-persunal kollu jkun kapaċi jifhem il-lingwa li fiha jkunu miktuba dawk il-partijiet tal-OM li jkunu jikkonċernaw il-kompiti u r-responsabbiltajiet tiegħu. Il-kontenut tal-OM għandu jkun ippreżentat f'forma li tista' tintuza minghajr diffikultajiet u li thares il-prinċipji tal-fatturi umani.

ORO.MLR.101 ►M1 Manwal tal-Operat — struttura għat-trasport kummerċjali bl-ajru ◄

▼M13

Hlief għall-operazzjonijiet b'ajruplani b'magna waħda li jahdmu bl-iskrejjien b'MOPSC ta' 5 jew inqas jew elikopters hlief elikopters kumplessi li jahdmu bil-maġni, b'magna waħda, b'MOPSC ta' 5 jew inqas, operat f'titjira bit-tluġh u l-inżul fl-istess ajrudrom jew sit operatorju, skont il-VFR binhar, l-istruttura prinċipali tal-OM għandha tkun kif ġej:

▼B

- (a) Parti A: Parti ġenerali/bażika, li tinkludi l-politiki, l-istruzzjonijiet u l-proċeduri operattivi kollha li mhumix relatati mat-tip;
- (b) Parti B: Parti dwar il-kwistjonijiet tal-operat tal-inġenji tal-ajru, li tinkludi l-istruzzjonijiet u l-proċeduri kollha relatati mat-tip, li tqis id-differenzi bejn it-tipi/il-kategoriji, il-varjanti jew l-inġenji tal-ajru individwali użati mill-operatur;
- (c) Parti C: Parti dwar l-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, li tinkludi l-istruzzjonijiet u l-informazzjoni dwar ir-rotta/ir-rwol/iż-żona u dwar l-ajrudrom/is-sit tal-operat;
- (d) Parti D: Parti dwar it-tahriġ, li tinkludi l-istruzzjonijiet kollha tat-tahriġ għall-persunal li huma mehtieġa għal operazzjonijiet sikuri.

▼B**ORO.MLR.105 Lista tat-tagħmir minimu****▼M5**

- (a) Għandha tiġi stabbilita lista tat-tagħmir minimu (MEL) kif speċifikat fil-punt 8.a.3. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, imsejja fuq il-lista rilevanti ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL), kif iddefinit fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012. Jekk ma tkunx għet stabbilita MMEL bħala parti mid-dejta ta' operat xieraq, l-MEL tista' tissejjes fuq l-MMEL rilevanti aċċettata bħala applikabbli mill-Istat tal-Operatur jew mir-Reġistru.

▼B

- (b) L-MEL u kull emenda tagħha għandhom ikunu approvati mill-awtorità kompetenti.
- (c) L-operatur għandu jemenda l-MEL wara li ssir kwalunkwe bidla applikabbli fl-MMEL, fil-limiti taż-żmien aċċettabbli.
- (d) Minbarra l-lista ta' oġġetti, l-MEL għandha tinkludi:
- (1) preambolu, li jinkludi gwida u definizzjonijiet għall-ekwipaġġi tat-titjira u għall-persunal tal-manutenzjoni li jkunu qed jużaw l-MEL;
  - (2) l-istat ta' revizjoni tal-MMEL li fuqha hi bbażata l-MEL u l-istat ta' revizjoni tal-MEL;
  - (3) il-kamp ta' applikazzjoni, l-estent u l-għan tal-MEL.
- (e) L-operatur għandu:
- (1) jistabbilixxi intervalli ta' rettifika għal kull strument, oġġett tat-tagħmir jew funzjoni mnizzel/imnizzla fl-MEL li ma jahdimx/ma tahdimx. L-intervall ta' rettifika mogħti fl-MEL m'għandux ikun inqas restrittiv mill-intervall korrispondenti ta' rettifika mogħti fl-MMEL;
  - (2) jistabbilixxi programm effettiv ta' rettifika;
  - (3) iħaddem l-inġenju tal-ajru wara li jiskadi l-intervall ta' rettifika speċifikat fl-MEL biss meta:
    - (i) id-difett ikun tranga; jew
    - (ii) l-intervall ta' rettifika jkun ġie estiż skont il-punt (f).
- (f) Suġġett għall-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, l-operatur jista' juża proċedura għall-estensjoni ta' darba biss tal-intervalli ta' rettifika tal-kategoriji B, C, u D, sakemm:
- (1) l-estensjoni tal-intervall ta' rettifika tkun taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tal-MMEL għat-tip ta' inġenju tal-ajru;
  - (2) l-estensjoni tal-intervall ta' rettifika tkun, bħala massimu, ta' perjodu li jkun daqs l-intervall ta' rettifika speċifikat fl-MEL;
  - (3) l-estensjoni tal-intervall ta' rettifika ma tintużax bħala mezz normali biex jitwettqu r-rettifiki ta' oġġetti mnizzlin fl-MEL u tintuża biss meta avvenimenti li l-operatur ma jkollux kontroll fuqhom ikunu zammew ir-rettifika milli ssir;
  - (4) l-operatur ikun stabbilixxa deskrizzjoni tal-kompiti u r-responsabbiltajiet speċifiċi għall-kontroll tal-estensjonijiet;
  - (5) l-awtorità kompetenti tkun mgħarrfa dwar kwalunkwe estensjoni tal-intervall ta' rettifika applikabbli; u
  - (6) ikun ġie stabbilit pjan biex ir-rettifika titwettaq mill-aktar fis possibbli.
- (g) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MEL, filwaqt li jqis il-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MMEL. Dawn il-proċeduri għandhom ikunu parti mill-manwali tal-operatur jew mill-MEL.
- (h) L-operatur għandu jemenda l-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MEL wara li ssir kwalunkwe bidla applikabbli fil-proċeduri operattivi u ta' manutenzjoni msemmija fl-MMEL.
- (i) Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-MEL, l-operatur għandu jtemm:

▼B

- (1) il-proċeduri operattivi msemija fl-MEL meta jkun qed jippjana għal oġġett innizzel fil-lista li ma jkunx qed jahdem u/jew meta jkun qed juża oġġett bħal dan; u
- (2) il-proċeduri ta' manutenzjoni msemija fl-MEL qabel ma juża l-oġġett innizzel fil-lista li ma jkunx qed jahdem.
- (j) Suġġett għal approvazzjoni speċifika ta' każ b'każ min-naha tal-awtorità kompetenti, l-operatur jista' jhaddem inġenju tal-ajru bi strumenti, oġġetti tat-tagħmir jew funzjonijiet li ma jkunux qed jahdmu, b'mod li jmur lil hinn mil-limiti tal-MEL iżda li jhares il-limiti tal-MMEL, sakemm:

▼M2

- (1) l-istrumenti kkonċernati, l-oġġetti tat-tagħmir jew tal-funzjonijiet jaqghu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-MMEL, kif iddefinit fil-punt (a);
- (2) l-approvazzjoni ma tintużax bħala mezz normali biex jitwettqu operazzjonijiet li jmorru lil hinn mil-limiti tal-MEL approvata, u tintuża biss meta avvenimenti li l-operatur ma jkollux kontroll fuqhom ikunu zammewh milli jikkonforma mal-MEL;
- (3) l-operatur ikun stabbilixxa deskrizzjoni tal-kompiti u r-responsabbiltajiet speċifiċi għall-kontroll tat-thaddim tal-inġenju tal-ajru skont din l-approvazzjoni; u
- (4) ikun gie stabbilit pjan biex jitrangaw l-istrumenti, l-oġġetti tat-tagħmir jew il-funzjonijiet li ma jkunux qed jahdmu jew biex it-thaddim tal-inġenju tal-ajru jerga' jibda jsir skont il-limiti tal-MEL mill-aktar fis possibbli.

ORO.MLR.110 Ġurnal tal-vjaġġ

Għal kull titjira, jew għal kull serje ta' titjiriet, għandhom jinżammu d-dettalji tal-inġenju tal-ajru, tal-ekwipaġġ tiegħu u ta' kull vjaġġ, f'forma ta' ġurnal tal-vjaġġ jew ta' dokument ekwivalenti.

ORO.MLR.115 Żamma tar-rekords**▼M4**

- (a) Dawn ir-rekords għandhom jinżammu għal mill-inqas 5 snin.
  - (1) għall-operaturi tal-CAT ir rekords tal-attivitajiet imsemmija fil-ORO.GEN.200;
  - (2) għal operaturi dikjarati, kopja tad-dikjarazzjoni tal-operatur, id-dettalji tal-approvazzjonijiet miżmuma u l-manwal tal-operat;
  - (3) għad-detenturi ta' awtorizzazzjoni SPO, minbarra (a)(2), ir-rekords relatati mal-valutazzjoni tar-riskju mwettqa skont SPO.OP.230 u l-proċeduri operattivi standard relatati.

▼B

- (b) L-informazzjoni li ġejja, użata fil-preparazzjoni u t-twettiq ta' titjira, u r-rapporti assoċjati magħha, għandhom jinħażnu għal tliet (3) xhur:
  - (1) il-pjan operattiv tat-titjira, jekk dan ikun applikabbli;
  - (2) l-avviż(i) speċifiċi dwar ir-rotta lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAM) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS), f'każ li dawn ikunu editjati mill-operatur;
  - (3) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;
  - (4) in-notifiki dwar tagħbija speċjali, inkluża l-informazzjoni bil-miktub lill-kmandant/lill-bdot fil-kmand dwar oġġetti perikolużi ►M4, jekk applikabbli ◄;
  - (5) il-ġurnal tal-vjaġġ jew dokument ekwivalenti; u
  - (6) ir-rapport(i) tat-titjira sabiex jiġu rreġistrati d-dettalji ta' kwalunkwe okkorrenza jew ta' kwalunkwe avveniment li l-kmandant/il-bdot fil-kmand iqis li huwa meħtieġ li jirrapporta jew jirreġistra.

▼B

(c) Ir-rekords tal-persunal għandhom jinzammu għall-perjodi indikati hawn taht:

Licenzja tal-ekwipaġġ tat-titjira u attestazzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina	Sakemm il-membri tal-ekwipaġġ juża l-privileġġi tal-licenzja jew tal-attestazzjoni għall-operatur tal-inġenju tal-ajru
Tahriġ, kontroll u kwalifiki tal-membri tal-ekwipaġġ	Tliet (3) snin
Rekords dwar l-esperjenza riċenti tal-membri tal-ekwipaġġ	Ħmistax-il (15-il) xahar
Kompetenza tal-membri tal-ekwipaġġ marbuta mar-rotta u mal-ajrudrom/mal-kompitu u maż-żona, skont kif ikun xieraq	Tliet (3) snin
Tahriġ dwar l-oġġetti perikolużi, skont kif ikun xieraq	Tliet (3) snin
Rekords tat-tahriġ/tal-kwalifiki ta' persunal ieħor li għalih huwa mehtieg programm tat-tahriġ	L-aħħar żewġ rekords tat-tahriġ

(d) L-operatur għandu:

- (1) iżomm rekords tat-tahriġ, tal-kontrolli u tal-kwalifiki kollha ta' kull membru tal-ekwipaġġ, kif preskritt fil-Parti-ORO; u
  - (2) iqiegħed dawn ir-rekords għad-dispożizzjoni tal-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernat fuq talba tiegħu.
- (e) L-operatur għandu jzomm l-informazzjoni użata għall-preparazzjoni u t-twettiq ta' titjira u r-rekords tat-tahriġ tal-persunal, anki jekk huwa ma jibqax l-operatur ta' dak l-inġenju tal-ajru jew jekk ma jibqax iħaddem lil dak il-membri tal-ekwipaġġ, sakemm dan ikun fil-limiti taż-żmien preskritti fil-punt (c).
- (f) Jekk membru tal-ekwipaġġ isir membru tal-ekwipaġġ ta' operatur ieħor, l-operatur għandu jqiegħed ir-rekords tal-membri tal-ekwipaġġ għad-dispożizzjoni tal-operatur il-ġdid, sakemm dan ikun fil-limiti taż-żmien preskritti fil-punt (c).

IS-SUBPARTI SEC

SIGURTÀ**▼M15****ORO.SEC.100 Sigurtà tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira — ajruplani**

- (a) F'ajruplan li jkun mġammar b'bieb sikur tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, dan il-bieb għandu jkun jista' jissakkar, u għandhom jiġu pprovduti mezzi li bihom l-ekwipaġġ tal-kabina jkun jista' jinnotifika lill-ekwipaġġ tat-titjira f'każ ta' attività suspettuża jew ta' ksur tar-regoli tas-sigurtà fil-kabina.
- (b) L-ajruplani kollha li jgħorru l-passiġġieri li huma involuti fit-trasport kummerċjali tal-passiġġieri għandhom ikunu mġammar b'bieb sikur approvat tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun kapaċi li jissakkar u jinfetħ mill-istazzjon tal-bdot u ddisinjat biex jissodisfa r-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, fejn tali ajruplani jaqgħu taht kwalunkwe waħda mill-kategoriji li ġejjin:
  - (1) ajruplani li għandhom MCTOM ta' aktar minn 54 500 kg;
  - (2) ajruplani li għandhom MCTOM ta' aktar minn 45 500 kg jew li għandhom MOPSC ta' aktar minn 19-il sit; jew

▼ M15

- (3) ajruplani li għandhom MOPSC ta' aktar minn 60.
- (c) Fl-ajruplani kollha li huma mghammra b'bieb sikur tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira skont il-punt (b):
- (1) dan il-bieb għandu jingħalaq qabel ma tinxteghel il-magna għat-tluġ u għandu jissakkar meta dan ikun mehtieg mill-proċeduri tas-sigurtà jew mill-bdot fil-kmand sakemm il-magna tintefa' wara l-inżul, hlief meta jitqies li huwa mehtieg li persuni awtorizzati jidhlu jew johorgu, f'konformità mal-programmi nazzjonali għas-sigurtà fl-avjazzjoni ċivili;
  - (2) għandhom jiġu pprovduti mezzi għall-monitoraġġ taż-zona kollha tal-bieb li tkun tinsab 'il barra mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira minn kull post tal-bdot, sabiex ikunu identifikati l-persuni li jitolbu li jidhlu u sabiex tkun identifikata mġiba suspettuża jew theddida potenzjali.

▼ M4**ORO.SEC.105 Sigurtà tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira – elikopters****▼ B**

Jekk ikun installat, il-bieb tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira f'elikopter imhaddem bil-ghan li jingarru l-passiġġieri, għandu jkun jista' jissakkar minn ġewwa l-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex ikun evitat kwalunkwe aċċess mhux awtorizzat.

IS-SUBPARTI FC**EKWIPAĠĠ TAT-TITJIRA****▼ M4****ORO.FC.005 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiziti li jridu jiġu ssodisfati mill-operatur b'rabta mat-taħriġ, mal-esperjenza u mal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira u hija kkostitwita minn:

- (a) TAQSIMA 1 li tispesifika r-rekwiziti komuni applikabbli kemm għal operazzjonijiet mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni kif ukoll għal kwalunkwe operazzjoni kummerċjali;

▼ M13

- (b) It-TAQSIMA 2 li tispesifika rekwiżiti addizzjonali applikabbli għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, bl-eċċezzjoni tal-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru ta' passiġġieri li jsiru skont il-VFR binhar, li jibdwu u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat u f'żona lokali speċifikata mill-awtorità kompetenti, bi:

- (1) ajruplani b'magna waħda li jaħdmu bl-iskrejjien b'MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u b'MOPSC ta' 5 jew inqas; jew
- (2) elikopters hlief elikopters kumplessi li jaħdmu bil-magni, b'magna waħda, b'MOPSC ta' 5 jew inqas;

▼ M4

- (c) TAQSIMA 3 li tispesifika r-rekwiziti addizzjonali għal operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u għal daww imsemmija f'b(1) u (2).

▼ **M1***TAQSIMA 1**Rekwiżiti komuni*▼ **B****ORO.FC.100 Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira**

- (a) Il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-ghadd ta' membri tal-ekwipaġġ tat-titjira f'postijiet magħżula tal-ekwipaġġ m'għandhomx ikunu inqas mill-kompożizzjoni u l-ghadd minimi speċifikati fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru jew fil-limitazzjonijiet operattivi preskritti għall-inġenju tal-ajru.
- (b) L-ekwipaġġ tat-titjira għandu jinkludi membri addizzjonali tal-ekwipaġġ tat-titjira meta t-tip ta' operazzjoni tkun teħtieġ dan, u l-ghadd ta' membri m'għandux jtnaqqas għal inqas mill-ghadd speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (c) Il-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkollhom liċenzja u klassifikazzjonijiet mahruġin jew aċċettati skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011 ⁽¹⁾ u li jkunu xierqa għall-kompiti assenjati lilhom.
- (d) Waqt it-titjira, membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jista' jinbidel minn membru iehor tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq għall-qadi tal-kompiti tiegħu mal-kontrolli.
- (e) Meta juża s-servizzi ta' membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu jaħdmu bħala haddiema indipendenti jew haddiema part-time, l-operatur għandu jivverifika li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti applikabbli kollha ta' din is-Subparti u mal-elementi rilevanti tal-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, inklużi r-rekwiżiti dwar l-esperjenza riċenti, filwaqt li jqis is-servizzi kollha mogħtija mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira lil operatur(i) iehor/ohrajn, biex jistabbilixxi, b'mod partikulari:

(1) l-ghadd totali ta' tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru m'haddmin; u

(2) il-limitazzjonijiet applikabbli fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz, kif ukoll ir-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli.

ORO.FC.105 Hatra bħala bdot fil-kmand/kmandant

- (a) Skont il-punt 8.e tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008, l-operatur għandu jahtar bdot wiehed minn fost l-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun ikkwalifikat bħala bdot fil-kmand skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, bħala ► **M1** bdot fil-kmand jew, għal operazzjonijiet kunnerċjali tat-trasport bl-ajru, bħala kmandant. ◀
- (b) L-operatur għandu jahtar biss membru tal-ekwipaġġ tat-titjira biex jaġixxi bħala bdot fil-kmand/kmandant jekk dan:
  - (1) ikollu l-livell minimu ta' esperjenza speċifikat fil-manwal tal-operat;
  - (2) ikollu għarfien xieraq tar-rotta jew taż-żona li fiha se jittajjar l-inġenju tal-ajru u tal-ajrudromi, inklużi l-ajrudromi alternattivi, u tal-facilitajiet u l-proċeduri li għandhom jintużaw;
  - (3) fil-każ ta' operazzjonijiet b'diversi ekwipaġġi, ikun lesta kors tal-kmand organizzat mill-operatur jekk ikun qed jitla' mill-grad ta' kobdot għall-grad ta' bdot fil-kmand/kmandant.

⁽¹⁾ ĠU L 311, 25.11.2011, p. 1.

▼B

- (c) ►M4 Fil-każ ta' operazzjonijiet kummerċjali ta' ajruplani u elikopters, ◀ il-bdot fil-kmand/il-kmandant jew il-bdot li lilu tista' tinghata t-tmexxija tat-titjira, għandu jkun inghata tahrig ta' familjarizzazzjoni inizjali mar-rotta jew maż-zona li fiha se jittajjar l-inġenju tal-ajru u mal-ajrudromi, il-facilitajiet u l-proċeduri li għandhom jintużaw. Dan l-għarfien tar-rotta/taż-zona u tal-ajrudrom għandu jinżamm billi, mill-inqas darba f'perjodu ta' 12-il xahar, jopera fuq ir-rotta jew iż-zona partikulari jew lejn l-ajrudrom partikulari.

▼M4

- (d) Il-punt (c) ma għandux japplika fil-każ ta':
- (1) ajruplani bil-klassi tal-prestazzjoni B involuti f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru skont il-VFR binhar; u

▼M5

- (2) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru ta' passiġġieri li jsiru skont il-VFR binhar, li jibdwu u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat u fi hdan zona lokali speċifikata mill-awtorità kompetenti, b'elicopters hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, b'magna waħda, b'MOPSC ta' 5.

▼B**ORO.FC.110 Inġinier tat-titjira**

Meta post separat għall-inġinier tat-titjira jkun inkorporat fid-disinn ta' ajruplan, l-ekwipaġġ tat-titjira għandu jinkludi membru wiehed tal-ekwipaġġ li jkun ikkwalfikat b'mod xieraq skont ir-regoli nazzjonali applikabbli.

ORO.FC.115 Tahrig fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM)

- (a) Qabel ma jibda jaħdem, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun irċieva tahrig fis-CRM li jkun adattat għar-rwol tiegħu, hekk kif speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (b) Elementi tat-tahrig dwar is-CRM għandhom jiġu inkluzi fit-tahrig dwar it-tip jew il-kategorija tal-inġenji tal-ajru u fit-tahrig rikorrenti, kif ukoll fil-kors tal-kmand.

ORO.FC.120 Tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur

- (a) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'ajruplan jew b'elicopter, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm il-kors tat-tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur qabel ma jibda t-titjir tal-linja tal-ajru bla superviżjoni:
- (1) meta jaqleb għal inġenju tal-ajru li jkun jehtieg klassifikazzjoni ġdida tal-kategorija jew tat-tip;
- (2) meta jingħaqad ma' operatur.
- (b) Il-kors tat-tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur għandu jinkludi tahrig fuq it-tagħmir installat fuq l-inġenju tal-ajru, skont kif ikun rilevanti għar-rwol tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira.

ORO.FC.125 Tahrig dwar id-differenzi u tahrig ta' familjarizzazzjoni

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom itemmu tahrig dwar id-differenzi jew tahrig ta' familjarizzazzjoni meta dan ikun mehtieg skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 u meta jaqilbu għal tagħmir jew proċeduri li jehtiegu għarfien addizzjonali fuq it-tipi jew il-varjanti li jkunu qed jiġihaddmu attwalment.
- (b) Il-manwal tal-operat għandu jispeċifika meta huwa mehtieg dan it-tahrig dwar id-differenzi jew dan it-tahrig ta' familjarizzazzjoni.

▼B**ORO.FC.130 Tahriġ rikorrenti u kontrolli regolari**

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm tahriġ rikorrenti annwali dwar il-proċeduri ta' fuq l-art u dwar it-titjira li jkun rilevanti għat-tip jew il-varjant ta' inġenju tal-ajru li jaħdem fuqu, inkluż tahriġ dwar fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza li jkun qiegħed jingarr abbord u dwar kif jintuza dan it-tagħmir.
- (b) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jiġi kkontrollat b'mod regolari sabiex juri li huwa kapaċi jwettaq il-proċeduri normali, mhux normali u ta' emerġenza.

ORO.FC.135 Kwalifika tal-bdot sabiex jaħdem fi kwalunkwe sit tal-bdot

Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jistgħu jkunu assenjati sabiex jaħdmu fi kwalunkwe sit tal-bdot għandhom itemmu tahriġ u kontrolli xierqa, kif speċifikat fil-manwal tal-operat.

ORO.FC.140 Operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru**▼M2**

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jhaddmu iktar minn tip wiehed jew varjant wiehed ta' inġenju tal-ajru għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti preskritti f'din is-Subparti għal kull tip jew varjant, hlief jekk il-krediti relatati mar-rekwiżiti tat-tahriġ, tal-kontrolli u tal-esperjenza riċenti jkunu ddefiniti fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 għat-tipi u l-varjanti rilevanti.

▼B

- (b) Il-proċeduri x-xierqa u/jew ir-restrizzjonijiet operattivi għal kwalunkwe operazzjoni fuq iktar minn tip wiehed jew minn varjant wiehed għandhom ikunu speċifikati fil-manwal tal-operat.

ORO.FC.145 Forniment tat-tahriġ

- (a) It-tahriġ kollu mehtieg skont din is-Subparti għandu jitwettaq:
  - (1) skont il-programmi u s-sillabi tat-tahriġ stabbiliti mill-operatur fil-manwal tal-operat;
  - (2) minn persunal ikkwalfikat kif xieraq. Fil-każ ta' tahriġ u kontrolli tat-titjir u tas-simulazzjoni tat-titjir, il-persunal li jkun qed jipprovdi t-tahriġ u li jwettaq il-kontrolli għandu jkun ikkwalfikat skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.

▼M2

- (b) Meta jkun qed jistabbilixxi l-programmi u s-sillabi tat-tahriġ, l-operatur għandu jinkludi l-elementi rilevanti iddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼M4

- (c) Fil-każ ta' operazzjonijiet CAT, it-tahriġ u l-programmi ta' verifika, inklużi s-sillabi u l-użu ta' tagħmir individwali tat-tahriġ għas-simulazzjoni tat-titjir (FSTDs), għandhom ikunu approvati mill-awtorità kompetenti.

▼B

- (d) Sa fejn ikun possibbli, l-FSTD għandu jirreplika l-inġenju tal-ajru użat mill-operatur. Id-differenzi bejn l-FSTD u l-inġenju tal-ajru għandhom ikunu deskritti u indirizzati permezz ta' tahriġ jew l-ghoti tal-informazzjoni, kif ikun xieraq.

▼B

- (e) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema biex jissorvelja b'mod xieraq il-bidliet fl-FSTD u biex jiżgura li dawn il-bidliet ma jaffettwawx l-adegwatezza tal-programmi tat-taħriġ.

▼M1*TAQSIMA 2**Rekwiżiti addizzjonali għal operazzjonijiet kummerċjali tat-trasport bl-ajru***▼B****ORO.FC.200 Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira**

- (a) Fi kwalunkwe ekwipaġġ tat-titjira, m'għandux ikun hemm iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira minghajr esperjenza.
- (b) Il-kmandant jista' jiddelega t-tmexxija tat-titjira lil bdot ieħor ikkwalifikat b'mod xieraq skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, sakemm jitharsu r-rekwiżiti tal-punti ORO.FC.105(b)(1), (b)(2) u (c).
- (c) Rekwiżiti speċifiċi għall-operazzjonijiet b'ajruplan imwettqin skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) jew billejl.
- (1) L-għadd minimu ta' ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun ta' żewġ bdoti għall-ajruplani kollha li jahdmu b'turboskrun li għandhom konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta' iktar minn disa' sits u għall-ajruplani kollha li jahdmu b'turboġett.
- (2) L-ajruplani l-oħra minbarra dawk koperti mill-punt (c)(1) għandhom jithaddmu b'ekwipaġġ minimu ta' żewġ bdoti, sakemm ma jitharsux ir-rekwiżiti tal-punt ORO.FC.202, f'liema każ jistgħu jithaddmu minn bdot wiehed.
- (d) Rekwiżiti speċifiċi għall-operazzjonijiet bil-helikopter.
- (1) Għall-operazzjonijiet kollha mwettqin b'helikopters li għandhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit u għall-operazzjonijiet imwettqin skont l-IFR b'helikopters li għandhom MOPSC ta' iktar minn 9 sits:
- (i) l-għadd minimu ta' ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun ta' żewġ bdoti; u
- (ii) il-kmandant għandu jkollu licenzja ta' bdot ta' trasport bl-ajru (għall-helikopters) (ATPL(H)) bi klassifikazzjoni tal-istrumenti mahruġa skont l-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.
- (2) L-operazzjonijiet li mhumiex koperti mill-punt (d)(1) jistgħu jithaddmu minn bdot wiehed skont l-IFR jew billejl, sakemm jitharsu r-rekwiżiti tal-punt ORO.FC.202.

ORO.FC.A.201 Tibdil tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira waqt it-titjira

- (a) Il-kmandant jista' jiddelega t-tmexxija tat-titjira:
- (1) lil kmandant ikkwalifikat ieħor; jew
- (2) għal operazzjonijiet 'il fuq minn livell tat-titjir (FL) 200 biss, lil bdot li jkollu l-kwalifiki minimi li ġejjin:
- (i) ATPL;
- (ii) taħriġ ta' adattament u kontrolli, inkluż taħriġ dwar il-klassifikazzjoni tat-tip, skont il-punt ORO.FC.220;

▼B

- (iii) it-taħriġ rikorrenti kollu u l-kontrolli regolari kollha skont il-punti ORO.FC.230 u ORO.FC.240;
  - (iv) kompetenza b'rabta mar-rotta/maż-żona u mal-ajrudrom, skont il-punt ORO.FC.105.
- (b) Il-kobdot jista' jinbidel:
- (1) minn bdot ieħor ikkwalfikat b'mod xieraq; jew
  - (2) għall-operazzjonijiet 'il fuq minn FL 200 biss, minn kobdot ta' sostituzzjoni waqt it-titjir fl-istess livell ("cruising") li jkollu l-kwalifiki minimi li ġejjin:
    - (i) liċenzja valida ta' bdot kummerċjali (CPL) bi klassifikazzjoni tal-istrumenti;
    - (ii) taħriġ ta' adattament u kontrolli, inkluż taħriġ dwar il-klassifikazzjoni tat-tip, skont il-punt ORO.FC.220, hlief għar-rekwiziti marbutin mat-taħriġ dwar it-tluġ u l-inżul;
    - (iii) taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari skont il-punt ORO.FC.230, hlief għar-rekwiziti marbutin mat-taħriġ dwar it-tluġ u l-inżul.
- (c) Inġinier tat-titjira jista' jinbidel waqt it-titjira minn membru tal-ekwipaġġ ikkwalfikat b'mod xieraq skont ir-regoli nazzjonali applikabbli.

ORO.FC.202 Operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR jew billejl

Sabiex ikunu jistgħu jitwettqu titjiriet skont l-IFR jew billejl b'għadd minimu ta' ekwipaġġ tat-titjira ta' bdot wiehed, kif previst fil-punti ORO.FC.200(c)(2) u (d)(2), għandhom jitharsu l-affarijiet li ġejjin:

- (a) L-operatur għandu jinkludi, fil-manwal tal-operat, programm ta' taħriġ rikorrenti u ta' taħriġ ta' adattament għall-bdoti, li jinkludi r-rekwiziti addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed. Il-bdot għandu jkun wettaq taħriġ dwar il-proċeduri tal-operatur, b'mod partikulari dwar:
  - (1) il-ġestjoni tal-magni u l-immanigġjar tal-emerġenzi;
  - (2) l-użu ta' listi ta' kontroll normali, mhux normali u ta' emerġenza;
  - (3) il-komunikazzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC);
  - (4) il-proċeduri tat-tluq u tal-avvicinament;
  - (5) il-ġestjoni tal-awtobdot, jekk dan ikun applikabbli;
  - (6) l-użu ta' dokumentazzjoni ssimplifikata waqt it-titjira;
  - (7) il-ġestjoni tar-rizorsi tal-ekwipaġġ ta' bdot wiehed.
- (b) Il-kontrolli rikorrenti meħtieġa skont il-punt ORO.FC.230 għandhom jitwettqu fir-rwol ta' bdot wiehed fuq it-tip jew il-kategorija tal-inġenju tal-ajru rilevanti f'ambjent li jirrappreżenta 'l dak tal-operazzjoni.
- (c) Għall-operazzjonijiet b'ajruplan imwettqin skont l-IFR, il-bdot għandu:

▼B

- (1) jkollu għadd minimu ta' 50 siegħa ta' hin tat-titjir skont l-IFR fuq it-tip jew il-kategorija ta' ajruplan rilevanti, li 10 sigħat minnhom ikunu bhala kmandant; u
  - (2) jkun temm, matul id-90 jum ta' qabel, fuq it-tip jew il-kategorija ta' ajruplan rilevanti:
    - (i) hames titjiriet bl-IFR, inklużi tliet avviċinamenti bl-istrumenti, li matulhom kien l-uniku bdot abbord; jew
    - (ii) kontroll tal-avviċinament bi strument skont l-IFR.
- (d) Għall-operazzjonijiet b'ajruplan imwettqin billejl, il-bdot għandu:
- (1) jkollu għadd minimu ta' 15-il siegħa ta' hin tat-titjir billejl, li jistgħu jkunu inklużi fil-50 siegħa ta' hin tat-titjir skont l-IFR imsemmija fil-punt (c)(1); u
  - (2) jkun temm, matul id-90 jum ta' qabel, fuq it-tip jew il-kategorija ta' ajruplan rilevanti:
    - (i) tliet proċeduri ta' tluġh u nżul billejl li matulhom kien l-uniku bdot abbord; jew
    - (ii) kontroll tat-tluġh u l-inżul billejl.
- (e) Għall-operazzjonijiet b'helikopter imwettqin skont l-IFR, il-bdot għandu:
- (1) jkollu għadd totali ta' 25 siegħa esperjenza ta' titjir bl-IFR fl-ambjent operattiv rilevanti; u
  - (2) jkollu 25 siegħa esperjenza ta' titjir bhala l-uniku bdot abbord fuq it-tip ta' helikopter speċifiku approvat għal titjir skont l-IFR bi bdot wiehed abbord, li 10 sigħat minnhom jistgħu jkunu magħmulin taht superviżjoni, inklużi hames setturi ta' titjir tal-linja tal-ajru skont l-IFR taht superviżjoni bl-użu tal-proċeduri ta' bdot wiehed; u
  - (3) jkun temm, matul id-90 jum ta' qabel:
    - (i) hames titjiriet bl-IFR bhala l-uniku bdot abbord, inklużi tliet avviċinamenti bl-istrumenti, imwettqin b'helikopter approvat għal dan il-ghan; jew
    - (ii) kontroll tal-avviċinament bi strument skont l-IFR bhala l-uniku bdot abbord fuq it-tip ta' helikopter rilevanti, fuq it-tagħmir għat-tahriġ fit-titjir (FTD) jew fuq is-simulatur ta' titjira shiha (FFS).

ORO.FC.205 Kors tal-kmand

- (a) Għall-operazzjonijiet b'ajruplan u bil-helikopter, il-kors tal-kmand għandu jinkludi mill-inqas l-elementi li ġejjin:
- (1) it-tahriġ f'FSTD, li jinkludi t-tahriġ fit-titjir orjentat lejn it-titjir tal-linja tal-ajru(LOFT) u/jew it-tahriġ fit-titjir;
  - (2) il-kontroll tal-hiliet min-naħa tal-operatur li jkun qed jaħdem bhala kmandant;
  - (3) tahriġ fir-responsabbiltajiet tal-kmand;
  - (4) it-tahriġ fit-titjir tal-linja tal-ajru bhala kmandant taht superviżjoni, għal għadd minimu ta':
    - (i) 10 setturi tat-titjir, fil-każ tal-ajruplani; u

▼B

- (ii) 10 sigħat, inklużi mill-inqas 10 setturi tat-titjir, fil-każ tal-helikopters;
- (5) it-tweġġ ta' kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru bħala kmandant u l-wiri ta' għarfien xieraq tar-rotta jew taż-żona li fiha se jittajjar l-inġenju tal-ajru u tal-ajrudromi, inklużi l-ajrudromi alternattivi, u tal-facilitajiet u l-proċeduri li għandhom jintużaw; u
- (6) tahrig fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ.

ORO.FC.215 Tahrig inizjali fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM) tal-operatur

- (a) Il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun temm kors ta' tahrig inizjali fis-CRM qabel ma jibda t-titjir tal-linja tal-ajru bla superviżjoni.
- (b) It-tahrig inizjali fis-CRM għandu jingħata mill-inqas minn għalliem wiehed tas-CRM ikkwalifikat b'mod xieraq li jista' jkun meġhun minn esperti sabiex jindirizza oqsma specifici.
- (c) Jekk il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jkunx irċieva tahrig teoretiku fil-fatturi umani sal-livell tal-ATPL qabel, dan għandu jlesti, qabel jew flimkien mat-tahrig inizjali fis-CRM, kors teoretiku mogħti mill-operatur u bbażat fuq is-sillabu tal-prestazzjoni u l-limitazzjonijiet umani għall-ATPL, kif stabbilit fl-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.

ORO.FC.220 Tahrig ta' adattament u kontrolli tal-operatur

- (a) It-tahrig fis-CRM għandu jkun integrat fil-kors tat-tahrig ta' adattament tal-operatur.
- (b) Ladarba jkun beda kors ta' adattament tal-operatur, il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira m'għandux ikun assenjat kompiti ta' titjir fuq tipi jew kategoriji ta' inġenji tal-ajru oħrajn sakemm il-kors ikun tlesta jew intemm. Il-membri tal-ekwipaġġ li jhaddmu ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B biss jistgħu jiġu assenjati għal titjiriet fuq tipi ta' ajruplani oħrajn tal-kategorija tal-prestazzjoni B matul il-korsijiet ta' adattament, safejn ikun meħtieġ sabiex tinżamm l-operazzjoni.
- (c) L-ammont ta' tahrig meħtieġ mill-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira b'rabta mal-kors ta' adattament tal-operatur għandu jiġi stabbilit skont l-istandards tal-kwalifiki u tal-esperjenza speċifikati fil-manwal tal-operat, filwaqt li jitqiesu t-tahrig u l-esperjenza preċedenti tiegħu.
- (d) Il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm:
  - (1) il-kontroll tal-hiliet min-naħa tal-operatur u t-tahrig dwar it-tagħmir tas-sikurezza u tal-emergenza u l-kontrolli assoċjati miegħu qabel ma jibda t-titjir tal-linja tal-ajru taħt superviżjoni (LIFUS); u
  - (2) il-kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru mat-tmiem tat-titjir tal-linja tal-ajru taħt superviżjoni. Għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, il-LIFUS jista' jitwettaq fuq kwalunkwe ajruplan tal-kategorija applikabbli.

▼M2

- (e) Fil-każ tal-ajruplani, il-bdoti li tkun inħarġitilhom klassifikazzjoni tat-tip ibbażata fuq kors tat-tahrig bl-ebda hin tat-titjir ("ZFTT") għandhom:
  - (1) jibdeu it-titjir tal-linja tal-ajru taħt superviżjoni mhux iktar tard minn 21 jum wara li jlesti t-test tal-hiliet jew wara li jsegu tahrig xieraq mogħti mill-operatur. Il-kontenut ta' dan it-tahrig għandu jkun deskritt fil-manwal tal-operat;

▼ **M2**

- (2) mhux iktar tard minn 21 jum wara li jlestu t-test tal-hiliet, jitolqu u jinżlu sitt darbiet f'FSTD taht is-supervizjoni ta' għalliem tal-klassifikazzjoni tat-tip għall-ajruplani ("TRI(A)"), li jkun bilqiegħda fis-sit tal-bdot l-iehor. L-għadd ta' tluġh u nżul jista' jtnaqqas meta l-kreditu jkun ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adeqwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012. Jekk dawn il-proċeduri ta' tluġh u nżul ma jitwettqux fi żmien 21 jum, l-operatur għandu jipprovdi tahrig ta' agġornament, li l-kontenut tiegħu għandu jkun deskritt fil-manwal tal-operat;
- (3) iwettqu l-ewwel erba' proċeduri ta' tluġh u nżul tal-LIFUS fl-ajruplan taht is-supervizjoni ta' TRI(A) li jkun bilqiegħda fis-sit tal-bdot l-iehor. L-għadd ta' tluġh u nżul jista' jtnaqqas meta l-kreditu jkun ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adeqwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼ **B****ORO.FC.230 Tahrig rikorrenti u kontrolli regolari**

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm tahrig rikorrenti u kontrolli regolari li jkun rilevanti għat-tip jew il-varjant ta' inġenju tal-ajru li jahdem fuqu.
- (b) *Kontroll tal-hiliet min-naħa tal-operatur*
- (1) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira, bħala membru li jiffirma parti mill-ekwipaġġ normali, għandhom isirulu kontrolli tal-hiliet organizzati mill-operatur sabiex juri li huwa kapaċi jwettaq il-proċeduri normali, mhux normali u ta' emergenza.
- (2) Meta l-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jkun se jkun meħtieġ jahdem skont l-IFR, il-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur għandu jitwettaq minghajr referenzi viżwali esterni, kif ikun xieraq.
- (3) Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur għandu jkun ta' sitt (6) xhur tal-kalendarju. Għal operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, li jitwettqu matul staġuni li ma jkunux itwal minn tmien (8) xhur konsekuttivi, kontroll tal-hiliet wiehed organizzat mill-operatur għandu jkun biżżejjed. Il-kontroll tal-hiliet għandu jitwettaq qabel ma jinbdew l-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru.

▼ **M5**

- (4) Il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira involut f'operazzjonijiet matul il-jum u fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem viżwali li jitwettqu b'helikopters hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, jista' jwettaq il-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur f'wiehed biss mit-tipi rilevanti li dan għandu fil-pussess tiegħu. Il-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur għandu jitwettaq kull darba fuq it-tip li jkun ilu ma jintuża l-izjed għall-kontroll tal-hiliet. It-tipi ta' helikopters rilevanti li jistgħu jingabru fi grupp wiehed għall-ghanijiet tal-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur għandhom jiġu inkluzi fil-manwal tal-operat.
- (5) Minkejja l-punt ORO.FC.145(a)(2), għal operazzjonijiet li jitwettqu matul il-jum u fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, u għal ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, il-kontroll jista' jitwettaq minn kmandant ikkwalfikat b'mod xieraq mahtur mill-operatur, li jkun tharreg fil-kunċetti tas-CRM u fil-valutazzjoni tal-hiliet tas-CRM. L-operatur għandu jinforma lill-awtorità kompetenti dwar il-persuni mahtura.

▼B**(c) Kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru**

- (1) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jwettaq kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru fuq l-inġenju tal-ajru biex juri li huwa kapaċi jwettaq l-operazzjonijiet normali tat-titjir tal-linja tal-ajru li huma deskritti fil-manwal tal-operat. Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru għandu jkun ta' tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju.
- (2) Minkejja l-punt ORO.FC.145(a)(2), il-kontrolli tat-titjir tal-linja tal-ajru jistgħu jitwettqu minn kmandant ikkwalifikat b'mod xieraq mahtur mill-operatur, li jkun tharreg fil-kuncetti tas-CRM u fil-valutazzjoni tal-hiliet tas-CRM.

(d) Tahriġ dwar it-tagħmir tas-sikurezza u tal-emergenza u l-kontrolli assoċjati miegħu

Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm tahriġ dwar fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emergenza u tas-sikurezza li jkun qiegħed jingarr abbord u dwar kif jintuza dan it-tagħmir u l-kontrolli assoċjati ma' dan it-tagħmir. Il-perjodu ta' validità tal-kontroll dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sikurezza għandu jkun ta' tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju.

(e) Tahriġ fis-CRM

- (1) L-elementi tas-CRM għandhom jiġu integrati fil-fażijiet kollha x-xierqa tat-tahriġ rikorrenti.
- (2) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jattendi għal tahriġ modulari speċifiku fis-CRM. Is-sugġetti ewlenin kollha tat-tahriġ fis-CRM għandhom ikunu koperti billi s-sessjonijiet ta' tahriġ modulari jitqassmu b'mod kemm jista' jkun uniformi matul kull perjodu ta' tliet snin.

(f) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jattendi għal tahriġ dwar il-proċeduri ta' fuq l-art u għal tahriġ fit-titjir f'FSTD jew f'inġenju tal-ajru, jew għal tahriġ li jkun jikkombina t-tahriġ b'FSTD u f'inġenju tal-ajru, tal-inqas kull tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju.**(g) Il-perjodi ta' validità msemija fil-punti (b)(3), (c) u (d) għandhom ikunu magħduda mill-aħhar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll.****(h) Meta t-tahriġ jew il-kontrolli mehtieġa hawn fuq isiru matul l-aħhar tliet (3) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza originali.****ORO.FC.235 Kwalifika tal-bdot sabiex jahdem fi kwalunkwe sit tal-bdot**

- (a) Il-kmandanti li l-kompiti jehtiguhom jahdmu fi kwalunkwe sit tal-bdot u jaqdu l-kompiti ta' kobdot, jew il-kmandanti li huma mehtieġa jwettqu tahriġ jew kompiti ta' kontroll, għandhom itemmu tahriġ u kontrolli addizzjonali, hekk kif speċifikat fil-manwal tal-operat. Il-kontroll jista' jitwettaq flimkien mal-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur preskritt fil-punt ORO.FC.230(b).
- (b) It-tahriġ u l-kontrolli addizzjonali għandhom jinkludu mill-inqas l-affarijiet li ġejjin:
  - (1) hsara fil-magna matul it-tluġ;
  - (2) avvicinament u tidwir b'magna waħda wieqfa; u
  - (3) inżul b'magna waħda wieqfa.

▼B

- (c) Fil-każ tal-helikopters, il-kmandanti għandhom ilestu wkoll il-kontrolli tal-hiliet tagħhom minn fuq is-sits tan-naha tax-xellug u tal-lemin, fuq kontrolli tal-hiliet alternattivi, dejjem jekk, meta l-kontroll tal-hiliet tal-klassifikazzjoni tat-tip ikun kkombinat mal-kontroll tal-hiliet organizzat mill-operatur, il-kmandant iwettaq it-taħriġ jew il-kontrolli tiegħu mis-sit li juża normalment.
- (d) Meta f'ingenu tal-ajru jitwettqu manuvri bil-magna mitfija, il-hsara fil-magna għandha tkun simulata.
- (e) Barra minn hekk, meta wiehed jahdem mis-sit tal-kobdot, il-kontrolli meħtieġa skont il-punt ORO.FC.230 sabiex dak li jkun jahdem mis-sit tal-kmandant għandhom ikunu validi u kurrenti.
- (f) Il-bdot li jiehu post il-kmandant għandu jkun wera, flimkien mal-kontrolli tal-hiliet organizzati mill-operatur preskritti fil-punt ORO.FC.230(b), Prattika ta' eżerċizzji u proċeduri, li normalment, ma jkunux fir-responsabbiltà tiegħu. Meta d-differenzi bejn is-sits tan-naha tax-xellug u tal-lemin ma jkunux sinifikanti, il-prattika tista' titwettaq fi kwalunkwe sit.
- (g) Il-bdot, li ma jkunx il-kmandant li jokkupa s-sit tal-kmandant, għandu juri Prattika ta' eżerċizzji u proċeduri, flimkien mal-kontrolli tal-hiliet organizzati mill-operatur preskritti fil-punt ORO.FC.230(b), li huma r-responsabbiltà tal-kmandant li jaġixxi bħala bdot li ma jissorvelja. Meta d-differenzi bejn is-sits tan-naha tax-xellug u tal-lemin ma jkunux sinifikanti, il-prattika tista' titwettaq fi kwalunkwe sit.

ORO.FC.240 Operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' ingeni tal-ajru

- (a) Il-proċeduri jew ir-restrizzjonijiet operattivi għall-operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' ingeni tal-ajru, li huma stabbiliti fil-manwal tal-operat u approvati mill-awtorità kompetenti, għandhom ikopru:
  - (1) il-livell minimu ta' esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (2) il-livell minimu ta' esperjenza fuq tip jew varjant wiehed qabel ma jinbeda t-taħriġ fuq tip jew varjant ieħor u t-taħdimm ta' dan it-tip jew il-varjant l-ieħor;
  - (3) il-proċess li bih l-ekwipaġġ tat-titjira kkwalfikat f'tip jew varjant wiehed se jitharreg fuq tip jew varjant ieħor u jiġi kkwalfikat fih; u
  - (4) ir-rekwiżiti applikabbli kollha tal-esperjenza riċenti għal kull tip jew varjant.
- (b) Meta membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jhaddem kemm elikopters kif ukoll ajruplani, dak il-membru tal-ekwipaġġ tat-titjira partikulari għandu jkun limitat għall-operazzjonijiet fuq tip ta' ajruplan wiehed u tip ta' elikopter wiehed biss.
- (c) Il-punt (a) m'għandux japplika għall-operazzjonijiet b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, jekk dawn ikunu limitati għall-kategoriji ta' ajruplani li jahdmu b'magni bil-pistuni u bi bdot wiehed li jwettqu titjir skont il-VFR binhar. Il-punt (b) m'għandux japplika għall-operazzjonijiet b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, jekk dawn ikunu limitati għall-kategoriji ta' ajruplani li jahdmu b'magni bil-pistuni u bi bdot wiehed.

ORO.FC.A.245 Programm alternattiv tat-taħriġ u tal-kwalifiki

- (a) L-operatur ta' ajruplan li jkollu esperjenza xierqa jista' jibdel wiehed jew iktar mir-rekwiżiti tat-taħriġ u ta' kontroll li ġejjin għall-ekwipaġġ tat-titjira bi programm alternattiv tat-taħriġ u tal-kwalifiki (ATQP), li jkun approvat mill-awtorità kompetenti:

▼B

- (1) il-punt SPA.LVO.120 dwar it-taħriġ u l-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (2) it-taħriġ ta' adattament u l-kontrolli;
  - (3) it-taħriġ dwar id-differenzi u taħriġ ta' familjarizzazzjoni;
  - (4) il-kors tal-kmand;
  - (5) it-taħriġ rikorrenti u l-kontrolli regolari; u
  - (6) l-operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' iġenji tal-ajru.
- (b) L-ATQP għandu jinkludi t-taħriġ u l-kontrolli li jistabbilixxu u jżommu mill-inqas livell ekwivalenti ta' hliet miksuba billi jkunu konformi mad-dispożizzjonijiet tal-punti ORO.FC.220 u ORO.FC.230. Il-livell ta' hliet tat-taħriġ u tal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom jintwerew qabel ma tinghata l-approvazzjoni għall-ATQP mill-awtorità kompetenti.
- (c) L-operatur li jkun qed japplika għall-approvazzjoni għall-ATQP għandu jagħti lill-awtorità kompetenti pjan ta' implimentazzjoni li jinkludi deskrizzjoni tal-livell ta' hliet tat-taħriġ u tal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira li għandu jinkluda.
- (d) Minbarra l-kontrolli meħtieġa skont il-punti ORO.FC.230 u FCL.060 tal-Anness I (il-Parti-FCL) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jtemm evalwazzjoni orjentata lejn it-titjir tal-linja tal-ajru (LOE) imwettqa f'FSTD. Il-perjodu ta' validità ta' LOE għandu jkun ta' tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-LOE ssir matul l-aħħar tliet (3) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza originali.
- (e) Wara sentejn ta' operat b'ATQP approvat, l-operatur jista', bl-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, jestendi l-perjodi ta' validità tal-kontrolli msemmija fil-punt ORO.FC.230 kif ġej:
- (1) il-kontroll tal-hliet organizzat mill-operatur għal tnax-il (12-il) xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-kontroll isir matul l-aħħar tliet (3) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza originali;
  - (2) il-kontroll tat-titjir tal-linja tal-ajru għal 24 xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-kontroll isir matul l-aħħar sitt (6) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza originali;
  - (3) il-kontroll dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sikurezza għal 24 xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jingħadd mill-aħħar tax-xahar meta jkun twettaq il-kontroll. Meta l-kontroll isir matul l-aħħar sitt (6) xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza originali.

ORO.FC.A.250 Kmandanti li għandhom CPL(A)**▼M10**

- (a) Id-detentur ta' CPL(A) (ajruplan) għandu jaġixxi biss bħala kmandant fit-trasport kummerċjali bl-ajru fuq ajruplan bi bdot wiehed jekk tintlaħaq wahda mill-kundizzjonijiet li ġejjin:

▼ M10

- (1) meta jkun qed iġorr passiġġieri b'titjir skont il-VFR barra raġġ ta' 50 NM (90 kilometru) mill-ajrudrom tat-tluq, huwa jkollu għadd minimu ta' ħin tat-titjir fuq l-ajruplani ta' 500 siegħa jew ikollu kwalifika ta' titjir bl-istrumenti valida;
- (2) meta jkun qed jaħdem fuq tip ta' ajruplan b'diversi magni skont l-IFR, huwa jkollu għadd minimu ta' ħin tat-titjir fuq l-ajruplani ta' 700 siegħa, li jinkludu 400 siegħa bhala bdot fil-kmand. Dawn is-sigħat għandhom jinkludu 100 siegħa ta' titjir skont l-IFR u 40 siegħa f'operazzjonijiet b'ajruplani b'diversi magni. L-400 siegħa bhala bdot fil-kmand jistgħu jinbidlu b'sigħat ta' hidma bhala kobdot f'sistema stabbilita ta' ekwipaġġ b'diversi bdoti li tkun preskritta fil-manwal tal-operat, fuq il-bażi li sagħtejn ta' titjir bhala kobdot jikkorrispondu għal siegħa ta' titjir bhala bdot fil-kmand;
- (3) meta jkun qed jaħdem fuq ajruplan b'magna wahda skont l-IFR, huwa jkollu għadd minimu ta' ħin tat-titjir fuq l-ajruplani ta' 700 siegħa, li jinkludu 400 siegħa bhala bdot fil-kmand. Dawn is-sigħat għandhom jinkludu 100 siegħa ta' titjir skont l-IFR. L-400 siegħa bhala bdot fil-kmand jistgħu jinbidlu b'sigħat ta' hidma bhala kobdot f'sistema stabbilita ta' ekwipaġġ b'diversi bdoti li tkun preskritta fil-manwal tal-operat, fuq il-bażi li sagħtejn ta' titjir bhala kobdot jikkorrispondu għal siegħa ta' titjir bhala bdot fil-kmand.

▼ B

- (b) Il-punt (a)(1) m'għandux japplika għal operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B.

ORO.FC.H.250 Kmandanti li għandhom CPL(H)

- (a) Id-detentur ta' CPL(H) (għall-helikopters) għandu jaġixxi biss bhala kmandant ta' helikopter bi bdot wieħed użat għat-trasport kummerċjali bl-ajru jekk:

- (1) meta jaħdem skont l-IFR, huwa jkollu għadd minimu ta' ħin tat-titjir totali fuq il-helikopters ta' 700 siegħa, li jinkludu 300 siegħa bhala bdot fil-kmand. Dawn is-sigħat għandhom jinkludu 100 siegħa ta' titjir skont l-IFR. It-300 siegħa bhala bdot fil-kmand jistgħu jinbidlu b'sigħat ta' hidma bhala kobdot f'sistema stabbilita ta' ekwipaġġ b'diversi bdoti li tkun preskritta fil-manwal tal-operat, fuq il-bażi li sagħtejn ta' titjir bhala kobdot jikkorrispondu għal siegħa ta' titjir bhala bdot fil-kmand;
- (2) meta jaħdem f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC) billejl, huwa jkollu:
  - (i) klassifikazzjoni valida tal-istrumenti; jew
  - (ii) 300 siegħa ta' titjir fuq il-helikopters, li jinkludu 100 siegħa bhala bdot fil-kmand u 10 sigħat bhala bdot billejl.

▼ M4*TAQSIMA 3*

Rekwiżiti addizzjonali għall-operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u għal operazzjonijiet CAT imsemmija f'ORO.FC.005 b (1) u (2)

ORO.FC.330 Tahriġ u kontrolli perjodiċi — kontroll tal-profiċjenza tal-operatur

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun għadda mill-kontrolli tal-profiċjenza tal-operatur biex juri l-kompetenza tiegħu fit-tweqqif ta' proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza, li jkopru l-aspetti rilevanti assoċjati mal-kompiti speċjalizzati deskritti fil-manwal tal-operat.

▼M4

- (b) Għandha tingħata kunsiderazzjoni xierqa meta l-operazzjonijiet jitwettqu skont l-IFR jew bil-lejl.
- (c) Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tal-profiċjenza tal-operatur għandu jkun ta' 12-il xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jibda jghodd minn tmiem ix-xahar ta' meta sar l-aħħar kontroll. Meta l-kontroll tal-profiċjenza tal-operatur isir fi żmien l-aħħar tliet xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jibda jghodd mid-data tal-iskadenza originali.

▼B

IS-SUBPARTI CC

EKWIPAĠĠ TAL-KABINA**ORO.CC.005 Kamp ta' applikazzjoni****▼M1**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li l-operatur għandu jissodisfa meta jkun qed jopera inġenju tal-ajru bl-ekwipaġġ tal-kabina u tinkludi:

- (a) Taqsima 1 li tispjefika rekwiżiti komuni applikabbli għall-operazzjonijiet kollha; u
- (b) Taqsima 2 li tispjefika r-rekwiżiti addizzjonali applikabbli għal operazzjonijiet kummerċjali tat-trasport bl-ajru.

▼B**TAQSIMA 1****▼M1****Rekwiżiti komuni****▼M14****ORO.CC.100 Numru u kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina**

- (a) Għall-operazzjonijiet ta' inġenju tal-ajru li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, meta dan ikun qed igorr passigġier wiehed jew aktar, għandu jiġi assenjat mill-inqas membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina.
- (b) Għall-iskop tal-konformità mal-punt (a), l-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun l-akbar għadd minn fost dawn li ġejjin:
  - (1) l-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina stabbilit matul il-proċess taċ-ċertifikazzjoni tal-inġenju tal-ajru skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli, għall-konfigurazzjoni tal-kabina tal-inġenju tal-ajru li l-operatur juża;
  - (2) jekk l-għadd imsemmi fil-punt (1) ma jkunx gie stabbilit, l-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina stabbilit matul il-proċess taċ-ċertifikazzjoni tal-inġenju tal-ajru għall-konfigurazzjoni massima ċertifikata ta' sits tal-passigġieri, imnaqqas b'wiehed (1) għal kull numru shih ta' sits tal-passigġieri tal-konfigurazzjoni tal-kabina tal-inġenju tal-ajru li l-operatur juża li jidhol bl-eżatt f'50 u li jkun inqas mill-kapaċità massima ċertifikata ta' sits tal-passigġieri;
  - (3) membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina għal kull 50 sit tal-passigġier, jew frazzjoni ta' 50, installati fl-istess kabina tal-inġenju tal-ajru li għandu jithaddem.
- (c) Għall-operazzjonijiet li jkollhom aktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-operatur għandu jahtar membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina li jagħti rendikont lill-bdot fil-kmand jew lill-kmandant.
- (d) B'deroga mill-punt (a), l-operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenju tal-ajru li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19 jistgħu jitwettqu mingħajr membru operattiv tal-ekwipaġġ tal-kabina, soġġett għall-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti. Biex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jiżgura li jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
  - (1) ikun hemm massimu ta' 19-il passigġier abbord;
  - (2) l-operatur ikun żviluppa proċeduri għal dik l-operazzjoni.

▼B**ORO.CC.110 Kundizzjonijiet għall-assenjazzjoni tal-kompiti**

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom ikunu assenjati għal kompiti fuq inġenju tal-ajru biss jekk huma:

- (1) jkollhom mill-inqas 18-il sena;
- (2) ikunu ġew ivvalutati, skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-Anness IV (il-Parti-MED) għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, bħala fiżikament u mentalment b'saħħithom biex jaqdu l-kompiti u biex iwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom b'mod sikur; u
- (3) ikunu temmew b'suċċess it-taħriġ u l-kontrolli kollha applikabbli, kif mehtieg minn din is-Subparti, u jkunu kapaċi jaqdu l-kompiti assenjati lilhom skont il-proċeduri speċifikati fil-manwal tal-operat.

- (b) Qabel ma jassenja kompiti lil membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li jkunu jaħdmu bħala haddiema indipendenti jew haddiema part-time, l-operatur għandu jivverifika li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti applikabbli kollha ta' din is-Subparti, filwaqt li jqis is-servizzi kollha mogħtija mill-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina lil kwalunkwe operatur ieħor, biex jistabbilixxi, b'mod partikulari:

- (1) l-għadd totali ta' tipi u varjanti ta' inġenji tal-ajru mhaddmin; u
- (2) il-limitazzjonijiet applikabbli fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz, kif ukoll ir-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli.

- (c) Il-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina, kif ukoll ir-rwol tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam mas-sikurezza tal-passiġġieri u tat-titjira, għandhom ikunu identifikati b'mod ċar għall-passiġġieri.

ORO.CC.115 Twettiq tal-korsijiet tat-taħriġ u tal-kontrolli assoċjati magħhom

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi programm u sillabu ddettaljati għal kull kors tat-taħriġ skont ir-rekwiżiti applikabbli ta' din is-Subparti u, fejn applikabbli, tal-Anness V (il-Parti-CC) ► **M4** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◀, biex jiġu koperti l-kompiti u r-responsabbiltajiet li għandhom jitwettqu mill-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina.

- (b) Kull kors tat-taħriġ għandu jinkludi tagħlim teoretiku u Prattiku, flimkien ma' Prattika b'mod individwali jew bħala grupp, skont kif ikun rilevanti għal kull suġġett tat-taħriġ, sabiex il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jilhaq u jżomm il-livell ix-xieraq ta' kompetenza skont din is-Subparti.

- (c) Kull kors tat-taħriġ għandu:

- (1) jitwettaq b'mod strutturat u realistiku; u
- (2) jitwettaq minn persunal li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq fis-suġġett li għandu jiġi kopert.

- (d) Matul it-taħriġ mehtieg minn din is-Subparti, jew wara li jitlesta dan it-taħriġ kollu, kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jgħaddi minn eżami li jkun ikopri l-elementi kollha tat-taħriġ tal-programm tat-taħriġ rilevanti, hlief għat-taħriġ fil-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM). L-eżamijiet għandhom jitwettqu minn persunal li jkun ikkwalifikat b'mod xieraq biex jivverifika li l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jkun kiseb u/jew ikun qed iżomm il-livell ta' kompetenza mehtieg.

▼B

- (e) Il-korsijiet tat-taħriġ fis-CRM u, fejn ikun applikabbli, il-moduli dwar is-CRM, għandhom jitwettqu minn għalliem tas-CRM tal-ekwipaġġ tal-kabina. Meta l-elementi tas-CRM jiġu integrati f'taħriġ iehor, id-definizzjoni u l-implimentazzjoni tas-sillabu għandhom ikunu ġestiti minn għalliem tas-CRM tal-ekwipaġġ tal-kabina.

ORO.CC.120 Kors ta' taħriġ inizjali

- (a) Kull applikant ġdid li ma jkollux diġà attestazzjoni valida tal-ekwipaġġ tal-kabina mahruġa skont l-Anness V (il-Parti-CC) ►**M4** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◀:

- (1) għandu jingħata kors ta' taħriġ inizjali kif speċifikat fil-punt CC.TRA.220 ta' dak l-Anness; u

- (2) għandu jagħmel l-eżami assoċjat miegħu u jgħaddi minnu qabel ma jsejwi taħriġ iehor meħtieġ skont din is-Subparti.

- (b) L-elementi tal-programm ta' taħriġ inizjali jistgħu jkunu kkombinati mal-ewwel taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u mat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, dejjem jekk jitharsu r-rekwiżiti tal-punt CC.TRA.220 u jekk kwalunkwe element ta' dan it-tip jiġi rreġistrat bħala element tal-kors ta' taħriġ inizjali fir-rekords tat-taħriġ tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kkonċernati.

ORO.CC.125 Taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun lesta taħriġ speċifiku xieraq għat-tip ta' inġenju tal-ajru u taħriġ ta' adattament xieraq organizzat mill-operatur, kif ukoll il-kontrolli assoċjati magħhom, qabel ma jkun:

- (1) assenjat mill-operatur sabiex jahdem għall-ewwel darba bħala membru tal-ekwipaġġ tal-kabina; jew

- (2) assenjat minn dak l-operatur sabiex jahdem fuq tip ta' inġenju tal-ajru iehor.

▼M2

- (b) Meta jkun qed jistabbilixxi l-programmi u s-sillabi tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, l-operatur għandu jinkludi l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012, meta dawn ikunu disponibbli.

▼B

- (c) Il-programm ta' taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru għandu:

- (1) jinvolvi taħriġ u prattika fuq tagħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fuq l-inġenju tal-ajru nnifsu; u

- (2) ikopri mill-inqas l-elementi li ġejjin tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru:

- (i) deskrizzjoni tal-inġenju tal-ajru kif inhi rilevanti għall-kompiti tal-ekwipaġġ tal-kabina;

- (ii) it-tagħmir u s-sistemi kollha tas-sikurezza installati li huma rilevanti għall-kompiti tal-ekwipaġġ tal-kabina;

- (iii) it-tħaddim u l-ftuħ reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, ta' kull tip jew varjant ta' bieb u hruġ normali u ta' emerġenza f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza;

▼B

- (iv) il-wiri tat-thaddim tal-hruġ l-ieħor, inklużi t-twieqi tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (v) it-tagħmir ta' protezzjoni kontra n-nar u d-duhhan, jekk dan ikun installat;
  - (vi) tahrig dwar iż-żurzieqa tal-evakwazzjoni, jekk din tkun installata;
  - (vii) it-thaddim tat-tagħmir tas-sits, tas-sistema ta' restrizzjoni u tas-sistema tal-ossigenu li hu rilevanti f'każ ta' inkapaċità tal-bdot.
- (d) Il-programm tat-tahrig ta' adattament organizzat mill-operatur għal kull tip ta' inġenju tal-ajru li għandu jithaddem, għandu:
- (1) jinvolvi tahrig u prattika fuq tagħmir tat-tahrig rappreżentattiv jew fuq l-inġenju tal-ajru nnifsu;
  - (2) jinkludi tahrig dwar il-proċeduri operattivi standard tal-operatur għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li għandhom ikunu assenjati għall-ewwel darba għal kompiti mill-operatur;
  - (3) ikopri mill-inqas l-elementi li ġejjin tat-tahrig speċifiku tal-operatur, skont kif ikun rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru li għandu jithaddem:
    - (i) deskrizzjoni tal-konfigurazzjoni tal-kabina;
    - (ii) il-post fejn jinsab it-tagħmir portabbli kollu tal-emergenza u tas-sikurezza li jkun qiegħed jingarr abbord, u t-tneħħija u l-użu ta' dan it-tagħmir;
    - (iii) il-proċeduri normali u ta' emergenza kollha;
    - (iv) l-immaniġġjar tal-passiġġieri u l-kontroll tal-folla;
    - (v) tahrig dwar in-nar u d-duhhan, li jinkludi l-użu tat-tagħmir kollu relatat mat-tifi tan-nar u tat-tagħmir protettiv kollu, li jirrappreżenta dak li jingarr abbord;
    - (vi) il-proċeduri ta' evakwazzjoni;
    - (vii) il-proċeduri f'każ ta' inkapaċità tal-bdot;
    - (viii) il-proċeduri u r-rekwiżiti tas-sikurezza applikabbli;
    - (ix) il-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ.

ORO.CC.130 Tahrig dwar id-differenzi

- (a) Minbarra t-tahrig meħtieġ skont il-punt ORO.CC.125, il-membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jlesti tahrig u kontrolli xierqa li jkopru kwalunkwe differenza qabel ma jkun assenjat fuq:
- (1) varjant ta' tip ta' inġenju tal-ajru mhaddem attwalment; jew
  - (2) tip jew varjant ta' inġenju tal-ajru mhaddem attwalment li jkollu:
    - (i) tagħmir tas-sikurezza differenti;
    - (ii) post differenti fejn jinsab it-tagħmir tal-emergenza u tas-sikurezza; jew

▼B

(iii) proċeduri normali u ta' emerġenza differenti.

(b) Il-programm ta' taħriġ dwar id-differenzi għandu:

- (1) jiġi stabbilit skont il-bżonn abbażi ta' tqabbil mal-programm ta' taħriġ imwettaq mill-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, skont il-punt ORO.CC.125(c) u (d), għat-tip ta' inġenju tal-ajru rilevanti; u
- (2) jinvolvi taħriġ u prattika f'taġħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fl-inġenju tal-ajru nnifsu, skont kif ikun rilevanti għall-element tat-taħriġ dwar id-differenzi li għandu jiġi kopert.

▼M2

(c) Meta jkun qed jistabbilixxi l-programm u s-sillabu tat-taħriġ dwar id-differenzi għal varjant ta' inġenju tal-ajru mhaddem dal-hin, l-operatur għandu jinkludi l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adekwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (EU) Nru 748/2012, fejn dawn ikunu disponibbli.

▼B**ORO.CC.135 Familjarizzazzjoni**

Wara t-tlestija tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur fuq tip ta' inġenju tal-ajru, kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jtemm familjarizzazzjoni xierqa taħt supervizzjoni fuq it-tip qabel ma jiġi assenjat biex jaħdem bħala membru tal-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ skont il-punt ORO.CC.100.

ORO.CC.140 Taħriġ rikorrenti

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jtemm taħriġ rikorrenti u kontrolli regolari kull sena.

(b) It-taħriġ rikorrenti għandu jkopri l-azzjonijiet assenjati lil kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina fil-proċeduri u l-eżerċizzji normali u ta' emerġenza rilevanti għal kull tip u/jew varjant ta' inġenju tal-ajru li għandu jithaddem.

(c) Elementi tat-taħriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru:

- (1) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi taħriġ prattiku ta' kull sena minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina sabiex ikun simulat it-thaddim ta' kull tip jew varjant ta' bieb u ta' hruġ normali u ta' emerġenza għall-evakwazzjoni tal-passiġġieri.
- (2) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi wkoll, f'intervalli ta' mhux iktar minn tliet (3) snin:
  - (i) it-thaddim u l-ftuħ reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, f'taġħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fl-inġenju tal-ajru stess, ta' kull tip jew varjant ta' hruġ normali u ta' emerġenza f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza;
  - (ii) it-thaddim reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, f'taġħmir tat-taħriġ rappreżentattiv jew fl-inġenju tal-ajru stess, tal-bieb tas-sikurezza tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, kemm f'sitwazzjonijiet normali kif ukoll f'dawk ta' emerġenza, u tas-sistema tas-sits u ta' restrizzjoni, u wiri prattiku tat-taġħmir tas-sistema tal-ożiġn li hu rilevanti f'każ ta' inkapaċità tal-bdot;
  - (iii) il-wiri tat-thaddim tal-hruġ l-iehor kollu, inkluzi t-twieqi tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira; u
  - (iv) il-wiri tal-użu taċ-ċattra ta' salvataġġ, jew taċ-ċattra ta' salvataġġ li tkun żurżieqa, jekk din tkun installata.

▼B

(d) Elementi tat-taħriġ speċifiku tal-operatur:

(1) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi, ta' kull sena:

(i) min-naħa ta' kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(A) is-sejbien tal-post fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emergenza u tas-sikurezza li jkun installat jew li jkun qed jingarr abbord, u l-immaniġġjar tat-tali tagħmir; u

(B) l-ilbies ta' gkieket tas-salvataġġ u tat-tagħmir portabbli tal-ossigenu u dak protettiv għat-tehid tan-nifs (PBE);

(ii) l-istivar ta' oġġetti fil-kompartiment tal-passiġġieri;

(iii) il-proċeduri marbutin mal-kontaminazzjoni tal-wiċċ tal-inġenju tal-ajru;

(iv) il-proċeduri ta' emergenza;

(v) il-proċeduri ta' evakwazzjoni;

(vi) l-analiżi tal-inċidenti u tal-aċċidenti;

(vii) il-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ;

(viii) l-aspetti ajrumediċi u l-ewwel għajjnuna inkluż it-tagħmir relatat;

(ix) il-proċeduri tas-sikurezza.

(2) It-taħriġ rikorrenti għandu jinkludi wkoll, f'intervalli ta' mhux iktar minn tliet (3) snin:

(i) l-użu tal-piroteknika (tagħmir rappreżentattiv jew reali);

(ii) il-wiri prattiku tal-użu tal-listi ta' kontroll tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(iii) taħriġ realistiku u prattiku fl-użu tat-tagħmir kollu għat-tifi tan-nar, inkluż l-ilbies protettiv, li jirrappreżenta t-tagħmir li jingarr fl-inġenju tal-ajru;

(iv) min-naħa ta' kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(A) it-tifi ta' nar li jkun karatteristiku ta' nar ġewwa l-inġenju tal-ajru;

(B) l-ilbies u l-użu ta' PBE f'ambjent simulat magħluq u mimli duhhan.

(e) Perjodi ta' validità:

(1) Il-perjodu ta' validità għat-taħriġ rikorrenti ta' kull sena għandu jkun ta' 12-il xahar tal-kalendarju, li jingħaddu mill-aħhar tax-xahar meta jkun twettq il-kontroll.

(2) Jekk it-taħriġ rikorrenti u l-kontrolli regolari meħtieġa skont il-punt (a) isiru matul l-aħhar tliet (3) xhur tal-kalendarju tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jingħadd mid-data tal-iskadenza oriġinali.

(3) Għall-elementi tat-taħriġ addizzjonali ta' kull tliet snin speċifikati fil-punti (c)(2) u (d)(2), il-perjodu ta' validità għandu jkun ta' 36 xahar tal-kalendarju, li jingħaddu mill-aħhar tax-xahar meta jkunu twettqu l-kontrolli.

▼B**ORO.CC.145 Tahriġ ta' aġġornament**

(a) Meta matul is-sitt (6) xhur preċedenti fil-perjodu ta' validità tal-aħħar tahriġ rikorrenti u kontrolli regolari rilevanti, membru tal-ekwipaġġ tal-kabina:

(1) ma jkun wettaq l-ebda kompitu ta' titjir, huwa għandu, qabel ma jerga' jiġi assenjat għal kompiti bħal dawn, ilesti tahriġ ta' aġġornament u kontroll għal kull tip ta' inġenju tal-ajru li għandu jithaddem; jew

(2) ma jkunx wettaq kompiti ta' titjir fuq tip ta' inġenju tal-ajru wiehed partikulari, huwa għandu, qabel ma jerga' jiġi assenjat għal dawn il-kompiti, ilesti fuq dak it-tip ta' inġenju tal-ajru partikulari:

(i) tahriġ ta' aġġornament u kontroll; jew

(ii) żewġ titjiriet ta' familjarizzazzjoni skont il-punt ORO.CC.135.

(b) Il-programm ta' tahriġ ta' aġġornament għal kull tip ta' inġenju tal-ajru għandu jkopri mill-inqas:

(1) il-proċeduri ta' emerġenza;

(2) il-proċeduri ta' evakwazzjoni;

(3) it-thaddim u l-ftuħ reali, minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, ta' kull tip jew varjant ta' hruġ normali u ta' emerġenza, kif ukoll tal-bieb tas-sikurezza tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza;

(4) il-wiri tat-thaddim tal-hruġ l-iehor kollu, inklużi t-twieqi tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

(5) il-post fejn jinsab it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza rilevanti li jkun installat jew li jkun qed jingarr abbord, u l-immaniġġjar tat-tali tagħmir.

(c) L-operatur jista' jiddeċiedi li jibdel it-tahriġ ta' aġġornament b'tahriġ rikorrenti, jekk l-istabbiliment mill-ġdid tal-kompiti ta' titjir ta' membru tal-ekwipaġġ tal-kabina jibda fil-perjodu ta' validità tal-aħħar tahriġ rikorrenti u kontrolli regolari. Jekk dak il-perjodu ta' validità jkun skada, it-tahriġ ta' aġġornament jista' jinbidel biss b'tahriġ speċifiku għat-tip ta' inġenju tal-ajru u b'tahriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, kif speċifikat fil-punt ORO.CC.125.

*TAQSIMA 2****Rekwiżiti addizzjonali għall-operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru*****ORO.CC.200 Membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina**

(a) Meta jkun hemm bżonn ta' iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina, il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tal-kabina għandha tinkludi membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina mahtur mill-operatur.

(b) L-operatur għandu jahtar il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għall-pożizzjoni ta' membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina biss jekk huma:

(1) ikollhom tal-anqas sena esperjenza bħala membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina; u

(2) ikunu temmew b'suċċess kors ta' tahriġ tal-ekwipaġġ għoli tal-kabina u l-kontroll assoċjat miegħu.

▼B

- (c) Il-kors ta' tahriġ tal-ekwipaġġ għoli tal-kabina għandu jkopri l-kompiti u r-responsabbiltajiet kollha tal-membri għolja tal-ekwipaġġ tal-kabina u għandu jinkludi mill-inqas l-elementi li ġejjin:
- (1) l-ghoti ta' informazzjoni qabel it-titjira;
  - (2) il-kooperazzjoni mal-ekwipaġġ;
  - (3) revizjoni tar-rekwiżiti tal-operatur u tar-rekwiżiti legali;
  - (4) ir-rappurtar dwar l-aċċidenti u l-inċidenti;
  - (5) il-fatturi umani u l-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ (CRM); u
  - (6) il-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz u r-rekwiżiti tal-mistrieħ.
- (d) Il-membri għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun responsabbli lejn il-kmandant għat-tweġġ u l-koordinazzjoni tal-proċeduri normali u ta' emerġenza speċifikati fil-manwal tal-operat, inkluż għall-waqfien tal-kompiti li m'għandhomx x'jaqsmu mas-sikurezza minhabba raġunijiet ta' sigurtà jew ta' sikurezza.
- (e) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jagħzel il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina bl-iktar kwalifiki xierqa biex jaġixxi bħala l-membri l-għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina f'każ li l-membri l-għoli mahtur tal-ekwipaġġ tal-kabina ma jkunx jista' jkompli jahdem. Kwalunkwe bidla f'dawn il-proċeduri għandha tiġi mgharrfa lill-awtorità kompetenti.

▼M14**ORO.CC.205 Tnaqqis tal-ghadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina waqt l-operazzjonijiet ta' fuq l-art u f'ċirkostanzi mhux mistennija**

- (a) Kull meta l-passiġġieri jkunu abbord inġenju tal-ajru, l-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieg skont il-punt ORO.CC.100 għandu jkun preżenti fl-inġenju tal-ajru u għandu jkun lest biex jaġixxi.
- (b) B'deroga mill-punt (a), l-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jista' jitnaqqas fi kwalunkwe wiehed mill-kazijiet li ġejjin:
- (1) waqt l-operazzjonijiet normali ta' fuq l-art li ma jinvolvu l-ghoti ta' fjuwil mill-ġdid lill-inġenju tal-ajru jew it-tneħħija tal-fjuwil minnu, meta l-inġenju tal-ajru jkun jinsab fl-istazzjon tal-parkeġġ tiegħu;
  - (2) f'ċirkostanzi mhux mistennija f'każ li jitnaqqas l-ghadd ta' passiġġieri li se jingarru fuq dik it-titjira. F'dan il-każ għandu jiġi ppreżentat rapport lill-awtorità kompetenti wara li tintemm it-titjira;
  - (3) għall-fini ta' mistrieħ waqt it-titjira fil-fażi tal-cruising, jew skont il-punt ORO.FTL.205(e) jew bħala mitigazzjoni tal-gheja implimentata mill-operatur.
- (c) Għall-finijiet tal-punti (b)(1) u (b)(2), il-proċeduri tal-operatur tal-manwal tal-operat għandhom jiżguraw li:
- (1) jintlahaq livell ekwivalenti ta' sikurezza bl-ghadd imnaqqas ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, b'mod partikolari għall-evakwazzjoni tal-passiġġieri;
  - (2) minkejja l-ghadd imnaqqas ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, ikun hemm preżenti membru għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina skont il-punt ORO.CC.200;
  - (3) tal-inqas membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina hu mehtieg għal kull 50 passiġġier, jew frazzjoni ta' 50, li jkunu preżenti fl-istess kabina tal-inġenju tal-ajru;
  - (4) fil-każ ta' operazzjonijiet normali ta' fuq l-art, b'ingeni tal-ajru li jehtiegu iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-ghadd stabbilit skont il-punt (3) għandu jiżdied b'membri wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina għal kull par ta' hruġ ta' emerġenza fil-livell tal-art.

▼ M14

- (d) Għall-finijiet tal-punt (b)(3), l-operatur għandu:
- (1) iwettaq valutazzjoni tar-riskju biex jiddetermina l-għadd ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li jridu jkunu preżenti u lesti li jaġixxu l-hin kollu waqt il-fażi tal-cruising;
  - (2) jidentifika mizuri biex jittaffew l-effetti li jkun hemm għadd iżgħar ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina preżenti u lesti biex jaġixxu waqt il-fażi tal-cruising;
  - (3) jistabbilixxi proċeduri speċifiċi fil-manwal tal-operat, inkluż għall-mistrieħ tal-membri għoli tal-ekwipaġġ tal-kabina waqt it-titjira, li jiżguraw li f'kull hin ikun hemm l-immaniġġjar xieraq tal-passiġġieri u l-gestjoni effiċjenti ta' kwalunkwe sitwazzjoni anormali jew ta' emerġenza;
  - (4) jispeċifika, fl-iskema tal-ispeċifikazzjoni tal-hin tat-titjira, f'konformità mal-punt ORO.FTL.125, il-kundizzjonijiet li taħthom il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jistgħu jiehdu l-mistrieħ tagħhom waqt it-titjira.

▼ B**ORO.CC.210 Kundizzjonijiet addizzjonali għall-assenjazzjoni tal-kompiti**

Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom jiġu assenjati biss għal kompiti fuq tip jew varjant ta' inġenju tal-ajru partikulari, u għandhom jahdmu fuq biss jekk huma:

- (a) jkollhom attestazzjoni valida mahruġa skont l-Anness V (il-Parti-CC) ► **M4** għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011 ◀;
- (b) ikunu kkwalifikati fit-tip jew il-varjant partikulari skont din is-Subparti;
- (c) ikunu konformi mar-rekwiziti applikabbli l-oħra ta' din is-Subparti u tal-Anness IV (il-Parti-CAT);
- (d) jilbsu l-uniformi tal-ekwipaġġ tal-kabina tal-operatur.

ORO.CC.215 Programmi tat-taħriġ u tal-kontrolli u dokumentazzjoni relatata magħhom

- (a) Il-programmi tat-taħriġ u tal-kontrolli li jinkludu s-sillabi mehtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti u jkunu speċifikati fil-manwal tal-operat.
- (b) Wara li membru tal-ekwipaġġ tal-kabina jkun temm b'suċċess kors tat-taħriġ u l-kontroll assoċjat miegħu, l-operatur għandu:
  - (1) jaġġorna r-rekords tat-taħriġ tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina skont il-punt ORO.MLR.115; u
  - (2) jipprovdi lista li turi l-perjodi ta' validità aġġornati kif rilevanti għat-tip(i) u l-varjant(i) ta' inġenju tal-ajru li l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina hu kkwalifikat jahdem fuqhom.

ORO.CC.250 Operazzjoni fuq diversi tipi jew varjanti ta' inġenji tal-ajru

- (a) Membru tal-ekwipaġġ tal-kabina m'għandux ikun assenjat sabiex jahdem fuq iktar minn tliet tipi ta' inġenji tal-ajru, hlief li, bl-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina jista' jkun assenjat sabiex jahdem fuq erba' tipi ta' inġenji tal-ajru jekk, għal mill-inqas tnejn minn dawn it-tipi:
  - (1) it-tagħmir kollu tal-emerġenza u tas-sikurezza u l-proċeduri normali u ta' emerġenza speċifiċi għat-tip ikunu simili; u
  - (2) il-proċeduri normali u ta' emerġenza li mhumix speċifiċi għat-tip ikunu l-istess.

▼B

- (b) Għall-għanijiet tal-punt (a) u għat-taħriġ u l-kwalifiki tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, l-operatur għandu jstabbilixxi:

▼M2

- (1) kull inġenju tal-ajru bħala tip jew varjant filwaqt li jqis, fejn din tkun disponibbli, l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 għat-tip jew il-varjant ta' inġenju tal-ajru rilevanti; u

▼B

- (2) il-varjanti ta' tip ta' inġenju tal-ajru bħala tipi differenti, jekk ma jkunux simili fl-aspetti li ġejjin:

- (i) fit-thaddim tal-hruġ ta' emerġenza;
- (ii) fil-post fejn jinsab it-tagħmir portabbli tal-emerġenza u tas-sikurezza u fit-tip ta' dan it-tagħmir;
- (iii) fil-proċeduri ta' emerġenza speċifiċi għat-tip.

ORO.CC.255 Operazzjonijiet b'membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina

- (a) L-operatur għandu jagħmel, jirrekluta, iharreġ u jikkontrolla l-hiliet tal-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li għandhom jiġu assenjati għall-operazzjonijiet b'membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-kabina skont kriterji li jkunu xierqa għal din it-tip ta' operazzjoni.

- (b) Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina li m'għandhom l-ebda esperjenza operattiva preċedenti bħala membri uniċi tal-ekwipaġġ tal-kabina għandhom ikunu assenjati biss għal din it-tip ta' operazzjoni wara li jkunu:

- (1) lestew it-taħriġ kif mehtieg skont il-punt (c), minbarra t-taħriġ u l-kontrolli applikabbli l-oħrajn li huma mehtieġa skont din is-Subparti;
- (2) għaddew b'suċċess mill-kontrolli li jivverifikaw il-hiliet tagħhom fil-qadi tal-kompiti u r-responsabbiltajiet tagħhom skont il-proċeduri speċifikati fil-manwal tal-operat; u
- (3) wettqu titjir ta' familjarizzazzjoni ta' mill-inqas 20 siegħa u 15-il settur fuq it-tip ta' inġenju tal-ajru rilevanti, taht is-supervizjoni ta' membru tal-ekwipaġġ tal-kabina li jkollu l-esperjenza x-xierqa.

- (c) L-elementi ta' taħriġ addizzjonali li ġejjin għandhom ikunu koperti, b'enfasi partikulari fuq l-operazzjonijiet imwettqin b'membru wiehed biss tal-ekwipaġġ tal-kabina:

- (1) ir-responsabbiltà lejn il-kmandant għat-twettiq tal-proċeduri normali u ta' emerġenza;
- (2) l-importanza tal-kooperazzjoni u l-komunikazzjoni mal-ekwipaġġ tat-titjira, b'mod partikulari fil-ġestjoni ta' passiġġieri indixxiplinati jew li johlolqu sfrattu;
- (3) revizjoni tar-rekwiżiti tal-operatur u tar-rekwiżiti legali;
- (4) id-dokumentazzjoni;
- (5) ir-rappurtar dwar l-aċċidenti u l-inċidenti; u
- (6) il-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz u r-rekwiżiti tal-mistrieħ.

IS-SUBPARTI TC

**EWIPAĠĠ TEKNIKU FL-OPERAZZJONIJIET TAL-HEMS, TAL-HHO
JEW BIN-NVIS**
ORO.TC.100 Kamp ta' applikazzjoni

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li l-operatur għandu jissodisfa meta jkun qed jopera inġenju tal-ajru b'membri tal-ekwipaġġ tekniku f'operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza (HEMS), b'sistema ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS) jew ta' rfiġ bil-helikopter (HHO) tat-trasport kummerċjali bl-ajru.

ORO.TC.105 Kundizzjonijiet għall-assenjazzjoni tal-kompiti

(a) Il-membri tal-ekwipaġġ tekniku f'operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS tat-trasport kummerċjali bl-ajru għandhom ikunu assenjati kompiti biss jekk:

- (1) ikollhom mill-inqas 18-il sena;
- (2) ikunu fiżikament u mentalment b'saħħithom biex jaqdu l-kompiti u r-responsabbiltajiet assenjati lilhom b'mod sikur;
- (3) ikunu temmew it-taħriġ kollu applikabbli li hu meħtieġ skont din is-Subparti sabiex iwettqu l-kompiti assenjati lilhom;
- (4) ikunu għaddew minn kontrolli li juru li huma kompetenti biex jaqdu l-kompiti kollha assenjati lilhom skont il-proċeduri speċifikati fil-manwal tal-operat.

(b) Qabel ma jassenja kompiti lil membri tal-ekwipaġġ tekniku li jkunu jahdmu għal rashom u/jew li jkunu jahdmu bħala haddiema indipendenti jew haddiema part-time, l-operatur għandu jivverifika li jkun hemm konformità mar-rekwiżiti applikabbli kollha ta' din is-Subparti, filwaqt li jqis is-servizzi kollha mogħtija mill-membri tal-ekwipaġġ tekniku lil operatur(i) ieħor/oħ-rajn, biex jistabbilixxi, b'mod partikulari:

- (1) l-għadd totali ta' tipi u varjanti ta' inġenji tal-ajru mhaddmin; u
- (2) il-limitazzjonijiet applikabbli fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz, kif ukoll ir-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli.

ORO.TC.110 Taħriġ u kontrolli

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi programm tat-taħriġ skont ir-rekwiżiti applikabbli ta' din is-Subparti biex ikopri l-kompiti u r-responsabbiltajiet li għandhom jitwettqu mill-membri tal-ekwipaġġ tekniku.

(b) Wara t-tlestija tat-taħriġ inizjali, tat-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, tat-taħriġ dwar id-differenzi u tat-taħriġ rikorrenti, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jgħaddi minn kontroll sabiex juri l-hiliet tiegħu fit-twettiq tal-proċeduri normali u ta' emerġenza.

(c) Għal kull kors tat-taħriġ, it-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu minn persunal li jkollu l-kwalifiki u l-esperjenza x-xierqa fis-suġġett li għandu jiġi kopert. L-operatur għandu jgħarraf lill-awtorità kompetenti dwar min ikun qed iwettaq il-kontrolli.

ORO.TC.115 Taħriġ inizjali

Qabel ma jsegwi t-taħriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jlesti taħriġ inizjali, li jkun jinkludi:

- (a) għarfien teoretiku ġenerali dwar l-avjazzjoni u r-regolamenti tal-avjazzjoni, li jkopri l-elementi kollha li huma rilevanti għall-kompiti u r-responsabbiltajiet mitluba min-naħa tal-ekwipaġġ tekniku;
- (b) taħriġ dwar in-nar u d-duħħan;
- (c) taħriġ dwar is-sopravivenza fuq l-art u fl-ilma, li jkun xieraq għaż-żona u t-tip ta' operazzjoni partikulari;
- (d) aspetti ajrumediċi u l-ewwel għajnuna;
- (e) il-komunikazzjoni u l-elementi tas-CRM rilevanti mogħtija fil-punti ORO.FC.115 u ORO.FC.215.

▼B**ORO.TC.120 Tahriġ ta' adattament organizzat mill-operatur**

Kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jlesti:

- (a) tahriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, li jinkludi l-elementi tas-CRM rilevanti,
  - (1) qabel ma jkun assenjat għall-ewwel darba mill-operatur bħala membru tal-ekwipaġġ tekniku; jew
  - (2) meta jibdel għal kategorija jew tip ta' inġenju tal-ajru differenti, f'każ li kwalunkwe tagħmir jew kwalunkwe proċedura msemmija fil-punt (b) ikunu differenti.
- (b) It-tahriġ ta' adattament organizzat mill-operatur għandu jinkludi:
  - (1) il-post fejn jinsab it-tagħmir kollu tas-sikurezza u tas-sopravivenza li jkun qed jingarr fuq l-inġenju tal-ajru, u l-użu ta' dan it-tagħmir;
  - (2) il-proċeduri normali u ta' emerġenza kollha;
  - (3) it-tagħmir abbord li jintuża għat-tweqqif ta' kompiti fl-inġenju tal-ajru jew fuq l-art biex il-bdot jiġi meġġun matul l-operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS.

ORO.TC.125 Tahriġ dwar id-differenzi

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jwettaq tahriġ dwar id-differenzi meta jkun hemm bidla fit-tagħmir jew fil-proċeduri użati fuq it-tipi jew il-varjanti li jkunu qed jithaddmu attwalment.
- (b) L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat f'liema kazijiet ikun meħtieġ dan it-tip ta' tahriġ dwar id-differenzi.

ORO.TC.130 Titjiriet ta' familjarizzazzjoni

Wara t-tlestija tat-tahriġ ta' adattament organizzat mill-operatur, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jwettaq titjiriet ta' familjarizzazzjoni qabel ma jibda jaħdem bħala membru tal-ekwipaġġ tekniku meħtieġ f'operazzjonijiet tal-HEMS, tal-HHO jew bin-NVIS.

ORO.TC.135 Tahriġ rikorrenti

- (a) F'kull perjodu ta' tnax-il (12-il) xahar, kull membru tal-ekwipaġġ tekniku għandu jsegwi tahriġ rikorrenti li jkun rilevanti għat-tip jew għall-kategorija ta' inġenju tal-ajru li fuqu jaħdem il-membri tal-ekwipaġġ tekniku u għat-tagħmir li huwa jhaddem. L-elementi tas-CRM għandhom jiġu integrati fil-fażijiet kollha x-xierqa tat-tahriġ rikorrenti.
- (b) It-tahriġ rikorrenti għandu jinkludi tagħlim teoretiku u prattiku, kif ukoll il-prattika.

ORO.TC.140 Tahriġ ta' aġġornament

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tekniku li ma jkun wettaq l-ebda komputu fis-sitt (6) xhur preċedenti, għandu jlesti t-tahriġ ta' aġġornament speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (b) Il-membri tal-ekwipaġġ tekniku li ma jkun wettaq l-ebda komputu ta' titjir fuq tip wiehied jew kategorija waħda partikulari ta' inġenju tal-ajru matul is-sitt (6) xhur preċedenti għandu, qabel ma jiġi assenjat fuq dak it-tip jew dik il-kategorija ta' inġenju tal-ajru, ilesti jew:
  - (1) tahriġ ta' aġġornament fuq it-tip jew il-kategorija ta' inġenju tal-ajru; jew
  - (2) żewġ setturi ta' familjarizzazzjoni fuq it-tip jew il-kategorija ta' inġenju tal-ajru.

▼ M3

SUBPARTI FTL

LIMITAZZJONIJIET FUQ IL-HIN TAT-TITJIR U L-HIN TAS-SERVIZZ U R-REKWIŻITI TAL-MISTRIEH*TAQSIMA 1**Ġenerali***ORO.FTL.100 Ambitu**

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li għandhom jintlahqu minn operatur u l-membri tal-ekwipaġġ tiegħu rigward il-limitazzjonijiet fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz u r-rekwiżiti tal-mistrieħ għall-membri tal-ekwipaġġ.

ORO.FTL.105 Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' din is-Subparti, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (1) “akklimatizzat” tfisser l-istat li fih l-arloġġ bijoloġiku ċirkadjan ta' membru tal-ekwipaġġ ikun sinkronizzat maż-żona tal-hin fejn ikun jinsab il-membri tal-ekwipaġġ. Membru tal-ekwipaġġ huwa kkunsidrat li jkun akklimatizzat għal żona tal-hin b'tul ta' sagħtejn madwar il-hin lokali tal-punt tat-tluq. Meta l-hin lokali fil-post fejn jibda d-dmir iwarja b'aktar minn sagħtejn mill-hin lokali fil-post fejn jibda d-dmir li jmiss, il-membri tal-ekwipaġġ, għall-kalkolu tal-perjodu massimu tad-dmir tat-titjir ta' kuljum, jitqies li jkun akklimatizzat skont il-valuri fit-Tabella 1.

Tabella 1

Id-differenza fil-hin (h) bejn il-hin ta' referenza u l-hin lokali fejn il-membri tal-ekwipaġġ jibda d-dmir li jmiss	Il-hin li jgħaddi mir-rappurtar għax-xogħol fil-hin ta' referenza				
	< 48	48–71:59	72–95:59	96–119:59	≥ 120
< 4	B	D	D	D	D
≤ 6	B	X	D	D	D
≤ 9	B	X	X	D	D
≤ 12	B	X	X	X	D

“B” tfisser akklimatizzat għall-hin lokali taż-żona tal-hin tal-punt tat-tluq.

“D” tfisser akklimatizzat għall-hin lokali fejn il-membri tal-ekwipaġġ jibda d-dmir li jmiss; u

“X” tfisser li l-membri tal-ekwipaġġ jinsab fi stat mhux magħruf ta' akklimatizzazzjoni.

- (2) “hin ta' referenza” tfisser il-hin lokali fil-punt tar-rappurtar li jkun jinsab f'żona ta' hin b'tul ta' sagħtejn madwar il-hin lokali fejn il-membri tal-ekwipaġġ ikun akklimatizzat;
- (3) “akkomodazzjoni” tfisser, għall-iskop ta' dmir ta' standby u dmir maqsum, post kwiet u komdu, mhux miftuħ għall-pubbliku, li jkollu d-disponibbiltà li jiġi kkontrollati d-dawl u t-temperatura, mghammar b'għamara xierqa li ttipprovdi l-membri tal-ekwipaġġ bil-possibbiltà li jorqod, b'biżżejjed kapaċità biex jakkomoda l-membri kollha tal-ekwipaġġ li jkunu preżenti fl-istess hin u b'aċċess għall-ikel u x-xorb;
- (4) “akkomodazzjoni xierqa” tfisser, għall-iskop ta' standby, dmir maqsum u ta' mistrieħ, kamra separata għal kull membru tal-ekwipaġġ li tinsab f'ambjent kwiet u mghammar b'sodda, li hija ventilata biżżejjed, għandha mekkanizmu biex jirregola t-temperatura u l-intensità tad-dawl, u b'aċċess għall-ikel u x-xorb;

▼M3

- (5) “ekwipaġġ tat-titjira supplimentari” tfisser ekwipaġġ ta’ titjira li jinkludi iktar min-numru minimu mehtieg biex jopera l-inġenju tal-ajru, li jippermetti lil kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jhalli l-kariga assenjata, għall-iskop ta’ mistrieħ meħud matul it-titjira, u li jiġi sostitwit minn membru ieħor tal-ekwipaġġ tat-titjira bi kwalifiki xierqa;
  - (6) “pawża” tfisser perjodu ta’ żmien matul il-perjodu tad-dmir tat-titjira, iqsar minn perjodu ta’ mistrieħ, li jghodd bhala dmir u li matulu l-membri tal-ekwipaġġ ikun hieles mill-kompiti kollha;
  - (7) “rappurtar tard” tfisser il-posponiment ta’ FDP skedat mill-operatur qabel ma membru tal-ekwipaġġ ikun telaq mill-post ta’ mistrieħ;
  - (8) “skeda ta’ hinijiet irregolari” tfisser roster ta’ membru tal-ekwipaġġ li tfixx l-oportunità ta’ rqaad matul l-aħjar perjodu ta’ hin ta’ rqaad billi tinkludi FDP jew kombinazzjoni ta’ FDPs li jitrakkbu, jibdwu jew jispiċċaw matul kwalunkwe parti tal-ġurnata jew tal-lejl fejn il-membri tal-ekwipaġġ ikun akklimatizzati; Skeda jista’ jkollha hinijiet irregolari minhabba li s-servizz jista’ jibda kmieni, jispiċċa tard jew minhabba xiftijiet ta’ biljejl.
- (a) “tip kmieni” ta’ skeda ta’ hinijiet irregolari tfisser:
- (i) f’każ ta’ “bidu bikri” perjodu ta’ dmir li jibda fil-perjodu bejn il-05:00 u s-05:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzati il-membri tal-ekwipaġġ; kif ukoll
  - (ii) f’każ ta’ “tmien fit-tard” perjodu ta’ dmir li jispiċċa fil-perjodu bejn il-23:00 u s-01:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzati il-membri tal-ekwipaġġ.
- (b) “tip tard” ta’ skeda ta’ hinijiet irregolari tfisser:
- (i) f’każ ta’ “bidu bikri” perjodu ta’ dmir li jibda fil-perjodu bejn il-05:00 u s-06:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzati il-membri tal-ekwipaġġ; kif ukoll
  - (ii) f’każ ta’ “tmien fit-tard” perjodu ta’ dmir li jispiċċa fil-perjodu bejn 00:00 u s-01:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzati il-membri tal-ekwipaġġ.
- (9) “dmir biljejl” tfisser perjodu ta’ dmir li jitrakkebb fi kwalunkwe parti tal-perjodu bejn is-02:00 u l-04:59 fiż-żona tal-hin li fiha jkun akklimatizzati l-ekwipaġġ;
- (10) “dmir” tfisser kwalunkwe komputu li membru tal-ekwipaġġ iwettaq għall-operatur, inkluż xogħol f’titjir, xogħol amministrattiv, li jagħti jew jirċievi taħriġ u verifiki, pożizzjonament, u xi elementi ta’ dmir ta’ standby;
- (11) “perjodu ta’ dmir” tfisser perjodu li jibda meta membru tal-ekwipaġġ ikun mitlub minn operatur biex jirrapporta għal jew biex jibda xogħol u jispiċċa meta dik il-persuna tkun hielsa mid-dmirijiet kollha, inkluż id-dmir ta’ wara t-titjira;
- (12) “perjodu tad-dmir tat-titjira (flight duty period ‘FDP’)” tfisser perjodu li jibda meta l-membri tal-ekwipaġġ ikun mitlub li jirrapporta għax-xogħol, li jinkludi settur jew sensiela ta’ setturi, u jispiċċa meta l-inġenju tal-ajru finalment jieqaf u l-magni jkunu ntfew, fi tmien l-aħhar settur li fuqu l-membri tal-ekwipaġġ jaġixxi bhala membri operattivi tal-ekwipaġġ;

▼ **M13**

- (13) “hin tat-titjira” tfisser, għall-ajruplani, il-hin bejn meta l-inġenju tal-ajru jiċċaqilaq għall-ewwel darba mill-post fejn ikun ipparkjat għall-iskop li jitlaq, sa meta jieqaf fil-post ippjanat għall-ipparkjar u l-magni u l-iskrejjien kollha jkunu ntfew;

▼ **M3**

- (14) “bażi tas-servizz” tfisser il-post, assenjat mill-operatur lill-membri tal-ekwipaġġ, li minnu l-membri tal-ekwipaġġ normalment jibda u jispicċa perjodu ta’ dmir jew sensiela ta’ perjodi ta’ dmir u fejn, f’kundizzjonijiet normali, l-operatur ma jkunx responsabbli għall-akkomodazzjoni tal-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernat;
- (15) “jum lokali” tfisser perjodu ta’ 24 siegħa li jibda f’00:00 hin lokali;
- (16) “lejl lokali” tfisser perjodu ta’ 8 sigħat li jsehh bejn l-22:00 u t-08:00 hin lokali;
- (17) “membru operattiv tal-ekwipaġġ” tfisser membru tal-ekwipaġġ li jwettaq dmirijiet f’inġenju tal-ajru waqt settur;
- (18) “pożizzjonament” tfisser it-trasferiment ta’ membru mhux operattiv tal-ekwipaġġ minn post għal ieħor, fuq it-talba tal-operatur esklużi:
- il-hin tal-vjaġġ mill-post ta’ mistrieħ privat għall-post mahsub għar-rappurtar fil-bażi tas-servizz u viċe versa, u
  - il-hin għat-trasferiment lokali mill-post ta’ mistrieħ għall-bidu tad-dmirijiet u viċe versa;
- (19) “faċilità ta’ mistrieħ” tfisser sodda jew sit b’appoġġ xieraq għar-riġlejn u s-saqajn sabiex membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jorqdu abbord inġenju tal-ajru.
- (20) “riżerva” tfisser perjodu ta’ żmien definit li matulu membru tal-ekwipaġġ ikun mitlub mill-operatur li jkun disponibbli sabiex jirċievi assenjazzjoni għal FDP, pożizzjonament jew dmirijiet ohra, innotifikat minn tal-anqas 10 sigħat qabel.
- (21) “perjodu ta’ mistrieħ” tfisser perjodu ta’ żmien kontinwu, mhux interrott u definit, wara d-dmir jew qabel id-dmir, li matulu membru tal-ekwipaġġ ikun hieles mid-dmirijiet kollha, id-dmir ta’ standby u r-riżerva.
- (22) “rotazzjoni” huwa dmir jew sensiela ta’ dmirijiet, inkluż tal-inqas dmir ta’ titjira waħda u perjodi ta’ mistrieħ ‘il barra mill-bażi tas-servizz, li jibda mill-bażi tas-servizz u li jintemm mar-ritorn fil-bażi tas-servizz għal perjodu ta’ mistrieħ fejn l-operatur ma jibqax responsabbli għall-akkomodazzjoni tal-membri tal-ekwipaġġ.
- (23) “gurnata waħda hielsa mid-dmir” tfisser, għall-iskop ta’ konformità mad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva tal-Kunsill 2000/79/KE ⁽¹⁾, hin hieles mid-dmirijiet kollha u mid-dmir ta’ standby li tikkonsisti f’jum wiehed u żewġt il-jiem lokali, li jiġi nnotifikat minn qabel. Perjodu ta’ mistrieħ jista’ jiġi inkluż bħala parti mill-gurnata waħda hielsa mis-servizz.
- (24) “settur” tfisser il-parti ta’ FDP bejn meta l-ajruplan jiċċaqilaq għall-ewwel darba sa meta jieqaf wara l-inżul fil-post tal-parkeġġ ippjanat.
- (25) “dmir ta’ standby” tfisser perjodu ta’ żmien innotifikat minn qabel u definit li waqtu membru tal-ekwipaġġ ikun mitlub mill-operatur biex ikun disponibbli sabiex jirċievi assenjazzjoni għal titjira, pożizzjonament jew dmirijiet ohra mingħajr perjodu ta’ mistrieħ fil-frattemp.

⁽¹⁾ ĠU L 302, 1.12.2000, p. 57.

▼M3

- (26) “dmir ta’ standby fl-ajruport” tfisser standby imwettaq fl-ajruport;
- (27) “dmir ieħor ta’ standby” tfisser standby kemm fid-dar jew f’akkomodazzjoni xierqa;
- (28) “window of circadian low (‘WOCL’)” tfisser il-perjodu bejn is-02:00 u s-05:59 fiż-żona tal-hin li għaliha membru tal-ekwipaġġ ikun akklimatizzat.

ORO.FTL.110 Responsabbiltajiet tal-operatur

Operatur għandu:

- (a) jippubblika r-rosters tax-xogħol kmieni biżżejjed biex jipprovdi l-opportunità li l-membri tal-ekwipaġġ jipplanaw mistrieħ xieraq;
- (b) jiżgura li l-perjodi tad-dmirijiet tat-titjir ikunu pplanati b’mod li jippermettu li l-membri tal-ekwipaġġ jibqgħu hielsa biżżejjed mill-gheja biex ikunu jistgħu joperaw f’livell sodisfaċenti ta’ sikurezza fiċ-ċirkostanzi kollha.
- (ċ) jispeċifika l-hinijiet ta’ rappurtar li jippermettu ħin suffiċjenti għad-dmirijiet fuq l-art;
- (d) jikkunsidra r-relazzjoni bejn il-frekwenza u l-mudell tal-perjodi tad-dmirijiet tat-titjir u l-perjodi ta’ mistrieħ u jikkunsidra l-effetti kumulattivi ta’ sığhat twal ta’ xogħol flimkien ma’ perjodi minimi ta’ mistrieħ;
- (e) jalloka mudelli tax-xogħolli jevitaw Prattiki li jikkawżaw tfixkil serju f’modell stabbilit ta’ rquad/xogħol, bħall-alternazzjoni bejn dmirijiet matul il-ġurnata/il-lejl;
- (f) jikkonforma mad-dispożizzjonijiet dwar skedi ta’ hinijiet irregolari skont ARO.OPS.230;
- (g) jipprovdi perjodi ta’ ħin ta’ mistrieħ suffiċjenti biex il-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jegħlbu l-effetti tad-dmirijiet ta’ qabel u jkunu mistrieħa biżżejjed mal-bidu tal-perjodu tad-dmir tat-titjir li jkun imiss;
- (h) jippjana perjodi ta’ mistrieħ u ta’ rkupru estiżi u rikorrenti u jinnotifika lill-membri tal-ekwipaġġ kmieni biżżejjed;
- (i) jippjana d-dmirijiet tat-titjira sabiex jintemmu fi żmien il-perjodu tad-dmir tat-titjira permissibbli filwaqt li jikkunsidra l-ħin meħtieġ għad-dmirijiet ta’ qabel it-titjira, is-settur u l-hinijiet ta’ tibdil bejn il-wasla u tluq (turnaround);
- (j) jibdel l-iskeda u/jew l-arranġamenti tal-ekwipaġġ jekk l-operazzjoni effettiva taqbeż il-perjodu tad-dmir tat-titjira f’aktar minn 33 % tad-dmirijiet tat-titjiriet f’dik l-iskeda matul il-perjodu staġonali ta’ dik l-iskeda.

ORO.FTL.115 Responsabbiltajiet tal-membri tal-ekwipaġġ

Il-membri tal-ekwipaġġ għandhom:

- (a) jikkonformaw mal-punt CAT.GEN.MPA.100 (b) tal-Anness IV (il-Parti-CAT); kif ukoll
- (b) jagħmlu użu tajjeb mill-opportunitajiet u mill-faċilitajiet ipprovduti għall-mistrieħ, u għandhom jipplanaw u jużaw il-perjodi ta’ mistrieħ tagħhom tajjeb.

▼ M3

ORO.FTL.120 Ġestjoni tar-riskju tal-gheja (Fatigue risk management - FRM)

- (a) Meta FRM hija mehtieġa minn din is-Subparti, jew minn speċifikazzjoni ta' ċertifikazzjoni applikabbli, l-operatur għandu jstabbilixxi, jimplimenta u jzomm FRM bħala parti integrali mis-sistema ta' ġestjoni tiegħu. L-FRM għandha tiżgura l-konformità mar-rekwiżiti essenzjali fil-punti 7.f, 7.g u 8.f tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. L-FRM għandha tkun deskritta fil-manwal tal-operat.
- (b) L-FRM stabbilita, implimentata u miżmuma għandha tipprovdi għal titjib kontinwu fil-prestazzjoni globali tal-FRM u għandha tinkludi:
- (1) deskrizzjoni tal-filosofija u tal-prinċipji tal-operatur fir-rigward tal-FRM, imsejha l-politika tal-FRM;
  - (2) dokumentazzjoni tal-proċessi tal-FRM, inkluż proċess biex il-persunal ikun jaf ir-responsabbiltajiet tiegħu u l-proċedura biex jemenda din id-dokumentazzjoni;
  - (3) prinċipji u għarfien xjentifiċi;
  - (4) proċess ta' identifikazzjoni tal-perikli u valutazzjoni tar-riskju li jippermettu ġestjoni operattiva fuq bażi kontinwa tar-riskju(i) tal-operatur li jirrizulta(w) minn gheja ta' membru tal-ekwipaġġ;
  - (5) proċess ta' tnaqqis tar-riskju li jipprovdi sabiex l-azzjonijiet ta' rimedju jiġu implimentati fil-pront, li huma neċessarji sabiex jitnaqqas b'mod effettiv ir-riskju(i) tal-operatur li jirrizulta(w) mill-gheja ta' membru tal-ekwipaġġ u għal monitoraġġ kontinwu u valutazzjoni regolari ta' tnaqqis tar-riskji ta' gheja miksub minn dawn l-azzjonijiet;
  - (6) proċessi ta' assigurazzjoni tas-sikurezza tal-FRM;
  - (7) proċessi ta' promozzjoni tal-FRM
- (c) L-FRM għandha tikkorrispondi mal-iskema ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir, id-daqs tal-operatur u n-natura u l-kumplessità tal-attivitajiet tiegħu, u għandha tqis il-perikli u r-riskji assoċjati magħhom inerenti f'dawn l-attivitajiet u l-iskema ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir applikabbli.
- (d) L-operatur għandu jiehu azzjonijiet ta' tnaqqis meta l-proċess ta' assigurazzjoni tas-sikurezza tal-FRM juri li l-prestazzjoni tas-sikurezza mehtieġa mhix qed tinzamm.

ORO.FTL.125 Skemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir

- (a) L-operaturi għandhom jstabbilixxu, jimplimentaw u jzommu skemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir li jkunu xierqa għat-tip(i) ta' operazzjoni mwettqa u li jikkonformaw mar-Regolament (KE) Nru 216/2008, din is-Subparti u leġiżlazzjoni applikabbli ohra, inkluża d-Direttiva 2000/79/KE.
- (b) Qabel ma jiġu implimentati, l-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir, inkluża kwalunkwe FRM relattiva fejn mehtieġ, għandhom ikunu approvati mill-awtorità kompetenti.
- (c) Biex juri l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u din is-Subparti, l-operatur għandu japplika l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli adottati mill-Aġenzija. Alternattivament, jekk l-operatur ikun irid jiddevja minn dawk l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni f'konformità mal-Artikolu 22(2) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, għandu jipprovdi deskrizzjoni shiha tad-devjazzjoni mahsuba lill-awtorità kompetenti qabel ma jimplimentaha. Id-deskrizzjoni għandha tinkludi kwalunkwe reviżjoni fil-manwali jew fil-proċeduri li jistgħu jkunu rilevanti, kif ukoll valutazzjoni li turi li r-rekwiżiti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u ta' din is-Subparti ntlahqu.

▼ M3

- (d) Għall-iskop tal-punt ARO.OPS.235(d), fi żmien sentejn mill-implimentazzjoni ta' devjazzjoni jew ta' deroga, l-operatur għandu jiġbor dejta dwar id-devjazzjoni jew id-deroga mogħtija u janalizza dik id-dejta billi juża prinċipji xjentifiċi bil-ghan li jevalwa l-effetti tad-devjazzjoni jew tad-deroga fuq l-għeja tal-ekwipaġġ tal-ajru. Din l-analiżi għandha tingħata fil-forma ta' rapport lill-awtorità kompetenti.

TAQSIMA 2

*Operaturi tat-trasport tal-ajru kummerċjali***ORO.FTL.200 Bażi tas-servizz**

Operatur għandu jassenja bażi tas-servizz lil kull membru tal-ekwipaġġ.

ORO.FTL.205 Perjodu tad-dmir tat-titjira (Flight duty period - FDP)

(a) L-operatur għandu:

- (1) jiddefinixxi l-hinijiet ta' rappurtar xierqa għal kull operazzjoni individwali b'kunsiderazzjoni għal ORO.FTL.110(c);
- (2) jistabbilixxi proċeduri li jispeċifikaw kif il-kmandant għandu, fil-każ ta' ċirkostanzi speċjali li jistgħu jwasslu għall-għeja gravi, u wara konsultazzjoni mal-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernati, inaqas il-hin tad-dmir fuq titjira u/jew iżid il-hin ta' mistrieħ biex jelimina kull effett hażin fuq is-sikurezza tat-titjira;

(b) FDP massimu bażiku ta' kuljum

- (1) L-FDP massimu ta' kuljum mingħajr l-użu ta' estensjonijiet għall-membri tal-ekwipaġġ akklimatizzati għandu jkun skont it-tabella li ġejja:

Tabella 2

FDP massimu ta' kuljum — Membri tal-ekwipaġġ akklimatizzati

Bidu ta' FDP f'hin ta' referenza	Setturi 1-2	Settur 3	Settur 4	Settur 5	Settur 6	Settur 7	Settur 8	Settur 9	Settur 10
0600–1329	13:00	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00
1330–1359	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00
1400–1429	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
1430–1459	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
1500–1529	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
1530–1559	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00
1600–1629	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00
1630–1659	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00	09:00
1700–0459	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00	09:00
0500–0514	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
0515–0529	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
0530–0544	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
0545–0559	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00

▼ **M3**

- (2) L-FDP massimu ta' kuljum meta l-membri tal-ekwipaġġ ikunu fi stat mhux maghruf ta' akklimatizzazzjoni għandu jkun skont it-tabella li ġejja:

Tabella 3

Membri tal-ekwipaġġ fi stat mhux maghruf ta' akklimatizzazzjoni

FDP massimu ta' kuljum skont is-setturi						
1–2	3	4	5	6	7	8
11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00

- (3) L-FDP massimu ta' kuljum meta l-membri tal-ekwipaġġ ikunu fi stat mhux maghruf ta' akklimatizzazzjoni u l-operatur ikun implimenta FRM għandu jkun skont it-tabella li ġejja:

Tabella 4

Membri tal-ekwipaġġ fi stat mhux maghruf ta' akklimatizzazzjoni skont l-FRM

Il-valuri fit-tabella li ġejja jistgħu japplikaw sakemm l-FRM tal-operatur twettaq monitoraġġ kontinwu u turi li l-prestazzjoni tas-sikurezza mehtieġa qed tinżamm.

FDP massimu ta' kuljum skont is-setturi						
1–2	3	4	5	6	7	8
12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00

- (c) FDP b'hin differenti ta' rappurtar għall-ekwipaġġ tat-titjira u għall-ekwipaġġ tal-kabina.

Kull meta l-ekwipaġġ tal-kabina jkun jehtieġ aktar hin mill-ekwipaġġ tat-titjira għall-ghoti ta' informazzjoni qabel it-titjira tagħhom għall-istess settur jew sensiela ta' setturi, l-FDP tal-ekwipaġġ tal-kabina jista' jiġi estiż bid-differenza fil-hin ta' rappurtar bejn l-ekwipaġġ tal-kabina u l-ekwipaġġ tat-titjira. Id-differenza m'għandhiex taqbez siegħa. L-FDP massimu ta' kuljum għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun ibbażat fuq il-hin li fih l-ekwipaġġ tat-titjira jirrapporta għall-FDP tiegħu, iżda l-FDP għandu jibda mill-hin tar-rapport tal-ekwipaġġ tal-kabina.

- (d) L-FDP massimu ta' kuljum għal membri tal-ekwipaġġ li jkunu akklimatizzati bl-użu ta' estensjonijiet mingħajr mistrieħ mehud waqt it-titjira.

- (1) L-FDP massimu ta' kuljum jista' jiġi estiż sa massimu ta' siegħa mhux aktar minn darbtejn f'7 ijiem konsekuttivi. F'dak il-każ:

(i) il-perjodi minimi ta' mistrieħ ta' qabel it-titjira u wara t-titjira għandhom jizdiedu b'saġhtejn; jew

(ii) il-perjodu ta' wara t-titjira għandu jizdied b'4 sigħat;

- (2) Meta l-estensjonijiet jiġu użati għal FDPs konsekuttivi, il-mistrieħ miżjud ta' qabel u wara t-titjira bejn iż-żewġ FDPs estiżi mehtieġa skont is-subparagrafu 1 għandu jingħata b'mod konsekuttiv.

▼ **M3**

- (3) L-użu tal-estensjoni għandu jiġi ppjanat minn qabel, u għandu jkun limitat għal massimu ta':

- (i) 5 setturi meta d-WOCL ma tkunx imrikkba jew
- (ii) 4 setturi, meta d-WOCL tkun imrikkba b'sagħtejn jew inqas; jew
- (iii) 2 setturi, meta d-WOCL tkun imrikkba b'aktar minn sagħtejn;

- (4) L-estensjoni tal-FDP ta' kuljum massimu bażiku mingħajr mistrieħ mehud waqt it-titjira m'għandhiex tkun ikkombinata ma' estensjonijiet mogħtija minhabba mistrieħ mehud waqt it-titjira jew dmir maqsum fl-istess perjodu ta' dmir.

- (5) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw il-limiti għall-estensjonijiet tal-FDP bażiku massimu ta' kuljum skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni, b'kunsiderazzjoni għal:

- (i) l-għadd ta' setturi ta' titjir; kif ukoll
- (ii) ir-rikba tad-WOCL.

- (e) L-FDP massimu ta' kuljum bl-użu ta' estensjonijiet minhabba mistrieħ mehud matul it-titjira

L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw il-kundizzjonijiet għall-estensjonijiet tal-FDP bażiku massimu ta' kuljum skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni, b'kunsiderazzjoni għal:

- (i) l-għadd ta' setturi ta' titjir;
- (ii) il-mistrieħ minimu mehud matul it-titjira allokat għal kull membru tal-ekwipaġġ;
- (iii) it-tip ta' faċilitajiet għall-mistrieħ waqt it-titjira; kif ukoll
- (iv) iż-żieda fl-ekwipaġġ bażiku tat-titjira.

- (f) Ċirkostanzi mhux mistennija f'operazzjonijiet ta' titjir — id-diskrezzjoni tal-kmandant

- (1) Il-kundizzjonijiet li jimmodifikaw il-limiti tad-dmir tat-titjira, il-perjodi ta' dmir u ta' mistrieħ mill-kmandant fil-każ ta' ċirkostanzi mhux mistennija f'operazzjonijiet ta' titjir, li jibdeu fi jew wara l-hin tar-rappurtar, għandhom jikkonformaw ma' dan li ġej:

- (i) L-FDP massimu ta' kuljum li jirrizulta wara li jiġu applikati l-punti (b) u (e) tal-punt ORO.FTL.205 jew tal-punt ORO.FTL.220 ma jistax jizdied b'aktar minn sagħtejn sakemm ma kienx hemm zieda fl-ekwipaġġ tat-titjira, f'liema każ, il-perjodu massimu ta' dmir tat-titjira ma jistax jizdied b'aktar minn 3 sigħat;
- (ii) jekk fl-aħħar settur ta' FDP iż-żieda permessa tinqabeż minhabba ċirkostanzi mhux mistennija wara t-tluq, it-titjira tista' tkompli lejn id-destinazzjoni ppjanata jew ajrudrom alternattiv; kif ukoll
- (iii) il-perjodu ta' mistrieħ wara l-FDP jista' jitnaqqas imma qatt ma jista' jkun inqas minn 10 sigħat.

▼ **M3**

- (2) Fil-każ ta' ċirkostanzi mhux mistennija li jistgħu jwasslu għal gheja gravi, il-kmandant għandu jnaqqas il-perjodu tad-dmir tat-titjira u/jew iżid il-perjodu ta' mistrieħ biex jelimina kull effett hażin fuq is-sikurezza tat-titjira.
  - (3) Il-kmandant għandu jikkonsulta l-membri kollha tal-ekwipaġġ dwar il-livelli tal-vigilanza tagħhom qabel ma jiddeċiedi l-modifiki skont is-subparagrafi 1 u 2.
  - (4) Il-kmandant għandu jibgħat rapport lill-operatur meta FDP jiżdied jew meta perjodu ta' mistrieħ jitnaqqas skont id-diskrezzjoni tiegħu.
  - (5) Fejn iż-żieda ta' FDP jew it-tnaqqis ta' perjodu ta' mistrieħ ikun ta' aktar minn siegħa, kopja tar-rapport, li miegħu l-operatur għandu jżid il-kummenti tiegħu, għandhom jintbagħtu mill-operatur lill-awtorità kompetenti sa mhux aktar tard minn 28 jum wara li dan ikun seħħ.
  - (6) L-operatur għandu jimplementa proċess mhux punitiv għall-użu tad-diskrezzjoni deskritta skont din id-dispożizzjoni u għandu jiddeskrivih fil-manwal tal-operat.
- (g) Ċirkostanzi mhux mistennija f'operazzjonijiet ta' titjir — ir-rapportar tard

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri fil-manwal tal-operat, għar-rapportar tard fil-każ ta' ċirkostanzi mhux mistennija, skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni.

ORO.FTL.210 Il-hinijiet tat-titjir u l-perjodi tad-dmir

- (a) Il-perjodi totali ta' dmirijiet li jistgħu jiġu assenjati lil membru tal-ekwipaġġ m'għandux jaqbeż:
- (1) 60 siegħa ta' dmir f'7 ijiem konsekuttivi;
  - (2) 110 sigħat ta' dmir f'14-il jum konsekuttiv; kif ukoll
  - (3) 190 siegħa ta' dmir fi 28 jum konsekuttiv, mifruxa bl-aktar mod indaqs prattikabbli matul dak il-perjodu;
- (b) Il-hin totali ta' titjir tas-setturi li jiġu assenjati lil membru individwali tal-ekwipaġġ bħala membru operattiv tal-ekwipaġġ m'għandux jaqbeż:
- (1) 100 siegħa ta' hin ta' titjir fi 28 jum konsekuttiv;
  - (2) 900 siegħa ta' hin ta' titjir fi kwalunkwe sena kalendarja; kif ukoll
  - (3) 1 000 siegħa ta' hin ta' titjir fi 12-il xahar konsekuttiv tal-kalendarju;
- (c) Id-dmir ta' wara t-titjira għandu jgħodd bħala perjodu ta' dmir. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat tiegħu l-perjodu minimu għad-dmirijiet ta' wara t-titjira

ORO.FTL.215 Pożizzjonament

Jekk operatur jippozizzjona membru tal-ekwipaġġ, għandu japplika dan li ġej:

- (a) Il-pożizzjonamnet wara r-rapportar imma qabel l-operat għandu jingħadd bħala FDP iżda m'għandux jgħodd bħala settur;
- (b) Il-hin kollu mqatta' fuq il-pożizzjonament għandu jgħodd bħala perjodu ta' dmir.

▼ **M3****ORO.FTL.220 Dmir maqsum**

Il-kundizzjonijiet biex jiġi estiż l-FDP bażiku massimu ta' kuljum minhabba waqfa fuq l-art għandhom ikunu skont dan li ġej:

- (a) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw l-elementi li ġejjin għal dmir maqsum skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni:

(1) it-tul ta' żmien minimu ta' waqfa fuq l-art; kif ukoll

(2) il-possibbiltà li jestendu l-FDP preskritt fil-punt ORO.FTL.205(b) meta jiġu kkunsidrati t-tul tal-waqfa fuq l-art, il-faċilitajiet tal-mistrieħ mogħtija lill-membri tal-ekwipaġġ u fatturi rilevanti oħra.

- (b) Il-waqfa fuq l-art għandha tghodd bis-shih bħala FDP.

- (ċ) Dmir maqsum m'għandux isegwi perjodu ta' mistrieħ imnaqqas.

ORO.FTL.225 Dmirijiet ta' standby u dmirijiet fl-ajruport

Jekk operatur jassenja dmir ta' standby jew kwalunkwe dmir fl-ajruport lill-membri tal-ekwipaġġ, dan li ġej għandu japplika skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni:

- (a) Dmir ta' standby jew kwalunkwe dmir fl-ajruport għandu jkun fir-roster u l-bidu u t-tmiem tal-hin ta' standby għandhom jiġu ddefiniti u nnotifikati bil-quddiem lill-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernati sabiex ikollhom l-opportunità li jipplanaw il-mistrieħ xieraq.

- (b) Membru tal-ekwipaġġ jitqies li jkun fuq dmir ta' standby fl-ajruport minn meta jirrapporta fil-punt tar-rappurtar sat-tmiem tal-perjodu nnotifikat tad-dmir ta' standby fl-ajruport.

- (ċ) Id-dmir ta' standby fl-ajruport għandu jghodd bis-shih bħala perjodu ta' dmir għall-iskopijiet tal-punti ORO.FTL.210 u ORO.FTL.235.

- (d) Kull dmir fl-ajruport għandu jghodd bis-shih bħala perjodu ta' dmir u l-FDP għandu jghodd bis-shih mill-hin tar-rappurtar tad-dmir fl-ajruport.

- (e) L-operatur għandu jipprovdi akkomodazzjoni lil membru tal-ekwipaġġ li jkun fuq dmir ta' standby fl-ajruport.

- (f) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw l-elementi li ġejjin:

(1) it-tul massimu ta' kwalunkwe dmir ta' standby;

(2) l-impatt tal-hin imqatta' fuq dmir ta' standby fuq l-FDP massimu li jista' jiġi assenjat, meta jitqiesu l-faċilitajiet tal-mistrieħ ipprovduti lill-membri tal-ekwipaġġ u fatturi rilevanti oħra, bħal:

— il-htieġa ta' prontezza immedjata tal-membri tal-ekwipaġġ,

— l-interferenza tad-dmir ta' standby mal-irqad, u

— in-notifka suffiċjenti biex tipproteġi l-opportunità ta' rqad bejn is-sejha għad-dmir u l-FDP assenjat;

(3) il-perjodu minimu ta' mistrieħ wara dmir ta' standby li ma jwassalx għal assenjament ta' FDP;

▼ M3

- (4) kif għandu jingħadd il-hin imqatta' fuq dmir ta' standby minbarra d-dmir ta' standby fl-ajruport għall-iskop ta' perjodi ta' dmir kumulattivi.

ORO.FTL.230 Riżerva

Jekk operatur jassenja riżerva lill-membri tal-ekwipaġġ, għandhom japplikaw ir-rekwiżiti li ġejjin skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni:

- (a) Ir-riżerva għandha tkun fir-roster;
- (b) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw l-elementi li ġejjin:
- (1) it-tul massimu ta' kwalunkwe perjodu ta' riżerva waħda;
- (2) in-numru ta' jiem ta' riżerva konsekuttivi li jista' jiġi assenjat lil membru tal-ekwipaġġ.

ORO.FTL.235 Perjodi ta' mistrieħ

- (a) Il-perjodu minimu ta' mistrieħ fil-baži tas-servizz.

- (1) Il-perjodu minimu ta' mistrieħ ipprovdut qabel ma jitwettaq FDP li jibda mill-baži tas-servizz għandu jkun twil tal-inqas daqs il-perjodu ta' dmir preċedenti jew 12-il siegħa, skont liema minnhom huwa l-itwal.
- (2) B'deroga mill-punt (1), il-mistrieħ minimu stipulat fil-punt (b) japplika jekk l-operatur jipprovdi akkomodazzjoni xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ fil-baži tas-servizz.

- (b) Il-perjodu minimu ta' mistrieħ 'il bogħod mill-baži tas-servizz.

Il-perjodu minimu ta' mistrieħ ipprovdut qabel ma jitwettaq FDP li jibda 'l bogħod mill-baži tas-servizz għandu jkun twil tal-inqas daqs il-perjodu ta' dmir preċedenti jew 10 sigħat, skont liema minnhom huwa l-itwal. Dan il-perjodu għandu jinkludi opportunità ta' raqda ta' 8 sigħat minbarra l-hin għall-ivvjaġġar u l-htigijiet fiżjoloġiċi.

- (c) Mistrieħ imnaqqas

B'deroga mill-punti (a) u (b), l-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir jistgħu jnaqqsu l-perjodi minimi ta' mistrieħ skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli għat-tip ta' operazzjoni u billi jitqiesu l-elementi li ġejjin:

- (1) il-perjodu minimu ta' mistrieħ imnaqqas;
- (2) iż-żieda tal-perjodu ta' mistrieħ sussegwenti; kif ukoll
- (3) it-tnaqqis tal-FDP wara l-mistrieħ imnaqqas.

- (d) Perjodi ta' mistrieħ u ta' rkupru estiżi u rikorrenti

L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw il-perjodi ta' mistrieħ u ta' rkupru estiżi u rikorrenti sabiex jikkompensaw għall-gheja kumulattiva. Il-perjodu minimu ta' mistrieħ u ta' rkupru estiż u rikorrenti għandu jkun ta' 36 siegħa, inklużi 2 iljieli lokali, u fi kwalunkwe każ, il-hin bejn it-tmiem ta' perjodu ta' mistrieħ u ta' rkupru estiż u rikorrenti u l-bidu tal-perjodu ta' mistrieħ u ta' rkupru estiż li jmiss m'għandhomx ikunu aktar minn 168 siegħa. Il-perjodu ta' mistrieħ u ta' rkupru estiż u rikorrenti għandu jiżdied għal jumejn lokali darbtejn kull xahar.

▼ M3

(e) L-iskemi ta' speċifikazzjoni tal-hin tat-titjir għandhom jispeċifikaw il-perjodi ta' mistrieħ addizzjonali skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni applikabbli biex jikkompensaw għal:

- (1) l-effetti tad-differenzi fiż-żoni tal-hin u l-estensjonijiet tal-FDP;
- (2) l-gheja kumulattiva addizzjonali minhabba skedi ta' tfixkil; kif ukoll
- (3) il-bidla ta' bażi tas-servizz.

ORO.FTL.240 Nutrizzjoni

(a) Matul l-FDP għandu jkun hemm l-opportunità għal ikla u xarba biex jiġi evitat tnaqqis fil-prestazzjoni ta' membru tal-ekwipaġġ, speċjalment meta l-FDP jaqbez is-sitt (6) sigħat.

(b) Operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat tiegħu kif tkun żgurata n-nutrizzjoni tal-membri tal-ekwipaġġ matul FDP.

ORO.FTL.245 Rekords tal-baži tas-servizz, il-hinijiet tat-titjir u l-perjodi ta' dmir u ta' mistrieħ

(a) Operatur għandu jzomm, għal perjodu ta' 24 xahar:

- (1) Rekords individwali għal kull membru tal-ekwipaġġ inkluż:
  - (i) il-hinijiet tat-titjir;
  - (ii) il-bidu, it-tul u t-tmiem ta' kull perjodu ta' dmir u FDP;
  - (iii) il-perjodi ta' mistrieħ u granet hielsa mid-dmirijiet kollha; kif ukoll
  - (iv) il-baži tas-servizz assenjata
- (2) Rapporti dwar il-perjodi ta' dmir tat-titjir estiżi u perjodi ta' mistrieħ imnaqqsa.

(b) Fuq talba, l-operatur għandu jipprovdi kopji tar-rekords individwali tal-hinijiet tat-titjiriet, il-perjodi ta' dmir u l-perjodi ta' mistrieħ għal:

- (1) il-membri tal-ekwipaġġ ikkonċernat; kif ukoll
- (2) operatur ieħor, fir-rigward ta' membru tal-ekwipaġġ li huwa jew li jsir membru tal-ekwipaġġ tal-operatur ikkonċernat.

(c) Ir-rekords imsemmija fil-punt CAT.GEN.MPA.100(b)(5) fir-rigward ta' membri tal-ekwipaġġ li jwettqu dmirijiet għal iktar minn operatur wieħed għandhom jinżammu għal perjodu ta' 24 xahar.

ORO.FTL.250 Tahriġ fil-ġestjoni tal-gheja

(a) L-operatur għandu jipprovdi tahriġ inizjali u rikorrenti dwar il-ġestjoni tal-gheja għall-membri tal-ekwipaġġ, għall-persunal responsabbli għat-tnejn u l-manutenzjoni tar-rosters tal-ekwipaġġ u għall-persunal tal-ġestjoni kkonċernat.

(b) Dan it-tahriġ għandu jsegwi programm ta' tahriġ stabbilit mill-operatur u jkun deskritt fil-manwal tal-operat. Is-sillabu tat-tahriġ għandu jkopri l-kawżi possibbli u l-effetti tal-gheja u l-kontramizura għall-gheja.

▼ **M14***Appendiċi I*

DIKJARAZZJONI					
skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 dwar l-operazzjonijiet bl-ajru					
Operatur Isem: Il-post li fih l-operatur ikollu s-sede prinċipali tiegħu jew, jekk l-operatur ma jkollu ebda sede prinċipali, il-post li fih l-operatur huwa stabbilit jew jirrisjedi u l-post li minnu jiġu diretti l-operazzjonijiet: Isem u dettalji ta' kuntatt tal-manijer responsabbli:					
Operazzjoni tal-inġenju tal-ajru					
Data tal-bidu tal-operazzjoni jew data tal-applikabbiltà tal-bidla:					
Informazzjoni dwar l-inġenju tal-ajru, l-operat u l-organizzazzjoni tal-ġestjoni tal-ajrunavigabbiltà kontinwa ⁽¹⁾ :					
MSN tal-inġenju tal-ajru	Tip ta' inġenju tal-ajru	Reġistrazzjoni tal-inġenju tal-ajru ⁽²⁾	Baži ewlenija	Tip(i) ta' operazzjoni ⁽³⁾	Organizzazzjoni responsabbli għall-ġestjoni tal-ajrunavigabbiltà kontinwa ⁽⁴⁾
Fejn applikabbli, dettalji tal-approvazzjonijiet fil-pussess (mad-dikjarazzjoni ehmeż lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi, inklużi approvazzjonijiet speċifiċi mogħtija minn pajjiż terz, jekk applikabbli).					
Fejn applikabbli, dettalji tal-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati fil-pussess (ehmeż l-awtorizzazzjonijiet, jekk applikabbli).					
Fejn applikabbli, lista ta' mezzi ta' konformità alternattivi b'referenzi għall-AMCs assoċjati li huma jissostitwixxu (ehmeż l-AltMoC).					
Stqarrijiet					
☐ L-operatur jikkonforma, u se jkompli jikkonforma, mar-rekwiżiti essenzjali stabbiliti fl-Anness V tar-Regolament (UE) 2018/1139 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u mar-rekwiżiti tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.					
☐ Id-dokumentazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni, inkluż il-manwal tal-operat, hija konformi mar-rekwiżiti tal-Anness III (il-Parti-ORO), tal-Anness V (il-Parti-SPA), tal-Anness VI (il-Parti-NCC), jew tal-Anness VIII (il-Parti-SPO) tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 u t-titjiriet kollha se jitwettqu skont id-dispożizzjonijiet tal-manwal tal-operat kif meħtieġ mill-punt ORO.GEN.110(b) tal-Anness III ta' dak ir-Regolament.					
☐ L-inġenji tal-ajru kollha li jithaddmu għandhom ċertifikat validu tal-ajrunavigabbiltà skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 jew jissodisfaw ir-rekwiżiti speċifiċi tal-ajrunavigabbiltà applikabbli għall-inġenji tal-ajru reġistrati f'pajjiż terz u soġġetti għal ftehim ta' kiri.					
☐ Il-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom liċenzja skont l-Anness I tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011 kif meħtieġ skont il-punt ORO.FC.100(c) tal-Anness III tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, fejn applikabbli, huma mħarrġa skont is-Subparti CC tal-Anness III tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.					
☐ (Jekk applikabbli) L-operatur implimenta u wera l-konformità ma' standard tal-industrija rikonoxxut. Referenza tal-istandard: Korp taċ-ċertifikazzjoni: Data tal-aħħar approvazzjoni tal-konformità:					

▼ **M14**

☐ L-operatur irid jinnotifika lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe bidla fiċ-ċirkostanzi li taffettwa l-konformità tiegħu mar-rekwiżiti essenzjali stabbiliti fl-Anness V tar-Regolament (UE) 2018/1139 u mar-rekwiżiti tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 kif iddikjarat lill-awtorità kompetenti permezz ta' din id-dikjarazzjoni u bi kwalunkwe bidla fl-informazzjoni u fil-listi tal-AltMoC inklużi fi u annessi ma' din id-dikjarazzjoni, kif mehtieg mill-punt ORO.GEN.120(a) tal-Anness III tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.

☐ L-operatur jikkonferma li l-informazzjoni żvelata f'din id-dikjarazzjoni hija korretta.

Data, isem u firma tal-manijer responsabbli

- (1) Jekk ma jkunx hemm biżżejjed spazju biex l-informazzjoni tiġi elenkata fl-isparzu tad-dikjarazzjoni, l-informazzjoni għandha tiġi elenkata f'anness separat. L-anness għandu jiġi datat u ffirmat.
- (2) Jekk l-inġenju tal-ajru jkun irreġistrat ukoll b'detentur ta' AOC, speċifika n-numru tal-AOC tad-detentur tal-AOC.
- (3) "Tip (i) ta' operazzjoni" tirreferi għat-tipi ta' operazzjonijiet imwettqa b'dan l-inġenju tal-ajru, eż. operazzjonijiet mhux kummerċjali jew operazzjonijiet speċjalizzati bħal titjiriet ta' fotografija mill-ajru, titjiriet ta' reklamar mill-ajru, titjiriet tal-midja tal-ahbarijiet, titjiriet tat-televiżjoni u tal-films, operazzjonijiet bil-paraxut, skydiving, titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni.
- (4) L-informazzjoni dwar l-organizzazzjoni responsabbli għall-ġestjoni tal-ajrunavigabbiltà kontinwa tinkludi l-isem tal-organizzazzjoni, l-indirizz u r-referenza tal-approvazzjoni.

▼B*ANNEX IV***OPERAZZJONIJIET TAT-TRASPORT KUMMERĊJALI BL-AJRU****[IL-PARTI-CAT]****IS-SUBPARTI A****REKWIŻITI ĠENERALI****CAT.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu.

▼M13**▼B***TAQSIMA 1****Inġenji tal-ajru li jaħdmu bil-mutur*****CAT.GEN.MPA.100 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ**

(a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu li huma:

- (1) relatati mas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu; u
- (2) speċifikati fl-istruzzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fil-manwal tal-operat.

(b) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu:

- (1) jirrapporta lill-kmandant dwar kwalunkwe ħsara, nuqqas, funzjonament ħazin jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza, jekk dan ma jkunx ġie rrapportat diġà minn membru ieħor tal-ekwipaġġ;
- (2) jirrapporta lill-kmandant dwar kwalunkwe inċident li pperikola, jew li seta' pperikola, is-sikurezza tal-operazzjoni, jekk dan ma jkunx ġie rrapportat diġà minn membru ieħor tal-ekwipaġġ;
- (3) ikun konformi mar-rekwiżiti rilevanti tal-iskemi ta' rrapportar dwar l-okkorrenzi tal-operatur;
- (4) ikun konformi mal-limitazzjonijiet kollha fuq il-hin tat-titjir u l-hin tas-servizz (FTL) u mar-rekwiżiti tal-mistrieħ kollha applikabbli għall-attivitajiet tiegħu;
- (5) meta jwettaq xogħlijiet għal iktar minn operatur wiehed:
  - (i) iżomm ir-rekords individwali tiegħu marbutin mal-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u mal-perjodi ta' mistrieħ, kif imsemmi fir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL; u
  - (ii) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.

▼B

(c) Il-membri tal-ekwipaġġ m'għandux iwettaq xogħlijiet fuq inġenju tal-ajru:

- (1) meta jkun taht l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew tal-alkohol jew meta ma jkunx jiflah minhabba xi ferita, gheja, medikazzjoni, mard jew raġunijiet simili oħrajn;
- (2) sa ma jkun għadda perjodu raġonevoli taż-żmien wara li jkun mar joghds fl-ilma fond jew wara li jkun ta d-demm;
- (3) jekk ma jissodisfax ir-rekwiżiti mediċi applikabbli;
- (4) jekk ikollu dubju dwar jekk hux kapaċi jaqdi il-kompiti assenjati lilu; jew
- (5) jekk hu jkun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn gheja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew inkella ma jkunx jiflah, tant li t-titjira tista' titqiegħed fil-periklu.

CAT.GEN.MPA.105 Responsabbiltajiet tal-kmandant

(a) Minbarra li jikkonforma mal-punt CAT.GEN.MPA.100, il-kmandant għandu:

- (1) ikun responsabbli għas-sikurezza tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, tal-passiġġiera kollha u tal-merkanzija kollha abbord, minn x'hin jitla' abbord l-inġenju tal-ajru sa ma jōhroġ minnu fi tmiem it-titjira;
- (2) ikun responsabbli għat-thaddim u s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru:
  - (i) għall-ajruplani, mill-mument li fih l-ajruplan ikun lest biex jitmexxa halli jnsaq qabel it-tluġ tiegħu, sal-mument li fl-aħħar jieqaf għal kolloxx fi tmiem it-titjira u l-magna/il-magni li tkun intużat/ikunu ntuzaw bħala unità/unitajiet primarja/primarji ta' propulsjoni tkun intfiet/ikunu ntfew;
  - (ii) għall-ħelikopters, meta r-rotors ikunu qed iduru;
- (3) ikollu l-awtorità jagħti l-ordnijiet kollha u jiehu kwalunkwe azzjoni li tkun xierqa biex tkun żgurata s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni u/jew tal-proprjetà li jkun hemm fih, skont il-punt 7.c. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
- (4) ikollu l-awtorità jnizzel minn fuq l-inġenju tal-ajru lil kwalunkwe persuna, jew kwalunkwe parti mit-tagħbija, li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;
- (5) ma jhallix lil persuna tingarr fl-inġenju tal-ajru jekk din tidher li tkun taht l-influwenza tal-alkohol jew tad-droga, tant li x'aktarx tipperikola s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;
- (6) ikollu d-dritt jirrifjuta li jittrasporta passiġġieri li mhumiex ammissibbli, persuni deportati jew persuni li jkunu fil-kustodja tal-pulizija, jekk il-garr tagħhom iżid ir-riskju għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;

▼B

- (7) jiżgura li l-passiġġieri kollha jkunu mgħarrfa dwar fejn jinsabu l-hruġ tal-emergenza u dwar fejn jinsab it-tagħmir tal-emergenza u tas-sikurezza rilevanti, kif ukoll dwar l-użu ta' dan it-tagħmir;
- (8) jiżgura li jkun hemm konformità mal-proċeduri operattivi kollha u mal-listi kollha ta' kontroll skont il-manwal tal-operat;
- (9) ma jippermetti lill-ebda membru tal-ekwipaġġ iwettaq kwalunkwe attività matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira, hlief il-kompiti meħtieġa għat-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru;

▼M8

- (10) iżgura li:
  - (i) ir-registraturi tat-titjira ma jiġux inattivati jew mitfija matul it-titjira;
  - (ii) fil-każ ta' okkorrenza għajr aċċident jew inċident serju li għandu jiġi rrapportat skont il-punt ORO.GEN.160(a), ir-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira ma jithassrux apposta; kif ukoll
  - (iii) fil-każ ta' aċċident jew inċident serju, jew jekk iż-żamma tar-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira tkun immexxija mill-awtorità ta' investigazzjoni:
    - (A) ir-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira ma jithassrux apposta;
    - (B) ir-registraturi tat-titjira jiġu dizattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; kif ukoll
    - (C) jittiehdu miżuri ta' prekawżjoni għaž-żamma tar-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira qabel ma jiġi evakwat il-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

▼B

- (11) jiddeċiedi dwar l-aċċettazzjoni ta' inġenju tal-ajru li jkollu ħsarat li ma jippermettulux li jahdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (CDL) jew il-lista tat-tagħmir minimu (MEL);

▼M14

- (12) jiżgura li l-ispezzjoni ta' qabel it-titjira twettqet skont ir-rekwiżiti tal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (UE) Nru 1321/2014;
- (13) ikun issodisfat li t-tagħmir ta' emergenza rilevanti għadu faċilment aċċessibbli biex jintuza minnufih;
- (14) jirrekordja, fit-tmiem tat-titjira, id-*data* dwar l-utilizzazzjoni u d-difetti kollha magħrufa jew suspettati tal-inġenju tal-ajru fir-registru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fir-registru tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru biex tiġi żgurata s-sikurezza kontinwa tat-titjira.

▼B

- (b) Il-kmandant, jew il-bdot li f'idejh tkun giet fdata t-titjira, għandu, fi kwalunkwe sitwazzjoni ta' emergenza li tkun teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjata, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jqis bħala meħtieġa f'dawk iċ-ċirkustanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawk il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.
- (c) Kull meta inġenju tal-ajru, waqt it-titjira, jkun immanuvrat b'reazzjoni għal avvż ta' riżoluzzjoni (RA) mis-sistema għall-prevenzjoni tal-ħabti fl-ajru (ACAS), il-kmandant għandu jibgħat rapport tal-ACAS lill-awtorità kompetenti.
- (d) Perikli ta' ħbit u ħbit ma' għasafar:
  - (1) Kull meta jiġi osservat periklu ta' ħbit potenzjali ma' għasafar, il-kmandant għandu jinforma lill-unità tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) hekk kif l-ammont ta' xogħol tal-ekwipaġġ tat-titjira jkun jippermetti dan.

▼B

- (2) Kull meta inġenju tal-ajru li għalih il-kmandant huwa responsabbli jahbat ma' ghasafar b'mod li ssir hsara sostanzjali fl-inġenju tal-ajru jew li jkun hemm telf jew funzjonament hażin ta' kwalunkwe servizz essenzjali, wara l-inżul il-kmandant għandu jibgħat rapport bil-miktub lill-awtorità kompetenti dwar il-ħbit mal-ghasafar.

▼M14

- (e) Il-kmandant għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluża tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.

▼B**CAT.GEN.MPA.110 Awtorità tal-kmandant**

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiżgura li l-persuni kollha li jkunu qed jingarru fl-inġenju tal-ajru jobdu l-ordnijiet leġittimi kollha mogħtija mill-kmandant biex tkun żgurata s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni jew tal-proprjetà li jkun hemm fih.

CAT.GEN.MPA.115 Persunal jew membri tal-ekwipaġġ fil-kompartiment tal-passiġġieri, minbarra l-ekwipaġġ tal-kabina

L-operatur għandu jiżgura li l-persunal jew il-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-passiġġieri ta' inġenju tal-ajru, minbarra l-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina:

- (a) ma jithawdux mill-passiġġieri mal-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina;
- (b) ma jokkupawx il-postijiet assenjati lill-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ;
- (c) ma jfixklux lill-membri operattivi tal-ekwipaġġ tal-kabina fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

CAT.GEN.MPA.120 Lingwa komuni

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

▼M5**CAT.GEN.MPA.124 Taxiing tal-inġenji tal-ajru**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għat-taxiing tal-inġenji tal-ajru sabiex jiżgura operat b'mod sikur u sabiex tiżdied is-sikurezza tar-runway.

▼B**CAT.GEN.MPA.125 Sewqan tal-ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

- (a) tkun b'dot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (b) tkun inġenju mill-operatur u:
  - (1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju;
  - (3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri;
  - (4) u tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

CAT.GEN.MPA.130 Thaddim tar-rotor — il-helikopters

Ir-rotor tal-helikopter għandu jitqabba bil-magni biss għall-ghanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm b'dot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

▼B**CAT.GEN.MPA.135 Dhul fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira**

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-ebda persuna, minbarra membru tal-ekwipaġġ tat-titjira assenjat fuq titjira, ma jidhol jew jingarr fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, sakemm dik il-persuna ma tkunx:

- (1) membru operattiv tal-ekwipaġġ;
- (2) rappreżentant tal-awtorità kompetenti jew tal-awtorità li tkun qed tagħmel spezzjoni, jekk din il-persuna tkun mehtieġa tkun hemmhekk biex twettaq il-kompiti uffiċjali tagħha; jew
- (3) awtorizzata u tingarr skont l-istruzzjonijiet mogħtija fil-manwal tal-operat.

(b) Il-kmandant għandu jiżgura li:

- (1) id-dhul fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jikkawża l-ebda distrazzjoni jew tfixkil fl-operazzjoni tat-titjira; u
- (2) il-persuni kollha li jingarru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jkunu familjari mal-proċeduri rilevanti tas-sikurezza.

(c) Il-kmandant għandu jiehu d-deċiżjoni finali dwar id-dhul fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tal-kabina.

CAT.GEN.MPA.140 Tagħmir elettroniku portabbli

L-operatur m'għandu jhalli lill-ebda persuna tuża, abbord inġenju tal-ajru, tagħmir elettroniku portabbli (PED) li jista' jaffettwa hażin il-funzjonament tas-sistemi u tat-tagħmir tal-inġenju tal-ajru, u huwa għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jipprevjeni t-tali użu.

▼M13**CAT.GEN.MPA.141 Użu tal-electronic flight bags (EFBs)**

(a) Meta jintuża EFB abbord inġenju tal-ajru, l-operatur għandu jiżgura li dan ma jaffettwax b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi jew it-tagħmir tal-inġenju tal-ajru, jew il-kapaċità tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jopera l-inġenju tal-ajru.

(b) L-operatur ma għandux juża applikazzjoni tat-tip B EFB sakemm ma jkunx approvat skont is-Subparti M tal-Anness V (il-Parti SPA).

▼B**CAT.GEN.MPA.145 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord**

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

▼M14**CAT.GEN.MPA.150 Inżul ta' emergenza — l-ajruplani**

L-operatur għandu jhaddem ajruplan b'konfigurazzjoni ta' sits tal-passiġġieri ta' iktar minn 30 sit f'titjiriet fuq l-ilma, f'distanza mill-art li tkun xierqa għal inżul ta' emergenza, li tkun ta' iktar minn dik magħmula f'120 minuta b'veloċità regolari, jew ta' iktar minn 400 mil nawtiku, skont liema minn dawn ikun l-inqas, biss jekk l-ajruplan ikun konformi mad-dispożizzjonijiet għall-inżul ta' emergenza preskritti fl-ispeċifikazzjoni(jiet) ta' ċertifikazzjoni applikabbli.

▼B**CAT.GEN.MPA.155 Ġarr ta' armi tal-gwerra u ta' munizzjon tal-gwerra**

(a) L-operatur għandu jgħorr armi tal-gwerra jew munizzjon tal-gwerra bl-ajru biss f'każ li jkun inġenju approvazzjoni jagħmel dan mill-Istati kollha li l-ispażju tal-ajru tagħhom huwa ppjanat li jintuża għat-titjira.

(b) Meta jkun inġenju approvazzjoni, l-operatur għandu jiżgura li l-armi tal-gwerra u l-munizzjon tal-gwerra:

- (1) ikunu stivati fl-inġenju tal-ajru f'post li ma jkunx aċċessibbli għall-passiġġiera matul it-titjira; u

▼B

- (2) fil-każ tal-armi tan-nar, li dawn ma jkunux ikkargati.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li, qabel ma tibda titjira, il-kmandant ikun mgħarraġ bid-dettalji ta' kwalunkwe armi tal-gwerra jew munizzjon tal-gwerra li jkunu pplanati jingarru u bil-post fejn dawn ikunu jinsabu abbord l-inġenju tal-ajru.

CAT.GEN.MPA.160 Ġarr ta' armi u munizzjon sportivi

- (a) L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li kwalunkwe arma sportiva li jkun ippjanat li tingarr bl-ajru tkun irrappurtata lill-operatur.
- (b) L-operatur li jaċċetta li jgħorr armi sportivi għandu jiżgura li dawn:
- (1) ikunu stivati fl-inġenju tal-ajru f'post li ma jkunx aċċessibbli għall-passiġġiera matul it-titjira; u
- (2) fil-każ tal-armi tan-nar jew ta' armi oħrajn li jista' jkollhom il-munizzjon fihom, li dawn ma jkunux ikkargati.
- (c) Il-munizzjon tal-armi sportivi jista' jingarr fil-bagalji tal-passiġġiera li jkunu ġew ikkontrollati, suġġett għal ċerti limitazzjonijiet, skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.

CAT.GEN.MPA.161 Ġarr ta' armi u munizzjon sportivi — mitigazzjonijiet

Minkejja l-punt CAT.GEN.MPA.160(b), għall-helikopters li għandhom massa massima ċċertifikata waqt it-tluġh (MCTOM) ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jithaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem viżwali, arma sportiva tista' tingarr f'post li jkun aċċessibbli waqt it-titjira, sakemm l-operatur ikun stabbilixxa proċeduri xierqa u ma jkunx prattiku li din tiġi stivata f'post ta' stivar li ma jkunx aċċessibbli waqt it-titjira.

CAT.GEN.MPA.165 Metodu ta' ġarr tal-persuni

L-operatur għandu jiehu l-miżuri kollha possibbli biex jiżgura li l-ebda persuna, waqt titjira, ma tkun f' kwalunkwe parti ta' inġenju tal-ajru li ma tkunx iddisinjata biex takkomoda l-persuni, sakemm din ma tkunx ingħatat aċċess temporanju mill-kmandant:

- (a) sabiex tittiehed azzjoni li tkun meħtieġa għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew ta' kwalunkwe persuna, annimal jew merkanzija li jkun hemm fih; jew
- (b) għal parti tal-inġenju tal-ajru li fiha jingarru t-tagħbija jew il-provvisti, li tkun iddisinjata biex persuna jkollha aċċess għaliha waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed itir.

CAT.GEN.MPA.170 Alkohl u droga

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma tidhol f'inġenju tal-ajru jew ma tkun tinsab fih meta din tkun taħt l-inflwenza tal-alkohl jew tad-droga tant li x'aktarx tipperikola s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

CAT.GEN.MPA.175 Perikli għas-sikurezza

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma taġixxi b'mod imprudenti jew negligenti, jew tonqos milli taġixxi, hekk li:

- (a) tpoġġi fil-periklu inġenju tal-ajru jew il-persuni ta' go fih; jew
- (b) tikkawża jew tippermetti inġenju tal-ajru jpoġġi fil-periklu lil kwalunkwe persuna jew kwalunkwe proprjetà.

▼B**CAT.GEN.MPA.180 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord**

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li għejjin għandhom jingarru abbord waqt kull titjira, bħala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

- (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument(i) ekwivalent(i);
- (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-reġistrazzjoni;
- (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
- (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, inkluża traduzzjoni bl-Ingliż, f'każ li din tkun għet ipprovduta mill-awtorità responsabbli għall-hruġ taċ-ċertifikat tal-istorbju;

▼M4

- (5) kopja vera ċċertifikata taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC), inkluża traduzzjoni fl-Ingliż meta l-AOC jinhareġ f'lingwa oħra;
- (6) l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru, mahruġin mal-AOC, inkluża traduzzjoni fl-Ingliż meta l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet jinharġu f'lingwa oħra;

▼B

- (7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
- (8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
- (9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;

▼M14

- (10) ir-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru skont l-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (UE) Nru 1321/2014;

▼B

- (11) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun gie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (12) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
- (13) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
- (14) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-żona tat-titjira ppjanata, li għandha tkun aċċessibbli b'mod faċli fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
- (15) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operat li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ, li għandhom ikunu aċċessibbli b'mod faċli għall-membri tal-ekwipaġġ;
- (16) it-MEL;
- (17) l-avviżi x-xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);
- (18) l-informazzjoni meteoroloġika x-xierqa;
- (19) il-manifesti tal-merkanzija u/jew tal-passiġġieri, jekk dan ikun applikabbli;
- (20) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;
- (21) il-pjan operattiv tat-titjira, jekk dan ikun applikabbli;
- (22) l-avviżi dwar kategoriji speċjali ta' passiġġieri (SCPs) u dwar tagħbijiet speċjali, jekk dan ikun applikabbli; u

▼B

- (23) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

▼M5

- (b) Minkejja l-punt (a), għall-operazzjonijiet ta' titjir skont ir-regoli tat-titjir viżwali (VFR) li jsiru binhar bl-użu ta' inġenji tal-ajru ħlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, li jitlequ minn ajrudrom u jinżlu fl-istess ajrudrom jew fl-istess sit tal-operat fi żmien 24 siegħa, jew li jibqgħu fil-limiti ta' zona lokali speċifikata fil-manwal tal-operat, id-dokumenti u l-informazzjoni li ġejjin jistgħu jinzammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat minflok:

▼B

- (1) iċ-ċertifikat tal-istorbju;
  - (2) il-liċenzja tar-radju tal-inġenju tal-ajru;
  - (3) il-ġurnal tal-vjaġġ, jew dokument ekwivalenti;
  - (4) il-ġurnal tekniku tal-inġenju tal-ajru;
  - (5) in-NOTAMS u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar l-AIS;
  - (6) l-informazzjoni meteoroloġika;
  - (7) l-avviżi dwar is-SCPs u dwar it-tagħbijiet speċjali, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (8) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa.
- (c) Minkejja l-punt (a), f'każ ta' telf jew serq tad-dokumenti speċifikati fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilhaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jingħataw dokumenti ta' sostituzzjoni.

CAT.GEN.MPA.185 Informazzjoni li għandha tinzamm fuq l-art

- (a) L-operatur għandu jiżgura li, tal-inqas għal kemm iddum kull titjira jew serje ta' titjiriet:
- (1) tinzamm fuq l-art l-informazzjoni rilevanti għat-titjira u xierqa għat-tip ta' operazzjoni;
  - (2) li l-informazzjoni tinzamm sakemm din tkun giet idduplikata fil-post li fih tkun se tinżamm; jew, jekk dan ma jkunx possibbli,
  - (3) li l-istess informazzjoni tingarr abbord l-inġenju tal-ajru f'kontenitur li jkun jifflaħ għan-nar.
- (b) L-informazzjoni msemmija fil-punt (a) tinkludi:
- (1) kopja tal-pjan operattiv tat-titjira, fejn ikun xieraq;
  - (2) kopji tal-parti(jiet) rilevanti tal-ġurnal tekniku tal-inġenju tal-ajru;
  - (3) id-dokumentazzjoni tan-NOTAM li tkun speċifika għar-rotta, jekk din tkun giet editjata b'mod speċifiku mill-operatur;
  - (4) id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa; jekk dan ikun meħtieġ; u
  - (5) l-avviżi dwar it-tagħbijiet speċjali.

CAT.GEN.MPA.190 Għoti ta' dokumenti u rekords

Fi żmien raġonevoli minn meta jintalab jagħmel dan minn persuna awtorizzata mill-awtorità, il-kmandant għandu jagħti lil dik il-persuna d-dokumentazzjoni li jkun jeħtieġ li tingarr abbord.

▼ M15

CAT.GEN.MPA.195 Trattament tar-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira: żamma, produzzjoni, protezzjoni u użu

- (a) Wara aċċident, incident serju jew okkorrenza identifikata mill-awtorità ta' investigazzjoni, l-operatur ta' inġenju tal-ajru għandu jżomm id-*data* originali li tkun giet irreġistrata mir-registraturi tat-titjira għal perjodu ta' 60 jum jew sakemm l-awtorità ta' investigazzjoni ma tordnalux jagħmel mod ieħor.
- (b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli operattivi u evalwazzjonijiet tar-registrazzjonijiet biex jiżgura l-funzjonalità kontinwa tar-registraturi tat-titjira li huma mehtieġa li jiŋgaru skont dan ir-Regolament.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li r-registrazzjonijiet tal-parametri tat-titjira u l-messaġġi tal-komunikazzjoni b'kollegament tad-*data* mehtieġa biex jiġu rreġistrati fuq ir-registraturi tat-titjira jiġu ppreservati. Madankollu, għall-iskop ta' ttestjar u manutenzjoni tar-registraturi tat-titjira, tista' tithassar sa siegħa tal-ekdem *data* rreġistrata fil-mument tal-ittestjar.
- (d) L-operatur għandu jaħżen u jżomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tippreżenta l-informazzjoni mehtieġa sabiex id-*data* tat-titjira li ma tkunx ipproċessata tinqaleb fparametri tat-titjira espressi funitajiet tal-inġinerija.
- (e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni kwalunkwe registrazzjoni tar-registratur tat-titjira li tkun giet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.
- (f) Mingħajr preġudizzju għar-Regolament (UE) Nru 996/2010 u r-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾:
  - (1) Hlief għall-iżgurar tal-funzjonalità tar-registratur tat-titjira, registrazzjonijiet tal-awdjo minn registratur tat-titjira m'għandhomx jiġu żvelati jew użati sakemm ma jiġux issodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
    - (i) tkun fis-seħh proċedura marbuta mat-trattament ta' tali registrazzjonijiet tal-awdjo u tat-traskrizzjoni tagħhom;
    - (ii) il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kollha kkonċernati jkunu taw il-kunsens tagħhom minn qabel;
    - (iii) tali registrazzjonijiet tal-awdjo jintużaw biss għaž-żamma jew għat-titjib tas-sikurezza.
  - (1a) Meta jiġu spezzjonati registrazzjonijiet tal-awdjo tar-registratur tat-titjira biex jiżgura l-funzjonalità tar-registratur tat-titjira, l-operatur għandu jipproteġi l-privatezza ta' dawk ir-registrazzjonijiet tal-awdjo u jiżgura li dawn ma jiġux żvelati jew użati għal finijiet ohra hlief biex tiġi żgurata l-funzjonalità tar-registratur tat-titjira.
  - (2) Il-parametri tat-titjira jew messaġġi b'kollegament tad-*data* rreġistrati minn registratur tat-titjira ma għandhomx jintużaw għal finijiet ohra hlief għall-investigazzjoni ta' aċċident jew incident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, sakemm dawn ir-registrazzjonijiet ma jissodisfawx kwalunkwe kundizzjoni minn dawn li ġejjin:
    - (i) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss;
    - (ii) ikun tneħħilhom kull sors ta' identifikazzjoni;
    - (iii) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.

⁽¹⁾ Ir-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' *data* personali u dwar il-moviment liberu ta' tali *data*, u li jhassar id-Direttiva 95/46/KE (Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-*Data*) (GU L 119, 4.5.2016, p. 1).

▼ M15

- (3) Hlief għall-iżgurar tal-funzjonalità tar-registratur tat-titjira, l-immaġni tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma rreġistrati minn registratur tat-titjira ma għandhomx jiġu żvelati jew użati sakemm ma jiġux issodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
- (i) tkun fis-seħh proċedura relatata mat-trattament ta' tali reġistrazzjonijiet ta' immaġni;
  - (ii) il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kollha kkonċernati jkunu taw il-kunsens tagħhom minn qabel;
  - (iii) tali reġistrazzjonijiet tal-immaġni jintużaw biss għaž-żamma jew għat-titjib tas-sikurezza.
- (3a) Meta l-immaġni tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jiġu rreġistrati minn registratur tat-titjira jiġu spezzjonati biex tiġi żgurata l-funzjonalità tar-registratur tat-titjira:
- (i) dawk l-immaġni ma għandhomx jiġu żvelati jew użati għal finijiet ohra minbarra biex tiġi żgurata l-funzjonalità tar-registratur tat-titjira;
  - (ii) jekk ikun probabbli li partijiet tal-gisem tal-membri tal-ekwipaġġ ikunu viżibbli fuq l-immaġni, l-operatur għandu jiżgura l-privattezza ta' dawk l-immaġni.

▼ B**CAT.GEN.MPA.200 Trasport ta' oġġetti perikolużi**

- (a) Sakemm ma jkunx permess mod ieħor skont dan l-Anness, it-trasport tal-oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħħar u mwessgħa mill-“Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur tal-Oġġetti Perikolużi bl-Ajru” (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi s-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda għaliha jew rettifika ohra tagħha.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jingarru biss minn operatur li jkun ġie approvat skont is-Subparti G tal-Anness V (il-Parti-SPA), hlief meta:
- (1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew
  - (2) dawn jingarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (c) Operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li bihom jiżgura li jittiehdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi zball ta' oġġetti perikolużi abbord.
- (d) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità x-xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ:
- (1) ta' kwalunkwe aċċident jew incident marbut ma' oġġetti perikolużi;

▼B

- (2) tas-sejba ta' oġġetti perikolużi mhux iddikjarati jew iddikjarati hażin fil-merkanzija jew fil-posta; jew
- (3) tas-sejba ta' oġġetti perikolużi li kienu qed jingarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew fil-bagalji tagħhom, meta dan ma jkunx skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (f) L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri jinghataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jinghataw avvizi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikolużi kif mehtieg mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

▼M8**CAT.GEN.MPA.205 Sistema ta' traċċar tal-inġenji tal-ajru — Ajruplani**

- (a) Sa mhux aktar tard mis-16 ta' Diċembru 2018, bħala parti mis-sistema biex ikun hemm kontroll operattiv fuq it-titjiriet, l-operatur għandu jistabbilixxi u jzomm sistema ta' traċċar tal-inġenji tal-ajru li jkun fiha t-titjiriet eliġibbli għal (b) meta mwettqa bl-ajruplani li ġejjin:
  - (1) ajruplani li għandhom massa ta' tluq massima ċċertifikata (MCTOM) aktar minn 27 000 kg, b'MOPSC iktar minn 19, u li nharġilhom għall-ewwel darba ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) individwali qabel is-16 ta' Diċembru 2018, mġhamra b'kapacità li jipprovdu pożizzjoni addizzjonali għat-transponder tar-radar sekondarju ta' sorveljanza;
  - (2) l-ajruplani kollha b'MCTOM iktar minn 27 000 kg, b'MOPSC iktar minn 19, u li jkun inharġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fis-16 ta' Diċembru 2018 jew wara; kif ukoll
  - (3) l-ajruplani kollha b'MCTOM aktar minn 45 500 kg u li jkun inharġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fis-16 ta' Diċembru 2018 jew wara.
- (b) L-operatur għandu jissorvelja t-titjiriet mit-tluġ sal-inżul, hlief meta r-rotta pjanata jew ir-rotot ta' devjazzjoni pjanati jkunu inkluzi b'mod shih fi blokko tal-ispazju tal-ajru fejn:
  - (1) normalment jinghata servizz ta' sorveljanza ATS li huwa appoġġat minn sistemi ta' sorveljanza ATC li jillocalizzaw l-inġenju tal-ajru f'intervalli ta' hin b'tul ta' hin xieraq; kif ukoll
  - (2) l-operatur ikun ta lill-fornituri tas-servizz ta' navigazzjoni bl-ajru kompetenti l-informazzjoni mehtieġa ta' kuntatt.

▼M14**CAT.GEN.MPA.210 Fejn ikun jinsab l-inġenju tal-ajru f'diffikultà — Ajruplani**

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mġhamra b'mezzi awtomatiċi u robusti biex, wara li b'incident l-ajruplan ikun ġarrab ħsara konsiderevoli, jiddeterminaw il-punt eżatt fejn tkun intemmet it-titjira:

- (1) l-ajruplani kollha b'MCTOM ta' iktar minn 27 000 kg, b'MOPSC ta' iktar minn 19 u li jkun inharġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2023 jew wara;

▼ M14

- (2) L-ajruplani kollha b'MCTOM ta' aktar minn 45 500 kg u li jkun inħargilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2023 jew wara.

▼ M13**▼ B**

IS-SUBPARTI B

PROCEDURE OPERATTIVI*TAQSIMA 1****Inġenji tal-ajru li jahdmu bil-mutur*****CAT.OP.MPA.100 Użu tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru**

- (a) L-operatur għandu jiżgura li:

- (1) is-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) x-xierqa għall-ispazju tal-ajru u r-regoli applikabbli tal-ajru jintużaw għat-titjiriet kollha kull meta dawn ikunu disponibbli;
- (2) l-istruzzjonijiet operattivi ta' waqt it-titjira li jinvolvu bidla fil-pjan tat-titjira tal-ATS, fejn dan ikun possibbli, ikunu kkoordinati mal-unità x-xierqa tal-ATS qabel ma jiġu trażmessi lil inġenju tal-ajru.

- (b) Minkejja l-punt (a), l-użu tal-ATS mhuwiex mehtieg, sakemm dan ma jkunx obligatorju skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru, għal:

▼ M5

- (1) operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar, b'ajruplani hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna;

▼ B

- (2) elikopters li għandhom MCTOM ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jithaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għeljem viżwali; jew

- (3) operazzjonijiet lokali bil-helikopter,

sakemm ikunu jistgħu jinżammu l-arrangamenti tas-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ.

CAT.OP.MPA.105 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat

- (a) L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip(i) ta' inġenji tal-ajru u ta' operazzjoni(jiet) ikkonċernati.

- (b) L-użu tas-siti tal-operat għandu japplika biss għal:

▼ M5

- (1) ajruplani hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna; u

▼ B

- (2) għall-helikopters.

▼B**CAT.OP.MPA.106 Użu ta' ajrudromi iżolati — l-ajruplani**

- (a) Meta ajruplan ikun se juża ajrudrom iżolat bħala ajrudrom tad-destinazzjoni, tinhtiegħ approvazzjoni minn qabel minghand l-awtorità kompetenti.
- (b) Ajrudrom iżolat huwa wiehed li għalih ir-riżerva ta' fjuwil alternattiv u ta' fjuwil finali li tkun mehtieġa sal-eqreb ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni x-xieraq tkun ta' iktar:
- (1) mill-fjuwil għal titjira ta' 45 minuta flimkien ma' 15 % tal-hin ta' titjir ippjanat li jkun imwettaq f'velocità regolari jew għal sagħtejn, skont liema minnhom ikun l-inqas, għall-ajruplani b'magni bil-pistuni; jew
  - (2) mill-fjuwil għal titjira ta' sagħtejn b'konsum normali f'velocità regolari fuq l-ajrudrom tad-destinazzjoni, inkluż il-fjuwil tar-riżerva finali, għall-ajruplani b'magni bit-turbina.

CAT.OP.MPA.107 Ajrudrom xieraq

L-operatur għandu jqis ajrudrom bħala wiehed xieraq jekk, fil-hin li mistenni jintuża, l-ajrudrom ikun disponibbli u jkun mghammar bis-servizzi sekondarji mehtieġa, bħalma huma s-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS), dawl suffiċjenti, il-komunikazzjonijiet, ir-rappurtar tat-temp, l-ghajnuniet għan-navigazzjoni u s-servizzi ta' emerġenza.

CAT.OP.MPA.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull ajrudrom ta' tluq, ta' destinazzjoni jew alternattiv li jkun ippjanat li jintuża. Dawn il-valuri minimi m'għandhomx ikunu iktar baxxi minn dawk stabbiliti għal dawn l-ajrudromi mill-Istat li fihom ikun jinsab l-ajrudrom, hlief meta dawn jiġu approvati b'mod speċifiku minn dak l-Istat. Kwalunkwe żieda speċifikata mill-awtorità kompetenti għandha tiżdied mal-valuri minimi.
- (b) L-użu ta' wiri fil-livell tal-ghajnejn (HUD), ta' sistema ta' gwida waqt l-inżul fil-livell tal-ghajnejn (HUDLS) jew ta' sistema ta' vizjoni mtejbja (EVS) jista' jippermetti li jitwettqu operazzjonijiet b'livelli ta' vizibilità iktar baxxi mill-valuri minimi operattivi stabbiliti tal-ajrudrom, jekk dawn ikunu approvati skont il-punt SPA.LVO.
- (c) Huwa u jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur għandu jqis l-affarijiet li ġejjin:
- (1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) il-kompożizzjoni, il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tluġh u ta' avvicinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;
  - (4) l-adekwatezza u l-prestazzjoni tal-ghajnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;

▼B

- (5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għan-navigazzjoni u/jew għall-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tluġh, l-avviċinament, il-flare, l-inzul, ir-roll-out u l-avviċinament mhux milhuq;
  - (6) biex jiġu stabbiliti d-distanza mill-ostakli u l-ostakli fiż-żoni tal-avviċinament, tal-avviċinament mhux milhuq u tat-tluġh inizjali mehtieġa biex jitwettqu l-proċeduri ta' kontinġenza;
  - (7) l-altitudni/l-gholi tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avviċinament bi strument;
  - (8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrapportati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u
  - (9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avviċinament finali.
- (d) L-operatur għandu jispjega l-metodu li bih jiġu stabbiliti l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom fil-manwal tal-operat.
- (e) Il-valuri minimi għal proċedura speċifika ta' avviċinament u nżul għandhom jintużaw biss jekk jintlaħqu l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
- (1) it-tagħmir ta' fuq l-art muri fuq iċ-ċart li jkun mehtieġ għall-proċedura ppjanata jkun qed jaħdem;
  - (2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu mehtieġa għat-tip ta' avviċinament ikunu qed jaħdmu;
  - (3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu mehtieġa jkunu ntlahqu; u
  - (4) l-ekwipaġġ ikun ikkwalifikat kif xieraq.

CAT.OP.MPA.115 Teknika ta' titjir għall-avviċinament — l-ajruplani

- (a) L-avviċinamenti kollha għandhom isiru bħala avviċinamenti stabbilizzati, sakemm ma jkunx ġie approvat mod ieħor mill-awtorità kompetenti għal avviċinament partikulari għal runway partikulari.
- (b) Avviċinamenti mhux ta' preċiżjoni
- (1) It-teknika tal-avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA) għandha tintuża għall-avviċinamenti kollha mhux ta' preċiżjoni.
- (2) Minkejja l-punt (1), tista' tintuża teknika oħra ta' titjir għall-avviċinament għal kombinazzjoni partikulari ta' avviċinament u runway, jekk din tkun approvata mill-awtorità kompetenti. F'każijiet bħal dawn, il-medda viżwali minima tar-runway (RVR) applikabbli:
- (i) għandha tiżdied b'200 metru għall-ajruplani tal-Kategorija A u tal-Kategorija B, u b'400 metru għall-ajruplani tal-Kategorija C u tal-Kategorija D; jew
  - (ii) għal ajrudromi fejn hemm interess pubbliku li jinżammu l-operazzjonijiet attwali u fejn ma tistax tintuża t-teknika tas-CDFA, għandha tiġi stabbilita u riveduta b'mod regolari mill-awtorità kompetenti filwaqt li jitqiesu l-esperjenza tal-operatur, il-programm tat-taħriġ tiegħu u l-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira tiegħu.

▼M9**▼B****CAT.OP.MPA.125 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament bi strument**

- (a) L-operatur għandu jiżgura li jintużaw il-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament bi strument stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom.

▼B

- (b) Minkejja l-punt (a), il-kmandant jista' jaċċetta awtorizzazzjoni tal-ATC biex jiddevja minn rotta tat-tluq jew tal-wasla ppubblikata, sakemm jitharsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli u jitqiesu b'mod shif il-kundizzjonijiet operattivi. Fi kwalunkwe każ, l-avviċinament finali għandu jsir b'mod viżwali jew skont il-proċeduri ta' avviċinament bi strument stabbiliti.
- (c) Minkejja l-punt (a), l-operatur jista' juża proċeduri differenti minn dawk imsemmija fil-punt (a) jekk dawn ikunu ġew approvati mill-Istat fejn jinsab l-ajrudrom u jkunu speċifikati fil-manwal tal-operat.

▼M9**CAT.OP.MPA.126 Navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni**

Meta tkun mehtieġa navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN) għar-rotta jew għall-proċedura li għandha tiġi segwita fl-ajru, l-operatur għandu jiżgura li:

- (a) l-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni PBN rilevanti hija ddikjarata fl-AFM jew f'dokument ieħor li jkun ġie approvat mill-awtorità taċ-ċertifikazzjoni bħala parti mill-valutazzjoni tal-ajrunavigabbiltà jew tkun ibbażata fuq approvazzjoni simili; kif ukoll
- (b) l-inġenju tal-ajru jiġi operat f'konformità mal-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni rilevanti u mal-limitazzjonijiet tal-AFM jew xi dokument ieħor imsemmi hawn fuq.

▼B**CAT.OP.MPA.130 Proċeduri għat-tnaqqis tal-istorbju — l-ajruplani****▼M5**

- (a) Hlief għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR b'ajruplani hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, l-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri operattivi xierqa ta' tluq u ta' nżul/avviċinament għal kull tip ta' ajruplan, filwaqt li jqis il-htieġa li jitnaqqsu kemm jista' jkun l-effetti tal-istorbju mahlug mill-inġenju tal-ajru.

▼B

- (b) Il-proċeduri għandhom:

- (1) jiżguraw li s-sikurezza tingħata iktar prijorità mit-tnaqqis tal-istorbju; u
- (2) ikunu jistgħu jithaddmu b'mod sempliċi u sikur, mingħajr zieda sinifikanti fl-ammont ta' xogħol tal-ekwipaġġ waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira.

CAT.OP.MPA.131 Proċeduri għat-tnaqqis tal-istorbju — l-helikopters

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-proċeduri ta' tluq u ta' nżul iqisu l-htieġa li jitnaqqsu kemm jista' jkun l-effetti tal-istorbju mahlug mill-helikopter.

- (b) Il-proċeduri għandhom:

- (1) jiżguraw li s-sikurezza tingħata iktar prijorità mit-tnaqqis tal-istorbju; u
- (2) ikunu jistgħu jithaddmu b'mod sempliċi u sikur, mingħajr zieda sinifikanti fl-ammont ta' xogħol tal-ekwipaġġ waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira.

CAT.OP.MPA.135 Rotot u żoni tal-operat — punti ġenerali

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet jitwettqu biss tul ir-rotot, jew fiż-żoni, li għalihom:

▼M9

- (1) jiġu pprovduti faċilitajiet ibbażati fl-isparju, faċilitajiet u servizzi fuq l-art, inklużi servizzi meteoroloġiċi, li jkunu xierqa għall-operazzjoni ppjanata;

▼B

- (2) il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru tkun adegwata biex tikkonforma mar-rekwiżiti minimi tal-altitudni ta' titjira;
  - (3) it-tagħmir tal-inġenju tal-ajru jissodisfa r-rekwiżiti minimi għall-operazzjoni ppjanata; u
  - (4) ikunu disponibbli mapep u ċarts xierqa.
- (b) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet jitwettqu skont kwalunkwe restrizzjoni fuq ir-rotot jew fuq iż-żoni tal-operat li jkunu speċifikati mill-awtorità kompetenti.

▼M5

- (c) il-punt (a)(1) m'għandux japplika għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar, b'ingeni tal-ajru hlief ingeni tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, fuq titjiriet li jtilqu minn ajrudrom u jinżlu fl-istess ajrudrom jew fl-istess sit tal-operat.

▼M10**CAT.OP.MPA.136 Rotot u żoni ta' operazzjoni — ajruplani b'magna wahda**

Sakemm ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (il-Parti-SPA), is-Subparti L — OPERAZZJONIJET TA' AJRUPLANI B'MAGNA WAHDA BIT-TURBINI BILLEJL JEW F'IMC (SET-IMC), l-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet ta' ajruplani b'magna wahda jitwettqu biss tul rotot, jew f'żoni, fejn ikun hemm uċuħ ta' art disponibbli li fuqhom jista' jitwettaq inzul ta' emerġenza sikur.

▼B**CAT.OP.MPA.137 Rotot u żoni tal-operat — il-helikopters**

L-operatur għandu jiżgura li:

- (a) għall-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 3, ikun hemm uċuħ disponibbli li fuqhom jista' jitwettaq inzul ta' emerġenza sikur, hlief meta l-helikopter ikollu approvazzjoni sabiex jopera skont il-punt CAT.POL.H.420;
- (b) għall-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 u li jwettqu operazzjonijiet ta' "tranzitu mal-kosta", il-manwal tal-operat jinkludi proċeduri li jiżguraw li l-wisa' tal-kuritur ta' mal-kosta, u t-tagħmir ittrasportat, ikunu konsistenti mal-kundizzjonijiet li jkun hemm dak il-hin.

CAT.OP.MPA.140 Distanza massima minn ajrudrom xieraq għall-ajruplani b'żewġ magni minghajr approvazzjoni tal-ETOPS**▼M15**

- (a) Sakemm ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti skont is-Subparti F tal-Anness V (il-Parti-SPA), l-operatur m'għandux ihaddem ajruplan b'żewġ magni fuq rotta li jkollha punt aktar 'il bogħod minn ajrudrom xieraq, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma, mid-distanza xierqa għat-tip ta' ajruplan partikolari fost dawn li ġejjin:
  - (1) għal ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni A b'konfigurazzjoni operazzjonali massima ta' passiġġieri bil-qiegħda (MOPSC) ta' 20 sit jew aktar, id-distanza koperta f'60 minuta bil-veloċità ta' cruising b'magna wahda wieqfa (OEI) stabbilita skont il-punt (b);
  - (2) għal ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni A b'MOPSC ta' 19-il sit jew inqas, id-distanza koperta f'perjodu ta' 120 minuta jew, suġġett għall-approvazzjoni tal-awtorità kompetenti, f'perjodu sa 180 minuta għall-ajruplani b'magni turboġett, f'veloċità ta' cruising b'OEI, stabbilita skont il-punt (b);

▼ M15

- (3) għall-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B jew C, skont liema tkun inqas:
  - (i) id-distanza koperta f'perjodu ta' 120 minuta f'veloċità ta' cruising b'OEI, stabbilita skont il-punt (b);
  - (ii) 300 NM.

▼ B

- (b) L-operatur għandu jistabbilixxi veloċità għall-kalkolu tad-distanza massima lejn ajrudrom xieraq għal kull tip jew varjant ta' ajruplan b'żewġ magni mhaddem, li ma taqbiżx il- V_{MO} (il-veloċità massima operattiva), u li tkun ibbażata fuq il-veloċità reali tal-ajru li l-ajruplan jista' jżomm meta jkollu magna wahda wieqfa.
- (c) L-operatur għandu jinkludi d-dejta li ġejja, li hija speċifika għal kull tip jew varjant, fil-manwal tal-operat:
  - (1) il-veloċità regolari b'OEI stabbilita; u
  - (2) id-distanza massima stabbilita minn ajrudrom xieraq.

▼ M15

- (d) Sabiex jikseb l-approvazzjoni msemmija fil-punt (a)(2), l-operatur għandu jipprovdi evidenza li:
  - (1) ġew stabbiliti proċeduri għall-ippjanar u l-bgħit tat-titjira;
  - (2) ġew stabbiliti struzzjonijiet speċifiċi tal-manutenzjoni u proċeduri biex jiġu żgurati l-livelli intenzjonati tal-ajrunavigabbiltà u tal-affidabilità kontinwa tal-ajruplan inklużi l-magni tiegħu u dawn ġew inklużi fil-programm ta' manutenzjoni tal-inġenji tal-ajru tal-operatur skont l-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (UE) Nru 1321/2014, fosthom:
    - (i) programm ta' konsum taż-żejt tal-magna;
    - (ii) programm ta' monitoraġġ tal-kondizzjoni tal-magna.

▼ B**CAT.OP.MPA.145 Twaqqif tal-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira**

- (a) Għall-partijiet kollha tar-rotta li fihom għandu jtir l-inġenju tal-ajru, l-operatur għandu jistabbilixxi:
  - (1) il-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira li jipprovdu d-distanza meħtieġa mill-art, filwaqt li jqis ir-rekwiżiti tas-Subparti C; u
  - (2) metodu għall-ekwipaġġ tat-titjira biex bih jistabbilixxi dawk il-valuri tal-altitudni.
- (b) Il-metodu biex jiġu stabbiliti l-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira għandu jkun approvat mill-awtorità kompetenti.
- (c) Fejn il-valuri minimi tal-altitudni tat-titjira stabbiliti mill-operatur u minn Stat li fuqu tkun se tgħaddi t-titjira jkunu differenti, għandhom japplikaw l-ogħla valuri.

CAT.OP.MPA.150 Politika dwar il-fjuwil

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi politika dwar il-fjuwil għall-ghanijiet tal-ippjanar tat-titjira u tal-ippjanar mill-gdid waqt it-titjira sabiex ikun żgurat li, għal kull titjira, jkun hemm biżżejjed fjuwil għall-operazzjoni ppjanata u biżżejjed riżerva ta' fjuwil biex ikunu koperti d-devjazzjonijiet mill-operazzjoni ppjanata. Il-politika dwar il-fjuwil u kwalunkwe bidla fiha jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

▼B

(b) L-operatur għandu jiżgura li l-ippjanar tat-titjiriet ikun ibbażat, mill-inqas, fuq:

(1) il-proċeduri inklużi fil-manwal tal-operat u:

- (i) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru; jew
- (ii) id-dejta attwali speċifika għall-inġenju tal-ajru li tkun ġejja minn sistema għall-monitoraġġ tal-konsum tal-fjuwil;

u

(2) il-kundizzjonijiet operattivi li bihom għandha titwettaq it-titjira, li jinkludu:

- (i) id-dejta dwar il-konsum tal-fjuwil tal-inġenju tal-ajru;
- (ii) il-mases imbassrin;
- (iii) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u
- (iv) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur(i) tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

(c) L-operatur għandu jiżgura li l-kalkolu ta' qabel it-titjira tal-fjuwil li jista' jintuża u li jkun meħtieġ għal titjira jkun jinkludi:

(1) il-fjuwil għas-sewqan tal-ajruplan;

(2) il-fjuwil għall-vjaġġ;

(3) il-fjuwil ta' riżerva li jikkonsisti:

- (i) mill-fjuwil ta' kontinġenza;
- (ii) mill-fjuwil alternattiv, jekk ikun meħtieġ ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni;
- (iii) mill-fjuwil tar-riżerva finali; u
- (iv) mill-fjuwil addizzjonali, jekk dan ikun meħtieġ għat-tip ta' operazzjoni speċifika;

u

(4) il-fjuwil zejjed jekk il-kmandant jeżiġi dan.

(d) L-operatur għandu jiżgura li l-proċeduri tal-ippjanar mill-ġdid waqt it-titjira għall-kalkolu tal-fjuwil li jista' jintuża u li jkun meħtieġ meta titjira jkollha tipproċedi tul rotta jew għal ajrudrom tad-destinazzjoni li ma jkunux daww ipplanati oriġinarjament, ikunu jinkludu:

(1) il-fjuwil għall-vjaġġ għall-kumpliment tat-titjira; u

(2) il-fjuwil ta' riżerva li jikkonsisti:

- (i) mill-fjuwil ta' kontinġenza;
- (ii) mill-fjuwil alternattiv, jekk ikun meħtieġ ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni;
- (iii) mill-fjuwil tar-riżerva finali; u
- (iv) mill-fjuwil addizzjonali, jekk dan ikun meħtieġ għat-tip ta' operazzjoni speċifika;

u

(3) il-fjuwil zejjed jekk il-kmandant jeżiġi dan.

▼B**CAT.OP.MPA.151 Politika dwar il-fjuwil — mitigazzjonijiet**

- (a) Minkejja l-punti CAT.OP.MPA.150(b) sa (d), għal operazzjonijiet b'ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B, l-operatur għandu jiżgura li l-kalkolu ta' qabel it-titjira tal-fjuwil li jista' jintuza u li jkun mehtieg għal titjira jkun jinkludi:
- (i) il-fjuwil għas-sewqan tal-ajruplan; jekk dan ikun sinifikanti;
  - (ii) il-fjuwil għall-vjaġġ;
  - (iii) il-fjuwil ta' riżerva, li jikkonsisti:
    - (A) mill-fjuwil ta' kontingenza, li ma jkunx ta' inqas minn 5 % tal-fjuwil ippjanat għall-vjaġġ jew, fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira, minn 5 % tal-fjuwil għall-vjaġġ għall-kumplement tat-titjira; u
    - (B) mill-fjuwil tar-riżerva finali mehtieg biex l-ajruplan itir għal perjodu addizzjonali ta' 45 minuta fil-każ ta' ajruplan b'magni bil-pistuni, jew għal perjodu addizzjonali ta' 30 minuta fil-każ ta' ajruplan b'magni bit-turbina;
  - (iv) mill-fjuwil alternattiv mehtieg biex l-ajruplan jasal sal-ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni vija d-destinazzjoni, f'każ li jkun mehtieg ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni; u
  - (v) il-fjuwil żejjed jekk il-kmandant ikun speċifika dan.

▼M4

- (a1) Minkejja CAT.OP.MPA.150 (b) sa (d), għal operazzjonijiet li jitolqu u jinżlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat b'ajruplani ELA2 skont il-VFR binhar, l-operatur għandu jispeċifika l-fjuwil ta' riżerva minimu finali fl-OM. Dan il-fjuwil ta' riżerva minimu finali, ma jistax ikun inqas mill-ammont mehtieg biex itir għal perjodu ta' 45 minuta.

▼B

- (b) Minkejja l-punti CAT.OP.MPA.150(b) sa (d), għall-elikopters li għandhom MCTOM ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jithaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għelien viżwali u għall-operazzjonijiet lokali bil-helikopter, il-politika dwar il-fjuwil għandha tiżgura li, ma' tniem it-titjira, jew is-serje ta' titjiriet, il-fjuwil tar-riżerva finali ma jkunx inqas mill-ammont mehtieg għal:
- (1) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali; jew
  - (2) 20 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali, waqt operazzjonijiet f'zona li ttipprovdi siti kontinwi u adattati ta' nżul ta' prekawzjoni.

CAT.OP.MPA.155 Ġarr ta' kategoriji speċjali ta' passiġġieri (SCPs)

- (a) Persuni li jehtieġu kundizzjonijiet, assistenza u/jew tagħmir speċjali meta jingarru fuq titjira għandhom jitqiesu bħala SCPs, inklużi, mill-inqas:
- (1) il-persuni b'mobbiltà mnaqqsa (PMMs) li, minghajr ħsara għar-Regolament (KE) Nru 1107/2006, huma meqjusin li huma kwalunkwe persuna li l-mobbiltà tagħha hija mnaqqsa minhabba kwalunkwe diżabbiltà fizika, sensorja jew lokomotorja, permanenti jew temporanja, diżabbiltà jew indeboliment intellettuali, u minhabba kwalunkwe kawza oħra ta' diżabbiltà, jew minhabba l-età;
  - (2) it-trabi u t-tfal mhux akkumpanjati; u
  - (3) il-persuni deportati, il-passiġġieri li mhumiex ammissibbli jew il-prigunieri li jkun fil-kustodja tal-pulizija.
- (b) Is-SCPs għandhom jingarru b'kundizzjonijiet li jiżguraw is-sikurezza tal-ingenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu skont il-proċeduri stabbiliti mill-operatur.

▼B

- (c) Is-SCPs la għandhom jingħataw, u lanqas m'għandhom jokkupaw, sits li jagħtu aċċess dirett għall-hruġ tal-emerġenza jew sits fejn il-preżenza tagħhom tista':
- (1) tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom;
  - (2) tostakola l-aċċess għat-tagħmir tal-emerġenza; jew
  - (3) tfixxkel l-evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru f'każ ta' emerġenza.
- (d) Il-kmandant għandu jkun mġarraf minn qabel meta xi SCPs jkunu se jingħarru abbord.

CAT.OP.MPA.160 Stivar tal-bagalji u tal-merkanzija

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li:

- (a) fil-kompartiment tal-passiġġieri jittiehdu biss bagalji tal-idejn li jistgħu jiġu stivati b'mod xieraq u sikur; u
- (b) li l-bagalji u l-merkanzija kollha abbord li jistgħu jikkawżaw ħsara jew dannu, jew li jistgħu jostakolaw il-kurituri u l-hruġ jekk ikunu m'caqalqa, jiġu stivati b'mod li jkun evitat kwalunkwe ċaqliq tagħhom.

CAT.OP.MPA.165 Għoti ta' sits lill-passiġġieri

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jiżgura li l-passiġġieri jitpoġġew bilqiegħda f'sits fejn, f'każ li jkun hemm bżonn ta' evakwazzjoni ta' emerġenza, dawn ikunu jistgħu jgħinu u mhux ifixxlu l-evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru.

CAT.OP.MPA.170 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri

L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri:

- (a) jingħataw informazzjoni u jintwerew l-affarijiet marbutin mas-sikurezza f'forma li tiffaċilita l-applikazzjoni tal-proċeduri applikabbli f'każ ta' emerġenza; u

▼M14

- (b) jingħataw karta bl-informazzjoni dwar is-sikurezza, li fuqha jkun hemm struzzjonijiet mogħtija f'forma ta' stampi, li jindikaw kif għandhom jithaddmu t-tagħmir ta' sikurezza u emerġenza u l-hruġ ta' emerġenza li x'aktarx jintużaw mill-passiġġieri.

▼B**CAT.OP.MPA.175 Preparazzjoni tat-titjira**

- (a) Għandu jitfassal pjan operattiv tat-titjira għal kull titjira ppjanata, li għandu jkun ibbażat fuq kunsiderazzjonijiet tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru, fuq limitazzjonijiet operattivi oħrajn u fuq il-kundizzjonijiet rilevanti li mistennija jkun hemm fuq ir-rotta li għandha tiġi segwita u fl-ajrudromi/is-siti tal-operat ikkonċernati.
- (b) It-titjira m'għandhiex tibda sakemm il-kmandant ma jkunx issodisfat:
  - (1) li jista' jkun hemm konformità mal-affarijiet kollha stipulati fil-punt 2.a.3 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008 dwar l-ajrunavigabbiltà u r-reġistrazzjoni tal-inġenji tal-ajru, tal-istrumenti u t-tagħmir, tal-post tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità (CG), tal-bagalji u tal-merkanzija u l-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) li l-inġenju tal-ajru jkun qed jithaddem skont id-dispozzjonijiet mogħtija fil-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (CDL);
  - (3) li l-partijiet tal-manwal tal-operat li jkunu meħtieġa biex titwettagħ it-titjira jkunu disponibbli;
  - (4) li d-dokumenti, l-informazzjoni addizzjonali u l-formoli li jridu jkunu disponibbli skont il-punt CAT.GEN.MPA.180 ikunu abbord;

▼ B

- (5) li l-mapep attwali, iċ-ċarts u d-dokumentazzjoni assoċjata magħhom jew id-dejta ekwivalenti jkunu disponibbli biex ikopru l-operazzjoni ppjanata tal-inġenju tal-ajru, inkluż kwalunkwe devjazzjoni li tista' tkun mistennija b'mod raġonevoli;

▼ M9

- (6) faċilitajiet ibbażati fl-ispazju, faċilitajiet u servizzi fuq l-art mehtieġa għat-titjira ppjanata jkunu disponibbli u xierqa;

▼ B

- (7) li, għat-titjira ppjanata, jista' jkun hemm konformità mad-dispożizzjonijiet speċifikati fil-manwal tal-operat għall-fjuwil, iż-żejt, l-ossiġnu, l-altitudni minima sikura, il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom u d-disponibbiltà ta' ajrudromi alternattivi, fejn dan ikun mehtieġ;

▼ M9

- (7a) kwalunkwe bażi tad-dejta tan-navigazzjoni mehtieġa għal navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni tkun xierqa u aġġornata; kif ukoll

▼ B

- (8) li jista' jkun hemm konformità ma' kwalunkwe limitazzjoni operattiva addizzjonali ohra.
- (c) Minkejja l-punt (a), mhux mehtieġ pjan operattiv tat-titjira għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru:

▼ M5

- (1) b'ajruplani hliet inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, li jtitilqu minn ajrudrom u jinżlu fl-istess ajrudrom jew fl-istess sit tal-operat; jew

▼ B

- (2) b'helikopters li għandhom MCTOM ta' 3 175 kilogramma jew inqas u li jithaddmu binhar fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem viżwali f'żona lokali kif speċifikat fil-manwal tal-operat.

CAT.OP.MPA.180 Għażla tal-ajrudromi — l-ajruplani**▼ M10**

- (a) F'każ li ma jkunx possibbli li l-ajrudrom tat-tluq jintuża bħala ajrudrom alternattiv għat-tluġ minhabba raġunijiet meteoroloġiċi jew tal-prestazzjoni, l-operatur għandu jagħzel ajrudrom alternattiv għat-tluġ ieħor li jkun xieraq u li ma jkunx jinsab 'il bogħod iktar mill-ajrudrom ta' tluq minn punt li jkun:

- (1) għall-ajruplani b'zewġ magni:
  - (i) siegħa titjir f'veloċità regolari b'OEI skont l-AFM, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tluġ; jew
  - (ii) il-hin tad-devjazzjoni tal-ETOPS approvat skont is-Subparti F tal-Anness V (il-Parti SPA), suġġett għal kwalunkwe restrizzjoni tal-MEL, sa massimu ta' sagħtejn, f'veloċità regolari b'OEI skont l-AFM, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tluġ;
- (2) għall-ajruplani bi tliet jew b'erba' magni, sagħtejn titjir f'veloċità regolari b'OEI skont l-AFM, f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tluġ;

▼ M10

- (3) għal operazzjonijiet approvati skont l-Anness V (il-Parti-SPA), is-Subparti L — OPERAZZJONIJIET TA' AJRUPLANI B'MAGNA WAHDA BIT-TURBINI BILLEJL JEW F'IMC (SET-IMC), 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali, f'kundizzjonijiet ta' arja kalma bbażati fuq il-massa effettiva waqt it-tluġh.

Fil-każ ta' ajruplani b'diversi b'magni, jekk l-AFM ma jkunx jinkludi veloċità regolari b'OEI, il-veloċità li għandha tintuża għall-kalkolu għandu jkun dak li jkun inkiseb meta l-magna/magni li jifdal ikunu stabbiliti b'qawwa massima kontinwa.

▼ B

- (b) L-operatur għandu jagħżel mill-inqas ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed għal kull titjira li ssir skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR), sakemm l-ajrudrom tad-destinazzjoni ma jkunx ajrudrom iżolat jew:
- (1) il-hin tat-titjira ppjanata, mit-tluġh sal-inżul jew, f'każ ta' ppjanar mill-gdid waqt it-titjira skont il-punt CAT.OP.MPA.150(d), il-kumpliment tal-hin tat-titjir lejn id-destinazzjoni ma jkunx ta' iżjed minn sitt (6) sigħat; u
  - (2) ma jkunx hemm żewġ runways separati disponibbli u li jistgħu jintużaw fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, u r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa għall-ajrudrom tad-destinazzjoni ma jkunux jindikaw li, minn siegħa qabel sa siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, il-limitu għandu jkun ta' mill-inqas 2 000 pied jew l-għoli tad-dawran ta' +500 pied, skont liema minnhom ikun l-akbar, u l-vizibilità ta' fuq l-art se tkun ta' mill-inqas hames (5) kilometri.
- (c) L-operatur għandu jagħżel żewġ ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni meta:
- (1) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa għall-ajrudrom tad-destinazzjoni jkun jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu iktar baxxi mill-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli; jew
  - (2) ma jkun hemm l-ebda informazzjoni meteoroloġika disponibbli.
- (d) L-operatur għandu jispjefika kull ajrudrom alternattiv mehtieg fil-pjan operattiv tat-titjira.

▼ M9**CAT.OP.MPA.181 Għażla tal-ajrudromi u tas-siti tal-operat — il-helikopters**

- (a) Għal titjiriet f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi tal-istrument (IMC), il-kmandant għandu jagħżel ajrudrom alternattiv għat-tluġh li jkun jinsab sa massimu ta' siegħa titjir 'il bogħod b'titjir f'veloċità regolari normali, f'każ li ma jkunx possibbli li dan jirritorna lejn is-sit tat-tluq minhabba raġunijiet meteoroloġiċi.
- (b) Għat-titjiriet skont l-IFR jew waqt it-titjir skont il-VFR u b'navigazzjoni b'mezzi ohra mhux b'referenza għall-ghelien viżiv il-kmandant għandu jispjefika mill-inqas ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed fil-pjan operattiv tat-titjira, sakemm:
- (1) għal titjira lejn kwalunkwe destinazzjoni ohra fuq l-art, it-tul tal-hin tat-titjira u l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi eżistenti ma jkunux tali li, fil-hin stmat tal-wasla fis-sit tal-inżul ippjanat, ikun possibbli li jitwettqu avviċinament u nżul b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew
  - (2) is-sit tal-inżul ippjanat ma jkunx wiehed iżolat u ma jkun hemm l-ebda sit alternattiv disponibbli; f'dak il-każ għandu jiġi stabbilit punt tal-ebda ritorn (PNR).
- (c) L-operatur għandu jagħżel żewġ ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni meta:

▼M9

- (1) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa għall-ajrudrom tad-destinazzjoni jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu iktar baxxi mill-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli; jew
- (2) ma jkun hemm l-ebda informazzjoni meteoroloġika disponibbli għall-ajrudrom tad-destinazzjoni.
- (d) L-operatur għandu jispeċifika kull ajrudrom alternattiv mehtieg fil-pjan operattiv tat-titjira.

CAT.OP.MPA.182 Ajrudrom tad-destinazzjoni — operazzjonijiet ta' avviċinament bl-istrumenti

L-operatur għandu jiżgura li jkun hemm biżżejjed mezzi disponibbli biex jinnaviga u jinzel fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni fil-każ ta' telf ta' kapaċità għall-operazzjonijiet maħsubin tal-avviċinament jew tal-inżul.

▼B**CAT.OP.MPA.185 Valuri minimi tal-ippjanar għal titjiriet li jsiru skont l-IFR — l-ajruplani**

- (a) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom alternattiv għat-tluġh*

L-operatur għandu jagħzel ajrudrom bħala ajrudrom alternattiv għat-tluġh biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-inżul applikabbli speċifikati skont il-punt CAT.OP.MPA.110, jew f'livell oghla minnhom. Il-limitu għandu jitqies meta l-uniċi operazzjonijiet ta' avviċinament disponibbli jkunu l-avviċinamenti mhux ta' preċiżjoni (NPA) u/jew l-operazzjonijiet ta' dawran. Barra minn hekk, għandha titqies kull limitazzjoni relatata mal-operazzjonijiet b'OEI.

- (b) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom tad-destinazzjoni, minbarra ajrudrom tad-destinazzjoni iżolat*

L-operatur għandu jagħzel l-ajrudrom tad-destinazzjoni biss meta:

- (1) ir-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli li ġejjin, jew f'livell oghla minnhom:

- (i) RVR/vizibiltà (VIS) speċifikata skont il-punt CAT.OP.MPA.110; u

- (ii) għal operazzjonijiet tan-NPA jew ta' dawran, il-limitu fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu;

jew

- (2) jintgħazlu żewġ ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni.

- (c) *Il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni, għal ajrudrom iżolat, għal ajrudrom alternattiv waqt ir-rota għall-fjuwil (ERA għall-fjuwil) u għal ajrudrom alternattiv waqt ir-rota (ERA)*

L-operatur għandu jagħzel ajrudrom għal wiehed minn dawn l-għanijiet biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar mogħtija fit-Tabella 1, jew se jkunu f'livell oghla minnhom.

Tabella 1

Valuri minimi tal-ippjanar

Ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni, ajrudromi tad-destinazzjoni izolati, ajrudromi ERA għall-fjuwil u ajrudromi ERA

Tip ta' avviċinament	Valuri minimi tal-ippjanar
CAT II u III	CAT I RVR
CAT I	NPA RVR/VIS Il-limitu għandu jkun fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu
NPA	NPA RVR/VIS + 1 000 metru Il-limitu għandu jkun fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu + 200 pied
Dawran	Dawran

CAT.OP.MPA.186 Valuri minimi tal-ippjanar għal titjiriet li jsiru skont I-IFR — il-helikopters**(a) Il-valuri minimi tal-ippjanar għall-ajrudrom(i) alternattiv(i) għat-tluġh**

L-operatur għandu jagħzel ajrudrom jew sit tal-inżul bħala ajrudrom alternattiv għat-tluġh biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom alternattiv għat-tluġh, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-inżul applikabbli speċifikati skont il-punt CAT.OP.MPA.110, jew f'livell oghla minnhom. Il-limitu għandu jitqies meta l-uniċi operazzjonijiet ta' avviċinament disponibbli jkunu l-operazzjonijiet tan-NPA. Barra minn hekk, għandha titqies kull limitazzjoni relatata mal-operazzjonijiet b'OEI.

(b) Il-valuri minimi tal-ippjanar għall-ajrudrom tad-destinazzjoni u għall-ajrudrom(i) alternattiv(i) tad-destinazzjoni

L-operatur għandu jagħzel l-ajrudrom tad-destinazzjoni u/jew l-ajrudrom(i) alternattiv(i) tad-destinazzjoni biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, matul perjodu li jibda siegħa qabel u jintemm siegħa wara l-hin mistenni tal-wasla fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat, il-kundizzjonijiet tat-temp se jkunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar applikabbli li ġejjin, jew f'livell oghla minnhom:

(1) hliet hekk kif previst fil-punt CAT.OP.MPA.181 (d), il-valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom tad-destinazzjoni għandhom ikunu:

(i) RVR/VIS speċifikata skont il-punt CAT.OP.MPA.110; u

(ii) għal operazzjonijiet tan-NPA, il-limitu fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu;

(2) il-valuri minimi tal-ippjanar għall-ajrudrom(i) alternattiv(i) tad-destinazzjoni huma dawk mogħtija fit-Tabella 1.

Tabella 1

Valuri minimi tal-ippjanar għal ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni

Tip ta' avviċinament	Valuri minimi tal-ippjanar
CAT II u III	CAT I RVR

▼B

Tip ta' avviciament	Valuri minimi tal-ippjanar
CAT I	CAT I + 200 pied/vizibilità ta' 400 metru
NPA	NPA RVR/VIS + 400 metru Il-limitu għandu jkun fil-livell tal-MDH jew 'il fuq minnu + 200 pied

CAT.OP.MPA.190 Tressiq tal-pjan tat-titjira tal-ATS

- (a) Jekk pjan tat-titjira tal-ATS ma jintbaghatx minhabba li r-regoli tal-ajru ma jkunux jeżiġu dan, għandha tintbaghat l-informazzjoni x-xierqa sabiex ikunu jistgħu jiġu attivati s-servizzi ta' twissija, f'każ li jkun hemm bżonn.
- (b) Meta jkun qed jahdem minn sit minn fejn ikun impossibbli li jintbaghat pjan tat-titjira tal-ATS, il-kmandant jew l-operatur għandu jitrażmetti l-pjan tat-titjira tal-ATS mill-iktar fis possibbli wara t-tluġh.

CAT.OP.MPA.195 Mili tal-fjuwil jew tnehhija tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitilghu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw

- (a) Inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitnehhilu fjuwil tat-tip "Avgas" (gazożina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew tahlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-passiġġieri jkunu qed jitilghu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.
- (b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittiehdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa u l-inġenju tal-ajru għandu jkun mghammar b'persunal ikkwalifikat li jkun lest jibda u jidderiegi evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod prattiku u effettiv disponibbli.

CAT.OP.MPA.200 Mili tal-fjuwil jew tnehhija tal-fjuwil fil-każ tal-fjuwil tat-tip "wide-cut"

Fil-każ tal-fjuwil tat-tip "wide-cut", il-mili tal-fjuwil jew it-tnehhija tiegħu għandhom jitwettqu biss jekk l-operatur ikun stabbilixxa proċeduri xierqa li jqisu r-riskju għoli li jgħib miegħu l-użu tal-fjuwil tat-tip "wide-cut".

CAT.OP.MPA.205 Imbuttar lura u rmonkar — l-ajruplani

Il-proċeduri ta' mbuttar lura u rmonkar speċifikati mill-operatur għandhom jitwettqu skont l-istandards u l-proċeduri tal-avjazzjoni stabbiliti.

CAT.OP.MPA.210 Membri tal-ekwipaġġ fil-postijiet tagħhom**(a) Membri tal-ekwipaġġ tat-titjira**

- (1) Matul it-tluġh u l-inżul kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun fil-post assenjat lilu.
- (2) Matul il-fażijiet l-oħra kollha tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-post assenjat lilu, sakemm ma jkunx hemm bżonn jiċċaqlaq minn hemm biex iwettaq kompiti relatati mal-operazzjoni jew minhabba raġunijiet fiżjoloġiċi, sakemm mill-inqas bdut wiehed ikkwalifikat kif xieraq jibqa' fil-post tal-kontroll tal-inġenju tal-ajru l-hin kollu.
- (3) Matul il-fażijiet kollha tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' attent. F'każ li jkun hemm nuqqas ta' attenzjoni, għandhom jittiehdu l-kontromizuri x-xierqa kollha. Jekk ikun hemm xi għeja kbira mhux mistennija, tista' tintuża, jekk l-ammont tax-xogħol jippermetti, proċedura ta' mistrieħ ikkontrollat li tkun organizzata mill-kmandant. Il-mistrieħ ikkontrollat meħud b'dan il-mod m'għandux jitqies bħala parti minn perjodu ta' mistrieħ għall-ghanijiet tal-kalkolu tal-limittazzjonijiet tal-hin tat-titjir u m'għandux jintuża biex tiġi għustifikata kwalunkwe estensjoni tal-perjodu tas-servizz.

▼B**(b) Membri tal-ekwipaġġ tal-kabina**

Matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun bilqiegħda fil-post assenjat lilu u m'għandu jwettaq l-ebda attività oħra, minbarra dawk meħtieġa biex l-inġenju tal-ajru jithaddem b'mod sikur.

CAT.OP.MPA.215 Użu tal-kuffji tal-widna — l-ajruplani

(a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti. Il-kuffji tal-widna għandhom jintużaw bhala l-mezz ewlieni ta' komunikazzjoni bil-vuċi mal-ATS:

(1) meta l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art:

(i) meta tkun qed tasal l-awtorizzazzjoni għat-tluq min-naha tal-ATC permezz tal-komunikazzjoni bil-vuċi; u

(ii) meta l-magni jkunu qed jahdmu;

(2) waqt it-titjira:

(i) meta l-inġenju tal-ajru jkun jinsab 'l isfel mill-altitudni ta' tranżizzjoni; jew

(ii) meta jkun jinsab f'altitudni ta' 10 000 pied, skont liema minnhom tkun l-ogħla;

u

(3) kull meta l-kmandant iqis li dan huwa meħtieġ.

(b) Fil-kundizzjonijiet mogħtija fil-punt (a), il-mikrofonu tal-kuffja jew l-apparat ekwivalenti għandu jkun f'pożizzjoni li tippermetti l-użu tiegħu għall-komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet permezz tar-radju.

CAT.OP.MPA.216 Użu tal-kuffji tal-widna — l-helikopters

Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u għandu jużahom bhala l-mezz ewlieni biex jikkomunika mal-ATS.

CAT.OP.MPA.220 Mezzi ta' assistenza għall-evakwazzjoni ta' emerġenza

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex ikun żgurat li qabel is-sewqan, it-tluġ u l-inżul, u meta jkun sikur u prattiku li dan isir, ikunu attivati l-mezzi ta' assistenza kollha għall-evakwazzjoni ta' emerġenza li jkunu jahdmu b'mod awtomatiku.

CAT.OP.MPA.225 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni**(a) Membri tal-ekwipaġġ**

(1) Matul it-tluġ u l-inżul, u kull meta l-kmandant jiddeciedi hekk fl-interess tas-sikurezza, kull membru tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut sewwa biċ-ċinturini tas-sikurezza u bis-sistemi ta' restrizzjoni kollha pprovduti.

(2) Matul il-fażijiet l-oħra tat-titjira, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jżomm iċ-ċinturin tas-sikurezza tal-post assenjat lilu maqful waqt li huwa jkun f'postu.

(b) Passiġġieri

(1) Qabel it-tluġ u l-inżul u matul is-sewqan, u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, il-kmandant għandu jkun issodisfat li kull passiġġier abbord ikun bilqiegħda f'sit jew post u jkollu iċ-ċinturin tas-sikurezza jew is-sistema ta' restrizzjoni tiegħu maqfula sewwa.

▼B

- (2) L-operatur għandu jagħmel dispożizzjonijiet biex l-użu tas-sits tal-inġenju tal-ajru minn persuna waħda jkun permiss biss għal ċerti sits speċifiċi. Il-kmandant għandu jkun issodisfat li l-użu ta' sit minn iktar minn persuna waħda jsehh biss fil-każ ta' adult wieħed u tarbija waħda li tkun marbuta sewwa permezz ta' ċinturin żejjed tas-sikurezza jew permezz ta' tagħmir ieħor ta' restrizzjoni.

CAT.OP.MPA.230 Preparazzjoni tal-kompartiment tal-passiġġieri u tal-passaġġ(i)

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jiżgura li qabel is-sewqan, it-tluġh u l-inżul, ma jkunx hemm ostakli fil-ħruġ u fil-passaġġi tal-evakwazzjoni kollha.
- (b) Il-kmandant għandu jiżgura li qabel it-tluġh u l-inżul, u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, it-tagħmir u l-bagalji kollha jkun marbutin sewwa.

CAT.OP.MPA.235 Ġkieket tas-salvataġġ — il-helikopters

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li, meta helikopter jithaddem fuq l-ilma fil-kategorija tal-prestazzjoni 3, jitqies it-tul tal-hin tat-titjira u l-kundizzjonijiet li l-helikopter għandu jiltaqa' magħhom, meta jkun qed jiġi deċiż jekk l-okkupanti għandhomx kollha jilbsu l-ġkieket tas-salvataġġ jew le.

CAT.OP.MPA.240 It-tipjip abbord

Il-kmandant m'għandux jippermetti t-tipjip abbord:

- (a) kull meta dan jitqies li hu neċessarju fl-interess tas-sikurezza;
- (b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed jingħata l-fjuwil jew waqt li jkun qed jitnehhilu l-fjuwil;
- (c) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art, sakemm l-operatur ma jkunx stabbilixxa proċeduri biex jitnaqqsu r-riskji waqt l-operazzjonijiet ta' fuq l-art;
- (d) f'postijiet li mhumx fiż-żoni awtorizzati għat-tipjip, fil-kuritur(i) u fil-loki(-jiet);
- (e) fil-kompartimenti tal-merkanzija u/jew f'żoni oħrajn fejn tingarr il-merkanzija li ma tkunx maħzuna f'kontenituri li jkunu jifilhu għan-nar jew li ma tkunx mgħottija b'kanvas li jiflah għan-nar; u
- (f) f'dawk iż-żoni tal-kompartiment tal-passiġġieri fejn ikun qed jingħata l-ożiġnu.

CAT.OP.MPA.245 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi — l-inġenji tal-ajru kollha

- (a) Fuq titjiriet li jsiru skont l-IFR, il-kmandant għandu:

- (1) jibda t-tluġh; jew
- (2) ikompli lil hinn mill-punt li minnu japplika pjan irriedut tat-titjira tal-ATS fil-każ ta' pjanar mill-ġdid waqt it-titjira,

biss meta jkun hemm informazzjoni disponibbli li tkun turi li l-kundizzjonijiet tat-temp mistennija fil-hin tal-wasla fl-ajrudrom(i) tad-destinazzjoni u/jew fl-ajrudrom(i) alternattiv(i) mehtieg(a), ikunu fil-livell tal-valuri minimi tal-ippjanar jew f'livell oghla minnhom.

- (b) Fuq titjiriet li jsiru skont l-IFR, il-kmandant għandu jkompli biss lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat meta l-iktar informazzjoni riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wieħed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oghla minnhom.

▼B

- (c) Fuq titjiriet li jsiru skont il-VFR, il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tluġh biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi tul il-parti tar-rotta li fiha l-inġenju tal-ajru se jittajjar skont il-VFR se jkunu, fil-mument ix-xieraq, fil-limiti tal-VFR jew iktar minnhom.

CAT.OP.MPA.246 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi — l-ajruplani

Minbarra l-punt CAT.OP.MPA.245, fuq titjiriet bl-ajruplani li jsiru skont l-IFR, il-kmandant għandu jkompli:

- (a) lil hinn mill-punt tad-deċiżjoni meta jkun qed juża l-proċedura tal-fjuwil imnaqqas ta' kontinġenza (RCF); jew
- (b) lil hinn mill-punt stabbilit minn qabel meta jkun qed juża l-proċedura tal-punt stabbilit minn qabel (PDP),

biss meta jkun hemm informazzjoni disponibbli li tkun turi li l-kundizzjonijiet mistennija tat-temp fil-hin tal-wasla fl-ajrudrom(i) tad-destinazzjoni u/jew fl-ajrudrom(i) alternattiv(i) mehtieg(a) se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oghla minnhom.

CAT.OP.MPA.247 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi — il-helikopters

Minbarra l-punt CAT.OP.MPA.245:

- (a) Fil-każ ta' titjiriet li jsiru skont il-VFR bil-helikopters f'żoni fuq l-ilma fejn l-art ma tkunx tidher, il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tluġh biss meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li l-limitu tal-bażi tas-shab se jkun 'il fuq minn 600 pied matul il-jum jew 1 200 pied matul il-lejl.

▼M9**▼B**

- (c) It-titjir bil-helikopters lejn pjattaforma għall-helikopters jew lejn FATO elevata għandu jsir biss meta l-veloċità medja tar-riħ fil-pjattaforma għall-helikopters jew fil-FATO elevata tkun irrappurtata li hi ta' inqas minn 60 kt.

CAT.OP.MPA.250 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tneħħija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq inġenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-inġenju tal-ajru jkun jista' jithaddem b'mod sikur.
- (b) Il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tluġh biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod ħazin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hlief hekk kif inhu permess skont il-punt (a) u skont l-AFM.

CAT.OP.MPA.250 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri għat-titjiriet f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew attwali.
- (b) Il-kmandant għandu jagħti bidu għal titjira jew itajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew attwali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mghammar biex ilaħhaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn.
- (c) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbez l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-kmandant għandu johroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

▼B**CAT.OP.MPA.260 Provvista taż-żejt u tal-fjuwil**

Il-kmandant għandu jagħti bidu għal titjira jew, fil-każ ta' ppjanar mill-gdid waqt it-titjira, ikompli bit-titjira, biss meta jkun issodisfat li l-inġenju tal-ajru jkollu mill-inqas l-ammont ippjanat ta' fjuwil u żejt li jista' jintuża biex it-titjira tkun tista' titwettaq b'mod sikur, filwaqt li jitqiesu l-kundizzjonijiet operattivi mistennija.

CAT.OP.MPA.265 Kundizzjonijiet tat-tluġh

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-kmandant għandu jkun issodisfat:

- (a) li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO li behsiebhom jintużaw mhux se jipprevjenu tluġh u tluq sikur; u
- (b) li se jitharsu l-valuri minimi operattivi stabbiliti tal-ajrudrom.

CAT.OP.MPA.270 Valuri minimi tal-altitudni tat-titjira

Il-kmandant jew il-bdot li f'idejha tkun għet fdata t-titjira m'għandux iwettaq it-titjira f'altitudni li tkun iktar baxxa mill-valuri minimi tal-altitudni speċifikati, hlief meta:

- (a) dan ikun mehtieġ għat-tluġh jew għall-inżul; jew
- (b) ikun qed jitwettaq inzul skont il-proċeduri approvati mill-awtorità kompetenti.

CAT.OP.MPA.275 Simulazzjoni ta' sitwazzjonijiet mhux normali waqt it-titjira

L-operatur għandu jiżgura li ma ssirx simulazzjoni tal-affarijiet li ġejjin meta jkun qad jingarru l-passiġġieri jew il-merkanzija:

- (a) ta' sitwazzjonijiet mhux normali jew ta' emerġenza li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri mhux normali jew ta' emerġenza; jew
- (b) ta' titjir f'IMC permezz ta' mezzi artifiċjali.

CAT.OP.MPA.280 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira — l-ajruplani

L-operatur għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u ġestjoni tal-fjuwil skont il-kriterji li ġejjin.

(a) Kontrolli tal-ammont tal-fjuwil waqt it-titjira

- (1) Il-kmandant għandu jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil f'intervalli regolari. Il-fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal għandu jiġi rreġistrat u evalwat biex:
  - (i) il-konsum effettiv jitqabbal mal-konsum ippjanat;
  - (ii) jiġi ċċekkjat li l-fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal ikun biżżejjed biex tintemm it-titjira skont il-punt (b); u
  - (iii) ikun stabbilit il-fjuwil li jista' jintuża li mistenni jkun għad fadal mal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni.

- (2) Id-dejta rilevanti dwar il-fjuwil għandha tiġi rreġistrata.

(b) Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira

- (1) It-titjira għandha titwettaq b'tali mod li l-fjuwil li jista' jintuża li mistenni jkun għad fadal mal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni ma jkunx inqas:

▼B

- (i) mill-fjuwil alternattiv mehtieg flimkien mal-fjuwil tar-riżerva finali; jew
  - (ii) mill-fjuwil tar-riżerva finali, jekk ma jkun mehtieg l-ebda ajrudrom alternattiv.
- (2) Jekk il-kontroll tal-fjuwil waqt it-titjira jindika li l-fjuwil li jista' jintuza li mistenni jkun għad fadal mal-wasla fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jkun inqas:
- (i) mill-fjuwil alternattiv mehtieg flimkien mal-fjuwil tar-riżerva finali, il-kmandant għandu jqis il-kundizzjonijiet tat-traffiku u l-kundizzjonijiet operattivi eżistenti fl-ajrudrom tad-destinazzjoni, fl-ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom xieraq iehor, biex jiddeċiedi jekk għandux ikompli lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni jew għandux jaqsmu devjazzjoni sabiex ikun jista' jwettaq inżul sikur b'ammont ta' fjuwil li ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil tar-riżerva finali; jew
  - (ii) mill-fjuwil tar-riżerva finali jekk ma jkun mehtieg l-ebda ajrudrom alternattiv, il-kmandant għandu jiehu azzjoni xierqa u jkompli bit-titjira lejn ajrudrom xieraq sabiex ikun jista' jwettaq inżul sikur b'ammont ta' fjuwil li ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil tar-riżerva finali.
- (3) Il-kmandant għandu jiddikjara emergenza meta, mal-inżul fl-eqreb ajrudrom xieraq fejn jista' jitwettaq inżul sikur, l-ammont ikkalkulat ta' fjuwil li jista' jintuza jkun inqas mill-fjuwil tar-riżerva finali.
- (4) Kundizzjonijiet ohra għal proċeduri speċifiċi
- (i) F'titjira li tuża l-proċedura tar-RCF, sabiex it-titjira titkompla lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1, il-kmandant għandu jiżgura li, fil-punt tad-deċiżjoni, il-fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal ikun tal-inqas jammonta għat-total:
    - (A) tal-fjuwil għall-vjaġġ mehtieg mill-punt tad-deċiżjoni sal-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1;
    - (B) tal-fjuwil ta' kontingenza, li jkun daqs 5 % tal-fjuwil għall-vjaġġ mehtieg mill-punt tad-deċiżjoni sal-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1;
    - (C) tal-fjuwil alternattiv għall-ajrudrom tad-destinazzjoni numru 1, jekk ikun mehtieg ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni numru 1; u
    - (D) tal-fjuwil tar-riżerva finali.
  - (ii) F'titjira li tuża l-proċedura tal-PDP, sabiex it-titjira titkompla lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni, il-kmandant għandu jiżgura li l-fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal fil-PDP ikun tal-inqas jammonta għat-total:
    - (A) tal-fjuwil għall-vjaġġ mehtieg mill-PDP sal-ajrudrom tad-destinazzjoni;
    - (B) tal-fjuwil ta' kontingenza mehtieg mill-PDP sal-ajrudrom tad-destinazzjoni; u
    - (C) tal-fjuwil addizzjonali.

CAT.OP.MPA.281 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira — il-helikopters

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u ġestjoni tal-fjuwil.

▼B

- (b) Il-kmandant għandu jiżgura li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuża li jkun għad fadal waqt it-titjira ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil mehtieg sabiex il-helikopter ikompli lejn ajrudrom jew sit tal-operat fejn ikun jista' jwettaq inżul sikur, u li jkun għad fadal fjuwil tar-riżerva finali.
- (c) Il-kmandant għandu jiddikjara emergenza meta l-ammont effettiv ta' fjuwil li jista' jintuża abbord ikun inqas mill-fjuwil tar-riżerva finali.

CAT.OP.MPA.285 Użu ta' ossiġnu supplimentari

Il-kmandant għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż 1-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied.

CAT.OP.MPA.290 Osservazzjoni ta' qrubija lejn l-art

Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jiehu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

▼M9**CAT.OP.MPA.295 Użu ta' sistema għall-prevenzjoni tal-kollizzjonijiet fl-ajru (ACAS)**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi u programmi ta' tahriġ meta s-sistema tal-ACAS tkun installata u tista' tithaddem, biex l-ekwipaġġ tat-titjira jkun imharreġ b'mod xieraq fl-evitar ta' kollizzjonijiet u jkun kompetenti fl-użu tat-tagħmir tal-ACAS II.

▼B**CAT.OP.MPA.300 Kundizzjonijiet għall-avviċinament u għall-inżul**

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-kmandant għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO li behsiebhom jintużaw m'għandhomx jipprevjenu avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milħuq sikuri, waqt li titqies l-informazzjoni dwar il-prestazzjoni li jkun hemm fil-manwal tal-operat.

CAT.OP.MPA.305 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament

- (a) Il-kmandant jew il-bdot li f'idejh tkun fdata t-titjira jista' jagħti bidu għal avviċinament bi strument tkun xi tkun ir-RVR/il-VIS irrappurtata.
- (b) Jekk ir-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament m'għandux jitkompla:
  - (1) taht 1-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew
  - (2) fil-parti tal-avviċinament finali f'każijiet fejn id-DA/H jew l-MDA/H ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.
- (c) Fejn ir-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tar-RVR jistgħu jinkisbu billi wiehed jaqleb il-vizibilità rrappurtata.
- (d) Jekk, wara li jinqabzu 1-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, ir-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taht il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.

▼B

- (e) L-avviċinament jista' jitkompla taħt id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ippjanata tkun giet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinżamm.
- (f) Ir-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot. Jekk ikunu rrapportati u jkunu rilevanti, ir-RVR tal-punt tan-nofs u r-RVR tal-punt tal-waqfien għandhom ikunu jorbtu wkoll. Il-valur minimu tar-RVR għall-punt tan-nofs għandu jkun ta' 125 metru jew ikun ir-RVR meħtieġa għaž-żona ta' kuntatt mal-art, jekk din tkun inqas, u dak tar-RVR għall-punt ta' waqfien għandu jkun ta' 75 metru. Għall-inġenji tal-ajru mghammra b'sistema ta' gwida jew ta' kontroll tar-"roll-out", il-valur minimu tar-RVR għall-punt tan-nofs għandu jkun ta' 75 metru.

CAT.OP.MPA.310 Proċeduri operattivi — Għoli tal-qsim tal-limitu tar-runway— l-ajruplani

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi mfasslin biex ikun żgurat li ajruplan li jkun qed iwettaq avviċinamenti ta' preċiżjoni jaqsam il-limitu tar-runway b'marġni sikur, waqt li jkun qiegħed fil-konfigurazzjoni u l-attitudni tal-inżul.

CAT.OP.MPA.315 Rappurtar tas-sighat ta' titjir — il-helikopters

L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni tal-awtorità kompetenti s-sighat ta' titjir ta' kull helikopter li kien imhaddem matul is-sena kalendarja ta' qabel.

▼M14**CAT.OP.MPA.320 Kategoriji ta' ajruplani**

- (a) Il-kategoriji ta' ajruplani għandhom ikunu bbażati fuq il-veloċità tal-ajru indikata fil-limitu (V_{AT}), li tkun hija ugwali għall-veloċità ta' meta l-magna tiegħa taħdem (V_{SO}) immultiplikata b'1.3 jew għall-veloċità ta' waqfien g-wieħed (il-gravità) (V_{S1g}) immultiplikata b'1.23 fil-konfigurazzjoni tal-inżul bil-massa massima ċċertifikata waqt l-inżul. Jekk V_{SO} u V_{S1g} ikunu t-tnejn disponibbli, għandha tintuża l-oġġla V_{AT} riżultanti.
- (b) Għandhom jintużaw il-kategoriji tal-ajruplani li huma speċifikati fit-tabella ta' hawn taħt.

*Tabella 1***Kategoriji ta' ajruplani li jikkorrispondu għall-valuri ta' V_{AT}**

Kategorija tal-ajruplan	V_{AT}
A	Inqas minn 91 kt
B	Minn 91 sa 120 kt
C	Minn 121 sa 140 kt
D	Minn 141 sa 165 kt
E	Minn 166 sa 210 kt

- (c) Il-konfigurazzjoni tal-inżul li għandha titqies għandha tkun speċifikata fil-manwal tal-operat.
- (d) L-operatur jista' japplika massa tal-inżul iktar baxxa biex jistabbilixxi l- V_{AT} , jekk dan ikun approvat mill-awtorità kompetenti. Din il-massa tal-inżul iktar baxxa għandha tkun valur permanenti u għandha tkun indipendenti mill-kundizzjonijiet li jinbidlu tal-operazzjonijiet ta' kuljum.

▼ **M13**▼ **B**

IS-SUBPARTI C

**PRESTAZZJONI TAL-INGENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET
OPERATTIVI***TAQSIMA 1**L-Ajruplani*

KAPITOLU 1

Rekwiżiti ġenerali**CAT.POL.A.100 Kategoriji tal-prestazzjoni**

- (a) L-ajruplan għandu jithaddem skont ir-rekwiżiti tal-kategorija tal-prestazzjoni applikabbli.
- (b) Meta ma tkunx tista' tintwera konformità shiha mar-rekwiżiti applikabbli ta' din it-Taqsima minhabba karatteristiċi speċifiki tad-disinn, l-operatur għandu japplika standards tal-prestazzjoni approvati li jiżguraw livell tas-sikurezza li jkun ekwivalenti għal dak tal-kapitolu x-xieraq.

CAT.POL.A.105 Punti ġenerali

- (a) Il-massa tal-ajruplan:

- (1) fil-bidu tat-tluġ; jew

- (2) fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira, mill-mument li fih jibda japplika l-pjan operattiv irrivedut tat-titjira,

m'għandhiex tkun iżjed mill-massa li fiha r-rekwiżiti tal-kapitolu x-xieraq jistgħu jintlaħqu, għat-titjira li għandha titwettaq. Jistgħu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil.

- (b) Id-dejta tal-prestazzjoni approvata inkluża fl-AFM għandha tintuza biex tiġi stabbilita l-konformità mar-rekwiżiti tal-kapitolu x-xieraq, u din għandha tiġi ssupplimentata, skont il-bżonn, b'dejta oħra kif preskritt fil-kapitolu rilevanti. L-operatur għandu jispeċifika d-dejta l-oħra fil-manwal tal-operat. Meta jiġu applikati l-fatturi preskritti fil-kapitolu x-xieraq, jista' jitqies kwalunkwe fattur operattiv li jkun diġà ġie inkorporat fid-dejta tal-prestazzjoni tal-AFM biex b'hekk tiġi evitata l-applikazzjoni doppja tal-fatturi.
- (c) Il-konfigurazzjoni tal-ajruplan, il-kundizzjonijiet ambjentali u t-tħaddim ta' sistemi li jkollhom effetti negattivi fuq il-prestazzjoni għandhom jitqiesu kif xieraq.
- (d) Għall-ghanijiet tal-prestazzjoni, runway niedja, minbarra runway tal-haxix, tista' titqies bħala waħda xotta.

▼ **M15**▼ **B**

KAPITOLU 2

Kategorija tal-prestazzjoni A**CAT.POL.A.200 Punti ġenerali**

- (a) Id-dejta tal-prestazzjoni approvata mogħtija fl-AFM għandha tkun issupplimentata kif meħtieġ b'dejta oħra jekk id-dejta tal-prestazzjoni approvata mogħtija fl-AFM ma tkunx biżżejjed f'dak li għandu x'jaqsam ma' elementi bħal dawn li ġejjin:

▼B

- (1) li jitqiesu kundizzjonijiet operattivi negattivi li jkunu mistennija b'mod raġonevoli bħalma huma t-tluġ u l-inżul fuq runways ikkontaminati; u
- (2) li titqies ħsara fil-magna fil-fażijiet kollha tat-titjira.
- (b) Fil-każ ta' runway imxarrba jew ikkontaminata, għandha tintuża d-dejta tal-prestazzjoni li tkun stabbilita skont l-istandards applikabbli għaċ-ċertifikazzjoni tal-ajruplani l-kbar jew skont standards ekwivalenti għalihom.
- (c) L-użu tad-dejta l-oħra msemmija fil-punt (a) u tar-rekwiżiti ekwivalenti msemmija fil-punt (b) għandu jiġi speċifikat fil-manwal tal-operat.

CAT.POL.A.205 Tluġ

- (a) Il-massa tat-tluġ m'għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tluġ speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni u għat-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom tat-tluq.
- (b) Għandhom jintlaħqu r-rekwiżiti li ġejjin meta tkun qed tiġi stabbilita l-massa massima awtorizzata waqt it-tluġ:
  - (1) id-distanza għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien m'għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien (ASDA);
  - (2) id-distanza tat-tluġ m'għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġ, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar m'għandhiex taqbeż nofs il-girja tat-tluġ disponibbli (TORA);
  - (3) il-girja tat-tluġ m'għandhiex taqbeż it-TORA;
  - (4) valur wiehed ta' V_1 għandu jintuża għat-tluġ interrott u għal dak issoktat; u
  - (5) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġ m'għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġ fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.
- (c) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (b), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
  - (1) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;
  - (2) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom;
  - (3) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway;
  - (4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tat-tluġ;
  - (5) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat; u
  - (6) it-telf, jekk ikun hemm, tat-tul tar-runway minhabba l-allinjament tal-ajruplan qabel it-tluġ.

▼B**CAT.POL.A.210 Distanza mill-ostakli waqt it-tluġh**

(a) Il-passaġġ nett tat-titjira tat-tluġh għandu jkun stabbilit b'tali mod li l-ajruplan jgħaddi minn mal-ostakli kollha f'distanza vertikali ta' mill-inqas 35 pied minnhom jew f'distanza orizzontali ta' mill-inqas 90 metru u $0,125 \times D$ minnhom, fejn D hija d-distanza orizzontali li l-ajruplan ikun ivvjaġġa mit-tarf tad-distanza disponibbli għat-tluġh (TODA) jew mit-tarf tad-distanza tat-tluġh jekk tkun skedata dawra qabel tarf it-TODA. Għall-ajruplani li t-tul tal-gwienah tagħhom ikun ta' inqas minn 60 metru, tista' tintuża distanza orizzontali mill-ostakli li tkun daqs nofs it-tul tal-gwienah tal-ajruplan u 60 metru u $0,125 \times D$.

(b) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (a):

(1) għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(i) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tluġh;

(ii) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;

(iii) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom; u

(iv) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-rih minn faċċata rrapportat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-rih minn wara rrapportat.

(2) il-bidliet fir-rotta m'għandhomx ikunu awtorizzati sal-punt li fih il-passaġġ nett tat-titjira tat-tluġh ikun kiseb għoli li jkun daqs nofs it-tul tal-gwienah, iżda mhux inqas minn 50 pied 'il fuq mill-elevazzjoni ta' tarf it-TORA. Minn dak il-punt 'il quddiem, sa għoli ta' 400 pied, huwa meqjus li l-ajruplan ikun miel mhux iktar minn 15°. 'Il fuq minn 400 pied, jistgħu jiġu skedati angoli ta' timjil li jkunu ta' iktar minn 15°, iżda mhux ta' iktar minn 25°;

(3) fi kwalunkwe parti mill-passaġġ nett tat-titjira tat-tluġh li fiha l-ajruplan ikun miel b'iktar minn 15°, l-ajruplan għandu jgħaddi minn mal-ostakli kollha li jkunu jinsabu f'distanza orizzontali li tkun fil-limiti speċifikati fil-punti (a), (b)(6) u (b)(7) minnu b'distanza vertikali ta' mill-inqas 50 pied minnhom;

(4) l-operazzjonijiet li japplikaw angoli ta' timjil laterali miżjuda ta' mhux iktar minn 20° bejn 200 u 400 pied, jew mhux iktar minn 30° 'il fuq minn 400 pied, għandhom jitwettqu skont il-punt CAT.POL.A.240;

(5) għandu jitqies b'mod xieraq l-effett tal-angolu ta' timjil laterali fuq il-veloċitajiet operattivi u l-passaġġ tat-titjira, inklużi z-zidiet fid-distanza li jkunu ġejjin minn veloċitajiet operattivi miżjuda;

(6) F'każijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira ma jkunx jehtieg bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis daww l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:

(i) 300 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jzomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni mehtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew

(ii) 600 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

(7) F'każijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira jkun jehtieg bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis daww l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:

(i) 600 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jzomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni mehtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew

▼B

(ii) 900 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri ta' kontingenza biex jissodisfa r-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) u (b) u biex jipprovdi rotta sikura li tevita l-ostakli, biex b'hekk l-ajruplan ikun jista' jew jikkonforma mar-rekwiżiti ta' waqt ir-rotta mogħtija fil-punt CAT.POL.A.215, jew jinżel fl-ajrudrom tat-tluq jew f'ajrudrom alternattiv għat-tluq.

CAT.POL.A.215 Waqt ir-rotta — magna wahda wieqfa (OEI)

- (a) Id-dejta tal-passaġġ nett tat-titjira b'OEI ta' waqt ir-rotta mogħtija fl-AFM, li tkun adattata għall-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira, għandha tippermetti li tintwera konformità mal-punti (b) jew (c) matul ir-rotta kollha. Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jkollu xaqliba pożittiva meta l-inġenju tal-ajru jkun 1 500 pied 'il fuq mill-ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul wara li tiżviluppa ħsara fil-magna. F'kundizzjonijiet meteoroloġiċi li jkunu jeħtieġu t-thaddim ta' sistemi ta' harsien mis-silġ, għandu jitqies l-effett tal-użu ta' dawn is-sistemi fuq il-passaġġ nett tat-titjira.

▼M15

- (b) Ix-xaqliba tal-passaġġ nett tat-titjira ta' waqt ir-rotta għandha tkun wahda pożittiva sa mill-inqas 1 000 pied 'il fuq mill-art u mill-ostakli kollha li jkun hemm tul ir-rotta f'distanza ta' 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista.

- (c) Il-passaġġ nett tat-titjira ta' waqt ir-rotta għandu jippermetti lill-ajruplan ikompli bit-titjira mill-altitudni ta' veloċità ta' cruising lejn ajrudrom fejn ikun jista' jsir inżul skont il-punt CAT.POL.A.230 jew il-punt CAT.POL.A.235, kif xieraq. Il-passaġġ nett tat-titjira ta' waqt ir-rotta għandu jgħaddi minn mal-art u minn mal-ostakli kollha tul ir-rotta li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista, f'distanza vertikali ta' mill-inqas 2 000 pied, fejn jitqiesu l-elementi li ġejjin:

(1) wiehed ikun assumu li l-magna tieqaf fil-punt l-aktar kritiku tul ir-rotta;

(2) jitqiesu l-effetti tar-riħ fuq il-passaġġ tat-titjira;

(3) ir-rimi tal-fjuwil huwa permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jaasal fl-ajrudrom fejn dan huwa mistenni li jinżel bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa wara ħsara fil-magna skont il-punt CAT.OP.MPA.150, adattat għal ajrudrom alternattiv, jekk tintuża proċedura sikura;

(4) l-ajrudrom fejn l-ajruplan ikun previst li se jinżel wara ħsara fil-magna għandu jissodisfa l-kriterji li ġejjin:

(i) ir-rekwiżiti ta' prestazzjoni għall-massa tal-inżul mistennija huma ssodisfati;

(ii) ir-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp u r-rapporti dwar il-kundizzjoni tar-runway jkunu jindikaw li jista' jsir inżul sikur fil-hin smat tal-inżul;

(5) jekk l-AFM ma jkunx fih *data* dwar il-passaġġ nett tat-titjira ta' waqt ir-rotta, il-passaġġ tat-titjira OEI gross matul ir-rotta għandu jitnaqqas b'xaqliba tiela' 'l fuq ta' 1,1 % għal ajruplani b'żewġ magni, 1,4 % għal ajruplani bi tliet magni, u 1,6 % għal ajruplani b'erba' magni.

- (d) L-operatur għandu jżid il-marġnijiet tal-wisa' previsti fil-punti (b) u (c) għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi), jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tissodisfa tal-inqas l-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni RNAV 5.

▼ **M15****CAT.POL.A.220 Waqt ir-rotta — ajruplani bi tliet magni jew iżjed li jkollhom żewġ magni weqfin**

- (a) Ajruplan li jkollu tliet magni jew aktar ma ghandux ikun 'il bogħod minn ajrudrom li fih jiġu ssodisfati kif xieraq ir-rekwiziti tal-punti CAT.POL.A.230 jew CAT.POL.A.235(a) għall-massa mistennija tal-inżul, fi kwalunkwe punt matul it-triq intenzjonata għal aktar minn 90 minuta, bil-magni kollha joperaw b'potenza jew thrust ta' cruising, kif xieraq, f'temperatura standard f'arja kalma, sakemm il-punti (b) sa (f) ta' dan il-punt ma jiġux imharsa.
- (b) Id-*data* tal-passaġġ nett tat-titjira b'żewġ magni weqfin ta' waqt ir-rotta għandha tippermetti lill-ajruplan ikompli bit-titjira, fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija, mill-punt li fih wiehed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu fl-istess hin lejn ajrudrom li fih l-ajruplan ikun jista' jinżel u jieqaf kompletament billi juża l-proċedura preskritta għal inżul b'żewġ magni weqfin. Il-passaġġ nett tat-titjira ta' waqt ir-rotta għandu jgħaddi minn mal-art u minn mal-ostakli kollha tul ir-rotta li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista, f'distanza vertikali ta' mill-inqas 2 000 pied. F'altitudni u f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi li jkunu jehtieġu li jkunu jistgħu jithaddmu s-sistemi ta' harsien mis-silġ, għandu jitqies l-effett tagħhom tal-użu ta' dawn is-sistemi fuq id-*data* tal-passaġġ nett tat-titjira ta' waqt ir-rotta. Jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tissodisfa tal-inqas l-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni RNAV 5, l-operatur għandu jżid il-marġni tal-wisa' preskritti mogħti hawn fuq fit-tieni sentenza għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi).
- (c) Wiehed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu fl-aktar punt kritiku ta' dak il-porzjon tar-rotta fejn l-ajruplan jithaddem għal aktar minn 90 minuta, bil-magni kollha joperaw b'potenza jew thrust ta' cruising, kif xieraq, f'temperatura standard f'arja kalma, 'il bogħod mill-ajrudrom imsemmi fil-punt (a).
- (d) Il-passaġġ nett tat-titjira għandu jkollu xaqliba pożittiva meta l-ajruplan ikun 1 500 pied 'il fuq mill-ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul wara li tiżviluppa l-hsara f'żewġ magni.
- (e) Ir-rimi tal-fjuwil għandu jkun permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa msemmija fil-punt (f), jekk tintuża proċedura sikura.
- (f) Il-massa mistennija tal-ajruplan fil-punt li fih wiehed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu m'għandhiex tkun inqas minn dik li tinkludi bizżejjed fjuwil biex l-ajruplan ikompli sejjer lejn ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul, u biex dan jasal hemm f'altitudni ta' mill-inqas 450 metru (1 500 pied) direttament fuq iż-żona tal-inżul u biex, minn dak il-punt 'il quddiem, itir bl-istess potenza jew thrust ta' cruising għal 15-il minuta, kif xieraq.

▼ **B****CAT.POL.A.225 Inżul — ajrudromi tad-destinazzjoni u ajrudromi alternattivi**

- (a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) m'għandhiex taqbez il-massa massima tal-inżul speċifikata għall-altitudni u għat-temperatura tal-ambjent mistennija fil-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fl-ajrudrom alternattiv.

▼ **M15****CAT.POL.A.230 Inżul — runways xotti**

- (a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor għandha tippermetti nżul b'waqfien shih tal-ajruplan minn 50 pied 'il fuq mil-limitu:
- (1) għall-ajruplani li jahdmu b'magni turboġett, f'60 % tad-distanza disponibbli tal-inżul (LDA);
  - (2) għall-ajruplani li jahdmu b'turboskrun, f'70 % tal-LDA;
  - (3) permezz ta' deroga mill-punti (a)(1) u (a)(2), għall-ajruplani li huma approvati għal operazzjonijiet ta' distanza tal-inżul imnaqqa skont il-punt CAT.POL.A.255, fi hdan 80 % tal-LDA.
- (b) Għall-operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf, l-operatur għandu juża d-*data* tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a)(1) jew (a)(2), kif applikabbli, ibbazata fuq għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.245.
- (c) Għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira, l-operatur għandu juża d-*data* tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a)(1) jew (a)(2), u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.250.
- (d) Meta jkun qed jistabbilixxi l-massa tal-inżul, l-operatur għandu jqis dan li ġej:
- (1) mhux aktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara;
  - (2) korrezzjonijiet kif provduti fl-AFM.
- (e) Għall-bgħit tal-ajruplan, l-ajruplan għandu jkun:
- (1) jinżel fuq l-aktar runway favorevoli, f'arja kalma;
  - (2) jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lilu meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-riħ, il-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet oħrajn bħalma huma l-ghajjnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.
- (f) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (e)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni, l-ajruplan għandu jithalla jitlaq biss jekk ikun intgħazel ajrudrom alternattiv li jippermetti konformità shiha ma' wiehed minn dawn li ġejjin:
- (1) il-punti (a) sa (d), jekk ir-runway fil-hin stmat tal-wasla tkun xotta;
  - (2) il-punti CAT.POL.A.235 (a) sa (d), jekk ir-runway fil-hin stmat tal-wasla tkun imxarrba jew ikkontaminata.

CAT.POL.A.235 Inżul — runways imxarrba u kkontaminati

- (a) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa, jew it-tnejn li huma, ikunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun imxarrba, l-LDA għandha tkun wahda mid-distanzi li ġejjin:
- (1) distanza tal-inżul provduta fl-AFM għall-użu fuq runways imxarrba fil-hin tal-bgħit, imma mhux inqas minn dik meħtieġa mill-punt CAT.POL.A.230(a)(1) jew (a)(2), kif applikabbli;
  - (2) jekk ma tkunx provduta distanza tal-inżul fl-AFM għall-użu fuq runways imxarrba fil-hin tal-bgħit, mill-inqas 115 % tad-distanza tal-inżul meħtieġa, stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.230 (a)(1) jew (a)(2), kif applikabbli;

▼ M15

- (3) distanza tal-inżul iqsar minn dik mehtieġa mill-punt (a)(2), imma mhux inqas minn dik mehtieġa mill-punt CAT.POL.A.230(a)(1) jew (a)(2), kif applikabbli, jekk ir-runway għandha karatteristiċi speċifiċi li jtejbju l-frizzjoni u l-AFM jinkludi informazzjoni addizzjonali speċifika għad-distanza tal-inżul fuq dak it-tip ta' runway;
  - (4) permezz ta' deroga mill-punti (a)(1), (a)(2) u (a)(3), għall-ajruplani li huma approvati għal operazzjonijiet ta' distanza tal-inżul imnaqqsa taht il-punt CAT.POL.A.255, id-distanza tal-inżul stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.255(b)(2)(v)(B).
- (b) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun ikkontaminata, l-LDA għandha tkun waħda minn dawn id-distanzi li ġejjin:
- (1) mill-inqas id-distanza tal-inżul stabbilita skont il-punt (a), jew mill-inqas 115 % tad-distanza tal-inżul stabbilita skont id-*data* approvata dwar id-distanza tal-inżul ikkontaminata jew ekwivalenti, skont liema minnhom ikun l-ikbar;
  - (2) fuq runways tax-xitwa ppreparati apposta, tista' tintuża distanza tal-inżul li tkun iqsar minn dik mehtieġa skont il-punt (b)(1), iżda li ma tkunx inqas minn dik mehtieġa skont il-punt (a), jekk l-AFM ikun jinkludi informazzjoni addizzjonali speċifika dwar id-distanzi tal-inżul fuq runways ikkontaminati. Tali distanza tal-inżul għandha tkun mill-inqas 115 % tad-distanza tal-inżul li tinsab fl-AFM.
- (c) B'deroga mill-punt (b), iż-żieda ta' 15 % m'għandhiex għalfejn tiġi applikata jekk tkun diġà inkluża fid-*data* approvata tad-distanza tal-inżul jew ekwivalenti.
- (d) Għall-punti (a) u (b), il-kriterji tal-punti CAT.POL.A.230(b), (c) u (d) għandhom japplikaw kif xieraq.
- (e) Għall-bgħit tal-ajruplan, l-ajruplan għandu jew:
- (1) jinżel fuq l-aktar runway favorevoli, farja kalma;
  - (2) jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lilu meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-rih, il-karatteristiċi tal-immanigġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet oħrajn bħalma huma l-għajjnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.
- (f) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (e)(1) għal ajrudrom ta' destinazzjoni fejn ir-rapporti jew it-tbassir tat-temp xieraq jindikaw li r-runway fil-hin stmat tal-wasla tista' tkun ikkontaminata u fejn l-inżul jiddependi fuq komponent speċifiku tar-rih, l-ajruplan għandu jintbagħat biss jekk jiġu magħżula żewġ ajrudromi alternattivi.
- (g) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (e)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni fejn ir-rapporti jew it-tbassir tat-temp xierqa jindikaw li r-runway fil-hin stmat tal-wasla tista' tkun imxarrba jew ikkontaminata, l-ajruplan għandu jintbagħat biss jekk ajrudrom alternattiv jiġi magħżul.
- (h) Għall-punti (f) u (g), l-ajrudrom jew l-ajrudromi alternattiv/i magħżul/a għandhom jippermettu l-konformità ma' waħda minn dawn li ġejjin:
- (1) il-punti CAT.POL.A.230(a) sa (d), jekk ir-runway fil-hin stmat tal-wasla tkun niexfa;
  - (2) il-punti CAT.POL.A.235 (a) sa (d), jekk ir-runway fil-hin stmat tal-wasla tkun imxarrba jew ikkontaminata.

▼B**CAT.POL.A.240 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet b'angoli ta' timjil laterali miżjuda**

- (a) L-operazzjonijiet b'angoli ta' timjil laterali miżjuda jehtiegu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:
  - (1) li l-AFM fih dejta approvata għaż-żieda mehtieġa fil-veloċità operattiva u dejta biex ikun jista' jiġi fformat il-passaġġ tat-titjira meta jitqiesu ż-żidiet fl-angoli ta' timjil laterali u fil-veloċitajiet;
  - (2) li hemm gwida viżwali disponibbli għall-preċiżjoni tan-navigazzjoni;
  - (3) li ġew speċifikati l-valuri minimi tat-temp u l-limitazzjonijiet tar-riħ għal kull runway; u

▼M9

- (4) L-ekwipaġġ tat-titjira kiseb għarfien xieraq tar-rotta li fiha għandu jittajjar l-inġenju tal-ajru u tal-proċeduri li għandhom jintużaw skont il-Subparti FC tal-Parti-ORO.

▼B**CAT.POL.A.245 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf**

- (a) L-operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf li jużaw angoli ta' pendil tal-inżul ta' 4.5° jew iktar u li jkollhom għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, jehtiegu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:
  - (1) li l-AFM jagħti l-angolu massimu ta' pendil tal-inżul approvat, kwalunkwe limitazzjonijiet oħrajn, il-proċeduri normali, mhux normali jew ta' emerġenza għall-avviċinament wieqaf, kif ukoll l-emendi fid-dejta dwar it-tul taż-żona għal meta jkun qegħ jintużaw il-kriterji tal-avviċinament wieqaf;
  - (2) li, għal kull ajrudrom li fih għandhom jitwettqu operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf:
    - (i) għandha tkun disponibbli, sistema ta' referenza adattata tal-passaġġ tal-inżul li tkun tinkludi mill-inqas sistema ta' indikazzjoni viżwali tal-passaġġ tal-inżul;
    - (ii) għandhom ikunu speċifikati l-valuri minimi tat-temp; u
    - (iii) għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
      - (A) is-sitwazzjoni tal-ostakli;
      - (B) it-tip ta' referenza tal-passaġġ tal-inżul u ta' gwida tar-runway;
      - (C) ir-referenza viżwali minima li għandha tkun mehtieġa fl-gholi tad-deċiżjoni (DH) u fl-MDA;
      - (D) it-tagħmir disponibbli li jkun hemm abbord;
      - (E) il-kwalifiki tal-bdot u familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom;
      - (F) il-limitazzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fl-AFM; u
      - (G) il-kriterji tal-avviċinament mhux milhuq.

▼B**CAT.POL.A.250 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira**

- (a) L-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira jehtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:
- (1) li d-distanza użata għall-kalkolu tal-massa tal-inżul awtorizzata tista' tikkonsisti mit-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura u l-LDA ddikjarata;
  - (2) li l-Istat tal-ajrudrom ikun stabbilixxa interess pubbliku u htieġa operattiva għall-operazzjoni, jew minhabba d-distanza tal-ajruport jew minhabba l-limitazzjonijiet fiżiċi marbutin mal-estensjoni tar-runway;
  - (3) li d-distanza vertikali bejn il-passaġġ ta' għajnejn il-bdot u l-passaġġ tal-iktart parti baxxa tar-roti, meta l-ajruplan ikun stabbilit fuq il-passaġġ ta' nżul normali, ma tkunx taqbeż it-tliet (3) metri;
  - (4) li l-RVR/il-VIS minima m'għandhiex tkun ta' inqas minn 1 500 metru u li l-limitazzjonijiet tar-riħ ikunu speċifikati fil-manwal tal-operat;
  - (5) li l-esperjenza minima tal-bdot, ir-rekwiziti tat-taħriġ u l-familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom ikunu speċifikati u jkunu ntlahqu;
  - (6) li l-għoli tal-qsim fil-bidu tat-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura jkun ta' 50 pied;
  - (7) li l-użu taż-żona ddikjarata bħala sikura jkun approvat mill-Istat tal-ajrudrom;
  - (8) li t-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura ma jkunx jaqbeż id-90 metru;
  - (9) li l-wisa' taż-żona ddikjarata bħala sikura ċċentrata fuq il-linja estiża taċ-ċentru tar-runway ma tkunx inqas mid-doppju tal-wisa' tar-runway jew mid-doppju tat-tul tal-gwienah, skont liema minnhom ikun l-akbar;
  - (10) li ż-żona ddikjarata bħala sikura ma jkun fiha l-ebda ostaklu jew hofra li jistgħu jpoġġu fil-periklu ajruplan li jinżel qabel ma tibda r-runway u li l-ebda oġġett mobbli ma jkun permess fiż-żona ddikjarata bħala sikura waqt li r-runway tkun qed tintuża għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira;
  - (11) li l-pendil taż-żona ddikjarata bħala sikura la jkun jaqbeż il-5 % 'l fuq u lanqas it-2 % 'l isfel fid-direzzjoni tal-inżul; u

▼M15

- (11a) operazzjonijiet ta' distanza tal-inżul meħtieġa mnaqqsa skont il-punt CAT.POL.A.255 huma pprojbti;

▼B

- (12) il-kundizzjonijiet addizzjonali, jekk ikunu speċifikati mill-awtorità kompetenti, li jqisu l-karatteristiċi tat-tip ta' ajruplan, il-karatteristiċi orografici fiż-żona tal-avviċinament, l-ghajnuna disponibbli għall-avviċinament u l-kunsiderazzjonijiet marbutin mal-avviċinament mhux milhuq/mal-inżul interrott.

▼B

KAPITOLU 3

Kategorija tal-prestazzjoni B**CAT.POL.A.300 Punti ġenerali****▼M10**

- (a) Sakemm ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (il-Parti-SPA), is-Subparti L — OPERAZZJONIJIET TA' AJRUPLANI B'MAGNA WAHDA BIT-TURBINI BILLEJL JEW F'IMC (SET-IMC), l-operatur m'għandux jopera ajruplan b'magna wahda:

(1) billejl; jew

(2) f'IMC, hlief skont VFR speċjali.

▼B

- (b) L-operatur għandu jitratta l-ajruplani b'żewġ magni li ma jilhqax ir-rekwiziti tat-tluġh mogħtija fil-punt CAT.POL.A.340 bħala ajruplani b'magna wahda.

CAT.POL.A.305 Tluġh

- (a) Il-massa tat-tluġh m'għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni u għat-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom tat-tluq.

- (b) Id-distanza tat-tluġh minghajr fatturi speċifikata fl-AFM m'għandhiex tkun itwal minn:

(1) meta din tiġi mmultiplikata b'fattur ta' 1.25, il-ġirja tat-tluġh disponibbli (TORA); jew

(2) meta jkun hemm mogħdija tal-waqfien u/jew tal-ikklerjar disponibbli, l-affarijiet li ġejjin:

(i) it-TORA;

(ii) meta din tiġi mmultiplikata b'fattur ta' 1.15, id-distanza disponibbli għat-tluġh (TODA); jew

(iii) meta din tiġi mmultiplikata b'fattur ta' 1.3, l-ASDA.

- (c) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (b), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(1) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tluġh;

(2) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;

(3) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom;

(4) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway;

(5) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tat-tluġh; u

(6) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat.

▼B**CAT.POL.A.310 Distanza mill-ostakli waqt it-tluġh — l-ajruplani b'diversi magni**

(a) Il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh ta' ajruplani b'żewġ magni jew iktar għandu jkun stabbilit b'tali mod li l-ajruplan jgħaddi minn mal-ostakli kollha f'distanza vertikali ta' mill-inqas 50 pied minnhom jew f'distanza orizzontali ta' mill-inqas 90 metru u $0,125 \times D$ minnhom, fejn D hija d-distanza orizzontali li l-ajruplan ikun ivvjaġġa mit-tarf tat-TODA jew mit-tarf tad-distanza tat-tluġh jekk tkun skedata dawra qabel tarf it-TODA, hlief hekk kif previst fil-punti (b) u (c). Għall-ajruplani li t-tul tal-ġwienah tagħhom ikun ta' inqas minn 60 metru, tista' tintuża distanza orizzontali mill-ostakli li tkun daqs nofs it-tul tal-ġwienah tal-ajruplan u $0,125 \times D$. Wiehed għandu jassumi:

- (1) li l-passaġġ tat-titjira tat-tluġh jibda f'għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art f'tarf id-distanza tat-tluġh mehtieġa skont il-punt CAT.POL.A.305(b) u jintemm f'għoli ta' 1 500 pied 'il fuq minn wiċċ l-art;
  - (2) li l-ajruplan ma jkunx immejjel b'mod laterali qabel ma jilhaq għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art, u li wara dan il-punt l-angolu ta' timjil laterali ma jkunx ta' iktar minn 15° ;
  - (3) li l-hsara fil-magna kritika tiżviluppa fil-punt fil-passaġġ tat-titjira tat-tluġh bil-magni kollha jahdmu li fih ir-referenza viżwali biex ikunu evitati l-ostakli tkun mistennija tintilef;
  - (4) li x-xaqliba tal-passaġġ tat-titjira tat-tluġh minn 50 pied sal-għoli li fih wiehed jassumi li tiżviluppa l-hsara fil-magna tkun daqs ix-xaqliba medja tal-ajruplan bil-magni kollha jahdmu matul it-tluġh u t-tranzizzjoni għall-konfigurazzjoni ta' waqt ir-rotta, immultiplikata b'fattur ta' 0.77; u
  - (5) li x-xaqliba tal-passaġġ tat-titjira tat-tluġh mill-għoli milhuq skont il-punt (a)(4) sa tarf il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh tkun daqs ix-xaqliba waqt it-tluġh ta' waqt ir-rotta b'OEI mogħtija fl-AFM.
- (b) F'każijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira ma jkunx jehtieġ bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15° , l-operatur m'għandux għalfejn iqis daww l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
- (1) 300 metru, jekk it-titjira titwettag b'kundizzjonijiet li jippermettu navigazzjoni viżwali bi gwida għad-direzzjoni, jew jekk ikunu disponibbli għajnuniet għan-navigazzjoni li jghinu lill-bdot iżomm il-passaġġ ippjanat tat-titjira bl-istess preċiżjoni; jew
  - (2) 600 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.
- (c) F'każijiet fejn il-passaġġ ippjanat tat-titjira jkun jehtieġ bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15° , l-operatur m'għandux għalfejn iqis daww l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
- (1) 600 metru, għal titjiriet b'kundizzjonijiet li jippermettu navigazzjoni viżwali bi gwida għad-direzzjoni; jew
  - (2) 900 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.
- (d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
- (1) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tluġh;
  - (2) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;
  - (3) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom; u

▼B

- (4) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-rih minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-rih minn wara rrappurtat.

▼M4

- (e) (e) Ir-rekwiżiti f'(a)(3), (a)(4), (a)(5), (b)(2) u (c)(2) ma għandhomx ikunu applikabbli għal operazzjonijiet VFR binhar.

▼B**CAT.POL.A.315 Waqt ir-rotta — l-ajruplani b'diversi magni**

- (a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u f'każ li tiżviluppa ħsara f'wahda mill-magni, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jkompli t-titjira, bil-magni li jibqa' jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa, fl-altitudni minima rilevanti għat-titjir sikur imniżżla fil-manwal tal-operat jew 'il fuq minnha, sa punt li jkun 1 000 pied 'il fuq minn ajrudrom li fih ikunu jistgħu jintlaħqu r-rekwiżiti tal-prestazzjoni.

- (b) Wiehed għandu jassumi li, fil-punt li fih tiżviluppa l-ħsara fil-magna:

- (1) l-ajruplan ma jkunx qed itir f'altitudni li tkun iktar minn dik li fiha r-rata tat-tluġh tkun daqs 300 pied kull minuta, meta l-magni kollha jkun qad jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa; u
- (2) ix-xaqliba waqt ir-rotta b'OEI għandha tkun ix-xaqliba grossa tal-inżul jew tat-tluġh, skont kif ikun xieraq, miżjuda b'xaqliba ta' 0,5 % jew imnaqqsa b'xaqliba ta' 0,5 % rispettivament.

▼M10**CAT.POL.A.320 Waqt ir-rotta — ajruplani b'magna wahda**

- (a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira, u f'każ li tiżviluppa ħsara fil-magna, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jilhaq post li fih ikun jista' jidwettaq inżul ta' emerġenza sikur, hliel jekk l-operatur ikun approvat mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (il-Parti-SPA), is-Subparti L — OPERAZZJONIJIET TA' AJRUPLANI B'MAGNA WAHDA BIT-TURBINI BILLEJL JEW F'IMC (SET-IMC) u jagħmel użu minn perjodu ta' riskju.

- (b) Għall-finijiet tal-punt (a), wiehed għandu jassumi li, fil-punt li fih tiżviluppa l-ħsara fil-magna:

- (1) l-ajruplan ma jkunx qed itir f'altitudni li tkun iktar minn dik li fiha r-rata tat-tluġh tkun daqs 300 pied kull minuta, meta l-magna tkun qed topera bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa; u
- (2) ix-xaqliba waqt ir-rotta tkun ix-xaqliba grossa tal-inżul miżjuda b'xaqliba ta' 0,5 %.

▼B**CAT.POL.A.325 Inżul — ajrudromi tad-destinazzjoni u ajrudromi alternattivi**

Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) m'għandhiex taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata għall-altitudni u għat-temperatura tal-ambjent mistennija fil-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fl-ajrudrom alternattiv.

▼ **M15****CAT.POL.A.330 Inżul — runways xotti**

- (a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ieħor għandha tippermetti nżul b'waqfien shih tal-ajruplan minn 50 pied 'il fuq mil-limitu f'70 % tal-LDA.
- (b) B'deroga mill-punt (a), u fejn ikun hemm konformità mal-punt CAT.POL.A.355, il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni għandha tkun tali li tippermetti nżul b'waqfien shih minn 50 pied 'il fuq mil-limitu sa 80 % tal-LDA.
- (c) Meta jkun qed jistabbilixxi l-massa tal-inżul, l-operatur għandu jqis l-affarijiet li ġejjin:
- (1) l-altitudni tal-ajrudrom;
  - (2) mhux aktar minn 50 % tal-komponent tar-rih minn faċċata jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-rih minn wara;
  - (3) it-tip ta' superfiċje tar-runway;
  - (4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tal-inżul.
- (d) Għall-operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf, l-operatur għandu juża *d-data* tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), ibbażata fuq għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.345.
- (e) Għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira, l-operatur għandu juża *d-data* tad-distanza tal-inżul li fuqha jkunu ġew applikati l-fatturi skont il-punt (a), u huwa għandu jkun konformi mal-punt CAT.POL.A.350.
- (f) Għall-bgħit tal-ajruplan, l-ajruplan għandu jew:
- (1) jinżel fuq l-aktar runway favorevoli, farja kalma;
  - (2) jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lilu meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-rih, il-karatteristiċi tal-immanigġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet ohrajn bħall-ghajnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.
- (g) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (f)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni, l-ajruplan għandu jithalla jitlaq biss jekk ikun intgħazel ajrudrom alternattiv li jippermetti konformità shiha mal-punti (a) sa (f).

CAT.POL.A.335 Inżul — runways imxarrba u kkontaminati

- (a) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun imxarrba, l-LDA għandha tkun waħda minn dawn id-distanzi li ġejjin:
- (1) distanza tal-inżul ipprovduta fl-AFM għall-użu fuq runways imxarrba fil-hin tal-bgħit, iżda mhux inqas minn dik mehtieġa mill-punt CAT.POL.A.330;

▼M15

- (2) jekk ma tkunx ipprovduta distanza tal-inżul fl-AFM għall-użu fuq runways imxarrba fil-hin tal-bghit, mill-inqas 115 % tad-distanza tal-inżul mehtieġa, stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.330(a);
  - (3) distanza tal-inżul iqsar minn dik mehtieġa mill-punt CAT.POL.A.330(a), kif applikabbli, jekk ir-runway għandha karatteristiċi speċifiċi li jtejbju l-frizzjoni u l-AFM jinkludi informazzjoni addizzjonali speċifika għad-distanza tal-inżul fuq dak it-tip ta' runway;
  - (4) permezz ta' deroga mill-punti (a)(1), (a)(2) u (a)(3), għall-ajruplani li huma approvati għal operazzjonijiet ta' distanza tal-inżul imnaqqa skont il-punt CAT.POL.A.355, id-distanza tal-inżul stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.355(b)(7)(iii).
- (b) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun ikkontaminata, id-distanza tal-inżul m'għandhiex taqbeż l-LDA. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat, id-data tad-distanza tal-inżul li għandha tiġi applikata.

▼B**CAT.POL.A.340 Rekwiżiti tat-tluġh waqt it-tluġh u waqt l-inżul**

L-operatur ta' ajruplan b'żewġ magni għandu jissodisfa r-rekwiżiti tat-tluġh li ġejjin waqt it-tluġh u l-inżul:

(a) It-tluġh waqt it-tluġh**(1) Bil-magni kollha jahdmu**

- (i) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh wara t-tluġh għandha tkun ta' mill-inqas 4 %:

(A) bil-qawwa tat-tluġh fuq kull magna;

(B) bit-tagħmir għall-inżul estiż, hlief għall-fatt li, meta t-tagħmir għall-inżul ikun jista' jitregġa' lura f'mhux iktar minn seba' (7) sekondi, wiehed jista' jassumi li dan ikun imregġa' lura;

(C) bil-"flaps" tal-ġwienah fil-pożizzjoni(jiet) tat-tluġh; u

(D) b'veloċità tat-tluġh li ma tkunx ta' inqas mill-akbar valur minn fost dawn li ġejjin: 1,1 V_{MC} (il-veloċità minima tal-kontroll fuq jew qrib l-art) u 1,2 V_{S1} (il-veloċità ta' waqfien jew il-veloċità minima ta' titjir kostanti fil-konfigurazzjoni tal-inżul).

(2) B'OEI

- (i) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh f'altitudni ta' 400 pied 'il fuq mill-wieċ tat-tluġh għandu jkun pożittiv b'mod li jista' jitkejjel:

(A) bil-magna kritika wieqfa u bl-iskrun tagħha fil-pożizzjoni tar-reżistenza minima tal-arja;

(B) bil-magna li jibqa' fil-qawwa tat-tluġh;

(C) bit-tagħmir għall-inżul imregġa' lura;

(D) bil-"flaps" tal-ġwienah fil-pożizzjoni(jiet) tat-tluġh; u

(E) b'veloċità tat-tluġh li tkun daqs dik milhuqa f'għoli ta' 50 pied.

▼B

- (ii) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh m'għandhiex tkun ta' inqas minn 0,75 % f'altitudni ta' 1 500 pied 'il fuq mill-wieċ tat-tluġh:

- (A) bil-magna kritika wieqfa u bl-iskrun tagħha fil-pożizzjoni tar-reżistenza minima tal-arja;
- (B) bil-magna li jibqa' f'qawwa li ma tkunx iktar mill-qawwa massima kontinwa;
- (C) bit-tagħmir għall-inżul imreġġa' lura;
- (D) bil-"flaps" tal-gwienah imreġġġhin lura; u
- (E) b'veloċità tat-tluġh ta' mhux inqas minn 1,2 V_{S1} .

(b) *It-tluġh waqt l-inżul*

(1) Bil-magni kollha jaħdmu

- (i) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh għandha tkun ta' mill-inqas 2,5 %:

- (A) b'mhux iktar mill-qawwa jew mill-forza propulsiva li tkun disponibbli tmien (8) sekondi wara l-bidu tal-moviment tal-kontrolli tal-qawwa mill-pożizzjoni minima wieqfa tat-titjira;
- (B) bit-tagħmir għall-inżul estiż;
- (C) bil-"flaps" tal-gwienah fil-pożizzjoni tal-inżul; u
- (D) b'veloċità tat-tluġh li tkun daqs V_{REF} (il-veloċità ta' referenza tal-inżul).

(2) B'OEI

- (i) Ix-xaqliba stabbli tat-tluġh m'għandhiex tkun ta' inqas minn 0,75 % f'altitudni ta' 1 500 pied 'il fuq mill-wieċ tal-inżul:

- (A) bil-magna kritika wieqfa u bl-iskrun tagħha fil-pożizzjoni tar-reżistenza minima tal-arja;
- (B) bil-magna li jibqa' f'qawwa li ma tkunx iktar mill-qawwa massima kontinwa;
- (C) bit-tagħmir għall-inżul imreġġa' lura;
- (D) bil-"flaps" tal-gwienah imreġġġhin lura; u
- (E) b'veloċità tat-tluġh ta' mhux inqas minn 1,2 V_{S1} .

CAT.POL.A.345 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf

- (a) L-operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf li jużaw angoli ta' pendil tal-inżul ta' 4,5° jew iktar u li jkollhom għoli tal-iskrin ta' inqas minn 60 pied, iżda ta' mhux inqas minn 35 pied, jehtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.

- (b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:

- (1) li l-AFM jagħti l-angolu massimu ta' pendil tal-inżul approvat, kwalunkwe limitazzjonijiet oħrajn, il-proċeduri normali, mhux normali jew ta' emerġenza għall-avviċinament wieqaf, kif ukoll l-emendi fid-dejta dwar it-tul taż-żona għal meta jkunu qed jintużaw il-kriterji tal-avviċinament wieqaf; u

▼B

- (2) li, għal kull ajrudrom li fih għandhom jitwettqu operazzjonijiet ta' avviċinament wieqaf:
- (i) tkun disponibbli sistema ta' referenza adattata tal-passaġġ tal-inżul li tkun tinkludi mill-inqas sistema ta' indikazzjoni viżwali tal-passaġġ tal-inżul;
  - (ii) ikunu speċifikati l-valuri minimi tat-temp; u
  - (iii) jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
    - (A) is-sitwazzjoni tal-ostakli;
    - (B) it-tip ta' referenza tal-passaġġ tal-inżul u ta' gwida tar-runway;
    - (C) ir-referenza viżwali minima li għandha tkun meħtieġa fid-DH u fl-MDA;
    - (D) it-tagħmir disponibbli li jkun hemm abbord;
    - (E) il-kwalifiki tal-bdot u familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom;
    - (F) il-limitazzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fl-AFM; u
    - (G) il-kriterji tal-avviċinament mhux milhuq.

CAT.POL.A.350 Approvazzjoni ta' operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira

- (a) L-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira jeħtieġu l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb l-approvazzjoni, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li ntlahqu l-kundizzjonijiet li ġejjin:
- (1) li d-distanza użata għall-kalkolu tal-massa tal-inżul awtorizzata tista' tikkonsisti mit-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura u l-LDA ddikjarata;
  - (2) li l-użu taż-żona ddikjarata bħala sikura jkun approvat mill-Istat tal-ajrudrom;
  - (3) li ż-żona ddikjarata bħala sikura ma jkun fiha l-ebda ostaklu jew hofra li jistgħu jpoġġu fil-periklu ajruplan li jinzel qabel ma tibda r-runway u li l-ebda oġġett mobbli ma jkun permess fiż-żona ddikjarata bħala sikura waqt li r-runway tkun qed tintuża għall-operazzjonijiet ta' nżul b'distanza qasira;
  - (4) li l-pendil taż-żona ddikjarata bħala sikura la jkun jaqbeż pendil ta' 5 % 'l fuq u lanqas pendil ta' 2 % 'l isfel fid-direzzjoni tal-inżul;
  - (5) li t-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura ma jkunx jaqbeż id-90 metru;
  - (6) li l-wisa' taż-żona ddikjarata bħala sikura ċċentrata fuq il-linja estiża taċ-ċentru tar-runway ma tkunx inqas mid-doppju tal-wisa' tar-runway;
  - (7) li l-gholi tal-qsim fil-bidu tat-tul li jista' jintuża taż-żona ddikjarata bħala sikura jkun ta' mill-inqas 50 pied;
  - (8) li l-valuri minimi tat-temp ikunu speċifikati għal kull runway li għandha tintuża u ma jkunx inqas mill-valur li huwa l-ikbar minn fost il-valuri minimi tal-VFR jew tan-NPA;

▼B

- (9) li l-esperjenza tal-bdot, ir-rekwiżiti tat-taħriġ u l-familjarizzazzjoni speċjali mal-ajrudrom ikunu speċifikati u jkunu ntlahqu;
- (10) il-kundizzjonijiet addizzjonali, jekk ikunu speċifikati mill-awtorità kompetenti, li jqisu l-karatteristiċi tat-tip ta' ajruplan, il-karatteristiċi orografici fiż-żona tal-avviċinament, l-ghajnuna disponibbli għall-avviċinament u l-kunsiderazzjonijiet marbutin mal-avviċinament mhux milhuq/mal-inżul interrott.

KAPITOLU 4**Kategorija tal-prestazzjoni C****CAT.POL.A.400 Tluġh**

- (a) Il-massa tat-tluġh m'għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni u għat-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom tat-tluq.
- (b) Għall-ajruplani li jkollhom dejta dwar it-tul taż-żona tat-tluġh fl-AFM tagħhom, li iżda ma tkunx tinkludi r-responsabbiltà għall-ħsara fil-magna, id-distanza mill-bidu tal-ġirja tat-tluġh mehtieġa mill-ajruplan biex dan jilhaq għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art, bil-magni kollha jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima tat-tluġh, meta mmultiplikata b'wiehed minn dawn il-fatturi:

(1) 1,33 għall-ajruplani b'żewġ magni;

(2) 1,25 għall-ajruplani bi tliet magni; jew

(3) 1,18 għall-ajruplan b'erba' magni,

m'għandhiex taqbeż il-ġirja tat-tluġh disponibbli (TORA) fl-ajrudrom li fih ikun se jsir it-tluġh.

- (c) Għall-ajruplani li jkollhom dejta dwar it-tul taż-żona tat-tluġh fl-AFM tagħhom li tkun tqis ukoll il-ħsara fil-magna, għandhom jintlaħqu r-rekwiżiti li ġejjin skont l-ispeċifikazzjonijiet mogħtija fl-AFM:

(1) id-distanza għall-aċċellerazzjoni u l-waqfien m'għandhiex taqbeż l-ASDA;

(2) id-distanza tat-tluġh m'għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġh (TODA) u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar m'għandhiex taqbeż nofs it-TORA;

(3) il-ġirja tat-tluġh m'għandhiex taqbeż it-TORA;

(4) għandu jintuża valur wiehed ta' V_1 għat-tluġh interrott u għal dak issoktat; u

(5) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġh m'għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġh fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.

- (d) Għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:

(1) l-altitudni tal-pressjoni fl-ajrudrom;

(2) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom;

▼B

- (3) il-kundizzjoni ta' wiċċ ir-runway u t-tip ta' wiċċ tar-runway;
- (4) il-pendil tar-runway fid-direzzjoni tat-tluġh;
- (5) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat; u
- (6) it-telf, jekk ikun hemm, tat-tul tar-runway minhabba l-allinjament tal-ajruplan qabel it-tluġh.

CAT.POL.A.405 Distanza mill-ostakli waqt it-tluġh

- (a) Il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh b'OEI għandu jkun stabbilit b'tali mod li l-ajruplan jgħaddi minn mal-ostakli kollha f'distanza vertikali ta' mill-inqas 50 pied u $0,01 \times D$ minnhom jew f'distanza orizzontali ta' mill-inqas 90 metru u $0,125 \times D$ minnhom, fejn D hija d-distanza orizzontali li l-ajruplan ikun ivvjaġġa mit-tarf tat-TODA. Għall-ajruplani li t-tul tal-ġwienah tagħhom ikun ta' inqas minn 60 metru, tista' tintuża distanza orizzontali mill-ostakli li tkun daqs nofs it-tul tal-ġwienah tal-ajruplan u 60 metru u $0,125 \times D$.
- (b) Il-passaġġ tat-titjira tat-tluġh għandu jibda f'għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art f'tarf id-distanza tat-tluġh mehtieġa skont il-punt ►M4 CAT.POL.A.400 (b) jew (c) ◄, skont kif ikun applikabli, u għandu jintemm f'għoli ta' 1 500 pied 'il fuq minn wiċċ l-art.
- (c) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (a), għandhom jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
  - (1) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tal-ġirja tat-tluġh;
  - (2) l-altitudni tal-pessjoni fl-ajrudrom;
  - (3) it-temperatura tal-ambjent fl-ajrudrom; u
  - (4) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-riħ minn faċċata rrappurtat jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-riħ minn wara rrappurtat.
- (d) Il-bidliet fir-rotta m'għandhomx ikunu awtorizzati sa dak il-punt tal-passaġġ tat-titjira tat-tluġh li fih ikun inkiseb għoli ta' 50 pied 'il fuq minn wiċċ l-art. Minn dak il-punt 'il quddiem, sa għoli ta' 400 pied, huwa meqjus li l-ajruplan ikun miel mhux iktar minn 15°. 'Il fuq minn 400 pied, jistgħu jiġu skedati angoli tat-timjil li jkunu ta' iktar minn 15°, iżda mhux ta' iktar minn 25°. Għandu jitqies b'mod xieraq l-effett tal-angolu ta' timjil laterali fuq il-velocitajiet operattivi u l-passaġġ tat-titjira, inklużi ż-żidiet fid-distanza li jkunu ġejjin minn velocitajiet operattivi miżjudi.
- (e) F'każijiet li ma jkunux jehtieġu bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfejn iqis dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
  - (1) 300 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jzomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni mehtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew
  - (2) 600 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.

▼B

- (f) F'kazijiet li jkunu jehtieġu bidliet fir-rotta ta' iktar minn 15°, l-operatur m'għandux għalfajn iqs dawk l-ostakli li jkollhom distanza laterali ta' iktar minn:
- (1) 600 metru, jekk il-bdot ikun kapaċi jzomm il-preċiżjoni tan-navigazzjoni mehtieġa fiż-żona tar-responsabbiltà għall-ostakli; jew
  - (2) 900 metru, għal titjiriet bil-kundizzjonijiet l-oħra kollha.
- (g) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri ta' kontingenza biex jissodisfa l-punti (a) sa (f) u biex jipprovdi rotta sikura li tevita l-ostakli, biex b'hekk l-ajruplan ikun jista' jew jikkonforma mar-rekwiżiti ta' waqt ir-rotta mogħtija fil-punt CAT.POL.A.410, jew jinzel fl-ajrudrom tat-tluq jew f'ajrudrom alternattiv għat-tluq.

CAT.POL.A.410 Waqt ir-rotta — bil-magni kollha jahdmu

- (a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u fi kwalunkwe punt fir-rotta tiegħu jew fi kwalunkwe devjazzjoni ppjanata minnha, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jzomm rata tat-tluq ta' mill-inqas 300 pied kull minuta, bil-magni kollha jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa:
- (1) fil-valuri minimi tal-altitudni għat-titjir sikur f'kull stadju tar-rotta li fiha l-ajruplan għandu jittajjar, jew ta' kwalunkwe devjazzjoni ppjanata minnha, li jkunu speċifikati fil-manwal tal-operat għall-ajruplan, jew li jkunu kkalkulati mill-informazzjoni li jkun hemm f'dan il-manwal tal-operat; u
  - (2) fil-valuri minimi tal-altitudni mehtieġa għall-konformità mal-kundizzjonijiet preskritti fil-punti CAT.POL.A.415 u 420, kif xieraq.

CAT.POL.A.415 Waqt ir-rotta — b'OEI

- (a) Fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira u f'każ li, fi kwalunkwe punt fir-rotta tiegħu jew fi kwalunkwe devjazzjoni ppjanata minnha, wahda mill-magni ma tibqax taħdem, l-ajruplan għandu jkun kapaċi jkompli t-titjira, bil-magna/bil-magni l-oħra(jn) jahdmu bil-kundizzjonijiet speċifikati tal-qawwa massima kontinwa, mill-altitudni ta' veloċità regolari sa ajrudrom fejn ikun jista' jsir l-inżul skont il-punti CAT.POL.A.430 jew CAT.POL.A.435, kif ikun xieraq. L-ajruplan għandu jgħaddi minn mal-ostakli li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naħa tar-rotta prevista, f'distanza vertikali ta' mill-inqas:
- (1) 1 000 pied minnhom, meta r-rata tat-tluq tkun ta' zero jew tkun iktar minn hekk; jew
  - (2) 2 000 pied minnhom, meta r-rata tat-tluq tkun ta' inqas minn zero.
- (b) Il-passaġġ tat-titjira għandu jkollu pendil pożittiv f'altitudni ta' 450 metru (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom fejn ikun se jsir l-inżul wara li tiżviluppa hsara f'wahda mill-magni.
- (c) Ir-rata tat-tluq disponibbli tal-ajruplan għandha titqies li hija 150 pied kull minuta inqas mir-rata grossa tat-tluq speċifikata.

▼M15

- (d) Il-margnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punt (a) għandhom jiżiedu għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi) jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tissodisfa tal-inqas l-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni RNAV 5.
- (e) Ir-rimi tal-fjuwil huwa permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jaasal fl-ajrudrom fejn dan huwa mistenni li jinzel bir-riżervi tal-fjuwil mehtieġa wara hsara fil-magna skont il-punt CAT.OP.MPA.150, adattat għal ajrudrom alternattiv, jekk tintuża proċedura sikura.

▼ **M15****CAT.POL.A.420 Waqt ir-rotta — ajruplani bi tliet magni jew iżjed li jkollhom żewġ magni weqfin**

- (a) Ajruplan li jkollu tliet magni jew aktar m'għandux ikun 'il bogħod minn ajrudrom li fih jiġu ssodisfati r-rekwiżiti tal-punt CAT.POL.A.430 għall-massa tal-inżul mistennija, fi kwalunkwe punt matul ir-rotta prevista għal aktar minn 90 minuta bil-magni kollha li qed joperaw bil-potenza jew thrust ta' cruising, kif xieraq, f'temperatura standard f'arja kalma, sakemm ma jkunx hemm konformità mal-punti (b) sa (e) ta' dan il-punt.
- (b) Il-passaġġ tat-titjira b'żewġ magni weqfin għandu jippermetti lill-ajruplan ikompli bit-titjira, fil-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija, lejn ajrudrom li fih ikunu ssodisfati r-rekwiżiti tal-prestazzjoni applikabbli għall-massa tal-inżul mistennija, filwaqt li jgħaddi minn mal-ostakli li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista f'distanza vertikali ta' mill-inqas 2 000 pied.
- (c) Wiehed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu fl-aktar punt kritiku ta' dak il-porzjon tar-rotta fejn l-ajruplan jithaddem għal aktar minn 90 minuta, bil-magni kollha joperaw b'potenza jew thrust ta' cruising, kif xieraq, f'temperatura standard f'arja kalma, 'il bogħod mill-ajrudrom imsemmi fil-punt (a).
- (d) Il-massa mistennija tal-ajruplan fil-punt li fih wiehed jassumi li ż-żewġ magni jkunu waqfu m'għandhiex tkun inqas minn dik li tinkludi biżżejjed f'juwil biex l-ajruplan ikompli sejjer lejn ajrudrom fejn wiehed jassumi li jkun se jsir l-inżul, u biex dan jasal hemm f'altitudni ta' mill-inqas 450 metru (1 500 pied) direttament fuq iż-żona tal-inżul u biex, minn dak il-punt 'il quddiem, itir fl-istess livell għal 15-il minuta b'potenza jew thrust ta' cruising, kif xieraq.
- (e) Ir-rata tat-tluġ disponibbli tal-ajruplan għandha tkun 150 pied kull minuta inqas minn dik speċifikata.
- (f) Il-margniji tal-wisa' mogħtija fil-punt (b) għandhom jizjedu għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi) jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tissodisfa tal-inqas l-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni RNAV 5.
- (g) Ir-rimi tal-fjuwil huwa permess safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-ajruplan jasal fl-ajrudrom bir-riżervi tal-fjuwil meħtieġa f'konformità mal-punt (d), jekk tintuża proċedura sikura.

▼ **B****CAT.POL.A.425 Inżul — ajrudromi tad-destinazzjoni u ajrudromi alternattivi**

Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) m'għandhiex taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni u, jekk din tkun meqjusa fl-AFM, għat-temperatura tal-ambjent mistennija fil-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fl-ajrudrom alternattiv.

CAT.POL.A.430 Inżul — runways xotti

- (a) Il-massa tal-inżul tal-ajruplan stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.105(a) għall-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom tad-destinazzjoni u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv iehor għandha tippermetti nżul b'waqfien shih tal-ajruplan minn 50 pied 'il fuq mil-limitu tar-runway f'70 % tal-LDA, filwaqt li jitqiesu:
  - (1) l-altitudni tal-ajrudrom;
  - (2) mhux iktar minn 50 % tal-komponent tar-rih minn faċċata jew mhux inqas minn 150 % tal-komponent tar-rih minn wara;
  - (3) it-tip ta' wiċċ tar-runway; u

▼M15

- (4) l-inklinazzjoni tar-runway fid-direzzjoni tal-inżul.

▼B

- (b) Sabiex l-ajruplan jithalla jitlaq, wiehed għandu jassumi li:
- (1) l-ajruplan se jinżel fuq l-iktar runway favorevoli, f'arja kalma; u
  - (2) l-ajruplan se jinżel fuq ir-runway li l-aktar probabbli tiġi assenjata lilu meta jitqiesu l-veloċità u d-direzzjoni probabbli tar-rih, il-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-ajruplan fuq l-art u kundizzjonijiet oħrajn bħalma huma l-għajjnuna għall-inżul u t-tip ta' terren.
- (c) Jekk l-operatur ma jkunx jista' jikkonforma mal-punt (b)(2) għall-ajrudrom tad-destinazzjoni, l-ajruplan għandu jithalla jitlaq biss jekk ikun intgħażel ajrudrom alternattiv li jippermetti konformità shiha mal-punti (a) u (b).

CAT.POL.A.435 Inżul — runways imxarrbin u kkontaminati**▼M15**

- (a) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun imxarrba, l-LDA għandha tkun wahda minn dawn id-distanzi li ġejjin:
- (1) distanza tal-inżul ipprovduta fl-AFM għall-użu fuq runways imxarrba fil-hin tal-bghit, iżda mhux inqas minn dik mehtieġa mill-punt CAT.POL.A.430;
  - (2) jekk ma tkunx ipprovduta distanza tal-inżul fl-AFM għall-użu fuq runways imxarrba fil-hin tal-bghit, mill-inqas 115 % tad-distanza tal-inżul mehtieġa, stabbilita skont il-punt CAT.POL.A.430.

▼B

- (b) Meta r-rapporti tat-temp u/jew it-tbassir tat-temp ix-xierqa jkunu jindikaw li, fil-hin stmat tal-wasla, ir-runway tista' tkun ikkontaminata, id-distanza tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-LDA. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operat id-dejta tad-distanza tal-inżul li għandha tiġi applikata.

*TAQSIMA 2**Helikopters*

KAPITOLU 1

Rekwiżiti ġenerali**CAT.POL.H.100 Applikabbiltà**

- (a) Il-helikopters għandhom jithaddmu skont ir-rekwiżiti tal-kategorija tal-pres-tazzjoni applikabbli.
- (b) Il-helikopters għandhom jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1:
- (1) meta jithaddmu lejn/minn ajrudromi jew siti tal-operat li jkunu jinsabu f'ambjent ostili kkongestjonat, hlief meta dawn jithaddmu lejn/minn sit ta' interess pubbliku (PIS) skont il-punt CAT.POL.H.225; jew
  - (2) meta jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, hlief meta jithaddmu lejn/minn pjattaforma għall-helikopters fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 skont approvazzjoni mogħtija skont il-punt CAT.POL.H.305.
- (c) Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-punt (b), il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas, iżda ta' iktar minn disa' sits, għandhom jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2.
- (d) Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-punt (b), il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' disa' sits jew inqas għandhom jithaddmu fil-kategorija tal-pres-tazzjoni 1, 2 jew 3.

CAT.POL.H.105 Punti ġenerali

- (a) Il-massa tal-helikopter:
- (1) fil-bidu tat-tluġh; jew

▼B

- (2) fil-każ ta' ppjanar mill-ġdid waqt it-titjira, mill-mument li fih jibda japplika l-pjan operattiv irriedut tat-titjira,

m'għandhiex tkun iżjed mill-massa li fiha r-rekwiżiti applikabbli ta' din it-Taqsima jistgħu jintlaħqu, għat-titjira li għandha titwettaq, filwaqt li jitqiesu t-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil, hekk kif previst fir-rekwiżit rilevanti.

- (b) Id-dejta tal-prestazzjoni approvata inkluża fl-AFM għandha tintuża biex tiġi stabbilita l-konformità mar-rekwiżiti ta' din it-Taqsima, u din għandha tiġi ssupplimentata, skont il-bżonn, b'dejta oħra kif preskritt fir-rekwiżit rilevanti. L-operatur għandu jispeċifika dejta oħra bħal din fil-manwal tal-operat. Meta jiġu applikati l-fatturi preskritti f'din it-Taqsima, jista' jitqies kwalunkwe fattur operattiv li jkun diġà ġie inkorporat fid-dejta tal-prestazzjoni tal-AFM biex b'hekk tiġi evitata l-applikazzjoni doppja tal-fatturi.

- (c) Hija u tintwera l-konformità mar-rekwiżiti ta' din it-Taqsima, għandhom jitqiesu l-parametri li ġejjin:

- (1) il-massa tal-helikopter;

- (2) il-konfigurazzjoni tal-helikopter;

- (3) il-kundizzjonijiet ambjentali, b'mod partikulari:

- (i) l-altitudni tal-pressjoni u t-temperatura;

- (ii) ir-riħ:

- (A) hlied hekk kif previst fil-punt (C), għar-rekwiżiti tat-tluġh, tal-passaġġ tat-titjira tat-tluġh u tal-inżul, wiehed m'għandux iquis iktar minn 50 % ta' kwalunkwe komponent tar-riħ minn faċċata fiss irrappurtat ta' 5 kt jew iktar;

- (B) f'każ li l-AFM ikun jippermetti t-tluġh jew l-inżul b'komponent tar-riħ minn wara, u fil-każijiet kollha għall-passaġġ tat-titjira tat-tluġh, għandu jitqies mhux inqas minn 150 % ta' kwalunkwe komponent tar-riħ minn wara irrappurtat; u

- (C) f'każ li t-tagħmir għall-kejl preċiż tar-riħ jippermetti kejl preċiż tal-veloċità tar-riħ fuq il-punt tat-tluġh u tal-inżul, l-operatur jista' jistabbilixxi l-komponenti tar-riħ f'ammonti li jaqsbu l-50 %, sakemm huwa juri lill-awtorità kompetenti li l-qrubija lejn il-FATO u l-preċiżjoni mtejbja tat-tagħmir għall-kejl tar-riħ joffru livell ekwivalenti ta' sikurezza;

- (4) it-tekniki operattivi; u

- (5) l-użu ta' kwalunkwe sistema li taffetwa hażin il-prestazzjoni.

CAT.POL.H.110 Kunsiderazzjoni tal-ostakli

- (a) Għall-ghanijiet tar-rekwiżiti tad-distanza mill-ostakli, ostaklu li jkun jinsab lil hinn mill-FATO, fil-passaġġ tat-titjira tat-tluġh jew fil-passaġġ tat-titjira ta' avvinament mhux milhuq għandu jitqies jekk id-distanza laterali tiegħu, mill-eqreb punt fuq wiċċ l-art taht il-passaġġ previst tat-titjira, ma tkunx iktar mid-distanzi li ġejjin:

- (1) għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-VFR:

▼B

- (i) nofs il-wisa' minima ddefinita fl-AFM — jew, jekk il-wisa' ma tkunx iddefinita, " $0,75 \times D$ ", fejn D hija l-akbar dimensjoni tal-helikopter meta r-rotors ikunu qed iduru;
  - (ii) flimkien mal-akbar valur minn fost " $0,25 \times D$ " jew "tliet (3) metri";
  - (iii) flimkien ma':
    - (A) $0,10 \times$ id-distanza DR għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar; jew
    - (B) $0,15 \times$ id-distanza DR għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru billejl;
- (2) għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR:
- (i) " $1,5 D$ " jew 30 metru, skont liema minnhom ikun l-akbar, flimkien ma':
    - (A) $0,10 \times$ id-distanza DR, għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR bi gwida preċiża għad-direzzjoni;
    - (B) $0,15 \times$ id-distanza DR, għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR bi gwida standard għad-direzzjoni; jew
    - (C) $0,30 \times$ id-distanza DR, għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR minghajr gwida għad-direzzjoni;
  - (ii) meta jitqies il-passaġġ tat-titjira ta' avviċinament mhux milhuq, id-divergenza taż-żona tal-kunsiderazzjoni tal-ostakli tapplika biss wara tarf id-distanza disponibbli għat-tluġh;
- (3) Għall-operazzjonijiet li fihom it-tluġh inizzjali jitwettagħ b'mod viżwali u mbagħad jinqaleb għall-IFR/IMC f'punt ta' tranżizzjoni, il-kriterji mehtieġa skont il-punt (1) japplikaw sal-punt ta' tranżizzjoni, filwaqt li l-kriterji mehtieġa skont il-punt (2) japplikaw wara l-punt ta' tranżizzjoni. Il-punt ta' tranżizzjoni ma jistax ikun jinsab qabel tarf id-distanza mehtieġa għat-tluġh (it-TODRH) għall-helikopters li jkunu qed jahdmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew qabel il-punt iddefinit wara t-tluġh (id-DPATO) għall-helikopters li jkunu qed jahdmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 2.
- (b) Għat-tluġh permezz ta' proċedura ta' riżerva jew ta' tranżizzjoni laterali, għall-ghanijiet tar-rekwiziti tad-distanza mill-ostakli, ostaklu li jkun jinsab fiż-żona ta' riżerva jew fiż-żona ta' tranżizzjoni laterali għandu jitqies jekk id-distanza laterali tiegħu mill-eqreb punt fuq wiċċ l-art taht il-passaġġ previst tat-titjira ma tkunx ta' iktar minn:
- (1) nofs il-wisa' minima ddefinita fl-AFM jew, jekk il-wisa' ma tkunx iddefinita, " $0,75 \times D$ ";
  - (2) flimkien mal-akbar valur minn fost " $0,25 \times D$ " jew "tliet (3) metri";
  - (3) flimkien ma':
    - (i) $0,10 \times$ id-distanza koperta minn fuq wara tal-FATO għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar, jew
    - (ii) $0,15 \times$ id-distanza koperta minn fuq wara tal-FATO għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru billejl.
- (c) L-ostakli jistgħu jiġu injorati jekk dawn ikunu jinsabu lil hinn minn:
- (1) $7 \times$ ir-raġġ tar-rotor (R) għall-operazzjonijiet li jsiru binhar, jekk ikun zgurat li l-preċiżjoni tan-navigazzjoni tista' tintlaħaq b'referenza għal informazzjoni viżwali xierqa matul it-tluġh;

▼B

- (2) $10 \times R$ għall-operazzjonijiet li jsiru bil-lejl, jekk ikun żgurat li l-preċiżjoni tan-navigazzjoni tista' tintlaħaq b'referenza għal informazzjoni viżwali xierqa matul it-tluġh;
- (3) 300 metru jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni tkun tista' tintlaħaq permezz ta' għajjuniet xierqa għan-navigazzjoni; jew
- (4) 900 metru fil-każijiet l-oħra kollha.

KAPITOLU 2**Kategorija tal-Prestazzjoni 1****CAT.POL.H.200 Punti ġenerali**

Il-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 għandhom jiġu ċċertifikati fil-Kategorija A jew f'kategorija ekwivalenti, skont kif ikun deċiż mill-Aġenzija.

CAT.POL.H.205 Tluġh

- (a) Il-massa waqt it-tluġh m'għandhiex taqbeż il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-proċedura li għandha tintuża.
- (b) Il-massa waqt it-tluġh għandha tkun tali li:
  - (1) ikun jista' jiġi interrott it-tluġh u jsir inżul fuq il-FATO f'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fil-punt tad-deċiżjoni tat-tluġh (TDP) jew qablu;
  - (2) id-distanza meħtieġa għal tluġh interrott (RTODRH) ma tkunx taqbeż id-distanza disponibbli għal tluġh interrott (RTODAH); u
  - (3) it-TODRH ma tkunx taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġh (it-TODAH);
  - (4) minkejja l-punt (b)(3), it-TODRH tista' taqbeż it-TODAH jekk il-helikopter, f'każ li jkollu ħsara fil-magna kritika li tiġi rrikonoxxuta fit-TDP, meta jkompli t-tluġh ikun jista' jgħaddi minn mal-ostakli kollha li jkun hemm sa tarf it-TODRH b'marġni vertikali ta' mhux inqas minn 10,7 metri (35 pied) minnhom.
- (c) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) u (b), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tat-tluq.
- (d) Dik il-parti tat-tluġh sat-TDP, inkluż it-TDP, għandha titwettag b'mod li wiċċ l-art ikun jidher biex b'hekk ikun jista' jitwettag tluġh interrott.
- (e) Għat-tluġh permezz ta' proċedura ta' riżerva jew ta' tranżizzjoni laterali, f'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fit-TDP jew qablu, il-helikopter għandu jgħaddi minn mal-ostakli kollha li jkunu jinsabu fiż-zona ta' riżerva jew fiż-zona ta' tranżizzjoni laterali b'marġni xieraq minnhom.

CAT.POL.H.210 Passaġġ tat-titjira tat-tluġh

- (a) Minn tarf it-TODRH f'każ li l-ħsara fil-magna kritika tiġi rrikonoxxuta fit-TDP:
  - (1) Il-massa waqt it-tluġh għandha tkun tali li l-passaġġ tat-titjira tat-tluġh jipprovi distanza vertikali, 'il fuq minn kull ostaklu li jkun jinsab fil-passaġġ tat-tluġh, ta' mhux inqas minn 10,7 metri (35 pied) minnhom għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR u ta' 10,7 metri (35 pied) + $0,01 \times$ id-distanza DR minnhom għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR. Iridu jitqiesu biss dawk l-ostakli li huma speċifikati fil-punt CAT.POL.H.110.

▼B

- (2) F'kazijiet fejn titwettaq bidla fid-direzzjoni ta' iktar minn 15°, għandu jitqies b'mod xieraq l-effett tal-angolu tat-timjil laterali fuq il-kapaċità ta' konformità mar-rekwiżiti tad-distanza mill-ostakli. Din id-dawra m'għandhiex tinbeda qabel ma jintlahaq għoli ta' 61 metru (200 pied) 'il fuq mill-wiċċ tat-tluġh, sakemm ma tkunx parti minn proċedura approvata mogħtija fl-AFM.
- (b) Hija u tintwera l-konformità mal-punt (a), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tat-tluq.

CAT.POL.H.215 Waqt ir-rotta — bil-magna kritika wieqfa

- (a) Il-massa tal-helikopter u l-passaġġ tat-titjira fil-punti kollha matul ir-rotta, bil-magna kritika wieqfa u l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija għat-titjira, għandhom jippermettu konformità mal-punti (1), (2) jew (3):
- (1) meta jkun ippjanat li t-titjira titwettaq fi kwalunkwe hin mingħajr ma jkun jidher wiċċ l-art, il-massa tal-helikopter għandha tippermetti rata tat-tluġh ta' mill-inqas 50 pied kull minuta, bil-magna kritika wieqfa, f'altitudni ta' mill-inqas 300 metru (1 000 pied), jew 600 metru (2 000 pied) fil-każ ta' żoni b'art muntanjuża, 'il fuq mill-art u mill-ostakli kollha li jkun hemm tul ir-rotta f'distanza ta' 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista;
- (2) meta jkun ippjanat li t-titjira titwettaq mingħajr ma jkun jidher wiċċ l-art, il-passaġġ tat-titjira għandu jippermetti lill-helikopter ikompli t-titjira mill-altitudni ta' veloċità regolari sa għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq minn sit ta' nżul fejn ikun jista' jitwettaq inżul skont il-punt CAT.POL.H.220. Il-passaġġ tat-titjira għandu jgħaddi minn mal-art u minn mal-ostakli kollha tul ir-rotta li jkunu jinsabu sa 9,3 kilometri (5 mili nawtiċi) fuq kull naha tar-rotta prevista f'distanza vertikali ta' mill-inqas 300 metru (1 000 pied) minnhom, jew 600 metru (2 000 pied) minnhom fil-każ ta' żoni b'art muntanjuża. Jistgħu jintużaw it-tekniki ta' nżul progressiv;
- (3) meta jkun ippjanat li t-titjira titwettaq f'VMC b'wiċċ l-art jidher, il-passaġġ tat-titjira għandu jippermetti lill-helikopter ikompli t-titjira mill-altitudni ta' veloċità regolari sa għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq minn sit ta' nżul fejn ikun jista' jitwettaq inżul skont il-punt CAT.POL.H.220, mingħajr ma l-helikopter qatt jittajjar f'altitudni li tkun taħt l-altitudni minima x-xierqa tat-titjira. Għandhom jitqiesu l-ostakli li jkunu jinsabu sa 900 metru fuq kull naha tar-rotta.
- (b) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a)(2) jew (a)(3):
- (1) wiehed jassumi li l-magna kritika tiegħi fil-punt l-iktar kritiku tul ir-rotta;
- (2) għandhom jitqiesu l-effetti tar-riħ fuq il-passaġġ tat-titjira;
- (3) ir-rimi tal-fjuwil għandu jkun ippjanat li jitwettaq biss safejn dan ikun konsistenti mal-fatt li l-helikopter jasal fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat bir-rizervi tal-fjuwil meħtieġa u billi juża proċedura sikura; u
- (4) ir-rimi tal-fjuwil m'għandux ikun ippjanat li jseħh f'punt li jkun jinsab taħt l-1 000 pied 'il fuq mill-art.
- (c) Il-marġnijiet tal-wisa' mogħtija fil-punti (a)(1) u (a)(2) għandhom jiżdiedu għal 18,5 kilometri (10 mili nawtiċi) jekk il-preċiżjoni tan-navigazzjoni ma tkunx tista' tintlahaq tal-inqas għal 95 % tal-hin totali tat-titjira.

CAT.POL.H.220 Inżul

- (a) Il-massa tal-inżul tal-helikopter fil-hin stmat tal-inżul m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata fl-AFM għall-proċedura li għandha tintuża.

▼B

- (b) F'każ li l-*hsara fil-magna kritika* tiġi rrikonoxxuta fi kwalunkwe punt fil-punt tad-deċiżjoni tal-inżul (LDP) jew qablu, wiehed jista' jew jinżel u jieqaf fil-FATO, jew inkella jwettaq inżul interrott u jgħaddi minn mal-ostakli kollha fil-passaġġ tat-titjira b'marġni vertikali ta' 10,7 metri (35 pied) minnhom. Iridu jitqiesu biss dawk l-ostakli li huma speċifikati fil-punt CAT.POL.H.110.
- (c) F'każ li l-*hsara fil-magna kritika* tiġi rrikonoxxuta fi kwalunkwe punt fil-LDP jew warajh, wiehed jista':
  - (1) jgħaddi f'ċertu distanza minn mal-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avvicinament; u
  - (2) jinżel u jieqaf fil-FATO.
- (d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) għall-hin stmat tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tad-destinazzjoni, jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv iehor jekk dan ikun mehtieġ.
- (e) Dik il-parti tal-inżul mil-LDP sal-kuntatt mal-art għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher.

CAT.POL.H.225 Operazzjonijiet bil-helikopter lejn/minn sit ta' interess pubbliku

- (a) L-operazzjonijiet lejn/minn sit ta' interess pubbliku (PIS) jistgħu jitwettqu fil-kategorija tal-prestazzjoni 2, minghajr ma jkun hemm konformità mal-punt CAT.POL.H.310(b) jew mal-punt CAT.POL.H.325(b), sakemm ikunu ssodisfati l-affarijiet kollha li ġejjin:
  - (1) il-PIS kien diġà jintuża qabel l-1 ta' Lulju 2002;
  - (2) id-daqs tal-PIS jew tal-ambjent bl-ostakli ma jippermettix li jkun hemm konformità mar-rekwiziti għall-operazzjoni fil-kategorija tal-prestazzjoni 1;
  - (3) l-operazzjoni titwettaq b'helikopter li jkollu MOPSC ta' sitt sits jew inqas;
  - (4) l-operatur huwa konformi mal-punti CAT.POL.H.305(b)(2) u (b)(3);
  - (5) il-massa tal-helikopter ma taqbiżx il-massa massima speċifikata fl-AFM għal xaqliba tat-tluġh ta' 8 % f'arja kalma fil-velocità sikura x-xierqa għat-tluġh (V_{TOSS}), meta l-magna kritika tkun wieqfa u l-magni li jibqa' jkunu qed jahdmu b'rata ta' qawwa xierqa; u
  - (6) l-operatur ikun kiseb l-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti għall-operazzjoni. Qabel ma t-tali operazzjonijiet isehħu fi Stat Membru iehor, l-operatur għandu jikseb approvazzjoni minghand l-awtorità kompetenti ta' dak l-Istat.
- (b) Fil-manwal tal-operat għandhom jiġu stabbiliti proċeduri li jkunu speċifiċi għas-sit sabiex jitnaqqas il-perjodu li matulu jkun hemm periklu għall-okkupanti tal-helikopter u għall-persuni li jkunu jinsabu fuq l-art f'każ li tiżviluppa *hsara fil-magna matul it-tluġh u l-inżul*.
- (c) Għal kull PIS, il-manwal tal-operat għandu jinkludi: dijagramma, jew ritratt annotat, li juri l-aspetti ewlenin, id-dimensjonijiet, in-nuqqas ta' konformità mar-rekwiziti tal-kategorija tal-prestazzjoni 1, il-perikli prinċipali u l-pjan ta' kontinġenza f'każ li jsehh inċident.

KAPITOLU 3

Kategorija tal-prestazzjoni 2**CAT.POL.H.300 Punti ġenerali**

Il-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 għandhom jiġu ċċertifikati fil-Kategorija A jew f'kategorija ekwivalenti, skont kif ikun deċiż mill-Aġenzija.

CAT.POL.H.305 Operazzjonijiet minghajr garanzija li jista' jitwettagħ inzul ta' emerġenza sikur

(a) L-operazzjonijiet minghajr garanzija li jista' jitwettagħ inzul ta' emerġenza sikur matul il-fażijiet tat-tluġh u tal-inzul għandhom jitwettagħ biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb u jżomm approvazzjoni bħal din, l-operatur:

(1) iwettagħ valutazzjoni tar-riskju, li fiha jispeċifika:

(i) it-tip ta' helikopter; u

(ii) it-tipi ta' operazzjonijiet;

(2) jimplimenta s-sett ta' kundizzjonijiet li ġejjin:

(i) l-ilhiq u z-żamma tal-istandard ta' modifikazzjoni tal-helikopter/tal-magna ddefinit mill-manifattur;

(ii) it-twettagħ tal-azzjonijiet ta' manutenzjoni preventiva rrakkomandati mill-manifattur tal-helikopter jew tal-magna;

(iii) l-inkluzjoni tal-proċeduri għat-tluġh u l-inzul fil-manwal tal-operat, f'każ li dawn ma jkunux diġà jinsabu fl-AFM;

(iv) l-ispeċifikazzjoni tat-tahriġ għall-ekwipaġġ tat-titjira; u

(v) il-forniment ta' sistema għar-rappurtar lill-manifattur ta' dawgħ il-kazijiet fejn il-magna titlef il-qawwa, tintefa jew tiżviluppa xi ħsara;

u

(3) jimplimenta sistema għall-monitoraġġ tal-użu (UMS).

CAT.POL.H.310 Tluġh

(a) Il-massa waqt it-tluġh m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal rata tat-tluġh ta' 150 pied kull minuta f'għoli ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mil-livell tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, meta l-magna kritika tkun wieqfa u l-magna/il-magni li jibqa'/jibqgħu tkun qed taħdem/jkunu qed jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.

(b) Għall-operazzjonijiet minbarra dawgħ speċifikati fil-punt CAT.POL.H.305, it-tluġh għandu jitwettagħ b'tali mod li jkun jista' jitwettagħ inzul ta' emerġenza sikur sal-punt fejn it-titjira tkun tista' titkompla minghajr periklu.

(c) Għall-operazzjonijiet imwettqin skont il-punt CAT.POL.H.305, minbarra r-rekwiziti tal-punt (a):

(1) il-massa waqt it-tluġh m'għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata fl-AFM għat-titjira kwazi stazzjonarju minghajr effett tal-art u bil-magni kollha jaħdmu (AEO OGE) li jitwettagħ f'arja kalma u bil-magni kollha jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa; jew

(2) għall-operazzjonijiet minn pjattaforma għall-helikopters:

(i) b'helikopter li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19-il sit; jew

▼B

- (ii) għal kwalunkwe elikopter li jithaddem minn pjattaforma għall-helikopters li tkun tinsab f'ambjent ostili,

il-massa waqt it-tluġ għandha tqis: il-proċedura; l-evitar tat-tarf tal-pjattaforma (deck-edge miss) u l-inżul f'daqqa (drop down) x-xieraq għall-gholi tal-pjattaforma għall-helikopters bil-magna kritika/bil-magni kritiċi wieqfa/-weqfin u bil-magni li jibqa' jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.

- (d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fil-punt tat-tluq.
- (e) Dik il-parti tat-tluġ ta' qabel ma jintlahqu r-rekwiżiti tal-punt CAT.POL.H.315 għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher.

CAT.POL.H.315 Passaġġ tat-titjira tat-tluġ

Ir-rekwiżiti tal-punti CAT.POL.H.210(a)(1), (a)(2) u (b) għandhom jitharsu mill-punt iddefinit wara t-tluġ (id-DPATO) jew, b'mod alternattiv, sa mhux iktar tard minn 200 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tluġ, meta l-magna kritika tkun wieqfa.

CAT.POL.H.320 Waqt ir-rotta — bil-magna kritika wieqfa

Għandhom jitharsu r-rekwiżiti tal-punt CAT.POL.H.215.

CAT.POL.H.325 Inżul

- (a) Il-massa tal-inżul fil-hin stmat tal-inżul m'għandhiex taqbez il-massa massima speċifikata għal rata tat-tluġ ta' 150 pied kull minuta f'gholi ta' 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mil-livell tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, meta l-magna kritika tkun wieqfa u l-magna/il-magni li jibqa'/jibqgħu tkun qed taħdem/jkun qad jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa.

- (b) F'każ li l-magna kritika tiżviluppa ħsara fi kwalunkwe punt fil-passaġġ tal-avviċinament:

- (1) jista' jitwettaq inżul interrott li jkun jissodisfa r-rekwiżiti tal-punt CAT.POL.H.315; jew

- (2) għall-operazzjonijiet minbarra dawk speċifikati fil-punt CAT.POL.H.305, il-helikopter jista' jwettaq inżul ta' emergenza sikur.

- (c) Għall-operazzjonijiet imwettqin skont il-punt CAT.POL.H.305, minbarra r-rekwiżiti tal-punt (a):

- (1) il-massa tal-inżul m'għandhiex taqbez il-massa massima speċifikata fl-AFM għat-titjir kważi stazzjonarju b'AEO OGE li jitwettaq f'arja kalma u bil-magni kollha jaħdmu b'rata ta' qawwa xierqa; jew

- (2) għall-operazzjonijiet lejn pjattaforma għall-helikopters:

- (i) b'helikopter li jkollu MOPSC ta' iktar minn 19-il sit; jew

- (ii) għal kwalunkwe elikopter li jithaddem lejn pjattaforma għall-helikopters li tkun tinsab f'ambjent ostili,

il-massa tal-inżul għandha tqis il-proċedura u l-inżul f'daqqa x-xierqa għall-gholi tal-pjattaforma għall-helikopters bil-magna kritika wieqfa u bil-magna/bil-magni li jibqa'/jibqgħu taħdem/jahdmu b'rata ta' qawwa xierqa.

- (d) Hija u tintwera l-konformità mal-punti (a) sa (c), għandhom jitqiesu l-parametri x-xierqa tal-punt CAT.POL.H.105(c) fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv iehor, jekk dan ikun meħtieġ.

▼B

- (e) Dik il-parti tal-inżul li warajha ma jkunx jista' jintlaħaq ir-rekwiżit tal-punt (b)(1) għandha titwettaq b'mod li wiċċ l-art ikun jidher.

KAPITOLU 4**Kategorija tal-prestazzjoni 3****CAT.POL.H.400 Punti ġenerali**

- (a) Il-helikopters li jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għandhom jiġu ċċertifikati fil-Kategorija A jew f'kategorija ekwivalenti, skont kif ikun deciz mill-Agenzija, jew fil-Kategorija B.

- (b) L-operazzjonijiet għandhom jitwettqu biss f'ambjent mhux ostili, hlief għal meta:

- (1) ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet skont il-punt CAT.POL.H.420; jew

- (2) ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet skont il-punt (c) għall-fażijiet tat-tluġh u tal-inżul.

- (c) Sakemm l-operatur ikun approvat skont il-punt CAT.POL.H.305, jistgħu jitwettqu operazzjonijiet lejn/minn ajrudrom jew sit tal-operat li jkun jinsab 'il barra minn ambjent ostili kkonġestjonat mingħajr garanzija li jista' jitwettaq inżul ta' emerġenza sikur:

- (1) matul it-tluġh, qabel ma tintlaħaq il- V_y (il-veloċità għall-ahjar rata tat-tluġh) jew qabel ma jintlaħqu l-200 pied 'il fuq mill-wiċċ tat-tluġh; jew

- (2) matul l-inżul, taht il-200 pied 'il fuq mill-wiċċ tal-inżul.

- (d) L-operazzjonijiet m'għandhomx jitwettqu:

- (1) mingħajr ma jkun hemm wiċċ l-art jidher;

- (2) billejl;

- (3) meta l-bażi tas-shab ikun f'għoli ta' inqas minn 600 pied; jew

- (4) meta l-vizibilità tkun ta' inqas minn 800 metru.

CAT.POL.H.405 Tluġh

- (a) Il-massa waqt it-tluġh għandha tkun l-inqas wahda minn dawn li ġejjin:

- (1) il-MCTOM; jew

- (2) il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata għat-titjir kważi stazzjonarju taht effett tal-art u bil-magni kollha jahdmu bil-qawwa tat-tluġh jew, jekk il-kundizzjonijiet ikunu tali li x'aktarx mhux se jkun jista' jiġi stabbilit it-titjir kważi stazzjonarju taht effett tal-art, il-massa waqt it-tluġh speċifikata għat-titjir kważi stazzjonarju mingħajr effett tal-art u bil-magni kollha jahdmu bil-qawwa tat-tluġh.

- (b) Hlief hekk kif previst fil-punt CAT.POL.H.400(b), f'każ li tiżviluppa hsara fil-magna, il-helikopter għandu jkun jista' jwettaq inżul ta' emerġenza sikur.

CAT.POL.H.410 Waqt ir-rotta

- (a) Il-helikopter għandu jkun jista' jkompli tul ir-rotta prevista tiegħu jew lejn devjazzjoni ppjanata, bil-magni kollha jahdmu bil-kundizzjonijiet tal-qawwa massima kontinwa, mingħajr ma jittajjar fi kwalunkwe punt f'altitudni li tkun taht l-altitudni minima x-xierqa tat-titjira.

▼B

- (b) Hlief hekk kif previst fil-punt CAT.POL.H.420, f'każ li tiżviluppa hsara fil-magna, il-helikopter għandu jkun jista' jwettaq inzul ta' emerġenza sikur.

CAT.POL.H.415 Inzul

- (a) Il-massa tal-inzul tal-helikopter fil-hin stmat tal-inzul għandha tkun l-inqas waħda minn dawn li ġejjin:

(1) il-massa massima ċertifikata tal-inzul; jew

(2) il-massa massima tal-inzul speċifikata għat-titjir kwazi stazzjonarju taht effett tal-art u bil-magni kollha jahdmu bil-qawwa tat-tluġh jew, jekk il-kundizzjonijiet ikunu tali li x'aktarx mhux se jkun jista' jiġi stabbilit it-titjir kwazi stazzjonarju taht effett tal-art, il-massa tal-inzul speċifikata għat-titjir kwazi stazzjonarju minghajr effett tal-art u bil-magni kollha jahdmu bil-qawwa tat-tluġh.

- (b) Hlief hekk kif previst fil-punt CAT.POL.H.400(b), f'każ li tiżviluppa hsara fil-magna, il-helikopter għandu jkun jista' jwettaq inzul ta' emerġenza sikur.

CAT.POL.H.420 Operazzjonijiet bil-helikopter fuq ambjent ostili li jinsab 'il barra minn zona kkonġestjonata

- (a) L-operazzjonijiet li jsiru fuq ambjent ostili mhux ikkonġestjonat minghajr kapaċità ta' nżul ta' emerġenza sikur b'helikopters li jahdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MOPSC ta' sitt sits jew inqas għandhom jitwettqu biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti, wara li huwa jkun wettaq valutazzjoni tar-riskji għas-sikurezza. Qabel ma t-tali operazzjonijiet isehhu fi Stat Membru ieħor, l-operatur għandu jikseb approvazzjoni mingħand l-awtorità kompetenti ta' dak l-Istat.

- (b) Sabiex jikseb u jżomm approvazzjoni bħal din, l-operatur:

(1) għandu jwettaq dawn l-operazzjonijiet biss fiż-żoni u bil-kundizzjonijiet speċifikati fl-approvazzjoni;

(2) m'għandux iwettaq dawn l-operazzjonijiet skont approvazzjoni tal-HEMS;

(3) għandu jiġġustifika l-fatt li l-limitazzjonijiet tal-helikopter, jew kunsiderazzjonijiet oħrajn li jistgħu jiġu ġġustifikati, jipprekludu l-użu tal-kriterji x-xierqa tal-prestazzjoni; u

(4) għandu jkun ingħata approvazzjoni skont il-punt CAT.POL.H.305(b).

- (c) Minkejja l-punt CAT.IDE.H.240, it-tali operazzjonijiet jistgħu jitwettqu minghajr tagħmir tal-ossigenu supplimentari, sakemm l-altitudni tal-kabina ma taqbiżx l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u ma taqbez qatt it-13 000 pied ta' altitudni tal-prestazzjoni.

*TAQSIMA 3**Massa u bilanċ***KAPITOLU 1****Inġenji tal-ajru li jahdmu bil-muturi****CAT.POL.MAB.100 Tagħbija, massa u bilanċ**

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u ċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi mal-limitazzjonijiet speċifikati fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat, jekk dan ikun iktar restrittiv.

▼B

- (b) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa u ċ-ċentru tal-gravità ta' kwalunkwe inġenju tal-ajru billi dan jintiżen realment qabel id-dhul inizjali fis-servizz u mbagħad wara jintiżen f'intervalli ta' erba' (4) snin jekk jintużaw il-mases individwali tal-inġenji tal-ajru, jew ta' disa' (9) snin jekk jintużaw il-mases tal-flotot. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. L-inġenji tal-ajru għandhom jergħu jintiżnu jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.
- (c) L-użin għandu jitwettaq mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata.
- (d) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tal-oġġetti kollha tal-operat u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ li huma inkluzi fil-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru mingħajr tagħbija billi jizinhom jew billi juża mases standard għalihom. Għandha tiġi stabbilita l-influenza tal-pożizzjoni tagħhom fuq iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru.
- (e) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tat-traffiku, inkluża kwalunkwe sabborra, billi jizinha jew billi jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tat-traffiku skont il-mases standard għall-passiġġieri u għall-bagalji.
- (f) Minbarra l-mases standard għall-passiġġieri u għall-bagalji kkontrollati, l-operatur jista' juża mases standard għall-oġġetti l-oħra tat-tagħbija jekk juri lill-awtorità kompetenti li dawn l-oġġetti għandhom l-istess massa jew li l-mases tagħhom jaqgħu fi hdan il-valuri speċifikati tat-tolleranza.
- (g) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx magħrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (h) L-operatur għandu jiżgura:
  - (1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taht is-superviżjoni ta' persunal ikkwalifikat; u
  - (2) li t-tagħbija tat-traffiku titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.
- (i) L-operatur għandu jkun konformi ma' limiti strutturali addizzjonali bħalma huma l-limitazzjonijiet tas-saħħa tal-art, it-tagħbija massima għal kull metru lineari, il-massa massima għal kull kompartiment tal-merkanzija u l-limitu massimu ta' sits. Barra minn hekk, għall-helikopters, l-operatur għandu jqis ukoll it-tibdil fit-tagħbija li jseħh waqt it-titjira.
- (j) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-tagħbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

CAT.POL.MAB.105 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa

- (a) Qabel kull titjira, l-operatur għandu jistabbilixxi d-dejta dwar il-bilanċ u l-massa u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa, li fihom ikunu speċifikati t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandha tippermetti lill-kmandant jistabbilixxi jekk it-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha tkunx tali li ma jinqabżux il-limiti tal-bilanċ u tal-massa tal-inġenju tal-ajru. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:
  - (1) ir-registrazzjoni u t-tip ta' inġenju tal-ajru;
  - (2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira;

▼B

- (3) isem il-kmandant;
- (4) isem min ikun hejja d-dokument;
- (5) il-massa operattiva minghajr tagħbija u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-inġenju tal-ajru;
  - (i) fil-każ tal-ajruplani tal-kategorija tal-prestazzjoni B u tal-helikopters, il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità m'għandhiex għalfejn titniżżel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija tkun issegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jintwera li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali;
- (6) il-massa tal-fjuwil mat-tluġh u l-massa tal-fjuwil għall-vjaġġ;
- (7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli;
- (8) il-komponenti tat-tagħbija, inklużi l-passiġġieri, il-bagalji, il-merkanzija u s-saborra;
- (9) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inżul u l-massa tal-inġenju tal-ajru meta fih ma jkun hemm l-ebda fjuwil;
- (10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru; u
- (11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.

L-informazzjoni t'hawn fuq għandha tkun disponibbli fid-dokumenti tal-ippjanar tat-titjira jew fis-sistemi tal-bilanċ u tal-massa. Xi ftit minn din l-informazzjoni tista' tkun inkluża f' dokumenti oħrajn li jkunu faċilment disponibbli għall-użu.

▼M13

- (b) F'każijiet fejn id-*data* u d-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġġenerati minn sistema kompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu:
  - (1) jivverifika l-integrità tad-*data* tal-output biex jiżgura li d-*data* tkun fi hdan il-limitazzjonijiet AFM; u
  - (2) jispeċifika l-istruzzjonijiet u l-proċeduri għall-użu tagħha fil-manwal tal-operat tagħha.

▼B

- (c) Il-persuna li tkun qed tissorvelja t-tagħbija tal-inġenju tal-ajru għandha tikkonferma, permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti, li t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha huma skont id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa mogħtija lill-kmandant. Il-kmandant għandu jindika l-aċċettazzjoni tiegħu permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti.
- (d) L-operatur għandu jispeċifika l-proċeduri għall-bidliet fit-tagħbija li jsiru fl-aħħar mument biex jiżgura li:
  - (1) kwalunkwe bidla li ssir fl-aħħar mument wara li tkun tlestiet id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa tkun mgħarrfa lill-kmandant u tiddaħhal fid-dokumenti tal-ippjanar tat-titjira li jkun fihom id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;
  - (2) l-għadd massimu permess ta' bidliet li jsiru fl-aħħar mument fl-għadd ta' passiġġieri jew fit-tagħbija tal-istiva jkun speċifikat; u
  - (3) f'każ li dan l-għadd massimu jinqabeż, tithejja dokumentazzjoni ġdida dwar il-bilanċ u l-massa.

▼M13

▼ **M13**▼ **M11**▼ **B**

SUBPARTI D

STRUMENTI, DEJTA U TAGHMIR*TAQSIMA 1****L-ajruplani*****CAT.IDE.A.100 Strumenti u taghmir — punti ġenerali**▼ **M7**

- (a) L-istrumenti u t-taghmir li huma mehtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, hlief għall-oġġetti li ġejjin:

- (1) Il-fjużis ta' fuq ir-riħ;
- (2) Id-dwal portabbli indipendenti;
- (3) Arloġġ preċiż;
- (4) Il-kontenitur tal-mapep;
- (5) Il-kaxxa għall-ewwel għajnuna;
- (6) Il-kaxex mediċi għall-emergenza;
- (7) Il-megafoni;
- (8) It-taghmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar;
- (9) L-ankri tal-wiċċ u t-taghmir għall-irmiġġ; u
- (10) It-taghmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

▼ **M14**

- (b) Strumenti u taghmir mhux mehtieġa skont dan l-Anness (il-Parti-CAT) kif ukoll kwalunkwe taghmir ieħor li mhuwiex mehtieġ skont dan ir-Regolament, izda li qed jingarr fuq titjira, għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti li ġejjin:

- (1) L-informazzjoni pprovduta minn dawk l-istrumenti, taghmir jew aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonformaw mal-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1139 jew il-punti CAT.IDE.A.330, CAT.IDE.A.335, CAT.IDE.A.340 u CAT.IDE.A.345 ta' dan l-Anness;
- (2) L-istrumenti u t-taghmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.

▼ **B**

- (c) Jekk it-taghmir ikun se jintuża minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post tiegħu matul it-titjira, dan għandu jkun jista' jintuża faċilment minn dak il-post. Meta jkun jehtieġ li oġġett wiehed tat-taghmir jithaddem minn iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira, dan l-oġġett ► **M4** jiġi installat ◀ b'tali mod li jkun jista' jithaddem faċilment minn kwalunkwe post fejn ikun jehtieġ li t-taghmir jithaddem.
- (d) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni possibbli mill-pożizzjoni u l-linja ta' vizjoni normali tiegħu meta jkun qed iħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (e) It-taghmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

▼B**CAT.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) l-ajruplan ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL tal-operatur; jew

▼M14

- (b) l-operatur ikun approvat mill-awtorità kompetenti biex jopera l-ajruplan fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza ("MMEL") skont il-punt ORO.MLR.105(j) tal-Anness III.

▼B**CAT.IDE.A.110 Fjusz tal-elettriku ta' fuq ir-rih**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi fjuż tal-elettriku ta' fuq ir-rih, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal harsien shih taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjuż li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

- (b) L-għadd ta' fjuż ta' fuq ir-rih li jridu jingarru għandu jkun l-ogħla wiehed minn fost dawn li ġejjin:

- (1) 10 % tal-għadd ta' fjuż ta' kull rata ta' qawwa; jew

- (2) tliet fjuż għal kull rata ta' qawwa.

CAT.IDE.A.115 Dwal operattivi

- (a) L-ajruplani li jithaddmu binhar għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;

- (2) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan;

- (3) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri; u

- (4) b'dawl portabbli indipendenti għal kull membru tal-ekwipaġġ meħtieġ li jkun faċilment aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ meta dawn ikunu bilqieghda fil-post assenjat lilhom.

- (b) Barra minn hekk, l-ajruplani li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra wkoll:

- (1) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

- (2) b'żewġ idwal għall-inżul jew b'dawl wiehed li jkollu żewġ filamenti fornuti bl-enerġija b'mod separat; u

- (3) bi dwal biex jitharsu r-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-habtiet fil-baħar jekk l-ajruplan jithaddem bhala idroplan.

CAT.IDE.A.120 Tagħmir għat-tindif tal-ħġieġa ta' quddiem tal-ajruplani

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mghammra, f'kull post tal-bdot, b'mezzi biex meta tagħmel ix-xita parti mill-ħġieġa ta' quddiem tinzamm nadifa.

CAT.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

- (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri:

- (i) tad-direzzjoni manjetika;

- (ii) tal-hin f'sigħat, minuti u sekondi;

▼ M14

(iii) l-altitudni barometrika;

▼ B

(iv) il-veloċità tal-ajru indikata;

(v) il-veloċità vertikali;

(vi) id-dawran u ż-żliq;

(vii) il-pożizzjoni tal-helikopter;

(viii) tad-direzzjoni tiegħu;

(ix) tat-temperatura tal-arja ta' barra; u

(x) tan-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach".

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir meħtieġa ma tkunx biżżejjed.

(b) Kull meta għall-operazzjoni jkun meħtieġa żewġ bdoti, għandu jkun hemm mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li gejjin:

▼ M14

(1) l-altitudni barometrika;

▼ B

(2) il-veloċità tal-ajru indikata;

(3) il-veloċità vertikali;

(4) id-dawran u ż-żliq;

(5) il-pożizzjoni tal-helikopter; u

(6) tad-direzzjoni tiegħu.

(c) Għandu jkun hemm mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hazin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ għal:

(1) ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew li għandhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits; u

(2) ajruplani li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' April 1999 jew wara dik id-data.

(d) L-ajruplani b'magna wahda li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel it-22 ta' Mejju 1995 huma eżentati mir-rekwiziti tal-punti (a)(1)(vi), (a)(1)(vii), (a)(1)(viii) u (a)(1)(ix) jekk ikun jeħtieġ isir ilhom immuntar wara biex jiġu konformi ma' dawn ir-rekwiziti.

CAT.IDE.A.130 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew billejl — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR billejl jew skont l-IFR għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri:

(1) tad-direzzjoni manjetika;

(2) tal-hin f'sigħat, minuti u sekondi;

(3) il-veloċità tal-ajru indikata;

(4) il-veloċità vertikali;

(5) tad-dawran u taż-żliq jew, fil-każ ta' ajruplani mghammra b'mezz ta' emerġenza għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan, taż-żliq;

(6) il-pożizzjoni tal-helikopter;

(7) tad-direzzjoni stabbilizzata;

(8) tat-temperatura tal-arja ta' barra; u

(9) tan-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach";

▼M14

- (b) b'żewġ mezzji għall-kejl u l-wiri tal-altitudni barometrika;

▼B

- (c) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir mehtieġa ma tkunx biżżejjed;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru, mehtieġa skont il-punti (a)(3) u (h)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;
- (e) b'mezz għat-thabbir, lill-ekwipaġġ tat-titjira, li żviluppat hsara fil-mezzi mehtieġa skont il-punt (d) għall-ajruplani:
  - (1) li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data; jew
  - (2) li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali qabel l-1 ta' April 1998 u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u MOPSC ta' iktar minn disa' sits;
- (f) b'żewġ sistemi indipendenti għall-kejl tal-pressjoni statika, hlief għall-ajruplani li jahdmu bl-iskrejjen u li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas;
- (g) b'sistema waħda għall-kejl tal-pressjoni statika u sors alternattiv wiehed tal-pressjoni statika għall-ajruplani li jahdmu bl-iskrejjen u li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas;
- (h) b'mezz separat għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li ġejjin, kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti:

▼M14

- (1) l-altitudni barometrika;

▼B

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata;
- (3) il-veloċità vertikali;
- (4) id-dawran u ż-żliq;
- (5) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata;
- (i) b'mezz ta' emerġenza għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan, li jkun jista' jintuza minn kwalunkwe post tal-bdot, għall-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits, u li:
  - (1) jiġi fornut kontinwament bl-enerġija matul it-thaddim normali u, f'każ li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, jiġi fornut bl-enerġija minn sors li jkun indipendenti mis-sistema normali li tiġġenera l-elettriku;
  - (2) jahdem b'mod affidabbli għal mill-inqas 30 minuta wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox, filwaqt li jitqiesu tagħbijiet oħra li jista' jkun hemm fuq il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza u l-proċeduri operattivi;
  - (3) jahdem b'mod indipendenti minn kwalunkwe mezz ieħor għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter;
  - (4) jahdem b'mod awtomatiku wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għal kollox;
  - (5) ikun imdawwal b'mod xieraq matul il-fażijiet kollha tal-operazzjoni, hlief għall-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas, li kienu diġà ġew irregistrati fi Stat Membru fl-1 ta' April 1995 u li jkunu mghammra b'indikatur tal-pożizzjoni tal-ajruplan tal-emerġenza fil-pannell tal-istrumenti tan-naha tax-xellug;
  - (6) ikun juri biċ-ċar lill-ekwipaġġ tat-titjira meta l-indikatur tal-pożizzjoni tal-ajruplan tal-emerġenza ikun qed jithaddem bi provvista tal-enerġija tal-emerġenza; u
  - (7) jekk l-indikatur tal-pożizzjoni tal-ajruplan tal-emerġenza jkollu provvista tal-enerġija apposta għalih, ikollu indikazzjoni assoċjata, jew fuq l-istrument jew fuq il-pannell tal-istrumenti, meta din il-provvista tkun qed tintuza;

▼B

- (j) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu biliejl.

CAT.IDE.A.135 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

CAT.IDE.A.140 Sistema ta' twissija tal-altitudni

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' twissija tal-altitudni:

- (1) L-ajruplani li jahdmu b'turboskrun li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits; u
- (2) L-ajruplani li jahdmu b'magni turboġett.

- (b) Is-sistema ta' twissija tal-altitudni għandha tkun kapaċi:

- (1) tavża lill-ekwipaġġ tat-titjira meta tkun qed tintlaħaq altitudni magħżula minn qabel; u
- (2) tavża lill-ekwipaġġ tat-titjira tal-inqas b'sinjal li jinstema', meta jkun hemm devjazzjoni minn altitudni magħżula minn qabel.

- (c) Minkejja l-punt (a), l-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' iktar minn disa' sits, u li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' April 1972 u li kienu diġà ġew irreġistrati fi Stat Membru fl-1 ta' April 1995, huma eżentati mir-rekwiziti li jkunu mghammra b'sistema ta' twissija tal-altitudni.

CAT.IDE.A.150 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)

- (a) L-ajruplani li jahdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għat-tagħmir tal-Kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli.
- (b) L-ajruplani li jahdmu b'magni bil-pistuni u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għat-tagħmir tal-Kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli.

▼M12

- (c) L-ajruplani li jahdmu b'magna b'turbina li għalihom iċ-ċertifikat ta' ajrunavigabbiltà individwali (certificate of airworthiness, CofA) ikun inhareġ għall-ewwel darba wara l-1 ta' Jannar 2019 u li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u MOPSC ta' bejn sitta u disgħa, għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għat-tagħmir tal-Klassi B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli.

▼B

CAT.IDE.A.155 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (ACAS)

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor fir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jahdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'ACAS II.

CAT.IDE.A.160 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jithaddmu biliejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp ohrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

- (a) L-ajruplani bi pressjoni;

▼B

(b) L-ajruplani minghajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma; u

(c) L-ajruplani minghajr pressjoni li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits.

CAT.IDE.A.165 Taghmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin bil-lejl f'kundizzjonijiet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ

(a) L-ajruplani li jithaddmu bil-lejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.

(b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ m'għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixx lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

CAT.IDE.A.170 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

CAT.IDE.A.175 Sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 15 000 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ, hlief għall-ajruplani li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' April 1965 u li kienu diġà ġew irregistrati fi Stat Membru fl-1 ta' April 1995.

CAT.IDE.A.180 Sistema għall-avviżi lill-pubbliku

L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'sistema għall-avviżi lill-pubbliku.

CAT.IDE.A.185 Registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR):

(1) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma; u

(2) L-ajruplani b'diversi magni li jahdmu b'turbina li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 1990 jew wara dik id-data.

▼M8

(b) Sal-31 ta' Diċembru 2018, is-CVR għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:

(1) tul is-sagħtejn ta' qabel, fil-każ tal-ajruplani msemija fil-punt (a)(1), meta s-CofA individwali jkun inhareġ fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data;

(2) tul it-30 minuta ta' qabel għall-ajruplani msemija fil-punt (a)(1), meta s-CofA individwali jkun inhareġ qabel l-1 ta' April 1998; jew

(3) tul it-30 minuta ta' qabel, fil-każ tal-ajruplani msemija fil-punt (a)(2).

(c) Sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2019, is-CVR għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:

(1) tul il-25 siegħa ta' qabel għall-ajruplani b'MCTOM ta' aktar minn 27 000 kg u li jkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2021 jew wara dik id-data; jew

(2) tul is-sagħtejn ta' qabel fil-każijiet l-oħra kollha.

▼M8

- (d) Sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2019, is-CVR għandu jirreġistra fuq mezz oħra għajr għat-tejp manjetiku jew il-wajer manjetiku.
- (e) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għall-għażla taż-żmien:
  - (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) l-ambjent tas-smigh tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, mingħajr interruzzjoni:
    - (i) għall-ajruplani li jkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data, is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra li jkun qed jintuża;
    - (ii) is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra li jkun qed jintuża, fejn dan ikun possibbli, għall-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2) li jkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' April 1998;
  - (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (f) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess. Barra minn hekk, fil-każ tal-ajruplani li jkun inhargilhom CofA individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni b'mod awtomatiku qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (g) Minbarra l-punt (f), u skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtgħel il-magna fil-bidu tat-titjira u għandu jibqa' għaddej biha sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira, fil-każ:
  - (1) tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(1) li jkun inhargilhom CofA individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data; jew
  - (2) tal-ajruplani msemmija fil-punt (a)(2).
- (h) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Sa mhux aktar tard mis-16 ta' Ġunju 2018, dan it-tagħmir għandu jkollu ħin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼M15

- (i) Ajruplani b'MCTOM ta' aktar minn 27 000 kg u l-ewwel mahruġa b'CofA individwali fi jew wara t-5 ta' Settembru 2022 għandhom ikunu mghammra b'sors ta' enerġija alternattiv li għalih is-CVR u l-mikrofonu taż-zona mmuntat fuq il-kabina tal-bdot jinqalbu awtomatikament fil-każ li kull provvista oħra ta' enerġija lis-CVR tiġi interrotta.

▼B**CAT.IDE.A.190 Reġistratur tad-dejta tat-titjira**

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u li għalih ikun disponibbli metodu biex tinstab faċilment dik id-dejta mill-mezz tal-ħżin:
  - (1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Ġunju 1990 jew wara dik id-data;

▼B

- (2) l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Ġunju 1990; u
  - (3) l-ajruplani b'diversi magni li jaħdmu b'turbina li għandhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra:
- (1) il-hin, l-altitudni, il-veloċità tal-ajru, l-aċċellerazzjoni normali u d-direzzjoni, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun giet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemija fil-punt (a)(2) li jkollhom MCTOM ta' inqas minn 27 000 kilogramma;
  - (2) il-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna tal-ajruplan u l-konfigurazzjoni tat-tagħmir li jimmodifika l-pressjoni tal-arja li terfa' l-ajruplan 'il fuq u r-reżistenza tal-arja għall-moviment tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun giet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemija fil-punt (a)(1) li jkollhom MCTOM ta' inqas minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016;
  - (3) il-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operat tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun giet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemija fil-punti (a)(1) u (a)(2) li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016;
  - (4) il-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna tal-ajruplan u l-konfigurazzjoni tat-tagħmir li jimmodifika l-pressjoni tal-arja li terfa' l-ajruplan 'il fuq u r-reżistenza tal-arja għall-moviment tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun giet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 10 sigħat fil-każ tal-ajruplani msemija fil-punt (a)(3) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016; jew
  - (5) il-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-ajruplan, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operat tal-ajruplan, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun giet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 25 siegħa fil-każ tal-ajruplani msemija fil-punti (a)(1) u (a)(3) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess. Barra minn hekk, fil-każ tal-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' April 1998 jew wara dik id-data, l-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼M8

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Sa mhux aktar tard mis-16 ta' Ġunju 2018, dan it-tagħmir għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ **M15****CAT.IDE.A.191 Registratur tat-titjira hafif**

- (a) Ajruplani b'magni bit-turbini b'MCTOM ta' 2 250 kg jew aktar u ajruplani b'MOPSC ta' aktar minn 9 sits għandhom ikunu mghammra b'registratur tat-titjira jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
- (1) ma jkunux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-punt CAT.IDE.A.190(a);
  - (2) jinħargu għall-ewwel darba b'CofA individwali fi jew wara t-5 ta' Settembru 2022.
- (b) L-apparat li jirregistra t-titjira għandu jirregistra, permezz ta' *data* jew immaġni tat-titjira, informazzjoni li hija biżżejjed biex tiddetermina l-passaġġ tat-titjira u l-veloċità tal-inġenju tal-ajru.
- (c) Ir-registratur tat-titjira għandu jkun kapaċi li jikseb id-*data* u l-immaġni tat-titjira rreġistrati matul mill-inqas il-ħames sigħat ta' qabel.
- (d) Ir-registratur tat-titjira għandu jibda jirregistra d-*data* awtomatikament qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi aktar bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) Jekk l-apparat li jirregistra t-titjira jirregistra immaġni jew awdjo tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, allura għandha tiġi pprovduta funzjoni li tista' tithaddem mill-kmandant u li timmodifika r-registrazzjonijiet tal-immaġni u tal-awdjo magħmula qabel it-thaddim ta' dik il-funzjoni, sabiex dawk ir-registrazzjonijiet ma jkunux jistgħu jiġu rkuprati meta jerga' jinstema' r-registratur jew b'tekniki ta' kkupjar.

▼ **B****CAT.IDE.A.195 Registrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

- (a) L-ajruplani li jkun inħargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fit-8 ta' April 2014 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkun mghammra b'CVR, għandhom jirregistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
- (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
    - (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
  - (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f'post differenti mill-ajruplan; u
  - (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirregistra u jahzen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta dik id-dejta. Il-metodu tar-registrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.

▼B

- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt CAT.IDE.A.185.

▼M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Sa mhux aktar tard mis-16 ta' Gunju 2018, dan it-tagħmir għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼B

- (e) Ir-rekwiziti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-rekwiziti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti CAT.IDE.A.185(d) u (e).

CAT.IDE.A.200 Registratur ikkombinat

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiziti tas-CVR u tal-FDR permezz ta':

- (a) registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ ta' ajruplani li jeħtieġ li jkunu mghammra b'CVR jew b'FDR;
- (b) registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u li jeħtieġ li jkunu mghammra b'CVR u b'FDR; jew
- (c) żewġ registraturi kkombinati għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jeħtieġ li jkunu mghammra b'CVR u b'FDR.

CAT.IDE.A.205 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post, hlief hekk kif speċifikat fil-punt (3);

▼M14

- (3) ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' trażzin għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini tas-sikurezza f'kull post fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kilogramma jew inqas u MOPSC ta' disgha jew inqas, wara li jkun inhargilhom CofA għall-ewwel darba fit-8 ta' April 2015 jew wara dik id-data;

▼B

- (4) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;
- (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità:
  - (i) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot;
  - (ii) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
- (6) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

▼M9

- (b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu:
  - (1) jinfetħ permezz ta' molla wahda;

▼ M9

- (2) fis-sits għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa, żewġ ċineġ tal-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jistgħu jintużaw b'mod indipendenti; kif ukoll

▼ M14

- (3) fuq is-sits tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u fuq kwalunkwe sit li jkun hdejn sit ta' bdot, kwalunkwe wiehed minn dawn l-elementi li ġejjin:
- (i) żewġ ċineġ tal-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jistgħu jintużaw b'mod indipendenti;
  - (ii) ċinga tal-ispalel dijagonali u ċinturin tas-sikurezza li jistgħu jintużaw b'mod indipendenti għall-ajruplani li ġejjin:
    - (A) l-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u MOPSC ta' disgha jew inqas, u li jkunu konformi mal-kundizzjonijiet dinamiċi tal-inżul ta' emerġenza ddefiniti fl-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni applikabbli;
    - (B) l-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u MOPSC ta' disgha jew inqas, u li jkunu konformi mal-kundizzjonijiet dinamiċi tal-inżul ta' emerġenza ddefiniti fl-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni applikabbli u li jkollhom CofA mahruġ għall-ewwel darba qabel it-28 ta' Ottubru 2014;
    - (C) ajruplani ċertifikati f'konformità ma' CS-VLA jew ekwivalenti u CS-LSA jew ekwivalenti.

▼ B**CAT.IDE.A.210 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tippjip mhux permess**

L-ajruplani li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tippjip.

CAT.IDE.A.215 Bibien u purtieri interni

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:

- (a) fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, b'bieb bejn il-kompartiment tal-passiġġieri u l-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, b'tabella fuqu li jkollha miktub "l-ekwipaġġ biss" u b'mezz biex bih il-bieb ikun jista' jissakkar sabiex il-passiġġieri ma jkunux jistgħu jifthuh minghajr il-permess ta' membru tal-ekwipaġġ tat-titjira;
- (b) b'mezz biex jinfetħ kull bieb li jifred il-kompartiment tal-passiġġieri minn kompartiment ieħor li jkollu hrug ta' emerġenza li jkun faċilment aċċessibbli;
- (c) b'mezz biex jinżammu miftuhin kull bieb jew purtieri li jifirdu l-kompartiment tal-passiġġieri minn zoni oħrajn li jridu jiġu aċċessati sabiex jintlahaq kwalunkwe hrug ta' emerġenza meħtieġ minn kwalunkwe sit tal-passiġġieri;
- (d) tabella fuq kull bieb intern jew hdejn kull purtieri li sservi bħala mezz ta' aċċess għall-hrug tal-emerġenza tal-passiġġieri, li tkun tindika li dawn ► **M4** jinżammu ◀ miftuhin matul it-tluġ u l-inżul; u
- (e) mezz li bih kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ ikun jista' jiftaħ kwalunkwe bieb li normalment ikun aċċessibbli għall-passiġġieri u li jkun jista' jissakkar mill-passiġġieri.

CAT.IDE.A.220 Kaxxa għall-ewwel għajnuna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kaxxa għall-ewwel għajnuna skont it-Tabella 1.

Tabella 1

Għadd ta' kaxxa għall-ewwel għajnuna meħtieġa

Għadd ta' sits tal-passiġġieri installati	Għadd ta' kaxxa għall-ewwel għajnuna meħtieġa
0–100	1
101–200	2

▼B

Ghadd ta' sits tal-passiġġieri installati	Ghadd ta' kaxex għall-ewwel għajna meħtieġa
201–300	3
301–400	4
401–500	5
501 jew aktar	6

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajna għandhom:

- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
- (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

CAT.IDE.A.225 Kaxxa medika għall-emerġenzi

- (a) L-ajruplani li għandhom MOPSC ta' iktar minn 30 sit għandhom ikunu mghammra b'kaxxa medika għall-emerġenzi meta kwalunkwe punt mir-rotta ppjanata jkun iktar minn 60 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod minn ajrudrom li fih wieħed jista' jistenna li jkun hemm għajna medika kkwalifikata disponibbli.
- (b) Il-kmandant għandu jiżgura li l-mediċini jingħataw biss minn persuni kkwalifikati kif xieraq.
- (c) Il-kaxxa medika għall-emerġenzi msemija fil-punt (a) għandha:

- (1) tkun rezistenti għat-trab u l-indewwa;
- (2) tingarr b'tali mod li jiġi evitat l-aċċess mhux awtorizzat għaliha; u
- (3) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

CAT.IDE.A.230 Ossiġnu tal-ewwel għajna

- (a) L-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied, fil-każ ta' operazzjonijiet li jkunu jeħtieġu membru tal-ekwipaġġ tal-kabina, għandhom ikunu mghammra bi provvista tal-ossiġnu mhux dilwit għall-passiġġieri li, minhabba raġunijiet fiżjoloġiċi, ikunu jeħtieġu l-ossiġnu wara li tonqos il-pressjoni fil-kabina.

▼M15

- (b) Il-provvista tal-ossiġnu msemija f'(a) għandha tkun biżżejjed, għall-kumplement tat-titjira, wara li tonqos il-pressjoni fil-kabina, f'altitudni tal-kabina li tkun aktar minn 8 000 pied iżda li ma tkunx taqbeż il-15 000 pied, għal mill-inqas 2 % tal-passiġġieri li jkunu qed jingarru fuq l-ajruplan, iżda fl-ebda każ m'għandha tkun biżżejjed għal inqas minn persuna waħda.

▼B

- (c) Għandu jkun hemm biżżejjed unitajiet tat-tqassim, iżda fl-ebda każ m'għandu jkun hemm inqas minn żewġ unitajiet, u l-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkollu mezz biex ikun jista' juża din il-provvista.

▼M15

- (d) It-tagħmir tal-ossiġnu tal-ewwel għajna għandu jkun kapaċi jiġġenera ċirkolazzjoni tal-massa lejn kull persuna.

▼B**CAT.IDE.A.235 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni**

- (a) L-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossiġnu supplimentari li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu skont it-Tabella 1.

▼B

- (b) L-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'maskri tal-ossigenu li jintlibsu malajr għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (2) biżżejjed zbokkijiet u maskri ta' fuq ir-rih, jew unitajiet tal-ossigenu bil-maskri portabbli, imqassmin b'mod uniformi fil-kompartiment tal-passiġġieri, biex tkun żgurata disponibbiltà immedjata tal-ossigenu għall-użu minn kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġ;
  - (3) unità li tqassam l-ossigenu li tkun imqabbda ma' terminali għall-provvista tal-ossigenu u li tkun disponibbli immedjatament għal kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina u kull membru addizzjonali tal-ekwipaġġ tal-kabina u għall-okkupanti tas-sits tal-passiġġieri, kull fejn dawn ikunu bilqiegħda; u
  - (4) apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni.
- (c) Fil-każ ta' ajruplani bi pressjoni li jkun inharġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara t-8 ta' Novembru 1998 u li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni ta' 'l fuq minn 25 000 pied, jew li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni ta' 25 000 pied jew inqas f'kundizzjonijiet li ma jippermettulhomx jinżlu sa 13 000 pied b'mod sikur f'erba' (4) minuti, l-unitajiet individwali li jqassmu l-ossigenu msemmija fil-punt (b)(3) għandu jkollhom il-kapaċità li jigu attivati b'mod awtomatiku.
- (d) L-għadd totali ta' unitajiet li jqassmu l-ossigenu u ta' zbokkijiet imsemmija fil-punti (b)(3) u (c) għandu jaqbeż l-għadd ta' sits mill-inqas b'10 %. L-unitajiet żejda għandhom ikunu mqassmin b'mod uniformi fil-kompartiment kollu tal-passiġġieri.
- (e) Minkejja l-punt (a), ir-rekwiżiti tal-provvista tal-ossigenu għall-membri/ghall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina, għall-membri/ghall-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ tal-kabina u għall-passiġġieri(i), fil-każ ta' ajruplani li ma jkunux iċċertifikati biex itiru f'livelli tal-altitudni li jkunu 'l fuq minn 25 000 pied, jistghu jitnaqqsu, għall-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni tal-kabina ta' bejn l-10 000 pied u t-13 000 pied, għall-membri kollha tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa u għal mill-inqas 10 % tal-passiġġieri jekk, fil-punti kollha tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar l-ajruplan, dan ikun kapaċi jinzel b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni tal-kabina ta' 13 000 pied f'erba' (4) minuti.
- (f) Il-provvista minima meħtieġa mogħtija fil-punt (b)(1) tar-ringiela 1 u fir-ringiela 2 tat-Tabella 1 għandha tkopri l-kwantità tal-ossigenu meħtieġa għal rata tal-inżul kostanti mill-altitudni operattiva massima ċċertifikata tal-ajruplan sa 10 000 pied f'10 minuti u għal 20 minuta f'10 000 pied wara.
- (g) Il-provvista minima meħtieġa mogħtija fil-punt 1(b)(2) tar-ringiela 1 tat-Tabella 1 għandha tkopri l-kwantità tal-ossigenu meħtieġa għal rata tal-inżul kostanti mill-altitudni operattiva massima ċċertifikata tal-ajruplan sa 10 000 pied f'10 minuti u għal 110 minuta f'10 000 pied wara.
- (h) Il-provvista minima meħtieġa mogħtija fir-ringiela 3 tat-Tabella 1 għandha tkopri l-kwantità tal-ossigenu meħtieġa għal rata tal-inżul kostanti mill-altitudni operattiva massima ċċertifikata tal-ajruplan sa 15 000 pied f'10 minuti.

Tabella 1

Rekwiziti minimi tal-ossigenu għall-ajruplani bi pressjoni

Provvista għal	Tul ta' hin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina
1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira	(a) Il-hin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż it-13 000 pied. (b) Il-kumplament tal-hin tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-10 000 pied iżda ma tkunx taqbeż it-13 000 pied, wara l-ewwel 30 minuta f'din l-altitudni, iżda fl-ebda każ inqas minn: (1) provvista għal 30 minuta għall-ajruplani li jkunu ċertifikati biex itiru f'livelli tal-altitudni li ma jaqbzux il-25 000 pied; u (2) provvista ta' sagħtejn għall-ajruplani li jkunu ċertifikati biex itiru f'livelli tal-altitudni li jkunu 'l fuq minn 25 000 pied.
2. Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa	(a) Il-hin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż it-13 000 pied, iżda mhux inqas minn provvista għal 30 minuta. (b) Il-kumplament tal-hin tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-10 000 pied iżda ma tkunx taqbeż it-13 000 pied, wara l-ewwel 30 minuta f'din l-altitudni.
3. 100 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti.
4. 30 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-14 000 pied iżda ma tkunx taqbeż il-15 000 pied.
5. 10 % tal-passiġġieri (*)	Il-kumplament tal-hin tat-titjir li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż l-10 000 pied iżda ma tkunx taqbeż l-14 000 pied, wara l-ewwel 30 minuta f'din l-altitudni.

(*) L-ghadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 1 jirreferi għall-ghadd ta' passiġġieri li jkunu qed jingarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

CAT.IDE.A.240 Ossigenu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni

L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'taġhmir tal-ossigenu supplimentari li jkun jista' jaħžen u jqassam il-provvisti tal-ossigenu skont it-Tabella 1.

▼B

Tabella 1

Rekwiżiti minimi tal-ossigenu għall-ajruplani minghajr pressjoni

Provvista għal	Tul ta' hin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina
1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jghinu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-qadi tal-kompiti tagħhom	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mill-10 000 pied.
2. Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieġa	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied u għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta li matulu l-livelli tal-altitudni tal-pressjoni jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.
3. Il-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ u 100 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied.
4. 10 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir wara 30 minuta f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda li ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.

(*) L-ghadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 1 jirreferi għall-ghadd ta' passiġġieri li jkunu qed jingarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

CAT.IDE.A.245 Tagħmir protettiv għat-tehid tan-nifs għall-ekwipaġġ

- (a) L-ajruplani kollha bi pressjoni u dawk l-ajruplani kollha minghajr pressjoni li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'tagħmir protettiv għat-tehid tan-nifs (PBE) biex l-ghajnejn, l-imnieher u l-halq jiġu protetti u biex jiġi pprovdut, għal perjodu ta' mill-inqas 15-il minuta:
- (1) l-ossigenu għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun qed jaqdi l-kompitu tiegħu fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (2) gass tan-nifs għal kull membru tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieġ, li jkun jinsab hdejn il-post assenjat lilu; u
  - (3) gass tan-nifs minn PBE portabbli għal membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinsab hdejn il-post assenjat lilu, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu b'iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira u bl-ebda membru tal-ekwipaġġ tal-kabina.
- (b) PBE mahsub għall-użu tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun installat fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u jkun aċċessibbli għal użu immedjat minn kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira mehtieġ, li jkun jinsab fil-post assenjat lilu.
- (c) PBE mahsub għall-użu tal-ekwipaġġ tal-kabina għandu jkun installat hdejn kull post għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieġa.

▼M14

- (d) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'PBE portabbli addizzjonali, li jkun installat hdejn iċ-ċilindru jew il-pompa tal-idejn għat-tifi tan-nar imsemmija fil-punti CAT.IDE.A.250 b) u (c), jew hdejn id-dahla tal-kompartiment tal-merkanzija, f'każ li iċ-ċilindru jew il-pompa tal-idejn għat-tifi tan-nar ikunu installati fil-kompartiment tal-merkanzija.

▼B

- (e) Meta l-PBE jkun qed jintuza, dan m'għandux jimpedixxi l-użu tal-mezzi ta' komunikazzjoni msemmija fil-punti CAT.IDE.A.170, CAT.IDE.A.175, CAT.IDE.A.270 u CAT.IDE.A.330.

▼B**CAT.IDE.A.250 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda tal-idejn għat-tifi tan-nar fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Tal-inqas ċilindru wiehed jew pompa wahda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun tinsab f'kull passaġġ li ma jkunx jinsab fil-kompartiment ewlieni tal-passiġġieri, jew għandha tkun faċilment aċċessibbli għall-użu fih.
- (c) Tal-inqas ċilindru wiehed jew pompa wahda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun disponibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-bagalji jew tal-merkanzija tal-kategorija A jew B u f'kull kompartiment tal-merkanzija tal-kategorija E li jkun aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ waqt it-titjira.
- (d) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar mehtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.
- (e) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra tal-inqas bl-għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar mogħtija fit-Tabella 1, u dawn għandhom ikunu jinsabu f'post konvenjenti biex ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-passiġġieri.

*Tabella 1***Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

MOPSC	Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar
7–30	1
31–60	2
61–200	3
201–300	4
301–400	5
401–500	6
501–600	7
601 jew aktar	8

CAT.IDE.A.255 Imnanar tas-salvataġġ u skarpellini

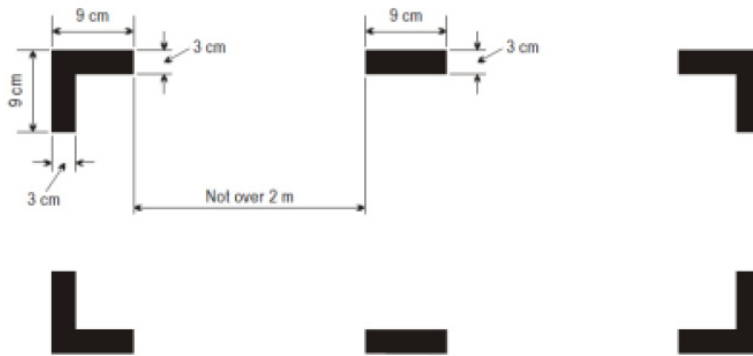
- (a) L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'mannara wahda tas-salvataġġ jew bi skarpellina wahda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 200 sit, għandha tkun installata mannara tas-salvataġġ jew skarpellina addizzjonali fiż-żona tal-passaġġ li jkun jinsab l-eqreb għal denb l-ajruplan jew qribu.
- (c) Il-passiġġieri m'għandhomx ikunu jistgħu jaraw l-imnanar tas-salvataġġ u l-iskarpellini li jkunu jinsabu fil-kompartiment tal-passiġġieri.

CAT.IDE.A.260 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarrati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

▼ **M4**

Figura 1

▼ **B****CAT.IDE.A.265 Mezzi għall-evakwazzjoni ta' emerġenza**

- (a) L-ajruplani li fihom is-soll tal-hruġ tal-emerġenza tal-passiġġieri jkun jinsab iktar minn 1,83 metru (6 piedi) 'l fuq mill-art għandhom ikunu mghammra, f'kull hruġ ta' dan it-tip, b'mezz li bih, waqt emerġenza, il-passiġġieri u l-ekwipaġġ ikunu jistgħu jilhq u l-art b'mod sikur.
- (b) Minkejja l-punt (a), dawn il-mezzi mhumiex mehtieġa fil-postijiet tal-hruġ li jinsabu fuq il-gwienah jekk, fl-istruttura tal-ajruplan, il-post magħżul biex fih tispicċa r-rotta ta' evakwazzjoni jkun jinsab inqas minn 1,83 metru (6 piedi) mill-art meta l-ajruplan ikun mal-art bit-tagħmir għall-inżul estiż u bil-"flaps" fil-pożizzjoni tat-tluġh jew tal-inżul, skont liema minn dawn il-pożizzjonijiet tkun l-ogħla mill-art.
- (c) L-ajruplani li jehtieġ ikollhom hruġ tal-emerġenza separat għall-ekwipaġġ tat-titjira u li fihom il-punt l-iktar baxx tal-hruġ tal-emerġenza jkun jinsab iktar minn 1,83 metru (6 piedi) 'l fuq mill-art għandu jkollhom mezz biex il-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira jiġu meghjuna jinzlu, waqt emerġenza, sabiex dawn ikunu jistgħu jilhq u l-art b'mod sikur.
- (d) L-gholi msemmi fil-punti (a) u (c) għandu jitkejjel:
- (1) bit-tagħmir għall-inżul estiż; u
  - (2) wara li waħda mis-saqajn tat-tagħmir għall-inżul, jew iktar minn waħda, tkun waqgħet jew ma tkunx tista' testendi, fil-każ ta' ajruplani li jkollhom ċertifikat tat-tip mahruġ wara l-31 ta' Marzu 2000.

CAT.IDE.A.270 Megafoni

L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 60 sit u li jkunu qed iġorru mill-inqas passiġġier wiehed għandhom ikunu mghammra bl-ghadd ta' megafoni portabbli li ġejjin u li jahdmu bil-batterija, li jkunu faċilment aċċessibbli għall-użu mill-membri tal-ekwipaġġ matul evakwazzjoni ta' emerġenza:

- (a) għal kull kabina tal-passiġġieri:

Tabella 1

Għadd ta' megafoni

Konfigurazzjoni ta' sits tal-passiġġieri	Għadd ta' megafoni
Minn 61 sa 99 sit	1
100 jew aktar	2

▼B

- (b) għall-ajruplani li jkollhom iktar minn kabina waħda tal-passiġġieri, fil-każijiet kollha fejn il-konfigurazzjoni totali ta' sits tal-passiġġieri tkun ta' iktar minn 60 sit, mill-inqas megafonu wiehed.

CAT.IDE.A.275 Dwal u sinjali tal-emergenza

- (a) L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' dawl tal-emergenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tithaffef l-evakwazzjoni tal-ajruplan.
- (b) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit, is-sistema ta' dawl tal-emergenza msemija fil-punt (a) għandha tinkludi:
  - (1) is-sorsi ta' tidwil ġenerali tal-kabina;
  - (2) id-dwal interni fiż-żoni tal-hruġ tal-emergenza fil-livell tal-art;
  - (3) it-tidwil tas-sinjali fuq il-hruġ tal-emergenza u tas-sinjali li juru fejn jinsab il-hruġ ta' emergenza;
  - (4) id-dawl tal-emergenza ta' barra fil-postijiet kollha tal-hruġ li jinsab fuq il-ġwienah u fil-postijiet tal-hruġ fejn ikunu meħtieġa mezz tal-ghajjnuna għall-inżul lejn l-art fil-każ ta' ajruplani li għalihom l-applikazzjoni għaċ-ċertifikat tat-tip jew għal dokument ekwivalenti tkun saret qabel l-1 ta' Mejju 1972, meta dawn jithaddmu billejl;
  - (5) id-dawl tal-emergenza ta' barra fil-postijiet kollha tal-hruġ tal-emergenza tal-passiġġieri fil-każ ta' ajruplani li għalihom l-applikazzjoni għaċ-ċertifikat tat-tip jew għal dokument ekwivalenti tkun saret wara t-30 ta' April 1972, meta dawn jithaddmu billejl; u
  - (6) is-sistema/is-sistemi tal-immarkar tal-passaġġi tal-evakwazzjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri f'livell li jkun qrib l-art fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fil-31 ta' Diċembru 1957 jew wara dik id-data.

▼M14

- (c) Għall-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas u li jkollhom ċertifikat tat-tip abbażi tal-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni tal-Aġenzija, is-sistema ta' dawl tal-emergenza msemija fil-punt (a) għandha tinkludi t-tagħmir imsemmi fil-punti (1), (2) u (3) tal-punt (b).
- (d) Għall-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' 19-il sit jew inqas u li mhumiex ċertifikati abbażi tal-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni tal-Aġenzija, is-sistema ta' dawl tal-emergenza msemija fil-punt (a) għandha tinkludi t-tagħmir imsemmi fil-punt (b)(1).

▼B

- (e) L-ajruplani li jkollhom MOPSC ta' disa' sits jew inqas li jithaddmu billejl għandhom ikunu mgħammra b'sorsi ta' tidwil ġenerali tal-kabina sabiex tithaffef l-evakwazzjoni tal-ajruplan.

CAT.IDE.A.280 Trażmettitur għas-sejbien waqt emergenza (ELT)**▼M8**

- (a) L-ajruplani b'MOPSC iktar minn 19 għandhom ikunu mgħammra, minn tal-inqas, b'dawn li ġejjin:
  - (1) żewġ ELTs, li wiehed minnhom għandu jkun awtomatiku, jew ELT wiehed u mezz għal-lokalizzazzjoni tal-inġenju tal-ajru wiehed li jilhqu r-rekwiziti ta' CAT.GEN.MPA.210, fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew
  - (2) ELT awtomatiku wiehed jew żewġ ELTs ta' kwalunkwe tip jew mezz ta' lokalizzazzjoni wiehed tal-inġenji tal-ajru li jilhqu r-rekwizit ta' CAT.GEN.MPA.210, fil-każ ta' ajruplani li nħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Lulju 2008 jew qabel.

▼M8

- (b) L-ajruplani b'MOPSC ta' 19 jew inqas għandhom ikunu mghammra b'minn tal-inqas:
- (1) ELT awtomatiku wiehed jew mezz ta' lokalizzazzjoni wiehed tal-inġenji tal-ajru li jilhqu r-reqwiżit ta' CAT.GEN.MPA.210, fil-każ ta' ajruplani li nħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew
  - (2) ELT wiehed ta' kwalunkwe tip jew mezz ta' lokalizzazzjoni wiehed tal-inġenji tal-ajru li jilhqu r-reqwiżit ta' CAT.GEN.MPA.210, fil-każ ta' ajruplani li nħarġilhom CofA individwali fl-1 ta' Lulju 2008 jew wara.

▼B

- (c) ELT ta' kwalunkwe tip għandu jkun jista' jittirażmetti b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

CAT.IDE.A.285 Titjir fuq l-ilma

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li jkunu stivati f'post li jkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:
- (1) L-ajruplani tal-art li jithaddmu fuq l-ilma f'distanzi ta' iktar minn 50 mil nawtiku mill-kosta jew li jtilqu jew jinżlu f'ajrudrom li fih il-passaġġ tat-tluġ jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza; u
  - (2) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.

▼M14

- (c) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra b'dan li ġej:
- (1) ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-massa u l-karatteristiċi tal-immanigġjar tiegħu;
  - (2) tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss kif preskritt fl-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

▼B

- (d) L-ajruplani li jithaddmu fuq l-ilma f'distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza, li tkun akbar mid-distanzi li jikkorrispondu għal dan li ġej:
- (1) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew 400 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-inqas, fil-każ ta' ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/i-kunu waqfu jaħdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew id-devjazzjonijiet previsti; jew
  - (2) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew 100 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-inqas, għall-ajruplani l-oħrajn kollha,

għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir speċifikat fil-punt (e).

- (e) L-ajruplani li jikkonformaw mal-punt (d) għandhom iġorru t-tagħmir li ġej abbord:

▼B

- (1) bizzejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza u li għandhom ikunu kbar bizzejjed sabiex fihom joqogħdu n-nies kollha li jkunu salvaw f'każ li tintilef waħda miċ-ċattri tal-akbar kapaċità mkejla;
- (2) dawl għas-sejbien tal-persuni li jkunu salvaw f'kull ċattra tas-salvataġġ;
- (3) tagħmir li jsalva l-hajja li jipprovdi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettag; u
- (4) tal-inqas żewġ ELTs tas-sopravivenza (ELT(S)).

▼M8

- (f) Sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2019, l-ajruplani b'MCTOM aktar minn 27 000 kg u b'MOPSC aktar minn 19 u l-ajruplani kollha b'MCTOM aktar minn 45 500 kg għandhom jiġu installati b'tagħmir imwahaħal sew ta' lokalizzazzjoni li jahdem taħt l-ilma u li jahdem fi frekwenza ta' 8,8 kHz $\pm$ 1 kHz, sakemm:
  - (1) l-ajruplan jithaddem fuq rotot li fuqhom, fl-ebda punt, ma jitbiegħed aktar minn 180 mil nawtiku mill-kosta; jew
  - (2) l-ajruplan ikun mġhammar b'mezzi awtomatiċi u robusti biex jiddeterminaw b'mod preċiż, wara inċident fejn l-ajruplan ikun ġarrab hsara konsiderevoli, il-post tal-punt ta' tmiem it-titjira.

▼B**CAT.IDE.A.305 Tagħmir tas-sopravivenza**

- (a) L-ajruplani li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mġhammra:
  - (1) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) tal-inqas b'ELT(S) wiehed; u
  - (3) b'tagħmir iehor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.
- (b) It-tagħmir l-ieħor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għalfejn jingarr abbord meta l-ajruplan:
  - (1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-żona fejn it-tiftix u s-salvataġġ ma jkunux partikularment diffiċli li tkun tikkorrispondi għal:
    - (i) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEI), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jahdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew
    - (ii) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha;
  - (2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'veloċità regolari minn zona li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavi-gabbiltà applikabbli.

CAT.IDE.A.325 Kuffji tal-widna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mġhammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew ta' mal-gerżuma jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mġhammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira mehtieg.

▼B**CAT.IDE.A.330 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun mehtieg mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emergenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

CAT.IDE.A.335 Pannell għall-ghazla tal-hoss

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra b'pannell għall-ghazla tal-hoss li jkun jista' jithaddem minn kull post għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira mehtieġa.

CAT.IDE.A.340 Tagħmir tar-radju għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem viżwali

L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR fuq rotot innavigati b'referenza għal għaliem viżwali għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun mehtieg fil-kundizzjonijiet ta' propagazzjoni tar-radju normali biex iwettaq l-affarijiet li ġejjin:

- (a) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa ta' fuq l-art;
- (b) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa tal-ATC minn kwalunkwe punt fl-ispazju tal-ajru kkontrollat li fih ikun ipplanat li jitwettqu t-titjiriet; u
- (c) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

▼M15**CAT.IDE.A.345 Tagħmir għall-komunikazzjoni, għan-navigazzjoni u għas-sorveljanza għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jiġux innavigati b'referenza għal għaliem viżwali**

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jistghux jiġu nnavigati b'referenza għal għaliem viżwali għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, għan-navigazzjoni u għas-sorveljanza skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼B

- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jinkludi tal-inqas żewġ sistemi indipendenti għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkunu mehtieġa fil-kundizzjonijiet normali tal-operat għall-komunikazzjoni ma' stazzjon xieraq fuq l-art minn kwalunkwe punt tul ir-rotta, inklużi d-devjazzjonijiet.

▼M14

- (c) Minkejja l-punt (b), l-ajruplani li jithaddmu għal operazzjonijiet fuq distanza qasira fl-ispazju tal-ajru fil-livell għoli tal-Atlantiku tat-Tramuntana (NAT HLA) u li ma jaqsmux l-Atlantiku tat-Tramuntana għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'sistema waħda għall-komunikazzjoni fuq distanza twila, f'każ li jkunu ppubblikati proċeduri alternattivi għall-komunikazzjoni għall-ispazju tal-ajru kkonċernat.

▼B

- (d) L-ajruplani għandu jkollhom bizzżej tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplament tat-tagħmir jippermetti n-navigazzjoni sikura skont il-pjan tat-titjira.
- (e) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir adattat li jkun jista' jipprovd għid sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali għal kull ajrudrom li għalih huwa pplanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

▼M9

- (f) Għall-operazzjonijiet tal-PBN, l-inġenju tal-ajru għandu jissodisfa r-rekwiżiti taċ-ċertifikazzjoni tal-ajrunavigabbiltà għall-ispeċifikazzjoni xierqa għan-navigazzjoni.

▼B**CAT.IDE.A.350 Transponder**

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapaċità oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar l-ajruplan.

▼M9**CAT.IDE.A.355 Ġestjoni ta' bażijiet tad-dejta ajrunawtika**

- (a) Bażijiet ta' dejta ajrunawtika li jintużaw fuq applikazzjonijiet ta' sistemi tal-inġenji tal-jaru ċertifikati għandhom jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-kwalità tad-dejta li huma xierqa għall-użu mahsub tad-dejta.
- (b) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dhul f'waqthom tal-bażijiet tad-dejta ajrunawtika, li jkunu attwali u mhux mibdula, għall-inġenji tal-ajru kollha li jkunu jeħtiġuhom.
- (c) Minkejja xi okkorrenza dwar rekwiżiti ta' rappurtar kif definiti fir-Regolament (UE) Nru 376/2014, l-operatur għandu jirrapporta lill-fornitur tal-bażijiet tad-dejta dwar każijiet ta' dejta żbaljata, inkonsistenti jew dejta nieqsa li tista' tkun raġonevolment mistennija li tikkostitwixxi periklu għat-titjira.

F'każijiet bħal dawn, l-operatur għandu jinforma lill-ekwipaġġ tat-titjira u lill-persunal iehor ikkonċernat, u għandu jiżgura li d-dejta affettwata ma tintużax.

▼B*TAQSIMA 2**Helicopters***CAT.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali****▼M14**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli, għajr għall-oġġetti li ġejjin:
  - (1) dwal portabbli indipendenti;
  - (2) arloġġ preċiż;
  - (3) il-kontenitur tal-mapep;
  - (4) il-kaxxa għall-ewwel għajnuna;
  - (5) il-megafoni;
  - (6) it-tagħmir tas-sopravivenza u tas-sinjalar;
  - (7) l-ankri tal-wieċ u t-tagħmir għall-irmiġġ;
  - (8) it-tagħmir ta' trazzin għat-tfal.
- (b) Strumenti u tagħmir mhux meħtieġa skont dan l-Anness (il-Parti-CAT) kif ukoll kwalunkwe tagħmir iehor li mhuwiex meħtieġ skont dan ir-Regolament, iżda li qed jingarr fuq titjira, għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti li ġejjin:
  - (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawk l-istrumenti, tagħmir jew aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonformaw mal-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1139 jew il-punti CAT.IDE.H.330, CAT.IDE.H.335, CAT.IDE.H.340 u CAT.IDE.H.345 ta' dan l-Anness;
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jahdmux tajjeb.

▼B

- (c) Jekk it-tagħmir ikun se jintuża minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post tiegħu matul it-titjira, dan ►**M4** għandu jintuża ◀ faċilment minn dak il-post. Meta jkun jehtieg li oġġett wiehed tat-tagħmir jithaddem minn iktar minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira, dan l-oġġett għandu jiġi installat b'tali mod li jkun jista' jithaddem faċilment minn kwalunkwe post fejn ikun jehtieg li t-tagħmir jithaddem.
- (d) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni possibbli mill-pożizzjoni u l-linja ta' vizjoni normali tiegħu meta jkun qed ihares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieg għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

CAT.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-helikopter ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL tal-operatur; jew

▼M14

- (b) l-operatur ikun approvat mill-awtorità kompetenti biex jopera l-helikopter fil-limiti tal-MMEL skont il-punt ORO.MLR.105(j) tal-Anness III.

▼B**CAT.IDE.H.115 Dwal operattivi**

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet.
- (b) Minbarra t-tagħmir imsemmi fil-punt (a), il-helikopters li jithaddmu billejl jew skont l-IFR għandhom ikunu mghammra wkoll:
  - (1) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-helikopter;
  - (2) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartmenti kollha tal-passiġġieri;
  - (3) b'dawl portabbli indipendenti għal kull membru tal-ekwipaġġ mehtieg li jkun faċilment aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ meta dawn ikunu bilqiegħda fil-post assenjat lilhom;
  - (4) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
  - (5) b'żewġ idwal għall-inżul, li tal-inqas wiehed minnhom ikun jista' jiġi aġġustat waqt it-titjir sabiex idawwal l-art quddiem il-helikopter u tahtu u l-art fuq kull naħa tal-helikopter; u
  - (6) bi dwal biex jitharsu r-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-habtiet fil-baħar jekk il-helikopter ikun wiehed anfibju.

CAT.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR li jsiru binhar — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:
  - (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri:

▼B

- (i) tad-direzzjoni manjetika;
- (ii) tal-hin f'sigħat, minuti u sekondi;

▼M14

- (iii) l-altitudni barometrika;

▼B

- (iv) il-veloċità tal-ajru indikata;
  - (v) il-veloċità vertikali;
  - (vi) iż-żliq; u
  - (vii) tat-temperatura tal-arja ta' barra;
- (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir meħtieġa ma tkunx biżżejjed;
- (b) Kull meta għall-operazzjoni jkun meħtieġa żewġ bdoti, għandu jkun hemm mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li gejjin:

▼M14

- (1) l-altitudni barometrika;

▼B

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata;
  - (3) il-veloċità vertikali; u
  - (4) iż-żliq.
- (c) Il-helikopters li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma jew kwalunkwe helikopter li jkun qed jaħdem fuq l-ilma mingħajr ma tkun tidher l-art jew meta l-viżibilità tkun ta' inqas minn 1 500 metru, għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u l-wiri:
- (1) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
  - (2) tad-direzzjoni tiegħu.
- (d) Għandu jkun hemm mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ għall-helikopters li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits.

CAT.IDE.H.130 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew billejl — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR billejl jew skont l-IFR għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir li ġej, li għandu jkun disponibbli fil-post tal-bdot:

- (a) b'mezz għall-kejl u l-wiri:
- (1) tad-direzzjoni manjetika;
  - (2) tal-hin f'sigħat, minuti u sekondi;
  - (3) il-veloċità tal-ajru indikata;
  - (4) il-veloċità vertikali;
  - (5) iż-żliq;
  - (6) il-pożizzjoni tal-helikopter;
  - (7) tad-direzzjoni stabbilizzata; u
  - (8) tat-temperatura tal-arja ta' barra;

▼M14

- (b) b'żewġ mezzi għall-kejl u l-wiri tal-altitudni barometrika. Għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont il-VFR billejl, altimetru wieħed tal-pressjoni wieħed jista' jinbidel b'altimetru bir-radju.

▼B

- (c) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti tat-titjir mehtieġa ma tkunx biżżejjed;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin tas-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru, mehtieġa skont il-punti (a)(3) u (h)(2), jew minhabba l-kondensazzjoni jewinkella minhabba s-silġ;
- (e) b'mezz għat-thabbir, lill-ekwipaġġ tat-titjira, li żviluppat hsara fil-mezzi mehtieġa skont il-punt (d) għall-helikopters:
  - (1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data; jew
  - (2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali qabel l-1 ta' Awwissu 1999 u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma u MOPSC ta' iktar minn disa' sits;
- (f) b'mezz ta' emerġenza għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter li:
  - (1) jiġi fornut kontinwament bl-enerġija matul it-thaddim normali u, f'każ li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tiegħi taħdem għal kollox, jiġi fornut bl-enerġija minn sors li jkun indipendenti mis-sistema normali li tiġġenera l-elettriku;
  - (2) jahdem b'mod indipendenti minn kwalunkwe mezz iehor għall-kejl u l-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter;
  - (3) ikun jista' jintuża minn kwalunkwe post tal-bdot;
  - (4) jahdem b'mod awtomatiku wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tiegħi taħdem għal kollox;
  - (5) jahdem b'mod affidabbli għal mill-inqas 30 minuta jew għall-ħin mehtieġ sabiex il-helikopter itir lejn sit ta' nżul alternattiv xieraq meta dan ikun qed jopera fuq terren ostili jew lil hinn mill-kosta, skont liema minn dawn il-perjodi jkun l-itwal, wara li s-sistema normali li tiġġenera l-elettriku tiegħi taħdem għal kollox, filwaqt li jitqiesu tagħbijiet ohra li jista' jkun hemm fuq il-provvista tal-enerġija tal-emerġenza u l-proċeduri operattivi;
  - (6) ikun imdawwal b'mod xieraq matul il-fażijiet kollha tal-operazzjoni; u
  - (7) ikun marbut ma' mezz li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira meta dan ikun qed jahdem bil-provvista tal-enerġija apposta għalih, inkluz meta dan ikun qed jithaddem bil-provvista tal-enerġija tal-emerġenza;
- (g) b'sors alternattiv wiehed tal-pressjoni statika għall-mezzi għall-kejl tal-altitudni, tal-veloċità tal-ajru u tal-veloċità vertikali;
- (h) b'mezz separat għat-tieni bdot biex huwa jara l-affarijiet li ġejjin, kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti:

▼M14

- (1) l-altitudni barometrika;

▼B

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata;
- (3) il-veloċità vertikali;
- (4) iż-żliq;
- (5) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata;

▼B

- (i) għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR, b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.

CAT.IDE.H.135 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

CAT.IDE.H.145 Altimetri bir-radju

- (a) Il-helikopters li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra b'altimetru bir-radju li jkun jista' johroġ hoss ta' twissija taht għoli stabbilit minn qabel u juri twissija viżwali f'għoli li jista' jintgħazel mill-bdot, meta dawn ikunu qed jithaddmu:

- (1) mingħajr ma l-art tkun tidher;
- (2) meta l-viżibilità tkun ta' inqas minn 1 500 metru;
- (3) billejl; jew
- (4) f'distanza 'l bogħod mill-art li tkun tikkorrispondi għal iktar minn tliet (3) minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali.

CAT.IDE.H.160 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord

Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bhala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

CAT.IDE.H.165 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijiet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ m'għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflesjoni li tista' tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

CAT.IDE.H.170 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

Il-helikopters li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

CAT.IDE.H.175 Sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ

Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-membri tal-ekwipaġġ meta jkunu qed iġorru membru tal-ekwipaġġ li ma jkunx membru tal-ekwipaġġ tat-titjira.

CAT.IDE.H.180 Sistema għall-avviżi lill-pubbliku

- (a) Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'sistema għall-avviżi lill-pubbliku, hlief għal daww imsemmijin fil-punt (b).
- (b) Minkejja l-punt (a), il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits iżda ta' inqas minn 20 sit huma eżentati mir-rekwiżit li jkollhom sistema għall-avviżi lill-pubbliku jekk:

▼B

- (1) il-helikopter ikun iddisinjat b'tali mod li ma jkunx hemm paratija bejn il-bdot u l-passiġġieri; u
- (2) l-operatur ikun jista' juri li waqt it-titjir, il-vuċi tal-bdot tkun tinstema' u tinftiehem mis-sits kollha tal-passiġġieri.

CAT.IDE.H.185 Reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota

- (a) It-tipi ta' helikopters li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR):

- (1) il-helikopters kollha li għandhom MCTOM ta' iktar minn 7 000 kilogramma; u
- (2) il-helikopters li għandhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 1987 jew wara dik id-data.

- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:

- (1) tul is-sagħtejn ta' qabel, fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punti (a)(1) u (a)(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data;
- (2) tul is-sieġha ta' qabel, fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data, iżda qabel l-1 ta' Jannar 2016;
- (3) tul it-30 minuta ta' qabel, fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Awwissu 1999; jew
- (4) tul it-30 minuta ta' qabel, fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(2) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016.

▼M8

- (c) Sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2019, is-CVR għandu jirreġistra fuq mezzi ohra minbarra tejp manjetiku jew wajer manjetiku.

- (d) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għall-ghazla taż-żmien:

- (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
- (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
- (3) l-ambjent tas-smigh tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, minghajr interruzzjoni:
  - (i) għall-helikopters li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data, is-sinjali akustiċi li jaslu minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ;
  - (ii) għall-helikopters li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Awwissu 1999, is-sinjali akustiċi li jaslu minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ, fejn ikun prattikabbli;
- (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

▼M8

- (e) Is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni qabel ma l-helikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-registrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-helikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (f) Minbarra l-punt (e), għall-helikopters imsemmija fil-punt (a)(2) li jkun inħarġilhom CofA individwali fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data:
  - (1) is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni b'mod awtomatiku qabel ma l-helikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-registrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-helikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess; kif ukoll
  - (2) skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtegħel il-magna fil-bidu tat-titjira u għandu jibqa' għaddej biha sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.
- (g) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jghin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼B**CAT.IDE.H.190 Registratur tad-dejta tat-titjira**

- (a) Il-helikopters li ġejjin għandhom ikunu mgħammra b'FDR li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u li għalih ikun disponibbli metodu biex tinstab faċilment dik id-dejta mill-mezz tal-ħżin:
  - (1) il-helikopters li għandhom MCTOM ta' iktar minn 3 175 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data;
  - (2) il-helikopters li għandhom MCTOM ta' iktar minn 7 000 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 1989 jew wara dik id-data, iżda qabel l-1 ta' Awwissu 1999.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż:
  - (1) il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-helikopter, il-qawwa tal-magna, l-operat u l-konfigurazzjoni, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun giet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar 10 sigħat fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data;
  - (2) il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-helikopter, il-qawwa tal-magna u l-operat, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun giet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar tmien (8) sigħat fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(1) li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba qabel l-1 ta' Jannar 2016;
  - (3) il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni tal-helikopter, il-qawwa tal-magna u l-operat, u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta li tkun giet irreġistrata tal-inqas matul l-aħħar hames (5) sigħat fil-każ tal-helikopters imsemmija fil-punt (a)(2).
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-helikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.

▼B

- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-helikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jjeqaf b'mod awtomatiku meta l-helikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼M8

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼M15**CAT.IDE.H.191 Registratur tat-titjira hafif**

- (a) Ajruplani b'magni bit-turbini b'MCTOM ta' 2 250 kg jew aktar għandhom ikunu mgħammra b'registratur tat-titjira jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:

(1) ma jkunux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-punt CAT.IDE.H.190(a);

(2) jinħarġu għall-ewwel darba b'CofA individwali fi jew wara t-5 ta' Settembru 2022.

- (b) L-apparat li jirreġistra t-titjira għandu jirreġistra, permezz ta' *data* jew immaġni tat-titjira, informazzjoni li hija biżżejjed biex tiddetermina l-passaġġ tat-titjira u l-veloċità tal-inġenju tal-ajru.

- (c) Ir-registratur tat-titjira għandu jkun kapaċi li jikseb id-*data* u l-immaġni tat-titjira rreġistrati matul mill-inqas il-ħames sigħat ta' qabel.

- (d) Ir-registratur tat-titjira għandu jibda jirreġistra d-*data* awtomatikament qabel ma l-helikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jjeqaf awtomatikament meta l-helikopter ma jkunx jista' jimxi aktar bil-qawwa tiegħu stess.

- (e) Jekk l-apparat li jirreġistra t-titjira jirreġistra immaġni jew awdjo tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, allura għandha tiġi pprovduta funzjoni li tista' tithaddem mill-kmandant u li timmodifika r-registrazzjonijiet tal-immaġni u tal-awdjo magħmula qabel it-thaddim ta' dik il-funzjoni, sabiex daww ir-registrazzjonijiet ma jkunux jistgħu jiġu rkuprati meta jerga' jinstema' r-registratur jew b'tekniki ta' kkupjar.

▼B**CAT.IDE.H.195 Registrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

- (a) Il-helikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fit-8 ta' April 2014 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mgħammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:

- (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-helikopter u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:

(i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;

(ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;

(iii) is-sorveljanza indirizzata;

(iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;

▼B

- (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
- (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
- (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
- (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f'post differenti mill-helikopter; u
- (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaggi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu jkun disponibbli metodu biex dik id-dejta tinstab faċilment. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt CAT.IDE.H.185.

▼M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼B

- (e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti CAT.IDE.H.185(d) u (e).

CAT.IDE.H.200 Registratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlahaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jingarr registratur wiehed ikkombinat.

CAT.IDE.H.205 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mġhammra:
  - (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;

▼B

- (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso biex jintuża f'kull sit tal-passiġġieri minn kull passiġġier li jkollu 24 xahar jew iktar fil-każ ta' helikopters li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Awwissu 1999 jew wara dik id-data;
  - (4) b'taġhmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;
  - (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (6) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.
- (b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu:
- (1) jkun jinfetaħ permezz ta' molla waħda; u
  - (2) jinkludi żewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalet u ċinturin tas-sikurezza li jkunu jistgħu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira u fis-sits għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

CAT.IDE.H.210 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tipjip mhux permess

Il-helikopters li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tipjip.

CAT.IDE.H.220 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'kaxxa waħda għall-ewwel għajnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:
  - (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

CAT.IDE.H.240 Ossiġnu supplimentari — il-helikopters mingħajr pressjoni

Il-helikopters mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'taġhmir tal-ossiġnu supplimentari li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu skont it-tabelli li ġejjin.

Tabella 1

Rekwiziti minimi tal-ossigenu għall-helikopters kumplessi minghajr pressjoni

Provvista għal	Tul ta' hin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina
1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jgħinu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-qadi tal-kompiti tagħhom	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mill-10 000 pied.
2. Il-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieġa	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied u għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta li matulu l-livelli tal-altitudni tal-pressjoni jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.
3. Il-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ u 100 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied.
4. 10 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir wara 30 minuta f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda li ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.

(*) L-ghadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 1 jirreferi għall-ghadd ta' passiġġieri li jkunu qed jingarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

Tabella 2

Rekwiziti minimi tal-ossigenu għall-helikopters li mhumiex kumplessi u li huma minghajr pressjoni

Provvista għal	Tul ta' hin u altitudni tal-pressjoni tal-kabina
1. L-okkupanti tas-sits fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed jaqdu l-kompiti tagħhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ li jkunu qed jgħinu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-qadi tal-kompiti tagħhom u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieġa	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied u għal kwalunkwe perjodu ta' iktar minn 30 minuta li matulu l-livelli tal-altitudni tal-pressjoni jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.
2. Il-membri addizzjonali tal-ekwipaġġ u 100 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu 'l fuq mit-13 000 pied.
3. 10 % tal-passiġġieri (*)	Il-hin kollu tat-titjir wara 30 minuta f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni li jkunu jaqbzu l-10 000 pied iżda li ma jkunux jaqbzu t-13 000 pied.

(*) L-ghadd ta' passiġġieri mogħti fit-Tabella 2 jirreferi għall-ghadd ta' passiġġieri li jkunu qed jingarru abbord fil-verità, inklużi dawk li jkollhom inqas minn 24 xahar.

CAT.IDE.H.250 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda tal-idejn għat-tifi tan-nar fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼B

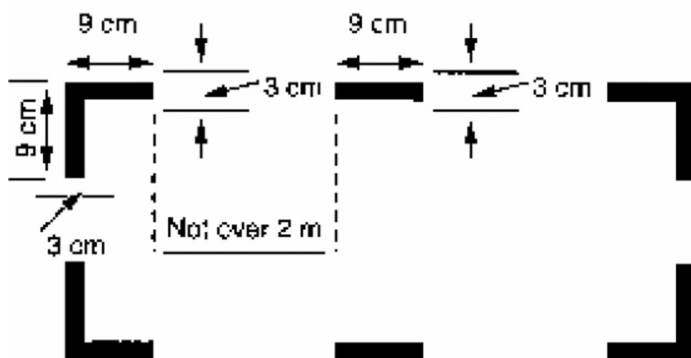
- (b) Tal-inqas ċilindru wiehed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun tinsab f'kull passaġġ li ma jkunx jinsab fil-kompartiment ewlieni tal-passiġġieri, jew għandha tkun faċilment aċċessibbli għall-użu fih.
- (c) Tal-inqas ċilindru wiehed jew pompa waħda tal-idejn għat-tifi tan-nar għandha tkun disponibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-merkanzija li jkun aċċessibbli għall-membri tal-ekwipaġġ waqt it-titjira.
- (d) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.
- (e) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas bl-għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar mogħtija fit-Tabella 1, u dawn għandhom ikunu jinsabu f'post konvenjenti biex ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu f'kull kompartiment tal-passiġġieri.

*Tabella 1***Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

MOPSC	Għadd ta' ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar
7–30	1
31–60	2
61–200	3

CAT.IDE.H.260 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1***Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul****CAT.IDE.H.270 Megafoni**

Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'megafonu portabbli wiehed li jahdem bil-batterija, li jkun faċilment aċċessibbli għall-użu mill-membri tal-ekwipaġġ matul evakwazzjoni ta' emerġenza.

CAT.IDE.H.275 Dwal u sinjali tal-emerġenza

- (a) Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra:

▼B

- (1) b'sistema ta' dawl tal-emergenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tippovdi sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina halli tithaffef l-evakwazzjoni tal-helikopter; u
  - (2) b'sinjali fuq il-hruġ tal-emergenza u sinjali li juru fejn jinsab il-hruġ ta' emergenza li jkunu jidhru kemm fid-dawl tax-xemx kif ukoll fid-dlam.
- (b) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'sinjali fuq il-hruġ tal-emergenza li jkunu jidhru kemm fid-dawl tax-xemx kif ukoll fid-dlam meta jithaddmu:
- (1) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;
  - (2) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn tliet (3) minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art.

CAT.IDE.H.280 Trażmettitur għas-sejbien waqt emergenza (ELT)

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ELT awtomatiku wiehed.

▼M9**▼B**

- (c) ELT ta' kwalunkwe tip għandu jkun jista' jittrażmetti b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

CAT.IDE.H.290 Ġkieket tas-salvataġġ

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li jkunu stivati f'post li jkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti, meta dawn jithaddmu:
- (1) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;
  - (2) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tmur lil hinn mid-distanza li fiha l-art tkun tista' tintlaħaq permezz ta' azzjoni ta' tidwir awtomatiku;
  - (3) fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 jew 3 meta jkunu qed jitilgħu minn, jew jinżlu f'ajrudrom jew sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mghammra b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.

▼M9**CAT.IDE.H.295 Ilbies ta' sopravivenza għall-ekwipaġġ**

Kull membru tal-ekwipaġġ għandu jilbes ilbies ta' sopravivenza meta jkun qed jahdem fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 f'titjiriet fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art jew inzul ta' emergenza sikur, meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-kmandant ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkunu jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-+ 10 °C matul it-titjira.

▼B**CAT.IDE.H.300 Ġakketti tas-salvataġġ, ELTs tas-sopravivenza u tagħmir tas-sopravivenza għal titjiriet fuq l-ilma fuq distanza estiża**

Il-helikopters li jithaddmu:

- (a) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art;

▼B

- (b) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għal titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn tliet (3) minuti ta' titjir f'velocità regolari normali 'l bogħod mill-art, għandhom ikunu mghammra:
- (1) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr inqas minn 12-il persona, tal-inqas ċattra waħda tas-salvataġġ b'kapacità mkejla ta' mhux inqas mill-ghadd massimu ta' persuni abbord, li għandha tkun stivata b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħha f'każ ta' emerġenza;
  - (2) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr iktar minn 11-il persona, tal-inqas żewġ ċattri tas-salvataġġ, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza, li flimkien ikunu biżżejjed biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jistgħu jinġarru abbord u li jkollhom il-kapacità ta' tagħbija żejda suffiċjenti biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jkunu abbord il-helikopter f'każ li waħda minnhom tintilef;
  - (3) tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wiehed għal kull ċattra tas-salvataġġ mehtieġa; u
  - (4) tagħmir li jsalva l-hajja, inkluzi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.

CAT.IDE.H.305 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (b) tal-inqas b'ELT(S) wiehed; u
- (c) b'tagħmir iehor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-ghadd ta' persuni abbord.

▼M9**▼B****CAT.IDE.H.315 Helikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir varju**

Il-helikopters li jkunu iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:

▼M14

- (a) ankra tal-wiċċ u tagħmir iehor mehtieġ sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-helikopter fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-massa u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u

▼B

- (b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss preskritti fir-Regolamenti internazzjonali għall-prevenzjoni tal-habtiet fil-baħar, fejn dan ikun applikabbli.

▼M14**CAT.IDE.H.320 Il-helikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — inżul ta' emerġenza**

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jkunu jistgħu jinżlu fuq l-ilma jew ikunu iċċertifikati biex iwettqu nżul ta' emerġenza skont l-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni rilevanti meta jithaddmu fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 għal titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir b'velocità regolari normali 'l bogħod mill-art.
- (b) Il-helikopters għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jkunu jistgħu jinżlu fuq l-ilma jew ikunu iċċertifikati biex iwettqu nżul ta' emerġenza skont l-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni rilevanti jew ikunu mghammra b'tagħmir ta' emerġenza li jzomm f'wiċċ l-ilma, meta jithaddmu:
  - (1) fil-kategorija tal-prestazzjoni 1 jew 2 f'titjira fuq l-ilma f'ambjent mhux ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir b'velocità regolari normali 'l bogħod mill-art;

▼ M14

- (2) fil-kategorija tal-prestazzjoni 2 meta jkunu qed jitlegħu minn, jew jinżlu fuq l-ilma, hliet fil-każ ta' operazzjonijiet ta' servizzi mediċi ta' emerġenza bil-helikopter ("HEMS") li fihom, biex jitnaqqas kemm jista' jkun l-esponiment, l-inżul jew it-tluġh f'sit tal-operat tal-HEMS li jkun jinsab f'ambjent ikkonġestjonat jitwettaq fuq l-ilma;
- (3) fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 f'titjira fuq l-ilma f'distanza li tkun tmur lil hinn mid-distanza ta' nżul ta' emerġenza sikur fuq l-art.

▼ B**CAT.IDE.H.325 Kuffji tal-widna**

Kull meta tkun mehtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttuna ta' trażmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ mehtieġ fil-post assenjat lilu.

CAT.IDE.H.330 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun mehtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

CAT.IDE.H.335 Pannell għall-ghażla tal-hoss

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra b'pannell għall-ghażla tal-hoss li jkun jista' jithaddem minn kull post għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira mehtieġa.

CAT.IDE.H.340 Tagħmir tar-radju għall-operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR fuq rotot innavigati b'referenza għal għeljem viżwali

Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR fuq rotot li jistgħu jiġu nnavigati b'referenza għal għeljem viżwali għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun mehtieġ fil-kundizzjonijiet ta' propagazzjoni tar-radju normali biex iwettaq l-affarijiet li ġejjin:

- (a) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa ta' fuq l-art;
- (b) jikkomunika mal-istazzjonijiet ix-xierqa tal-ATC minn kwalunkwe punt fl-ispazju tal-ajru kkontrollat li fih ikun ippjanat li jitwettqu t-titjiriet; u
- (c) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

▼ M15**CAT.IDE.H.345 Tagħmir għall-komunikazzjoni, għan-navigazzjoni u għas-sorveljanza għall-operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jiġux innavigati b'referenza għal għeljem viżwali**

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR jew skont il-VFR fuq rotot li ma jistgħux jiġu nnavigati b'referenza għal għeljem viżwali għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, għan-navigazzjoni u għas-sorveljanza skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ B

- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju għandu jinkludi tal-inqas żewġ sistemi indipendenti għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkunu mehtieġa fil-kundizzjonijiet normali tal-operat għall-komunikazzjoni ma' stazzjon xieraq fuq l-art minn kwalunkwe punt tul ir-rotta, inklużi d-devjazzjonijiet.
- (c) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplement tat-tagħmir jippermetti n-navigazzjoni sikura skont il-pjan tat-titjira.

▼ B

- (d) Il-helikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettagħ inżul viżwali għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

▼ M9

- (e) Għall-operazzjonijiet tal-PBN, l-inġenju tal-ajru għandu jissodisfa r-rekwiżiti taċ-ċertifikazzjoni tal-ajrunavigabbiltà għall-ispeċifikazzjoni xierqa għan-navigazzjoni.

▼ B**CAT.IDE.H.350 Transponder**

Il-helikopters għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapacià oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar il-helikopter.

▼ M9**CAT.IDE.H.355 Ġestjoni ta' bażijiet tad-dejta ajrunawtika**

- (a) Bażijiet ta' dejta ajrunawtika li jintużaw fuq applikazzjonijiet ta' sistemi tal-inġenji tal-ajru ċċertifikati għandhom jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-kwalità tad-dejta li huma xierqa għall-użu mahsub tad-dejta.
- (b) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dhul f'waqthom tal-bażijiet tad-dejta ajrunawtika, li jkunu attwali u mhux mibdula, għall-inġenji tal-ajru kollha li jkunu jehtiguhom.
- (c) Minkejja xi okkorrenza dwar rekwiżiti ta' rappurtar kif definiti fir-Regolament (UE) Nru 376/2014, l-operatur għandu jirrapporta lill-fornitur tal-bażijiet tad-dejta dwar każijiet ta' dejta żbaljata, inkonsistenti jew dejta nieqsa li tista' tkun raġonevolment mistennija li tikkostitwixxi periklu għat-titjira.

F'każijiet bħal dawn, l-operatur għandu jinforma lill-ekwipaġġ tat-titjira u lill-persunal iehor ikkonċernat, u għandu jiżgura li d-dejta affettwata ma tintużax.

▼ M13

_____

▼ M11

_____

▼B*ANNESS V***APPROVAZZJONIJIET SPEĊIFIĊI****[IL-PARTI-SPA]****IS-SUBPARTI A****REKWIŻITI ĠENERALI****▼M14****SPA.GEN.100 Awtorità kompetenti**

(a) L-awtorità kompetenti għall-hruġ ta' approvazzjoni speċifika għandha tkun:

- (1) għall-operatur kummerċjali, l-awtorità tal-Istat Membru li fih l-operatur ikollu s-sede prinċipali tiegħu;
- (2) għall-operatur mhux kummerċjali, l-awtorità tal-Istat Membru li fih l-operatur ikollu s-sede prinċipali tiegħu, huwa stabbilit jew jirrisjedi.
- (b) Minkejja l-punt (a)(2), għall-operatur mhux kummerċjali li juża inġenji tal-ajru rreġistrati f'pajjiż terz, ir-rekwiżiti applikabbli skont dan l-Anness għall-approvazzjoni tal-operazzjonijiet li ġejjin ma għandhomx japplikaw jekk dawk l-approvazzjonijiet ikunu maħruġa minn Stat tar-Reġistrazzjoni ta' pajjiż terz:

- (1) navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni (PBN);
- (2) speċifikazzjonijiet minimi tal-prestazzjoni operattiva (MNPS);
- (3) spazju tal-ajru b'valuri minimi ta' separazzjoni vertikali mnaqqsa (RVSM);
- (4) operazzjonijiet f'vizibilità baxxa (LVO).

▼B**SPA.GEN.105 Applikazzjoni għal approvazzjoni speċifika**

(a) L-operatur li japplika għall-hruġ inizjali ta' approvazzjoni speċifika għandu jipprovdi d-dokumentazzjoni meħtieġa fis-Subparti applikabbli lill-awtorità kompetenti, flimkien mal-informazzjoni li ġejja:

- (1) l-isem, l-indirizz u l-indirizz postali tal-applikant;
- (2) deskrizzjoni tal-operazzjoni ppjanata.

(b) L-operatur għandu jipprovdi l-evidenza li ġejja lill-awtorità kompetenti:

- (1) evidenza tal-konformità mar-rekwiżiti tas-Subparti applikabbli;

▼M2

- (2) li jitqiesu l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adegwatezza operattiva stabbilita f'konformità mar-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼B

(c) L-operatur għandu jzomm rekords marbutin mal-punti (a) u (b) tal-inqas għall-perjodu li fih iddum għaddejja l-operazzjoni li tkun teħtieġ approvazzjoni speċifika jew, jekk ikun applikabbli, skont l-Anness III (il-Parti-ORO).

SPA.GEN.110 Privileġġi ta' operatur li jkollu approvazzjoni speċifika**▼M1**

Il-kamp ta' applikazzjoni tal-attività li operatur jkollu l-approvazzjoni biex imexxi għandha tiġi dokumentata u speċifikata:

- (a) għal operaturi li huma d-detenturi ta' ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet tal-AOC;
- (b) għall-operaturi l-oħra kollha fil-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi.

▼ B**SPA.GEN.115 Bidliet f'approvazzjoni speċifika**

Meta l-kundizzjonijiet ta' approvazzjoni speċifika jiġu affettwati mill-bidliet, l-operatur għandu jipprovdi d-dokumentazzjoni rilevanti lill-awtorità kompetenti u jikkseb l-approvazzjoni minn qabel tagħha għall-operazzjoni.

▼ M2**SPA.GEN.120 Validità kontinwa ta' approvazzjoni speċifika**

L-approvazzjonijiet speċifiċi għandhom jinħarġu għal perjodu taż-żmien mhux limitat u għandhom jibqgħu validi sakemm l-operatur jibqa' jikkonforma mar-rekwiżiti marbutin mal-approvazzjoni speċifika u sakemm huwa jibqa' jkisi l-elementi rilevanti ddefiniti fil-parti mandatorja tad-dejta tal-adekwatezza operattiva stabbilita skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012.

▼ B**IS-SUBPARTI B*****OPERAZZJONIJIET TAN-NAVIGAZZJONI BBAŻATA FUQ IL-PRESTAZZJONI (PBN)*****▼ M9****SPA.PBN.100 Operazzjonijiet tal-PBN**

(a) Approvazzjoni hija mehtieġa għal kull wahda minn dawn l-ispeċifikazzjonijiet PBN:

(1) RNP AR APCH; kif ukoll

(2) RNP 0.3 għal operazzjonijiet bil-helikopter.

(b) Approvazzjoni għal operazzjonijiet RNP AR APCH għandhom jippermettu operazzjonijiet bi proċeduri ta' avviċinament bl-istrumenti pubbliċi li jissodisfaw il-kriterji tad-disinn tal-proċeduri tal-ICAO applikabbli.

(c) Approvazzjoni speċifika għall-proċedura għal RNP AR APCH jew RNP 0.3 għandha tkun mehtieġa għall-proċeduri ta' avviċinament bl-istrumenti privati jew kwalunkwe proċedura ta' avviċinament bl-istrumenti pubbliċi li ma tissodisfaw il-kriterji tad-disinn tal-proċeduri tal-ICAO applikabbli, jew fejn mehtieġ mill-Pubblikazzjoni ta' Informazzjoni Ajrunawtika (AIP) jew mill-awtorità kompetenti.

SPA.PBN.105 Approvazzjoni operazzjonali

Sabiex tinkiseb approvazzjoni speċifika tal-PBN mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li:

(a) l-approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà rilevanti, xierqa għall-operazzjoni PBN mahsuba, tkun iddikjarata fl-AFM jew f'dokument ieħor li jkun ġie approvat mill-awtorità taċ-ċertifikazzjoni bhala parti mill-valutazzjoni tal-ajrunavigabbiltà jew tkun ibbażata fuq approvazzjoni simili;

(b) ġie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u għall-persunal rilevanti involuti fil-preparazzjoni tat-titjira;

(c) twettqet valutazzjoni tal-impatt;

(d) ikunu ġew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw:

(1) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet ix-xierqa tiegħu fil-lista tat-tagħmir minimu (MEL);

(2) il-kompożizzjoni, il-kwalifiki u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira;

▼M9

- (3) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza; kif ukoll
- (4) il-ġestjoni elettronika tad-dejta tan-navigazzjoni;
- (e) ġiet speċifikata lista ta' avvenimenti rapportabbli; kif ukoll
- (f) ġie stabbilit programm ta' monitoraġġ tal-ġestjoni RNP għall-operazzjonijiet RNP AR APCH, jekk applikabbli.

▼B

IS-SUBPARTI C

OPERAZZJONIJIET SKONT L-ISPEĊIFIKAZZJONIJIET MINIMI GĦALL-PRESTAZZJONI TAN-NAVIGAZZJONI (MNPS)**SPA.MNPS.100 Operazzjonijiet skont l-MNPS**

L-inġenji tal-ajru għandhom jithaddmu fi spazju tal-ajru magħżul li jkollu speċifikazzjonijiet minimi għall-prestazzjoni tan-navigazzjoni (MNPS) skont il-Proċeduri Supplimentari Reġjonali, fejn ikunu ġew stabbiliti speċifikazzjonijiet minimi għall-prestazzjoni tan-navigazzjoni, biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni mill-awtorità kompetenti biex iwettaq it-tali operazzjonijiet.

SPA.MNPS.105 Approvazzjoni operattiva tal-MNPS

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tal-MNPS mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

- (a) li t-tagħmir tan-navigazzjoni jilhaq il-prestazzjoni mehtieġa;
- (b) li l-iskrins, l-indikaturi u l-kontrolli tan-navigazzjoni jidhru u jistgħu jintużaw minn kwalunkwe bdot li jkun bilqiegħda fil-post tax-xogħol tiegħu;
- (c) li jkun ġie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma involuti f'dawn l-operazzjonijiet;
- (d) li jkunu ġew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw:
  - (1) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet ix-xierqa tiegħu fl-MEL;
  - (2) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u r-rekwiziti tal-esperjenza tal-istess ekwipaġġ;
  - (3) il-proċeduri normali;
  - (4) il-proċeduri ta' kontinġenza, inklużi daww speċifikati mill-awtorità li tkun responsabbli għall-isparju tal-ajru kkonċernat;
  - (5) il-monitoraġġ u r-rappurtar tal-inċidenti.

IS-SUBPARTI D

OPERAZZJONIJIET FI SPAZJU TAL-AJRU B'VALURI MINIMI TA' SEPARAZZJONI VERTIKALI MNAQQSA (RVSM)**SPA.RVSM.100 Operazzjonijiet bir-RVSM**

L-inġenji tal-ajru għandhom jithaddmu fi spazju tal-ajru magħżul fejn japplika valur minimu ta' separazzjoni vertikali mnaqqa ta' 300 metru (1 000 pied) bejn il-livell ta' titjir (FL) 290 u l-FL 410, b'dan il-livell inkluż, biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni mingħand l-awtorità kompetenti biex iwettaq it-tali operazzjonijiet.

▼B**SPA.RVSM.105 Approvazzjoni operattiva tar-RVSM**

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tar-RVSM minghand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovdi evidenza:

- (a) li nkisbet approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà tar-RVSM;
- (b) li ġew stabbiliti proċeduri għall-monitoraġġ u r-rappurtar tal-izbalji fiż-żamma tal-gholi;
- (c) li jkun gie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma involuti f'dawn l-operazzjonijiet;
- (d) li jkunu ġew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw:
  - (1) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet ix-xierqa tiegħu fl-MEL;
  - (2) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u r-rekwiziti tal-esperjenza tal-istess ekwipaġġ;
  - (3) l-ippjanar tat-titjira;
  - (4) il-proċeduri ta' qabel it-titjira;
  - (5) il-proċeduri qabel id-dhul fi spazju tal-ajru b'RVSM;
  - (6) il-proċeduri ta' waqt it-titjira;
  - (7) il-proċeduri ta' wara t-titjira;
  - (8) ir-rappurtar tal-incidenti;
  - (9) il-proċeduri operattivi reġjonali speċifiċi.

SPA.RVSM.110 Rekwiżiti tat-tagħmir tar-RVSM

L-inġenji tal-ajru li jintużaw għall-operazzjonijiet fi spazju tal-ajru b'RVSM għandhom ikunu mġhammra:

- (a) b'żewġ sistemi indipendenti għall-kejl tal-altitudni;
- (b) b'sistema ta' twissija tal-altitudni;
- (c) b'sistema awtomatika għall-kontroll tal-altitudni;
- (d) bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkollu sistema għar-rappurtar tal-altitudni u li jkun jista' jittqabba mas-sistema għall-kejl tal-altitudni li tkun qed tintuża biex tiġi kkontrollata l-altitudni.

SPA.RVSM.115 Żbalji fiż-żamma tal-gholi tar-RVSM

- (a) L-operatur għandu jirrapporta l-okkorrenzi rreġistrati jew ikkomunikati tal-izbalji fiż-żamma tal-gholi li jkunu kkawżati minn ħsara fit-tagħmir tal-inġenju tal-ajru jew li jkunu ta' natura operattiva, u li jkunu daqs jew akbar minn:

- (1) żball vertikali totali (TVE) ta' ± 90 metru (± 300 pied);
- (2) żball fis-sistema tal-altimetrija (ASE) ta' ± 75 metru (± 245 pied); and
- (3) devjazzjoni mill-altitudni assenjata (AAD) ta' ± 90 metru (± 300 pied).

▼B

- (b) Ir-rapporti tat-tali okkorenzi għandhom jintbagħtu lill-awtorità kompetenti fi żmien 72 siegħa. Ir-rapporti għandhom jinkludu analiżi inizjali tal-fatturi li kkawżaw l-iżball u tal-miżuri li ttiehdu sabiex jiġi evitat milli jerġghu jseħhu okkorenzi bħal dawn.
- (c) Meta jkunu rreġistrati żbalji fiż-żamma tal-gholi jew meta tasal informazzjoni dwar żbalji bħal dawn, l-operatur għandu jiehdu azzjoni immedjata biex jirringa l-kundizzjonijiet li jkunu kkawżaw l-iżballi u għandu jipprovdi rapporti ta' segwitu jekk jintalab jagħmel dan mill-awtorità kompetenti.

IS-SUBPARTI E

OPERAZZJONIJIET F'VIŻIBILITÀ BAXXA (LVO)**SPA.LVO.100 Operazzjonijiet f'viżibilità baxxa**

L-operatur għandu jwettaq l-operazzjonijiet f'viżibilità baxxa (LVO) li ġejjin biss meta dawn ikunu ġew approvati mill-awtorità kompetenti:

- (a) operazzjonijiet tat-tluġh f'viżibilità baxxa (LVTO);
- (b) operazzjonijiet tal-Kategorija I li huma iktar baxxi minn dawh standard (LTS CAT I);
- (c) operazzjonijiet standard tal-Kategorija II (CAT II);
- (d) operazzjonijiet tal-Kategorija II li mhumiex standard (OTS CAT II);
- (e) operazzjonijiet standard tal-Kategorija III (CAT III);
- (f) operazzjonijiet ta' avviċinament bl-użu ta' sistemi ta' viżjoni mtejbja (EVS) li għalihom jiġi applikat kreditu operattiv sabiex jitnaqqsu l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway (RVR) b'mhux inqas minn terz tar-RVR ippubblikata.

SPA.LVO.105 Approvazzjoni tal-LVO

Sabiex jikseb approvazzjoni tal-LVO mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu juri li huwa konformi mar-rekwiżiti ta' din is-Subparti.

SPA.LVO.110 Rekwiżiti operattivi ġenerali

- (a) L-operatur għandu jwettaq operazzjonijiet tal-LTS CAT I biss jekk:

- (1) kull inġenju tal-ajru kkonċernat ikun iċċertifikat għall-operazzjonijiet biex iwettaq operazzjonijiet tal-CAT II; u
- (2) l-avviċinament isir:
  - (i) awtomatikament flimkien ma' nżul awtomatiku li jrid ikun approvat għall-operazzjonijiet tal-CAT IIIA; jew
  - (ii) bl-użu ta' sistema ta' gwida waqt l-inżul fil-livell tal-ghajnejn (HUDLS) sa mill-inqas 150 pied 'il fuq mil-limitu.

- (b) L-operatur għandu jwettaq operazzjonijiet tal-CAT II, tal-OTS CAT II jew tal-CAT III biss jekk:

- (1) kull inġenju tal-ajru kkonċernat ikun iċċertifikat għall-operazzjonijiet b'gholi tad-deċiżjoni (DH) taht il-200 pied jew mingħajr DH, u jkun mgħammar skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli;

▼B

- (2) tkun stabbilita u miżmuma sistema biex ikun irregistrat is-suċċess u l-falliment tal-avviċinament u/jew tal-inżul awtomatiku sabiex tkun immotorjata s-sikurezza ġenerali tal-operazzjoni;
  - (3) id-DH ikun ġie stabbilit permezz ta' altimetru bir-radju;
  - (4) l-ekwipaġġ tat-titjira jkun jikkonsisti tal-inqas minn żewġ bdoti;
  - (5) kull sejha tal-gholi li ssir taht il-200 pied 'il fuq mil-limitu tal-gholi tal-ajrudrom għandha tkun stabbilita permezz ta' altimetru bir-radju.
- (c) L-operatur għandu jwettaq l-operazzjonijiet ta' avviċinament bl-użu ta' EVS biss jekk:
- (1) l-EVS tkun iċċertifikata għall-ghanijiet ta' din is-Subparti u tkun tuża l-immagni mis-sensuri tar-raġġi infraħomor flimkien mal-informazzjoni dwar it-titjira mogħtija fuq il-HUD;
  - (2) għall-operazzjonijiet b'RVR ta' taht il-550 metru, l-ekwipaġġ tat-titjira jkun jikkonsisti tal-inqas minn żewġ bdoti;
  - (3) għall-operazzjonijiet tal-CAT I, tinkiseb referenza viżwali naturali għall-marki tar-runway mill-inqas 100 pied 'il fuq mil-limitu tal-gholi tal-ajrudrom;
  - (4) għall-proċeduri ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV) u għall-operazzjonijiet ta' avviċinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsiru bit-teknika tas-CDFA, tinkiseb referenza viżwali naturali għall-marki tar-runway mill-inqas 200 pied 'il fuq mil-limitu tal-gholi tal-ajrudrom u jkun hemm konformità mar-rekwiżiti li ġejjin:
    - (i) l-avviċinament isir bl-użu ta' metodu approvat ta' gwida vertikali għall-passaġġ tat-titjira;
    - (ii) il-parti tal-avviċinament mill-punt fiss tal-avviċinament finali (FAF) sal-limitu tar-runway tkun dritta u d-differenza bejn ir-rotta tal-avviċinament finali u l-linja taċ-ċentru tar-runway ma tkunx ta' iktar minn 2°;
    - (iii) il-passaġġ tal-avviċinament finali jkun ippubblikat u ma jkunx ta' iktar minn 3,7°;
    - (iv) ma jinqabżux il-komponenti massimi ta' rjeh trasversali stabbiliti matul iċ-certifikazzjoni tal-EVS.

SPA.LVO.115 Rekwiżiti marbutin mal-ajrudrom

- (a) L-operatur m'għandux juża ajrudrom għal-LVOs meta l-viżibilità tkun ta' inqas minn 800 metru, sakemm:
- (1) l-ajrudrom ma jkunx ġie approvat għal dawn it-tipi ta' operazzjonijiet mill-Istat tal-ajrudrom; u
  - (2) ma jkunx ġew stabbiliti l-proċeduri għall-operazzjonijiet f'viżibilità baxxa (LVP).
- (b) Jekk l-operatur jagħzel ajrudrom fejn ma jintużax it-terminu LVP, l-operatur għandu jiżgura li fl-ajrudrom ikun hemm proċeduri ekwivalenti li jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-LVP. Din is-sitwazzjoni għandha titniżzel b'mod ċar fil-manwal tal-operat jew fil-manwal tal-proċeduri, inklużi fil-linji gwida għall-ekwipaġġ tat-titjira dwar kif għandu jiġi stabbilit li jkunu fis-seħh il-LVPs ekwivalenti.

▼B**SPA.LVO.120 Kwalifiki u tahrig tal-ekwipaġġ tat-titjira**

L-operatur għandu jiżgura li, qabel ma jwettaq LVO:

(a) kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira:

(1) jkun konformi mar-rekwiżiti tat-tahrig u tal-kontrolli preskritti fil-manwal tal-operat, inkluż it-tahrig fuq it-tagħmir għat-tahrig fis-simulazzjoni tat-titjir (FSTD), f'dak li għandu x'jaqsam mat-thaddim fil-valuri ta' limitu tar-RVR/tal-VIS (għall-vizibilità) u tad-DH, li jkunu speċifiċi għall-operazzjoni u għat-tip ta' inġenju tal-ajru;

(2) jkun ikkwalifikat skont l-istandards preskritti fil-manwal tal-operat;

(b) isiru t-tahrig u l-kontrolli skont sillabu ddettaljat.

SPA.LVO.125 Proċeduri operattivi

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri u struzzjonijiet li għandhom jintużaw għal-LVOs. Dawn il-proċeduri u l-istruzzjonijiet għandhom ikunu inklużi fil-manwal tal-operat jew fil-manwal tal-proċeduri u għandhom jinkludu l-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira matul l-operazzjonijiet ta' sewqan, tluġh, avvicinament, flare, inzul, roll-out u ta' avvicinament mhux milhuq, kif xieraq.

(b) Qabel ma jibda LVO, il-bdot fil-kmand/il-kmandant għandu jkun issodisfat:

(1) li l-istat tal-faċilitajiet viżwali u mhux viżwali jkun biżżejjed;

(2) li jkunu fis-seħh LVPs xierqa skont l-informazzjoni li tkun waslet mingħand is-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS);

(3) li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jkunu kkwalifikati kif xieraq.

SPA.LVO.130 Tagħmir minimu

(a) L-operatur għandu jinkludi t-tagħmir minimu li jrid ikun jiffunzjona fil-bidu ta' LVO skont il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM) jew xi dokument approvat iehor fil-manwal tal-operat jew fil-manwal tal-proċeduri, skont kif ikun applikabbli.

(b) Il-bdot fil-kmand/il-kmandant għandu jkun issodisfat li l-istat tal-inġenju tal-ajru u tas-sistemi rilevanti ta' abbord jkun xieraq għall-operazzjoni speċifika li għandha titwettaq.

IS-SUBPARTI F***OPERAZZJONIJIET FUQ DISTANZA ESTIŻA (ETOPS) LI JSIRU B'AJRUPLANI B'ŻEWĠ MAGNI*****SPA.ETOPS.100 ETOPS**

F'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, l-ajruplani b'żewġ magni għandhom jithaddmu biss lil hinn mid-distanza tal-limitu stabbilita skont il-punt CAT.OP.MPA.140 jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni operattiva tal-ETOPS mill-awtorità kompetenti.

▼B**SPA.ETOPS.105 Approvazzjoni operattiva tal-ETOPS**

Sabiex jikseb approvazzjoni operattiva tal-ETOPS minghand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovi evidenza:

- (a) li l-kombinazzjoni tal-magna u tal-ajruplan għandha approvazzjoni tal-ETOPS għall-operazzjoni ppjanata b'rabta mad-disinn tat-tip u mal-affidabbiltà tagħha;
- (b) li jkun gie stabbilit programm tat-taħriġ għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u għall-persunal tal-operazzjonijiet l-iehor kollu li jkun involut f'dawn l-operazzjonijiet u li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-persunal tal-operazzjonijiet l-iehor kollu involut ikunu kkwalifikati b'mod xieraq sabiex iwettqu l-operazzjoni ppjanata;
- (c) li l-organizzazzjoni u l-esperjenza tal-operatur ikunu xierqa biex jappoġġaw l-operazzjoni ppjanata;
- (d) li jkunu gew stabbiliti proċeduri operattivi.

SPA.ETOPS.110 Ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS

- (a) Ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS għandu jitqies bħala wiehed xieraq jekk, fil-hin li mistenni jintuza, l-ajrudrom ikun disponibbli u jkun mghammar bis-servizzi sekondarji mehtieġa bħalma huma s-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS), biżżejjed dawl, il-komunikazzjonijiet, ir-rapporti tat-temp, l-ghajnuniet għan-navigazzjoni u s-servizzi ta' emerġenza, u jkollu tal-inqas proċedura waħda ta' avviċinament bi strument disponibbli.
- (b) Qabel ma jwettag titjira tal-ETOPS, l-operatur għandu jiżgura li jkun hemm ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS disponibbli li jkun jista' jintlaħaq jew fil-hin tad-devjazzjoni approvat mill-operatur jew f'hin tad-devjazzjoni bbażat fuq l-istat operattiv tal-ajruplan skont l-MEL, skont liema minn dawn ikun l-iqsar.
- (c) L-operatur għandu jispeċifika kwalunkwe ajrudrom(i) alternattiv(i) waqt ir-rotta tal-ETOPS li jkun(u) mehtieġ(a) fil-pjan operattiv tat-titjira u fil-pjan tat-titjira tal-ATS.

SPA.ETOPS.115 Valuri minimi ta' ppjanar għall-ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS

- (a) L-operatur għandu jagħzel ajrudrom bħala ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS biss meta r-rapporti u t-tbassir tat-temp ix-xierqa, jew kwalunkwe kombinazzjoni tagħhom, jindikaw li, bejn il-hin imbassar tal-inzul sa siegħa wara l-aħħar hin possibbli li fih jista' jitwettag l-inzul, se jkun hemm kundizzjonijiet li jkunu fil-valuri minimi ta' ppjanar ikkalkulati billi jingħaddu l-limiti addizzjonali mogħtija fit-Tabella 1, jew kundizzjonijiet ahjar minnhom.
- (b) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jinkludi l-metodu biex jiġu stabbiliti l-valuri minimi operattivi fl-ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS previst.

Tabella 1

Valuri minimi ta' ppjanar għall-ajrudrom alternattiv waqt ir-rotta tal-ETOPS

Tip ta' avviċinament	Valuri minimi tal-ippjanar
Avviċinament ta' preċiżjoni	DA/H + 200 pied RVR/VIS + 800 metru (*)
Avviċinament mhux ta' preċiżjoni jew Avviċinament ta' dawran	MDA/H + 400 pied (*) RVR/VIS + 1 500 metru

(*) VIS = il-vizibilità; MDA/H = l-altitudni minima tal-inzul/l-gholi.

▼B

IS-SUBPARTI G

TRASPORT TA' OĠĠETTI PERIKOLUŻI**▼M4****SPA.DG.100 Trasport ta' oġġetti perikolużi**

Hlief kif stipulat fl-Anness IV (il-Parti-CAT), fl-Anness VI (il-Parti-NCC), l-Anness VII (il-Parti-NCO) u l-Anness VIII (il-Parti-SPO), l-operatur għandu jitransporta biss oġġetti perikolużi bl-ajru jekk l-operatur ikun ġie approvat mill-awtorità kompetenti.

▼B**SPA.DG.105 Approvazzjoni għat-trasport ta' oġġetti perikolużi**

Sabiex jikseb l-approvazzjoni għat-trasport ta' oġġetti perikolużi, l-operatur għandu, skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi:

- (a) jistabbilixxi u jzomm programm tat-taħriġ għall-persunal kollu involut u juri lill-awtorità kompetenti li l-persunal kollu ngħata t-taħriġ ix-xieraq;
- (b) jistabbilixxi proċeduri operattivi sabiex jiżgura l-immaniġġjar sikur tal-oġġetti perikolużi fl-istadji kollha tat-trasport bl-ajru, li jkunu jinkludu informazzjoni u struzzjonijiet dwar:
  - (1) il-politika tal-operatur b'rabta mat-trasport tal-oġġetti perikolużi;
  - (2) ir-rekwiżiti għall-aċċettazzjoni, l-immaniġġjar, it-tagħbija, l-istivar u s-segregazzjoni tal-oġġetti perikolużi;
  - (3) l-azzjonijiet li għandhom jittiehdu f'każ ta' aċċident jew incident tal-inġenju tal-ajru meta jkunu qed jinġarru oġġetti perikolużi;
  - (4) it-tweġiba għal sitwazzjonijiet ta' emerġenza li jinvolvu oġġetti perikolużi;
  - (5) it-tneħħija ta' kwalunkwe kontaminazzjoni li jista' jkun hemm;
  - (6) il-kompiti tal-persunal kollu involut, b'mod speċjali f'dak li għandu x'jaqşam mal-immaniġġjar fuq l-art u l-immaniġġjar abbord l-inġenju tal-ajru;
  - (7) l-ispezzjoni għall-hsarat, għat-tnixxijiet jew għall-kontaminazzjoni;
  - (8) ir-rappurtar ta' aċċidenti jew incidenti li jinvolvu oġġetti perikolużi.

SPA.DG.110 Dokumentazzjoni u informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi

Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu:

- (a) jipprovi informazzjoni bil-miktub lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant:
  - (1) dwar l-oġġetti perikolużi li għandhom jinġarru fuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) li għandha tintuża f'każ li jkun hemm emerġenzi waqt it-titijira;
- (b) juża lista ta' kontroll tal-aċċettazzjoni;
- (c) jiżgura li l-oġġetti perikolużi jkollhom magħhom id-dokument(i) tat-trasport tal-oġġetti perikolużi meħtieġa, kif mimlija mill-persuna li tkun qed toffri l-oġġetti perikolużi għat-trasport bl-ajru, hlief meta l-informazzjoni applikabbli għall-oġġetti perikolużi tkun mogħtija f'forma elettronika;
- (d) jiżgura li meta dokument tat-trasport tal-oġġetti perikolużi jkun mogħti f'forma miktuba, tinzamm kopja tad-dokument fuq l-art, f'post fejn ikun possibbli li d-dokument jiġi aċċessat f'perjodu raġonevoli taż-żmien, sa ma l-oġġetti jkunu waslu fid-destinazzjoni finali tagħhom;

▼ M14

- (e) jiżgura li tinżamm kopja fuq l-art tal-informazzjoni mogħtija lill-bdot fil-kmand jew lill-kmandant u li l-uffiċjal tal-operazzjonijiet tat-titjir, id-dispatcher tat-titjira, jew il-persunal maħtur ta' fuq l-art responsabbli għall-parti tiegħu tal-operazzjonijiet ta' titjir ikunu jistgħu jaċċessaw faċilment din il-kopja, jew l-informazzjoni li jkun fiha, sa ma tintemm it-titjira li għaliha tirreferi l-informazzjoni;

▼ B

- (f) iżomm il-lista ta' kontroll tal-aċċettazzjoni, id-dokument tat-trasport u l-informazzjoni mogħtija lill-bdot fil-kmand/lill-kmandant għal mill-inqas tliet (3) xhur wara li titlesta t-titjira;
- (g) iżomm ir-rekords tat-taħriġ tal-persunal kollu għal mill-inqas tliet (3) snin.

IS-SUBPARTI H

OPERAZZJONIJIET BIL-HELIKOPTER B'SISTEMI TA' IMMAĠNI GĦALL-VIŻJONI BILLEJL (NVIS)**SPA.NVIS.100 Operazzjonijiet b'sistemi ta' immaġni għall-viżjoni billejl (NVIS)**

- (a) Il-helikopters għandhom jithaddmu skont il-VFR ta' billejl bl-ghajnuna tan-NVIS biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb approvazzjoni bħal din mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu:
  - (1) jopera fil-qasam tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT) u jkollu CAT AOC skont l-Anness III (il-Parti-ORO);
  - (2) juri lill-awtorità kompetenti:
    - (i) li huwa jikkonforma mar-rekwiżiti applikabbli inkluzi f'din is-Subparti;
    - (ii) l-integrazzjoni b'suċċess tal-elementi kollha tan-NVIS.

SPA.NVIS.110 Rekwiżiti tat-tagħmir għall-operazzjonijiet bin-NVIS

- (a) Qabel ma jwettaq operazzjonijiet bin-NVIS, kull elikopter u t-tagħmir kollu tan-NVIS assoċjat miegħu, għandha tkun inhargħitlu l-approvazzjoni tal-ajru-navigabbiltà rilevanti skont ir-Regolament ►**M4** tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◀.

▼ M14

- (b) *Altimetru bir-radju*. Il-helikopter għandu jkun mghammar b'altimetru bir-radju li jista' jagħmel hoss ta' twissija taħt għoli stabbilit minn qabel u hoss ta' twissija kif ukoll twissija viżwali f'għoli li jista' jintgħażel mill-bdot, li jkunu jintgħarfu mill-ewwel waqt il-fażijiet kollha ta' titjira bin-NVIS.

▼ B

- (c) *Dawl tal-inġenju tal-ajru li jkun kompatibbli man-NVIS*. Sabiex jittaffew in-nuqqas ta' informazzjoni viżwali periferali u l-bżonn li jitjieb l-għarfien tas-sitwazzjoni, għandhom jiġu pprovduti l-affarijiet li ġejjin:
  - (1) tidwil li jixhet dawl fuq il-pannell tal-istrumenti li jkun kompatibbli man-NVIS, jekk ikun installat, li jista' jdawwal l-istrumenti essenzjali kollha tat-titjira;
  - (2) dawl ta' utilità li jkunu kompatibbli man-NVIS;
  - (3) torċ tal-idejn portabbli li tkun kompatibbli man-NVIS; u
  - (4) mezz biex jitnehhew jew jintfew id-dwal interni li ma jkunux kompatibbli man-NVIS.
- (d) *Tagħmir addizzjonali tan-NVIS*. Għandu jiġi pprovdut it-tagħmir addizzjonali tan-NVIS li ġej:

▼B

- (1) sors tal-enerġija sekondarju jew ta' riżerva għan-nuċċali għall-viżjoni bil-lejl (NVG);
- (2) elmu bl-aċċessorju x-xieraq għan-NVG.
- (e) In-NVGs kollha mehtieġa fuq titjira bin-NVIS għandhom ikunu tal-istess tip, generazzjoni u mudell.
- (f) *Ajrunavigabbiltà kontinwa*
- (1) Il-proċeduri għall-ajrunavigabbiltà kontinwa għandu jkun fihom l-informazzjoni mehtieġa biex jitwettqu manutenzjoni u spezzjonijiet kontinwi fuq it-tagħmir tan-NVIS installat fil-helikopter u għandhom ikopru mill-inqas:
  - (i) il-ħġieġa ta' quddiem tal-helikopter u l-ħġieġ tal-kabina tal-pilota tal-helikopter;
  - (ii) id-dawl tan-NVIS;
  - (iii) in-NVGs; u
  - (iv) kull tagħmir addizzjonali li jappoġġa l-operazzjonijiet bin-NVIS.
- (2) Kull modifika jew manutenzjoni sussegwenti fl-inġenju tal-ajru għandha tkun konformi mal-approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà tan-NVIS.

SPA.NVIS.120 Valuri minimi operattivi tan-NVIS

- (a) L-operazzjonijiet m'għandhomx jitwettqu taht il-valuri minimi tat-temp għall-VFR għat-tip ta' operazzjonijiet ta' bil-lejl li jkunu qed jitwettqu.
- (b) L-operatur għandu jistabbilixxi l-gholi minimu ta' tranżizzjoni minn fejn tista' titkompla bidla għal titjira meħġuna jew bidla minnha.

SPA.NVIS.130 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ għall-operazzjonijiet bin-NVIS

- (a) *Għażla*. L-operatur għandu jistabbilixxi l-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ għall-kompitu bin-NVIS.
- (b) *Esperjenza*. Għall-kmandant, l-esperjenza minima m'għandhiex tkun ta' inqas minn 20 siegħa ta' titjir skont il-VFR ta' bil-lejl bħala bdot fil-kmand/kmandant ta' helikopter qabel ma jibda t-taħriġ.
- (c) *Taħriġ operattiv*. Il-bdoti kollha għandhom ikunu lestew it-taħriġ operattiv skont il-proċeduri tan-NVIS mogħtija fil-manwal tal-operat.
- (d) *Attività reċenti*. Kull bdot u membru tal-ekwipaġġ tekniku tan-NVIS li jkun qed iwettaq operazzjonijiet bin-NVIS għandu jkun wettaq tliet titjiriet bin-NVIS fl-aħħar 90 jum. L-attività reċenti tista' tiġi stabbilita mill-ġdid fuq titjira tat-taħriġ fil-helikopter jew f'simulatur ta' titjira sħiħa (FFS) approvat, li għandu jinkludi l-elementi mogħtija fil-punt (f)(1).
- (e) *Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ għandu jkun l-akbar wieħed minn fost dak speċifikat:
  - (1) fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM);
  - (2) għall-attività sottostanti; jew
  - (3) fl-approvazzjoni operattiva għall-operazzjonijiet bin-NVIS.

▼B(f) *Taħriġ u kontrolli tal-ekwipaġġ*

(1) It-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu skont sillabu ddettaljat approvat mill-awtorità kompetenti u inkluż fil-manwal tal-operat.

(2) Membri tal-ekwipaġġ:

(i) Il-programmi tat-taħriġ tal-ekwipaġġ għandhom: itejbu l-għarfien tal-ambjent tax-xogħol u tat-tagħmir tan-NVIS; itejbu l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ; u jinkludu miżuri biex jitnaqqsu r-riskji assoċjati mad-dhul f'kundizzjonijiet ta' vizibilità baxxa u l-proċeduri normali u ta' emerġenza tan-NVIS.

(ii) Il-miżuri msemmija fil-punt (f)(2)(i) għandhom jiġu vvalutati matul:

(A) il-kontrolli tal-hiliet li jsiru billejl; u

(B) il-kontrolli tat-titjir tal-linja tal-ajru.

SPA.NVIS.140 Informazzjoni u dokumentazzjoni

L-operatur għandu jiżgura li, bħala parti mill-proċess tiegħu ta' analizi u ġestjoni tar-riskji, ir-riski assoċjati mal-ambjent tan-NVIS jitnaqqsu billi fil-manwal tal-operat jispeċifika: l-għażla, il-kompożizzjoni u t-taħriġ tal-ekwipaġġ; il-livelli tat-tagħmir u l-kriterji tad-dispaċċ; u l-proċeduri u l-valuri minimi operattivi, hekk li l-operazzjonijiet normali u dawk li x'aktarx mhux se jkunu normali jiġu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.

IS-SUBPARTI I**OPERAZZJONIJET TA' RFIGH BIL-HELIKOPTER****SPA.HHO.100 Operazzjonijiet ta' rfigh bil-helikopter (HHO)**

(a) Il-helikopters għandhom jithaddmu għall-għanijiet tal-operazzjonijiet ta' rfigh tas-CAT biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.

(b) Sabiex jikseb approvazzjoni bħal din mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu:

(1) jopera fil-qasam tas-CAT u jkollu CAT AOC skont l-Anness III (il-Parti-ORO);

(2) juri lill-awtorità kompetenti li huwa jikkonforma mar-rekwiżiti inklużi f'din is-Subparti.

▼M14**SPA.HHO.110 Rekwiżiti tat-tagħmir għall-HHO**

(a) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-irfigh bil-helikopter għajr PCDS sempliċi, inkluż kwalunkwe tagħmir bir-radju sabiex tinzamm il-konformità mal-punt SPA.HHO.115, u kwalunkwe modifika sussegwenti, għandhom ikollhom approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà li tkun xierqa għall-funzjoni ppjanata. It-tagħmir sekondarju għandu jkun iddisinjat u ttestjat għall-istandards ix-xierqa, kif meħtieġ mill-awtorità kompetenti.

(b) L-operatur, b'kollaborazzjoni mal-manifattur, għandu jistabbilixxi struzzjonijiet ta' manutenzjoni għat-tagħmir u s-sistemi tal-HHO, li għandhom ikunu inklużi fil-programm ta' manutenzjoni tal-helikopter ippreparat mill-operatur, kif previst bir-Regolament (UE) Nru 1321/2014.

▼B**SPA.HHO.115 Komunikazzjoni tal-HHO**

Ghandha tigi stabbilita komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet permezz tar-radju mal-organizzazzjoni li ghalha tkun qed issir l-HHO u, fejn ikun possibbli, ghandu jiġi stabbilit mezz għall-komunikazzjoni mal-persunal ta' fuq l-art fis-sit tal-HHO għal:

- (a) l-operazzjonijiet ta' binhar u ta' billejl li jsiru lil hinn mill-kosta;
- (b) l-operazzjonijiet ta' billejl li jsiru fuq l-art, hlief għall-HHOs li jsiru f'sit tal-operat tas-servizzi mediċi ta' emergenza bil-helikopter (HEMS).

SPA.HHO.125 Rekwiżiti tal-prestazzjoni għall-HHO

Hlief għall-operazzjonijiet tal-HHO li jsiru f'sit tal-operat tal-HEMS, l-operazzjonijiet tal-HHO iridu jkun jifilhu għall-ħsara fil-magna kritika, filwaqt li l-magna/il-magni l-oħra/l-oħrajn taħdem/jaħdmu bil-qawwa x-xierqa, mingħajr periklu għall-persuni jew għall-merkanzija li jkunu mdendlin fl-arja, u għal partijiet terzi jew għall-proprjetà.

SPA.HHO.130 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ għall-HHO

- (a) *Għażla*. L-operatur għandu jistabbilixxi l-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għall-kompitu tal-HHO, filwaqt li jqis l-esperjenza preċedenti tagħhom.
- (b) *Esperjenza*. Għall-kmandant li jwettaq it-titjiriet tal-HHO, il-livell minimu ta' esperjenza m'għandux ikun ta' inqas minn:

(1) għall-operazzjonijiet lil hinn mill-kosta:

- (i) 1 000 siegħa bħala bdot fil-kmand/kmandant tal-helikopters, jew 1 000 siegħa bħala kobdot f'titjiriet tal-HHO, li 200 siegħa minnhom għandhom ikunu bħala bdot fil-kmand taht superviżjoni; u
- (ii) 50 ċiklu ta' rfiġ imwettqin lil hinn mill-kosta, li 20 ċiklu minnhom għandhom ikunu billejl jekk ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet ta' billejl, fejn ċiklu ta' rfiġ ifisser ċiklu wiehed ta' nżul u tluġ tal-ganċ tal-irfiġ.

(2) għall-operazzjonijiet fuq l-art:

- (i) 500 siegħa bħala bdot fil-kmand/kmandant tal-helikopters, jew 500 siegħa bħala kobdot f'titjiriet tal-HHO, li 100 siegħa minnhom għandhom ikunu bħala bdot fil-kmand taht superviżjoni;
  - (ii) 200 siegħa esperjenza operattiva f'helikopters, miksuba f'ambjent operattiv li hu simili għal dak tal-operazzjoni ppjanata; u
  - (iii) 50 ċiklu ta' rfiġ, li 20 ċiklu minnhom għandhom ikunu billejl jekk ikunu qed jitwettqu operazzjonijiet ta' billejl.
- (c) *Taħriġ operattiv u esperjenza*. It-tweġġ b'suċċess tat-taħriġ skont il-proċeduri tal-HHO inklużi fil-manwal tal-operat u esperjenza rilevanti fir-rwol u l-ambjent li fih ikunu qed jitwettqu l-operazzjonijiet tal-HHO.

▼B

(d) *Attività recenti*. Kull bdot u membru tal-ekwipaġġ tal-HHO li jkun qed iwettaq HHO għandu jkun wettaq, fl-aħħar 90 jum:

- (1) waqt l-operazzjonijiet ta' binhar: kwalunkwe kombinazzjoni ta' tliet ċikli ta' rfiġh biljejl jew binhar, li kull wiehed minnhom għandu jinkludi tranżizzjoni mit-titjir kważi stazzjonarju u lejha;
- (2) waqt l-operazzjonijiet ta' biljejl: tliet ċikli ta' rfiġh biljejl, li kull wiehed minnhom għandu jinkludi tranżizzjoni mit-titjir kważi stazzjonarju u lejha.

(e) *Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ*. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ għall-operazzjonijiet ta' binhar u ta' biljejl għandu jkun hekk kif indikat fil-manwal tal-operat. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ se jkun jiddependi mit-tip ta' helikopter, mill-kundizzjonijiet tat-temp, mit-tip ta' komputu u, għall-operazzjonijiet lil hinn mill-kosta, ukoll mill-ambjent tas-sit tal-HHO, mill-istat tal-baħar u mill-moviment tal-bastiment. L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ m'għandu fl-ebda każ ikun ta' inqas minn bdot wiehed u minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tal-HHO.

(f) *Taħriġ u kontrolli*

(1) It-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu skont sillabu ddettaljat approvat mill-awtorità kompetenti u inkluż fil-manwal tal-operat.

(2) Membri tal-ekwipaġġ:

- (i) Il-programmi tat-taħriġ tal-ekwipaġġ għandhom: itejbu l-għarfien tal-ambjent tax-xogħol u tat-tagħmir tal-HHO; itejbu l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ; u jinkludu miżuri biex jitnaqqsu r-riskji assoċjati mal-proċeduri normali u ta' emerġenza tal-HHO u mal-hruġ tal-elettriku statiku.
- (ii) Il-miżuri msemija fil-punt (f)(2)(i) għandhom jiġu vvalutati matul kontrolli tal-hiliet li jsiru binhar b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC), jew matul kontrolli tal-hiliet li jsiru biljejl b'VMC meta l-operatur ikun qed iwettaq operazzjonijiet tal-HHO biljejl.

SPA.HHO.135 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġiera tal-HHO

Qabel kwalunkwe titjira tal-HHO, jew serje ta' titjiriet, il-passiġġiera tal-HHO għandhom ikunu ngħataw informazzjoni u jkunu mgħarrfa dwar il-perikli tal-hruġ tal-elettriku statiku u dwar kunsiderazzjonijiet oħrajn marbutin mal-HHO.

SPA.HHO.140 Informazzjoni u dokumentazzjoni

(a) L-operatur għandu jiżgura li, bħala parti mill-proċess tiegħu ta' analiżi u ġestjoni tar-riskji, ir-riski assoċjati mal-ambjent tal-HHO jitnaqqsu billi fil-manwal tal-operat jispeċifika: l-għażla, il-kompożizzjoni u t-taħriġ tal-ekwipaġġi; il-livelli tat-tagħmir u l-kriterji tad-dispaċċ; u l-proċeduri u l-valuri minimi operattivi, hekk li l-operazzjonijiet normali u dawk li x'aktarx mhux se jkunu normali jiġu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.

(b) Is-siltiet rilevanti mill-manwal tal-operat għandhom jitqiegħdu għad-dispożizzjoni tal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed issir l-HHO.

IS-SUBPARTI J

OPERAZZJONIJIET TAS-SERVIZZI MEDIČI TA' EMERĠENZA BIL-HELIKOPTER**SPA.HEMS.100 Operazzjonijiet tas-servizzi mediċi ta' emerġenza bil-helikopter (HEMS)**

- (a) Il-helikopters għandhom jithaddmu għall-ghanijiet tal-operazzjonijiet tal-HEMS biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni għal dan mill-awtorità kompetenti.
- (b) Sabiex jikseb approvazzjoni bħal din mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu:
- (1) jopera fil-qasam tas-CAT u jkollu CAT AOC skont l-Anness III (il-Parti-ORO);
  - (2) juri lill-awtorità kompetenti li huwa jikkonforma mar-rekwiżiti inklużi f'din is-Subparti.

SPA.HEMS.110 Rekwiżiti tat-tagħmir għall-operazzjonijiet tal-HEMS

L-installazzjoni ta' kull tagħmir mediku apposta fil-helikopters u kwalunkwe modifiki sussegwenti tiegħu u, fejn ikun xieraq, it-tħaddim tiegħu għandhom ikunu approvati skont ir-Regolament ►**M4** tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ◀.

SPA.HEMS.115 Komunikazzjoni

Minbarra t-tagħmir meħtieġ skont il-punt CAT.IDE.H, il-helikopters li jwettqu titjiriet tal-HEMS għandu jkollhom tagħmir ta' komunikazzjoni li jkun jista' jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet mal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed titwettaq l-operazzjoni tal-HEMS u, fejn ikun possibbli, biex ikun hemm komunikazzjoni mal-persunal tas-servizzi ta' emerġenza ta' fuq l-art.

SPA.HEMS.120 Valuri minimi operattivi tal-HEMS

- (a) It-titjiriet tal-HEMS li jitwettqu fil-kategoriji tal-prestazzjoni 1 u 2 għandhom ikunu konformi mal-valuri minimi tat-temp mogħtija fit-Tabella 1 għall-fażijiet tad-dispaċċ u ta' waqt ir-rotta tat-titjira tal-HEMS. F'każ li l-kundizzjonijiet tat-temp jinżlu taħt il-valuri minimi mogħtija għall-bażi tas-shab jew għall-vizibilità matul il-fażi ta' waqt ir-rotta, il-helikopters iċċertifikati biss għal titjiriet bil-VMC, għandhom jabbandunaw it-titjira jew jirritornaw lejn il-bażi. Il-helikopters mġhammra u iċċertifikati għall-operazzjonijiet f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-istrument (IMC) jistgħu jabbandunaw it-titjira, jirritornaw lejn il-bażi jew jikkonvertu t-titjira fl-aspetti kollha tagħha għal waħda mwettqa skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR), sakemm l-ekwipaġġ tat-titjira jkun ikkwalifikat b'mod xieraq għal dan.

Tabella 1

Valuri minimi operattivi tal-HEMS

ŻEWĠ (2) BDOTI		BDOT WIEHED (1)	
BINHAR			
Limitu	Vizibilità	Limitu	Vizibilità
500 pied u fuqhom	Kif iddefinit mill-valuri minimi tal-VFR tal-ispazju tal-ajru applikabbli	500 pied u fuqhom	Kif iddefinit mill-valuri minimi tal-VFR tal-ispazju tal-ajru applikabbli
499 sa 400 pied	1 000 metru (*)	499 sa 400 pied	2 000 metru
399 sa 300 pied	2 000 metru	399 sa 300 pied	3 000 metru

ŻEWĠ (2) BDOTI		BDOT WIEHED (1)	
BILLEJL			
Baži tas-shab	Vizibilità	Baži tas-shab	Vizibilità
1 200 pied (**)	2 500 metru	1 200 pied (**)	3 000 metru

(*) Matul il-faži ta’ waqt ir-rotta, il-vizibilità tista’ titnaqqas ghal 800 metru ghal perjodi qosra taż-żmien meta l-art tkun tidher jekk il-helikopter ikun immanuvrat f’veloċità li tagħti bizżejjed ċans lil dak li jkun biex jinnota kwalunkwe ostaklu fil-hin u b’hekk jevita haġta miegħu.

(**) Matul il-faži ta’ waqt ir-rotta, il-baži tas-shab tista’ titnaqqas ghal 1 000 pied ghal perjodi qosra taż-żmien.

- (b) Il-valuri minimi tat-temp għall-fażijiet tad-dispaċċ u ta' waqt ir-rotta ta' titjira tal-HEMS operata fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 għandhom ikunu baži tas-shab ta' 600 pied u vizibilità ta' 1 500 metru. Il-vizibilità tista' titnaqqas għal 800 metru għal perjodi qosra taż-żmien meta l-art tkun tidher, jekk il-helikopter ikun immanuvrat f'veloċità li tagħti biżżejjed ċans lil dak li jkun biex jinnotta kwalunkwe ostaklu fil-hin u b'hekk jevita haġta miegħu.

SPA.HEMS.125 Rekwiżiti tal-prestazzjoni għall-operazzjonijiet tal-HEMS

- (a) L-operazzjonijiet fil-kategorija tal-prestazzjoni 3 m'għandhomx jitwettqu fuq ambjent ostili.
- (b) Tluġh u nżul
- (1) Il-helikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lejn jew minn zona ta' tluġh u ta' avvienament finali (FATO) fi sptar li jkun jinsab f'ambjent ostili kkongestjonat u li jintuża bħala baži operattiva tal-HEMS, għandhom jithaddmu skont il-kategorija tal-prestazzjoni 1.
- (2) Il-helikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lejn jew minn FATO fi sptar li jkun jinsab f'ambjent ostili kkongestjonat u li ma jkunx baži operattiva tal-HEMS, għandhom jithaddmu skont il-kategorija tal-prestazzjoni 1, hlief meta l-operatur ikollu approvazzjoni skont il-punt CAT.POL.H.225.
- (3) Il-helikopters li jkunu qed iwettqu operazzjonijiet lejn jew minn sit tal-operat tal-HEMS li jkun jinsab f'ambjent ostili, għandhom jithaddmu skont il-kategorija tal-prestazzjoni 2 u jkunu eżentati mill-approvazzjoni meħtieġa skont il-punt CAT.POL.H.305(a), sakemm tintwera konformità mal-punti CAT.POL.H.305(b)(2) u (b)(3).
- (4) Is-sit tal-operat tal-HEMS għandu jkun kbir biżżejjed biex jipprovdi distanza xierqa mill-ostakli kollha. Għall-operazzjonijiet ta' biliejl, is-sit għandu jkun imdawwal biex jippermetti l-identifikazzjoni tas-sit u ta' kwalunkwe ostaklu li jista' jkun hemm.

SPA.HEMS.130 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ

- (a) *Għażla*. L-operatur għandu jistabbilixxi l-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għall-kompitu tal-HEMS, filwaqt li jqis l-esperjenza preċedenti tagħhom.
- (b) *Esperjenza*. Għall-kmandant li jwettaq it-titjiriet tal-HEMS, il-livell minimu ta' esperjenza m'għandux ikun ta' inqas minn:
- (1) jew
- (i) 1 000 siegħa bħala bdot fil-kmand/kmandant ta' ingenu tal-ajru, li 500 siegħa minnhom ikunu bħala bdot fil-kmand/kmandant fuq il-helikopters; jew

▼B

- (ii) 1 000 siegħa bhala kobdot f'operazzjonijiet tal-HEMS, li 500 siegħa minnhom ikunu bhala bdot fil-kmand taht supervizjoni u 100 siegħa minnhom ikunu bhala bdot fil-kmand/kmandant tal-helikopters;
- (2) 500 siegħa esperjenza operattiva f'helikopters, miksuba f'ambjent operattiv li hu simili għal dak tal-operazzjoni ppjanata; u
- (3) għall-bdoti involuti f'operazzjonijiet ta' billejl, 20 siegħa ta' titjir bil-VMC billejl bhala bdot fil-kmand/kmandant.
- (c) *Tahriġ operattiv.* It-tweqqi b'suċċess tat-tahriġ operattiv skont il-proċeduri tal-HEMS inkluzi fil-manwal tal-operat.
- (d) *Attività reċenti.* Il-bdoti kollha li jwettqu operazzjonijiet tal-HEMS għandhom ikunu wettqu mill-inqas 30 minuta ta' titjir b'referenza biss għall-istrumenti f'helikopter jew f'FSTD matul l-aħħar sitt (6) xhur.
- (e) *Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ.*
  - (1) *Titjira ta' binhar.* L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ matul il-jum għandu jkun ta' bdot wiehed u ta' membru wiehed tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS.
    - (i) Dan jista' jtnaqqas għal bdot wiehed biss meta:
      - (A) f'sit tal-operat tal-HEMS, il-kmandant ikun irid iġib iżjed provvisti mediċi. F'kazijiet bhal dawn, il-membru tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS jista' jithalla jgħin lill-persuni li jkun morda jew imwegġgħin waqt li l-kmandant iwettaq din it-titjira;
      - (B) wara l-wasla fis-sit tal-operat tal-HEMS, l-installazzjoni tal-istreċer ma tippermettix lill-membru tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS milli joqgħod bilqiegħda fis-sit ta' quddiem; jew
      - (C) il-passiġġier mediku jkun jehtieg l-għajnuna tal-membru tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS waqt it-titjira.
    - (ii) Fil-kazijiet deskritti fil-punt (i), il-valuri minimi operattivi għandhom ikunu hekk kif inhuma ddefiniti mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli; il-valuri minimi operattivi tal-HEMS mogħtija fit-Tabella 1 fil-punt SPA.HEMS.120 m'għandhomx jintużaw.
    - (iii) Huwa biss fil-każ deskritt fil-punt (i)(A) li l-kmandant jista' jinzel f'sit tal-operat tal-HEMS mingħajr ma l-membru tal-ekwipaġġ tekniku jgħinu mis-sit ta' quddiem.
  - (2) *Titjira ta' billejl.* L-għadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ billejl għandu jkun ta':
    - (i) żewġ bdoti; jew
    - (ii) bdot wiehed u membru wiehed tal-ekwipaġġ tekniku tal-HEMS f'żoni ġeografiċi speċifiċi ddefiniti mill-operatur fil-manwal tal-operat, filwaqt li jitqiesu l-affarijiet li ġejjin:
      - (A) referenzi xierqa fuq l-art;

▼B

- (B) is-sistema li ssegwi t-titjira tul il-perjodu li fih iddum għaddejja l-missjoni tal-HEMS;
  - (C) l-affidabbiltà tal-faċilitajiet għar-rappurtar tat-temp;
  - (D) il-lista tat-tagħmir minimu tal-HEMS;
  - (E) il-kontinwità ta' kuncett tal-ekwipaġġ;
  - (F) il-kwalifiki minimi, it-taħriġ inizjali u t-taħriġ rikorrenti tal-ekwipaġġ;
  - (G) il-proċeduri operattivi, inkluża l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ;
  - (H) il-valuri minimi tat-temp; u
  - (I) kunsiderazzjonijiet addizzjonali minhabba kundizzjonijiet lokali speċifiċi.
- (f) *Taħriġ u kontrolli tal-ekwipaġġ*
- (1) It-taħriġ u l-kontrolli għandhom jitwettqu skont sillabu ddettaljat approvat mill-awtorità kompetenti u inkluż fil-manwal tal-operat.
  - (2) Membri tal-ekwipaġġ
    - (i) Il-programmi tat-taħriġ tal-ekwipaġġ għandhom: itejbu l-għarfien tal-ambjent tax-xogħol u tat-tagħmir tal-HEMS; itejbu l-koordinazzjoni tal-ekwipaġġ; u jinkludu miżuri biex jitnaqqsu r-riskji assoċjati mat-tranżitu waqt ir-rotta f'kundizzjonijiet ta' viżibiltà baxxa, mal-għażla tas-siti tal-operat tal-HEMS u mal-profilu tal-avviċinament u tat-tluq.
    - (ii) Il-miżuri msemmija fil-punt (f)(2)(i) għandhom jiġu vvalutati matul:
      - (A) il-kontrolli tal-hiliet li jsiru binhar b'VMC, jew matul il-kontrolli tal-hiliet li jsiru billejl b'VMC meta l-operatur ikun qed iwettaq operazzjonijiet tal-HEMS billejl; u
      - (B) il-kontrolli tat-titjir tal-linja tal-ajru.

SPA.HEMS.135 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġiera mediċi tal-HEMS u lill-persunal l-iehor tal-HEMS

- (a) *Passiġġier mediku.* Qabel kwalunkwe titjira tal-HEMS, jew serje ta' titjiriet, il-passiġġiera mediċi għandhom ikunu ngħataw informazzjoni biex ikun żgurat li huma jkunu familjari mal-ambjent tax-xogħol u mat-tagħmir tal-HEMS, li huma jkunu jistgħu jhaddmu t-tagħmir mediku u ta' emerġenza li jkun hemm abbord u li huma jkunu jistgħu jiehdu sehem fil-proċeduri tad-dhul u tal-hruġ normali u ta' emerġenza.
- (b) *Persunal tas-servizzi ta' emerġenza ta' fuq l-art.* L-operatur għandu jiehdu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-persunal tas-servizzi ta' emerġenza ta' fuq l-art ikun familjari mal-ambjent tax-xogħol u mat-tagħmir tal-HEMS u mar-riskji assoċjati mal-operazzjonijiet ta' fuq l-art f'sit tal-operat tal-HEMS.
- (c) *Pazjent mediku.* Minkejja l-punt CAT.OP.MPA.170, l-għoti ta' informazzjoni għandu jitwettaq biss jekk il-kundizzjoni medika tal-pazjent tkun tippermetti dan.

▼B**SPA.HEMS.140 Informazzjoni u dokumentazzjoni**

- (a) L-operatur għandu jiżgura li, bħala parti mill-proċess tiegħu ta' analiżi u ġestjoni tar-riskji, ir-riski assoċjati mal-ambjent tal-HEMS jitnaqqsu billi fil-manwal tal-operat jispeċifika: l-għażla, il-kompożizzjoni u t-taħriġ tal-ekwipaġġi; il-livelli tat-tagħmir u l-kriterji tad-dispaċċ; u l-proċeduri u l-valuri minimi operattivi, hekk li l-operazzjonijiet normali u dawk li x'aktarx mhux se jkunu normali jigu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.
- (b) Is-siltiet rilevanti mill-manwal tal-operat għandhom jitqieghdu għad-dispożizzjoni tal-organizzazzjoni li għaliha tkun qed issir l-operazzjoni tal-HEMS.

SPA.HEMS.145 Faċilitajiet tal-baži operattiva tal-HEMS

- (a) Jekk il-membri tal-ekwipaġġ ikunu mehtieġa jkunu lesti għal dak kollu li jista' jinqala' u jkollhom hin ta' reazzjoni ta' inqas minn 45 minuta, għandhom jingħataw akkomodazzjoni apposta xierqa qrib kull baži operattiva.
- (b) F'kull baži operattiva, il-bdoti għandhom jingħataw il-faċilitajiet li bihom ikunu jistgħu jiksbu informazzjoni attwali dwar it-temp kif ukoll it-tbassir tat-temp u huma għandhom jingħataw komunikazzjonijiet sodisfaċenti mal-unità x-xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS). Għandhom ikunu disponibbli faċilitajiet xierqa għall-ippjanar tal-kompiti kollha.

SPA.HEMS.150 Provvista tal-fjuwil

- (a) Meta l-missjoni tal-HEMS titwettaq skont il-VFR f'żona ġeografika lokali u ddefinita jista' jintuza ppjanar standard tal-fjuwil, dejjem jekk l-operatur ikun stabbilixxa riżerva finali tal-fjuwil biex jiżgura li, ma' tmiem il-missjoni, il-fjuwil li jifdal ma jkunx inqas mill-ammont ta' fjuwil li jkun hemm bżonn għal:

- (1) 30 minuta ta' titjir f'kundizzjonijiet ta' veloċità regolari normali; jew
- (2) 20 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali, waqt operazzjonijiet f'żona li tipprovdi siti kontinwi u adattati ta' nżul ta' prekawzjoni.

SPA.HEMS.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitlegħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw

Meta l-kmandant iqis li hemm bżonn li l-helikopter jingħata l-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu abbord, dan jista' jitwettaq kemm bir-rotors weqfin kif ukoll bir-rotors iduru, sakemm jintlaħqu r-rekwiziti li ġejjin:

- (a) il-bieba/il-bibien fuq in-naha tal-helikopter minn fejn ikun qed jingħata l-fjuwil għandha tibqa' magħluqa/għandhom jibqgħu magħluqin;
- (b) il-bieba/il-bibien ta' fuq in-naha l-oħra mhux dik minn fejn ikun qed jingħata l-fjuwil, għandha tibqa' miftuħa/għandhom jibqgħu miftuħin, jekk it-temp ikun jippermetti;
- (c) għandu jkun hemm faċilitajiet għat-tifi tan-nar tal-iskala x-xierqa f'pożizzjoni li tippermettilhom ikunu disponibbli minnufih f'każ ta' nirien; u
- (d) għandu jkun hemm biżżejjed persunal disponibbli minnufih biex johroġ lill-pazjenti 'l barra mill-helikopter f'każ ta' nirien.

▼ **M9**

SUBPARTI K

OPERAZZJONIJIET LIL HINN MILL-KOSTA BIL-HELIKOPTER**SPA.HOFO.100 Operazzjonijiet lil hinn mill-kosta bil-helikopter (HOFO)**

Ir-rekwiziti ta' din is-Subparti japplikaw għal:

- (a) operatur tat-trasport kummerċjali bl-ajru li għandu AOC validu f'konformità mal-Parti-ORO;
- (b) operatur ta' operazzjonijiet speċjalizzati li jkun iddikjara l-attività tiegħu skont il-Parti-ORO; jew
- (c) operatur ta' operazzjonijiet mhux kummerċjali li jkun iddikjara l-attività tiegħu skont il-Parti-ORO;

**SPA.HOFO.105 Approvazzjoni għal operazzjonijiet lil hinn mill-kosta b'he-
likopter**

- (a) L-operatur trid tinhariglu approvazzjoni speċifika mill-awtorità kompetenti qabel ma jidhol għal operazzjonijiet f'din is-Subparti.
- (b) Sabiex jikseb approvazzjoni bħal din, l-operatur għandu jissottometti applikazzjoni lill-awtorità kompetenti kif speċifikat fi SPA.GEN.105, u għandu juri li huwa konformi mar-rekwiziti ta' din is-Subparti.
- (c) L-operatur, qabel ma jwettaq operazzjonijiet minn Stat Membru li ma jkunx l-Istat Membru li minnu nharġet l-approvazzjoni fil-punt (a), għandu jinforma lill-awtoritajiet kompetenti fiż-żewġ Stati Membri bl-operazzjoni pjanata.

SPA.HOFO.110 Proċeduri operazzjonali

- (a) L-operatur, bħala parti mill-proċess tal-ġestjoni tas-sikurezza tiegħu, għandu jtaffi u jimminimizza r-riskji u l-perikli speċifiċi għall-operazzjonijiet lil hinn mill-kosta b'helikopter. L-operatur għandu jispeċifika fil-manwal tal-operazzjonijiet:
  - (1) l-għażla, il-kompożizzjoni u t-tahriġ tal-ekwipaġġi;
  - (2) id-dmirijiet u r-responsabbiltajiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-persunal involut;
  - (3) it-tagħmir mehtieg u l-kriterji tad-dispaċċ; kif ukoll
  - (4) il-proċeduri u l-valuri minimi operazzjonali, b'mod li l-operazzjonijiet normali u dawk li x'aktarx mhux se jkunu normali jiġu deskritti u jittaffew b'mod xieraq.
- (b) L-operatur għandu jiżgura li:
  - (1) jithejja pjan operazzjonali tat-titjira qabel kull titjira;
  - (2) it-tgħarrif dwar is-sikurezza tal-passiġġieri jinkludi wkoll kwalunkwe informazzjoni speċifika dwar punti relatati lil hinn mill-kosta u jingħata qabel ma l-passiġġieri jidher għall-abbord l-inġenju tal-ajru;
  - (3) kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jilbes libsa ta' sopravivenza approvata:
    - (i) meta r-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand/il-kmandant jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-10 °C matul it-titjira. jew

▼ **M9**

- (ii) meta l-hin stmat għas-salvataġġ ikun jaqbez il-hin ikkalkulat ta' sopravivenza; jew
- (iii) meta t-titjira hi ppjanata li ssir billejl f'ambjent ostili;
- (4) fejn stabbilita, tiġi segwita l-istruttura tar-rotta lil hinn mill-kosta pprovduta mill-ATS xierqa;
- (5) il-bdoti jagħmlu l-aħjar użu tas-sistemi awtomatiċi tal-kontroll tat-titjira (AFCS) matul it-titjira;
- (6) profili speċifiċi dwar l-avviċinament lil hinn mill-kosta huma stabbiliti, inklużi parametri għal avviċinament stabbli u l-azzjoni korrettiva li trid tittiehed jekk avviċinament isir instabbli;
- (7) għal operazzjonijiet b'aktar minn bdot wiehed, hemm proċeduri fis-sehh għal membru tal-ekwipaġġ tat-titjira biex jimmonitorja l-istrumenti tat-titjira matul it-titjira lil hinn mill-kosta, speċjalment matul l-avviċinament jew it-tluq, biex jiġi żgurat li tinżamm ir-rotta sikura ta' titjira;
- (8) l-ekwipaġġ tat-titjira tiegħu azzjoni immedjata u xierqa meta tiġi attivata twissija tal-gholi;
- (9) hemm proċeduri fis-sehh li jehtiegu sistemi ta' emerġenza għall-ifflowtjar biex jiġu armati, meta jkun sikur li jsir hekk, għal kull wasla u tluq fuq l-ilma; kif ukoll
- (10) l-operazzjonijiet jitwettqu skont kwalunkwe restrizzjoni fuq ir-rotot jew fuq iż-żoni tal-operazzjonijiet li jkunu speċifikati mill-awtorità kompetenti jew l-awtorità kompetenti responsabbli għall-ispazju tal-ajru.

SPA.HOFO.115 Użu tal-postijiet lil hinn mill-kosta

L-operatur għandu juża biss postijiet li jinsabu lil hinn mill-kosta li jkunu xierqa fir-rigward tad-daqs u l-massa tat-tip ta' helikopter u tal-operazzjonijiet ikkonċernati.

SPA.HOFO.120 Għażla tal-ajrudromi u tas-siti tal-operazzjonijiet

- (a) *Ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni fuq l-art* Minkejja CAT.OP.MPA.181, NCC.OP.152, u SPO.OP.151, il-bdot fil-kmand/il-kmandant m'għandux għalfejn jispeċifika ajrudrom tad-destinazzjoni alternattiv fil-pjan operattiv tat-titjira meta jkun qed iwettaq titjiriet minn post lil hinn mill-kosta għal ajrudrom fuq l-art jekk:
  - (1) l-ajrudrom ta' destinazzjoni huwa ddefinit bħala ajrudrom ta' mal-kosta, jew
  - (2) jiġu sodisfatti l-kriterji li ġejjin:
    - (i) l-ajrudrom tad-destinazzjoni għandu proċeduri tal-avviċinament bl-istrument ippubblikati;
    - (ii) il-hin tat-titjira jkun ta' anqas minn 3 sigħat; kif ukoll
    - (iii) it-tbassir tat-temp ippubblikat li jkun validu minn siegħa qabel, u siegħa wara l-hin tal-inżul mistenni jispeċifika li:
      - (a) il-bażi tas-shab tkun ta' mill-inqas 700 pied 'il fuq mir-rati minimi assoċjati mal-avviċinament bl-istrument, jew 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom tad-destinazzjoni, skont liema minnhom ikun l-ogħla; kif ukoll
      - (b) il-vizibbiltà tkun ta' mill-anqas 2 500 metru.

▼ **M9**

(b) *Pjattaforma alternattiva għall-helikopters ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.* L-operatur jista' jagħżel pjattaforma alternattiva għall-helikopters ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta meta jiġu applikati l-kriterji li ġejjin:

- (1) pjattaforma alternattiva għall-helikopters ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta għandha tintuża biss wara punt ta' ebda ritorn (PNR) f'każ li ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni fuq l-art ma jkunx ġeografikament disponibbli. Qabel il-PNR, għandhom jintużaw ajrudromi alternattivi tad-destinazzjoni fuq l-art.
- (2) Inżul b'magna waħda wieqfa (OEI) għandu jkun jista' jitwettagħ fuq il-pjattaforma alternattiva għall-helikopters ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.
- (3) Sa fejn ikun possibbli, għandha tkun iggarantita d-disponibbiltà tal-pjattaforma għall-helikopters qabel il-PNR. Id-dimensjonijiet, il-konfigurazzjoni u d-distanza mill-ostakli ta' kull pjattaforma individwali għall-helikopters jew ta' siti oħrajn għandhom ikunu adattati għall-użu tagħhom bħala pjattaforma alternattiva għall-helikopters għal kull tip ta' helikopter li qed jiġi propost li jintuża.
- (4) Għandhom ikunu stabbiliti l-valuri minimi tat-temp filwaqt li jitqiesu l-preċizjoni u l-affidabbiltà tal-informazzjoni metereoloġika.
- (5) Il-MEL għandu jkun fiha dispożizzjonijiet speċifiċi għal din it-tip ta' operazzjoni.
- (6) Pjattaforma alternattiva għall-helikopters ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta għandha tintgħażel biss jekk l-operatur ikun stabbilixxa proċedura fil-manwal tal-operazzjonijiet.

SPA.HOFO.125 Avviċinamenti mwettqin bl-ghajnuna ta' radar (ARAs) għall-operazzjonijiet lil hinn mill-kosta — operazzjonijiet CAT

(a) Operatur tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT) għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi u jiżguraw li l-ARAs isiru biss jekk:

- (1) il-helikopter ikun mghammar b'radar li jkun kapaċi jipprovdi informazzjoni dwar l-ambjent bl-ostakli; kif ukoll
- (2) (i) l-gholi minimu tal-inzul (MDH) ikun stabbilit minn altimetru birradju; jew
- (ii) tiġi applikata l-altitudni minima ta' nżul (MDA) flimkien ma' margni xieraq.

(b) ARAs li jsiru lejn pjattaformi ("rigs") jew bastimenti li jkunu fi tranzitu għandhom isiru bħala operazzjonijiet b'aktar minn bdot wiehed.

(c) Il-medda tad-deċiżjoni għandha tipprovdi distanza xierqa mill-ostakli fl-avviċinament mhux milhuq minn kwalunkwe destinazzjoni li għaliha jkun ippjanat ARA.

(d) L-avviċinament għandu jtkompla biss lil hinn mill-medda tad-deċiżjoni jew taht l-altitudni minima tal-inzul/l-gholi (MDA/H) meta tkun giet stabbilita riferenza viżwali lejn id-destinazzjoni.

(e) Għall-operazzjonijiet CAT bi bdot wiehed, għandhom jiżiedu z-zidiet ix-xierqa mal-MDA/H u mal-medda tad-deċiżjoni.

(f) Meta ARA issir għal post lil hinn mill-kosta li ma jiċċaqlaqx (jiġifieri installazzjoni fissa jew bastiment fl-irmigġ) u fis-sistema ta' navigazzjoni tkun disponibbli pożizzjoni tal-GPS affidabbli għal dak il-post, is-sistema tal-GPS/is-sistema ta' navigazzjoni ta' zona għandhom jintużaw biex isahhu s-sigurtà tas-sistema ARA.

▼ **M9****SPA.HOFO.130 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi**

Minkejja CAT.OP.MPA.247, NCC.OP.180 u SPO.OP.170, waqt titjir bejn postijiet lil hinn mill-kosta li jkunu jinsabu fi spazju tal-ajru tal-kategorija G fejn il-parti tat-titjira li tkun qed issir fuq l-ilma tkun ta' inqas minn 10 mili nawtiċi, it-titjiriet skont il-VFR jistgħu jitwettqu meta l-limiti jkunu fil-livelli li ġejjin, jew fl-livelli oghla minnhom:

Valuri minimi għal titjir bejn postijiet lil hinn mill-kosta li jkunu jinsabu fi spazju tal-ajru tal-kategorija G

	Binhar		Billejl	
	Għoli (*)	Vizibbiltà	Għoli (*)	Vizibbiltà
Bdot wiehed	300 pied	3 km	500 pied	5 km
Żewġ bdoti	300 pied	2 km (**)	500 pied	5 km (***)

(*) Il-baži tas-shab għandha tippermetti li jsir it-titjir fl-għoli speċifikat, 'il barra mis-shab u 'l isfel minnu.

(**) Il-helikopters jistgħu jithaddmu f'vizibbiltà tat-titjir imnaqqsa sa 800 metru, dejjem jekk id-destinazzjoni jew struttura intermedja tkun vizibbli l-hin kollu.

(***) Il-helikopters jistgħu jithaddmu f'vizibbiltà tat-titjir imnaqqsa sa 1 500 metru, dejjem jekk id-destinazzjoni jew struttura intermedja tkun vizibbli l-hin kollu.

SPA.HOFO.135 Limitazzjonijiet għall-operazzjonijiet lejn postijiet lil hinn mill-kosta

Operazzjoni lejn post lil hinn mill-kosta għandha titwettaq biss meta l-veloċità tar-riħ fil-pjattaforma għall-helikopters tkun irrappurtata bħala mhux aktar minn 60 mili nawtiċi inklużi l-buffuri.

SPA.HOFO.140 Rekwiżiti dwar il-prestazzjoni f'postijiet lil hinn mill-kosta

Il-helikopters li jiġitli minn u jinżlu f'postijiet li jinsabu lil hinn mill-kosta għandhom jiġu operati skont ir-rekwiżiti tal-prestazzjoni tal-Anness xieraq skont it-tip ta' operazzjoni.

SPA.HOFO.145 Sistema ta' monitoraġġ tad-dejta tat-titjir (FDM)

(a) Meta jkun qiegħed iwettaq operazzjonijiet CAT b'helikopter mghammar b'registratur tad-dejta tat-titjira, l-operatur għandu jistabbilixxi u jżomm sistema ta' FDM, bħala parti mis-sistema integrata tal-ġestjoni tiegħu, sal-1 ta' Jannar 2019.

(b) Is-sistema FDM li ma għandhiex tkun wahda punittiva u għandu jkollha protezzjoni adegwata biex jithares/jitharsu s-sors(i) tad-dejta.

SPA.HOFO.150 Sistema ta' traċċar tal-inġenji tal-ajru

Operatur għandu jistabbilixxi u jżomm sistema ta' traċċar tal-inġenji tal-ajru mmonitorjata għall-operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'ambjent ostili minn meta l-inġenju tal-ajru jitlaq sakemm dan jasal fid-destinazzjoni finali tiegħu.

SPA.HOFO.155 Sistema tal-monitoraġġ tas-sahha bil-vibrazzjonijiet (VHM)

(a) Il-helikopters li ġejjin li jwettqu operazzjonijiet CAT lil hinn mill-kosta f'ambjent ostili, għandhom ikunu mghammra b'sistema VHM kapaċi timmonitorja l-istatus tar-rotor kritiku u tas-sistemi tad-drive tar-rotor sal-1 ta' Jannar 2019:

(1) helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni li jkun inhargilhom Ċertifikat tal-Ajrunavigabbiltà (CofA) individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2016;

▼ **M9**

- (2) il-helikopters kollha b'konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta' iktar minn 9 li jkun inhargilhom CofA qabel l-1 ta' Jannar 2017;
- (3) il-helikopters kollha li jkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2018;
- (b) l-operatur għandu jkollu sistema biex:
  - (1) jiġbor id-dejta inklużi avvizi mahluqa mis-sistema;
  - (2) janalizza u jiddetermina s-servizz tal-komponent; kif ukoll
  - (3) iwieġeb għan-nuqqasijiet inizjali li jinqabdu.

SPA.HOFO.160 Rekwiżiti tat-tagħmir

- (a) L-operatur għandu jikkonforma mar-rekwiżiti tat-tagħmir li ġejjin:
  - (1) Sistema għall-Avvizi lill-Pubbliku (AP) fil-helikopters tintuża għall-operazzjonijiet CAT u operazzjonijiet mhux kummerċjali b'helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni (NCC):
    - (i) Helikopters b'konfigurazzjoni massima operattiva ta' sits tal-passiġġieri (MOPSC) ta' iktar minn 9 għandhom ikunu mghammra b'sistema tal-PA.
    - (ii) Helikopters li jkollhom MOPSC ta' 9 jew inqas ma għandhomx bżonn jiġu mghammra b'sistema tal-PA jekk l-operatur jista' juri li l-vuċi tal-bdot tkun tinftehem mis-sits kollha tal-passiġġieri f'titjira.
  - (2) *Altimetru bir-radju*

Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'altimetru bir-radju li jkun kapaċi jitfa' hoss ta' twissija taht għoli stabbilit minn qabel u juri twissija vizwali f'għoli li jista' jingħazel mill-bdot.

(b) *Hruġ ta' emerġenza*

Kull hruġ tal-emerġenza, inkluż il-hruġ tal-emerġenza tal-ekwipaġġ, u kwalunkwe bibien, twieqi u ftuħ iehor li huwa adattat b'hala hruġ tal-emerġenza, u l-mezzi biex jinfethu bihom, għandhom ikunu mmarkati b'mod ċar biex jipprovdut għid lill-persuni abbord li jużawhom fid-dawl tax-xemx jew fid-dlam. Dawn il-marki għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jibqgħu jidhru f'każ li l-helikopter jinqaleb ta' taht fuq jew il-kabina tkun taht wiċċ il-bahar.

(c) *Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren għall-helikopters (HTAWS)*

Helikopters użati għal operazzjonijiet CAT b'massa massima tat-tluq ċertifikata ta' iktar minn 3 175 kg jew MOPSC ta' iktar minn 9 u li tkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2018, għandhom jiġu mghammra b'HTAWS li tissodisfa r-rekwiżiti tat-tagħmir tal-Kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli.

SPA.HOFO.165 Proċeduri u tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet f'ambjent ostili(a) *Għkieket tas-salvataġġ*

Il-għkieket tas-salvataġġ approvati għandhom jintlibsu l-hin kollu mill-persuni kollha abbord sakemm ma jintlibsx ilbies ta' sopravivenza integrat li jkun jissodisfa r-rekwiżiti kkombinati tal-ilbies ta' sopravivenza u tal-għkieket tas-salvataġġ.

▼ **M9**(b) *Ilbies ta' sopravivenza*

Il-passigġieri kollha abbord għandhom jilbsu libsa ta' sopravivenza approvata:

- (1) meta r-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand/tal-kmandant jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-+ 10 °C matul it-titjira. jew
- (2) meta l-hin stmat għas-salvataġġ ikun jaqbez il-hin ikkalkulat ta' sopravivenza; jew
- (3) meta t-titjira hi ppjanata li ssir billejl.

(c) *Sistema tat-teħid tan-nifs ta' emergenza*

Il-persuni kollha abbord għandhom iġorru u jingħataw istruzzjonijiet dwar l-użu tas-sistemi tat-teħid tan-nifs ta' emergenza.

(d) *Ĉattri tas-salvataġġ*

- (1) Iċ-ċattri tas-salvataġġ kollha li jkunu qed jingħarru għandhom ikunu installati b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw fil-kundizzjonijiet tal-baħar li fihom ikunu ġew evalwati l-karatteristiċi tal-inżul ta' emergenza, tal-ghawm f'wiċċ l-ilma u tat-"trim" tal-helikopter.
- (2) Iċ-ċattri tas-salvataġġ kollha li jingħarru għandhom ikunu installati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emergenza.
- (3) L-ghadd ta' ċattri tas-salvataġġ installati:
  - (i) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr inqas minn 12-il persuna, tal-inqas ċattri waħda tas-salvataġġ b'kapasità mkejla ta' mhux inqas mill-ghadd massimu ta' persuni abbord; jew
  - (ii) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr iktar minn 11-il persuna, tal-inqas żewġ ċattri tas-salvataġġ, biżżejjed biex jakkomodaw il-persuni kollha li jistgħu jingħarru abbord u, jekk tintilef waħda, iċ-ċattri tas-salvataġġ li jibqa' jkollhom il-kapasità ta' tagħbija żejda suffiċjenti biex takkomoda l-persuni kollha fuq helikopter.
- (4) Kull ċattri tas-salvataġġ għandu jkun fiha tal-inqas trażmettitur għas-sejbien waqt emergenza (ELT) wiehed; kif ukoll
- (5) Kull ċattri tas-salvataġġ għandu jkun fiha tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

(e) *Dawl ta' emergenza fil-kabina*

il-helikopter għandu jkun mghammar b'sistema ta' dawl tal-emergenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tipprovdi sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina halli tiħaffef l-evakwazzjoni tal-helikopter;

(f) *Trażmettitur għas-sejbien waqt emergenza skjerabbli b'mod awtomatiku (ELT (AD))*

Il-helikopter għandu jkunu mghammra b'ELT (AD) li jkun kapaci jitrażmetti simultanjament fuq 121.5 MHz u fuq 406 MHz.

(g) *Imblukkar ta' bibien li ma jkunux jistgħu jintremew*

Il-bibien li ma jkunux jistgħu jintremew u li jkunu ddisinjati bħala hrug ta' emergenza f'każ ta' nżul ta' emergenza għandu jkollhom mezz biex jinżammu miftuħin, sabiex ma jfiksux il-hrug tal-okkupanti fil-kundizzjonijiet kollha tal-baħar, sal-kundizzjonijiet tal-baħar massimi mehtieġa għall-evakwazzjoni tal-inżul ta' emergenza u tal-ghawm f'wiċċ l-ilma.

▼ M9**(h) *Hruġ ta' emerġenza u bibien tal-evakwazzjoni***

Kull hruġ ta' emerġenza, inkluż il-hruġ ta' emerġenza tal-ekwipaġġ, u kwalunkwe bibien u twieqi jew ftuħ iehor fil-kompartiment tal-passiġġieri addattat għall-iskop ta' evakwazzjoni taħt l-ilma, għandhom ikunu mgħammra b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw f'emerġenza.

- (i) Minkejja l-punti (a), (b) u (c) ta' hawn fuq, abbażi ta' valutazzjoni tar-riskji, l-operatur jista' jippermetti lill-passiġġieri, medikament diżabbli f'post lil hinn mill-kosta, li jilbsu parzjalment jew ma jilbsux gkieket tas-salvataġġ, ilbies ta' sopravivenza, jew sistemi għat-tehid tan-nifs b'emerġenza fuq titjiriet bir-ritorn jew titjiriet bejn postijiet li jinsabu lil hinn mill-kosta.

SPA.HOFO.170 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ**(a) L-operatur għandu jistabbilixxi:**

- (1) il-kriterji għall-għażla tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira, filwaqt li jqis l-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;
- (2) livell ta' esperjenza minimu għal kaptan/ghal bdot fil-kmand li jkun behsiebu jwettaq operazzjonijiet lil hinn mill-kosta; kif ukoll
- (3) programm ta' taħriġ u kontrolli għall-ekwipaġġ tat-titjira li kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun lesta b'suċċess. Programm bħal dan għandu jiġi adattat għall-ambjent lil hinn mill-kosta u jinkludi l-proċeduri normali, anormali u l-proċeduri ta' emerġenza, il-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ, id-dhul tal-ilma baħar u taħriġ ta' sopravivenza.

(b) *Rekwiżiti dwar l-aġġornament*

Bdot għandu jopera elikopter li jkun qed iġorr passiġġieri biss:

- (1) f'postijiet li jinsabu lil hinn mill-kosta, bħala l-kmandant jew il-bdot fil-kmand meta fid-90 jum ta' qabel ikun wettaq mill-inqas 3 telgħat, tluq, avvicinament u nżul billejl f'post lil hinn mill-kosta b'elikopter tal-istess tip jew b'simulatur ta' titjira shiħa (FFS) li jirrappreżenta dak it-tip. jew
- (2) bħala l-kmandant/il-bdot fil-kmand jew il-kobdot billejl f'postijiet lil hinn mill-kosta meta fid-90 jum ta' qabel ikun wettaq mill-inqas 3 telgħat, tluq, avvicinament u nżul billejl f'post lil hinn mill-kosta b'elikopter tal-istess tip jew FFS li jirrappreżenta dak it-tip.

It-3 telgħat u nżul għandhom isiru f'operazzjoni bi bdot wiehed jew aktar, skont l-operazzjoni li għandha ssir;

(c) Rekwiżiti speċifiċi għall-CAT

- (1) Il-perjodu ta' 90 jum ipprezentat fil-punti (b)(1) u (2) hawn fuq, jista' jiġi estiz sa 120 jum sakemm il-bdot iwettaq titjir tal-linja tal-ajru taħt is-sorveljanza ta' għalliem jew eżaminatur ta' klassifika tat-tip.
- (2) Meta l-bdot ma jikkonformax mar-rekwiżiti f'(1), għandu jlesti titjira ta' taħriġ f'elikopter jew FFS tat-tip ta' elikopter li għandu jintuża, li għandha tinkludi mill-inqas ir-rekwiżiti deskritti f'(b)(1) u (2) qabel ma jkun jista' jeżerċita l-privileġġi tiegħu.

▼ M10

SUBPARTI L

OPERAZZJONIJET TA' AJRUPLANI B'MAGNA WAHDA BIT-TURBINI BILLEJL JEW F'KUNDIZZJONIJET METEOROLOĠIĊI TAL-ISTRUMENT (SET-IMC)**Operazzjonijiet SPA.SET-IMC.100 SET-IMC**

F'operazzjonijiet ta' trasport kummerċjali bl-ajru (CAT), ajruplani b'magna wahda bit-turbini għandhom jiġu operati biss bil-lejl jew f'IMC jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni SET-IMC mill-awtorità kompetenti.

L-approvazzjoni tal-operazzjonijiet SPA.SET-IMC.105 SET-IMC

Sabiex tinkiseb approvazzjoni SET-IMC mingħand l-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jipprovi evidenza li l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin ikunu ġew issodisfati:

- (a) livell aċċettabbli ta' affidabilità tal-magna bit-turbini jkun miksub fis-servizz tal-flotta dinjija għall-kombinazzjoni partikulari tal-qafas/magna tal-inġenju tal-ajru;

▼ M15

- (b) ġew stabbiliti struzzjonijiet speċifiċi tal-manutenzjoni u proċeduri biex jiġu żgurati l-livelli intenzjonati tal-ajrunavigabbiltà kontinwa u tal-affidabilità tal-ajruplan u tas-sistema ta' propulsjoni tiegħu u dawn ġew inkluzi fil-programm ta' manutenzjoni tal-inġenji tal-ajru tal-operatur skont ir-Regolament (UE) Nru 1321/2014, inkluzi dawn kollha li ġejjin:

- (1) programm ta' monitoraġġ tat-tendenzi tal-magni, hlief għall-ajruplani li jkunu ngħataw ċertifikat individwali ta' ajrunavigabbiltà l-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2004, li jkollhom sistema awtomatika ta' monitoraġġ tat-tendenzi;
- (2) programm ta' affidabilità tas-sistemi ta' propulsjoni u tas-sistemi assoċjati;

▼ M10

- (c) ġew stabbiliti l-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ tat-titjira u programm ta' tahrig/-kontrolli għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma involuti f'dawn l-operazzjonijiet;

- (d) ġew stabbiliti proċeduri operattivi li jispeċifikaw dawn kollha li ġejjin:

- (1) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi tiegħu u l-annotazzjonijiet xierqa tiegħu fl-MEL;
- (2) l-ippjanar tat-titjira;
- (3) il-proċeduri normali;
- (4) il-proċeduri ta' kontinġenza, inkluzi l-proċeduri ta' wara falliment tas-sistema ta' propulsjoni, kif ukoll proċeduri ta' nżul ta' emergenza f'kull tip ta' temp;
- (5) il-monitoraġġ u r-rappurtar tal-inċidenti.

- (e) għet imwettqa valutazzjoni tar-riskju għas-sikurezza, inkluża d-determinazzjoni ta' perjodu aċċettabbli ta' riskju jekk operatur ikun bi ħsiebu jagħmel użu minnu.

Rekwiżiti tat-tagħmir SPA.SET-IMC.110 għall-operazzjonijiet SET-IMC

L-ajruplani li jintużaw għal operazzjonijiet SET-IMC kollha għandhom ikunu mġammra b'dan l-apparat li ġej:

- (a) żewġ sistemi separati tal-ġenerazzjoni tal-elettriku, kull wahda kapaċi tipprovi bizżejjed qawwa lill-istrumenti essenzjali kollha tat-titjira tal-ajruplan, lis-sistemi ta' navigazzjoni u lis-sistemi mehtieġa għat-tkompliġa ta' titjira lejn id-destinazzjoni jew l-ajrudrom alternattiv;

▼ M10

- (b) żewg indikaturi tal-attitudni, b'enerġija minn sorsi indipendenti;
- (c) għall-operati tal-passiġġieri, irbit tas-sikurezza fuq l-ispalla jew ċintorin tas-sigurtà bi strixxa djaġonali fuq l-ispalla għal kull siġġu tal-passiġġiera;
- (d) tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord;
- (e) f'ajruplan bi pressjoni, biżżejjed ossiġenu supplimentari għall-okkupanti kollha li jippermetti l-inżul, wara hsara fil-magna bl-altitudni massima ta' titjir f'veloċità regolari ċċertifikata, bl-aħjar medda ta' veloċità tal-igglajdjar u bl-aħjar konfigurazzjoni tal-igglajdjar, jekk wiehed jassumi r-rata massima ta' tnixxija mill-kabina, sakemm jintlahqu l-altitudnijiet tal-kabina li jistgħu jinżammu taht it-13 000 pied;
- (f) sistema ta' navigazzjoni taż-żona li tista' tiġi pprogrammata bil-pożizzjonijiet tas-siti tal-izbark u li tkun gwida laterali lill-ekwipaġġ tat-titjira biex jilhqu dawk is-siti;
- (g) altimetru tar-radju;
- (h) dawl għall-inżul, kapaċi li jdawwal il-punt tal-illandjar fuq il-passaġġ tal-inżul bl-ajruplan mitfi minn 200 pied 'il bogħod;
- (i) sistema ta' provvista tal-elettriku f'emergenza b'biżżejjed kapaċità u reżistenza li tkun kapaċi tipprovdi l-enerġija, wara l-qtugħ fil-provvista tal-enerġija ġġenerata kollha, lit-tagħbijiet addizzjonali mehtieġa għal dawn kollha li ġejjin:
  - (1) l-istrumenti essenzjali tat-titjira u tan-navigazzjoni taż-żona matul l-inżul minn altitudni operattiva massima wara hsara fil-magna;
  - (2) il-mezzi li jipprovdu tentattiv wiehed biex terġa' tibda taħdem il-magna;
  - (3) fejn xieraq, l-estensjoni ta' tagħmir għall-inżul u flaps;
  - (4) l-użu tal-altimetru tar-radju matul l-avviċinament għall-inżul;
  - (5) id-dawl għall-inżul;
  - (6) pitot heater wiehed;
  - (7) jekk jiġu installati, il-mezzi elettrici li jagħtu biżżejjed protezzjoni kontra l-indeboliment tal-viżjoni tal-bdot għall-inżul;
- (j) sistema tal-ignixin li tiġi attivata awtomatikament, jew li hija kapaċi li tiġi operata manwalment, għat-tluġħ, l-inżul, u matul it-titjira, f'umdità vizibbli;
- (k) mezz ta' monitoraġġ kontinwu tas-sistema ta' lubrikazzjoni ta' motopropulsjoni biex tinstab il-preżenza ta' residwi assoċjati mal-falliment imminenti ta' komponent ta' sistema tal-mototrażmissjoni, inkluża indikazzjoni ta' attenzjoni tal-kabina tal-ekwipaġġ;
- (l) apparat ta' kontroll tal-qawwa tal-magna tal-emergenza li jippermetti l-operazzjonijiet kontinwi tal-magna f'medda tal-potenza suffiċjenti biex tkun tista' ssir it-titjira f'każ ta' kwalunkwe hsara probabbli, b'mod raġjonevoli, tal-unità ta' kontroll tal-fjuwil.

▼ M13

SUBPARTI M

ELECTRONIC FLIGHT BAGS (EFBs)**SPA.FB.100 Użu tal-electronic flight bags (EFBs) — approvazzjoni operattiva**

- (a) Operatur tat-trasport kummerċjali bl-ajru għandu juża applikazzjoni tat-tip B EFB biss jekk l-operatur ikun ingħata approvazzjoni mill-awtorità kompetenti għal dan l-użu.

▼ **M13**

(b) Sabiex tinkiseb approvazzjoni operattiva mill-awtorità kompetenti għall-użu ta' applikazzjoni tat-tip B EFB, l-operatur għandu jipprovdi evidenza li:

- (1) twettqet valutazzjoni tar-riskju relatata mal-użu tat-tagħmir EFB li jospita l-applikazzjoni u mal-applikazzjoni EFB u l-funzjoni(jiet) assoċjata(i) tiegħu, li tidentifika r-riskji assoċjati u li jiġi żgurat li dawn qed jiġu gestiti u mmitigati kif xieraq;
- (2) l-interfaċċi bniedem-magna tat-tagħmir EFB u tal-applikazzjoni EFB ġew ivvalutati skont il-prinċipji tal-fatturi umani;
- (3) stabbilixxa sistema ta' amministrazzjoni tal-EFB u li l-proċeduri u r-rekwiżiti ta' tahrig għall-amministrazzjoni u l-użu tat-tagħmir EFB u tal-applikazzjoni EFB ġew stabbiliti u implimentati; dawn għandhom jinkludu proċeduri għal:
  - (i) l-operat tal-EFB;
  - (ii) il-ġestjoni ta' bidliet lill-EFB;
  - (iii) il-ġestjoni tad-data tal-EFB;
  - (iv) il-manutenzjoni tal-EFB; u
  - (v) is-sigurtà tal-EFB;
- (4) il-pjattaforma ospitanti EFB hija adattata għall-użu mahsub tal-applikazzjoni EFB.

Din iprova għandha tkun speċifika għall-applikazzjoni EFB u għall-pjattaforma ospitanti EFB li fuqha hija installata l-applikazzjoni.

▼ **M1***ANNEX VI***OPERAZZJONIJIET MHUX KUMMERĊJALI BL-AJRU B'INGENJI TAL-AJRU KUMPLESSI U LI JAHD MU BIL-MAGNI****[II-PARTI-NCC]****IS-SUBPARTI A****REKWIŻITI ĠENERALI**▼ **M14****NCC.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu s-sede prinċipali tiegħu, huwa stabbilit jew jirrisjedi.

▼ **M1****NCC.GEN.105 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ**

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu li huma:
  - (1) relatati mas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu; kif ukoll
  - (2) speċifikati fl-istruzzjonijiet u l-proċeduri mogħtija fil-manwal tal-operat.
- (b) Waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun bilqiegħda fil-post assenjat tiegħu/tagħha u ma għandu jwettaq l-ebda attività minbarra dawk meħtieġa għat-thaddim sikur tal-ajruplan.
- (c) Matul it-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jzomm iċ-ċinturin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.
- (d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalfikat wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull hin.
- (e) Il-membri tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:
  - (1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflah, tant li t-titjira tista' tiġi pperikolata; jew
  - (2) meta jkun taht l-influenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkohol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (f) Il-membri tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wiehed għandu:
  - (1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmi fl-Anness III (Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012; kif ukoll
  - (2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.
- (g) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
  - (1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inkluzi s-sistemi tal-emergenza; kif ukoll
  - (2) kwalunkwe incident li kien qed ipoġġu fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

▼ **M14****NCC.GEN.101 Rekwiżiti addizzjonali għall-organizzazzjonijiet ta' tahrig fit-titjir**▼ **M15**

Organizzazzjonijiet ta' tahrig approvati li huma meħtieġa jikkonformaw ma' dan l-Anness għandhom jikkonformaw ukoll ma':

- (a) ORO.GEN.310, kif applikabbli; u
- (b) ORO.MLR.105.

▼ M1**NCC.GEN.106 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun responsabbli kif ġej:

- (1) is-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, tal-passiġġieri kollha u tal-merkanzija kollha abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru kif imsemmi fil-Punt 1.c tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
- (2) il-bidu, il-kontinwazzjoni, it-terminazzjoni jew id-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;
- (3) l-iżgurar li l-istruzzjonijiet, il-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha huma mharsa skont il-manwal tal-operat u kif imsemmi fil-punt 1.b tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
- (4) li jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mharsa, kif ġej:

(i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;

(ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;

(iii) l-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa għall-eżekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm mhix permessal-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (Minimum Equipment List - MEL) jew b'dokument ekwivalenti, kif mitlub fil-punt NCC.IDE.A.105 jew NCC.IDE.H.105;

(iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u l-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;

(v) il-bagalji fil-kabina, il-bagalji fl-istiva u l-merkanzija kollha huma mgħobbija kif suppost u sikuri;

(vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual/AFM) fl-ebda hin ma huma se jinqabzu matul it-titjira;

(vii) kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu liċenzja valida skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011;

(viii) il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira huma vvalutati kif suppost u jissodisfaw ir-rekwiżiti ta' kompetenza u ta' attività riċenti; kif ukoll

▼ M9

(ix) kwalunkwe bażi tad-dejta tan-navigazzjoni meħtieġa għal navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni tkun xierqa u aġġornata;

▼ M1

- (5) li ma jibdx b'titjira fil-każ li kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġun bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
- (6) li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità ta' kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira biex iwettaq il-kompiti tiegħu hija mnaqqa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
- (7) li jiddeċiedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu hsarat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista tat-tagħmir minimu (minimum equipment list/MEL);

▼ M1

- (8) ir-registrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-registru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-gurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru; kif ukoll

▼ M8

- (9) jiġi żgurat li:
- (i) ir-registraturi tat-titjira ma jiġux inattivati jew mitfija matul it-titjira;
  - (ii) fil-każ ta' okkorrenza għajr aċċident jew inċident serju li għandu jiġi rrapportat skont il-punt ORO.GEN.160(a), ir-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira ma jithassrux apposta; kif ukoll
  - (iii) fil-każ ta' aċċident jew inċident serju, jew jekk iż-żamma tar-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira tkun immexxija mill-awtorità ta' investigazzjoni:
    - (A) ir-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjiriet ma jithassrux apposta;
    - (B) ir-registraturi tat-titjira jiġu dizattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; kif ukoll
    - (C) jittiehdu miżuri ta' prekawzjoni għaż-żamma tar-registrazzjonijiet tar-registraturi tat-titjira qabel ma jiġi evakwat il-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼ M1

- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-garr jew l-iżbark ta' kwalunkwe persuna, bagalja jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (air traffic services/ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluża tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaq' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.
- (d) Minkejja d-dispożizzjoni (a)(6), f'operazzjoni ta' aktar minn ekwipaġġ wiehed, immexxija l-bdot fil-kmand jista' jkompli titjira lil hinn mill-eqreb ajrudrom funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali meta jkun fis-sehh proċeduri ta' mitigazzjoni adegwati.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emergenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjati, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra meħtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.
- (f) Il-bdot fil-kmand għandu minghajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali mahtura.
- (g) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-ħsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

NCC.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' daww l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri li jikkonċernaw l-eżekuzzjoni tal-kompiti tiegħu, preskritti għaż-żoni li jridu jiġu ttraversati, l-ajrudromi jew is-siti tal-operat li għandhom jintużaw u l-faċilitajiet tan-navigazzjoni fl-ajru relatati magħhom kif imsemija fil-punt 1.a tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

▼ M1**NCC.GEN.115 Lingwa Komuni**

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

▼ M5**NCC.GEN.119 Taxiing tal-inġenji tal-ajru**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għat-taxiing sabiex jiżgura operat b'mod sikur u tizdied is-sikurezza tar-runway.

▼ M1**NCC.GEN.120 Taxiing ta' ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

- (a) tkun b'dot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (b) tkun inġenju mill-operatur u:
  - (1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma meħtieġa;
  - (3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; kif ukoll
  - (4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

NCC.GEN.125 Thaddim tar-rotor — helicopters

Ir-rotor tal-helikopter għandu jitqabbad bil-magni biss għall-għanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm b'dot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

NCC.GEN.130 Tagħmir elettroniku portabbli

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device — PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi u tagħmir tal-ajruplan.

▼ M13**NCC.GEN.131 Użu tal-electronic flight bags (EFBs)**

- (a) Meta jintuża EFB abbord inġenju tal-ajru, l-operatur għandu jiżgura li dan ma jaffettwax b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi jew it-tagħmir tal-inġenju tal-ajru, jew il-kapaċità tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jopera l-inġenju tal-ajru.
- (b) Qabel ma juża applikazzjoni tat-tip B EFB, l-operatur għandu:
  - (1) iwettaq valutazzjoni tar-riskju relatata mal-użu tal-apparat EFB li jospita l-applikazzjoni u mal-applikazzjoni EFB konċernati u l-funzjonijiet(jiet) assoċjati(i) tiegħu, li tidentifika r-riskji assoċjati u li jiġi żgurat li dawn qed jiġu ġestiti u mmitigati kif xieraq; il-valutazzjoni tar-riskju għandha tindirizza r-riskji assoċjati mal-interfaċċa bniedem-magna tat-tagħmir EFB u tal-applikazzjoni EFB ikkonċernati; u
  - (2) jistabbilixxi sistema ta' amministrazzjoni tal-EFB, li tinkludi proċeduri u rekwiżiti ta' tahrig għall-amministrazzjoni u l-użu tat-tagħmir u l-applikazzjoni EFB.

▼ **M1****NCC.GEN.135 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord**

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

NCC.GEN.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jingarru abbord waqt kull titjira, bħala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

- (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;
- (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-registrazzjoni;
- (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
- (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju;
- (5) id-dikjarazzjoni kif speċifikata fl-Anness III (Parti-ORO), ORO.DEC.100, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012;
- (6) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;
- (7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
- (8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
- (9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
- (10) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (11) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
- (12) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
- (13) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaž-żona tat-titjira ppjanata;
- (14) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operat li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ, li għandhom ikunu aċċessibbli b'mod faċli għall-membri tal-ekwipaġġ;
- (15) il-MEL jew is-CDL;
- (16) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);
- (17) l-informazzjoni meteorologika xierqa;
- (18) il-manifesti tal-merkanzija u/jew tal-passiġġieri, jekk dan ikun applikabbli; kif ukoll
- (19) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

(b) F'każ ta' telf jew ta' serq tad-dokumenti speċifikati fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilhaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jingħataw dokumenti ta' sostituzzjoni.

▼ **M15****NCC.GEN.145 Trattament tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira: żamma, produzzjoni, protezzjoni u użu**

- (a) Wara aċċident, incident serju jew okkorrenza identifikata mill-awtorità ta' investigazzjoni, l-operatur ta' inġenju tal-ajru għandu jżomm id-*data* originali li tkun giet irreġistrata mir-reġistraturi tat-titjira għal perjodu ta' 60 jum jew sakemm l-awtorità ta' investigazzjoni ma tordnalux jagħmel mod ieħor.
- (b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli operattivi u evalwazzjonijiet tar-reġistrazzjonijiet biex jiżgura l-funzjonalità kontinwa tar-reġistraturi tat-titjira li huma mehtieġa li jingarru.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li r-reġistrazzjonijiet tal-parametri tat-titjira u l-messaġġi tal-komunikazzjoni b'kollegament tad-*data* mehtieġa biex jiġu rreġistrati fuq ir-reġistraturi tat-titjira jiġu ppreservati. Madankollu, għall-iskop ta' ttestjar u manutenzjoni tar-reġistraturi tat-titjira, tista' tithassar sa siegħa tal-eqdem *data* reġistrata fil-mument tal-ittestjar.
- (d) L-operatur għandu jaħžen u jżomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tipprezenta l-informazzjoni mehtieġa sabiex id-*data* tat-titjira li ma tkunx ipproċessata tinqaleb f'parametri tat-titjira espressi f'unitajiet tal-inġinerija.
- (e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni kwalunkwe reġistrazzjoni tar-reġistratur tat-titjira li tkun giet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.
- (f) Bla ħsara għar-Regolamenti (UE) Nru 996/2010 u (UE) 2016/679:
  - (1) Hlief għall-iżgurar tal-funzjonalità tar-reġistratur tat-titjira, reġistrazzjonijiet tal-awdjo minn reġistratur tat-titjira m'għandhomx jiġu żvelati jew użati sakemm ma jiġux issodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
    - (i) tkun fis-seħh proċedura marbuta mat-trattament ta' tali reġistrazzjonijiet tal-awdjo u tat-traskrizzjoni tagħhom;
    - (ii) il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kollha kkonċernati jkunu taw il-kunsens tagħhom minn qabel;
    - (iii) tali reġistrazzjonijiet tal-awdjo jintużaw biss għaž-żamma jew għat-titjib tas-sikurezza.
  - (1a) Meta jiġu spezzjonati reġistrazzjonijiet tal-awdjo tar-reġistratur tat-titjira biex tiġi żgurata l-funzjonalità tar-reġistratur tat-titjira, l-operatur għandu jipproteġi l-privatezza ta' daww ir-reġistrazzjonijiet tal-awdjo u jiżgura li dawn ma jiġux żvelati jew użati għal skopijiet ohra minbarra biex jiżguraw il-funzjonalità tar-reġistratur tat-titjira.
  - (2) Il-parametri tat-titjira jew messaġġi b'kollegament tad-*data* rreġistrati minn reġistratur tat-titjira ma għandhomx jintużaw għal finijiet ohra hlief għall-investigazzjoni ta' aċċident jew incident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju, sakemm dawn ir-reġistrazzjonijiet ma jissodisfawx kwalunkwe kundizzjoni minn dawn li ġejjin:
    - (i) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss;

▼ M15

- (ii) ikun tneħhilhom kull sors ta' identifikazzjoni;
  - (iii) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.
- (3) Hlief għall-iżgurar tal-funzjonalità tar-reġistratur tat-titjira, l-immaġni tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma rreġistrati minn reġistratur tat-titjira ma għandhomx jiġu żvelati jew użati sakemm ma jiġux issodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
- (i) tkun fis-seħh proċedura relatata mat-trattament ta' tali reġistrazzjonijiet ta' immaġni;
  - (ii) il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kollha kkonċernati jkunu taw il-kunsens tagħhom minn qabel;
  - (iii) tali reġistrazzjonijiet tal-immaġni jintużaw biss għaž-żamma jew għat-titjib tas-sikurezza.
- (3a) Meta l-immaġni tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jiġu rreġistrati minn reġistratur tat-titjira jiġu spezzjonati biex tiġi żgurata l-funzjonalità tar-reġistratur tat-titjira:
- (i) daww l-immaġni ma għandhomx jiġu żvelati jew użati għal finijiet ohra minbarra biex tiġi żgurata l-funzjonalità tar-reġistratur tat-titjira;
  - (ii) jekk ikun probabbli li partijiet tal-ġisem tal-membri tal-ekwipaġġ ikunu viżibbli fuq l-immaġni, l-operatur għandu jiżgura l-privatezza ta' daww l-immaġni.

▼ M1**NCC.GEN.150 Trasport ta' oġġetti perikolużi**

- (a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jitwettagħ skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħħar u estiża bil-“Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air” (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi s-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika ohra għaliha.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jingarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (Parti-SPA), is-Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 hlief meta:
- (1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' daww l-Istruzzjonijiet; jew
  - (2) dawn jingarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittiehdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi żball ta' oġġetti perikolużi abbord.
- (d) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

▼ M1

- (e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta' kwalunkwe aċċident jew inċident marbut ma' oġġetti perikolużi.
- (f) L-operatur għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jingħataw avvizi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikolużi kif mehtieg mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

IS-SUBPARTI B**PROCEDURE OPERATTIVI****NCC.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

NCC.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — ajruplani

Għall-ghazla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, l-operatur għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-hin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

- (a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew
- (b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

NCC.OP.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — punti ġenerali

- (a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) l-operatur għandu jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv li għandhom jintużaw. Dawn il-valuri minimi:
  - (1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn daww stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, hliet meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; kif ukoll
  - (2) għal operazzjonijiet b'vizibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (Parti SpA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.
- (b) Huwa u jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur għandu jqis dawn li ġejjin:
  - (1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) il-kompożizzjoni, il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira;
  - (3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tluq u ta' avvicinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;
  - (4) l-adegwatezza u l-prestazzjoni tal-ghajnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;
  - (5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tluq, l-avvicinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avvicinament mhux milhuq;

▼ **M1**

- (6) l-ostakli fl-avvicinament, l-avvicinament mhux milhuq u ż-żoni tat-tluġħ inizjali mehtieġa għat-twettiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;
  - (7) l-altitudni/l-ġholi tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avvicinament bi strument;
  - (8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrapportati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; kif ukoll
  - (9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avvicinament finali.
- (c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avvicinament u ta' nżul għandhom jintużaw biss jekk jintlaħqu l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
- (1) it-tagħmir ta' fuq l-art mehtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jahdem;
  - (2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu mehtieġa għat-tip ta' avvicinament ikunu qed jahdmu;
  - (3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu mehtieġa jkunu ntlahqu; kif ukoll
  - (4) l-ekwipagg ikun ikkwalifikat kif xieraq.

NCC.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I

- (a) L-ġholi tad-deċizzjoni (DH) biex jintuża għall-avvicinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avvicinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avvicinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-ogħla kejl ta':
- (1) l-ġholi minimu li għalih tista' tintuża l-ghajnuna tal-avvicinament mingħajr ir-referenza viżwali mehtieġa;
  - (2) l-ġholi tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height — OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (3) id-DH tal-proċedura ta' avvicinament ippubblikata, fejn applikabbli;
  - (4) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
  - (5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.
- (b) L-ġholi minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajjar mingħajr it-teknika CDFA ma għandux ikun aktar baxx mill-ogħla kejl ta':
- (1) l-OGH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (2) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
  - (3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

Tabella 1

Il-valuri minimi tas-sistema

Facilità	DH/MDH minimu (f'piedi)
Sistema għall-inżul bl-istrumenti (ILS)	200
Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avvicinament bi gwida vertikali (LPV))	200
GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV))	250
Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV)	250

▼ **M1**

Facilità	DH/MDH minimu (f'piedi)
Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew mingħajru	250
Avviċinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f'½ NM))	250
SRA (jintemm f'1 NM)	300
SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed)	350
Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR)	300
VOR/DME	250
Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon - NDB).	350
NDB/DME	300
Radjugonjometru VHF (VHF direction finder (VDF))	350

NCC.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani

(a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-ogħla ta':

- (1) L-OCH/l-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;
- (2) l-gholi minimu tad-dawran imniżżel fit-Tabella 1; jew
- (3) id-DH/l-MDH tal-proċedura ta' avviċinament bi strument preċedenti.

(b) Il-vizibilità minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:

- (1) il-vizibilità tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;
- (2) il-vizibilità minima mnizżla fit-Tabella 2; jew
- (3) il-medda viżwali tar-runway/il-vizibilità meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avviċinament bi strument preċedenti.

Tabella 1

L-MDH u l-vizibilità minima għad-dawran vs. il-kategorija tal-ajruplan

	Kategorija tal-ajruplan			
	A	B	C	D
L-MDH (f'piedi)	400	500	600	700
Il-vizibilità meteoroloġika minima (m)	1 500	1 600	2 400	3 600

▼ M1**NCC.OP.113 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran bil-helikopters**

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran bil-helikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-viżibilità meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

NCC.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuża.
- (b) Minkejja (a), il-bdot fil-kmand għandu jaċċetta biss awtorizzazzjoni ATC biex ikun jista' jiddevja minn proċedura ppubblikata:
  - (1) sakemm jiġiharsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli u sakemm jitqiesu bis-siġh il-kondizzjonijiet tal-operat; jew
  - (2) meta jkun qed jiġi radar-vectored minn unità ATC.
- (c) Fi kwalunkwe każ, l-avviċinament finali għandu jsir b'mod viżwali jew skont il-proċeduri ta' avviċinament ippubblikati.

▼ M9**NCO.OP.116 Navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni — l-ajruplani u l-helikopters**

Meta tkun mehtieġa PBN għar-rotta jew għall-proċedura li għandha tiġi segwita fl-ajru, l-operatur għandu jiżgura li:

- (a) l-ispeċifikazzjoni rilevanti PBN hija ddikjarata fl-AFM jew dokument ieħor li jkun ġie approvat mill-awtorità taċ-ċertifikazzjoni bħala parti mill-valutazzjoni tal-ajrunavigabbiltà jew hija bbażata fuq approvazzjoni simili; kif ukoll
- (b) l-inġenju tal-ajru jiġi operat f'konformità mal-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni rilevanti u mal-limitazzjonijiet tal-AFM jew xi dokument ieħor imsemmi hawn fuq.

▼ M1**NCC.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju**

L-operatur għandu jiżviluppa l-proċeduri operattivi filwaqt li jqis il-htieġa li jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-ajruplani filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

NCC.OP.125 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR

- (a) L-operatur għandu jispeċifika metodu li jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira li jipprovdi d-distanza mehtieġa mill-art għar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira għal kull titjira bbażata fuq dan il-metodu. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandhom ikunu aktar baxxi minn daww ippubblikat mill-Istat li fuqu tkun se tghaddi t-titjira.

NCC.OP.130 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan iġorr fjuwil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:
  - (1) għal titjiriet bir-regoli tat-titjir viżwali (VFR):
    - (i) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inzul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew

▼ **M1**

- (ii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;
- (2) għal titjiriet IFR:
  - (i) meta ma jkun mehtieg l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew
  - (ii) meta tkun mehtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;
- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieg inkluż biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:
  - (1) il-kundizzjonijiet meteorologiċi mbassra;
  - (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku;
  - (3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-hsara f'magna wahda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
  - (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-reqwiżiti kolha jkun jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid.

NCC.OP.131 Provvista taż-żejt u tal-fjuwil — elikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-helikopter ikun qed iġorr biżżejjed fjuwil u żejt kif ġej:
  - (1) għal titjiriet skont il-VFR, biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbagħad biex itir għal mill-anqas 20 minuta b'veloċità ta' awtonomija massima (best-range); u
  - (2) għal titjiriet skont l-IFR:
    - (i) meta ma jkun mehtieg l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbagħad biex itir għal 30 minuta b'veloċità tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat ta' destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel; jew
    - (ii) meta ma jkun mehtieg l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettag avviċinament u avviċinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ippjanat, u mbagħad:
      - (A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u
      - (B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel.
- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieg inkluż biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:
  - (1) il-kundizzjonijiet meteorologiċi mbassra;
  - (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku

▼ M1

- (3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-ħsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
  - (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' tawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ipplanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiziti kolha jkunu jistgħu jiġiharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi pplanata mill-ġdid.

NCC.OP.135 Stivar tal-bagalji u tal-merkanzija

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li:

- (a) fil-kompartiment tal-passiġġieri jittiehdu biss bagalji tal-idejn li jistgħu jiġu stivati b'mod xieraq u sikur; u
- (b) li l-bagalji u l-merkanzija kollha abbord li jistgħu jikkawżaw ħsara jew dannu, jew li jistgħu jostakolaw il-kurituri u l-ħruġ jekk ikunu mċaqlqa, jiġu stivati b'mod li jkun evitat kwalunkwe ċaqliq tagħhom.

NCC.OP.140 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li:

- (a) qabel it-tluġ il-passiġġieri jkunu saru familjari mal-post u mal-użu ta' dawn li ġejjin:
  - (1) iċ-ċinturini tas-sikurezza,
  - (2) il-ħruġ tal-emerġenza, u
  - (3) l-informazzjoni dwar l-emerġenza għall-passiġġieri,
 u (jekk applikabbli):
  - (4) il-ġkieket tas-salvataġġ,
  - (5) it-tagħmir tal-ossiġnu,
  - (6) iċ-ċattri tas-salvataġġ, u
  - (7) tagħmir tal-emerġenza ieħor mogħti għall-użu individwali tal-passiġġieri;
 u
- (b) f'każ ta' emerġenza waqt titjira, il-passiġġieri jirċievu struzzjonijiet dwar l-azzjonijiet ta' emerġenza xierqa f'dawk iċ-ċirkustanzi.

NCC.OP.145 Preparazzjoni tat-titjira**▼ M9**

- (a) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-faċilitajiet ibbażati fl-ispazju, fl-art u/jew fl-ilma inklużi l-faċilitajiet tal-komunikazzjoni u l-ghajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u meħtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettagħ it-titjira.

▼ M1

- (b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa għat-titjira pplanata. Il-preparazzjoni għat-titjira lil hinn mill-vicinanza tal-post tat-tluq, u għal kull titjira skont l-IFR, għandha tinkludi:
  - (1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u
  - (2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ipplanata, minhabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

▼ **M1****NCC.OP.150 Ajrudromi alternattivi għat-tluġ — l-ajruplani**

- (a) Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispjega fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali wiehied għat-tluġ fil-każ li l-kundizzjonijiet tat-temp attwali fl-ajrudrom tat-tluq ikunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom operattiv applikabbli jew anqas jew fil-każ li ma jkunx possibbli li l-ajruplan jirritorna lejn l-ajrudrom tat-tluq minhabba raġunijiet oħrajn.
- (b) L-ajrudrom alternattiv għat-tluġ għandu jkun jinsab fid-distanza li ġeja mill-ajrudrom tat-tluq:
- (1) għal ajruplani b'żewġ magni, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza li tkun ekwivalenti għal siegħa ta' titjir f'veloċità normali b'magna waħda u f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma; u
  - (2) għal ajruplani bi tliet magni jew aktar, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza ekwivalenti għal sagħtejn titjir f'veloċità normali b'magna waħda (OEI) u skont l-AFM f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma.
- (c) Sabiex ajrudrom jintagħżel bħala ajrudrom alternattiv għat-tluġ, l-informazzjoni disponibbli għandha tindika li, fil-hin tal-użu stmat, il-kundizzjonijiet se jkun fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom jew ahjar għal dik l-operazzjoni.

NCC.OP.151 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispjega fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehied li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa qabel sa siegħa wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa siegħa wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avvicinament u l-inżul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew
- (b) il-post tal-inżul ippjanat ma jkunx iżolat u:
- (1) proċedura tal-avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat; u
  - (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla:
    - (i) bażi tas-shab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'l fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument; u
    - (ii) vizibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

NCC.OP.152 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-helikopters

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispjega mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehied li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) proċedura ta' avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat u l-informazzjoni meteoroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu
- (1) bażi tas-shab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'l fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument; u
  - (2) vizibilità ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. jew

▼ M1

- (b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:
- (1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat;
  - (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla:
    - (i) il-baži tas-shab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument;
    - (ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

▼ M9**NCC.OP.153 Ajrudrom tad-destinazzjoni — operazzjonijiet ta' avviċinament bl-istrumenti**

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li jkun hemm biżżejjed mezzi disponibbli biex jinnaviga u jinżel fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni fil-każ ta' telf ta' kapacià għall-operazzjonijiet mahsubin tal-avviċinament jew tal-inzul.

▼ M1**NCC.OP.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitlejgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw**

- (a) L-inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitneħħilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (gazożolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew tahlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-passiġġieri jkunu qed jitlejgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.
- (b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittiehdu l-prekawzzjonijiet kollha meħtieġa u l-inġenju tal-ajru għandu jkun mghammar b'persunal ikkwalifikat li jkunu lesti jibdew u jidderieġu evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod Prattiku u effettiv disponibbli.

NCC.OP.160 L-użu tal-kuffji tal-widna

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkun meħtieġ jaqdi dmiru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti. Il-kuffji tal-widna għandhom jintużaw bħala l-mezz ewlieni ta' komunikazzjoni bil-vuċi mal-ATS:

- (1) meta l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art:
  - (i) meta tkun qed tasal l-awtorizzazzjoni għat-tluq min-naha tal-ATC permezz tal-komunikazzjoni bil-vuċi; u
  - (ii) meta l-magni jkunu qed jahdmu;
- (2) waqt it-titjira:
  - (i) meta l-inġenju tal-ajru jkun jinsab 'l isfel mill-altitudni ta' tranzizzjoni; jew
  - (ii) meta jkun jinsab f'altitudni ta' 10 000 pied, skont liema minnhom tkun l-oġġla;

u

- (3) kull meta l-bdot fil-kmand iqis neċessarju.
- (b) Fil-kundizzjonijiet mogħtija fil-punt (a), il-mikrofonu tal-kuffja jew l-apparat ekwivalenti għandu jkun f'pożizzjoni li tippermetti l-użu tiegħu għall-komunikazzjoni fiz-zewġ direzzjonijiet permezz tar-radju.

▼ **M1****NCC.OP.165 Ġarr tal-passiġġieri**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri sabiex jiżgura li:

- (a) Il-passiġġieri jitpoġġew bilqiegħda f'sits fejn, f'każ li jkun hemm bżonn ta' evakwazzjoni ta' emerġenza, dawn ikunu jistgħu jgħinu u mhux ifixklu l-evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru;
- (b) qabel u matul it-taxiing, it-tluġ u l-inżul u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li kull passiġġier abbord ikun bilqiegħda f'sit jew f'post u jkollu ċ-ċinturin tas-sikurezza jew is-sistema ta' restrizzjoni tiegħu maqfula sewwa; and
- (c) l-użu tas-sits minn iktar minn persuna waħda huwa permess biss għal ċerti sits speċifiċi tal-inġenju tal-ajru użati minn adult wiehed u tarbija waħda li tkun marbuta sewwa premezz ta' ċinturin tas-sikurezza żejjed jew permezz ta' tagħmir iehor ta' restrizzjoni.

NCC.OP.170 Preparazzjoni tal-kompartiment tal-passiġġieri u tal-passaġġ(i)

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li:

- (a) qabel it-taxiing, it-tluġ u l-inżul, ma jkunx hemm ostakli fil-hruġ u fil-passaġġi tal-evakwazzjoni kollha; u
- (b) qabel it-tluġ u l-inżul, u kull meta jitqies neċessarju fl-interess tas-sikurezza, it-tagħmir u l-bagalji kollha jkunu marbutin sewwa.

NCC.OP.175 Tipjip abbord

Il-bdot fil-kmand m'għandux jippermetti t-tipjip abbord:

- (a) kull meta dan jitqies li hu neċessarju fl-interess tas-sikurezza;
- (b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed jingħata l-fjuwil;
- (c) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun fuq l-art, sakemm l-operatur ma jkunx stabbilixxa proċeduri biex jitnaqqsu r-riskji waqt l-operazzjonijiet ta' fuq l-art;
- (d) f'postijiet li mhumix fiż-żoni awtorizzati għat-tipjip, fil-kuritur(i) u fil-loki(-jiet);
- (e) fil-kompartimenti tal-merkanzija u/jew f'żoni oħrajn fejn tingarr il-merkanzija li ma tkunx mahżuna f'kontenituri li jkunu jifilhu għan-nar jew li ma tkunx mgħottija b'kanvas li jiflaħ għan-nar; u
- (f) f'dawk iż-żoni tal-kompartiment tal-passiġġieri fejn ikun qed jingħata l-ossigġnu.

NCC.OP.180 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha meta l-aktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-hin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell oghla minnhom.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat meta l-iktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oghla minnhom.
- (c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

NCC.OP.185 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tnehhija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq inġenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-inġenju tal-ajru jkun jista' jithaddem b'mod sikur.

▼ M1

- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tluġh biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod hażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hlief hekk kif inhu permess skont il-punt (a) u skont l-AFM.

NCC.OP.190 Silġ u kontaminanti ohrajn — il-proċeduri waqt it-titjir

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri għat-titjiriet f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew attwali.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mghammar biex ilahhaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (c) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbez l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu jorhroġ l-inġenju tal-ajru minn dawh il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

NCC.OP.195 Kundizzjonijiet tat-tluġh

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li:

- (a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuza mhux se jostakolaw tluġh u tluq sikur; u
- (b) se jitharsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

NCC.OP.200 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir

- (a) Meta jkun qed iġorr il-passiġġieri jew il-merkanzija, il-bdot fil-kmand ma għandux jissimula:
- (1) sitwazzjonijiet li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza: jew
  - (2) titjir f'kundizzjonijiet meteorolġiċi bl-instrument (IMC).

▼ M13

- (b) Minkejja l-punt (a), meta titjiriet ta' tahrig jidwettqu minn organizzazzjoni ta' tahrig imsemmija fl-Artikolu 10a tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011, tali sitwazzjonijiet jistgħu jiġu simulati flimkien ma' studenti bdoti abbord.

▼ M1**NCC.OP.205 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira**

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jidwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u tal-ġestjoni tal-fjuwil.
- (b) F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand għandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal għal waqt it-titjira, mhuwiex anqas mill-fjuwil mehtieġ biex jipproċedi lejn ajrudrom jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-riżerva tal-fjuwil ipplanata hija skont kif mehtieġ fil-punt NCC.OP.130 jew il-punt NCC.OP.131.

NCC.OP.210 Użu ta' ossiġnu supplimentari

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbez l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbez it-13 000 pied.

▼ **M1****NCC.OP.215 Osservazzjoni ta' qrubija lejn l-art**

Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jiehu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

▼ **M9****NCC.OP.220 Sistema għall-prevenzjoni tal-kolliżjonijiet fl-ajru (ACAS)**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi u programmi ta' tahrig meta s-sistema tal-ACAS tkun installata u tista' tithaddem, biex l-ekwipaġġ tat-titjira jkun imharreġ b'mod xieraq fl-evitar ta' kolliżjonijiet u jkun kompetenti fl-użu tat-tagħmir tal-ACAS II.

▼ **M15****NCC.OP.225 Kundizzjonijiet ta' avviċinament u nżul — ajruplani**

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun isso-disfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway ipplanata li tintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq, sikuri.

NCC.OP.226 Kundizzjonijiet ta' avviċinament u nżul — elikopters

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun isso-disfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni taż-zona ta' tluġh u ta' avviċinament finali (FATO) ppjanata li tintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq, sikuri.

▼ **M1****NCC.OP.230 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament**

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/vizibilità (RVR/VIS) rrappurtati.
- (b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jitkompla:
  - (1) taht l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew
  - (2) fil-parti tal-avviċinament finali f'każijiet fejn l-altitudni/l-gholi tad-deċiżjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-gholi (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.
- (c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wiehed jaqleb il-vizibilità rrappurtata.
- (d) Jekk, wara li jinqabzu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taq' taht il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.
- (e) L-avviċinament jista' jitkompla taht id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ipplanata tkun giet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinżamm.
- (f) L-RVR fiż-zona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

IS-SUBPARTI C

PRESTAZZJONI TAL-INGENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI**NCC.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-ingenji tal-ajru kollha**

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u l-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-ingenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat, jekk dan ikun iktar restrittiv.

▼ **M1**

- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew tahlit ta' dawn kollha, li fihom daww il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-inġenju tal-ajru.

NCC.POL.105 Massa u bilanċ, tagħbija

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa u ċ-ċentru tal-gravità ta' kwalunkwe inġenju tal-ajru permezz ta' użin reali qabel ma' jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. L-inġenji tal-ajru għandhom jerġgħu jintiżnu jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.
- (b) L-użin għandu jitwettaq mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata.
- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi l-massa tal-oġġetti kollha tal-operat u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, li huma inklużi fil-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru mingħajr tagħbija, inkluża kwalunkwe bagalja tal-ekwipaġġ, billi jżinhom jew billi juża masi standard għalihom. Għandha tiġi stabbilita l-influwenza tal-pożizzjoni tagħhom fuq iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru. Meta jintużaw il-masi standard għandhom jintużaw il-valuri tal-massa li għejjin għall-membri tal-ekwipaġġ sabiex tiġi ddeterminata l-massa operattiva mingħajr tagħbija:
- (1) 85 kg, inklużi l-bagalji tal-idejn, għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira/-għall-membri tal-ekwipaġġ teknici; u
  - (2) 75 kg għall-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina.
- (d) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermetti lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-tagħbija, inkluża kwalunkwe sabborra:
- (1) jżinhom realment;
  - (2) billi jistabbilixxi l-massa tat-tagħbija tat-traffiku skont il-masi standard għall-passiġġieri u għall-bagalji; jew
  - (3) billi jikkalkola l-massa tal-passiġġieri fuq il-bażi ta' dikjarazzjoni minn kull passiġġier jew f'isimhom, u billi jżid magħha massa predeterminata biex iqis il-bagalji tal-idejn u l-ilbies, meta l-għadd tas-sits tal-passiġġieri disponibbli fuq l-inġenju tal-ajru jkun:
    - (i) anqas minn 10 għall-ajruplani; jew
    - (ii) anqas minn sitt għall-helikopters.
- (e) Meta jintużaw il-masi standard, għandhom jintużaw il-valuri tal-massa li għejjin:
- (1) għall-passiġġieri, daww tat-Tabelli 1 u 2, meta jkun inklużi l-bagalji tal-idejn u l-massa ta' kwalunkwe tarbija fuq adult f'sit wiehied tal-passiġġieri:

Tabella 1

Masi standard għall-passiġġieri — inġenju tal-ajru b'għadd totali ta' 20 sit tal-passiġġieri jew aktar

Sits tal-passiġġieri:	20 u iktar		30 u iktar
	Maskili	Femminili	Adulti biss
Adulti	88 kg	70 kg	84 kg
Tfal	35 kg	35 kg	35 kg

▼ **M1**

Tabella 2

Mases standard għall-passiġġieri — inġenju tal-ajru b'għadd totali ta' 19-il sit tal-passiġġieri jew aktar

Sits tal-passiġġieri	1 – 5	6 – 9	10 – 19
Maskili	104 kg	96 kg	92 kg
Femminili	86 kg	78 kg	74 kg
Tfal	35 kg	35 kg	35 kg

(2) għall-bagalji:

- (i) għall-ajruplani, meta l-għadd totali tas-sits tal-passiġġieri disponibbli fuq l-ajruplan ikun ta' 20 jew aktar, il-valuri tal-massa standard għall-bagalji tal-passiġġieri tat-Tabella 3:

Tabella 3

Mases standard għall-bagalji — l-ajruplani b'għadd totali ta' 20 sit tal-passiġġieri jew aktar

Tip ta' Titjira	Massa standard għall-bagalji
Domestiċi	11 kg
Fir-reġjun tal-Ewropa	13 kg
Interkontinentali	15 kg
L-oħrajn kollha	13 kg

- (ii) għall-helikopters, meta l-għadd totali tas-sits tal-passiġġieri disponibbli fuq il-helikopters ikun ta' 20 jew aktar, il-valuri tal-massa standard għall-bagalji ta' 13-il kilogramma:

(f) Għal inġenju tal-ajru bi 19-il sit tal-passiġġieri jew anqas, il-massa reali tal-bagalji tal-passiġġieri:

(1) jizinhom realment; jew

(2) Billi jikkalkulahom fuq il-bażi ta' dikjarazzjoni mill kull passiġġier, jew f'isimhom. Fejn dan ma jkunx parattiku, għandha tintuża massa standard minima ta' 13-il kilogramma.

(g) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-tagħbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx magħrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifikat fil-manwal tal-operat.

(h) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura:

(1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taht is-supervizjoni ta' persunal ikkwalifikat; u

(2) li t-tagħbija tat-traffiku titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.

(i) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand ikun konformi ma' limiti strutturali addizzjonali bħalma huma l-limitazzjonijiet tas-saħha tal-art, it-tagħbija massima għal kull metru lineari, il-massa massima għal kull kompartment tal-merkanzija u l-limitu massimu ta' sits.

▼ M1

- (j) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-tagħbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

NCC.POL.110 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi dejta tal-massa u tal-bilanċ u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ qabel kull titjira li tispeċifika t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha b'tali mod li l-limiti tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru ma jinqabżux. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:

- (1) ir-registrazzjoni u t-tip ta' inġenju tal-ajru;
- (2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira, kif applikabbli;
- (3) l-isem tal-bdot fil-kmand;
- (4) l-isem tal-persuna li jkun hejja d-dokument;
- (5) il-massa operattiva mingħajr tagħbija u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-inġenju tal-ajru;
- (6) il-massa tal-fjuwil fit-tluġh u l-massa tal-fjuwil tal-vjaġġ;
- (7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli;
- (8) il-komponenti tat-tagħbija, inklużi l-passiġġieri, il-bagalji, il-merkanzija u s-saborra;
- (9) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inżul u l-massa tal-inġenju tal-ajru meta fih ma jkun hemm l-ebda fjuwil;
- (10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru; u
- (11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.

- (b) F'każijiet fejn id-dokumentazzjoni u d-dejta dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġġenerati permezz ta' sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu jivverifika l-integrità tad-dejta prodotta.

- (c) Meta il-bdot fil-kmand ma jkunx qed jissorvelja t-tagħbija tal-inġenju tal-ajru, il-persuna li tkun qed tissorvelja t-tagħbija tal-inġenju tal-ajru għandha tikkonferma, permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti, li t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha huma skont id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa mogħtija mill-bdot fil-kmand. Il-bdot fil-kmand għandu jindika l-aċċettazzjoni tiegħu permezz ta' firma bl-idejn jew b'mod ieħor ekwivalenti.

- (d) L-operatur għandu jispeċifika l-proċeduri għall-bidliet fit-tagħbija li jsiru fl-aħħar mument biex jiżgura li:

- (1) kwalunkwe bidla li ssir fl-aħħar mument wara li tkun tlestiet id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa tiddaħhal fid-dokumenti tal-ippjanar tat-titjira li jkun fihom id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa;
- (2) l-għadd massimu permess ta' bidliet li jsiru fl-aħħar mument fl-għadd ta' passiġġieri jew fit-tagħbija tal-istiva jkun speċifikat; u
- (3) f'każ li dan l-għadd massimu jinqabeż, tithejja dokumentazzjoni ġdida dwar il-bilanċ u l-massa.

NCC.POL.111 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa — miti-gazzjonijiet

Minkejja l-punt NCC.POL.110 (a)(5), il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità ma għandhiex għalfejn titniżzel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija ssegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jgħid li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali.

▼ M1**NCC.POL.115 Prestazzjoni — punti ġenerali**

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-inġenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

NCC.POL.120 Limitazzjonijiet fuq il-massa waqt it-tluġh — l-ajruplani

L-operatur għandu jiżgura li:

- (a) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tat-tluġh ma għandhiex taqbez il-limitazzjonijiet fuq il-massa:

- (1) fit-tluġh kif mehtieg fil-punt NCC.POL.125;
- (2) waqt ir-rotta b'magna wahda wieqfa (OEI) kif mehtieg fil-punt NCC.POL.130; u
- (3) fl-inżul kif mehtieg fil-punt NCC.POL.135,

filwaqt li jistgħu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil;

- (b) il-massa fil-bidu tat-tluġh ma għandha qatt taqbez il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, u jekk dan jintuża bħala parametru għad-determinazzjoni tal-massa tat-tluġh massima, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra; u

- (c) il-massa stmata għall-hin mistenni tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tal-inżul ipplanat u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ta' destinazzjoni ma għandha qatt taqbez il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, ta' dawk l-ajrudromi jew is-siti tal-operat, u jekk dan jintuża bħala parametru għad-determinazzjoni tal-massa massima tal-inżul, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra.

NCC.POL.125 Tluġh — l-ajruplani

- (a) Meta jiddetermina l-massa massima waqt it-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jqis dan li ġej:

- (1) id-distanza tat-tluġh ma għandhiex taqbez id-distanza disponibbli għat-tluġh, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar ma għandhiex taqbez nofs il-ġirja tat-tluġh disponibbli;
- (2) il-ġirja tat-tluġh ikkalkulata ma għandhiex taqbez il-ġirja tat-tluġh disponibbli;
- (3) valur wiehed ta' V1 għandu jintuża għat-tluġh interrott u għal dak issoktat, meta V1 ikun speċifikat fl-AFM; u
- (4) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġh ma għandhiex taqbez dik awtorizzata għat-tluġh fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.

▼ M4

- (b) Hlief għal ajruplan mġammar b'magni turboprop u b'massa massima tat-tluġh ta' jew inqas minn 5 700 kg, fil-każ ta' hsara fil-magna fit-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-ajruplan jista':

- (1) iwaqqaf it-tluġh u jieqaf fi hdan id-distanza ta' aċċelerazzjoni u waqfien disponibbli jew ir-"runway" disponibbli; jew

▼ **M4**

- (2) ikompli bit-tluġh u jevita l-ostakli kollha mnejn se tgħaddi t-titjira b'marġni adegwat sakemm l-ajruplan ikun f'pożizzjoni li jikkonforma ma' NCC.POL.130.

▼ **M1****NCC.POL.130 Waqt ir-rotta — magna wahda wieqfa — l-ajruplani**

Il-bdot fil-kmand għandu jżigura li f'każ fejn magna tiegħi taħdem fi kwalunkwe punt tul ir-rotta, ajruplan b'magni multipli għandu jkun jista' jkompli t-titjira lejn ajrudrom jew sit tal-operat adegwat mingħajr ma jtir fi kwalunkwe punt, taht l-altitudni tad-distanza minima mill-ostakli.

NCC.POL.135 Inżul — l-ajruplani

Fi kwalunkwe ajrudrom jew sit tal-operat, il-bdot fil-kmand għandu jżigura, wara li jkun ikklerja b'marġni sikura l-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avviċinament, li l-ajruplan ikun jista' jinżel u jieqaf, jew fil-każ ta' idroplan li dan jikseb veloċità baxxa b'mod sodisfaċenti, fid-distanza li jkun hemm disponibbli biex l-art tkun tista' tintlaħaq. Għandhom jitqiesu wkoll b'mod xieraq il-varjazzjonijiet mistennija fit-tekniki tal-avviċinament u tal-inżul, jekk it-tali kalkolu ma sarx fil-iskedar tad-dejta tal-prestazzjoni.

IS-SUBPARTI D

STRUMENTI, DEJTA U TAGHMIR*TAQSIMA 1****L-Ajruplani*****NCC.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira beix jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
- (2) jintużaw biex jikkonformaw mal-punt NCC.IDE.A.245;
- (3) jintużaw biex jikkonformaw mal-punt NCC.IDE.A.250; jew
- (4) huma installati fil-helikopter.

- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:

- (1) il-fjużis ta' fuq ir-riħ,
- (2) id-dwal portabbli indipendenti,
- (3) arloġġ preċiż,
- (4) il-kontenitur tal-mapep,
- (5) il-kaxxi tal-ewwel għajnuna,
- (6) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,
- (7) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ, u
- (8) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

▼ M14

- (c) Strumenti u tagħmir jew aċċessorji mhux meħtieġa skont dan l-Anness kif ukoll kwalunkwe tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont dan ir-Regolament, izda li qed jingarr fuq titjira, għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti li ġejjin:
  - (1) L-informazzjoni pprovduta minn dawk l-istrumenti, tagħmir jew aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonformaw mal-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1139 jew il-punti NCC.IDE.A.245 u NCC.IDE.A.250 ta' dan l-Anness;
  - (2) L-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.

▼ M1

- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jeħtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jhares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emergenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

NCC.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) L-ajruplan ma jkunx qed jithaddem skont il-lista tat-tagħmir minimu (MEL) tal-operatur;

▼ M14

- (b) L-operatur ikun approvat mill-awtorità kompetenti biex jopera l-ajruplan fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza ("MMEL") skont il-punt ORO.MLR.105(j) tal-Anness III; jew

▼ M1

- (c) L-ajruplan ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCC.IDE.A.110 Fjusi tal-elettriku ta' fuq ir-riħ

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi fjusi tal-elettriku ta' fuq ir-riħ, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal harsien shiħ taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjusi li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

NCC.IDE.A.115 Dwal operattivi

L-ajruplani li jithaddmu bil-lejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan;
- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall-kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk l-ajruplan jithaddem bħala idroplan.

NCC.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,

▼ M1

- (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) iż-żliq, u
  - (6) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bhala numri "Mach";
- (b) L-ajruplani li jithaddmu b'VMC fuq l-ilma u mingħajr ma l-art tkun tidher, jew b'VMC billejl, jew f'kundizzjonijiet li fihom l-ajruplan ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:
    - (i) id-dawran u ż-żliq,
    - (ii) il-pożizzjoni tal-ajruplan,
    - (iii) il-veloċità vertikali, u
    - (iv) id-direzzjoni stabbilizzata,
  - (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u
  - (3) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hazin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.
- (c) Kull meta għall-operazzjoni jkun mehtieġa żewġ bdoti, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

▼ M14

- (1) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) iż-żliq, jew id-dawran u ż-żliq, kif applikabbli,
- (4) il-pożizzjoni tal-ajruplan, jekk applikabbli,
- (5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli, u
- (7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bhala numri "Mach", jekk applikabbli.

NCC.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (5) il-veloċità vertikali,
- (6) id-dawran u ż-żliq,

▼ M1

- (7) il-pożizzjoni tal-ajruplan,
- (8) id-direzzjoni stabbilizzata,
- (9) it-temperatura tal-arja ta' barra, u
- (10) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach";
- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiros-kopiċi ma tkunx biżżejjed;
- (c) kull meta għall-operazzjoni jkun mehtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

▼ M14

- (1) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) il-veloċità vertikali,
- (4) id-dawran u ż-żliq,
- (5) il-pożizzjoni tal-ajruplan,
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata, u
- (7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach", jekk applikabbli;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;
- (e) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika;
- (f) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu bil-lejl;
- (g) b'tieni mezz indipendenti għall-kejl u għall-wiri tal-altitudni; u

▼ M14

- (h) bi provvista tal-enerġija ta' emerġenza, li tkun indipendenti mis-sistema tal-ġenerazzjoni tal-elettriku prinċipali, għall-fini tat-tħaddim u tal-illuminazzjoni ta' sistema li tindika l-attitudni għal perjodu minimu ta' 30 minuta. Il-provvista tal-enerġija ta' emerġenza għandha tkun operattiva awtomatikament wara li s-sistema tal-ġenerazzjoni tal-elettriku prinċipali tieqaf taħdem għal-kollox u għandha tinghata indikazzjoni ċara fuq l-istrument jew fuq il-panel tal-istrument li l-indikatur tal-attitudni jkun qed jithaddem bil-potenza ta' emerġenza.

▼ M1**NCC.IDE.A.130 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR**

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

NCC.IDE.A.135 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)

L-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għal:

- (a) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew
- (b) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data;

▼ M1**NCC.IDE.A.140 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (ACAS)**

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor fir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew MOPSC ta' iktar minn 19-il sit għandhom ikunu mghammra b'ACAS II.

NCC.IDE.A.145 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jithaddmu billejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistghu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistghu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

- (a) l-ajruplani bi pressjoni;
- (b) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma; u
- (c) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits.

NCC.IDE.A.150 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin billejl f'kundizzjonijiet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ

- (a) L-ajruplani li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

NCC.IDE.A.155 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

NCC.IDE.A.160 Reġistratur tal-voċi fil-kabina tal-pilota

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'reġistratur tal-voċi (CVR):
  - (1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data; u
  - (2) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 2 250 kilogramma:
    - (i) iċċertifikati biex joperaw b'ekwipaġġ minimu ta' mill-inqas żewġ bdoti;
    - (ii) mghammra b'magna(i) turbojet jew iktar minn magna turboprop waħda; u
    - (iii) u li jkun inħarġilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.

▼ M8

- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:

- (1) tul il-25 siegħa ta' qabel għall-ajruplani b'MCTOM ta' aktar minn 27 000 kg u li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2021 jew wara dik id-data; jew
- (2) tul is-sagħtejn ta' qabel fil-kazijiet l-oħra kollha.

▼ M1

- (c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-hin:
- (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) l-ambjent tas-smigh tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra and mask li jkun qed jintuża; u
  - (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni awtomatikament qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettriċa, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtgħel il-magna fil-bidu tat-titjira u għandu jibqa' għaddej biha sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

▼ M8

- (f) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M1**NCC.IDE.A.165 Reġistratur tad-dejta tat-titjira**

- (a) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data, għandhom ikunu mghammra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-ajruplan u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 25 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼ M8

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M1**NCC.IDE.A.170 Reġistrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

- (a) L-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mġhammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
- (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
    - (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
  - (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f'post differenti mill-ajruplan; u
  - (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jahžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt NCC.IDE.A.160.

▼ M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M1

- (e) Ir-rekwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-rekwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti NCC.IDE.A.160 (d) u (e).

NCC.IDE.A.175 Reġistratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiziti tas-CVR u mar-rekwiziti tal-FDR permezz ta':

- (a) registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jehtieg li jkun mġhammar b'CVR jew b'FDR; jew
- (b) żewġ registraturi kkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jehtieg li jkun mġhammar b'CVR jew b'FDR.

▼ M1**NCC.IDE.A.180 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;
  - (3) b'taġħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;
  - (4) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità:
    - (i) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot; u
    - (ii) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;
- u
- (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieġa, fil-każ ta' ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavi-gabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 1980.

▼ M14

(b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' trażzin għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu ikollu:

- (1) ftuħ permezz ta' molla waħda;
- (2) fis-sits għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina mehtieġa, żewġ ċineġ tal-ispalet u ċinturin tas-sikurezza li jistgħu jintużaw b'mod indipendenti;
- (3) fuq is-sits tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u fuq kwalunkwe sit li jkun hdejn sit ta' bdot, kwalunkwe wiehed minn dawn l-elementi li ġejjin:
  - (i) żewġ ċineġ tal-ispalet u ċinturin tas-sikurezza li jistgħu jintużaw b'mod indipendenti;
  - (ii) ċinga tal-ispalet dijagonali u ċinturin tas-sikurezza li jistgħu jintużaw b'mod indipendenti għall-ajruplani li ġejjin:
    - (A) l-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u MOPSC ta' disġha jew inqas, u li jkunu konformi mal-kundizzjonijiet dinamiċi tal-inżul ta' emerġenza ddefiniti fl-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni applikabbli;
    - (B) l-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u MOPSC ta' disġha jew inqas, u li jkunu konformi mal-kundizzjonijiet dinamiċi tal-inżul ta' emerġenza ddefiniti fl-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni applikabbli u li jkollhom CofA mahruġ għall-ewwel darba qabel il-25 ta' Awwissu 2016.

▼ M1**NCC.IDE.A.185 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tipjip mhux permess**

L-ajruplani li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tipjip.

▼ M1**NCC.IDE.A.190 Kaxex għall-ewwel għajjnuna**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajjnuna skont it-Tabella 1.

*Tabella 1***Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajjnuna mehtieġa**

Għadd ta' sits tal-passiġġieri installati	Għadd ta' kaxex għall-ewwel għajjnuna mehtieġa
0 – 100	1
101 – 200	2
201 – 300	3
301 – 400	4
401 – 500	5
501 sit jew aktar	6

- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajjnuna għandhom:

- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u u
- (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

NCC.IDE.A.195 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni

- (a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija mehtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'taġhmira tal-ossiġnu li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu mehtieġa.

- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u:
  - (i) 100 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, izda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti;
  - (ii) mill-anqas 30 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wiehed iqis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied. u
  - (iii) mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 14 000 pied;
- (2) l-okkupanti kollha fil-kompartiment tal-passiġġieri għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taht dik l-altitudni, izda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.

- (c) Minbarra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni; u
- (2) b'maskri tal-ossiġnu li jintlibsu malajr għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira;

▼ **M1****NCC.IDE.A.200 Ossigħnu supplimentari — l-ajruplani minghajn pressjoni**

- (a) L-ajruplani minghajn pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija mehtieġa l-provvista tal-ossigħnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossigħnu li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossigħnu mehtieġa.
- (b) L-ajruplani minghajn pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossigħnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:
- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied u
  - (2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwlaunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

NCC.IDE.A.205 Ċilindru jew pompa għat-tifi tan-nar

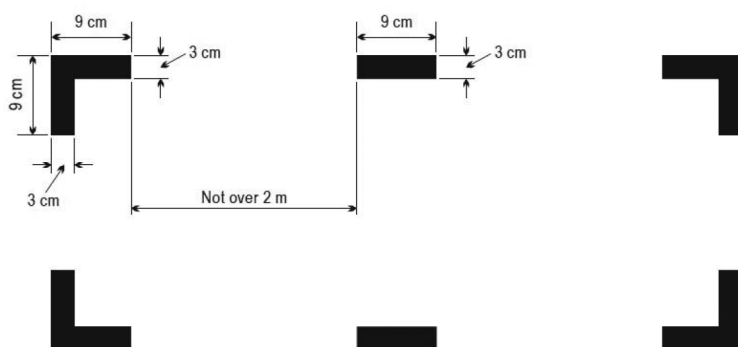
- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda għat-tifi tan-nar:
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u
  - (2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar mehtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-koncentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

NCC.IDE.A.206 Immanar tas-salvataġġ u skarpellini

- (a) L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'mannara wahda tas-salvataġġ jew bi skarpellina wahda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira.
- (b) Fil-każ ta' ajruplani li jkollhom MOPSC ta' iktar minn 200 sit, għandha tkun installata mannara tas-salvataġġ jew skarpellina addizzjonali fiz-zona tal-passaġġ li jkun jinsab l-eqreb għal denb l-ajruplan jew qribu.
- (c) Il-passiġġieri m'għandhomx ikunu jistgħu jaraw l-immanar tas-salvataġġ u l-skarpellini li jkunu jinsabu fil-kompartiment tal-passiġġieri.

NCC.IDE.A.210 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-zoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-zoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1***Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**

▼ M1**NCC.IDE.A.215 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)****▼ M8**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'dawn li ġejjin:
- (1) ELT ta' kwalunkwe tip jew mezz ta' lokalizzazzjoni tal-inġenji tal-ajru li jkunu jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Anness IV (il-Parti CAT), CAT.GEN.MPA.210, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, meta jkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Lulju 2008 jew qabel;
  - (2) ELT awtomatiku jew mezz ta' lokalizzazzjoni tal-inġenji tal-ajru li jkunu jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Anness IV (il-Parti CAT), CAT.GEN.MPA.210, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, meta jkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008.

▼ M1

- (b) ELTs ta' kwalunkwe tip għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

NCC.IDE.A.220 Titjir fuq l-ilma

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li jkunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:
- (1) l-ajruplani tal-art li jithaddmu fuq l-ilma f'distanzi ta' iktar minn 50 mil nawtiku mill-kosta jew li jutilqu jew jinżlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza; u
  - (2) l-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.
- (c) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir iehor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u
  - (2) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss kif preskritt fl-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.
- (d) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':
- (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
  - (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.

▼ M1**NCC.IDE.A.230 Tagħmir tas-sopravivenza**

(a) L-ajruplani li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mġhammra:

- (1) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (2) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)); u
- (3) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar l-ajruplan, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.

(b) It-tagħmir l-ieħor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għalfejn jingarr abbord meta l-ajruplan:

- (1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-zona fejn it-tiftix u s-salvataġġ ma jkunux partikularment diffiċli li tkun tikkorrispondi għal:
  - (i) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEI), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jahdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew
  - (ii) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha; jew
- (2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'veloċità regolari minn zona li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavi-gabbiltà applikabbli.

NCC.IDE.A.240 Kuffji tal-widna

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mġhammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mġhammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira mehtieg.

NCC.IDE.A.245 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

(a) L-ajruplani li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun mehtieg mir-rekwiżiti tal-isparju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mġhammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista':

- (1) jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom
- (2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika fi kwalunkwe hin matul it-titjira;
- (3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' dawg l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawg il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u
- (4) jipprovdni komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emerġenza ajrunawtika 121,5 MHz.

(b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-ieħor jew mill-oħrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirriżultax fil-hsara tal-ieħor jew tal-oħrajn.

▼ M1**NCC.IDE.A.250 Tagħmir tan-navigazzjoni**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:

(1) il-pjan tat-titjira ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) L-ajruplani għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplement tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa, titwettaq b'mod sikur.

(c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

▼ M9

(d) Għall-operazzjonijiet tal-PBN, l-inġenju tal-ajru għandu jissodisfa r-rekwiżiti taċċertifikazzjoni tal-ajrunavigabbiltà għall-ispeċifikazzjoni xierqa għan-navigazzjoni.

▼ M14

(e) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'tagħmir ta' sorveljanza skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ M1**NCC.IDE.A.255 Transponder**

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapacià oħra ta' transponder tas-SSR li tkun meħtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar l-ajruplan.

▼ M9**NCO.IDE.H.260 Ġestjoni ta' bażijiet tad-dejta ajrunawtika**

(a) Bażijiet ta' dejta ajrunawtika li jintużaw fuq applikazzjonijiet ta' sistemi tal-inġenji tal-ajru ċċertifikati għandhom jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-kwalità tad-dejta li huma xierqa għall-użu mahsub tad-dejta.

(b) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dhul f'waqthom tal-bażijiet tad-dejta ajrunawtika, li jkunu attwali u mhux mibdula, għall-inġenji tal-ajru kollha li jkunu jeħtiġuhom.

(c) Minkejja xi okkorrenza dwar rekwiżiti ta' rappurtar kif definiti fir-Regolament (UE) Nru 376/2014, l-operatur għandu jirrapporta lill-fornitur tal-bażijiet tad-dejta dwar każijiet ta' dejta żbaljata, inkonsistenti jew dejta nieqsa li tista' tkun raġonevolment mistennija li tikkostitwixxi periklu għat-titjira.

F'każijiet bħal dawn, l-operatur għandu jinforma lill-ekwipaġġ tat-titjira u lill-persunal ieħor ikkonċernat, u għandu jiżgura li d-dejta affettwata ma tintużax.

▼ M1*TAQSIMA 2**Il-helikopters***NCC.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira beix jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

▼ M1

- (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCC.IDE.H.245;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCC.IDE.H.250; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta mehtieġa minn din is-Subparti, ma jehtieġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż,
  - (3) il-kontenitur tal-mapep,
  - (4) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,
  - (5) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali,
  - (6) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ, u
  - (7) it-tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal.

▼ M14

- (c) Strumenti u tagħmir jew aċċessorji mhux mehtieġa skont dan l-Anness kif ukoll kwalunkwe tagħmir iehor li mhuwiex mehtieġ skont dan ir-Regolament, izda li qed jingarr fuq titjira, għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawk l-istrumenti, tagħmir jew aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonformaw mal-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1139 jew il-punti NCC.IDE.H.245 u NCC.IDE.H.250 ta' dan l-Anness;
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jahdmux tajjeb.

▼ M1

- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqieghda.
- (e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' vizjoni li huwa normalment jassumi meta jħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

NCC.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-helikopter ma jkunx qed jithaddem skont il-lista tat-tagħmir minimu (MEL) tal-operatur;

▼ M14

- (b) l-operatur ikun approvat mill-awtorità kompetenti biex jopera l-helikopter fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza ("MEL") skont il-punt ORO.MLR.105(j) tal-Anness III; jew

▼ M1

- (c) il-helikopter ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

▼ M1**NCC.IDE.H.115 Dwal operattivi**

Il-helikopters li jithaddmu bil-lejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-helikopter;
- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk il-helikopter ikun wiehed anfibju.

NCC.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u

- (5) iż-żliq.

- (b) Il-helikopters li jithaddmu b'VMC fuq l-ilma u mingħajr ma l-art tkun tidher, jew b'VMC bil-lejl, jew meta l-vizibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet li fihom il-helikopter ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (i) il-pożizzjoni tal-helikopter,
- (ii) il-veloċità vertikali, u
- (iii) id-direzzjoni stabbilizzata,

- (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti giroskopici ma tkunx biżżejjed; u

- (3) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

- (c) Kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

▼ M14

- (1) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) iż-żliq,
- (4) il-pożizzjoni tal-ħelikopter, jekk applikabbli
- (5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli.

NCC.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR li jsiru binhar — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

Il-ħelikopters li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) il-veloċità vertikali,
  - (6) iż-żliq,
  - (7) il-pożizzjoni tal-ħelikopter,
  - (8) id-direzzjoni stabbilizzata; u
  - (9) it-temperatura tal-arja ta' barra;
- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiros-kopiċi ma tkunx biżżejjed;
- (c) kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

▼ M14

- (1) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (3) il-veloċità vertikali,
  - (4) iż-żliq,
  - (5) il-pożizzjoni tal-ħelikopter, u
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament ħażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;
- (e) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika;
- (f) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wieħed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu bil-lejl; u
- (g) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-ħelikopter bhala strument stand-by.

▼ **M1****NCC.IDE.H.130 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR**

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jżomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

NCC.IDE.H.145 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord

Il-helikopters li jkollhom MOPSC ta' iktar minn disa' sits u li jithaddmu skont l-IFR jew bil-lejl għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

NCC.IDE.H.150 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet imwettqin bil-lejl f'kundizzjonijiet li jiffavorixxu l-formazzjoni tas-silġ

- (a) Il-helikopters li jithaddmu bil-lejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi tal-kompiti tagħhom.

NCC.IDE.H.155 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

Il-helikopters li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

NCC.IDE.H.160 Registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 7 000 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'CVR.
- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi li jikseb id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn ta' qabel.
- (c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-hin:
  - (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) L-ambjent tas-smiġħ tal-kabina tal-pilota, inkluż mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslui minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ; kif ukoll
  - (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-helikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-helikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettriċa, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtgħel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

▼ **M8**

- (f) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ **M1****NCC.IDE.H.165 Registratur tad-dejta tat-titjira**

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 3 175 kg u li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħżen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-helikopter u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 10 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-helikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-helikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-helikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼ **M8**

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ **M1****NCC.IDE.H.170 Reġistrazzjoni tal-kollegamenti bejn id-dejta**

- (a) Il-helikopters li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mghammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
- (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-helikopter u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
    - (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
  - (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-helikopter; u

▼ M1

- (3) L-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-registrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt NCC.IDE.H.160.

▼ M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M1

- (e) Ir-rekwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-rekwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti NCC.IDE.H.160 (d) u (e).

NCC.IDE.H.175 Registratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiziti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jingarr registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota.

NCC.IDE.H.180 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mġhammra:
  - (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' restrizzjoni għal kull post;
  - (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għal kull passiġġier li jkollu 24 xahar jew iktar, fil-każ ta' helikopters li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2012;
  - (4) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar;
  - (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jżomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira; u
  - (6) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa, fil-każ ta' helikopters li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 1980.
- (b) Ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu:
  - (1) jkun jinfetħ permezz ta' molla waħda; u
  - (2) jinkludi zewġ strixxi li jintlibsu fuq l-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jkunu jistgħu jintużaw b'mod indipendenti fis-sits tal-ekwipaġġ tat-titjira, fi kwalunkwe sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot u fis-sits għall-ghadd minimu ta' membri tal-ekwipaġġ tal-kabina meħtieġa.

▼ M1**NCC.IDE.H.185 Sinjali biex jintlibes iċ-ċinturin tas-sikurezza u biex javżaw li t-tipjip mhux permess**

Il-helikopters li fihom is-sits tal-passiġġieri ma jkunux jidhru kollha mis-sit(s) tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'mezz biex il-passiġġieri u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha jintwerew meta għandhom jintrabtu biċ-ċinturini tas-sikurezza u meta ma jkunx permess it-tipjip.

NCC.IDE.H.190 Kaxex għall-ewwel għajnuna

(a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'kaxxa waħda għall-ewwel għajnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:

(1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

(2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

NCC.IDE.H.200 Ossiġnu supplimentari — il-helikopters minghajr pressjoni

(a) Il-helikopters minghajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġnu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'taġhmira tal-ossiġnu li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.

(b) Il-helikopters minghajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 13 000 pied; u

(2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kulaunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

NCC.IDE.H.205 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

(a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wieħed jew pompa waħda għat-tifi tan-nar:

(1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u

(2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.

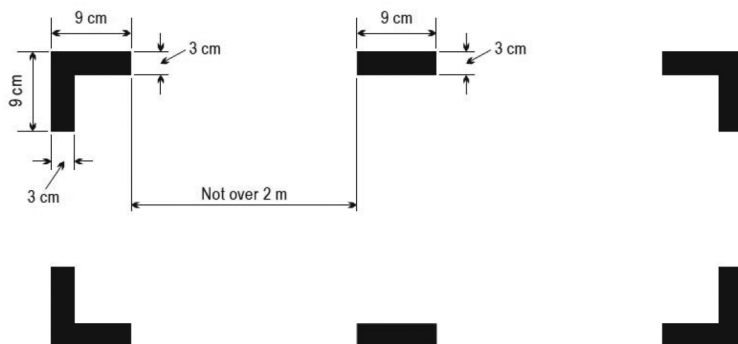
(b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

NCC.IDE.H.210 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

▼ **M1***Figura 1*

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

NCC.IDE.H.215 Trażmettitur ghas-sejbien waqt emerġenza (ELT)

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ELT awtomatiku wiehed.

▼ **M9**▼ **M1**

- (c) ELT ta' kwalunkwe tip għandu jkun jista' jittrażmetti b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

NCC.IDE.H.225 Ġkieket tas-salvataġġ

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti, meta dawn jithaddmu:
- (1) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell;
  - (2) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (3) waqt tluġh jew inzul f'ajrudrom jew f'sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avviċinament ikun qiegħed fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.

▼ **M9**

NCC.IDE.H.226 Ilbies ta' sopravivenza għall-ekwipaġġ

Kull membru tal-ekwipaġġ għandu jilbes libsa ta' sopravivenza meta jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand abbazi ta' valutazzjoni tar-riskju billi jqis il-kundizzjonijiet li ġejjin:

- (a) titjiriet fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art jew inzul ta' emerġenza sikur, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; kif ukoll
- (b) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-kmandant/tal-bdot fil-kmand jindika li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-+ 10 °C matul it-titjira.

▼ M1**NCC.IDE.H.227 Ċattri tas-salvataġġ, ELTs tas-sopravivenza u tagħmir tas-sopravivenza għal titjiriet fuq l-ilma fuq distanza estiża**

Il-helikopters li jithaddmu:

- (a) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità moderata normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell; jew
- (b) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkun jista' jzomm titjir f'livell, u jekk jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand permezz ta' valutazzjoni tar-riskju;

għandhom ikunu mghammra:

- (1) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr inqas minn 12-il persona, tal-inqas ċattra wahda tas-salvataġġ b'kapaċità mkejla ta' mhux inqas mill-ghadd massimu ta' persuni abbord, li għandha tkun stivata b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħha f'każ ta' emerġenza;
- (2) fil-każ ta' helikopter li jkun qed iġorr iktar minn 11-il persona, tal-inqas żewġ ċattri tas-salvataġġ, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza, li flimkien ikunu biżżejjed biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jistgħu jingarru abbord u li jkollhom il-kapaċità ta' tagħbija żejda suffiċjenti biex fihom joqogħdu l-persuni kollha li jkun abbord il-helikopter f'każ li wahda minnhom tintilef;
- (3) tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wiehed għal kull ċattra tas-salvataġġ meħtieġa; u
- (4) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-meżzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.

NCC.IDE.H.230 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (b) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)); u
- (c) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-ghadd ta' persuni abbord.

▼ M9**▼ M1****NCC.IDE.H.232 Helikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir varju**

Il-helikopters li jkun iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-helikopter fuq l-ilma, li jkun adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u
- (b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss preskritti fil-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

▼ M14**NCC.IDE.H.235 Il-helikopters kollha li jkun qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — inżul ta' emerġenza**

Il-helikopters għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jkun jistgħu jinżlu fuq l-ilma jew ikunu iċċertifikati biex iwettqu nżul ta' emerġenza skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni rilevanti jew ikunu mghammru b'apparat li jzomm f'wiċċ l-ilma meta jithaddmu għal titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali.

▼ M1**NCC.IDE.H.240 Kuffji tal-widna**

Kull meta tkun mehtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttuna ta' trażmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ mehtieġ fil-post assenjat lilu.

NCC.IDE.H.245 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun mehtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun jista':
  - (1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom
  - (2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.
  - (3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' daww l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq daww il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u
  - (4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emergenza ajrunawtika 121,5 MHz.
- (b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirriżultax fil-hsara tal-iehor jew tal-ohrajn.
- (c) Meta jkun hemm il-htieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira mehtieġa fil-punt NCC.IDE.H.155, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u membru tal-ekwipaġġ mehtieġ fil-posta assenjat tiegħu.

NCC.IDE.H.250 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:
  - (1) il-pjan tat-titjira ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplement tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.
- (c) Il-helikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa pplanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

▼ M9

- (d) Meta tkun mehtieġa l-PBN, l-inġenju tal-ajru għandu jissodisfa r-rekwiżiti taċ-ċertifikazzjoni tal-ajrunavigabbiltà għall-ispeċifikazzjoni xierqa għan-navigazzjoni.

▼ M14

- (e) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'tagħmir ta' sorveljanza skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ M1**NCC.IDE.H.255 Transponder**

Il-helikopters għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) li jkun jirrapporta l-altitudni tal-pressjoni u bi kwalunkwe kapacià ohra ta' transponder tas-SSR li tkun mehtieġa għar-rotta li minnha jkun qed jittajjar il-helikopter.

▼ M9**NCO.IDE.H.260 Ġestjoni ta' bażijiet tad-dejta ajrunawtika**

- (a) Bażijiet ta' dejta ajrunawtika li jintużaw fuq applikazzjonijiet ta' sistemi tal-inġenji tal-jaru ċċertifikati għandhom jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-kwalità tad-dejta li huma xierqa għall-użu maħsub tad-dejta.
- (b) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dhul f'waqthom tal-bażijiet tad-dejta ajrunawtika, li jkunu attwali u mhux mibdula, għall-inġenji tal-ajru kollha li jkunu jehtiguhom.
- (c) Minkejja xi okkorrenza dwar rekwiżiti ta' rappurtar kif definiti fir-Regolament (UE) Nru 376/2014, l-operatur għandu jirrapporta lill-fornitur tal-bażijiet tad-dejta dwar każijiet ta' dejta żbaljata, inkonsistenti jew dejta nieqsa li tista' tkun raġonevolment mistennija li tikkostitwixxi periklu għat-titjira.

F'każijiet bħal dawn, l-operatur għandu jinforma lill-ekwipaġġ tat-titjira u lill-persunal iehor ikkonċernat, u għandu jiżgura li d-dejta affettwata ma tintużax.

▼ **M1***ANNESS VII*▼ **M5**

OPERAZZJONIJIET MHUX KUMMERĊJALI BL-AJRU B'INGENJI TAL-AJRU HLIEF INĠENJI TAL-AJRU KUMPLESSI MHADDMIN B'MAGNA

▼ **M1****[II-PARTI-NCO]****IS-SUBPARTI A****REKWIŻITI ĠENERALI****NCO.GEN.100 Awtorità kompetenti**

- (a) L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat.

▼ **M14**

- (b) Jekk l-inġenju tal-ajru jkun rreġistrat f'pajjiż terz, l-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu s-sede prinċipali tiegħu, huwa stabbilit jew jirrisjedi.

▼ **M1****NCO.GEN.101 Mezzi ta' konformità**

Operatur jista' juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawh adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

▼ **M13**

_____

▼ **M4****NCO.GEN.103 Titjiriet introduttorji**▼ **M9**

It-titjiriet introduttorji msemija fl-Artikolu 6(4a)(c) ta' dan, ir-Regolament meta jsiru skont dan l-Anness, għandhom:

▼ **M13**

- (a) il-bidu u t-tmiem fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat;

▼ **M9**

- (b) ikunu operati skont il-VFR binhar;
- (c) ikunu sorveljati minn persuna nominata responsabbli għas-sikurezza tagħhom; kif ukoll
- (d) jikkonformaw ma' kwalunkwe kundizzjoni oħra stipulata mill-awtorità kompetenti.

▼ **M14****NCO.GEN.104 Użu tal-inġenji tal-ajru inklużi f'AOC minn operatur tal-NCO**

- (a) Operatur tal-NCO jista' juża inġenji tal-ajru differenti minn inġenji tal-ajru kumpleksi li jaħdmu bil-magni elenkati fuq l-AOC ta' operatur sabiex iwettaq operazzjonijiet mhux kummerċjali skont dan l-Anness.
- (b) L-operatur tal-NCO li juża l-inġenju tal-ajru skont il-punt (a) għandu jistabbilixxi proċedura:
- (1) li tiddekrivi b'mod ċar kif il-kontroll operazzjonali tal-inġenju tal-ajru jiġi ttrasferit bejn id-detentur tal-AOC u l-operatur tal-NCO, kif imsemmi fil-punt ORO.GEN.310 tal-Anness III;

▼ M14

- (2) li tiddeskrivi l-proċedura ta' handover tal-inġenju tal-ajru meta jiġi ritornat lid-detentur tal-AOC.

Dik il-proċedura għandha tiġi inkluża f'kuntratt ta' bejn id-detentur tal-AOC u l-operatur tal-NCO.

L-operatur tal-NCO għandu jiżgura li l-proċedura tiġi kkomunikata lill-persunal rilevanti.

- (c) Il-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru użat skont il-punt (a) għandha tkun immaniġġjata mill-organizzazzjoni responsabbli għall-kontinwità tal-ajrunavigabbiltà għall-inġenji tal-ajru inklużi fl-AOC, skont ir-Regolament (UE) Nru 1321/2014.
- (d) L-operatur tal-NCO li juża l-inġenju tal-ajru skont il-punt (a) għandu jiżgura dan li ġej:
- (1) li kull titjira mwettqa taht il-kontroll operazzjonali tiegħu tkun irreġistrata fis-sistema tar-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) li ma jsir l-ebda tibdil fis-sistemi jew fil-konfigurazzjoni tal-inġenju tal-ajru;
  - (3) li kwalunkwe difett jew malfunzjonament tekniku li jseħh waqt li l-inġenju tal-ajru jkun taht il-kontroll operazzjonali tiegħu jiġi rrapportat lill-organizzazzjoni msemmija fil-punt (c) immedjatament wara t-titjira;
  - (4) li d-detentur tal-AOC jirċievi kopja ta' kwalunkwe rapport ta' okkorrenzi relatat mat-titjiriet imwettqa bl-inġenju tal-ajru, mimli skont ir-Regolament (UE) Nru 376/2014 u r-Regolament (UE) 2015/1018.

▼ M1**NCO.GEN.105 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand**

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu:

- (1) ikun responsabbli għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, tal-passiġġieri kollha u tal-merkanzija kollha abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru kif imsemmi fil-Punt 1.c tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
- (2) ikun responsabbli għall-bidu, għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;
- (3) jiżgura li l-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha huma mharsa skont il-manwal tal-operat u kif imsemmi fil-punt 1.b tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;
- (4) jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mharsa, kif ġej:
  - (i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;
  - (ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;

▼ **M13**

- (iii) l-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa għall-eżekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm ma tkunx permessa l-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (MEL) jew b'dokument ekwivalenti, jekk ikun applikabbli, kif previst fil-punti NCO.IDE.A.105 jew NCO.IDE.H.105;

▼ **M11**

- (iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u l-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti msemminjati fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;

▼ **M1**

- (v) it-tagħmir, il-bagalji u l-merkanzija kollha huma mgħobbija kif suppost u sikuri u evakwazzjoni ta' emerġenza tkun għadha possibbli;
- (vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual — AFM) fl-ebda hin ma huma se jinqabżu matul it-titjira; u

▼ **M9**

- (vii) kull bażi tad-dejta tan-navigazzjoni meħtieġa għal PBN huwa xierqa u aġġornata;

▼ **M1**

- (5) ma jibdiex b'titjira fil-każ li huwa ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
  - (6) ikun responsabbli li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità tiegħu biex iwettaq il-kompiti hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
  - (7) jiddeċiedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu hsarat li ma jippermettulux li jahdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista ta' tagħmir minimu (minimum equipment list/MEL); u
  - (8) ikun responsabbli għar-registrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-registru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-gurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru.
- (b) Waqt il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membri tal-ekwipaġġ kollha għandhom ikunu bilqiegħda fil-post assenjat tagħhom u ma għandhom iwettqu l-ebda attività minbarra dawk meħtieġa għat-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-garr jew l-izbark ta' kwalunkwe persuna, bagalja jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluza tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjati, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra meħtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.

▼ M1

- (f) Matul it-titjira, il-bdot fil-kmand għandu:

▼ M11

- (1) iżomm iċ-ċinturin tas-sikurezza tiegħu meta jkun f'postu; u

▼ M1

- (2) jibqa' fil-kontrolli tal-inġenju tal-ajru f'kull hin hliet meta bdot iehor ikun qed jiehu l-kontrolli hu.
- (g) Il-bdot fil-kmand għandu minghajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali mahtura.
- (h) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-ħsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

▼ M11**▼ M1****NCC.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri**

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri li jikkonċernaw l-eżekuzzjoni tal-kompiti tiegħu, preskritti għaż-żoni li jridu jiġu ttraversati, l-ajrudromi jew is-siti tal-operat li għandhom jintużaw u l-faċilitajiet tan-navigazzjoni fl-ajru relatati magħhom kif imsemmija fil-punt 1.a tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

NCO.GEN.115 Taxiing tal-ajruplani

Ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

- (a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (b) tkun inħatret mill-operatur u:
- (1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;
- (2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma meħtieġa;
- (3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; u
- (4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

NCC.GEN.120 Thaddim tar-rotor — elikopters

Ir-rotor tal-elikopter għandu jitqabba bil-magni biss għall-ghanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

▼ M13**NCO.GEN.125 Tagħmir elettroniku portabbli**

Il-bdot fil-kmand ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device/PED) abbord inġenju tal-ajru, inkluża electronic flight bag (EFB), li jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi u t-tagħmir tal-inġenju tal-ajru jew il-kapaċità tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira biex iħaddem l-inġenju tal-ajru.

▼ **M1****NCC.GEN.130 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord**

Għajr fit-tluġh u l-inżul tal-inġenju tal-ajru fl-istess ajrudrom/sit tal-operat, l-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

NCO.GEN.135 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jingarru abbord waqt kull titjira, bħala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

- (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;
- (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-registrazzjoni;
- (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
- (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;
- (5) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;
- (6) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
- (7) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
- (8) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
- (9) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun gie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (10) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta ► **M4** għaż-żona ◀ tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
- (11) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naha ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
- (12) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli; u
- (13) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

(b) Minkejja l-punt (a), għat-titjiriet:

- (1) li t-tluġh u l-inżul tagħhom huma ppjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew
- (2) li jibqgħu f'distanza jew f'żona kif determinata mill-awtorità kompetenti,

id-dokumenti u l-informazzjoni fil-punti (a)(2) sa (a)(8) jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat.

▼ **M13**▼ **M1**

(d) Fi żmien raġonevoli minn meta jintalab mill-awtorità kompetenti, il-bdot fil-kmand għandu jagħmel disponibbli d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tingarr abbord.

▼ M1**NCC.GEN.140 Trasport ta' oġġetti perikolużi**

- (a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħhar u estiża bil-“Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air” (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi s-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika oħra għaliha.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jingarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (Parti-SPA), Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 hliet meta:
- (1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew
  - (2) jingarru mill-passiġġieri jew mill-bdot fil-kmand, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi;
  - (3) jingarru mill-operaturi tal-inġenji tal-ajru ELA2.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi zball ta' oġġetti perikolużi abbord.
- (d) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, il-bdot fil-kmand għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta' kwalunkwe aċċident jew inċident marbut ma' oġġetti perikolużi.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi.

▼ M9

- (f) Kwantitajiet raġonevoli ta' artikoli u sustanzi li kieku jkunu klassifikati bħala oġġetti perikolużi u li jintużaw biex iħaffu s-sikurezza tat-titjira, fejn ikun rakkommandabbli li jiġu ttrasportati abbord l-inġenju tal-ajru biex tiġi żgurata d-disponibbiltà f'waqtha tagħhom għal skopijiet operattivi, għandhom jitqiesu awtorizzati skont il-paragrafu 1;2.2.1(a) tal-Istruzzjonijiet Tekniċi. Dan hu l-każ irrispettivament minn jekk dawn l-oġġetti u s-sustanzi humiex mehtieġa li jingarru jew mahsubin biex jintużaw b'raba ma' titjira partikolari.

L-ippakkjar u t-tagħbija abbord tal-artikoli u tas-sustanzi msemmija hawn fuq għandhom isiru fir-responsabbiltà tal-bdot fil-kmand, b'tali mod li jitnaqqsu kemm jista' jkun ir-riskji mahluqa għall-membri tal-ekwipaġġ, għall-passiġġieri, għall-merkanzija jew għall-inġenju tal-ajru waqt operazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru.

▼ M1**NCO.GEN.145 Reazzjoni immedjata għal problema ta' sikurezza**

L-operatur għandu jimplimenta:

- (a) kwalunkwe miżura tas-sikurezza li l-awtorità kompetenti tkun qabdditu jimplimenta skont il-punt ARO.GEN.135(c); u
- (b) kwalunkwe informazzjoni obbligatorja rilevanti marbuta mas-sikurezza mahruġa mill-Aġenzija, inklużi d-direttivi tal-ajrunavigabbiltà.

NCO.GEN.150 Ġurnal tal-vjaġġ

Għal kull titjira, jew għal kull serje ta' titjiriet, għandhom jinżammu d-dettalji tal-inġenju tal-ajru, tal-ekwipaġġ tiegħu u ta' kull vjaġġ, f'forma ta' ġurnal tal-vjaġġ jew ta' dokument ekwivalenti.

▼ **M1****NCO.GEN.155 Lista tat-tagħmir minimu**

(a) Tista' tigi stabbilita MEL li tqis kif ġej:

- (1) għall-fini tal-operazzjoni tal-inġenju tal-ajru, id-dokument għandu jipprovdi, skont kundizzjonijiet speċifikati, bi strumenti partikolari, għal oġġetti ta' tagħmir jew għal funzjonijiet mhux operattivi fil-bidu tat-titjira;
- (2) id-dokument għandu jiġi mhejji għal kull inġenju tal-ajru individwali, filwaqt li jqis il-kundizzjonijiet ta' operat u ta' manutenzjoni rilevanti tal-operatur; u
- (3) Il-MEL għandha tkun ibbażata fuq il-Master Minimum Equipment List (MMEL), kif definita fid-dejta stabbilita skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ⁽¹⁾ u ma għandhiex tkun anqas restrittiva mill-MMEL.

(b) Il-MEL u kull emenda għaliha għandhom jiġu nnotifikati lill-awtorità kompetenti.

IS-SUBPARTI B

PROCEDURI OPERATTIVI**NCO.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

Il-bdot fil-kmand għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

NCO.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — ajruplani

Għall-għażla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, il-bdot fil-kmand għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-hin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

- (a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew
- (b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

NCO.OP.110 il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — l-ajruplani u l-helikopters

(a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) il-bddot fil-kmand għandu jstabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv. Dawn il-valuri minimi:

- (1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, hlief meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; u
- (2) għal operazzjonijiet b'viżibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (Parti SpA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.

(b) Huwa u jagħżel il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, il-bdot fil-kmand għandu jqis dawn li ġejjin:

- (1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;
- (2) il-kompetenza u l-esperjenza tiegħu;
- (3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tluġ u ta' avvicinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħazlu biex jintużaw;
- (4) l-adekwatezza u l-prestazzjoni tal-ġajjnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;

⁽¹⁾ ĠU L 224, 21.8.2012, p. 1.

▼ M1

- (5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tluġh, l-avviċinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avviċinament mhux milhuq;
  - (6) l-ostakli fl-avviċinament, l-avviċinament mhux milhuq u ż-żoni tat-tluġh inizjali mehtieġa għat-twettiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;
  - (7) l-altitudni/l-gholi tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avviċinament bi strument;
  - (8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrapportati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u
  - (9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avviċinament finali.
- (c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avviċinament u ta' nżul għandhom jintużaw ► **M4** biss ◄ jekk:
- (1) it-tagħmir ta' fuq l-art mehtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jahdem;
  - (2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu mehtieġa għat-tip ta' avviċinament ikunu qed jahdmu;
  - (3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu mehtieġa jkunu ntlahqu; u
  - (4) Il-bdot ikun ikkwalifikat kif xieraq.

NCO.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I

- (a) L-gholi tad-deċiżjoni (DH) biex jintuża għall-avviċinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-oghla kejl ta':
- (1) l-gholi minimu li għalih tista' tintuża l-ghajjnuna tal-avviċinament mingħajr ir-referenza viżwali mehtieġa;
  - (2) l-gholi tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height — OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (3) id-DH tal-proċedura ta' avviċinament ippubblikata fejn applikabbli;
  - (4) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
  - (5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.
- (b) L-gholi minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajjar mingħajr it-teknika CDFA ma għandux ikun aktar baxx mill-oghla kejl ta':
- (1) l-OGH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (2) il-minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1; jew
  - (3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

▼ **M1**

Tabella 1

Il-valuri minimi tas-sistema

Facilità	DH/MDH minimu (f'piedi)
Sistema għall-inżul bl-istrumenti (ILS)	200
Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avviċinament bi gwida vertikali (LPV))	200
GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV))	250
Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV)	250
Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew minghajru	250
Avviċinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f' $1\frac{1}{2}$ NM))	250
SRA (jintemm f'1 NM)	300
SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed)	350
Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR)	300
VOR/DME	250
Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon — NDB).	350
NDB/DME	300
Radjugonjometru VHF (VDF) (VHF direction finder — VDF)	350

NCO.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani

(a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-ogħla ta':

- (1) L-OCH/l-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;
- (2) l-gholi minimu tad-dawran imnizzel fit-Tabella 1; jew
- (3) id-DH/l-MDH tal-proċedura ta' avviċinament bi strument preċedenti.

▼ M1

(b) Il-vizibilità minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:

- (1) il-vizibilità tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;
- (2) il-vizibilità minima mnizzla fit-Tabella 2; jew
- (3) il-medda viżwali tar-runway/il-vizibilità meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avviċinament bi strument preċedenti.

Tabella 1

L-MDH u l-vizibilità minima għad-dawran vs il-kategorija tal-ajruplan

	Kategorija tal-ajruplan			
	A	B	C	D
L-MDH (f'piedi)	400	500	600	700
Il-vizibilità meteoroloġika minima (m)	1 500	1 600	2 400	3 600

NCO.OP.113 ► M4 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran fuq l-art bil-helikopters ◄

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran bil-helikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-vizibilità meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

NCO.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament — l-ajruplani u l-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avviċinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuża.
- (b) Il-bdot fil-kmand jista' jiddevja minn rotta tat-tluq ippubblikata, minn rotta tal-wasla ppubblikata jew minn proċedura ta' avviċinament ippubblikata:
  - (1) sakemm ikunu jistgħu jitharsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli, sakemm jitqiesu b'mod shih il-kundizzjonijiet operattivi u sakemm tkun rispettata kull awtorizzazzjoni mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC); jew
  - (2) meta jkun qed jiġi "radar-vectored" minn unità tal-ATC.

▼ M9

NCO.OP.116 Navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni — l-ajruplani u l-helikopters

Meta tkun mehtieġa PBN għar-rotta jew għall-proċedura li għandha tiġi segwita fl-ajru, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li:

- (a) l-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni PBN rilevanti hija ddikjarata fl-AFM jew f'dokument ieħor li jkun ġie approvat mill-awtorità taċ-ċertifikazzjoni bħala parti mill-valutazzjoni tal-ajrunavigabbiltà jew tkun ibbażata fuq approvazzjoni simili; kif ukoll
- (b) l-inġenju tal-ajru jiġi operat f'konformità mal-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni rilevanti u mal-limitazzjonijiet tal-AFM jew xi dokument ieħor imsemmi hawn fuq.

▼ M13**NCO.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju — l-ajruplani u l-helikopters****▼ M1**

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju ppubblikati sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-ingenju tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

▼ M11**▼ M1****NCO.OP.125 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani**

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan iġorr fjuwil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:

(1) għal titjiriet bir-regoli tat-titjir viżwali (VFR):

- (i) għat-tluġh u l-inżul binhar, fl-istess ajrudrom/sit tal-inżul filwaqt li jibqa' viżibbli għal dak l-ajrudrom/sit tal-inżul, biex itir fir-rotta ppjanata u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 10 minuti f'altitudni regolari normali;
- (ii) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew
- (iii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;

(2) għal titjiriet skont l-IFR:

- (i) meta ma jkun mehtieg l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew
- (ii) meta tkun mehtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali.

(b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieg inkluz biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:

- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
- (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku;
- (3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-hsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
- (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li zzid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

(c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-reqwiziti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ppjanata mill-ġdid

NCO.OP.126 Provvista taż-żejt u tal-fjuwil — il-helikopters

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-helikopter ikun qed iġorr biżżejjed fjuwil u żejt kif ġej:

▼ M1

- (1) għal titjiriet skont il-VFR, biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbagħad biex itir għal mill-anqas 20 minuta b'veloċità ta' awtonomija massima (best-range); u
- (2) għal titjiriet skont l-IFR:
  - (i) meta ma jkun mehtieġ l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbagħad biex itir għal 30 minuta b'veloċità ta' waqt li l-helikopter ikun qed jistenna biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat ta' destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel; jew
  - (ii) meta ma jkun mehtieġ l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettaq avvicinament u avvicinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ippjanat, u mbagħad:
    - (A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u
    - (B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) f'450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel.
- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieġ inkluż biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:
  - (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
  - (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku;
  - (3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-hsara f'magna wahda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
  - (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li zzid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-zejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-gdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi pplanata mill-gdid.

▼ M11**▼ M1****NCO.OP.130 Għoti ta' informazzjoni lill-passiġġieri**

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li qabel, jew fejn xieraq, matul it-titjira, il-passiġġieri jingħataw informazzjoni dwar it-tagħmir u l-proċeduri ta' emergenza.

NCO.OP.135 Preparazzjoni tat-titjira**▼ M9**

- (a) Qabel ma jibda titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-faċilitajiet ibbazati fl-ispazju, fl-art u/jew fl-ilma, inklużi l-faċilitajiet tal-komunikazzjoni u l-ġajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u mehtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettaq it-titjira.

▼ M1

- (b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa għat-titjira pplanata. Il-preparazzjoni għat-titjira lil hinn mill-vicinanza tal-post tat-tluq, u għal kull titjira skont l-IFR, għandha tinkludi:

▼ **M1**

- (1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u
- (2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minhabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

NCO.OP.140 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa (1) qabel sa siegħa (1) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa siegħa (1) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avviċinament u l-inżul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew
- (b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:
  - (1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat; u
  - (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla:
    - (i) bażi tas-shab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u
    - (ii) viżibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

NCO.OP.141 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-helikopters

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) proċedura ta' avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat u l-informazzjoni meteoroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu
- (1) bażi tas-shab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u
- (2) viżibilità ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. jew
- (b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:
  - (1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat;
  - (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla:
    - (i) il-baży tas-shab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument;
    - (ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u
  - (3) ma jkunx stabbilit punt tal-ebda ritorn (point of no return — PNR) f'każ ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.

▼ M9**NCC.OP.142 Ajrudrom tad-destinazzjoni — operazzjonijiet ta' avviciament bl-istrumenti**

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li jkun hemm biżżejjed mezzi disponibbli biex jinnaviga u jinzel fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni fil-każ ta' telf ta' kapacità għall-operazzjonijiet maħsubin tal-avvicinament jew tal-inzul.

▼ M1**NCO.OP.145 Mili tal-fjuwil waqt li l-passiġġieri jkunu qed jitlekku abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw**

- (a) L-inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitnehhilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (gāzolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew tahlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-passiġġieri jkunu qed jitlekku abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.
- (b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittiehdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa, meta l-passiġġieri jkunu qed jitlekku abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw, sakemm l-inġenju tal-ajru ma jkunx sorveljat mill-bdot fil-kmand jew minn persunal ikkwalifikat li jkunu lesti jibdeu u jidderieġu evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktar mod pratiku u effettiv disponibbli.

▼ M11**NCO.OP.150 Ġarr tal-passiġġieri**

Qabel u matul it-taxiing, it-tluġ u l-inzul u kull meta jitqies neċessarju, fl-interess tas-sikurezza l-bdot fil-kmand għandu jiżgura li kull passiġġier abbord ikun bilqiegħda f'sit jew f'post u jkun maqful sew b'ċinturin tas-sikurezza jew b'taġħmir ta' restrizzjoni.

▼ M1**NCO.OP.155 Tipjip abbord— l-ajruplani u l-helikopters**

Il-bdot fil-kmand m'għandux jippermetti t-tipjip abbord:

- (a) kull meta dan jitqies li hu neċessarju fl-interess tas-sikurezza; u
- (b) waqt li l-inġenju tal-ajru jkun qed jingħata l-fjuwil.

▼ M13**▼ M1****NCO.OP.160 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi**

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha meta l-aktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-hin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell oghla minnhom.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat meta l-iktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oghla minnhom.
- (c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

NCO.OP.165 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art

Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tluġ biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod hazin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hlief hekk kif inhu permess skont l-AFM.

▼ M1**NCO.OP.170 Silġ u kontaminanti ohrajn — il-proċeduri waqt it-titjir**

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mghammar biex ilahhaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV għar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (b) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbeż l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu jidher l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

NCO.OP.175 Kundizzjonijiet tat-tluġh — l-ajruplani u l-helikopters

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li:

- (a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuza mhux se jostakolaw tluġh u tluq sikur; u
- (b) se jitharsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

▼ M11**▼ M1****NCO.OP.180 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir**

- (a) Meta jkun qed iġorr il-passiġġieri jew il-merkanzija, il-bdot fil-kmand ma għandux jissimula:
  - (1) sitwazzjonijiet li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew
  - (2) titjir f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-instrument (IMC).

▼ M13

- (b) Minkejja (a), meta titjiriet ta' tahrig jitwettqu minn organizzazzjoni ta' tahrig imsemmija fl-Artikolu 10a tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011, tali sitwazzjonijiet jistgħu jiġu simulati flimkien ma' studenti bdoti abbord.

▼ M11**NCO.OP.185 Ġestjoni tal-fjuwil waqt it-titjira**

F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand għandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal għal waqt it-titjira, ma jkunx anqas mill-fjuwil mehtieġ biex jipproċedi lejn ajrudrom jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-riżerva tal-fjuwil ippjanata tkun skont kif mehtieġ fil-punti NCO.OP.125 jew NCO.OP.126.

▼ M9**NCO.OP.190 Użu ta' ossiġnu supplimentari**

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjir, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta jiddermina li fl-altitudni tat-titjira ppjanata n-nuqqas ta' ossiġnu jista' jirriżulta f'indeboliment tal-fakultajiet tal-membri tal-ekwipaġġ, u għandu jiżgura li jkun hemm ossiġnu supplimentari għall-passiġġieri meta n-nuqqas ta' ossiġnu jista' jaffettwahom hażin.
- (b) Fi kwalunkwe każ iehor fejn il-bdot fil-kmand ma jistax jiddetermina kif in-nuqqas ta' ossiġnu jista' jaffettwa l-okkupanti kollha abbord, għandu jiżgura li:

▼ M9

- (1) il-membri kollha tal-ekwipaġġ li jkunu qed iwettqu kompiti essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru f'ajruplan minghajr pressjoni, jużaw ossiġnu supplimentari għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni fil-kabina tkun bejn 10 000 u 13 000 pied; kif ukoll
- (2) il-persuni kollha abbord jużaw ossiġnu supplimentari għal kwalunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kabina tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

▼ M1**NCO.OP.195 Osservazzjoni ta' qrubija lejn l-art**

Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata mill-bdot fil-kmand jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jieħu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.

NCO.OP.200 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (ACAS)

Meta tintuża ACAS tat-tip II, il-proċeduri operattivi u t-taħriġ għandhom ikunu skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1332/2011.

▼ M15**NCO.OP.205 Kundizzjonijiet ta' avviċinament u nżul — ajruplani**

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun isso-disfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway ppjanata li tintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq, sikuri.

NCO.OP.206 Kundizzjonijiet ta' avviċinament u nżul — elikopters

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun isso-disfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew taż-żona ta' tluġh u ta' avviċinament finali (FATO) ppjanata li tintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq, sikuri.

▼ M1**NCO.OP.210 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament — l-ajruplani u l-elikopters**

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/viżibilità (RVR/VIS) rrapportati.
- (b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jitkompla:
  - (1) taht l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew
  - (2) fil-parti tal-avviċinament finali f'kazijiet fejn l-altitudni/l-gholi tad-deċiżjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-gholi (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom.
- (c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wiehed jaqleb il-viżibilità rrapportata.
- (d) Jekk, wara li jinqabzu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taht il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jitkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.
- (e) L-avviċinament jista' jitkompla taht id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ippjanata tkun giet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinżamm.
- (f) L-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

▼ **M11**▼ **M9****NCO.OP.220 Sistema għall-prevenzjoni tal-kollizzjonijiet fl-ajru (ACAS II)**

Meta tintuża ACAS II, il-bdot fil-kmand għandu japplika l-proċeduri operazzjonali xierqa u jkun imharreġ kif xieraq.

▼ **M1**

IS-SUBPARTI C

PRESTAZZJONI TAL-INGENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI**NCO.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-ingenji tal-ajru kollha**▼ **M11**

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u l-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-ingenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM jew f'dokument ekwivalenti.

▼ **M1**

- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew tahlit ta' dawn kollha, li fihom daww il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-ingenju tal-ajru.

▼ **M11****NCO.POL.105 Użin**

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u l-ċentru tal-gravità tal-ingenju tal-ajru ikunu ġew stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma dan jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. Din l-informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-bdot fil-kmand. L-ingenju tal-ajru għandu jerga' jintiżen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.

▼ **M13**

- (b) L-użin għandu jsir mill-manifattur tal-ingenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata.

▼ **M1****NCO.POL.110 Prestazzjoni — punti ġenerali**

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-ingenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

IS-SUBPARTI D

STRUMENTI, DEJTA U TAGHMIR*TAQSIMA 1**L-Ajruplani***NCO.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

▼ M1

- (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.A.190;
- (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.A.195; jew
- (4) huma installati fil-helikopter.

▼ M14

- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta mehtieġa skont din is-Subparti, ma jehtigux approvazzjoni ta' tagħmir:
  - (1) spare fuses;
  - (2) dwal portabbli indipendenti;
  - (3) arloġġ preċiż;
  - (4) il-kaxxa għall-ewwel għajnuna;
  - (5) it-tagħmir tas-sopravivenza u tas-sinjalar;
  - (6) ankri tal-wiċċ u tagħmir għall-irmigġ;
  - (7) tagħmir ta' trazzin għat-tfal;
  - (8) PCDS sempliċi użata minn speċjalist fil-kompitu bħala apparat ta' trazzin.
- (c) Strumenti u tagħmir mhux mehtieġa skont l-Anness VII (il-Parti-NCO) kif ukoll kwalunkwe tagħmir ieħor li mhuwiex mehtieġ skont dan ir-Regolament, iżda li qed jingarr fuq titjira, għandhom jikkonformaw mar-rekwiziti li ġejjin:
  - (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawk l-istrumenti jew tagħmir ma għandhiex tintuża mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonformaw mal-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1139 jew il-punti NCO.IDE.A.190 u NCO.IDE.A.195 tal-Anness VII;
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

▼ M1

- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

NCO.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) l-ajruplan ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) l-ajruplan ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwizit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCO.IDE.A.110 Fjużis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi fjużis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ, li jkunu tar-rata ta' qawwa mehtieġa għal harsien shiħ taċ-cirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjużis li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

NCO.IDE.A.115 Dwal operattivi

L-ajruplani li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

▼ M1

- (a) b'sistema ta' dawl għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dawl tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dawl fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan;
- (e) bi dawl fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dawl biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk l-ajruplan jithaddem bhala idroplan.

NCO.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
- (5) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bhala numri "Mach".
- (b) L-ajruplani li jithaddmu b'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC) bil-lejl, jew f'kundizzjonijiet li fihom l-ajruplan ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehied jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (i) id-dawran u ż-żliq,
- (ii) il-pożizzjoni tal-helikopter,
- (iii) il-veloċità vertikali, u
- (iv) id-direzzjoni stabbilizzata;

u

- (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.
- (c) L-ajruplani li jithaddmu f'kundizzjonijiet fejn ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehied jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

▼ M1**NCO.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) il-veloċità vertikali,
  - (6) id-dawran u ż-żliq,
  - (7) il-pożizzjoni tal-helikopter,
  - (8) id-direzzjoni stabbilizzata,
  - (9) it-temperatura tal-arja ta' barra, u
  - (10) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach";
- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u
- (c) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

NCO.IDE.A.130 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (TAWS)

L-ajruplani li jahdmu b'magna b'turbina li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' ta' aktar minn disa' sits tal-passiġġieri għandhom ikunu mgħammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiziti għal:

- (a) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew
- (b) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data.

NCO.IDE.A.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofoni għall-uzu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

NCO.IDE.A.140 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

- (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew iktar;

▼ M14

- (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit u ċinturini ta' trazzin għal kull post;

▼ M1

- (3) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal (CRD) għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar; u

▼ M9

- (4) ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinfetħ permezz ta' molla waħda għall-ajruplani li jkollhom CofA maħruġa għall-ewwel darba fil-25 ta' Awwissu 2016 jew wara dik id-data.

▼ M1**NCO.IDE.A.145 Kaxex għall-ewwel għajnuna**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:

- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u

- (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

NCO.IDE.A.150 Ossigenu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni

- (a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija mehtieġa l-provvista tal-ossigenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossigenu li jkun jista' jahžen u jqassam il-provvisti tal-ossigenu mehtieġa.

- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossigenu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha u:

- (i) 100 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, izda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti;

- (ii) mill-anqas 30 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wiehed iqis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied; u

- (iii) mill-anqas 10 % tal-passiġġieri għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun bejn 10 000 u 14 000 pied;

u

- (2) l-okkupanti kollha fil-kompartiment tal-passiġġieri għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taht dik l-altitudni, izda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.

- (c) Minbarra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mghammra b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni.

▼ M9**NCO.IDE.A.155 Ossigenu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni**

L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu meta tkun mehtieġa l-provvista tal-ossigenu f'konformità ma' NCO.OP.190 għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossigenu li jkun jista' jahžen u jqassam il-provvisti tal-ossigenu mehtieġa.

▼ **M1****NCO.IDE.A.160 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**▼ **M13**

(a) L-ajruplani, għajr l-ajruplani ELA1, għandhom ikunu mgħammra mill-inqas b'estintur tan-nar wieħed manwali:

- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira; u
- (2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li jkun separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, hliet jekk il-kompartiment ikun faċilment aċċessibbli għall-ekwipaġġ tat-titjira.

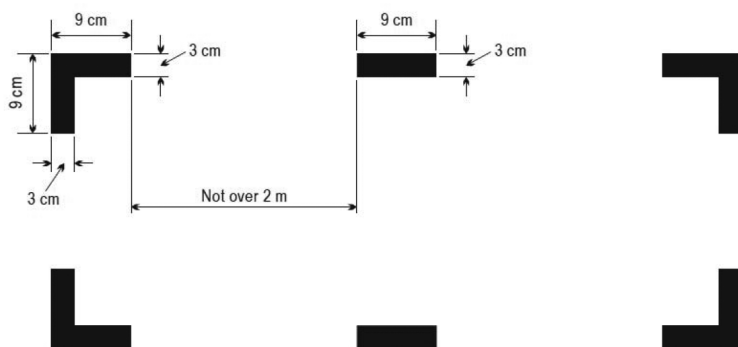
▼ **M1**

(b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-koncentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

NCO.IDE.A.165 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

Figura 1

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**NCO.IDE.A.165 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

- (1) bi trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) ta' kwalunkwe tip, li għalih ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008;
- (2) b'ELT awtomatiku wieħed li għalih ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew
- (3) ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacon — PLB) li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, meta l-ajruplan ikun iċċerifikat għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits tal-passiġġieri jew anqas.

(b) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

NCO.IDE.A.175 Titjir fuq l-ilma

(a) L-ajruplani li ġeġjin għandhom ikunu mgħammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti:

- (1) l-ajruplani tal-art b'magna wahda:

▼ **M1**

- (i) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew
- (ii) li jtilqu jew jinzlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inzul ta' emerġenza;
- (2) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma; u
- (3) L-ajruplani li jithaddmu minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normal jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas.
- (b) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'ankra waħda;
  - (2) b'ankra tal-wiċċ (drogue), meta jkun neċessarju biex jiffaċilita l-immannuvrar; u
  - (3) b'taġhmir biex jagħmel is-sinjali tal-ħoss kif preskritt fil-*International Regulations for Preventing Collisions at Sea* (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.
- (c) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':
  - (1) taġhmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
  - (3) taġhmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.

NCO.IDE.A.180 Taġhmir tas-sopravivenza

L-ajruplani li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra b'taġhmir għas-sinjali u b'taġhmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettagħ it-titjira.

NCO.IDE.A.190 Taġhmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra bit-taġhmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jitttrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi sabiex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-taġhmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.
- (c) Meta jkun hemm il-ħtieġa ta' aktar minn taġhmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-ħsara f'wiehed ma jirrizultax fil-ħsara tal-iehor jew tal-ohrajn.

NCO.IDE.A.195 Taġhmir tan-navigazzjoni

- (a) L-ajruplani li jithaddmu fuq rotot li mhumix navigabbli bis-saħħa ta' punti prominenti viżwali ta' referenza fuq l-art għandhom ikunu mghammra bi kwalunkwe taġhmir tan-navigazzjoni neċessarja li jiffaċilita li jipproċedu skont:

▼ M1

- (1) il-pjan tat-titjira ATS; jekk dan ikun applikabbli; u
- (2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) L-ajruplani għandu jkollhom bizzejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplement tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa, titwettagħ b'mod sikur.
- (c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettagħ inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa pplanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

▼ M9

- (d) Għall-operazzjonijiet tal-PBN, l-inġenju tal-ajru għandu jissodisfa r-rekwiżiti taċ-ċertifikazzjoni tal-ajrunavigabbiltà għall-ispeċifikazzjoni xierqa għan-navigazzjoni.

▼ M14

- (e) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'tagħmir ta' sorveljanza skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ M1**NCO.IDE.A.200 Transponder**

Fejn ikun mehtieg mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha mehtieġa.

▼ M9**NCO.IDE.A.205 Ġestjoni ta' bażijiet tad-dejta ajrunawtika**

- (a) Bażijiet ta' dejta ajrunawtika li jintużaw fuq applikazzjonijiet ta' sistemi tal-inġenji tal-ajru ċċertifikati għandhom jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-kwalità tad-dejta li huma xierqa għall-użu mahsub tad-dejta.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dhul f'waqthom tal-bażijiet tad-dejta ajrunawtika, li jkunu attwali u mhux mibdula, għall-inġenji tal-ajru li jkunu jehtiguhom.
- (c) Minkejja xi okkorrenza dwar rekwiżiti ta' rappurtar kif iddefiniti fir-Regolament (UE) Nru 376/2014, il-bdot fil-kmand għandu jirrapporta lill-fornitur tal-bażijiet tad-dejta dwar każijiet ta' dejta żbaljata, inkonsistenti jew dejta nieqsa li tista' tkun raġonevolment mistennija li tikkostitwixxi periklu għat-titjira.

F'każijiet bhal dawn, il-bdot fil-kmand ma għandux juża d-dejta affettwata.

▼ M1*TAQSIMA 2**Il-helikopters***NCO.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma mehtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
  - (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.H.190;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' NCO.IDE.H.195; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.

▼ M14

(b) L-oġġetti li ġejjin, meta mehtieġa skont din is-Subparti, ma jehtieġux approvazzjoni ta' tagħmir:

- (1) dawl portabbli indipendenti;
- (2) arloġġ preċiż;
- (3) il-kaxxa għall-ewwel għajnuna;
- (4) it-tagħmir tas-sopravivenza u tas-sinjalar;
- (5) ankri tal-wiċċ u tagħmir għall-irmigġ;
- (6) tagħmir ta' trazzin għat-tfal;
- (7) PCDS sempliċi użata minn speċjalist fil-kompitu bħala apparat ta' trazzin.

(c) Strumenti u tagħmir jew aċċessorji mhux mehtieġa skont l-Anness VII (il-Parti-NCO), kif ukoll kwalunkwe tagħmir iehor li mhuwiex mehtieġ skont dan ir-Regolament, iżda li jingarr fuq titjira, għandhom jikkonformaw mar-rekwiziti li ġejjin:

- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawk l-istrumenti, tagħmir jew aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonformaw mal-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1139 jew il-punti NCO.IDE.H.190 u NCO.IDE.H.195 tal-Anness VII;
- (2) l-istrumenti u t-tagħmir jew l-aċċessorji ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jaħdmux tajjeb.

▼ M1

(d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.

(e) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

NCO.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-helikopter ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) il-helikopter ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

NCO.IDE.H.115 Dwal operattivi

Il-helikopters li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sistema ta' dawl għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dawl tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inzul;
- (d) bi dawl fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-helikopter;
- (e) bi dawl fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-passiġġieri;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u

▼ M1

- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk il-helikopter ikun wiehed anfibju.

NCO.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
  - (5) iż-żliq.
- (b) Il-helikopters li jithaddmu b'VMC billejl, jew meta l-vizibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet li fihom il-helikopter ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq minghajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:
    - (i) il-pożizzjoni tal-helikopter,
    - (ii) il-veloċità vertikali, u
    - (iii) id-direzzjoni stabbilizzata, u
  - (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.
  - (c) Il-helikopters li jithaddmu fejn il-vizibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq minghajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

NCO.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M1

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (5) il-veloċità vertikali,
- (6) iż-żliq,
- (7) il-pożizzjoni tal-helikopter,
- (8) id-direzzjoni stabbilizzata, u
- (9) it-temperatura tal-arja ta' barra;

▼ M1

- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiros-kopiċi ma tkunx biżżejjed;
- (c) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ; u
- (d) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter bhala strument stand-by.

NCO.IDE.H.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

NCO.IDE.H.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

Il-helikopters li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

NCO.IDE.H.140 Sits, ċinturini tas-sikurezza tas-sits, sistemi ta' restrizzjoni u tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra:

▼ M14

- (1) b'sit jew post għal kull persuna abbord li jkollha 24 xahar jew aktar, jew stazzjon għal kull membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu abbord;
- (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit tal-passiġġieri u ċinturini ta' trażzin għal kull post, u apparat tat-trażzin għal kull stazzjon;

▼ M1

- (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għal kull passiġġier li jkollu 24 xahar jew iktar, fil-każ ta' helikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2012;
- (4) b'tagħmir ta' restrizzjoni għat-tfal għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar; u
- (5) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetħ permezz ta' molla waħda.

NCO.IDE.H.145 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom:
  - (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

▼ M9**NCO.IDE.H.155 Ossigenu supplimentari — il-helikopters mingħajr pressjoni**

Il-helikopters mingħajr pressjoni li jithaddmu meta tkun meħtieġa l-provvista tal-ossigenu f'konformità ma' NCO.OP.190 għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossigenu li jkun jista' jaħżen u jqassam il-provvisti tal-ossigenu meħtieġa.

▼ **M1****NCO.IDE.H.160 Ċilindri jew pompi tal-idejn ghat-tifi tan-nar**

(a) Il-helikopters, għajr għall-helikopters ELA2 għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda ghat-tifi tan-nar:

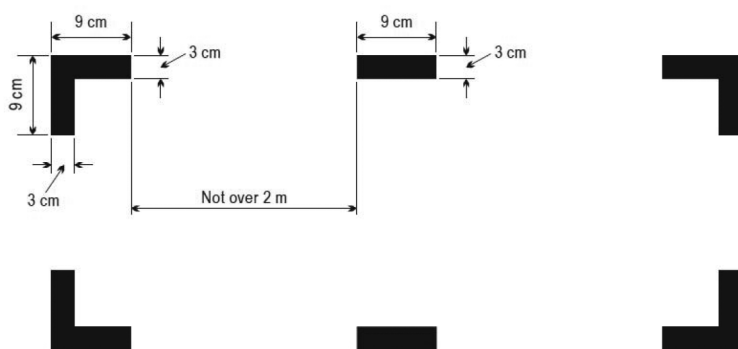
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u
- (2) f'kull kompartiment tal-passiġġieri li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ.

(b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi ghat-tifi tan-nar mehtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa ghat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa ghat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

NCO.IDE.H.165 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

Figura 1

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**NCO.IDE.H.170 Trażmettitur ghas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

(a) Il-helikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' aktar minn sitt sits tal-passiġġieri għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'ELT awtomatiku; u
- (2) ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)) f'ċattra tas-salvataġġ jew f'għakketta tas-salvataġġ meta l-helikopter jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ħin ta' titjir b'veloċità regolari normali.

(b) Il-helikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits tal-passiġġieri jew anqas għandhom ikunu mghammra b'tražmettitur ghas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew b'apparat ta' sinjalar personalizzat ghas-sejbien ta' persuni (PLB);

(c) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

NCO.IDE.H.175 Titjir fuq l-ilma

(a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'għakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord jew b'apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti, meta dawn jithaddmu:

▼ **M1**

- (1) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (2) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (3) waqt tluġh jew inżul f'ajrudrom jew f'sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avviċinament ikun qiegħed fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti individwali li jzomm f'wiċċ l-ilma għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod iktar faċli.
- (c) Il-bdot fil-kmand ta' helikopter li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord il-helikopter f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':
- (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
  - (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inkluzi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord il-helikopter f'każ ta' nżul ta' emerġenza, meta għandu jiddeċiedi jekk il-persuni kollha abbord għandhomx ikunu liebsa l-gkieket tas-salvataġġ meħtieġa skont il-punt (a).

NCO.IDE.H.180 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-hajja, inkluzi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettagħ it-titjira.

▼ **M14****NCO.IDE.H.185 Il-helikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — inżul ta' emerġenza**

Il-helikopters fuq titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili u f'distanza ta' 50 mil nawtiku mill-art għandhom ikunu wieħed minn dawn it-tipi li ġejjin:

- (a) iddisinjati għall-inżul fuq l-ilma skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni rilevanti;
- (b) iċċertifikati għall-inżul ta' emerġenza skont l-ispeċifikazzjonijiet taċ-ċertifikazzjoni rilevanti;
- (c) mghammra b'tagħmir ta' emerġenza li jzomm f'wiċċ l-ilma.

▼ **M1****NCO.IDE.H.190 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju**

- (a) Where required by the airspace being flown helicopters shall be equipped with radio communication equipment capable of conducting two-way communication with those aeronautical stations and on those frequencies to meet airspace requirements.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

▼ M1

- (c) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirriżultax fil-hsara tal-iehor jew tal-ohrajn.
- (d) Meta jkun hemm il-htieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa fil-punt NCO.IDE.H.135, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'but-tuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u/jew membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-post assenjat tiegħu.

NCO.IDE.H.195 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) Il-helikopters li jithaddmu fuq rotot li mhumieq navigabbli bis-saħħa ta' punti prominenti viżwali ta' referenza fuq l-art għandhom ikunu mghammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarja li jiffaċilita li jipproċedu skont:
  - (1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (2) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplement tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.
- (c) Il-helikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

▼ M9

- (d) Għall-operazzjonijiet tal-PBN, l-inġenju tal-ajru għandu jissodisfa r-rekwiziti taċ-ċertifikazzjoni tal-ajrunavigabbiltà għall-ispeċifikazzjoni xierqa għan-navigazzjoni.

▼ M14

- (e) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'tagħmir ta' sorveljanza skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ M1**NCO.IDE.H.200 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-helikopters għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

▼ M9**NCO.IDE.H.205 Ġestjoni ta' bażijiet tad-dejta ajrunawtika**

- (a) Bażijiet ta' dejta ajrunawtika li jintużaw fuq applikazzjonijiet ta' sistemi tal-inġenji tal-ajru ċertifikati għandhom jissodisfaw ir-rekwiziti tal-kwalità tad-dejta li huma xierqa għall-użu maħsub tad-dejta.
- (b) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dhul f'waqthom tal-bażijiet tad-dejta ajrunawtika, li jkunu attwali u mhux mibdula, għall-inġenji tal-ajru li jkunu jehtiguhom.
- (c) Minkejja xi okkorrenza dwar rekwiżiti ta' rappurtar kif definiti fir-Regolament (UE) Nru 376/2014, l-operatur għandu jirrapporta lill-fornitur tal-bażijiet tad-dejta dwar każijiet ta' dejta żbaljata, inkonsistenti jew dejta nieqsa li tista' tkun raġonevolment mistennija li tikkostitwixxi periklu għat-titjira.

F'każijiet bħal dawn, il-bdot fil-kmand ma għandux juża d-dejta affettwata.

▼ **M13**

_____

▼ **M11**

_____

▼ **M4**

IS-SUBPARTI E

REKWIŻITI SPECIFIĊI*TAQSIMA 1***Punti ġenerali**▼ **M5****NCO.SPEC.100 Kamp ta' applikazzjoni**

Din is-subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti speċifiċi li għandhom jiġu segwiti mill-bdot fil-kmand li jwettaq operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'ingeni tal-ajru hliet ingeni tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna.

▼ **M4****NCO.SPEC.105 Lista ta' kontroll**

- (a) Qabel ma jibda operazzjoni speċjalizzata, il-bdot fil-kmand għandu jwettaq valutazzjoni tar-riskji, li fiha jivvaluta l-kumplessità tal-attività biex jiddetermina l-perikli u r-riskji assoċjati inerenti fl-operazzjoni u jistabbilixxi miżuri ta' mitigazzjoni.
- (b) Operazzjoni speċjalizzata għandha ssir skont lista ta' kontroll. Fuq il-bażi tal-valutazzjoni tar-riskju, il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi lista ta' kontroll xierqa għall-attività speċjalizzata u l-ingenu tal-ajru użat, filwaqt li jiehu f'kunsiderazzjoni kwalunkwe taqsima ta' din is-subparti.
- (c) Il-lista ta' kontroll li hija rilevanti għad-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandha tkun disponibbli faċilment fuq kull titjira.
- (d) Il-lista ta' kontroll għandha tkun riveduta u aġġornata regolarment, kif xieraq.

NCO.SPEC.110 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand

Kull meta membri tal-ekwipaġġ jew speċjalisti fil-kompitu jkunu involuti fl-operazzjoni, il-bdot fil-kmand

- (a) għandu jiżgura l-konformità tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu ma' NCO.SPEC.115 u NCO.SPEC.120;
- (b) li ma jibdx b'titjira fil-każ li kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġun bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
- (c) ikun responsabbli li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità ta' kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu biex iwettaq il-kompiti tiegħu hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti f'kompiti jkunu konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.
- (e) għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha jkunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni; u

▼ M9

- (f) għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta jiddetermina li l-altitudni tat-titjira ppjanata n-nuqqas ta' ossiġnu jista' jirriżulta f'indeboliment tal-fakultajiet tal-membri tal-ekwipaġġ jew li jaffettwaw hazin lill-ispeċjalisti fil-kompitu. Jekk il-bdot fil-kmand ma jistax jiddetermina n-nuqqas ta' ossiġnu kif se jaffettwa lill-persuni abbord, għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-membri tal-ekwipaġġ jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbez l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbez it-13 000 pied.

▼ M4**NCO.SPEC.115 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ**

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu: Il-kompiti tal-ekwipaġġ għandhom ikunu speċifikati fil-lista ta' kontroll.

▼ M11

- (b) Fl-interess tas-sikurezza, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand, il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-lista ta' kontroll.

▼ M4

- (c) Matul it-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jżomm iċ-ċinturin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.

- (d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull hin.

- (e) Il-membri tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:

- (1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiffla biex iwettaq il-kompiti tiegħu; jew

- (2) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkohol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

- (f) Il-membri tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wiehed għandu:

- (1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fl-Anness III (il-Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, jekk ikun japplika; u

- (2) jagħti lil kull operatur id-dejta mehtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiziti applikabbli tal-FTL.

- (g) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:

- (1) kwanlunkwe hsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inkluzi s-sistemi tal-emergenza. kif ukoll u

- (2) kwalunkwe incident li kien qed ipogġi fil-periklu, jew li jista' jipogġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

▼ M4**NCO.SPEC.120 Responsabbiltajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu**

- (a) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompitu tiegħu. Id-dmirijiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandhom ikunu speċifikati fil-lista ta' kontroll.

▼ M11

- (b) Fl-interess tas-sikurezza, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand, l-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-lista ta' kontroll.

▼ M4

- (c) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jiżgura li jkun marbut meta jwettaq kompiti speċjalizzati b'bibien esterni miftuħin jew imneħħija.

- (d) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:

- (1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-ingenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza. kif ukoll u

- (2) kwalunkwe inċident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

NCO.SPEC.125 Istruzzjonijiet dwar is-sikurezza

- (a) Qabel it-tluġ, il-bdot fil-kmand għandu jagħti struzzjonijiet lill-ispeċjalisti fil-kompitu dwar:

- (1) tagħmir u proċeduri ta' emergenza;

- (2) proċeduri operattivi assoċjati mal-kompitu speċjalizzati qabel kull titjira jew serje ta' titjiriet.

- (b) L-istruzzjonijiet imsemmija f'(a)(2) jistgħu ma jkunux meħtieġa jekk l-ispeċjalisti fil-kompitu jkunu ngħataw struzzjonijiet fuq il-proċeduri operattivi qabel ma beda l-istaġun operattiv f'dik is-sena kalendarja.

NCO.SPEC.130 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR

Il-bdot fil-kmand għandu jstabbilixxi l-altitudnijiet minimi għal kull titjira li jipprovdu d-distanza meħtieġa mill-art għas-segmenti tar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk ippubblikati mill-Istat li fuqu tkun se tghaddi t-titjira.

NCO.SPEC.135 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani

NCO.OP.125 (a)(1)(i) ma japplikax għal irmunkar ta' glajders, wirjiet tat-titjir, titjiriet ajrubatiċi jew titjiriet ta' kompetizzjoni.

NCO.SPEC.140 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — il-helikopters

Minkejja NCO.OP.126(a)(1), il-bdot fil-kmand ta' helikopter jista' jibda titjira skont il-VFR binhar biss billi jibqa' fi hdan 25 mil nawtiku mill-ajrudrom/sit tal-operat tat-tluq bi fjuwil ta' riżerva ta' mhux inqas minn 10 minuti bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed).

▼ **M4****NCO.SPEC.145 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir**

Sakemm ma jkunx hemm abbord l-inġenju tal-ajru speċjalist fil-kompitu għat-taħriġ, il-bdot fil-kmand, meta jgħorr speċjalisti fil-kompitu, ma għandux jissimula:

- (a) sitwazzjonijiet li jehtiegu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emergenza; jew
- (b) titjir f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-instrument (instrument meteorological conditions - IMC).

NCO.SPEC.150 Indivduwazzjoni tal-qrubija lejn l-art

Jekk tkun installata, is-sistema ta' twissija tal-indivduwazzjoni tal-qrubija lejn l-art tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li minhabba l-natura tagħhom jehtiegu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza mill-art li tkun inqas minn dik li tiskatta s-sistema ta' twissija tal-indivduwazzjoni tal-qrubija lejn l-art.

NCO.SPEC.155 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (Airborne collision avoidance system - ACAS II)

Minkejja NCO.OP.200, l-ACAS II tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li minhabba n-natura tagħhom jehtiegu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza minn xulxin li tiskatta l-ACAS.

NCO.SPEC.160 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi

Il-bdot fil-kmand ma għandux jopera inġenju tal-ajru fuq żoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti f'kongestjoni jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' persuni meta jirrilaxxa oġġetti perikolużi.

NCO.SPEC.165 Ġarr u użu ta' armi

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li, meta jingarru armi fuq titjira għall-fini ta' kompitu speċjalizzat, dawn jinżammu b'mod sikur meta ma jkunux qed jintużaw.
- (b) L-ispeċjalist fil-kompitu li juża l-arma għandu jiehu l-mizuri kollha neċessarji sabiex jevita milli jipperikola l-inġenju tal-ajru u l-persuni abbord jew fuq l-art.

NCO.SPEC.170 Prestazzjoni u kriterji operattivi — l-ajruplani

Meta jkun qed jiġi operat ajruplan f'għoli ta' inqas minn 150 m (500 pied) fuq zona mhux f'kongestjoni, għal operazzjonijiet b'ajruplani li mhumiex kapaċi jsostnu titjira f'livell fil-każ ta' hsara kritika fil-magna, il-bdot fil-kmand għandu jkun:

- (a) stabbilixxa proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' hsara fil-magna; u
- (b) ta struzzjonijiet lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha abbord dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzat.

NCO.SPEC.175 Prestazzjoni u kriterji operattivi — il-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jopera inġenju tal-ajru fuq żoni f'kongestjoni diment li:
  - (1) il-helikopter huwa ċċertifikat fil-kategorija A jew B; u
  - (2) huma stabbiliti mizuri ta' sikurezza biex jiġi evitat periklu żejjed għal persuni jew proprjetà fuq l-art.

▼ **M4**

(b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun:

- (1) stabbilixxa proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' ħsara fil-magna; u
- (2) ta struzzjonijiet lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha abbord dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzat.

(c) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-massa fit-tluġh, l-inżul jew is-sospensjoni stazzjonarja ma taqbiżx il-massa massima speċifikata għal:

- (1) effett ta' sospensjoni stazzjonarja mingħajr effett tal-art (HOG) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa; jew
- (2) jekk jidher li se jkun hemm kundizzjonijiet li fihom aktarx li mhux se tiġi stabbilita HOG, il-massa tal-helikopter ma għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art (HIGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa, diment li l-kundizzjonijiet attwali jippermettu sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art bil-massa massima speċifikata.

*TAQSIMA 2****Operazzjonijiet ta' tagħbija esterna bi braga bil-helikopter (HESLO)*****NCO.SPEC.HESLO.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-HESLO għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir meħtieġ;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.HESLO.105 Tagħmir speċifiku għal HESLO

Il-helikopter għandu jkun mghammar b'tal-inqas:

- (a) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ(ijiet)/it-tagħbija; u
- (b) miżien wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

SPO.SPEC.HESLO.110 Trasportazzjoni ta' oġġetti perikolużi

L-operatur li jittrasporta l-oġġetti perikolużi lejn jew minn siti bla ekwipaġġ jew zoni remoti għandu japplika mal-awtorità kompetenti għal eżenzjoni mid-dispożizzjonijiet tal-Istruzzjonijiet Tekniċi jekk ikun behsiebu ma jikkonformax mar-rekwiziti ta' daww l-Istruzzjonijiet.

*TAQSIMA 3****Operazzjonijiet bi bnedmin bhala merkanzija esterna (human external cargo operations - HEC)*****NCO.SPEC.HEC.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-HEC għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;

▼ M4

- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir meħtieġ;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.HEC.105 Tagħmir speċifiku għall-HEC

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra:
  - (1) tagħmir għall-operazzjonijiet bil-parank jew ganċ tal-merkanzija;
  - (2) mera ta' sikurezza wahda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ; u
  - (3) mizien wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

▼ M14

- (b) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-parank u tal-ganċ tal-merkanzija għajr PCDS sempliċi, u kwalunkwe modifika sussegwenti għandu jkollha approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà xierqa għall-funzjoni mahsuba.

▼ M4*TAQSIMA 4**Operazzjonijiet bil-paraxut (Parachute operations - PAR)***NCO.SPEC.PAR.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-PAR għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir meħtieġ;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.PAR.105 Ġarr ta' membri tal-ekwipaġġ u ta' speċjalisti fil-kompitu

Ir-rekwiżit stabbilit f'NCO.SPEC.120(c) ma għandux ikun applikabbli għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu qabziet bil-paraxut.

NCO.SPEC.PAR.110 Sits

Minkejja NCO.IDE.A.140 (a)(1) u NCO.IDE.H.140 (a)(1), l-art tal-inġenju tal-ajru tista' tintuża bħala sit, diment li hemm mezzi disponibbli li l-ispeċjalist fil-kompitu jista' jzomm jew jintrabat magħhom.

SPO.SPEC.PAR.115 Ossigenu supplimentari

Minkejja NCO.SPEC.110(f), ir-rekwiżit biex jintuża l-ossigenu supplimentari ma għandux ikun applikabbli għall-membri tal-ekwipaġġ minbarra l-bdot fil-kmand u għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu dmirijiet essenzjali għall-kompitu speċjalizzat, kull meta l-altitudni tal-kabina:

- (a) taqbeż it-13 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 6 minuti; jew
- (b) taqbeż il-15 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 3 minuti.

▼ **M14****NCO.SPEC.PAR.120 Trasport u rilaxx ta' oġġetti perikolużi**

Minkejja l-punt NCO.SPEC.160, daww li jużaw il-paraxut jistgħu jgħorru apparati li jhallu d-duhhan warajhom u jgħorru mill-inġenju tal-ajru għall-fini ta' wirja bil-paraxut fuq zoni f'kongestjoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti jew fuq għemgħa fil-miftuħ ta' persuni diment li dawn l-apparati jkunu manifatturati għal dak l-għan.

▼ **M4***TAQSIMA 5**Titjiriet ajrubatiċi (Aerobatic flights - ABF)***NCO.SPEC.ABF.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-ABF għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir meħtieġ;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.ABF.105 Dokumenti u informazzjoni

Id-dokumenti u l-informazzjoni li ġejjin elenkati f'NCO.GEN.135 (a) ma hemmx bzonn li jingarru matul titjiriet ajrubatiċi:

- (a) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun gie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (b) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/ghaž-zona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira; u
- (c) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naha ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni.

NCO.SPEC.ABF.110 Tagħmir

Ma hemmx għaliex jiġu applikati r-rekwiziti li ġejjin dwar it-tagħmir għal titjiriet ajrubatiċi:

- (a) kaxxa tal-ewwel għajnuna kif stabbilit f'NCO.IDE.A.145 u f'NCO.IDE.H.145;
- (b) apparati portabbli tat-tifi tan-nar kif stabbilit f'NCO.IDE.A.160 u f'NCO.IDE.H.180; u
- (c) trażmettituri għas-sejbien waqt emerġenza jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacons) kif stabbilit f'NCO.IDE.A.170 u NCO.IDE.H.170.

▼ **M14***TAQSIMA 6**Titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni***NCO.SPEC.MCF.100 Livelli tat-titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni**

Qabel ma jwettaq titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni, l-operatur għandu jiddetermina l-livell applikabbli tat-titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni kif ġej:

- (a) titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A", għal titjira fejn ikun mistenni li jsir l-użu ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza, kif definit fil-manwal tat-titjira tal-inġenju tal-ajru, jew meta tkun meħtieġa titjira biex jiġi pprovat il-funzjonament ta' sistema ta' backup jew ta' apparati tas-sikurezza oħra;

▼ **M14**

- (b) titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell B", għal kwalunkwe titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni għajr titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A".

NCO.SPEC.MCF.105 Limitazzjonijiet operattivi

- (a) B'deroga mill-punt NCO.GEN.105(a)(4) ta' dan l-Anness, tista' ssir titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni b'ingenu tal-ajru li jkun inhareġ għas-servizz b'manutenzjoni mhux kompluta skont il-punt M.A.801(g) jew il-punt 145.A.50(e) tal-Anness I tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1321/2014.

▼ **M15**

- (b) B'deroga mill-punt NCO.GEN.105(a)(4) ta' dan l-Anness, titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni tista' titwettaq b'ingenu tal-ajru li għe rilaxxat biex jahdem b'manutenzjoni mhux kompluta skont il-punti M.A.801(f) tal-Anness I (il-Parti-M), 145.A.50(e) tal-Anness II (il-Parti-145) jew M.L.A.801(f) tal-Anness Vb (il-Parti-ML) għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1321/2014.

▼ **M14****NCO.SPEC.MCF.110 Lista ta' kontroll u struzzjonijiet dwar is-sikurezza**

- (a) Il-lista ta' kontroll imsemmija fil-punt NCO.SPEC.105 għandha tigi agġornata kif mehtieg qabel kull titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni u għandha tqis il-proċeduri operattivi li huma ppjanati li jiġu segwiti matul it-titjira partikolari ta' kontroll tal-manutenzjoni.
- (b) Minkejja l-punt NCO.SPEC.125(b), qabel kull titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni, għandhom jinghataw struzzjonijiet dwar is-sikurezza minn speċjalista fil-kompitu.

NCO.SPEC.MCF.120 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ tat-titjira

Meta jagħzel membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għal titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni, l-operatur għandu jqis il-kumplessità tal-ingenu tal-ajru u l-livell tat-titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni kif definit fil-punt NCO.SPEC.MCF.100.

NCO.SPEC.MCF.125 Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u l-persuni abbord

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jidentifika l-htieġa għal membri tal-ekwipaġġ u/jew speċjalisti fil-kompitu addizzjonali qabel kull titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni maħsuba, filwaqt li jqis l-ammont ta' xogħol mistenni tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jew tal-ispeċjalista fil-kompitu u l-valutazzjoni tar-riskju.
- (b) Il-bdot fil-kmand ma għandux jippermetti lill-persuni abbord hlief dawk mehtieġa skont il-punt (a) matul titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A".

▼ **M15****NCO.SPEC.MCF.130****Proċeduri simulati mhux normali jew ta' emerġenza fit-titjira**

B'deroga mill-punt NCO.SPEC.145, bdot fil-kmand jista' jissimula sitwazzjonijiet li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri mhux normali jew ta' emerġenza bi speċjalista tal-kompitu abbord jekk is-simulazzjoni hija mehtieġa biex tintlaħaq l-intenzjoni tat-titjira u jekk għet identifikata fil-lista ta' kontroll imsemmija fil-punt NCO.SPEC.MCF.110 jew fi proċeduri operattivi.

▼ **M14****NCO.SPEC.MCF.140 Sistemi u tagħmir**

Meta titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni tkun maħsuba biex tivverifika l-funzjonament xieraq ta' sistema jew tagħmir, dik is-sistema jew dak it-tagħmir għandhom jiġu identifikati bħala potenzjalment mhux affidabbli, u għandhom jiġu miftiehma miżuri ta' mitigazzjoni xierqa qabel it-titjira sabiex jitnaqqsu kemm jista' jkun ir-riskji għas-sikurezza tat-titjira.

▼ **M4***ANNESS VIII***OPERAZZJONIJIET SPEĊJALIZZATI****[PARTI-SPO]****SPO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni**▼ **M14**

- (a) Dan l-Anness japplika għal kwalunkwe operazzjoni speċjalizzata li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża għall-attivitajiet speċjalizzati bħal agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, surveying, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru jew titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni.

▼ **M5**

- (b) Minkejja l-punt (a), operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'inġenji tal-ajru hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna għandhom jikkonformaw mal-Anness VII (il-Parti-NCO).
- (c) Minkejja l-punt (a), l-operazzjonijiet li ġejjin b'inġenji tal-ajru hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna jistgħu jsiru skont l-Anness VII (il-Parti-NCO):

▼ **M4**

- (1) titjiriet ta' kompetizzjoni jew wirjiet tat-titjir, bil-kundizzjoni li r-remunerazzjoni jew kwalunkwe kunsiderazzjoni ta' valur mogħtija għat-tali titjiriet tkun limitata għall-irkupru tal-ispejjeż diretti u kontribuzzjoni proporzjonata għall-ispejjeż annwali, kif ukoll premji ta' mhux iktar minn valur speċifikat mill-awtorità kompetenti.

▼ **M13**

- (2) titjiriet introduttorji, qbiż bil-paraxut, irmunkar ta' gliders jew titjiriet ajrubatiċi mwettqa minn organizzazzjoni ta' tahrig bil-post prinċipali tan-negozju tagħha fi Stat Membru u msemmija fl-Artikolu 10a tar-Regolament (UE) Nru 1178/2011, jew minn organizzazzjoni mahluqa bil-ghan li tippromwovi l-sport tal-ajru jew l-avjazzjoni ta' divertiment, bil-kundizzjoni li l-inġenju tal-ajru jkun operat mill-organizzazzjoni fuq il-bażi ta' sjieda jew kiri mingħajr ekwipaġġ, li t-titjira ma tiġġenerax profitti mqassmin barra l-organizzazzjoni, u li kull meta jkunu involuti persuni li mhumiex membri tal-organizzazzjoni, it-tali titjiriet jirrapprezentaw biss attività marginali tal-organizzazzjoni.

▼ **M4***IS-SUBPARTI A***REKWIŻITI ĠENERALI**▼ **M14****SPO.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu s-sede prinċipali tiegħu, huwa stabbilit jew jirrisjedi.

▼ **M4****SPO.GEN.101 Mezzi ta' konformità**

Operatur jista' juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

▼ **M13**▼ **M4****SPO.GEN.105 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ**

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompiti tiegħu: Id-dmirijiet tal-ekwipaġġ għandhom ikunu speċifikati fil-proċeduri operattivi standard (SOP) u, fejn xieraq, fil-manwal tal-operat.

▼ M11

- (b) Fl-interess tas-sikurezza, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand, il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-SOP.

▼ M4

- (c) Matul it-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jzomm iċ-ċinturin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.

- (d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wiehded tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull hin.

- (e) Il-membri tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:

- (1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflah biex iwettaq il-kompiti tiegħu; jew

- (2) meta jkun taht l-influenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkohol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

- (f) Il-membri tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wiehded għandu:

- (1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fl-Anness III (il-Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, jekk ikun japplika; u

- (2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitàjiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.

- (g) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:

- (1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza. kif ukoll u

- (2) kwalunkwe inċident li kien qed ipogġi fil-periklu, jew li jista' jipogġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

SPO.GEN.106 Responsabbiltajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu

- (a) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb fil-kompitu tiegħu. Id-dmirijiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandhom ikunu speċifikati fl-SOP.

▼ M11

- (b) Fl-interess tas-sikurezza, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand, l-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-SOP.

▼ M4

- (c) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jiżgura li jkun marbut meta jwettaq kompiti speċjalizzati b'bibien esterni miftuħin jew imneħħija.
- (d) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
  - (1) kwanlunkwe ħsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza. kif ukoll u
  - (2) kwalunkwe inċident li kien qed ipogġi fil-periklu, jew li jista' jipogġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

SPO.GEN.107 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun responsabbli:
  - (1) għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-merkanzija abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenju tal-ajru;
  - (2) għall-bidu, għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;
  - (3) għall-iżgurar li tinzamm konformità mal-proċeduri operattivi kollha u mal-listi ta' kontroll skont il-manwal xieraq;
  - (4) li jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mharsa, kif ġej:
    - (i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;
    - (ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;

▼ M13

- (iii) l-istrumenti u t-tagħmir mehtieġa għall-eżekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm ma tkunx permessa l-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (MEL) jew b'dokument ekwivalenti, jekk applikabbli, kif mitlub fil-punti SPO.IDE.A.105 jew SPO.IDE.H.105;

▼ M11

- (iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u l-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;

▼ M4

- (v) it-tagħmir u l-bagalji kollha tghabbew u ġew stivati kif suppost;
- (vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual - AFM) fl-ebda hin ma huma se jinqabzu matul it-titjira; u

▼ M9

- (vii) kull bażi tad-dejta tan-navigazzjoni mehtieġa għal PBN huwa xierqa u aġġornata;

▼ M4

- (5) li ma jibdx b'titjira fil-każ li hu, jew kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew speċjalist fil-kompitu ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
- (6) li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità tiegħu biex iwettaq il-kompiti hija mnaqqa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
- (7) li jiddeċiedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu hsarat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista ta' tagħmir minimu (MEL), jekk applikabbli;
- (8) għar-reġistrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-ġurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru; u

▼ M8

- (9) jiġi żgurat li:
  - (i) ir-reġistraturi tat-titjira ma jiġux inattivati jew mitfija matul it-titjira;
  - (ii) fil-każ ta' okkorrenza għajr aċċident jew incident serju li għandu jiġi rrapportat skont il-punt ORO.GEN.160(a), ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira ma jithassrux apposta; kif ukoll
  - (iii) fil-każ ta' aċċident jew incident serju, jew jekk iż-żamma tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira tkun immexxija mill-awtorità ta' investigazzjoni:
    - (A) ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjiriet ma jithassrux apposta;
    - (B) ir-reġistraturi tat-titjira jiġu diżattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; kif ukoll
    - (C) jittiehdu miżuri ta' prekawzjoni għaž-żamma tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira qabel ma jiġi evakwat il-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

▼ M4

- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-garr jew l-izbark ta' kwalunkwe persuna jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluża tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.
- (d) Minkejja d-dispożizzjoni (a)(6), f'operazzjoni ta' aktar minn ekwipaġġ wiehed, immexxija l-bdot fil-kmand jista' jkompli titjira lil hinn mill-eqreb ajrudrom funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali meta jkunu fis-sehh proċeduri ta' mitigazzjoni adegwati.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li tehtieg deċiżjoni u azzjoni immedjati, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra mehtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.

▼ M4

- (f) Il-bdot fil-kmand għandu mingħajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali mahtura.
- (g) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolti l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-ħsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

▼ M11**▼ M4****SPO.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri**

Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' daww l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.

SPO.GEN.115 Lingwa komuni

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

▼ M5**SPO.GEN.119 Taxiing tal-inġenji tal-ajru**

L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għat-taxiing tal-inġenji tal-ajru sabiex jiżgura operat b'mod sikur u sabiex tiżdied is-sikurezza tar-runway.

▼ M4**SPO.GEN.120 "Taxiing" tal-ajruplani**

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

- (a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (b) tkun inħatret mill-operatur u:
  - (1) tkun imħarrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) tkun imħarrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma meħtieġa;
  - (3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; u
  - (4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

SPO.GEN.125 Użu tar-rotor

Ir-rotor tal-helikopter għandu jitqabbd bil-magni biss għall-ghanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

SPO.GEN.130 Tagħmir elettroniku portabbli

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device - PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistem u tagħmir tal-ajruplan.

▼ M13**SPO.GEN.131 Użu tal-electronic flight bags (EFBs)**

- (a) Meta jintuża EFB abbord inġenju tal-ajru, l-operatur għandu jiżgura li dan ma jaffettwax b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi jew it-tagħmir tal-inġenju tal-ajru, jew il-kapaċità tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jopera l-inġenju tal-ajru.
- (b) Qabel ma juża applikazzjoni tat-tip B EFB, l-operatur għandu:
- (1) jwettaq valutazzjoni tar-riskju relatata mal-użu tat-tagħmir EFB li jospita l-applikazzjoni, għall-applikazzjoni EFB ikkonċernata u l-funzjoni(jiet) assoċjata tiegħu, filwaqt li jidentifika r-riskji assoċjati u jiżgura li dawn jiġu mitigati adegwatament; il-valutazzjoni tar-riskju għandha tindirizza r-riskji assoċjati mal-interfaċċa bniedem-magna tat-tagħmir EFB u tal-applikazzjoni EFB ikkonċernati; u
  - (2) jistabbilixxi sistema ta' amministrazzjoni tal-EFB, li tinkludi proċeduri u rekwiżiti ta' taħriġ għall-amministrazzjoni u l-użu tat-tagħmir EFB u tal-applikazzjoni EFB.

▼ M4**SPO.GEN.135 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord**

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emergenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

SPO.GEN.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

- (a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jingarru abbord waqt kull titjira, bhala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor hawn taħt:
- (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;
  - (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-reġistrazzjoni;
  - (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
  - (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;
  - (5) kopja tad-dikjarazzjoni kif speċifikat f'ORO.DEC.100 u, jekk applikabbli, kopja tal-awtorizzazzjoni kif speċifikat f'ORO.SPO.110;
  - (6) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;
  - (7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
  - (8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
  - (9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
  - (10) il-logg tekniku tal-inġenju tal-ajru, b'konformità mar-Regolament (UE) Nru 1321/2014, jekk applikabbli;

▼ M15**▼ M4**

- (11) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (12) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/għaż-żona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;

▼ **M4**

- (13) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
  - (14) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvatagg għaż-żona tat-titjira ppjanata;
  - (15) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operatu/jew tal-SOP jew tal-AFM li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu, li għandhom ikunu aċċessibbli b'mod faċli għalihom;
  - (16) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli;
  - (17) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);
  - (18) l-informazzjoni meteoroloġika xierqa, jekk applikabbli;
  - (19) l-elenki tal-merkanzija, jekk applikabbli; u
  - (20) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.
- (b) Minkejja (a), id-dokumenti u l-informazzjoni f'(a)(2) sa (a)(11) u (a)(14), (a)(17), (a)(18) u (a)(19) jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat għat-titjiriet:
- (1) li t-tluġh u l-inzul tagħhom huma ppjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew
  - (2) li jibqgħu f'distanza jew f'żona kif determinata mill-awtorità kompetenti, skont ARO.OPS.210.

▼ **M13**▼ **M4**

- (d) F'każ ta' telf jew ta' serq tad-dokumenti speċifikati fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilhaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jingħataw dokumenti ta' sostituzzjoni.
- (e) Fi żmien raġonevoli minn meta jintalab mill-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jagħmel disponibbli d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tingarr abbord.

▼ **M15**

SPO.GEN.145 Trattament tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistraturi tat-titjira: żamma, produzzjoni, protezzjoni u użu

- (a) Wara aċċident, incident serju jew okkorrenza identifikata mill-awtorità ta' investigazzjoni, l-operatur ta' inġenju tal-ajru għandu jżomm id-*data* originali li tkun giet irreġistrata mir-reġistraturi tat-titjira għal perjodu ta' 60 jum jew sakemm l-awtorità ta' investigazzjoni ma tordnalux jagħmel mod ieħor.
- (b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli operattivi u evalwazzjonijiet tar-reġistrazzjonijiet biex jiżgura l-funzjonalità kontinwa tar-reġistraturi tat-titjira li huma meħtieġa li jingħarru.

▼ **M15**

- (c) L-operatur għandu jiżgura li r-registrazzjonijiet tal-parametri tat-titjira u l-messaġġi tal-komunikazzjoni b'kollegament tad-*data* mehtieġa biex jiġu rreġistrati fuq ir-registraturi tat-titjira jiġu ppreservati. Madankollu, għall-iskop ta' ttestjar u manutenzjoni tar-registraturi tat-titjira, tista' tithassar sa siegħa tal-eqdem *data* rreġistrata fil-mument tal-ittestjar.
- (d) L-operatur għandu jaħżen u jżomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tipprezenta l-informazzjoni mehtieġa sabiex id-*data* tat-titjira li ma tkunx ipproċessata tinqaleb f'parametri tat-titjira espressi f'unitajiet tal-inġinerija.
- (e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni kwalunkwe registrazzjoni tar-registratur tat-titjira li tkun ġiet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.
- (f) Mingħajr preġudizzju għar-Regolamenti (UE) Nru 996/2010 u (UE) 2016/679 u hlief għall-iżgurar tal-funzjonalità tar-registratur tat-titjira:
  - (1) registrazzjonijiet tal-awdjo minn registratur tat-titjira m'għandhomx jiġu żvelati jew użati sakemm ma jiġux issodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
    - (i) tkun fis-sehħ proċedura marbuta mat-trattament ta' tali registrazzjonijiet tal-awdjo u tat-traskrizzjoni tagħhom;
    - (ii) il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kollha kkonċernati jkunu taw il-kunsens tagħhom minn qabel;
    - (iii) tali registrazzjonijiet tal-awdjo jintużaw biss għaž-żamma jew għat-titjib tas-sikurezza.
  - (1a) Meta jiġu spezzjonati registrazzjonijiet tal-awdjo tar-registratur tat-titjira biex tiġi żgurata l-funzjonalità tar-registratur tat-titjira, l-operatur għandu jipproteġi l-privatezza ta' dawk ir-registrazzjonijiet tal-awdjo u jiżgura li dawn ma jiġux żvelati jew użati għal skopijiet ohra minbarra biex jiżguraw il-funzjonalità tar-registratur tat-titjira.
  - (2) Parametri tat-titjira jew messaġġi b'kollegamenti tad-*data* rreġistrati minn registratur tat-titjira ma għandhomx jintużaw għal finijiet ohra minbarra għall-investigazzjoni dwar aċċident jew inċident li jkun sugġett għar-rappurtar obbligatorju. Dik il-limitazzjoni m'għandhiex tapplika, sakemm tali registrazzjonijiet ma jissodisfaw xi waħda mill-kundizzjonijiet li ġejjin:
    - (i) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss;
    - (ii) ikun tneħħilhom kull sors ta' identifikazzjoni;
    - (iii) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.
  - (3) Hlief għall-iżgurar tal-funzjonalità tar-registratur tat-titjira, l-immaġni tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li huma rreġistrati minn registratur tat-titjira ma għandhomx jiġu żvelati jew użati sakemm ma jiġux issodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:

▼ M15

- (i) tkun fis-seħħ proċedura relatata mat-trattament ta' tali reġistrazzjonijiet ta' immaġni;
  - (ii) il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kollha kkonċernati jkunu taw il-kunsens tagħhom minn qabel;
  - (iii) tali reġistrazzjonijiet tal-immaġni jintużaw biss għaž-żamma jew għat-titjib tas-sikurezza.
- (3a) Meta l-immaġni tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira li jiġu reġistrati minn registratur tat-titjira jiġu spezzjonati biex tiġi żgurata l-funzjonalità tar-reġistratur tat-titjira:
- (i) dawk l-immaġni ma għandhomx jiġu żvelati jew użati għal finijiet oħra minbarra biex tiġi żgurata l-funzjonalità tar-reġistratur tat-titjira;
  - (ii) jekk ikun probabbli li partijiet tal-ġisem tal-membri tal-ekwipaġġ ikunu viżibbli fuq l-immaġni, l-operatur għandu jiżgura l-privatezza ta' dawk l-immaġni.

▼ M4**SPO.GEN.150 Trasport ta' oġġetti perikolużi**

- (a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jitwettagħ skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħhar u estiża bil-“Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air” (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi l-annessi, is-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika oħra għaliha.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jingarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (il-Parti-SPA), is-Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 hliet meta:
- (1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet;
  - (2) dawn jingarru mill-ispeċjalisti fil-kompitu jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja li giet isseparata mis-sid, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
  - (3) ikunu meħtieġa abbord l-inġenju tal-ajru għal skopijiet speċjalizzati skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi;
  - (4) jintużaw biex iħaffu s-sikurezza tat-titjira fejn it-trasport abbord l-inġenju tal-ajru jkun raġonevoli biex tiġi żgurata d-disponibbiltà fil-hin tagħhom għal skopijiet operattivi, kemm jekk dawn l-oġġetti u s-sustanzi huma meħtieġa jew le li jingarru jew maħsubin sabiex jintużaw b'rabta ma' titjira partikolari.

▼ M4

- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittiehdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi zball ta' oġġetti perikolużi abbord.
- (d) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta mingħajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta':
  - (1) kwalunkwe aċċident jew incident marbut ma' oġġetti perikolużi.
  - (2) sejbien ta' oġġetti perikolużi li jingarru minn speċjalisti fil-kompitu jew mill-ekwipaġġ, jew fil-bagalji tagħhom, meta ma jkunux konformi mal-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (f) L-operatur għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi.
- (g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jingħataw avviżi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikolużi kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

SPO.GEN.155 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi

L-operatur ma għandux jopera ingenu tal-ajru fuq zoni ta' blet, irhula jew insedjamenti f'konġestjoni jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' nies meta jirrilaxxa oġġetti perikolużi.

SPO.GEN.160 Garr u użu ta' armi

- (a) L-operatur għandu jiżgura li, meta jingarru armi fuq titjira għall-fini ta' kompitu speċjalizzat, dawn jinżammu b'mod sikur meta ma jkunux qed jintużaw.
- (b) L-ispeċjalist fil-kompitu li juża l-arma għandu jiehu l-miżuri kollha neċessarji sabiex jevita milli jipperikola l-ingenu tal-ajru u l-persuni abbord jew fuq l-art.

SPO.GEN.165 Ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira

Il-bdot fil-kmand għandu jiehu d-deċiżjoni finali dwar l-ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u għandu jiżgura li:

- (a) ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira ma tikkawżax tfixkil jew xkiel fit-thaddim tat-titjira; u
- (b) il-persuni kollha li jingarru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira saru midhla tal-proċeduri rilevanti dwar is-sikurezza.

IS-SUBPARTI B**PROCEDURI OPERATTIVI****SPO.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat**

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' ingenu tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

SPO.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — l-ajruplani

Għall-għażla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, l-operatur għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-hin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

- (a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew

▼ **M4**

- (b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

SPO.OP.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — l-ajruplani u l-helikopters

- (a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) l-operatur jew il-bdot fil-kmand għandu jstabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv li għandu jntuża. Dawn il-valuri minimi:

- (1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, hlief meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; u
- (2) għal operazzjonijiet b'viżibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (il-Parti SPA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.

- (b) Huwa u jagħzel il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur jew il-bdot fil-kmand għandu jqis dawn li ġejjin:

- (1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;
- (2) il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira u, jekk applikabbli, il-kompożizzjoni tiegħu;
- (3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tluġh u ta' avviċinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;
- (4) l-adekwatezza u l-prestazzjoni tal-ghajnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;
- (5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tluġh, l-avviċinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avviċinament mhux milhuq;
- (6) l-ostakli fl-avviċinament, l-avviċinament mhux milhuq u ż-żoni tat-tluġh inizjali (climb-out areas) mehtieġa għat-twettiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;
- (7) l-altitudni/l-ġholi tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avviċinament bi strument;
- (8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rappurtati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u

- (9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avviċinament finali.

- (c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avviċinament u ta' nżul għandhom jintużaw biss jekk:

- (1) it-tagħmir ta' fuq l-art mehtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jaħdem;
- (2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu mehtieġa għat-tip ta' avviċinament ikunu qed jaħdmu;
- (3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu mehtieġa jkunu ntlahqu; u
- (4) l-ekwipaġġ tat-titjira jkun ikkwalfikat kif xieraq.

▼ **M4****SPO.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I**

- (a) L-gholi tad-deċiżjoni (DH) biex jintuża għall-avviċinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avviċinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avviċinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-ogħla kejl ta':
- (1) l-gholi minimu li għalih tista' tintuża l-ghajjnuna tal-avviċinament mingħajr ir-referenza viżwali mehtieġa;
  - (2) l-gholi tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height - OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (3) id-DH tal-proċedura ta' avviċinament ippubblikata fejn applikabbli;
  - (4) Il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1 jew
  - (5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.
- (b) L-gholi minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajar mingħajr it-teknika CDFA ma għandux ikun aktar baxx mill-ogħla kejl ta':
- (1) l-OCH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
  - (2) Il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1 jew
  - (3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

*Tabella 1***Valuri minimi tas-sistema**

Facilità	DH/MDH minimu (f'piedi)
Sistema għall-inżul bl-istrumenti (Instrument landing system - ILS)	200
Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (global navigation satellite system/GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (satellite-based augmentation system/SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avviċinament bi gwida vertikali (lateral precision with vertical guidance approach/LPV))	200
GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV))	250
Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV)	250
Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew mingħajru	250
Avviċinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f' $\frac{1}{2}$ NM))	250
SRA (jintemm f'1 NM)	300
SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed)	350
Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR)	300
VOR/DME	250
Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon - NDB).	350
NDB/DME	300
Radjugonjometru VHF (VDF) (VHF direction finder/VDF)	350

▼M4**SPO.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom – Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani**

- (a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-ogħla ta':
- (1) L-OCH/I-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;
  - (2) l-gholi minimu tad-dawran imnizzel fit-Tabella 1; jew
  - (3) id-DH/I-MDH tal-proċedura ta' avvicinament bi strument preċedenti.
- (b) Il-vizibilità minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:
- (1) il-vizibilità tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;
  - (2) il-vizibilità minima mnizzla fit-Tabella 2; jew
  - (3) il-medda viżwali tar-runway/il-vizibilità meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avvicinament bi strument preċedenti.

*Tabella 1***L-MDH u l-vizibilità minima għad-dawran vs. il-kategorija tal-ajruplan**

	Kategorija tal-ajruplan			
	A	B	C	D
L-MDH (f'piedi)	400	500	600	700
Il-vizibilità meteoroloġika minima (m)	1 500	1 600	2 400	3 600

SPO.OP.113 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran fuq l-art (onshore circling operations) bil-helikopters

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran fuq l-art bil-helikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-vizibilità meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

SPO.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avvicinament— l-ajruplani u l-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avvicinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuża.
- (b) Il-bdot fil-kmand jista' jiddevja minn rotta tat-tluq ippubblikata, minn rotta tal-wasla ppubblikata jew minn proċedura ta' avvicinament ippubblikata:
- (1) sakemm ikunu jistgħu jitharsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli, sakemm jitqiesu b'mod shih il-kundizzjonijiet operattivi u sakemm tkun rispettata kull awtorizzazzjoni mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC); jew
  - (2) meta jkun qed jiġi “radar-vectored” minn unità tal-ATC.
- (c) Fil-każ tal-operazzjonijiet b'ingenji tal-ajru kumplessi li jaħdmu bil-magni, is-segment tal-avvicinament finali għandu jittajjar b'mod viżwali jew skont il-proċeduri ta' avvicinament ippubblikati.

▼ M9**SPO.OP.116 Navigazzjoni bbażata fuq il-prestazzjoni — l-ajruplani u l-helikopters**

Meta tkun mehtieġa PBN għar-rotta jew għall-proċedura li għandha tiġi segwita fl-ajru, l-operatur għandu jiżgura li:

- (a) l-ispeċifikazzjoni rilevanti PBN hija ddikjarata fl-AFM jew dokument ieħor li jkun gie approvat mill-awtorità taċ-ċertifikazzjoni bhala parti mill-valutazzjoni tal-ajrunavigabbiltà jew hija bbażata fuq approvazzjoni simili; kif ukoll
- (b) l-inġenju tal-ajru jiġi operat f'konformità mal-ispeċifikazzjoni tan-navigazzjoni rilevanti u mal-limitazzjonijiet tal-AFM jew xi dokument ieħor imsemmi hawn fuq.

▼ M4**SPO.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju**

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju ppublikati sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-inġenju tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

▼ M11**▼ M4****SPO.OP.125 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR**

- (a) L-operatur għandu jispeċifika metodu li jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira li jipprovdi d-distanza mehtieġa mill-art għar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira għal kull titjira bbażata fuq dan il-metodu. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn daww ippublikati mill-Istat li fuqu tkun se tghaddi t-titjira.

SPO.OP.130 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan iġorr fjuwil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:

- (1) għal titjiriet bir-regoli tat-titjir viżwali (VFR):

- (i) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew
- (ii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;

- (2) għal titjiriet skont l-IFR:

- (i) meta ma jkun mehtieġ l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew
- (ii) meta tkun mehtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali.

- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieġ inkluz biex jipprovdu għal kontinġenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:

- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

- (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku

▼M4

- (3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-ħsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
- (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-gdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ippjanata mill-gdid

SPO.OP.131 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — il-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-helikopter ikun qed iġorr bizżejjed fjuwil u żejt kif ġej:

- (1) għal titjiriet skont il-VFR:

- (i) biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbagħad biex itir għal mill-anqas 20 minuta bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed); jew
- (ii) għal titjiriet skont il-VFR binhar, fjuwil ta' riżerva ta' 10 minuti bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed) diment li jibqa' fi hdan 25 mil nawtiku mill-ajrudrom/sit tal-operat tat-tluq u

- (2) għal titjiriet skont l-IFR:

- (i) meta ma jkun mehtieg l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbagħad biex itir għal 30 minuta b'veloċità regolari normali fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat tad-destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel; jew
- (ii) meta ma jkun mehtieg l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettag avviċinament u avviċinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ippjanat, u mbagħad:

- (A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u

- (B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità normali tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel

- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieg inkluż biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:

- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

- (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) antiċipati u d-dewmien tat-traffiku

- (3) ħsara f'magna waħda matul it-titjira, fejn applikabbli; u

- (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-gdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ippjanata mill-gdid

▼ **M11**▼ **M4****SPO.OP.135 Struzzjonijiet dwar is-sikurezza**

(a) L-operatur għandu jiżgura li, qabel it-tluġh, l-ispeċjalisti fil-kompitu jingħataw struzzjonijiet dwar:

- (1) tagħmir u proċeduri ta' emerġenza;
- (2) proċeduri operattivi assoċjati mal-kompitu speċjalizzat qabel kull titjira jew serje ta' titjiriet

(b) L-istruzzjonijiet imsemmija f'(a)(2) jistgħu jiġu sostitwiti ma' programm ta' tahrig inizjali u rikorrenti. F'dan il-każ, l-operatur għandu jiddefinixxi wkoll rekwiżiti aġġornati.

SPO.OP.140 Preparazzjoni tat-titjira▼ **M9**

(a) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-faċilitajiet ibbażati fl-ispazju, fl-art u/jew fl-ilma inklużi l-faċilitajiet tal-komunikazzjoni u l-ghajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u meħtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettagħ it-titjira.

▼ **M4**

(b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa għat-titjira pplanata. Il-preparazzjoni tat-titjira lil hinn mill-vicinanza tal-post tat-tluq, u għal kull titjira skont l-IFR, għandha tinkludi:

- (1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u
- (2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdi għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minhabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

SPO.OP.145 Ajrudromi alternattivi għat-tluġh — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

(a) Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispesifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali wieħed għat-tluġh fil-każ li l-kundizzjonijiet tat-temp attwali fl-ajrudrom tat-tluq ikunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom operattiv applikabbli jew anqas jew fil-każ li ma jkunx possibbli li l-ajruplan jirritorna lejn l-ajrudrom tat-tluq minhabba raġunijiet oħrajn.

(b) L-ajrudrom alternattiv għat-tluġh għandu jkun jinsab fid-distanza li ġejja mill-ajrudrom tat-tluq:

- (1) għal ajruplani b'żewġ magni, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza li tkun ekwivalenti għal siegħa ta' titjir (1) f'veloċità normali b'magna waħda u f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma; u
- (2) għal ajruplani bi tliet magni jew aktar, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza ekwivalenti għal sagħtejn titjir (2) f'veloċità normali b'magna waħda (OEI) u skont l-AFM f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma.

(c) Sabiex ajrudrom jintagħzel bhala ajrudrom alternattiv għat-tluġh, l-informazzjoni disponibbli għandha tindika li, fil-hin tal-użu stmat, il-kundizzjonijiet se jkunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom jew ahjar għal dik l-operazzjoni.

▼ **M4****SPO.OP.150 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani**

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispjega fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehded li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa (1) qabel sa siegħa (1) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa siegħa (1) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avvicinament u l-inżul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew
- (b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:
  - (1) proċedura tal-avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat; u
  - (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li għejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu:
    - (i) bażi tas-shab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument; u
    - (ii) viżibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

SPO.OP.151 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-helikopters

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispjega fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehded li jista' jint-lahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

- (a) proċedura ta' avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat u l-informazzjoni meteoroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li għejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu
- (1) bażi tas-shab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument; u
- (2) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u jew
- (b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:
  - (1) proċedura tal-avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat;
  - (2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li għejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla:
    - (i) il-baży tas-shab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument;
    - (ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

▼ **M9****SPO.OP.152 Ajrudrom tad-destinazzjoni — operazzjonijiet ta' avvicinament bl-istrumenti**

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li jkun hemm biżżejjed mezzi disponibbli biex jinnaviga u jinżel fl-ajrudrom tad-destinazzjoni jew fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni fil-każ ta' telf ta' kapaċità għall-operazzjonijiet mahsubin tal-avvicinament jew tal-inzul.

▼ **M4**

SPO.OP.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-persuni jkunu qed jitlegħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw

- (a) L-ingenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitneħħilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (għazolina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew tahlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-persuni jkunu qed jitlegħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.
- (b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittieħdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa u l-ingenju tal-ajru għandu jkun mghammar b'persunal ikkwalifikat li jkunu lesti jibdeu u jidderiegu evakwazzjoni tal-ingenju tal-ajru bl-iktar mod prattiku u effettiv disponibbli.

▼ **M11**

SPO.OP.160 Użu tal-kuffji tal-widna

Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li huwa meħtieġ li jkun fis-servizz fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna b'mikrofonu tal-kuffja jew ekwivalenti u jużah bħala l-apparat primarju biex jikkomunika mal-ATS, ma' membri oħra tal-ekwipaġġ u mal-ispeċjalisti fil-kompitu.

▼ **M4**

SPO.OP.165 Tipjip

Il-bdot fil-kmand ma għandux jippermetti tipjip abbord jew matul ir-riforniment jew it-tneħħija ta' fjuwil tal-ingenju tal-ajru.

SPO.OP.170 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss meta l-aktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-hin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew f'livell oghla minnhom.
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat biss meta l-iktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wieħed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew f'livell oghla minnhom.
- (c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

SPO.OP.175 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tluġh biss jekk l-ingenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod hażin il-prestazzjoni tal-ingenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hlief hekk kif inhu permiss skont l-AFM.
- (b) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'ingenji tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni, l-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tneħħija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq ingenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-ingenju tal-ajru jkun jista' jithaddem b'mod sikur.

SPO.OP.176 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-ingenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mghammar biex ilahhaq ma' kundizzjonijiet bħal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (b) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbez l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-ingenju tal-ajru, jew jekk ingenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu johroġ l-ingenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rotta, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.

▼ M4

- (c) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni, l-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għal titjiriet f'kundizzjonijiet misten-nija jew attwali ta' siġ.

SPO.OP.180 Kundizzjonijiet tat-tluġh — l-ajruplani u l-helikopters

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jkun issodisfat li:

- (a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-“runway” jew tal-FATO ppjanat li jintuza mhux se jostakolaw tluġh u tluq sikur; u
- (b) se jitharsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

▼ M11**▼ M4****SPO.OP.185 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir**

Sakemm ma jkunx hemm abbord l-ingenu tal-ajru speċjalist fil-kompitu għat-taħriġ, il-bdot fil-kmand, meta jgħorr speċjalisti fil-kompitu, ma għandux jissimula:

- (a) sitwazzjonijiet li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew
- (b) titjir f'kundizzjonijiet meteorolġiċi bl-instrument (IMC).

SPO.OP.190 Ġestjoni tal-fjuwil matul it-titjira

- (a) L-operatur ta' ingenu tal-ajru kumpless li jahdem bil-magni għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u tal-ġestjoni tal-fjuwil.
- (b) F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand għandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuza li jkun għad fadal għal waqt it-titjira, mhuwiex anqas mill-fjuwil mehtieġ biex jipproċedi lejn ajrudrom jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-riżerva tal-fjuwil ippjanata hija skont kif mehtieġ fil-punti SPO.OP.130 u SPO.OP.131.

SPO.OP.195 Użu ta' ossiġnu supplimentari

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-membri tal-ekwipaġġ juzaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż 1-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied, sakemm ma jkunx approvat mod ieħor mill-awtorità kompetenti u b'konformità mal-SOPs.
- (b) Minkejja (a) u hlief għall-operazzjonijiet bil-paraxut, titjiriet qosra ta' tul ta' żmien speċifiku u 'l fuq minn 13 000 pied mingħajr l-użu tal-ossiġnu supplimentari f'ajruplani u f'helikopters li mhuwiex kumplessi u li jahdmu bil-magni, jistgħu jsiru bl-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti fuq il-bażi tal-kunsiderazzjoni ta' dan li ġej:
  - (1) it-tul ta' żmien tat-titjira oghla minn 13 000 pied mhuwiex ta' iktar minn 10 minuti jew, jekk ikun hemm bzonn għal perjodu itwal, il-hin stretta-ment neċessarju għat-twettiq tal-kompitu speċjalizzat;
  - (2) it-titjira ma ssirx f'għoli ta' iktar minn 16 000 pied;
  - (3) l-istruzzjonijiet dwar is-sikurezza skont SPO.OP.135 jinkludu informazzjoni adegwata għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu dwar l-effetti tal-ipossija;
  - (4) l-SOPs għall-operazzjoni kkonċernata li jirriflettu (1), (2) u (3);

▼ M4

- (5) l-esperjenza preċedenti tal-operatur fit-tweqqi ta' operazzjonijiet oġhla minn 13 000 pied bla ma jintuża ossiġenu supplimentari;
- (6) l-esperjenza individwali tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-adattament fiżjoloġiku tagħhom għal altitudnijiet għoljin; u
- (7) l-altitudni tal-bażi fejn l-operatur huwa stabbilit jew mnejn isiru l-operazzjonijiet.

SPO.OP.200 Individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art

- (a) Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira għandu jiehu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.
- (b) Is-sistema ta' twissija tal-qrubija lejn l-art tista' tiġi dizattivata matul dawkl il-kompiti speċjalizzati, li min-natura tagħhom jehtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza mill-art inqas minn dik li tiskatta s-sistema ta' twissija tal-qrubija lejn l-art.

SPO.OP.205 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (Airborne collision avoidance system - ACAS)**▼ M9**

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi u programmi ta' tahrig meta s-sistema tal-ACAS tkun installata u tista' tithaddem, biex l-ekwipaġġ tat-titjira jkun imharreġ b'mod xieraq fl-evitar ta' kollizzjonijiet u jkun kompetenti fl-użu tat-tagħmir tal-ACAS II.

▼ M4

- (b) L-ACAS II tista' tiġi dizattivata matul dawkl il-kompiti speċjalizzati, li minhabba n-natura tagħhom jehtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza minn xulxin li tiskatta l-ACAS.

▼ M15**SPO.OP.210 Kundizzjonijiet ta' avviċinament u nżul — ajruplani**

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun isso-disfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway ipplanata li tintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq, sikuri.

SPO.OP.211 Kundizzjonijiet ta' avviċinament u nżul — elikopters

Qabel ma jibda l-avviċinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand għandu jkun isso-disfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni taż-zona ta' tluġh u ta' avviċinament finali (FATO) ipplanata li tintuża m'għandhomx jostakolaw avviċinament, inżul jew avviċinament mhux milhuq, sikuri.

▼ M4**SPO.OP.215 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament — l-ajruplani u l-elikopters**

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/viżibilità (RVR/VIS) rappurtati.
- (b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jittkompla:
  - (1) taħt l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew
  - (2) fis-segment tal-avviċinament finali f'każijiet fejn l-altitudni/l-gholi tad-deċizzjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-gholi (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom,
- (c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wiehed jaqleb il-viżibilità rappurtata.
- (d) Jekk, wara li jinqabzu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taq' taħt il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jittkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.

▼ **M4**

- (e) L-avviċinament jista' jitkompla taht id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ipplanata tkun għet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinżamm.
- (f) L-RVR fiż-żona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

▼ **M11**▼ **M4****SPO.OP.230 Proċeduri operattivi standard**

- (a) Qabel ma jibda operazzjoni speċjalizzata, l-operatur għandu jwettaq valutazzjoni tar-riskji, li fiha jivvaluta l-kumplessità tal-attività biex jiddetermina l-perikli u r-riskji assoċjati inerenti fl-operazzjoni u jistabbilixxi miżuri ta' mitigazzjoni.
- (b) Fuq il-bażi tal-valutazzjoni tar-riskji, l-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri operattivi standard (SOP) xierqa għall-attività speċjalizzata u l-inġenju tal-ajru użat filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni r-rekwiżiti tas-subparti E. L-SOP għandhom ikunu parti mill-manwal tal-operat jew dokument separat. L-SOP għandhom ikunu riveduti u aġġornati b'mod regolari, kif xieraq.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet speċjalizzati jsiru skont l-SOP.

IS-SUBPARTI C

PRESTAZZJONI TAL-INĠENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI**SPO.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-inġenji tal-ajru kollha**▼ **M11**

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u l-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fil-manwal xieraq.

▼ **M4**

- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew tahlit ta' dawn kollha, li fihom daww il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-inġenju tal-ajru.

▼ **M11****SPO.POL.105 Massa u bilanċ**

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u ċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru ikunu ġew stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma dan jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. Din l-informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-bdot fil-kmand. L-inġenju tal-ajru għandu jerga' jintizen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.

▼ **M13**

- (b) L-użin għandu jsir mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata.

▼ **M4****SPO.POL.110 Sistema ta' massa u bilanċ — operazzjonijiet kummerċjali b'ajruplani u elikopters u operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni**▼ **M14**

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema ta' massa u bilanċ sabiex jiddetermina għal kull titjira jew serje ta' titjiriet dan li ġej:

- (1) il-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru mingħajr tagħbija;

▼ M14

- (2) il-massa tat-traffiku;
- (3) il-massa tat-tagħbija tal-fjuwil;
- (4) it-tagħbija tal-inġenju tal-ajru u d-distribuzzjoni tat-tagħbija;
- (5) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inżul u l-massa mingħajr fjuwil;
- (6) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru.

▼ M4

- (b) L-ekwipaġġ tat-titjira għandu jingħata mezzi biex jirrepeti u jivverifika kwalunkwe kalkolu tal-massa u l-bilanċ fuq il-bażi ta' kalkoli elettronici.
- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-tagħbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx magħrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifika fil-manwal tal-operat.
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura:
  - (1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taht is-supervizzjoni ta' persunal ikkwalifikat; u
  - (2) li t-tagħbija tat-traffiku (traffic load) titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.
- (e) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-tagħbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

SPO.POL.115 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ — operazzjonijiet kummerċjali b'ajruplani u elikopters u operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi d-dejta tal-massa u tal-bilanċ u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ qabel kull titjira li tispeċifika t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha b'tali mod li l-limiti tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru ma jinqabżux. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:
  - (1) ir-registrazzjoni u t-tip ta' inġenju tal-ajru;
  - (2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira, kif applikabbli;
  - (3) l-isem tal-bdot fil-kmand;
  - (4) l-isem tal-persuna li jkun hejja d-dokument,
  - (5) il-massa operattiva mingħajr tagħbija (DOM) u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-inġenju tal-ajru,
  - (6) il-massa tal-fjuwil fit-tluġh u l-massa tal-fjuwil tal-vjaġġ;
  - (7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli,
  - (8) il-komponenti tat-tagħbija;
  - (9) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inżul u l-massa meta ma jkun hemm l-ebda fjuwil;
  - (10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru, u u
  - (11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.

▼ **M4**

- (b) F'kazijiet fejn id-dokumentazzjoni u d-dejta dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġġenerati permezz ta' sistema kkompjuterizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu jivverifika l-integrità tad-dejta prodotta.

SPO.POL.116 Dejta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa — mitigazzjonijiet

Minkejja l-punt SPO.POL.115 (a)(5), il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità ma għandhiex għalfejn titmizżel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija ssegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jintwera li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali;

SPO.POL.120 Prestazzjoni — punti ġenerali

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-inġenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

SPO.POL.125 Limitazzjonijiet tal-massa tat-tluġh — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

L-operatur għandu jiżgura li:

- (a) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tat-tluġh ma għandhiex taqbeż il-limitazzjonijiet fuq il-massa:

- (1) fit-tluġh kif mehtieg fil-punt SPO.POL.130;
- (2) waqt ir-rotta b'magna wahda wieqfa (OEI) kif mehtieg fil-punt SPO.POL.135; u
- (3) fl-inżul kif mehtieg fil-punt SPO.POL.140,

filwaqt li jistgħu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil;

- (b) il-massa fil-bidu tat-tluġh ma għandha qatt taqbeż il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, u jekk dan jintuża bahala parametru għad-determinazzjoni tal-massa tat-tluġh massima, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra; u

- (c) il-massa stmata għall-hin mistenni tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ta' destinazzjoni ma għandha qatt taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pressjoni adegwata għall-elevazzjoni, ta' dawk l-ajrudromi jew is-siti tal-operat, u jekk dan jintuża bahala parametru għad-determinazzjoni tal-massa massima tal-inżul, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra.

SPO.POL.130 Tluġh — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) Meta jiddetermina l-massa massima waqt it-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jqis dan li ġej:

- (1) id-distanza tat-tluġh ma għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġh, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar ma għandhiex taqbeż nofs il-ġirja tat-tluġh disponibbli;
- (2) il-ġirja tat-tluġh ikkalkulata ma għandhiex taqbeż il-ġirja tat-tluġh disponibbli;
- (3) valur wiehed ta' V1 għandu jintuża għat-tluġh interrott u għal dak issoktat, meta V1 ikun speċifikat fl-AFM; u

▼M4

- (4) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġh ma għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġh fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.
- (b) Hlief għal ajruplan mġhammar b'magni "turboprop" u b'massa massima tat-tluġh ta' jew inqas minn 5 700 kg, fil-każ ta' hsara fil-magna waqt it-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-ajruplan jista':
  - (1) iwaqqaf it-tluġh u jieqaf fi hdan id-distanza ta' aċċelerazzjoni u waqfien disponibbli jew ir-"runway" disponibbli; jew
  - (2) ikompli bit-tluġh u jevita l-ostakli kollha mnejn se tgħaddi t-titjira b'marġni adegwat sakemm l-ajruplan ikun f'pożizzjoni li jikkonforma ma' SPO.POL.135.

SPO.POL.135 Tul ir-rotta — magna wahda inoperattiva — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li f'każ fejn magna tiegħi taħdem fi kwalunkwe punt tul ir-rotta, ajruplan b'magni multipli għandu jkun jista' jkompli t-titjira lejn ajrudrom jew sit tal-operat adegwat mingħajr ma jtir fi kwalunkwe punt, taht l-altitudni tad-distanza minima mill-ostakli.

SPO.POL.140 Nżul — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

Fi kwalunkwe ajrudrom jew sit tal-operat, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura, wara li jkun ikklerja b'marġni sikura l-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avviċinament, li l-ajruplan ikun jista' jinżel u jieqaf, jew fil-każ ta' idroplan li dan jikseb veloċità baxxa b'mod sodisfaċenti, fid-distanza li jkun hemm disponibbli biex l-art tkun tista' tintlaħaq. Għandhom jitqiesu wkoll b'mod xieraq il-varjazzjonijiet mistennija fit-tekniki tal-avviċinament u tal-inżul, jekk it-tali kalkolu ma sarx fil-iskedar tad-dejta tal-prestazzjoni.

SPO.POL.145 Prestazzjoni u kriterji operattivi — l-ajruplani

Meta jopera ajruplan f'għoli ta' inqas minn 150 m (500 pied) fuq zona mhux f'kongestjoni, għal operazzjonijiet ta' ajruplani li mhumix kapaċi jsostnu titjira f'livell fil-każ ta' hsara kritika fil-magna, l-operatur għandu:

- (a) jistabbilixxi proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' hsara fil-magna;
- (b) jistabbilixxi programm ta' tahrig għall-membri tal-ekwipaġġ; u
- (c) jiżgura li l-membri kollha tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu abbord jingħataw struzzjonijiet dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzati.

SPO.POL.146 Prestazzjoni u kriterji operattivi — il-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jopera inġenju tal-ajru fuq zoni f'kongestjoni diment li:
  - (1) il-helikopter huwa ċċertifikat fil-kategorija A jew B; u
  - (2) huma stabbiliti miżuri ta' sikurezza biex jiġi evitat periklu zejjed għal persuni jew proprjetà fuq l-art u għall-operazzjoni u l-SOP tagħha huma awtorizzati.
- (b) L-operatur għandu:
  - (1) jistabbilixxi proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' hsara fil-magna;
  - (2) jistabbilixxi programm ta' tahrig għall-membri tal-ekwipaġġ; u
  - (3) jiżgura li l-membri kollha tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu abbord jingħataw struzzjonijiet dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzati.

▼ M4

- (c) L-operatur għandu jiżgura li l-massa fit-tluġh, fl-inżul jew fis-sospensjoni stazzjonarja ma taqbiżx il-massa massima speċifikata għal:
- (1) effett ta' sospensjoni stazzjonarja mingħajr effett tal-art (HOGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa; jew
  - (2) jekk jidher li se jkun hemm kundizzjonijiet li fihom aktarx li mhux se tiġi stabbilita HOGE, il-massa tal-helikopter ma għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art (HIGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa, diment li l-kundizzjonijiet attwali jippermettu sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art bil-massa massima speċifikata.

IS-SUBPARTI D

STRUMENTI, DEJTA U TAGHMIR*TAQSIMA 1**Ajruplani***SPO.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-kaz li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.A.215;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.A.220; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.

▼ M14

- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa skont din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) spare fuses;
  - (2) dwal portabbli indipendenti;
  - (3) arloġġ preċiż;
  - (4) il-kontenitur tal-mapep;
  - (5) il-kaxxa għall-ewwel għajnuna;
  - (6) it-tagħmir tas-sopravivenza u tas-sinjalar;
  - (7) ankri tal-wieċ u tagħmir għall-irmigġ;
  - (8) PCDS sempliċi użata minn speċjalist fil-kompitu bħala apparat ta' trazzin.
- (c) Strumenti, tagħmir jew aċċessorji mhux meħtieġa skont dan l-Anness (il-Parti-SPO) kif ukoll kwalunkwe tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont dan ir-Regolament, iżda li qed jingarr fuq titjira, għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawk l-istrumenti, tagħmir jew aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonformaw mal-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1139 jew il-punti SPO.IDE.A.215 u SPO.IDE.A.220 ta' dan l-Anness;
  - (2) l-istrumenti, it-tagħmir jew l-aċċessorji ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.

▼ M4

- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jeħtiġ li jużah jinsab bilqiegħda.

▼ M4

- (e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jhares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emergenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

▼ M14**SPO.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-elementi ta' tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira maħsuba ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm ma tiġix issodisfata waħda mill-kundizzjonijiet li ġejjin:

- (a) l-ajruplan ma jkunx qed jithaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL), jekk stabbilita;
- (b) għal ajruplani kumplessi li jahdmu bil-magni u għal kwalunkwe ajruplan użat f'operazzjonijiet kummerċjali, l-operatur ikun approvat mill-awtorità kompetenti biex jopera l-ajruplan fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza (MMEL) skont il-punt ORO.MLR.105(j) tal-Anness III;
- (c) l-ajruplan ikun soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

▼ M4**SPO.IDE.A.110 Fjusz tal-elettriku ta' fuq ir-rih**

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi fjusz tal-elettriku ta' fuq ir-rih, li jkunu tar-rata ta' qawwa meħtieġa għal harsien shih taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu dawk il-fjusz li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

SPO.IDE.A.115 Dwal operattivi

L-ajruplani li jithaddmu bil-lejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan;
- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dwal fil-kompartimenti kollha tal-kabina;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk l-ajruplan jithaddem bħala idroplan.

SPO.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M4

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (5) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach";
- (6) iż-żliq għall-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni.

▼ M4

(b) Minbarra (a), l-ajruplani li joperaw skont il-VMC bil-lejl għandhom ikunu mghammin:

(1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(i) id-dawran u ż-żliq,

(ii) il-pożizzjoni tal-helikopter,

(iii) il-veloċità vertikali; u

(iv) id-direzzjoni stabbilizzata;

(2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.

(c) Minbarra (a) u (b), l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni li joperaw skont il-VMC fuq l-ilma u 'l bogħod mill-art għandhom ikunu mghammin b'mezz li jevita malfunzjoni tas-sistema ta' indikazzjoni tal-veloċità tal-ajru minhabba kondensazzjoni jew silġ.

(d) L-ajruplanli li jithaddmu f'kundizzjonijiet fejn ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

(e) Kull meta għall-operazzjoni jkun mehtieġa żewġ bdoti, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

▼ M14

(1) l-altitudni barometrika,

▼ M4

(2) il-veloċità tal-ajru indikata,

(3) iż-żliq, jew id-dawran u ż-żliq, kif applikabbli,

(4) il-pożizzjoni tal-helikopter, jekk applikabbli

(5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u

(6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli, u

(7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bħala numri "Mach", jekk applikabbli.

SPO.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

(1) id-direzzjoni manjetika,

(2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

(3) l-altitudni barometrika,

▼ M4

(4) il-veloċità tal-ajru indikata,

(5) il-veloċità vertikali,

(6) id-dawran u ż-żliq,

(7) il-pożizzjoni tal-helikopter,

▼ M4

- (8) id-direzzjoni stabbilizzata;
- (9) it-temperatura tal-arja ta' barra, u
- (10) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach";
- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiros-kopiċi ma tkunx biżżejjed.
- (c) kull meta għall-operazzjoni jkun mehtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

▼ M14

- (1) l-altitudni barometrika,

▼ M4

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) il-veloċità vertikali,
- (4) id-dawran u ż-żliq,
- (5) il-pożizzjoni tal-helikopter,
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata; u
- (7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach", jekk applikabbli;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin fis-sistemi li jindikaw il-veloċità tal-ajru mehtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ; u
- (e) minbarra (a), (b), (c) u (d), l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni meta operati skont l-IFR għandhom ikunu mghamrin:
  - (1) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika;
  - (2) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu bil-lejl.
  - (3) b'mezz indipendenti iehor għall-kejl u l-wiri tal-altitudni sakemm ma jkunx diġà installat biex tinżamm konformità ma' (e)(1); u

▼ M14

- (4) bi provvista tal-enerġija ta' emerġenza, li tkun indipendenti mis-sistema tal-ġenerazzjoni tal-elettriku prinċipali, għall-fini tat-thaddim u tal-illuminazzjoni ta' tindika l-attitudni għal perjodu minimu ta' 30 minuta. Il-provvista tal-enerġija ta' emerġenza għandha tkun operattiva awtomatikament wara li s-sistema tal-ġenerazzjoni tal-elettriku prinċipali tieqaf taħdem għalkollox u għandha tinghata indikazzjoni ċara fuq l-istrument jew fuq il-panel tal-istrument li l-indikatur tal-attitudni jkun qed jithaddem bil-potenza ta' emerġenza.

▼ M4

SPO.IDE.A.126 Taghmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

L-ajruplani kumplessi li jahdmu bil-magni u li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u l-modalità tad-direzzjoni.

▼ M12

SPO.IDE.A.130 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (Terrain awareness warning system — TAWS)

- (a) L-ajruplani li jahdmu b'magna b'turbina li jkollhom massa massima ta' tluġh iċċertifikata (maximum certified take-off mass, MCTOM) ta' aktar minn 5 700 kg jew MOPSC ta' aktar minn disgħa għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiżiti għal:

▼ **M12**

- (1) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ għall-ewwel darba ċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew
  - (2) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ għall-ewwel darba ċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data.
- (b) Meta jintużaw f'operazzjonijiet kummerċjali, l-ajruplani li jahdmu b'magna b'turbina li għalihom iċ-ċertifikat ta' ajrunavigabbiltà individwali (CofA) ikun inhareġ għall-ewwel darba wara l-1 ta' Jannar 2019 u li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u MOPSC ta' bejn sitta u disgħa, għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiżiti għat-tagħmir tal-Klassi B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli.

▼ **M4****SPO.IDE.A.131 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (ACAS II)**

Sakemm ma jkunx previst mod iehor bir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jahdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mghammra b'ACAS II.

SPO.IDE.A.132 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord — helikopters kumplessi li jahdmu bil-magni

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jithaddmu billejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

- (a) l-ajruplani bi pressjoni;
- (b) l-ajruplani mingħajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma.

SPO.IDE.A.133 Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet f'kundizzjonijiet tas-silġ billejl — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) L-ajruplani li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi fil-kompitu tagħhom.

SPO.IDE.A.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.A.140 Registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (cockpit voice recorder - CVR)

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'registratur tal-vuċi (CVR):
  - (1) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inhargħilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data; u
  - (2) l-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 2 250 kilogramma;
    - (i) iċċertifikati biex joperaw b'ekwipaġġ minimu ta' mill-inqas żewġ bdoti;
    - (ii) mghammra b'magna(i) turbojet jew iktar minn magna turboprop waħda; u

▼ M4

- (iii) u li jkun inħarġilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.

▼ M8

- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata mill-inqas:

- (1) tul il-25 siegħa ta' qabel għall-ajruplani b'MCTOM ta' aktar minn 27 000 kg u li jkun inħarġilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2021 jew wara dik id-data; jew
- (2) tul is-sagħtejn ta' qabel fil-każijiet l-oħra kollha.

▼ M4

- (c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-hin:

- (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) l-ambjent tas-smiġh tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra and mask li jkun qed jintuża; u
  - (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (d) Is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni awtomatikament qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-registrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
  - (e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-registrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtgħel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

▼ M8

- (f) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M4**SPO.IDE.A.145 Registratur tad-dejta tat-titjira (flight data recorder)**

- (a) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data, għandhom ikunu mghammra b'registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-ajruplan u għandu jkun kapaċi jżomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 25 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.

▼ **M4**

- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼ **M8**

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emerġenza awtomatiku.

▼ **M15****SPO.IDE.A.146 Reġistratur tat-titjira hafif**

- (a) Ajruplani b'magni bit-turbini b'MCTOM ta' 2 250 kg jew aktar u ajruplani b'MOPSC ta' aktar minn 9 sits għandhom ikunu mghammra b'reġistratur tat-titjira jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
- (1) ma jkunux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-punt SPO.IDE.A.145(a);
  - (2) jintużaw għal operazzjonijiet kummerċjali;
  - (3) jinħarġu għall-ewwel darba b'CofA individwali fi jew wara t-5 ta' Settembru 2022.
- (b) L-apparat li jirreġistra t-titjira għandu jirreġistra, permezz ta' *data* jew immaġni tat-titjira, informazzjoni li hija biżżejjed biex tiddetermina l-passaġġ tat-titjira u l-veloċità tal-inġenju tal-ajru.
- (c) Ir-registratur tat-titjira għandu jkun kapaċi li jikseb id-*data* u l-immaġni tat-titjira rreġistrati matul mill-inqas il-hames sigħat ta' qabel.
- (d) Ir-registratur tat-titjira għandu jibda jirreġistra d-*data* awtomatikament qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi aktar bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) Jekk l-apparat li jirreġistra t-titjira jirreġistra immaġni jew awdjo tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, allura għandha tiġi pprovduta funzjoni li tista' tithaddem mill-bdot fil-kmand u li timmodifika r-registrazzjonijiet tal-immaġni u tal-awdjo magħmula qabel it-thaddim ta' dik il-funzjoni, sabiex daww ir-registrazzjonijiet ma jkunux jistgħu jiġu rkuprati meta jerga' jinstema' r-registratur jew b'tekniki ta' kkupjar.

▼ **M4****SPO.IDE.A.150 Registrazzjoni tal-kollegament tad-dejta (data link recording)**

- (a) L-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkun mghammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
- (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
    - (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;

▼ M4

- (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-ajruplan; u
- (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messagġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt SPO.IDE.A.140.

▼ M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M4

- (e) Ir-reqwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-reqwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti SPO.IDE.A.140 (d) u (e).

SPO.IDE.A.155 Registratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlaħaq konformità mar-reqwiziti tas-CVR u mar-reqwiziti tal-FDR permezz ta':

- (a) registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jehtieg li jkun mghammar b'CVR jew b'FDR; jew
- (b) żewġ registraturi kkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jehtieg li jkun mghammar b'CVR jew b'FDR;

SPO.IDE.A.160 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni

L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sit jew post għal kull membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu abbord;
- (b) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit u b'apparat ta' restrizzjoni għal kull post;

▼ M9

- (c) għall-ajruplani li mhumex kumplessi u li jahdmu bil-magni, ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinfetħ permezz ta' molla waħda għall-ajruplani li jkollhom CofA mahruġa għall-ewwel darba fil-25 ta' Awwissu 2016 jew wara dik id-data;
- (d) għall-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni, ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità:
  - (1) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot; kif ukoll
  - (2) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira;

▼ M14

- (e) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' trażzin għan-naħa ta' fuq tat-torso meħtieġa skont il-punt (d) għandu jkollu:
  - (1) ftuħ permezz ta' molla waħda;
  - (2) fuq is-sits tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u fuq kwalunkwe sit li jkun hdejn sit ta' bdot, kwalunkwe wiehed minn dawn l-elementi li ġejjin:

▼ M14

- (i) żewġ ċineġ tal-ispalel u ċinturin tas-sikurezza li jistgħu jintużaw b'mod indipendenti;
- (ii) ċinga tal-ispalel dijagonali u ċinturin tas-sikurezza li jistgħu jintużaw b'mod indipendenti għall-ajruplani li ġejjin:
  - (A) l-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u MOPSC ta' disgħa jew inqas, u li jkunu konformi mal-kundizzjonijiet dinamiċi tal-inżul ta' emerġenza ddefiniti fl-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni applikabbli;
  - (B) l-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' 5 700 kg jew inqas u MOPSC ta' disgħa jew inqas, u li jkunu konformi mal-kundizzjonijiet dinamiċi tal-inżul ta' emerġenza ddefiniti fl-ispeċifikazzjoni taċ-ċertifikazzjoni applikabbli u li jkollhom CofA mahruġ għall-ewwel darba qabel il-25 ta' Awwissu 2016.

▼ M4**SPO.IDE.A.165 Kaxex għall-ewwel għajjnuna**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mġhammra b'kaxex għall-ewwel għajjnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajjnuna għandhom ikunu:
  - (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

SPO.IDE.A.170 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni

- (a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija mehtieġa l-provvista tal-ossiġenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mġhammra b'taġhmira tal-ossiġnu li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu mehtieġa.
- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-kabina hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi mill-anqas il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti f'kompiti kollha:
  - (1) għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, izda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti.
  - (2) għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wiehed iqis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-kabina se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied;
  - (3) għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 10 000 u 14 000 pied; u
  - (4) għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taht dik l-altitudni, izda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.
- (c) Minbarra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mġhammra:
  - (1) b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni; u
  - (2) fil-każ ta' ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni, b'maskli ta' użu immedjat għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.A.175 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani mingħajr pressjoni

- (a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija mehtieġa l-provvista tal-ossiġenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mġhammra b'taġhmira tal-ossiġnu li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu mehtieġa.

▼ **M4**

- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:
- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 1-10 000 u t-13 000 pied; u
  - (2) il-persuni kollha abbord għal kwlaunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.
- (c) Minkejja (b), titjiriet b'tul ta' zmien speċifikat bejn 13 000 pied u 16 000 pied jistgħu jsiru bla provvisti tal-ossiġenu, skont SPO.OP.195(b).

SPO.IDE.A.180 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar▼ **M13**

- (a) L-ajruplani, għajr l-ajruplani ELA1, għandhom ikunu mġhammra mill-inqas b'estintur tan-nar wiehed manwali:
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira; u
  - (2) f'kull kompartiment tal-kabina li jkun separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, hlief jekk il-kompartiment ikun faċilment aċċessibbli għall-ekwipaġġ tat-titjira.

▼ **M4**

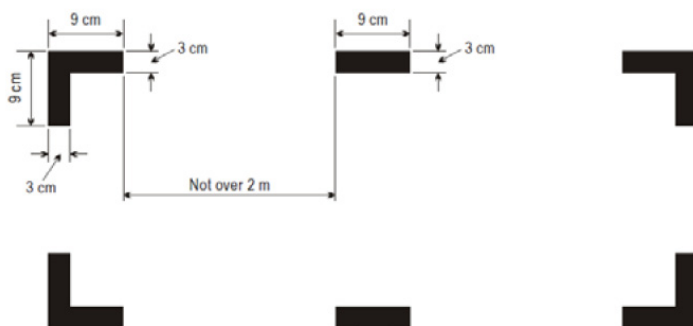
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun mahsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

SPO.IDE.A.181 Imnanar tas-salvataġġ u skarpellini

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mġhammra tal-inqas b'mannara waħda tas-salvataġġ jew bi skarpellina waħda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.A.185 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emergenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarrkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1***Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul****SPO.IDE.A.190 Trażmettitur għas-sejbien waqt emergenza (Emergency locator transmitter - ELT)**▼ **M8**

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mġhammra b'dawn li ġejjin:
- (1) ELT ta' kwalunkwe tip jew mezz ta' lokalizzazzjoni tal-inġenji tal-ajru li jkunu jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Anness IV (il-Parti CAT), CAT.GEN.MPA.210, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, meta jkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Lulju 2008 jew qabel;

▼ **M8**

- (2) ELT awtomatiku jew mezz ta' lokalizzazzjoni tal-ingenji tal-ajru li jkunu jissodisfaw ir-reqwiziti tal-Anness IV (il-Parti CAT), CAT.GEN.MPA.210, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, meta jkun inhargilhom CofA individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew
- (3) ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB — personal locator beacon) li jingarr minn membru tal-ekwipagg jew minn xi hadd speċjalizzat fil-kompitu, meta l-ajruplan ikun iċċerifikat għal konfigurazzjoni massima ta' sitta jew anqas.

▼ **M4**

- (b) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

SPO.IDE.A.195 Titjir fuq l-ilma

- (a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna abbord, li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
  - (1) l-ajruplani tal-art b'magna wahda:
    - (i) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew
    - (ii) li jitolqu jew jinżlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza;
  - (2) l-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma; u
  - (3) l-ajruplani li jithaddmu minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normal jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.
- (c) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir iehor mehtiegħ sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u
  - (2) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-ħoss kif preskritt fl-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.
- (d) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-ġarr ta':
  - (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
  - (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-meżzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.

SPO.IDE.A.200 Tagħmir tas-sopravivenza

- (a) L-ajruplani li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wieħed (ELT(S)); u

▼M4

- (3) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.
- (b) It-tagħmir l-ieħor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għal-fejn jingarr abbord meta l-ajruplan:
  - (1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-zona fejn it-tiftix u s-salvataġġ ma jkunux partikularment diffiċli li tkun tikkorrispondi għal:
    - (i) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari b'magna wahda wieqfa (OEI), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jahdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew
    - (ii) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha; jew
  - (2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'veloċità regolari minn zona li tkun adattata għal inzul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavi-gabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.A.205 Tagħmir protettiv individwali

Kull persuna abbord għandha tilbes tagħmir protettiv individwali li huwa adegwat għat-tip ta' operazzjoni li tkun qed issir.

SPO.IDE.A.210 Kuffji tal-widna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ.

SPO.IDE.A.215 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) L-ajruplani li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun meħtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista':
  - (1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom
  - (2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika fi kwalunkwe hin matul it-titjira;
  - (3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' dawg l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawg il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u
  - (4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emerġenza ajrunawtika 121,5 MHz.
- (b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-ieħor jew mill-oħrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirriżultax fil-hsara tal-ieħor jew tal-oħrajn.

SPO.IDE.A.220 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffa-ċilita li jipproċedu skont:
  - (1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
  - (2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ M4

- (b) L-ajruplani għandu jkollhom bizzejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumpliment tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa, titwettaq b'mod sikur.
- (c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

▼ M9

- (d) Għall-operazzjonijiet tal-PBN, l-inġenju tal-ajru għandu jissodisfa r-rekwiżiti taċ-ċertifikazzjoni tal-ajrunavigabbiltà għall-ispeċifikazzjoni xierqa għan-navigazzjoni.

▼ M14

- (e) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'tagħmir ta' sorveljanza skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ M4**SPO.IDE.A.225 Transponder**

Fejn ikun mehtieg mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha mehtieġa.

▼ M9**SPO.IDE.H.230 Ġestjoni ta' bażijiet tad-dejta ajrunawtika**

- (a) Bażijiet ta' dejta ajrunawtika li jintużaw fuq applikazzjonijiet ta' sistemi tal-inġenji tal-ajru ċċertifikati għandhom jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-kwalità tad-dejta li huma xierqa għall-użu mahsub tad-dejta.
- (b) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dhul f'waqthom tal-bażijiet tad-dejta ajrunawtika, li jkunu attwali u mhux mibdula, għall-inġenji tal-ajru kollha li jkunu jehtiguhom.
- (c) Minkejja xi okkorrenza dwar rekwiżiti ta' rappurtar kif definiti fir-Regolament (UE) Nru 376/2014, l-operatur għandu jirrapporta lill-fornitur tal-bażijiet tad-dejta dwar każijiet ta' dejta żbaljata, inkonsistenti jew dejta nieqsa li tista' tkun raġonevolment mistennija li tikkostitwixxi periklu għat-titjira.

F'każijiet bħal dawn, l-operatur għandu jinforma lill-ekwipaġġ tat-titjira u lill-persunal ieħor ikkonċernat, u għandu jiżgura li d-dejta affettwata ma tintużax.

▼ M4*TAQSIMA 2**Helikopters***SPO.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma mehtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
  - (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.H.215;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.H.220; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.

▼ M14

- (b) L-oġġetti li ġeġjin, meta mehtieġa minn din is-Subparti, ma jehtigux approvazzjoni ta' tagħmir:
  - (1) dwal portabbli indipendenti;

▼ M14

- (2) arloġġ preċiż;
- (3) il-kaxxa għall-ewwel għajnuna;
- (4) it-tagħmir tas-sopravivenza u tas-sinjalar;
- (5) ankri tal-wieċ u tagħmir għall-irmigġ;
- (6) tagħmir ta' trazzin għat-tfal;
- (7) PCDS sempliċi użata minn speċjalist fil-kompitu bħala apparat ta' trazzin.
- (c) Strumenti, tagħmir jew aċċessorji mhux mehtieġa skont dan l-Anness (il-Parti-SPO) kif ukoll kwalunkwe tagħmir ieħor li mhuwiex mehtieġ skont dan ir-Regolament, iżda li qed jingarr fuq titjira, għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti li ġejjin:
  - (1) l-informazzjoni pprovduta minn daww l-istrumenti, tagħmir jew aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonformaw mal-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1139 jew il-punti SPO.IDE.H.215 u SPO.IDE.H.220 ta' dan l-Anness;
  - (2) l-istrumenti, it-tagħmir jew l-aċċessorji ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jahdmux tajjeb.

▼ M4

- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) Daww l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jhares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

▼ M14**SPO.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira**

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, mill-elementi ta' tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira maħsuba ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm ma tiġix issodisfata waħda mill-kundizzjonijiet li ġejjin:

- (a) il-helikopter ma jkunx qed jithaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL), jekk stabbilita;
- (b) għal helikopters kumplessi li jahdmu bil-magni u għal kwalunkwe helikopter użat f'operazzjonijiet kummerċjali, l-operatur ikun approvat mill-awtorità kompetenti biex jopera l-helikopter fil-limiti tal-lista tat-tagħmir minimu ta' referenza (MMEL) skont il-punt ORO.MLR.105(j) tal-Anness III;
- (c) il-helikopter ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

▼ M4**SPO.IDE.H.115 Dwal operattivi**

Il-helikopters li jithaddmu bil-lejl għandhom ikunu mġhamra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dwal forniti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu daww xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-helikopter;

▼ M4

- (e) bi dwal fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-kabina;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dwal biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar) jekk il-helikopter ikun wiehed anfibju.

SPO.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M4

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
- (5) iż-żliq.

- (b) Il-helikopters operati skont il-VMC fuq l-ilma u lil hinn mill-art jew skont il-VMC billejl, minbarra (a), għandhom ikunu mghammrin:

- (1) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
  - (i) il-pożizzjoni tal-helikopter,
  - (ii) il-veloċità vertikali; u
  - (iii) id-direzzjoni stabbilizzata;
- (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed; u
- (3) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;

- (c) Il-helikopters li jithaddmu meta l-vizibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet fejn ma jkunx jistgħu jinzammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament ħażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

- (d) Kull meta għall-operazzjoni jkun meħtieġa żewġ bdoti, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'mezz separat addizzjonali għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

▼ M14

- (1) l-altitudni barometrika,

▼ M4

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) iż-żliq,
- (4) il-pożizzjoni tal-helikopter, jekk applikabbli
- (5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli.

▼ M4**SPO.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom**

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

- (a) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-ħin f'sigħat, minuti u sekondi,

▼ M14

- (3) l-altitudni barometrika,

▼ M4

- (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (5) il-veloċità vertikali,
- (6) iż-żliq,
- (7) il-pożizzjoni tal-helikopter,
- (8) id-direzzjoni stabbilizzata; u
- (9) it-temperatura tal-arja ta' barra;
- (b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed;
- (c) kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

▼ M14

- (1) l-altitudni barometrika,

▼ M4

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) il-veloċità vertikali,
- (4) iż-żliq,
- (5) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (c)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;
- (e) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter bħala strument "stand-by"; u
- (f) dawn li ġejjin għal-helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni:
  - (1) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika; u
  - (2) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wieħed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu bil-lejl.

SPO.IDE.H.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wieħed imwettqin skont l-IFR

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wieħed għandhom ikunu mgħammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

▼ **M4****SPO.IDE.H.132 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord — helikopters kumplessi li jahdmu bil-magni**

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR jew bil-lejl għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, ikunu mistennija maltempati bir-ragħad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bħala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

SPO.IDE.H.133 Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet f'kundizzjonijiet ta' silġ bil-lejl — il-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) Il-helikopters li jithaddmu bil-lejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda diġa jew riflessjoni li tista' tfixxkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi fil-kompitu tagħhom.

SPO.IDE.H.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

Il-helikopters li jithaddmu minn iżjed minn membru wieħed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.H.140 Registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (cockpit voice recorder - CVR)

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 7 000 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'CVR.
- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi li jikseb id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn ta' qabel (2).
- (c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-hin:
  - (1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) L-ambjent tas-smiġħ tal-kabina tal-pilota, inkluż mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslui minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ; u
  - (4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-helikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-helikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettriċa, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtegħel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

▼ **M8**

- (f) Jekk is-CVR mhuwiex utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk is-CVR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ **M4****SPO.IDE.H.145 Registratur tad-dejta tat-titjira (flight data recorder)**

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 3 175 kg u li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri mehtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-helikopter u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 10 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-helikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-helikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-helikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.

▼ **M8**

- (e) Jekk ir-registratur tad-dejta tat-titjira (FDR) ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taħt l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taħt l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk l-FDR ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ **M15****SPO.IDE.H.146 Registratur tat-titjira hafif**

- (a) Ajruplani b'magni bit-turbini b'MCTOM ta' 2 250 kg jew aktar għandhom ikunu mghammra b'registratur tat-titjira jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet kollha li ġejjin:
  - (1) ikunu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-punt SPO.IDE.H.145(a);
  - (2) jintużaw għal operazzjonijiet kummerċjali;
  - (3) jinħarġu għall-ewwel darba b'CofA individwali fi jew wara t-5 ta' Settembru 2022.
- (b) L-apparat li jirreġistra t-titjira għandu jirreġistra, permezz ta' *data* jew immaġni tat-titjira, informazzjoni li hija biżżejjed biex tiddetermina l-passaġġ tat-titjira u l-veloċità tal-inġenju tal-ajru.
- (c) Ir-registratur tat-titjira għandu jkun kapaċi li jikseb id-*data* u l-immaġni tat-titjira rreġistrati matul mill-inqas il-ħames sigħat ta' qabel.
- (d) Ir-registratur tat-titjira għandu jibda jirreġistra d-*data* awtomatikament qabel ma l-helikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-helikopter ma jkunx jista' jimxi aktar bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) Jekk l-apparat li jirreġistra t-titjira jirreġistra immaġni jew awdjo tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, allura għandha tiġi pprovduta funzjoni li tista' tithaddem mill-bdot fil-kmand u li timmodifika r-registrazzjonijiet tal-immaġni u tal-awdjo magħmula qabel it-thaddim ta' dik il-funzjoni, sabiex dawk ir-registrazzjonijiet ma jkunux jistgħu jiġu rkuprati meta jerga' jinstema' r-registratur jew b'tekniki ta' kkupjar.

▼ **M4****SPO.IDE.H.150 Registrazzjoni tal-kollegament tad-dejta (data link recording)**

- (a) Il-helikopters li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkun mghammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq registratur, fejn ikun applikabbli:
  - (i) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-helikopter u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;

▼ M4

- (iii) is-sorveljanza indirizzata;
- (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
- (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
- (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
- (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
- (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħzun f'post differenti mill-helikopter; u
- (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaggi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-registratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jahzen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-registratur għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt SPO.IDE.H.140.

▼ M8

- (d) Jekk ir-registratur ma jkunx utilizzabbli, għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun taht l-ilma. Dan l-apparat għandu jkollu hin minimu ta' trażmissjoni taht l-ilma ta' 90 jum, sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2020. Jekk ir-registratur ikun utilizzabbli, għandu jkollu trażmettitur lokalizzatur tal-emergenza awtomatiku.

▼ M4

- (e) Ir-reqwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-registratur huma l-istess bħar-reqwiziti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti SPO.IDE.H.140 (d) u (e).

SPO.IDE.H.155 Registratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlaħaq konformità mar-reqwiziti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jingarr registratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota.

SPO.IDE.H.160 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mgħammra:
  - (1) sit jew post għal kull membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu abbord;
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit u b'apparat ta' restrizzjoni għal kull post;
  - (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso għal kull sit, fil-każ ta' helikopters li jkun inhargilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Diċembru 2012; u
  - (4) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naha ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetħ permezz ta' molla waħda

▼ **M4****SPO.IDE.H.165 Kaxex għall-ewwel ghajnuna**

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel ghajnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel ghajnuna għandhom ikunu:
- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

SPO.IDE.H.175 Ossigenu supplimentari — il-helikopters mingħajr pressjoni

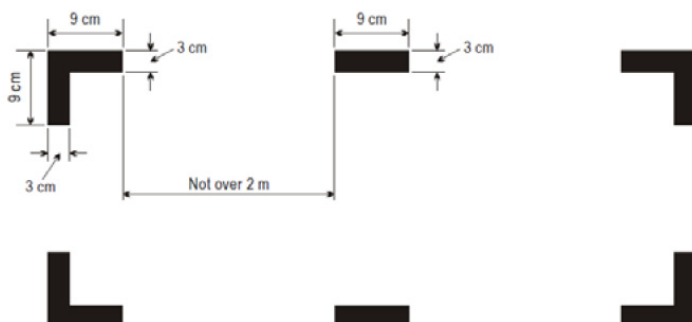
- (a) Il-helikopters mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija mehtieġa l-provvista tal-ossigenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossigenu li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossigenu mehtieġa.
- (b) Il-helikopters mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossigenu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:
- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha għal kwalunkwe perġodu li jaqbez it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u
  - (2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha għal kwalunkwe perġodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-kabina tkun 'il fuq minn 13 000 pied.
- (c) Minkejja (b), titjiriet b'tul ta' żmien speċifikat ta' bejn 13 000 pied u 16 000 pied jistgħu jitwettqu bla provvisti tal-ossigenu, skont SPO.OP.195(b).

SPO.IDE.H.180 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) Il-helikopters, għajr għall-helikopters ELA2 għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda għat-tifi tan-nar:
- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u
  - (2) f'kull kompartiment tal-kabina li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ tat-tijira.
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar mehtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-koncentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

SPO.IDE.H.185 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

*Figura 1***Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**

▼ **M4****SPO.IDE.H.190 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)**

- (a) Il-helikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' aktar minn sitt sits għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'ELT awtomatiku; u
  - (2) ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)) f'ċattra tas-salvataġġ jew f'gakketta tas-salvataġġ meta l-helikopter jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti hin ta' titjir b'veloċità regolari normali.
- (b) Il-helikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits jew anqas għandhom ikunu mghammra b'trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew b'apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB) li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu:
- (c) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

SPO.IDE.H.195 ► M5 Titjir fuq l-ilma — il-helikopters hlief inġenji tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna ◀

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
- (1) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (2) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (3) waqt tluġh jew inżul f'ajrudrom jew f'sit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.
- (c) Il-bdot fil-kmand ta' helikopter li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':
- (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
  - (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
  - (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.
- (d) The pilot-in-command shall determine the risks to survival of the occupants of the helicopter in the event of a ditching, when deciding if the life-jackets required in (a) shall be worn by all occupants.

SPO.IDE.H.197 Ġakketti tas-salvataġġ — il-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

▼ M4

- (1) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell;
  - (2) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew
  - (3) fejn il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avviċinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkun jistgħu jinstabu b'mod faċli.

▼ M9**SPO.IDE.H.198 Ibies ta' sopravivenza — il-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni**

Kull persuna abbord għandha tilbes libsa ta' sopravivenza meta jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand abbażi ta' valutazzjoni tar-riskju billi jqis il-kundizzjonijiet li ġejjin:

- (a) titjiriet fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art jew inżul ta' emerġenza sikur, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; kif ukoll
- (b) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindika li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-+ 10 °C matul it-titjira.

▼ M4**SPO.IDE.H.199 Ċattri ta' salvataġġ, ELTs tas-sopravivenza u tagħmir tas-sopravivenza fuq titjiriet estiżi fuq l-ilma — il-helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni**

Il-helikopters li jithaddmu:

- (a) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell; jew
- (b) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell, u jekk jiddeċiedi hekk il-bdot fil-kmand permezz ta' valutazzjoni tar-riskju, għandhom ikunu mghammra:
  - (1) b'tal-inqas ċattra wahda tas-salvataġġ b'kapacità mkejla ta' mhux inqas mill-ghadd massimu ta' persuni abbord, li għandha tkun stivata b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħha f'każ ta' emerġenza;
  - (2) b'tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wiehed għal kull ċattra tas-salvataġġ meħtieġa; u
  - (3) b'tagħmir li jsalva l-hajja, inkluzi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettagħ.

SPO.IDE.H.200 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (b) b'tal-inqas ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)); u
- (c) b'tagħmir iehor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-ghadd ta' persuni abbord.

▼ **M9**▼ **M4****SPO.IDE.H.202 Helikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir mixxellanju**

Il-helikopters li jkunu iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir iehor mehtieg sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-helikopter fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immanigġjar tiegħu; u
- (b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss preskritti fil-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

SPO.IDE.H.203 Il-helikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjiriet fuq l-ilma — nżul ta' emerġenza▼ **M5**

Helikopters kumplessi mhaddmin b'magna, li jithaddmu f'titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili b'distanza mill-art ta' aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċita normali u helikopters, hlief ingeni tal-ajru kumplessi mhaddmin b'magna, li jtiru fuq l-ilma f'ambjent ostili f'distanza ta' iktar minn 50 mil nawtiku mill-art. għandhom ikunu:

▼ **M4**

- (a) iddizinjati għall-inżul fuq l-ilma skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti;
- (b) iċċertifikati għall-inżul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti; jew
- (c) mghammra b'tagħmir ta' emerġenza li jżomm f'wiċċ l-ilma.

SPO.IDE.H.205 Tagħmir protettiv individwali

Kull persuna abbord għandha tilbes tagħmir protettiv individwali li huwa adegwat għat-tip ta' operazzjoni li tkun qed issir.

SPO.IDE.H.210 Kuffji tal-widna

Kull meta tkun mehtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttuna ta' trażmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot, membru tal-ekwipaġġ u/jew speċjalist fil-kompitu mehtieg fil-post assenjat lilu.

SPO.IDE.H.215 Tagħmir tal-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun mehtieg mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun jista':
  - (1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom
  - (2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.
  - (3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' dawg l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawg il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u
  - (4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emerġenza ajrunawtika 121,5 MHz.
- (b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirrizultax fil-hsara tal-iehor jew tal-ohrajn.

▼ M4

- (c) Meta jkun hemm il-htieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa fil-punt SPO.IDE.H.135, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'but-tuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-posta assenjat tiegħu.

SPO.IDE.H.220 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:

(1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(2) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

- (b) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplement tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.

- (c) Il-helikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

▼ M9

- (d) Għall-operazzjonijiet tal-PBN, l-inġenju tal-ajru għandu jissodisfa r-rekwiziti taċ-ċertifikazzjoni tal-ajrunavigabbiltà għall-ispeċifikazzjoni xierqa għan-navigazzjoni.

▼ M14

- (e) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'tagħmir ta' sorveljanza skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

▼ M4**SPO.IDE.H.225 Transponder**

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-helikopters għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

▼ M9**SPO.IDE.H. 230 Ġestjoni ta' bażijiet tad-dejta ajrunawtika**

- (a) Bażijiet ta' dejta ajrunawtika li jintużaw fuq applikazzjonijiet ta' sistemi tal-inġenji tal-ajru ċertifikati għandhom jissodisfaw ir-rekwiziti tal-kwalità tad-dejta li huma xierqa għall-użu mahsub tad-dejta.
- (b) L-operatur għandu jiżgura d-distribuzzjoni u d-dhul f'waqthom tal-bażijiet tad-dejta ajrunawtika, li jkunu attwali u mhux mibdula, għall-inġenji tal-ajru kollha li jkunu jehtiguhom.
- (c) Minkejja xi okkorrenza dwar rekwiżiti ta' rappurtar kif definiti fir-Regolament (UE) Nru 376/2014, l-operatur għandu jirrapporta lill-fornitur tal-bażijiet tad-dejta dwar każijiet ta' dejta żbaljata, inkonsistenti jew dejta nieqsa li tista' tkun raġonevolment mistennija li tikkostitwixxi periklu għat-titjira.

F'każijiet bħal dawn, l-operatur għandu jinforma lill-ekwipaġġ tat-titjira u lill-persunal ieħor ikkonċernat, u għandu jiżgura li d-dejta affettwata ma tintużax.

▼ M13**▼ M11**

▼ **M4**

SUBPARTI E
REKWIŻITI SPECIFIĊI
TAQSIMA 1

Operazzjonijiet ta' tagħbija esterna bi braga bil-helikopter (HESLO)

▼ **M14**

SPO.SPEC.HESLO.100 Proċeduri operattivi standard

Il-proċeduri operattivi standard għall-HESLO għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fil-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ teoretiku u prattiku rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ biex iwettqu l-kompiti tagħhom, it-taħriġ rilevanti għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu l-kompiti tagħhom, u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u lill-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-helikopter li jridu jiġu ssodisfati għat-twettiq ta' operazzjonijiet HESLO;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

▼ **M4**

SPO.SPEC.HESLO.105 Tagħmir speċifiku għal HESLO

Il-helikopter għandu jkun mghammar b'tal-inqas:

- (a) mera ta' sikurezza wahda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ(ijiet)/it-tagħbija; u
- (b) miter wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

SPO.SPEC.HESLO.110 Trasportazzjoni ta' oġġetti perikolużi

L-operatur li jittrasporta l-oġġetti perikolużi lejn jew minn siti bla ekwipaġġ jew zoni remoti għandu japplika mal-awtorità kompetenti għal eżenzjoni mid-dispożizzjonijiet tal-Istruzzjonijiet Tekniċi jekk ikun behsiebu ma jikkonformax mar-rekwiżiti ta' daww l-Istruzzjonijiet.

TAQSIMA 2

Operazzjonijiet bi bnedmin bhala merkanzija esterna (HEC)

▼ **M14**

SPO.SPEC.HEC.100 Proċeduri operattivi standard

Il-proċeduri operattivi standard għall-HEC għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fil-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;

▼ M14

- (c) it-taħriġ teoretiku u prattiku rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ biex iwettqu l-kompiti tagħhom, it-taħriġ rilevanti għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu l-kompiti tagħhom, u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u lill-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-elikopter li jridu jiġu ssodisfati għat-tweqqif ta' operazzjonijiet HEC;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

▼ M4**SPO.SPEC.HEC.105 Tagħmir speċifiku għall-HEC**

- (a) Il-elikopters għandhom ikunu mghammra:
  - (1) tagħmir għall-operazzjonijiet bil-parank jew ganċ tal-merkanzija;
  - (2) mera ta' sikurezza wahda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ; u
  - (3) miter wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

▼ M14

- (b) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-parank u tal-ganċ tal-merkanzija għajr PCDS sempliċi, u kwalunkwe modifika sussegwenti għandu jkollha approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà xierqa għall-funzjoni mahsuba.

▼ M4*TAQSIMA 3****Operazzjonijiet bil-paraxut (PAR)*****SPO.SPEC.PAR.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-PAR għandhom jispjefikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet bil-paraxut;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

SPO.SPEC.PAR.105 Ġarr ta' membri tal-ekwipaġġ u ta' speċjalisti fil-kompitu

Ir-rekwiżit għar-responsabilitajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu kif stabbilit f'SPO.-GEN.106(c) ma għandux ikun applikabbli għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu qabziet bil-paraxut.

▼ **M4****SPO.SPEC.PAR.110 Sits**

Minkejja SPO.IDE.A.160 (a) u SPO.IDE.H.160 (a)(1), l-art tal-inġenju tal-ajru tista' tintuża bħala sit, diment li hemm mezzi disponibbli li l-ispeċjalist fil-kompitu jista' jżomm jew jintrabat magħhom.

SPO.SPEC.PAR.115 Ossigenu supplimentari

Minkejja SPO.OP.195 (a), ir-reqwizit biex jintuża l-ossigenu supplimentari ma għandux ikun applikabbli għall-membri tal-ekwipaġġ minbarra l-bdot fil-kmand u għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu dmirijiet essenzjali għall-kompitu speċjalizzat, kull meta l-altitudni tal-kabina:

(a) taqbeż it-13 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 6 minuti.

(b) taqbeż il-15 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 3 minuti.

▼ **M11**▼ **M14****SPO.SPEC.PAR.125 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi**

Minkejja l-punt SPO.GEN.155, dawk li jużaw il-paraxut jistgħu jhorgu mill-inġenju tal-ajru għall-fini ta' wirja bil-paraxut fuq żoni f'kongestjoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti jew fuq gemgħa fil-miftuħ ta' persuni filwaqt li jgħorru apparati li jhallu d-duhhan warajhom, diment li dawn huma manifatturati għal dan l-ghan.

▼ **M4***TAQSIMA 4***Titjiriet ajrubatiċi (ABF)****SPO.SPEC.ABF.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-ABF għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-reqwiziti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijietom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru titjiriet ajrubatiċi;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

SPO.SPEC.ABF.105 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

Id-dokumenti li għajin elenkati f'SPO.GEN.140 (a) ma hemmx bżonn li jingarru matul titjiriet ajrubatiċi:

- (a) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun gie ffajljat, jekk ikun applikabbli;

▼ M4

- (b) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/għaż-żona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
- (c) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni; u
- (d) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-żona tat-titjira ppjanata.

SPO.SPEC.ABF.115 Tagħmir

Ma hemmx bżonn li jiġu applikati r-reqwiżiti li ġejjin dwar it-tagħmir għal titjiriet ajrubatiċi:

- (a) kaxex tal-ewwel għajjnuna kif stabbilit f'SPO.IDE.A.165 u SPO.IDE.H.165;
- (b) apparati portabbli tat-tifi tan-nar kif stabbilit f'SPO.IDE.A.180 u f'SPO.IDE.H.180; u
- (c) trażmettitturi għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacons) kif stabbilit f'SPO.IDE.A.190 u SPO.IDE.H.190.

▼ M14*TAQSIMA 5**Titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni***SPO.SPEC.MCF.100 Livelli tat-titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni**

Qabel ma jwettaq titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni, l-operatur għandu jiddetermina l-livell applikabbli tat-titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni kif ġej:

▼ M15

- (a) Titjira ta' manutenzjoni ta' "Livell A" għal titjira fejn hu mistenni l-użu ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza, kif definiti fil-manwal tat-titjira tal-inġenju tal-ajru, jew fejn titjira hija mehtieġa biex ttipprova l-funzjonament ta' sistema ta' riżerva jew apparat iehor ta' sigurtà;

▼ M14

- (b) titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell B", għal kwalunkwe titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni għajr titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A".

SPO.SPEC.MCF.105 Programm tat-titjira għal titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni tal-"Livell A"

Qabel ma jwettaq titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' Livell A b'inġenju tal-ajru kumpless li jahdem bil-magni, l-operatur għandu jżviluppa u jiddokumenta programm tat-titjira.

SPO.SPEC.MCF.110 Manwal tat-titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni għal titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni tal-"Livell A"

L-operatur li jwettaq titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" għandu:

- (a) jiddeskrivi dawk l-operazzjonijiet u l-proċeduri assoċjati fil-manwal tal-operat imsemmi fil-punt ORO.MLR.100 tal-Anness III jew f'manwal tat-titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni speċifiku;
- (b) jaġġorna l-manwal meta jkun mehtieġ;
- (c) jinforma lill-persunal ikkonċernat kollu bil-manwal u bil-bidliet tiegħu li huma rilevanti għad-dmirijiet tagħhom;
- (d) jipprovdi lill-awtorità kompetenti l-manwal u l-aġġornamenti tiegħu.

▼ **M14****SPO.SPEC.MCF.115 Rekwiżiti tal-ekwipaġġ tat-titjira għal titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A"**

- (a) L-operatur għandu jagħzel membri tal-ekwipaġġ tat-titjira adegwati b' kunsiderazzjoni tal-kumplessità tal-inġenju tal-ajru u tal-livell tat-titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni. Meta jagħzel il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għal titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" b'inġenju tal-ajru kumpless li jahdem bil-magni, l-operatur għandu jiżgura dan kollu li ġej:
- (1) li l-bdot fil-kmand segwa kors ta' tahrig skont il-punt SPO.S-PEC.MCF.120; jekk it-tahrig ikun sar f'simulatur, il-bdot għandu jwettaq mill-inqas titjira waħda ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" bhala bdot ta' monitoraġġ jew bhala osservatur qabel jopera bhala bdot fil-kmand fuq titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A";
  - (2) li l-bdot kmandant ikun lesta, fuq inġenju tal-ajru tal-istess kategorija ta' inġenji tal-ajru bhall-inġenju tal-ajru li għandu jittajjar, mill-inqas 1 000 siegħa ta' titjir, li mill-inqas 400 siegħa minnhom ikunu bhala bdot fil-kmand f'inġenju tal-ajru kumpless li jahdem bil-magni u mill-inqas 50 siegħa fuq dak it-tip partikolari ta' inġenju tal-ajru.

Minkejja l-punt (2) tal-ewwel paragrafu, jekk l-operatur jintroduci tip ġdid ta' inġenju tal-ajru għall-operat tiegħu u jkun iavaluta l-kwalifiki tal-bdot skont proċedura ta' valutazzjoni stabbilita, l-operatur jista' jagħzel bdot li jkollu inqas minn 50 siegħa esperjenza fuq dak it-tip partikolari ta' inġenju tal-ajru.

- (b) Il-bdoti li jkollhom klassifikazzjoni ta' test tat-titjira skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011 għandhom jingħataw kreditu shih għall-kors ta' tahrig stipulat fil-punt (a)(1) ta' dan il-punt, sakemm il-bdoti li jkollhom klassifikazzjoni ta' test tat-titjira jkunu kisbu t-tahrig mehtieg inizjali u rikorrenti għall-ġestjoni tar-riżorsi tal-ekwipaġġ skont il-punti ORO.FC.115 u ORO.FC.215 tal-Anness III.
- (c) Il-bdot fil-kmand ma għandux iwettaq titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" fuq inġenju tal-ajru kumpless li jahdem bil-magni sakemm il-bdot fil-kmand ma jkunx wettaq titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" matul it-36 xahar preċedenti.
- (d) L-esperjenza reċenti bhala bdot fil-kmand fuq titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" terġa' tinkiseb wara t-tweqqi ta' titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" bhala osservatur jew bhala bdot ta' monitoraġġ, jew wara li jkun aġixxa bhala l-bdot fil-kmand f'titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" f'simulatur.

SPO.SPEC.MCF.120 Kors tat-tahrig tal-ekwipaġġ tat-titjira għal titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A"

- (a) Il-kors tat-tahrig mehtieg għal titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" għandu jitwettaq skont sillabu dettaljat.
- (b) It-tagħlim dwar it-titjir għall-kors tat-tahrig għandu jitwettaq f'wiehed mill-modi li ġejjin:
- (1) f'simulatur li, għal finijiet ta' tahrig, jirrifletti b'mod adegwat ir-reazzjoni tal-inġenju tal-ajru u s-sistemi tiegħu għall-kontrolli li jkunu qed jitwettqu;
  - (2) waqt titjira f'inġenju tal-ajru li fiha jintwerew it-tekniki tat-titjir ta' kontroll tal-manutenzjoni.
- (c) Kors tat-tahrig segwit fuq kategorija waħda ta' inġenji tal-ajru jitqies bhala validu għat-tipi kollha ta' inġenji tal-ajru ta' dik il-kategorija.
- (d) Meta jqis l-inġenju tal-ajru użat għat-tahrig u l-inġenju tal-ajru li għandu jittajjar waqt it-titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni, l-operatur għandu jispeċifika jekk huwiex mehtieg tahrig dwar id-differenzi jew il-familjarizzazzjoni u jiddeskrivi l-kontenut ta' dan it-tahrig.

▼ **M14****SPO.SPEC.MCF.125 Kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u l-persuni abbord**

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri biex jidentifika l-htieġa għal speċjalisti fil-kompitu addizzjonali.
- (b) Għal titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A", l-operatur għandu jiddefinixxi, fil-manwal tiegħu, il-politika dwar persuni oħra abbord.
- (c) Għal titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A", huwa mehtieġ speċjalista fil-kompitu jew bdot addizzjonali fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira biex jgħin lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira, sakemm il-konfigurazzjoni tal-inġenju tal-ajru ma tippermettix li dan isir jew l-operatur ikun jista' jiġġustifika, b'qies tal-ammont ta' xogħol tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira abbażi tal-programm tat-titjira, li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira ma jehtigux għajjnuna addizzjonali.

SPO.SPEC.MCF.130 Simulazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza waqt it-titjira

B'deroga mill-punt SPO.OP.185, speċjalist fil-kompitu jista' jkun abbord titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' "Livell A" jekk l-ispeċjalist fil-kompitu jkun mehtieġ biex jissodisfa l-intenzjoni tat-titjira u jkun gie identifikat fil-programm tat-titjira.

SPO.SPEC.MCF.135 Limitazzjonijiet tal-hin tat-titjira u rekwiżiti tal-mistrieħ

Meta jassenjaw il-membri tal-ekwipaġġ għal titjiriet ta' kontroll tal-manutenzjoni, l-operaturi soġġetti għas-Subparti FTL tal-Anness III (il-Parti-ORO) għandhom japplikaw id-dispożizzjonijiet ta' dik is-Subparti.

SPO.SPEC.MCF.140 Sistemi u tagħmir

Meta titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni tkun maħsuba biex tivverifika l-funzjonament xieraq ta' sistema jew tagħmir, dik is-sistema jew dak it-tagħmir għandhom jiġu identifikati bħala potenzjalment mhux affidabbli, u għandhom jiġu miftiehma miżuri ta' mitigazzjoni xierqa qabel it-titjira sabiex jitnaqqsu kemm jista' jkun ir-riskji għas-sikurezza tat-titjira.

SPO.SPEC.MCF.145 Rekwiżiti dwar ir-registratur tal-vuċi fil-kabina tal-bdot, dwar ir-registratur tad-data tat-titjira u dwar ir-registrazzjoni tal-kollegament tad-data għad-detenturi ta' AOC

Għal titjira ta' kontroll tal-manutenzjoni ta' inġenju tal-ajru li normalment jintuża għal operazzjonijiet CAT, id-dispożizzjonijiet għar-registraturi tal-vuċi tal-kabina tal-bdot (CVR), għar-registraturi tad-data tat-titjira (FDR) u għar-registraturi tal-kollegament tad-data (DLR) tal-Anness IV (il-Parti-CAT) għandhom ikomplu japplikaw.